

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Über dieses Buch

Dies ist ein digitales Exemplar eines Buches, das seit Generationen in den Regalen der Bibliotheken aufbewahrt wurde, bevor es von Google im Rahmen eines Projekts, mit dem die Bücher dieser Welt online verfügbar gemacht werden sollen, sorgfältig gescannt wurde.

Das Buch hat das Urheberrecht überdauert und kann nun öffentlich zugänglich gemacht werden. Ein öffentlich zugängliches Buch ist ein Buch, das niemals Urheberrechten unterlag oder bei dem die Schutzfrist des Urheberrechts abgelaufen ist. Ob ein Buch öffentlich zugänglich ist, kann von Land zu Land unterschiedlich sein. Öffentlich zugängliche Bücher sind unser Tor zur Vergangenheit und stellen ein geschichtliches, kulturelles und wissenschaftliches Vermögen dar, das häufig nur schwierig zu entdecken ist.

Gebrauchsspuren, Anmerkungen und andere Randbemerkungen, die im Originalband enthalten sind, finden sich auch in dieser Datei – eine Erinnerung an die lange Reise, die das Buch vom Verleger zu einer Bibliothek und weiter zu Ihnen hinter sich gebracht hat.

Nutzungsrichtlinien

Google ist stolz, mit Bibliotheken in partnerschaftlicher Zusammenarbeit öffentlich zugängliches Material zu digitalisieren und einer breiten Masse zugänglich zu machen. Öffentlich zugängliche Bücher gehören der Öffentlichkeit, und wir sind nur ihre Hüter. Nichtsdestotrotz ist diese Arbeit kostspielig. Um diese Ressource weiterhin zur Verfügung stellen zu können, haben wir Schritte unternommen, um den Missbrauch durch kommerzielle Parteien zu verhindern. Dazu gehören technische Einschränkungen für automatisierte Abfragen.

Wir bitten Sie um Einhaltung folgender Richtlinien:

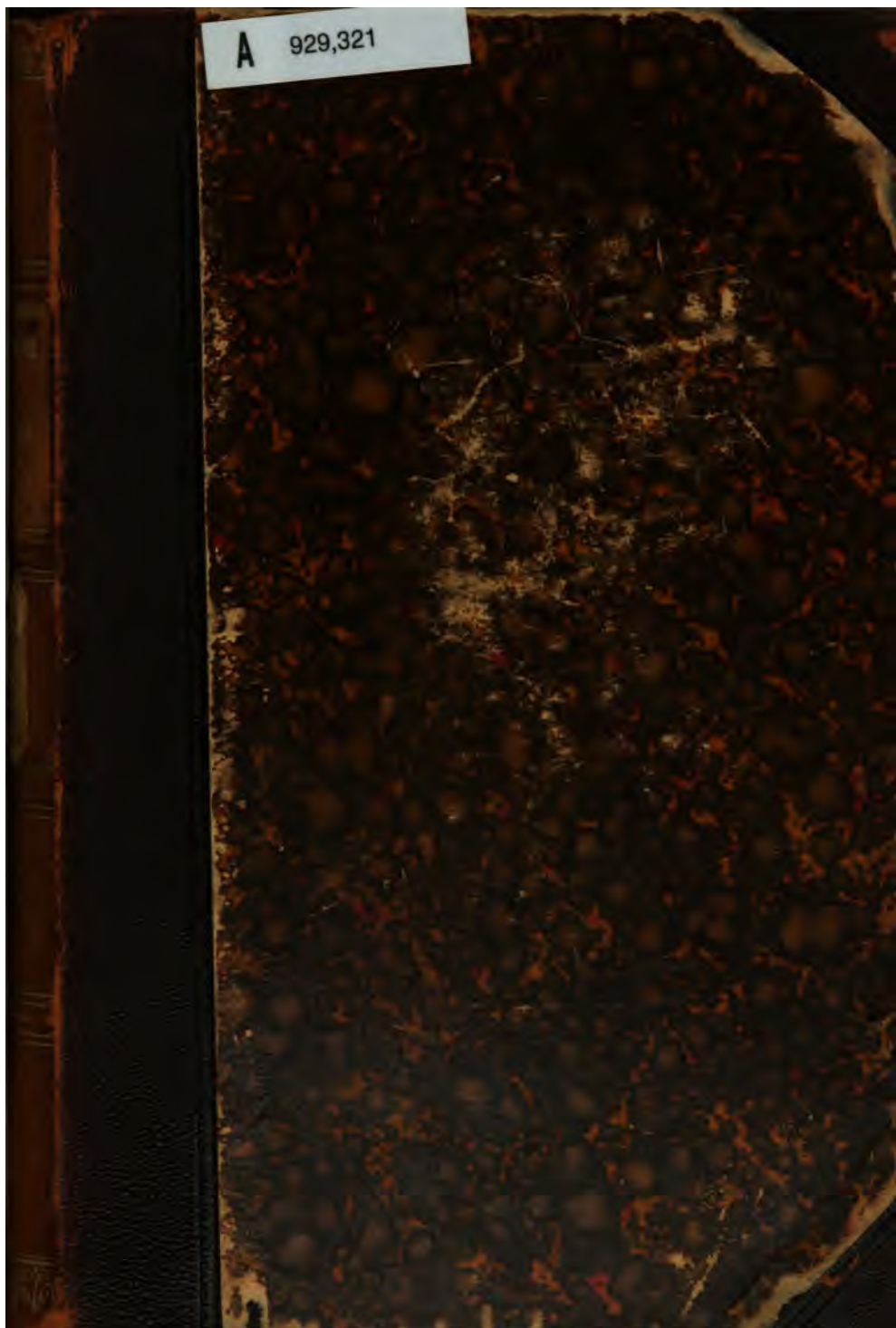
- + *Nutzung der Dateien zu nichtkommerziellen Zwecken* Wir haben Google Buchsuche für Endanwender konzipiert und möchten, dass Sie diese Dateien nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke verwenden.
- + *Keine automatisierten Abfragen* Senden Sie keine automatisierten Abfragen irgendwelcher Art an das Google-System. Wenn Sie Recherchen über maschinelle Übersetzung, optische Zeichenerkennung oder andere Bereiche durchführen, in denen der Zugang zu Text in großen Mengen nützlich ist, wenden Sie sich bitte an uns. Wir fördern die Nutzung des öffentlich zugänglichen Materials für diese Zwecke und können Ihnen unter Umständen helfen.
- + *Beibehaltung von Google-Markenelementen* Das "Wasserzeichen" von Google, das Sie in jeder Datei finden, ist wichtig zur Information über dieses Projekt und hilft den Anwendern weiteres Material über Google Buchsuche zu finden. Bitte entfernen Sie das Wasserzeichen nicht.
- + *Bewegen Sie sich innerhalb der Legalität* Unabhängig von Ihrem Verwendungszweck müssen Sie sich Ihrer Verantwortung bewusst sein, sicherzustellen, dass Ihre Nutzung legal ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass ein Buch, das nach unserem Dafürhalten für Nutzer in den USA öffentlich zugänglich ist, auch für Nutzer in anderen Ländern öffentlich zugänglich ist. Ob ein Buch noch dem Urheberrecht unterliegt, ist von Land zu Land verschieden. Wir können keine Beratung leisten, ob eine bestimmte Nutzung eines bestimmten Buches gesetzlich zulässig ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass das Erscheinen eines Buchs in Google Buchsuche bedeutet, dass es in jeder Form und überall auf der Welt verwendet werden kann. Eine Urheberrechtsverletzung kann schwerwiegende Folgen haben.

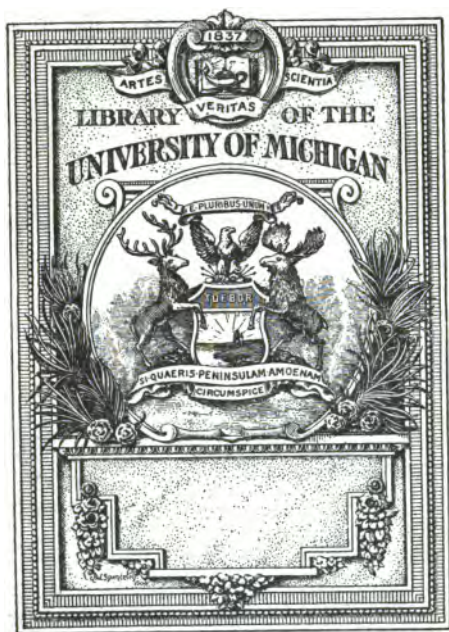
Über Google Buchsuche

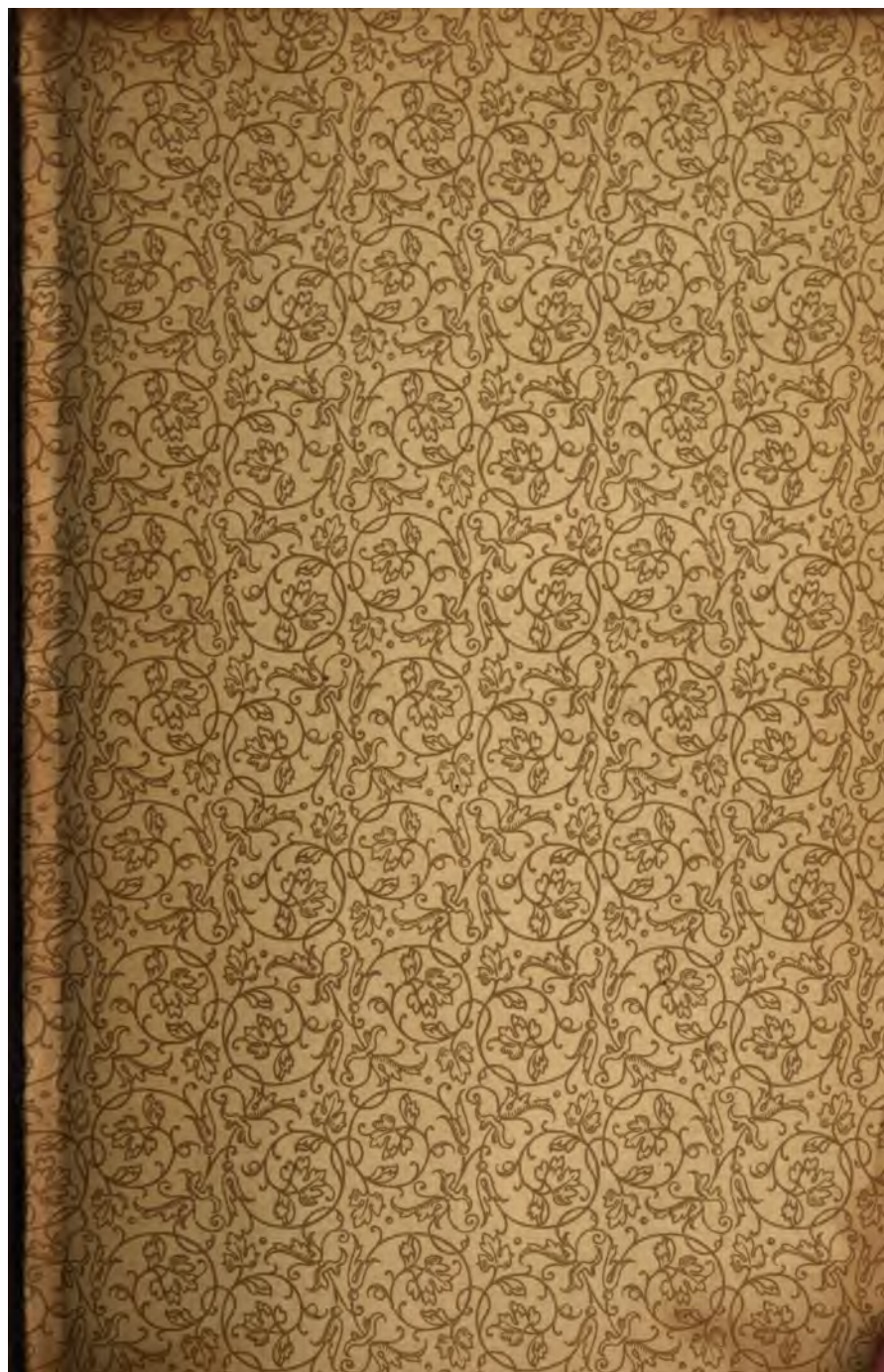
Das Ziel von Google besteht darin, die weltweiten Informationen zu organisieren und allgemein nutzbar und zugänglich zu machen. Google Buchsuche hilft Lesern dabei, die Bücher dieser Welt zu entdecken, und unterstützt Autoren und Verleger dabei, neue Zielgruppen zu erreichen. Den gesamten Buchtext können Sie im Internet unter <http://books.google.com> durchsuchen.

A

929,321

839.68

A 48

Altnordische texte

herausgegeben

von

E. Mogk.

I.

Gunnlaugssaga Ormstungu.

Halle a. S.,
Verlag von Max Niemeyer.

1886.

Gunnlaugssaga Ormstungu.

77197

Mit einleitung und glossar

herausgegeben

von

E. Mogk.

Halle a. S.,
Verlag von Max Niemeyer.

1886.

Vorrede.

Die Gunnlaugssaga, die in Deutschland zum ersten male in einer separatausgabe erscheint, eignet sich wegen ihrer kürze, wegen ihres ausgeprägten sagacharacters und trefflichen inhalts mehr als andere sogur zur ersten einföhrung in die altisländische sprache und prosaliteratur. Diesen Zweck habe ich bei der herausgabe ausschliesslich im auge gehabt; deshalb ist jeder kritische apparat bei seite gelassen und die anmerkungen auf eine erklärang der skaldenstrophen beschränkt worden. Syntaktische schwierigkeiten und schwierigere wendungen sind im glossar erklärt, wo sich auch hier und da eine sachliche bemerkung mit oder ohne hinweis auf ‚Weinholds, Altnordisches Leben‘ (Berlin 1856) findet.

Eine genauere prüfung der hss. ergab, dafs die kürzere, aber jüngere armamagnänische membrane den ursprünglicheren text enthalte; deshalb wurde sie hier, soweit sie erhalten ist, zu grunde gelegt. Wo gemeinschaftliche interpolation der beiden hss. vorlag, habe ich dieselbe durch eckige klammern bezeichnet, wo mir die ausführlichere fassung das ursprüngliche bewahrt zu haben schien, durch runde. Normalisiert wurde der text der prosa im allgemeinen nach den hss. der jüngeren periode d. h. den-

jenigen der 2. hälfte des 13. jahrh., also hergestellt in einer orthographie, wie sie im grofsen und ganzen in der Noreenschen grammatik angewendet ist. In der orthographie der ältesten hss. sind die strophen hergestellt. — Bei der deutung der skaldenstrophen bin ich im allgemeinen Þorkelson und Wimmer gefolgt; eine anzahl stellen suchte ich jedoch anders zu erklären, ohne dass ich es besonders hervorhob, weil dies eine kritische behandlung der strophen bedingt und dadurch die anmerkungen nicht unbedeutend angeschwellt hätte. Auch das glossar ist nur vom praktischen standpunkte aus ausgearbeitet; daher fehlt nicht selten die ursprüngliche bedeutung eines wortes; bot aber der text selbst dazu die hand, so ist sie selbstverständlich vorangestellt.

Wie wichtig die namenverzeichnisse gerade bei den isländischen sagas sind, wo oft eine mit der andern zusammenhängt, wird jeder wissen, der sich mit isländischer literatur beschäftigt hat; ein solches durfte daher m. e. unter keinen umständen fehlen. Die einleitung schliesslich und die zeittafel, die revidiert und hier und da erweitert wurde, sollen über den historischen wert der saga, die hauptpersonen, ihre heimat, ihre überlieferung und ähnl. kurz orientieren.

Leipzig, im december 1885.

E. Mogk.

Einleitung.

Unter den altisländischen sagas, welche an der grenzscheide der heidnischen und christlichen zeit spielen, nimmt die Gunnlaugssaga einen nicht unbedeutenden platz ein. Waren es doch die beiden haupthelden dieser saga, der jugendliche, leidenschaftliche Gunnlaug und der hinterlistige Hrafn, beide aus angesehener familie, beide dichter und als solche beliebt an den nordischen königshöfen, die durch ihren holmgang auf der altberühmten insel der Óxará die veranlassung gaben, dass die Isländer den zweikampf, dieses altheidnische versöhnungs- und entsöhnungsmittel, wenige jahre nach einföhrung des christentums im sommer 1006 bei todesstrafe verboten. So wurzelt unsere saga in der grenzscheide der heidnischen und christlichen zeit, also in einer zeit, wo die meisten und wichtigsten sogur Altislands spielen. In dieser zeit muss der erste same zu unserer erzählung gepflanzt sein; als frasogn d. h. mündliche erzählung hat sie sich dann weiter vererbt, bis sie in der mitte des 13. jahrh. ihre schriftliche fixierung erhielt.

Seit P. E. Müller (Sagabibliothek I. s. 69) nimmt man allgemein an, dass unsere saga auf durchaus historischem boden stehe. Die ganze frage bedürfte auch wol keiner weiteren erörterung, denn wo uns die personen der Gunnlaugssaga in der altisländischen literatur entgegentreten, nirgends stehen die berichte über dieselben mit unserer erzählung im widerspruch, sondern überall im besten einklang. Gleichwol gilt es dieselbe heranzuziehen, denn wie so manches andere, hat auch diese noch nie bestrittene

ansicht G. Vigfússon in den bereich seiner geistreichen aperçus gezogen und, geleitet von einer nichtssagenden, ganz geringfügigen übereinstimmung zwischen dem tode der beiden haupthelden der saga und dem letzten kampf zwischen Hagen und Walther in der Walthariussage, wie sie im chronicon Novaliciense vorliegt, unserer erzählung ihren historischen character abgesprochen und altgermanische sagenzüge in ihr gewittert (Corp. poet. bor. II. s. 505—6).

Dass einige träume, und vor allem die der väter der beiden dichter zur zeit des letzten kampfes, erst mit der zeit oder gar erst durch den sagaschreiber entstanden sind, ist noch nie in abrede gestellt worden; der kern dagegen ist historisch und mag jetzt als solcher kurz erhärtet werden.

Das Skáldatal führt in seinen beiden fassungen, sowol in der besseren AM. (cod. AM. 761. 4º) als auch in der älteren aber verderbteren Upsalaer (cod. Delag. 11) unter dem könige Ólaf sønski als dichter auf: Gunnlaugr orms-tunga, Hrafn Qnundarson. Ob unter dem dichterverzeichnisse des Eirík jarl Hákonarson in letzterem cod. Hrafn mit recht neben Gunnlaug steht, welchen beide hss. nennen, lasse ich dahin gestellt; doch will mir die fassung des Ups. cod. als die richtigere erscheinen, da nach unserer saga (s. 15, 17) Hrafn dem Gunnlaug erzählt, dass er sich in Norwegen aufgehalten habe. Dieses skáldatal, das jedenfalls vor der schriftlichen fixierung unserer saga entstanden und durchaus glaubwürdig ist, führt unsere haupthelden als dichter auf: die erste stelle am hofe des Schwedenkönigs Ólaf, — dass beide hier gelebt, ja sogar den keim ihrer zwietracht gesät haben, lesen wir s. 15 ff.; — die zweite nennt vor allem Gunnlaug als dichter am hofe des jarl Eirík, wo derselbe nach unserer saga zweimal (s. 9, ff., 17, ff.) verweilte. Die haupthelden sind demnach historische personen und an dem gerippe der saga lässt sich nicht rütteln. Allein auch im einzelnen lässt sich der bericht unserer saga als getreu aus der altisländischen literatur erweisen. So erzählt uns die Egilssaga¹ an zwei stellen von dem kampf zwischen Gunnlaug und Hrafn wegen

1) Egilssaga, (Reykjavík 1856) s. 210. 230.

der Helga. Dass diese saga unsere benutzt habe, kann durchaus nicht begründet werden; die übereinstimmungen beider erklären sich aus der gemeinsamen heimat, denn beide sind zweifelsohne in dem gebiet der Borgfirþingar, wol von männern aus dem geschlechte der Mýramenn, verfasst. Auch die Landnáma, die geschlechtergeschichte Islands κατ' ἐξοχὴν, stützt in allem unsere genealogien; Jófríðr, erst die gemahlin Tingu-Oddz, dann des Þorstein (s. 1) erwähnt sie lib. I. cap. 19.¹ Das verwandtschaftsverhältnis Þorsteins (cap. 1) kennt ausser den späteren abschriften der Melabók und ausser der Egilssaga auch die Íslendingabók (IS. I. s. 8); Gunnlaugs abkunft und verwandtschaft (cap. 3) stimmt ganz zur Lnb. I. c. 13. II. c. 1. 2. III. c. 1; die des Hrafn und seines vetturs Skapti (s. 5—6) zu Lnb. V. c. 8. Nur in einer kleinigkeit habe ich eine abweichung von anderen quellen gefunden: Nach cap. 3 (s. 4_s) heisst die mutter der Ingibjörg, der mutter Gunnlaugs, Þorgerðr, nach der Lnb. regelmässig Þorbjörg (I. II. c. 2. 17. III. 1).

Diesem mehrfach widerkehrenden berichte der Lnb. gegenüber ist die stelle unserer saga nicht stichhaltig, und ich habe deshalb a. a. o. die lesart der Lnb. in den text aufgenommen.

Ausser diesen genealogischen übereinstimmungen finden wir auch, wie schon oben berührt wurde, die schönste harmonie mit anderen sogur in kleinen berichten: Sich mit seiner abkunft gegenüber dem Þorstein brüstend weist Gunnlaug auf den rühmlichen kampf seines vaters Illugi mit Þorgrím Kjallaksson, welcher uns Eyrbyggjasaga s. 19, 23 ff. ausführlich erzählt wird. Þorstein wirft dagegen seinen kampf mit Steinar Qnundarson in die wagschale, den uns die Egilssaga ausführlich erzählt (cap. 84 ff.). Die kämpfe zwischen Dänemark unter Svein und Knút und England, auf die cap. 9 hindeutet, lesen wir Heimskringla (ausg. von Unger) s. 224 ff. Auch die Hallfreðarsaga bestätigt den bericht unserer saga aufs schönste: sie erzählt uns von dem zusammentreffen Hallfreðs mit Hrafn in Leiruvág

1) Vergl. auch Laxdœlasaga ed. AM. s. 16_s.

(Hallfr. s. in den Fornr. s. 113 = GS. s. 18), von Hallfreys und Gunnlaugs gemeinsamer fahrt nach Island und ihrer ankunft in Melrakkaslétta in dem jahre, wo Hrafn die Helga heimführte (Fornr. s. 113 = GS. s. 19). Zuletzt sei noch erwähnt, dass auch die Skáldskaparmál den Gunnlaug kennen: SE. AM. I. 410 wird die erste halbstrophe der 17. vísa als beleg für die bezeichnung der frau mit lág citiert.

All diese übereinstimmungen auf benutzung dieser quellen zurückzuführen, wäre doch im höchsten grade geschraubt und widerspräche allem, was wir sonst von der entwicklung der isländischen literatur wissen: die tatsachen sind die gemeinsamen wurzeln, und dichtung wird sich schwerlich in dieselben interpretieren lassen.

Sowol Gunnlaugs als auch Hrafn's familie verschwindet in bezug auf weitverzweigten ruhm gegenüber dem geschlechte, dem die Helga entsprossen ist. War doch ihr grossvater wol der bedeutendste dichter Islands, waren doch die meisten der ahnen und ihr eigener bruder treffliche sänger, war doch ihre familie die angesehenste unter den Borgfirðingar und durch vatersschwester verschwägert mit dem reichen und geschätzten Ólaf pá zu Hjarparholt, dem haupthelden der Laxdœlasaga. Dem ganzen geschlechte wohnte ein gewisser idealer sinn inne, der sich mit festigkeit in allen handlungen paart. So zeigt er sich auch bei der Helga, und ihre standhaftigkeit in der liebe zu Gunnlaug ist aus dem erbteile ihrer familie entsprossen. Neben ihr steht als hauptperson der saga Gunnlaug; 'Ormstunga' d. i. 'Schlangenzunge' nennt ihn unsere saga (s. 5, 7), nachdem sie vorher betont hat, dass er vor allem ein spottdichter sei. So nennt ihn auch das Skáldatal, die Landnáma, die Egilssaga. Und er selbst sagt zu dem viking Þorgrím in seiner vísa (s. 11—12), dass man ihn nicht ohne grund schon in seiner jugend naðrstunga (= ormstunga) genannt habe. Nun kennt die Lnb. einen zweiten Gunnlaug mit gleichem beinamen, den sohn des Hrómund, unseres Gunnlaugs urgrossvater (Isl. sög. I. 44). Nach diesem hat zweifelsohne unser sagaheld den beinamen erhalten, denn nach seiner eignen aussage erhielt

er ihn in seiner jugend, wo er sicher noch keine so bedeutende rolle gespielt hat, dass man ihm diesen beinamen geben musste; denn wo wir, wie bei Hallfreð, über beilegen von beinamen lesen, da finden wir, dass es erst in späteren jahren stattfindet und in der erzählung motiviert wird. Existierte aber der beiname unter den ahnen der familie, so lag es nahe, diesen auch einem kinde beizulegen, das sich durch bissige worte hervortat und das auch so schon den namen des betreffenden ahnen führte.

Von Gunnlaugs dichtungen ist uns ausser in unserer saga nur noch eine halbstrophe in der SE. (AM. ausg. I. s. 410) erhalten; ihre übereinstimmung mit der unserer saga ist uns eine bürgschaft dafür, dass wir keinen grund haben, die angaben derselben anzuzweifeln und die unter Gunnlaugs namen citierten strophen diesem kurzweg abzusprechen. Freilich können unmöglich alle ihm zugeschriebenen vísur auch von Gunnlaug herrühren. Schon der schwanengesang unseres dichters (v. 19) legt uns unwillkürlich die frage nahe: wie ist die strophe erhalten und überliefert worden? die norwegischen führer werden sich doch dieselbe wol schwerlich gleich eingepägt haben. Auch v. 18 ist jedenfalls nicht von Gunnlaug. Die Kormakssaga (ed. AM. s. 14) schreibt dieselbe dem Kormak zu und diesem muss sie auch gelassen werden. Abgesehen davon, dass Kormak ein menschenalter früher gelebt hat als Gunnlaug und schon deswegen einen anspruch auf die autorschaft der strophe hat, passt sie in der Kormakssaga zweifelsohne besser in die ganze situation. Auch der ganze kreis der kenningar steht denjenigen des Kormak näher als denen des Gunnlaug. Ob ferner die dem Hrafn zugeschriebenen strophen von ihm herrühren, bleibe dahingestellt, da sonst von Hrafn nichts erhalten ist. Die beiden traumvísur der eltern der dichter schliesslich (vv. 21. 22) sind jedenfalls erst mit der zeit entstanden und gehören späterer erdichtung an.

Am schlusse der s. 26 lesen wir, dass Þórþ Kolbeinson, ein zeitgenosse Gunnlaugs, auf diesen ein gedicht in dróttkvætt verfasst habe, von dem uns s. 27 eine vísa erhalten ist. Þórþ Kolbeinsson kennen wir hauptsächlich aus

der Bjarnarsaga Hitdoelakappa; er lebte längere zeit am hofe des jarl Eirík in Norwegen, wo er sich mit Björn Arngeirsson befreundet und dann ähnlich wie Hrafn auf Island die dem Björn versprochenene Braut heiratet, als die nachricht von Björns tode auf seine veranlassung auf Island verbreitet worden war. Björn kommt nach der heimat zurück; anfangs scheint er mit Þórþ, der sein unrecht wider gut machen will, in bester freundschaft zu leben, bald aber bricht grimmer hass zwischen den beiden nebenbuhlern aus, der mit Björns tode endet. Die helden dieser saga und unserer Gunnlaugssaga stehen offenbar in engem zusammenhange: wie Skúli Þorsteinsson in dieser als Gunnlaugs freund und fürbitter bei jarl Eirík erscheint, so auch in der Bjarnarsaga als Björns freund und fürsprecher. Beide sagas spielen zum grossen theil in der nähe von Borg, dem hauptsitze der Mýramenn. Auch im einzelnen sind die situationen recht auffallend ähnlich, sodass man unwillkürlich zur annahme geführt wird, dass beide sogar in gleichem kreise entstanden seien. Und was uns der vergleich dieser beiden sagas lehrt, davon überzeugt uns unsere saga auch an und für sich: sie kann ihre heimat nur in der gegend des Borgarfjörðr haben, da wo das altberühmte geschlecht der Mýramenn, die nachkommen Skallagríms, wohnte. Sprosse des Egil sind es, mit denen unsere saga anhebt und endet, seine enkelin ist die hauptheldin der saga. Dass sich aber die Mýramenn auch mit dem aufzeichnen von sogur beschäftigt haben, glaube ich aus einer stelle der Egilssaga schliessen zu dürfen, wo es cap. 91⁷ (Reykjavíker ausg.) heisst, nachdem zuvor die bedeutung des Mýramannakyn hervorgehoben ist: *Lengi helz þat í ætt þeiri, at menn váru sterkir ok vígamenn miklir, sumir spakir at viti.*

Unweit dieser gegend der Mýramenn hatte nun auch Þórþ Kolbeinsson seinen sitz. Gunnlaugs tragisches ende war ihm wol zuerst am hofe des Eirík jarl erzählt worden, und es ist nicht unmöglich, dass er auf veranlassung des jarl, der ja in der späteren zeit viel auf Gunnlaug hielt, seinen landsmann besungen hat. Dass das Gedicht auch auf Island bekannt war, beweist die citation der einen

strophe in unserer saga; ja es wird unwillkürlich die vermutung nahe gelegt, dass dasselbe teilweise die quelle unserer saga gebildet habe.

Wann nun aus der frásögn von Gunnlaug, wie sie sich die Borgfirþingar erzählten, vielleicht mit benutzung des gedichtes þórþs, ein literarisches denkmal, von einem der Mýramenn verfasst, entstanden ist, lässt sich schwer feststellen. Die entwicklung des dialogs, die ausschmückung durch träume, die fließende und jederzeit lebhafteschilderung lassen nur vermuten, dass die saga der classischen periode angehört, doch muss sie mehr in die spätere als frühere zeit gesetzt werden, also um das jahr 1250, da die poetische ausschmückung entschieden eine grössere ist, als in der Heimskringla, Njála, Eigla u. a. Diese altersbestimmung führt aber zu dem orthographischen gewande, welches dem texte zu geben ist. Denselben in das gewand der ältesten hss. zu hüllen, wäre durchaus unrichtig; ich habe demnach aus den hss. der 2. hälfte des 13. jahrh. dasselbe zu bilden angestrebt. Nur wenig möchte ich hier dazu bemerken.

Im grossen und ganzen ist die orthographie des textes die, welche Noreen in seiner grammatik lehrt. Wenn ich durchgehend *þ*, sowol im in- wie anlaut, geschrieben habe, so zeigen eben die hss. des späteren 13. jahrh., wie berechtigt dies ist, was ich auch beitr. X. s. 446—448 zu begründen gesucht habe. Ferner schien es mir ebenfalls an der hand der hss. geboten, nach auslautendem *t* oder *d*, sowie nach *ll* und *nn* im gen. *z* statt des gebräuchlichen *s* zu schreiben. Abgewichen von der bisherigen schreibweise bin ich ferner auch beim pronomen *nokkorr* (Noreen § 392, 3); ich habe dasselbe decliniert: *nokkorr*, *nokkor*, *nokkot*. Eigentümlicher weise führt Noreen diese form garnicht an, obgleich doch schon ein blick in Vigfússons Dictionary von dem überwiegen derselben im 13. jahrh. überzeugen muss. Mich bestimmten zur einföhrung dieser form die annales regii, wo dieselbe die ausschliesslich herrschende ist. Dass hier *o* = dem späteren *u* der endungen sein könnte, ist ganz unmöglich, da in dieser hs. ganz ausnahmslos *u* in

den endungen sich findet. Demnach ist dies *o* nicht mit dem *o* der endungen der älteren sprache zusammen zu werfen, es ist vielmehr m. e. aus *va* in *nakkvarr* entstanden, gerade so wie aus *kvam* > *kom*, und hat dann auf das vorhergehende *a* umlautend eingewirkt.

Habe ich aus inneren gründen die entstehungszeit unserer saga in die mitte des 13. jahrh. gesetzt, so kann dieselbe unmöglich den Ari zum verfasser haben, wie die Stockholmer membrane behauptet. Und wenn wir die ganze schreibweise derselben auch nur oberflächlich mit der Íslendingabók vergleichen, so muss uns sofort der grundverschiedene ton beider werke in die augen springen: hier dieser kurze, fast annalistische stil, ohne schmuck und detailschilderung, dort die klare, aber doch nicht selten durch rhetorischen schmuck zur blüte gelangte prosa. Aber auch zu dem, was ich vorher über die heimat der Gunnlaugssaga vorbrachte, passt Aris verfasserschaft nicht besonders. Es weist uns alles auf die gegend von Borg, Ari aber verlebte seine früheren jahre in Haukadal, seine späteren in Helgafell; dass er auf der reise von einem ort zum anderen sich am Borgarfjörð länger aufgehalten und hier über die erzählung von Gunnlaug nachrichten gesammelt habe, können wir aus den sonst von ihm verfassten schriften, namentlich aus der Landnámabók, durchaus nicht schliessen. Und auch sonst giebt uns die Lnb. nicht die geringste veranlassung zu dem schlusse, dass Ari die Gunnlaugssaga näher gekannt habe. Es sind demnach die worte der überschrift der St. hs.: ,eptir því sem sagt hefir Ari prestr enn frópi Þorgilsson, er mestr frøpimaðr hefir verit á Íslandi á landnámssögur ok forna frøði' spätere zutat, wie so manches andere der hs., dessen die kürzere arnamagnánsische membrane entbehrt. Dies führt uns noch kurz auf das handschriftenverhältnis unserer saga und zur begründung der ansicht, dass die kürzere redaction die ursprünglichere sei.

Über die membranen ausführlicher und die davon abhängigen papierhss. orientiert Íslend. sog. II. s. XX — XXXII. Für uns kommen nur die beiden membranen in

betracht: die kürzere Kopenhagener (cod. AM. 557. 4° — AM.) und die längere Stockholmer (cod. Holm. 18. 4° — H.). Die älteste Kopenhagener ausgabe beruht auf der ersteren, alle anderen auf der letzteren hs. Ich bin auf erstere zurückgekommen und habe sie, soweit sie erhalten ist und mir nicht gekürzt zu haben schien, meinem texte zu grunde gelegt.

Den originaltext kann weder die eine noch die andere membrane erhalten haben; sie haben beide interpolationen, die nicht in die saga gehören; ich habe dieselbe kentlich gemacht durch eckige klammern. Als solche wird man sofort s. 7₁₆ ff. s. 11₁ ff. erkennen. Auf der anderen seite setzt, wie schon Wimmer richtig vermutet, die entgegnung des Gunnlaug s. 8₁₄ in der rede des Þorstein eine erwähnung des Qnund voraus. Auch der oben angeführte fehler, dass in der gemeinschaftlichen überlieferung die grossmutter des Gunnlaug mütterlicherseits fälschlicher weise Þorgerþr heisst, kann auf einen fehler der gemeinsamen vorlage zurückgehen, wenn auch nicht bestritten werden soll, dass er vom sagaschreiber selbst herrühren kann. — Finden wir so in keiner der membranen den ursprünglichen text, so darf auch nicht geleugnet werden, dass hier und da im cod. AM. aus flüchtigkeit stücke weggefallen sind; auch diese werden sofort durch die runden klammern erkannt. Nichtsdestoweniger hat der cod. H. ungleich mehr stellen, die später hinzugekommen sind, ebenso andere, in denen der ursprüngliche text verändert ist.

Wie ich schon bemerkte, muss die erweiterte überschrift mit der bemerkung, Ari sei der verfasser unserer saga, später entstanden sein. Ich habe ferner darauf hingewiesen, wie unsere saga aller wahrscheinlichkeit nach unter den Mýramenn entstanden ist und fortlebte, vielleicht hat auch der schreiber des cod. H. diesem geschlechte angehört, oder hat wenigstens mit ihm in naher berührung gestanden, wie sich aus der schon von Jón Sigurðsson erkannten interpolation Isl. sog. II. s. 190, 8. — 191, 8¹

1) Nach bezt (s. 1, 8) hat H.: svá segja fróþir menn, at margir í þett Mýramanna þeir sem frá Agli eru komnir, hafi verið manna vænstir, en

sehen lässt. Auch die anmerkung über Gunnar (nach s. 1, 8) ist schon von demselben herausgeber als spätere zutat bezeichnet worden.¹

Entscheidend für die nachträge scheint mir die bemerkung nach þorþuz (s. 23⁴). Hier schreibt der cod. H: *þat hefir et þriþja þing verit fjölmennast; annat eptir brennu Njáls, et þriþja eptir Heiðarvig*; cod. AM. nur: *annat eptir Njáls brennu ok eptir Heiðarvig*.

An dieser stelle hat zweifelsohne in der ursprünglichen fassung nach þorþuz gestanden: *þat hefir þing verit fjölmennast*, denn sonst wäre die interpolation unerklärlich. Dazu bemerkte ein abschreiber am rande die worte des cod. AM., die der schreiber dieser hs. in den text aufnahm, dafür aber die ursprünglichen worte wegliess. Der schreiber des cod. H. dagegen erweiterte die worte, ohne sich dabei zu überlegen, dass im hinblick auf diese þing doch das þing des jahres 1006 das 1. zahlreich besuchte alþing ist, denn die annahme der Flateyjarbókannalen, dass die Njálsbrenna in's jahr 1001 falle, ist im hinblick auf die anderen quellen entschieden falsch.

Während so auf der einen seite der cod. H. zusätze hat, fehlt ihm gleich die erste strophe (s. 7), die sich in AM. findet; wir bedürfen aber dieser strophe, um den friedlichen ausgleich zwischen Gunnlaug und dem bonden zu verstehen. — Diese erwägungen bewogen mich, den cod. AM. der ausgabe zu grunde zu legen und nur da abzuweichen, wo es die kritik unbedingt gebot. Der schluss natürlich, der in der hss. verloren ist, wurde nach cod. H. hergestellt.

Über die ausgaben und übersetzungen unserer saga orientiert Moebius' trefflicher ,Catalogus librorum islandico-

þat sé þó mjök sundrgreiniligt, því at sumir í þeirri sett er kallat at ljótastir menn hafi verit. Í þeirri sett hafa ok verit margir atgjörðsmenn um marga hluti, sem var Kjartan Ólafsson pá ok Víga-Barði ok Skúli Þorsteinsson. Sumir váru skáldmenn miklir í þeirri sett: Björn Hítðelakappi, Einarr prestur Skúlason, Snorri Sturluson ok margir aðrir.

1) Gunnarr hefir bezt vígr verit ok mestr fimleikamaðr á Íslandi af búandmönnum, annarr Gunnarr at Hlíðarendu, þriði Steinþórr á Eyri.

rum etc.' (Lipsiae MDCCCLVII) s. 93 und desselben verfassers 'Verzeichniss der auf dem gebiete der altnordischen sprache und literatur von 1855—1879 erschienenen schriften' (Leipzig 1880) s. 62 f. Zu dieser literatur kommt noch die kleine ausgabe von Jón Þorkelsson (Reykjavík 1880), welche die geistreiche interpretation der skaldenstrophen enthält, die der herausgeber schon im jahre 1868 veröffentlichte. Treffliche anmerkungen bietet auch Wimmers old-nordisk læsebog s. 137 ff. Textkritischen apparat, diesen aber vollständig, bietet allein Jón Sigurðsson ausgabe im 2. bande der Íslendinga sögur (Kjöbenh. 1847).

Wer sich in Deutschland mit der altnordischen literatur beschäftigt hat, wird unwillkürlich auf den poetischen gehalt unserer Gunnlaugssaga hingeführt. Daher ist ihr stoff in unserem jahrhundert schon wiederholt zu dichterischen neugestaltungen verwendet worden, ja er ist es mehr, als jeder andere nordische sagastoff. Nachdem bereits im jahre 1826 Fouqué seinen 3 bändigen roman „Von dem Gunnlaugur genannt Drachenzunge und Rafn dem Skalden“ veröffentlicht hatte, haben die letzten jahrzehnte eine freie nachdichtung von Bleibtreu und Edzardi gebracht. Namentlich ist es letztere (,Schön Helga und Gunnlaug', Hannover 1875), die manche wolgelungene stelle enthält, wenn auch mancherlei aus den Eddaliedern und anderen sagas eingeflochten ist, was der urtext nicht enthält.

Von den wörtlichen übersetzungen besitzen wir in Deutschland nur die von Eugen Kölbing (Heilbronn 1878). Dass eine übersetzung den urtext nicht vollständig ersetzen kann, wird jeder philologe wissen. Gleichwol wäre es zu wünschen, dass dies beispiel nachfolge finde und dass die ebenso naiven wie poetischen nordischen sagas durch gute übersetzungen auch grösseren kreisen bekannt würden, wie sie es durchaus verdienen.

der in der einleitung und in dem glossar benutzten quellen
und hilfsmittel.

- Beiträge zur Geschichte der deutschen Sprache und Literatur* (beitr.) herausg. von Paul und Braune. Halle a. S.
- Bjarnarsaga Híndelakappa* herausg. von H. Friðriksson, Kopenh. 1847.
- Corpus poeticum boreale* herausg. von Guðbrand Vigfússon und York Powell. 2 b. Oxford 1883.
- Egilssaga* herausg. von Einar þórðarson. Reykjavík 1856.
- Eyrbyggjasaga* herausg. von Guðbr. Vigfússon. Leipzig 1864.
- Grágás* herausg. von der arnamagnæanischen commission. b. III. Kopenh. 1883.
- Hallfreðarsaga* herausg. von Guðbr. Vigfússon und Möbius in den Forn-sögur (Leipzig 1860) s. 81—116.
- Íslendingabók* herausg. in den Íslendingasögur (IS. I. Kopenh. 1843) s. 1—20.
- Kormaksaga* herausg. von der arnam. commission. Kopenh. 1832.
- Landnámabók* (Lnb.) herausg. in den Íslendingasögur (IS. I. Kopenh. 1843) s. 21—322.
- Laxdólasaga* herausg. von der arnam. commission. Kopenh. 1826.
- Maurer*, Beiträge zur Rechtsgeschichte des germ. Nordens 1. München 1852.
- Noreen*, Aitisländische und altnorwegische Grammatik. Halle a. S. 1884.
- Skúldatal sive recensensus poetarum septentrionalium* in SE. III. s. 205—236.
- Snorra Edda* (SE.) herausg. von der arnam. commission. 3 b. Kopenh. 1848—1880.
- Weinhold*, Altnordisches Leben. Berlin 1856.

Zeittafel zur Gunnlaugssaga.

(Nach Guðbrandr Vigfússons: „Um tímatal í Íslendinga sögum“ im Safn til sögu Íslands og íslenzkra bókmenta að fornu og nýju. II. s. 497 ff.)

983. Gunnlaug wird geboren. (Vergl. s. 10¹².)

998. Gunnlaug kommt nach Borg zum Þorstein Egilsson (s. 5¹⁴).

1000. Einführung des christentums auf Island (s. 6₆).

1001. Gunnlaug verlässt Island (s. 9²⁸), kommt nach Níðaróss in Norwegen zu jarl Eirík (9³⁰) und segelt nach seiner entzweiung mit diesem im herbste nach England zu könig Aþalráð (s. 10₆).

1002. Gunnlaug segelt im frühjahr nach Dublin in Irland und besucht könig Sigtryggr. Von hier (s. 12²⁵) fährt er nach den Orkneyen zu jarl Sigurð (s. 14²), alsdann im herbste nach Skarir in Gautland zu jarl Sigurð (s. 14¹⁸) und verlebt bei ihm den winter auf 1003.

Hallfreðs streit mit Hrafn (s. 18²² ff.)

Hrafn verlässt Island (s. 15¹⁷).

1003. Gunnlaug kommt im frühlinge nach Upsalir in Schweden zu könig Óláfr sønski (s. 15⁵) und trifft hier mit Hrafn zusammen. Nach dem streite zwischen Gunnlaug und Hrafn fährt dieser nach Island zurück (s. 16¹⁸), jener nach England zu könig Aþalráð (s. 17¹⁸).

1004. Hrafn wirbt um die Helga (s. 17² ff.); Gunnlaug verweilt bei könig Aþalráð (s. 17₁₁).

1005. Gunnlaug verlässt England (s. 17₄), segelt nach Norwegen zu jarl Eirík und von da im spätherbst mit Hallfreð nach Island (s. 18₇). Kurz vor wintersanfang kommen beide in Melrakkaslétta an (19₄). — Auf dem alþing wird dem Hrafn die Helga zugesagt (s. 19₁₇); die vermählung findet im winter statt (s. 19₁₆), als Gunnlaug in Gilsbakki ankam.
1006. Sverting heiratet die Húngerþ, die tochter Þórodd's (s. 19₆). Zweikampf zwischen Gunnlaug und Hrafn auf dem Øxarárhólm (s. 22₈). Verbot des zweikampfes auf Island (s. 23₇).
1007. Hrafn und Gunnlaug verlassen Island (s. 25₃, 25₁₅);¹ jener segelt nach Þrándheim (25₁₁), dieser nach den Orkneyen (25₁₇), wo er sich bei jarl Sigurð aufhält.
1008. Gunnlaug fährt im sommer nach Norwegen zum jarl Eirík (25₃₇) und verweilt daselbst während des winters (s. 25₆), während sich Hrafn in Lifangr aufhält (s. 25₁₄).
1009. Gunnlaugs und Hrafn's kampf und beider tod auf Dinganes (s. 26₅).

1) Guðbr. Vigfússon setzt die fahrt bereits ins jahr 1006, allein dem widerspricht unsere saga. Nach s. 22, ¹⁷ fiel das alþing in den sommer 1006, erst später reitet Hrafn zu Gunnlaugs wohnung und entbietet ihm „*at vil farim báðir utan í sumar*“ (s. 24₇). Dies „*í sumar*“ kann nur den sommer des folgenden jahres bedeuten [vgl. die ganz gleiche auffassung *um sumar* (s. 17₁₁) und *at sumri* (s. 17₇)], zumal da die vorhergehenden worte Hrafn's: *þú bœtt mér hólmgöngu í sumar á alþingi* schliessen lassen, dass der sommer von 1006 bereits verflossen war.

Gunnlaugssaga.

Kap. 1. Þorsteinn hét maðr, son Egils Skallagrímssonar ok Ásgerðar Bjarnardóttur. Þorsteinn bjó at Borg í Borgarfirði; hann var auðigr maðr at fé ok höfþingi mikill, vitr maðr ok hógværr ok hófmaðr um alla hluti. Ekki var hann afrekamaðr um vext eða átt, sem Egill fapir hans, en þó var hann ~~st mesta afarmenni~~ ok vinsæll af alþýðu. Þorsteinn var sjáligr maðr, hvítr á háir ok eygðr manna best. Hann átti Jófríði Gunnarsdóttur Hlífarsonar; hana átti fyrr Þóroddr, son Tungu-Oddz, ok var þeira dóttir Húngerðr, er þar óx upp at Borg með Þorsteini. Jófríðr var skörungur mikill. Þau Þorsteinn áttu marð barna, ok koma þó fá víð þessa sögu; Skúli var ellztr sona þeira, annarr Kollsveinn, þriði Egill.

Eitt sumar er þess getit, at skip kom af hafi í Guðfrós; Bárðr hét stýrimaðr, norrœnn at ætt, auðigr maðr ok heldr víð aldr ok vitr maðr. Þorsteinn ríðr til skips ok ríðr jafnan mestu, hver kaupstefna var, ok svá var enn, Austmenn vistuðuz hér ok hvar, en Þorsteinn tók víð stýrimanni fyrir því at hann beiddiz þangat at fara. Bárðr var fálátr jafnan um vetrinn, en Þorsteinn veitti honum vel. Austmaðr hendi mikít gaman at draumum. Um vátit roeddi Þorsteinn víð Bárð, ef hann vildi ríða með honum upp undir Vallfell; þar var þá þingstöð þeira Borgfirðinga; en Þorsteini var sagt, at fallnir væri búparveggir hans. Austmaðr kvez þat vilja, ok ríðu þeir til þess, er þeir kómu upp undir Vallfell, þrír saman, til bæjar þess, er at Grenjum heitir; þar bjó einn félitill maðr, er Atli hét; hann var landseti Þorsteins, ok beiddi Þorsteinn Atla, at hann færi til starfs með þeim ok hefði með sér pál ok reku; hann gæfir svá. Ok er þeir koma til búpartoptanna, þá tóku þeir til starfs allir ok færðu út veggina. Þá settuz þeir Þorsteinn níðr ok Bárðr í búþardyrnar, ok sofnaði Þorsteinn ok lét illa í svefni. Bárðr sat hjá honum ok lét hann njóta

draums síns, ok er hann vaknaði, var honum erfitt orþit. Austmaðr spurði, hvat hann hefði dreymt, er hann lét svá illa í svefni. Þorsteinn svaraði: „Ekki er mark at draumum.“ Ok er þeir riðu heim um kveldit, þá spyrr austmaðr enn at, hvat hann hefði dreymt. Þorsteinn segir: „Ef ek segi þér drauminn, segir hann, þá skaltu ráða hann, sem hann er.“ Bárðr kvez á þat hætta mundú. Þorsteinn segir: „Þat dreymði mik, at ek þóttumz heima vera at Borg ok úti fyrir karldyrum, ok sá ek upp í himininn ok á mönnum álpú eina vana ok fagra ok þóttumz ek eiga. Þá sá ek fljúga ofan frá fjöllum mikinn; hann fló hingat ok settiz hjá álpúnni ok klakapi víð hana blýliga, ok hon þótti mér þat vel þýpaz. Þá sá ek, at ornninn var svarteygr ok járnklær váru á honum; vaskligr sýndiz mér hann. Því næst sá ek fljúga annan fugl af suðrætt; sá fló hingat til Borgar ok settiz á húsmœni hjá álpúnni ok vildi þýpaz hana. Þat var ok einn ornn mikill. Brátt þótti mér ok sá ornn, er fyrir var, ýfaz mjök, er hinn kom, ok borðuz þeir snarþliga ok lengi, ok þá sá ek, at hvárumtveggja blóddi; ok lauk svá þeira leik, at hvárrtveggi hné sinn veg, hvárr af húsveggnum; ok váru þá báðir dauðir. Álpúinn sat eptir ok heldr dǫpr. Ok þá sá ek fugl fljúga ór vestrætt, þat var valr; hann settiz hjá álpúnni ok lét víð hana blítt. Síðan flugu þau í brott bæði saman í sömu sett; ok þá vaknaði ek. Ok er draumr þessi úmerkiligr, segir hann, ok mun vera fyrir veðrum, at þau munu mœtaz í lopti ór þeim settum, er mér þóttu ernirnir fljúga.“ Bárðr mælti: „Ekki er þat mín ætlan, at svá sé.“ Þorsteinn segir: „Ger nú af drauminum slíkt, er þér sýniz líkligast, ok lát mik heyrna.“ Bárðr mælti: „Fuglar þeir munu vera manna stórn fylgjur; en húsfrau þín er eigi heil, ok mun hon fœða meybarn frítt ok fagrt, ok munu þit unna því mikit. Gefgir menn munu biðja dóttur þinnar ór þeim settum, sem ernirnir flugu, ok leggja á hana ofrást ok berjaz of hana síðan ok látaz báðir af því efni; ok því næst mun enn þripi maðr biðja hennar ór þeirri sett, er valrinn fló, ok þeim mun hon gefin verða. Nú hefi ek þýddan draum þinn, segir hann, svá sem ek hygg eptir

munn ganga.“ Þorsteinn segir: „Illu er draumur þessi ráðinn ok úvingjarnliga, sagði hann; læt ek þat um mælt, at þú munt ekki drauma ráða kunna.“ Bárðr mælti: „Þú munt sjálf at raun um komaz, hversu eptir gengr.“ Þorsteinn lagði fæð á austmanninn, ok fór hann í brott at fardögum, ok er hann ór sögunni.

Kap. 2. Um sumarit bjóz Þorsteinn til þings ok hitti Jófríði húsfreyju, áðr hann fór, ok sagði: „Svá er háttat, segir hann, at þú ert með barni, ok skal út bera, ef meybarn er, en upp fœða, ef sveinn er.“ Þat var þá síðr nokkorr, er Ísland var heipit alt, at þeir menn, er félitilr vátu, en stóp úmegð mǫrg saman, létu út bera börn sín, ok þótti þó illa gørt. Ok er Þorsteinn hafði svá mælt, þá segir Jófríðr: „Þetta er úfímliga mælt, slíkr maðr sem þú ert; ok mun þér þetta eigi sýnaz at láta gera, svá auðigr ok vinsæll maðr sem þú ert.“ Þorsteinn svarar: „Veizt þú skaplyndi mitt, at eigi mun hlýðisamt verða, ef af er brugðit.“ Síðan reip hann til þings; en Jófríðr fœddi meybarn ákafa fagrt. Konur vildu bera þat at henni, en hon kvað þess litla þorð, ok lét þangat kalla smalamann sinn, er Þorvarðr hét, ok mælti við hann: „Hest minn skaltu taka ok leggja soðul á ok fœra barn þetta vestr í Hjarparholt Þorgerði Egilsdóttur ok biðja hana upp fœða með leynd, svá at Þorsteinn verði eigi viss, ok þeim ástaraugum renni ek til barns þessa, at vist eigi vænti ek, at þat sé út borit. En hér eru þrjár merkr silfrs, er þú skalt hafa at verðkaupi; en Þorgerðr skal fá þér fari vestr þar ok vist um haf.“ Þorvarðr gerði, sem hon mælti. Reip hann nú vestr í Hjarparholt með barnit ok fekk Þorgerði í hendr; en hon lét upp fœða landseta sinn, er bjó inn á Leysingjastöppum í Hvammsfirði. En hon fekk Þorvarði fari vestr þar í Steingrímsfirði í Skeljavík ok vist of háf; hann fór utan um sumarit ok kœmr ekki síðan við þessa sögu.

En Þorsteinn kom heim af þingi; þá sagði Jófríðr honum, at barnit var út borit, sem hann hafði mælt, er smalamaðr var í brott hlaupinn ok stólit í brott hrossi okkru. Þorsteinn kvað hana vel hafa gørt ok fekk sér smalamann annan. Nú líða svá sex vetr, at þetta verðr

ekki víst. Ok þá reip Þorsteinn til heimbofs vestr í Hjarparholt til Óláfs Høskuldssonar, mágs síns, er þá þótti vera með mestri virþingu allra høfþingja vestr þar. Þorsteini var þar vel fagnat, sem líklegt var, ok einn dag veizlunnar er þat sagt, at Þorgerþr sat á tali við Þorstein bónda, brópur sinn, í öndvegi; en Óláfr átti þá tal við aðra menn. En yfir gegnt þeim í bekkinum sátu meyjar þrjár. Þá mælti Þorgerþr: „Hversu líz þér á meyjarnar þessar, er hér sitja gegnt okkr?“ Hann svarar: „Allvel, segir hann, ok er þó ein fegrest miklu, ok hefir hon vænleik Óláfs, en hvíti ok yfirbragð vart Mýramanna.“ Þorgerþr svarar: „Víst er þat satt, er þú segir, bróþir, at hon hefir hvíti ok bragð vart Mýramanna, ok er eigi at heldr vænleik Óláfs, þvíat hon er ei hans dóttir.“ „Hversu má þat vera, segir Þorsteinn, en þó er hon þín dóttir?“ Hon sagði: „Frændi, með sannindum at segja, segir hon, þá er þessi þín dóttir;“ ok sagði hon síðan alt svá sem farit hafði ok býr hann fyrirgefa sér ok húsfreyju sinni þessi afbrigði. Þorsteinn mælti: „Ekki kann ek at saka ykkur um þenna hlut, ok hafi þit vel yfir slétt vanvirkju mína. Líz mér svá á meý þessa, at mér sé mikil gipta í at eiga jafnfagrt barn; eða hvat heitir hon?“ „Helga heitir hon, segir Þorgerþr, en fagra.“ Þorsteinn segir: „Nú skalt þú búa ferð hennar heim með mér.“ Þorgerþr gerði svá. Þorsteinn var þá þan út leiddr með gófum gjöfum ok veik heim ok Helga með honum ok feddiz þar upp at Borg með mikilli virki ok ást af föður sínum ok móður.

Kap. 3. Svá er sagt, at í þann tíma byggi uppi á Hvítársíðu á Gilsbakka Illugi svarti Hallkelsson; móþir Illuga var þurfið dylla, dóttir Gunnlaugs ormslungu. Illugi var annarr mestr høfþingi í Borgarfirði en Þorsteinn Egilsson; hann var stórríkr maðr ok harþlyndr ok helt vel vini sína. Hann átti Ingibjörgu, dóttur Ásbjarnar Harparsonar ór Örnólfsdal. Móþir Ingibjargar var Þorbjörg, dóttir Miðfjarðar-Skeggja. Börn Illuga ok Ingibjargar váru mörg, en þó fá koma við þessa sögu. Hermundr hét son þeira, en annarr Gunnlaugr. Bæþir váru þeir efnillgir menn ok þá frumvaxta. Svá er frá Gunnlaugi

sagt, at hann var snimma bráþgerr at öllum þroska, mikill ok sterkr, ljósjarpr á hár ok fór vel, svarteygr ok nokkot nefljótr ok þó skapfellið í andliti, miðmjór ok herþimikill, ok kominn á sik vel ok enn hermannligasti í viðbragði öllu, hávaðamaðr í skaplyndi ok framgjarn snimma, við alt úvæginn ok harðr, skáld mikit ok heldr niðskældr, ok var kallaðr Gunnlaugr ormsunga. Hermundr var þeira vinsælli ok hafði höfðingjabragð á sér. Ok er Gunnlaugr var fimtán vetra gamall, bað hann fopur sinn faraféfnis, ok kvez hann vilja utan fara ok sjá síu annarra manna. Illugi tók því seinliga ok kvað hann eigi mundu góðan þykkja í öðrum löndum, er hann þóttiz trautt mega scema við hann heima þar. Litlu síðar var þat einn morgin, at Illugi bóndi gekk út ok sá opit útibúr sitt, og vátu út lagðir vorusekkir sex ok lénur upp lagðar á hesta. Hann varð reiðr mjök. Þá gekk at Gunnlaugr ok mælti: „Ek hef út látit sekkina.“ Illugi spyrr, því hann gerði þat. Hann sagði, at þat skyldi vera faraféfnis hans. Illugi mælti: „Engi ráð skalt þú af mér taka ok fara hvergi fyrr en ek vil“, ok kippi inn vorusekkjunum. Gunnlaugr reið þá í brott ok kom um kveldit ofan til Borgar og bað þorsteinn honum þar at vera, ok þat þekki hann. Gunnlaugr segir þorsteini, hversu farit hafði með þeim feðgum. Þá bað þorsteinn honum þar at vera þeim stundum, sem hann vildi, ok þar var hann þau misseri ok nam lögspeki at þorsteini ok virði þar öllum mönnum vel. Jafnan skemtum þau sér Gunnlaugr ok Helga at taffi ok lagði brátt hvárt þeira góðan þokka til annars, sem raunir bar á síðar. Þau vátu mjök jafnaldrar. Helga var svá fagr, at þat er sögn fróðra manna, at hon hefði fegrst kona verit á Íslandi. Hár hennar var svá mikit, at þat mátti vel hylja hana alla, ok svá fagrt sem barit gull, og engi kostur þótti þá slíkr í Borgarfirði ok víða annars staðar, sem Helga en fagra var.

Ok einn dag, er menn sátu í stofu at Borg, þá mælti Gunnlaugr: „Einn er sá hlutr í lögum, er þú hefir eigi kent mér: at fastna mér konu.“ Þorsteinn segir: „Þat er skamt mál“, ok kendi honum atferli. Þá mælti Gunnlaugr: „Nú skalt vita, hvárt mér hefir af skiliz, ok mun ek nú

taka í hönd þér ok láta, sem ek festa mér Helgu, dóttur þína.“ Þorsteinn svarar: „Þarfleysu ætla ek þat vera.“ Gunnlaugr þreif þá þegar í hönd honum ok mælti: „Veittu mér nú þetta.“ „Gör sem þú vill, segir Þorsteinn, en þat skulu þeir vita, er hjá eru, at þat er sem úmælt sé, ok þessu skulu eigi undirmál fylgja.“ Síðan fastnaði Gunnlaugr sér Helgu ok frétti Þorstein, hvárt þetta mætti nýta. Hann kvað vel svá vera mega, ok varð mönnum at þessu mikít gaman, þeim er við váru staddir.

Qnundr hét maðr, er bjó suðr at Mosfelli; hann var auðigr maðr at fé ok hafði goðorð suðr þar ok var kvángaðr maðr, ok hét Geirný kona hans, Gnúpsdóttir Molda-Gnúpssonar, er nam suðr Grindavík. Þeira synir váru þeir Hrafn ok Þórarinn ok Eyvindr. Allir váru þeir efniligir menn, ok þó var Hrafn fyrir þeim í hvívetna. Hann var mikill ok sterkr ok manna ásjálgastr, skáld mikít. Ok er hann var þroskaðr, fór hann landa á milli ok fór vel. Þá bjoggu suðr á Hjalla í Qlfusi þeir Þóroddr enn spaki ok Skapti, son hans; Þóroddr var Eyvindarson; Skapti var þá logsögumaðr á Íslandi. Móðir Skapta var Rannveig, dóttir Gnúps, Molda-Gnúpssonar, ok váru þeir systrasynir at frændsemi, Skapti ok Qnundar synir, ok var þar mikil vinátta með frændsemi. Þá bjó út á Raupamel Þorfinnr Selpórisson ok átti sjáu sonu, ok váru allir efniligir; þeir hétu svá: Þorgils ok Eyvindr ok Þórir, ok váru þeir mestir menn út þangat. Þessir menn eru nefndir ok váru allir uppi samtíða.

Kap. 4. Þessu næst urðu þau típindi, er bezt hafa orpit hér á Íslandi, at landit varð alt kristit, ok alt fólk hafnaði fornum átrúnaði. Gunnlaugr ormstunga, er fyrr var frá sagt, var nú ýmist at Borg með Þorsteini eða heima með feðr sínum á Gilsbakka þrjá vetr, ok var hann þá átján vetra gamall, ok samþiz þá mikít. Maðr hét Þorkell ok var kallaðr svartr, heimamaðr Illuga ok frændi ok hafði þar upp vaxit. Honum tæmþiz arfr norðr í Vatzdal í Ási, ok beiddi hann Gunnlaug at fara með sér, ok þat gerði hann, ok rípa norðr tveir saman í Ás ok greiddu þeir féit af höndum, er varðveittu, með atgöngu Gunnlaugs.

En er þeir rípu norþan, gistu þeir í Grímstungum at auðigs bónda, er þar bjó. Ok um morgininn tók smalamaðr hest þeira ok reið, ok var þá sveittr mjök, er þeir fengu náet. Gunnlaugr laust smalamann með breiðxi í úvit. Bóndi vildi eigi svá búit hafa ok bað bœta fyrir. Gunnlaugr bauð mörk; bónda þótti þat oflítit. Gunnlaugr kvað þá vísu:

1. Mörk bauðk mundangs sterkiom
manne — teygias skanna —
grásímna — skalt — góma,
— glóðbýter þat nýta!
íþrask mont, ef yðrom
afráps Frópa ór síðpe
lætr eyðanda líða
linds samhaga kindar.

Þessi varð sætt þeira, sem Gunnlaugr bauð, ok þeir skilðu við svá búit.

Ok litlu síðar beiddi Gunnlaugr fopur sinn utanferðar í opnu sinni. Illugi segir: „Nú skal vera sem þú vill; hefir þú nú samit þik ór því sem var.“ Reið Illugi þá heim-an ok keypti skip hálf til handa Gunnlaugi, er uppi stóð í Guðarósi at þeim manni, er Auðun hét, ok var kallaðr festargramr. [Þessi Auðun enn sami vildi eigi utan flytja sonu Ósvífs enns gamla eptir víg Kjartans Ólafssonar, sem segir í Laxdæla sögu, ok varð Gunnlaugr þó síðar en þetta.] Ok er Illugi kom heim, þakkar Gunnlaugr honum vel. Þorkell svarti réz til ferðar með honum, ok var fyrr fluttr varnaðr þeira til skips en Gunnlaugr kæmi; hann var at Borg, meðan þeir bjogguz skipit, ok þótti skemtiligra at tala við Helgu en vera í starfi með kaupmönnum. Einn dag frétti Þorsteinn Gunnlaug, ef hann vildi ríða með honum til hrossa hans upp í Langavatnzdal. Gunnlaugr kvez þat vilja. Nú ríða þeir báðir samt þar til er þeir koma til selja Þorsteins, er heita á Þorgilsstöfum, ok þar váru stóðhross, er Þorsteinn átti, fjögur saman, ok váru rauð at lit. En hestrinn var vænligr ok lítt reyndr. Þorsteinn bauð at gefa Gunnlaugi hrossin; en hann kvez þá eigi hrossa þurfa, er hann ætlaði at sigla. Ok þá ríðu

þeir til annarra hrossa; var þar hestr grár með fjórum merum, ok var sá beztr í Borgarfirði, ok bauð Þorsteinn Gunnlaugi at þiggja þann. Gunnlaugr svarar: „Eigi vil ek þenna heldr en hinn; eða því býr þú mér eigi þat, er ek vil þiggja?“ „Hvat er þat?“ segir Þorsteinn. „Helga, dóttir þín“, segir Gunnlaugr. „Eigi mun þat svá skjótt ráðaz“, segir Þorsteinn ok tók annat mál, ok rípa heimleipsis ofan með Langá. Þá mælti Gunnlaugr: „Vita vil ek, hverju þú vill mér til svara um bónorpit víð Helgu, dóttur þína.“ Þorsteinn svarar: „Eigi gef ek gaum at hégóma þínum.“ Gunnlaugr mælti: „Þetta er alhugi minn, en eigi hégómi, en þú munt vita, hverju þú vill svara.“ Þorsteinn svarar: „Vita skyldir þú, hvat þú vildir. Ertu ei ráðinn til utanferðar? ok lætr þó sem þú skylir biðja þér konu? Þá er þat ok eigi jafnræpi með ykkir Helgu, meðan þú ert úráðinn, ok mun því ekki verða á litit.“ Gunnlaugr mælti: „Hvar sætlar þú til um gjafirpit dóttur þinnar, ef þú vill eigi gipta syni Illuga ens svarta? eða hverir eru þeir hér í Borgarfirði, at meira háttar sé en hann?“ Þorsteinn svarar: „Ekki fer ek í mannjofnuð, værir þú slíkr maðr sem faðir þinn, þá mundi þér ei frá vísat.“ Gunnlaugr mælti: „Hverjum vill þú heldr gipta hana hér í Borgarfirði en mér?“ Þorsteinn svarar: „Gott er hér mannval. Þorfinnr at Rauðamel á sér sjau sonu vel menta, ok má slíks eigi mun gera mikin.“ Gunnlaugr svarar: „Hvargi þeira, Þorfinnz né Qnundar, er jafnmenni fǫður míns, því at þik skortir sýnt víð hann. Eða hvat hefir þú þar í móti, er hann deildi kappi víð Þorgrím Kjallaksson?“ Þorsteinn svarar: „Ek stækþa Steinari í brott, syni Qnundar sjóna, ok þótti þat þá heldr mikilræpi.“ Gunnlaugr svarar: „Egils nauztu at því, fǫður þíns, enda mun þat fám einum monnum endaz vel at synja mér mægðar.“ (Þorsteinn svarar: „Hafðu í frammi kúgan víð þá uppi víð fjöllin, en þat kemr þér fyrir ekki hér út á Mýrunum.“) Um kveldit koma þeir heim; eptir um morgininn rípr Gunnlaugr upp á Gílsbakka ok bað fǫður sinn rípa til kvánbæna með sér út til Borgar. Illugi svarar: „Þú ert úráðinn maðr; ert ráðinn til utanferðar, en lætr nú sem þú skylir standa í kvánbænum, ok

veit ek, at þorsteini er ekki slíkt at skapi.“ Gunnlaugr mælti: „Ek ætla at fara alt at líku, ok líkar mér ekki, nema þú fylgir mér.“ Síðan ferr Illugi víð tólfta mann ofan til Borgar, ok tók þorsteinn víð honum allvel. Um morgininn eptir talaði Illugi víð þorstein: „Ek vil tala víð þik ok Gunnlaugr.“ Þorsteinn mælti: „Göngum upp á brekkuna ok tölum þar;“ ok svá gerðu þeir. Þá mælti Illugi: „Gunnlaugr, frændi minn, kvez hafa vakit bónorð víð þik fyrir sína hönd, at þíja Helgu, dóttur þinnar; nú vil ek vita, hvern stað eiga skal málit. Er þér kunnig ætt hans ok fjáreign; þar skal ok hvarki til spara af minni hendi staðfestu né manna forráð, ef þá er nær en áþr.“ Þorsteinn svarar: „Þat eitt finn ek Gunnlaugi, syni þínum, at hann er úráðinn; en ef hann væri þér líkr í skaplyndi, þá munda ek lítt seinka þessu.“ Illugi svarar: „Þetta mun okkr verða at sundrþykki, ef þú synjar okkr fegum jafnræpis.“ Þorsteinn mælti: „Fyrir orð þín ok vingan okkra skal Helga vera heitkona Gunnlaugs, en eigi festarkona, ok þíja þjá vetr; en Gunnlaugr skal fara utan ok semja sik eptir síð annarra manna; en ek skal lauss allra mála, ef hann kemr eigi þá út, en mér virðiz eigi skaplyndi hans.“ Ok víð þetta skilja þeir; rípr Illugi heim, en Gunnlaugr töl skips, ok gaf honum brátt byr. Sigldu þeir í haf ok kómu skipi sínu víð Noreg ok sigldu inn eptir Þrándheimi til Níparóss ok lögðu þar til lægis skipinu ok skipuðu upp.

Kap. 5. Þá réð Eiríkr jarl Hákonarson fyrir Noregi ok Sveinn, brópir hans. Eiríkr jarl hafði þá atsetu at Hlofum á fóburléif sinni ok var ríkr höfþingi. Skúli Þorsteinsson var þá með jarli ok var hirðmaðr hans ok vel metinn. Þat er sagt, at þeir Gunnlaugr ok Auðun festargrámr gengu með tólf menn inn á Hlaðir. Gunnlaugr var svá búinn, at hann var í grám kyrtli ok hvítum leista-brókum. Sull hafði hann á fœti níðri á ristinni, ok fell ór blóð ok vágr, er hann gekk. Með þessum búningi gekk hann fyrir jarl ok kvaddi hann vel. Jarl kendi Auðun ok spurði hann tíþinda af Íslandi; hann sagði slíkt sem vǫru. Jarl spurði Gunnlaug, hvern hann væri, en hann sagði honum nafn sitt ok svá sett. Jarl mælti: „Skúli Þorsteins-

son; hvat manna er þessi á Íslandi?“ „Herra, segir hann, fagna þú honum vel, þvíat hann er ens bezta mannz son, illuga svarta af Gílsbakka, ok fóstbróðir minn.“ Jarl mælti: „Hvat er fótí þínum, Íslendingr?“ Gunnlaugr svarar: „Sullr er á, herra“, sagði hann. „Ok gengr þú þó ekki haltr?“ jarl segir. Gunnlaugr svarar: „Ei skal ek haltr ganga, meðan jafnlangir eru báðir.“ Þá mælti hirðmaðr, er þórarinn hét: „Þessi rembiz mikit, Íslendingrinn, ok væri vel, at vér freistapim hans nokkot.“

(Gunnlaugr leit víð þíum ok mælti:

Hirðmaðr es einn,
sá's einkar meinn;
trúep hǫnom vart,
hann's illr ok svartr.)

Þá vildi þórarinn grípa til oxar. Jarl mælti: „Lát vera kyrt, segir hann; ekki skulu menn gefa at slíku gaum; eða hversu gamall maðr ertu, Íslendingr?“ Gunnlaugr svarar: „Ek em átján vetra“, segir hann. „Þat læt ek um mælt, segir jarl, at þú verðir ei annarra átján.“ Gunnlaugr mælti: „Bið mér engra forboena, jarl!“ „Hvat segir þú nú, Íslendingr?“ segir jarl. Gunnlaugr svarar: „Svá sem mér þótti vera eiga, at þú bæðir mér engra forboena; en bipit yðr heldr sjálfum haldkvæmri boena.“ „Hverra þá?“ segir jarl. „At þú fengir ei slíkan dauða, sem faðir þinn Hákon jarl.“ Jarl setti dreyrraupan ok mælti: „Hafit hendr á fóli þessu!“ Þá gekk Skúli fyrir jarl ok mælti: „Gerit fyrir míð orð, jarl, ok gefit mannum grið, ok fari hann í brott.“ Jarl mælti: „Verði hann í brottu þá sem skjótast, ok komi aldri síðan í mitt ríki, ef hann vill griðin hafa.“ Skúli gekk út með Gunnlaugi ok ofan á bryggjur. Þar var Englandzfar, albúit til útlátz; þar kom Skúli Gunnlaugi í ok þorkatli, frænda hans; en Gunnlaugr fekk Aupuni skip sitt til varðveizlu ok fé þat er hann hafði eigi með sér. Nú sigla þeir Gunnlaugr í Englandzhaf ok kómu um haustit suðr víð Lundúnabryggjur ok réðu þar til hlunnz skipi sínu.

Kap. 6. Þá réð fyrir Englandi Apalráðr konungr Játgeirsson ok var góðr hófþingi; hann sat þá vestr í Lun-

dúnum. [Ein var tunga í Englandi ok Noregi, aþr Vil-hjálmr bestaþr vann England. En þápan af gekk í Eng-landi valska, er hann var þápan kynjaþr.] Gunnlaugr gekk brátt fyrir konung ok kvaddi hann. Konungr spurði, hvað-
an af löndum hann væri. Gunnlaugr svarar sem var; „en þó hefi ek sótt, herra, á yðvörn fund um langan veg, at ek hefi kvæpi ort um yðr, ok vilda ek, at þér hlýddit.“ Konungr kvað svá vera skulu. Gunnlaugr flutti kvæpit vel ok skörunliga; en þetta er stefit í kvæpinu:

2. Herr getr allr ens orva
Englands, sem gops, þengels;
ætt lýtr grams ok gumna
gunnþráps Aþalrápe.

Konungr þakkapi honum kvæpit ok gaf honum í bragar-laun skikkju af skarlati, samdregna enum beztum skinnnum ok hlaðbúna í skaut niðr, ok gæði hann hirðmann sinn, ok var Gunnlaugr með konungi um vetrinn. Ok einn dag mætti Gunnlaugr þrim mönnum á stræti, ok hét sá þorgrímr, er fyrir þeim var; hann var mikill ok sterkr. Hann mælti: „Norðmaðr, segir hann, sel mér fé nokkot at láni.“ Gunnlaugr svarar: „Ekki mun mér þat varligt, at selja þér úkunnum manni.“ Hann svarar: „Ek skal gjalda þér at nefndum degi.“ „Þá skal á þat hætta“, segir Gunnlaugr. Síðan seldi hann honum féit. Ok litlu síðar fann Gunnlaugr konung ok segir honum fjárlánit. Konungr mælti: „Nú hefir þér lítt tekiz til; hann er enn verst maðr ok ránsmaðr mikill ok ykingr; eigum ekki við hann, en ek mun fá þér fé jafnmikit.“ Gunnlaugr svarar: „Illa er oss farit, hirðmönnum yðrum; göngum á saklausa menn, en látum slíka sitja yfir váru, ok skal þat verða aldri.“ Litlu síðar hittu hann þorgrím ok heimti fé sitt at honum; hann kvez ekki gjalda mundu. Gunnlaugr kvað þá visu:

3. Meðalráp es þér, Mópe
málma galdrs, at halda
— Att hafa er við prettom
oddrióp — fyr mér hoddóm.
Vita mátt hitt, at heitek

— hér sék at því fære;
 þat fekksk nafn af nekkve —
 næprstunga — mér ungom.

„Nú vil ek bjóða þér lög, segir Gunnlaugr, at þú gjaldir mér fé mitt, eða gakk á hólmi víp mik ella á þriggja náttu fresti.“ Víkingrinn hló ok mælti: „Til þessa hefir engi orðit fyrr, at skora mér á hólmi, svá skarpan hlut sem margr hefir fyrir mér borit, ok em ek þess albuinn;“ ok víp þat skilðu þeir. Gunnlaugr segir konungi, hversu farit hefir með þeim. Konungr segir: „Nú er úvænt efni komit, þvíat þessi maðr deyfir hvert járn. Nú skaltu mínum ráðum fram fara, Gunnlaugr, kvað konungr; hér er sverp, er ek vil gefa þér, ok með þessu skaltu vega, en sýn honum hitt, er þú átt áþr.“ Gunnlaugr þakkaði honum vel. Ok er þeir váru til hólms komnir, spurði Þorgrímr, hversu sverp þat væri, er hann ætlaði at vega með. Gunnlaugr sýnir honum ok bregðr; lykkju á meðalkafla konungsnaut ok dregr á hönd sér. Víkingrinn mælti, er hann sá lítit sverpit: „Ekki hræpumz ek þat vápn“, segir hann, ok hjó til Gunnlaugs með sverpi ok af mjök svá skjöldinn. Gunnlaugr hjó þegar í mót með konungsnaut, en víkingrinn var vápnlauss fyrir ok hugði, at hann hefði et sama sverp, en Gunnlaugr hjó hann þegar banahogg. Konungr þakkaði honum verkit, ok af þessu fekk hann mikla frægð í Englandi ok vípa annars stapar. Um várit, er skip gengu milli landa, þá bað Gunnlaugr Áþalráð konung orlofs at sigla. Konungr spyrr Gunnlaug, hvert hann vildi sigla. Gunnlaugr segir: „Ek vil efna þat, er ek hefi heitit ok ætlat“, ok kvað þá vísu:

4. Hlýt ek vistar vitia,
 viggs, doglinga þriggia,
 því hefk hreytandom heitit,
 hiarls ok tveggia iarla;
 hverf ek aþr, áþr arfe
 auðveites gefr rauðan
 ormabæð fyr ermar
 oddgefnar mér stefno.

„Svá skal vera, skáld“, segir konungr ok gaf honum hring, er stóð sjau aura; „en því skaltu heita mér, at koma aptr at öðru hausti, þvíat ek vil ei láta þik sakir íþrótta þinna ok vaskleiks.

Kap. 7. Nú siglir Gunnlaugr af Englandi norðr til Dyflinnar. Þá réð þar fyrir Sigtrygg konungr, son Óláfs kvarans ok Kormlaugar dróttningar. Hann hafði þá skamma stund ríki ráðit. Gunnlaugr gekk brátt fyrir konunginn ok kvaddi hann vel. Konungr tók honum sæmiliga. Gunnlaugr mælti: „Kvæði hefi ek at færa yðr, herra, ok vilda ek hljóf fá.“ Konungr mælti: „Ekki hafa menn til þess orðit, at færa mér kvæði, ok skal at vísu hlýpa.“ Gunnlaugr kvað þá drápu, ok er þetta stefit í:

5. Elr Svóro skæ
Sigtrygg við hræ.

Ok þetta er þar með:

6. Kann'k máls of skil,
hvern'k mæra vil
konongmanna kon;
hann's Kvarans son;
monat gramr við mik
— Venr hann gíofte sik,
þess mon grepp vara —
gollhring spara.
Sege síðlingr mér,
ef hann heyrðe sér
dýrlegra brag,
þat's drópolag.

Konungurinn þakkaði honum kvæðið ok kallaði til sín féhirði sinn ok mælti svá: „Hverju skal ek launa kvæði þetta?“ „Hverju vili þér, herra?“ segir hann. „Hversu er launat, segir konungr, ef ek gef honum knörru tvá?“ Féhirðirinn svaraði: „Ofmikitt er þat, herra; aprir höfðingjar gefa gripi góða at bragarlaunum, sverð góð eða gullhringa.“ Þá gaf konungr honum klæði sín nýskorin af skarlati; kyrtíl hlaðbúinn ok skikkju með ágætum skinnum, ok

gullhring, er stóþ mörk. Gunnlaugr þakkapi konungi gjafirnar ok dvalþiz þar litla hríp ok fór þápan til Orkneyja.

Þá réþ fyrir Orkneyjum Sigurþr jarl Hloþvisson. Gunnlaugr kvaddi jarl ok kvez hafa kvæþi at föra honum. Jarl kvez vilja hlýþa kvæþi hans ok sagþi hann vera soemiligan mann. Gunnlaugr flutti kvæþit, ok var þat flokkur ok vel ort, ok gaf jarl honum øxi mikla silfrrekna at kvæþislaunum ok bauþ honum með sér at vera. Gunnlaugr þakkapi jarli gjöfina ok boþit, en sagþiz verþa at fara austr til Svíþjóþar, ok gekk síþan á skip með kaupmönnum þeim er sigldu til Noregs, ok kómu um haustit austr í Vík við Konungahellu. Þápan fekk Gunnlaugr sér leiþtoga upp í Gautland et vestrá, ok kómu fram í kaupstaþ þeim er í Skörum heitir. Þar réþ fyrir jarl sá er Sigurþr hét ok var heldr við aldr. Gunnlaugr gekk fyrir hann ok kvaddi hann ok kvaz kvæþi hafa ort um hann. Jarl gaf hljóþ til. Gunnlaugr kvaþ þá kvæþit, ok var þat flokkur. Jarl þakkapi honum ok bauþ honum með sér at vera um vetrinn, ok þat þá Gunnlaugr. Sigurþr jarl hafþi jólaboþ mikit. Ok á atfangadag jóla koma þar tólf menn norþan af Noregi, sendimenn Eiríks jarls, ok fóru með fégjöfum til Sigurþar jarls. Jarl fagnapi þeim vel ok skipapi hjá Gunnlaugi um jólin. Þar var ölteiti mikil. Gautar tölufu um, at jarl væri engi meiri en Sigurþr, en norrœnum mönnum þótti Eiríkr jarl miklu framar. Ok um þetta þrættu þeir ok tóku hváirtveggju Gunnlaug til órskurþar. Gunnlaugr kvaþ þá vísu:

7. Segeþ ér frá iarle,
oddfeimo stafer, þeima:
hann hefer litnar hranna
— hárr karl es sá — bóror.
Sigrreyner hefer sénar
siálfr í miklo giálfre
austrs fyr unnar heste
Eiríkr bláar fleire.

Hváirtveggju urðu vel við órskurþinn; en norrœnir menn fóru aptr á bak jólum með gjöfum.

Kap. 8. Þá rép fyrir Svíþjóþ Óláfr konungr soenski, son Eiríks konungs ens sigrsæla ok Sigrípar stórráðu, dóttur Skoðglar-Tosta; hann var ríkr konungr ok ágætr, metnaðarmaðr mikill. Gunnlaugr kom til Uppsala; þá var þing þeira í Svíþjóþ um várit, ok er hann náir konungsfundi, kvaddi hann konung. Konungr spyrr, hverr hann væri. Hann kvez vera íslenzkr maðr. Þar var þá með Óláfi konungi Hrafn Önundarson. Konungr mælti: „Hrafn, segir hann, hvat manna er þessi á Íslandi?“ Maðr stóð upp á enn úeðra bekk ok gekk fyrir konung. „Herra, segir hann, hagn er ennar beztu settar ok sjálfr enn vaskasti maðr.“ „Hafi hann þá ok siti hjá þér“, sagði konungr. Gunnlaugr mælti: „Kvæði hefi ek ort at færa yðr, herra, ok vilda ek, at þér hlýddit.“ Konungr segir: „Ekki er tóm til yfir at sitja yfir kvæðum.“ Þeir tóku tal sín á milli, Gunnlaugr ok Hrafn, ok segir hvárr frá ferðum sínum. Hrafn kvez farit hafa áðr um sumarit af Íslandi til Noregs, en á öndverpum vetri af Noregi til Svíþjópar. Gørþiz þá vel með þeim. Ok einn dag, er lipit var þingit, váru þeir báðir fyrir konungi, Gunnlaugr ok Hrafn. Þá mælti Gunnlaugr: „Vilda ek, at þér hlýddit kvæðinu, herra.“ „Þat má nú vel“, segir konungr. „Nú vil ek flytja mitt kvæði, segir Hrafn, ef þér vilit svá, herra.“ „Þat má vel“, segir konungr. „Þá vil ek fyrr, segir Gunnlaugr, ef þér vilit svá herra.“ „Ek á fyrr at flytja, segir Hrafn, þvíat ek kom fyrr til yðvar.“ Gunnlaugr svarar: „Hvar kómu okkrir feðr þess, at minn faðir var eptirbátr þíns föður? hvar nema allz hvergi? skal ok svá með okkr.“ „Görum þá kurt-eisi, segir Hrafn, at færa þetta ei í kappmæli, ok látum konung ráða.“ Konungr mælti: „Gunnlaugr skal fyrr flytja, fyrir því honum girir vetr, ef hann hefir eigi sitt mál.“ Þá kvað Gunnlaugr drápuna, ok er hann hafði kvæðit, mælti Óláfr konungr: „Hrafn, segir hann, hversu er kvæðit ort?“ „Vel, herra, sagði hann, þat er stórorðt kvæði ok úfagrt, sem Gunnlaugr er sjálfr í skaplyndi.“ „Nú skaltu flytja þitt kvæði, Hrafn“, segir konungr. Hann gørði svá. Ok er lókit var, mælti konungr: „Gunnlaugr, segir hann, hversu er kvæðit ort?“ Gunnlaugr svarar: „Vel, herra,

segir hann; þetta er fagrt kvæði, sem Hrafn er sjálf, ok yfirbragðslútt; hvi ortir þú flokk um konunginn? Þótti þér hann eigi drápu verðr?" Hrafn svarar: "Töllum þetta ei lengr, segir hann, til mun verða tekit, þó at síðar verði; ok skilðu við svá búið tal sitt. Litlu síðar gerðiz Hrafn hirðmaðr Óláfs konungs ok bað hann orlofs til utanferðar; konungr veitti honum þat. Síðan, er hann var búinn, mælti hann til Gunnlaugs: „Lokit skal okkarri vináttu, er þú vildir hrópa mik hér fyrir höfðingjum; nú skal ek einhverju sinni eigi minnr vanvirða þik, en þú vildir mik hér.“ „Ekki hryggja mik hót þín, segir Gunnlaugr, ok hvergi munu vit þar koma, at ek sé minna virðr en þú.“ Óláfr konungr gaf Hrafn góðar gjafir at skilnaði, ok fór hann þrott.

Hrafn kom austan um várit til þrándheims ok bjó skip sitt ok fór utan um sumarit til Íslandz, ok kom skipi sínu í Leiruvág fyrir norðan Heiði, ok urðu honum fegnir frændr ok vinir, ok var Hrafn heima þann vetr með fýður sínum. En um sumarit á þingi funduz þeir frændr, Skapti lög-sögumaðr ok Skáld-Hrafn. Þá mælti Hrafn: „Þitt fullting vilda ek hafa um kvánboen við Þorstein Egilsson, at bjaja Helgu, dóttur hans.“ Skapti svarar: „Er hon eigi áðr heitkona Gunnlaugs orms tungu?“ Hrafn mælti: „Er eigi lípin sú stefna nú, segir hann, sem mælt var með þeim? enda er nú miklu meiri hans ofsi, en hann muni þessa gá.“ Skapti svarar: „Gör þá sem þú vill.“ Síðan gengu þeir fjölmennir til búðar Þorsteins; hann fagnaði þeim vel. Skapti mælti: „Hrafn, frændi minn, vill fá Helgu, dóttur þinnar, því at þér er kunnig ætt hans, auðr ok frænda afli mikill ok vana.“ Þorsteinn svarar: „Hon er áðr heitkona Gunnlaugs, ok vil ek enda öll mál við hann.“ Skapti mælti: „Eru eigi lípnir þeir þrír vetr, er til váru nefndir með ykk?“ Þorsteinn svarar: „En er eigi lípit sumarit, ok má hann enn út koma í sumar.“ Skapti mælti: „Hverja ván skulum vér þá eiga þessa máls, ef hann kemr eigi til?“ Þorsteinn mælti: „Hér komum vér allir annat sumar, ok má þá sjá, hvat líkligast þykkir, en ekki tjóar þetta nú at mæla.“ Ok við þat skilðu þeir ok ríðu heim af þingi.

Ekki fór þetta leynt, at Hrafn bað Helgu, heitkonu Gunnlaugs, ef hann kæmi eigi út á því sumri. Ok annat sumar á þingi fluttu þeir Skapti bónorþit ákaflega ok kváðu þeir Þorstein lausan allra mála víð Gunnlaug. Þorsteinn svarar: „Ek á fær dætr fyrir at sjá ok vilda ek gjarna, at þat yrði eigi at rögi; nú vil ek finna fyrst Illuga svarta“, ok svá gerði hann. Ok er þeir möttuz, þá mælti Þorsteinn: „Þykki þér ek lauss allra mála víð Gunnlaug, son þinn?“. Illugi svarar: „Svá er mælt, segir hann, ef þú vill, ok kann ek hér nú fátt til at leggja, er ek veit eigi gerla efni Gunnlaugs.“ Þorsteinn gekk þá til Skapta ok keyptu þeir svá, at boð skyldi vera nær vetrnóttum at Borg hjá Þorsteini, ef Gunnlaugr kæmi eigi út, en Þorsteinn lauss mála víð Hrafn, ef Gunnlaugr kæmi til ok vitjapi málanna. Eptir þat rípu menn heim af þingi, ok frestaþiz koma Gunnlaugs, en Helga hugði allilt til ráðanna.

Kap. 9. Nú er at segja frá Gunnlaugi, at hann fór af Svíþjópu þat sumar til Englandz, er Hrafn fór til Íslandz, ok þá gjafr af Óláfi konungi at skilnaði. Áðalráðr konungr tók vel víð Gunnlaugi, ok var hann með honum um vetrinn með góðri sömp. Í þenna tíma rép fyrir Danmörku Knútr konungr Sveinsson ok hafði nýtekit víð fopurleifþ sinni, ok heitaþiz jafnan at berjaz til Englandz, fyrir þat at Sveinn konungr, faðir hans, hafði unnit mikit ríki í Englandi, áðr hann andaþiz vestr þar, ok var sá hófþingi fyrir, er Hemingr hét, ok var son Strútharaldz, en bróðir Sigvalda jarls, ok helt hann þat ríki undir Knút konung, er Sveinn konungr hafði unnit áðr. Um sumarit bað Gunnlaugr sér orlofs til brottferþar. Konungr segir: „Ei sómir þér at fara frá mér til slíka úfripar, sem nú horfir hér í Englandi, þar sem þú ert minn hirþmaðr.“ Gunnlaugr mælti: „Þér skulut ráða, en gefit mér orlof at sumri til brottferþar, ef Danir koma eigi.“ (Konungr svarar: „Sjám vit þá.“ Nú leið þat sumar ok vetrinn eptir, ok kému Danir eigi.) Ok eptir miðsumar fekk Gunnlaugr orlof ok fór austr til Noregs ok fann Eirík jarl í þrándheimi at Hloþum; tók jarl honum þá vel ok baup honum með sér at vera. Gunnlaugr þakkar jarli boðit, en kvez

eiga þá skylt erindi til Íslandz at vitja festarmeyjar sinnar. Jarl mælti: „Nú eru öll skip í brottu, þau er til Íslandz ætla.“ Þá mælti hirþmaþr einn: „Hér lá Hallfreþr vandræðaskáld út undir Agþanesi í gær.“ Jarl segir: „Svá má vera; hann sigldi hépan fyrir þrim nóttum.“ Eiríkr jarl lét þá flytja Gunnlaug út til skips; Hallfreþr tók við honum, ok gaf þegar byr undan landi, ok váru vel kátir. Þat var síð sumars. Hallfreþr mælti til Gunnlaugs: „Hefir þú frétt bönorþit Hrafns Qnundarsonar við Helgu ena vænu?“ Gunnlaugr kvez frétt hafa ok þó úgærla. Hallfreþr segir þá slíkt sem hann vissi af, ok þat með, at þat mæltu margir, at Hrafn væri ei úhraustari en Gunnlaugr. Þá kvað Gunnlaugr vísu:

8. Róðek lítt, þótt leike,
— Létt veþr es nú — þéttan
austanvindr at andre
andness, viko þessa;
meir síðmík hitt, en hæro
hoddstríðande bípet,
orþ, at eige verþak
iafnrøskr taleþr Hrafne.

Hallfreþr mælti þá: „Þyrfti, félagi, at þér veittri betr málin við Hrafn en mér. Ek kom skipi mínu í Leiruvág fyrir fám vetrum, ok átta ek at gjalda hálfa mörk silfrs heimamanni Hrafns ok helt ek því fyrir honum; en Hrafn reið til með fjóra tigu manna ok hjó strengina ok rak skipit út á leirur, ok búit við skipbroti; varð ek þá at selja Hrafn sjálfðæmi ok hinum galt ek mörk, ok eru slíkar mínar at segja frá honum.“ Ok þá var þeim talat um Helgu, ok lofaði Hallfreþr vænleik hennar. Gunnlaugr kvað þá:

9. Monat háþvørom hyriar
hrípmundaþe þundar
hafnar hørve drifna
hlýða lörþ at þýðask;
þvít lautsíkiar lékom
lyngs, es vørom yngre,

alnar gims á ýmsom
andnesiom því lande.

Þetta er vel ort, segir Hallfreðr.

Kap. 10. Þeir tóku land á Melrakkasléttu hálfum
mánapi fyrir vetr, þar sem hét í Hraunhöfn, ok skipuðu
þar upp.

Þórðr hét maðr; hann var bóndason einn þar á Sléttu;
hann gekk í glímur mjök víð þá kaupmennina, ok gekk
þeim illa víð hann. Þá var komit at því, at Gunnlaugr
skyldi glíma víð hann. Ok um nóttina áðr hét Þórðr á
þór til aigrs sér, ok um morgininn, er þeir glímdu, laust
Gunnlaugr bápa fœtr undan þórpi ok fell hann mikit fall;
en fœtr Gunnlaugs stókk ór lípi, sá er hann stóð á, ok fell
hann. „Vera má at þér vegni eigi annat betr“, segir Þórðr.
„Hvat þá?“ segir Gunnlaugr. „Málin víð Hrafn Qnundar-
son, er hann fær Helgu ennar vænu at vetrnóttum; ok var
ek hjá í sumar á alþingi, er þat réz.“ Gunnlaugr svarar
engu. Var þá vafinn fœtr hans, at í líp fœri, ok þrútnaði
allmjök. Þeir Gunnlaugr ok Hallfreðr fóru af Sléttu viku
fyrir vetr, tólf saman, ok kómu svá til Gilsbakka þat sama
laugarkveld, er þeir sátu at bopinu at Borg. Illugi varð
feginn Gunnlaugi, syni sínum, ok hans fœruneyti. Gunn-
laugr kvaz þá vilja fara ofan til Borgar. Illugi kvað þat
ekki ráð, ok svá sýndiz öllum nema honum; en Gunnlaugr
var þá úfœrr fyrir fœtarins sakir, þótt hann léti ekki á sjáz,
ok varð því ekki af ferðinni. Hallfreðr reið heim um morg-
ininn til Hreppvatn í Norðrárdal; þar réð fyrir eignum
þeira Galti, bróðir hans.

Kap. 11. Nú er at segja frá Hrafn, at hann sitr at
bopi sínu á Borg, ok er þat flestra manna sögn, at brúðrin
væri dœpr; er þat satt, sem mælt er, at lengi man þat, er
ungum getr; nú ferr henni ok svá. Þá varð þat til tíðinda,
at sá maðr bað Húngerþar, Þóroddz dóttur ok Jófríðar, er
Svertingr hét, ok var Hafr-Bjarnarson, Molda-Gnúpssonar,
ok skyldu þau ráð takaz eptir jól um vetrinn 'uppi at
Skáney. Þar bjó Þorkell, frændi Húngerþar, son Torfa
Valbrandssonar. Móðir Þorkels var Þórodda, systir Tungu-
Oddz. Hrafn fór heim til Mosfellz með Helgu, konu sína;

ok er þau höfðu þar skamma stund verit, þá var þat einn morgin, áþr en þau risf úpp, at Helga vakði, en Hrafn svaf ok lét illa í svefni. Ok er hann vaknaði, sagði hann Helgu, hvat hann hefði dreymt; Hrafn kvap:

10. Hugþomk orme at arme
 yðoggvar þér hoggvenn;
 være beþr í blópe,
 bróþr, þinn roþenn míno;
 knættet endr of under
 qlstafns Niþron, Hrafne
 líkn getra þat, lauka
 lind, hagþyrnes binda.

Helga mælti: „Þat mun ek aldri gráta, ok hafi þér illa svikit mik, ok mun Gunnlaugr út kominn;“ hon grét þá mjök. Ok litlu sípar fréttiz útkváma Gunnlaugs. Helga gerðiz svá stór, at Hrafn fekk ekki henni haldit heima, ok fara þau þá inn til Borgar, ok neytir hann lítit af henni. Nú búaz menn til boþs eftir um vetrinn. Þorkell frá Skáney býr Illuga svarta ok sonum hans. Ok er Illugi bjóz, sat Gunnlaugr í stofu ok bjóz ekki. Illugi gekk til hans ok mælti: „Hví býz þú ekki?“ Gunnlaugr mælti: „Ek setla eigi at fara.“ Illugi mælti: „Fara skaltu víst, frændi, ok slá ekki alíku á þik, at þreyja eftir eina konu; lát, sem þú vitir eigi; þat er karlmannligt, ok mun þik aldri konur skorta.“ Gunnlaugr gerði, sem faðir hans mælti, ok kómu menn til boþsins; var þeim Illuga ok sonum hans skipat í öndvegi, en Þorsteini Egilssyni ok Hrafini, mági hans, ok sveitungum bróðrum hans í annat öndvegi gegnt Illuga. Konur skipaðu þall, ok sat Helga en fagra hjá bróði ok þau renduz opt augum til, Helga ok Gunnlaugr, ok kom nú at því, sem mælt er, at ekki leynir auga, ef ann kona manni. Gunnlaugr var þá vel búinn, ok hafði klæði þau, er Sigtryggir konungur gaf honum, ok þótti hann þá mikit afbragð annarra manna fyrir afis sakir, vaxtar ok vænleika. Lítil var gleði manna at boþinu. Ok þann dag, er menn váru í brottbúningi, þá brugðu konur göngu sinni ok bjogguz. Gunnlaugr gekk

pá til Helgu, ok tölupuz lengi víþ, ok pá kvað Gunnlaugr vísu:

11. Ormstungo varþ enge
allr dagr und sal fialla
hægr, síz Helga en fagra
Hrafns kvánar réþ nafne;
litt sá hólþr enn hvíte
hiörþeys, faþer meylar,
— gefen vas Eir til aura
ung — víþ minne tungo.

Ok enn kvað hann:

12. Væn ák víst at launa;
vingefn, foppor þínom,
— fold nemr flaum af skalde
flóþhyrs — ok svá móþor;
þvít gerþo Bil borþa
bæþe senn und klæþom;
hverr hafe hólþs ok svarra
hagvirke svá fagra?

Ok pá gaf Gunnlaugr henni skikkjuna Apalrápsnaut, ok var þat en mesta gersimi. Hon þakkapi honum vel. Síþan gekk Gunnlaugr út, ok váru pá komnir hestar margir í túnit. Gunnlaugr hljóp á bak einum hesti ok reiþ ákaflega um túnit ok þangat at, er Hrafn stóþ fyrir, svá at hann varþ at opa undan. „Hví opir þú, Hrafn, segir hann, fyrir því at engi ógn býþ ek þér at sinni? en þú veizt, til hvers þú hefir gert.“ Hrafn kvað pá:

13. Samera okkr umb, eima,
Ullr beinfluga, Fullo,
fræger fólka Sogo,
fangs í brigh at ganga;
miok 'ro margar slíkar,
morþrunnr, fyr haf sunnan
— ýter es ssevar Sóta
sannfróþr — konor góþar,

Gunnlaugr mælti: „Vera má, at svá sé, at margar sé slíkar, en eigi þykki mér svá.“ Þá hljópu þeir Illugi ok Þorsteinn at ok vildu ekki, at þeir settiz víð. Gunnlaugr kvað þá vísu:

14. Gefen vas Eir til aura
armdags en litfagra
— Þann kveða menn, né minna,
mínn íafnoka — Hrafne,
allra nýztr meðan austan
Aðalráðr farar dvalþe
— Því's menrýre minne
málgráðr — í gny stála.

Eptir þetta rípu hváirtveggju heim, ok var alt típindalaust um vetrinn, ok nýtti Hrafn ekki þápan af ástum víð Helgu, er þau Gunnlaugr höfðu fundiz.

Ok um sumarit rípu menn fjölment til þings: Illugi svartir ok synir hans; Þorsteinn Egilsson ok Kollsveinn, son hans; Qnundur frá Mosfelli ok synir hans; Svertingr Hafr-Bjarnarson. Skapti hafði þá enn lögsoðn. Einn dag á þinginu, er menn gengu til lögbergis, ok þar var lokit at mæla lögskilum, þá kvaddi Gunnlaugr sér hljóps ok mælti svá: „Er Hrafn Qnundarson hér?“ Hann kvez þar vera. Gunnlaugr mælti: „Veiztu, at þú hefir fengit heitkonu minnar ok dregit til fjándskapar víð mik; nú fyrir þat vil ek bjópa þér hólmgöngu hér á þinginu á þriggja náttu fresti í Øxarárhólmi.“ Hrafn svarar: „Þetta er vel boðit, sem ván var at þér, segir hann, ok em ek þess albuinn, þegar þú vill.“ Þetta þótti ilt frændum hvárstveggja, en þat váru lög í þann tíma, at bjópa hólmgöngur, sá er vanhluta þóttiz orðit hafa fyrir qðrum. Ok er þrjár nætr váru lípnar, bjogguz þeir til hólmgöngu, ok fylgði Illugi svartir syni sínum til hólmis með fjölmenni, en Skapti lögsoðumaðr með Hrafni ok fapir hans. En er Gunnlaugr gekk út í hólminn, kvað hann vísu:

15. Hér emk út á eyre
alvangs búenn ganga
— happe unne guð greppe —

gert með tognom hiorve.
 Hnakk skal'tk Helgo lokka,
 — haus vinnk frá bol lausan
 lóks — með líósom mæke
 líúfs velgs í tvau klíúfa.

Hrafn svarar ok kvað þetta vísu:

16. Veitat greppr, hvárr greppa
 gagnsæle hlýtr fagna;
 hér 's bensigðom brugðet,
 búen 's egg í legge;
 þá mon, ein ok ekkia
 ung, mæ — þót vit særernsk —
 þorna sponq at þinge
 þegns hugrekke fregna.

Hermundr helt skildi fyrir Gunnlaug, bróður sinn, en Svert-ingr Hafr-Bjarnarson fyrir Hrafn. Þrim mörkum sílfrs skyldi leysa sik af hólmi, er sárr yrði. Hrafn átti fyrr at hoggva, er á hann var skorat; hann hjó í skjöld Gunnlaugs ofanverðan, ok brast þegar í sundr sverðit undir hjólt-unum ok kom á kinn Gunnlaugi, ok skeindiz af. Þá hljópu frændr þeira þegar á millum ok margir aprir. Gunnlaugr mælti: „Nú kalla ek, at Hrafn sé sigraðr, er hann er slyppr.“ „En ek kalla, at þú sér sigraðr, segir Hrafn, er þú ert sárr orðinn.“ Gunnlaugr var þá reiðr mjök ok kvað þá ekki reynt hafa. Illugi faðir hans kvað þá eigi skyldu meir reyna. Gunnlaugr mælti: „Þat munda ek vilja, faðir minn, at vit Hrafn mœttimz svá annat sinn, at þú værir fjarri, at skilja okkr.“ Ok víð þetta gengu menn til búða. Ok annan dag í lögrettu var þat í lög sett, at af skyldu takaz hólmgongur hér á Íslandi, ok var þat ráð allra euna beztu manna. Þessi hefir verit sþast framin hólmganga hér á Íslandi, er þeir Gunnlaugr ok Hrafn börðuz. Ok er morginn er komin, gengu þeir Gunnlaugr ok Hermundr at Óxará ok þvá sér; þá gengu öðrum megin at ánni konur margar, ok var þar Helga en fagra í lípi. Hermundr mælti til Gunnlaugs: „Sér þú konurnar ok

Helgu, vinkonu þína, hér fyrir handan ána?" Gunnlaugr svarar: „Sé ek hana vist;" ok kvað vísu:

17. Alen vas rýgr at róge,
— runnr olle því gunnar;
lág vaak auþs at eiga
óþgiarn — fira barnom.
Nú's svanmærrar, sviða
svört augo mér, bauga
lands til lýsegunnar
kítel þorð at lita.

Sípan gengu þeir yfir ána, ok tölupuz þau Helga víð ok Gunnlaugr um stund. Ok er þeir gengu aptr yfir ána, stóp Helga ok starði lengi eptir Gunnlaugi; hann kvað vísu:

18. Brámáne skein brána
brims af líðsom himne
Hristar hørve glæstrar
haukfránn á mik lauka;
en áá geisla sýaler
sípan gollmens Fríðar
hvarma tungls ok hringa
Hlíðar ópurft mína.

Eptir þetta rípu menn heim af þingi, ok var Gunnlaugr helma á Gilsbakka. Ok einn morgin, er hann vaknaði, þá váru allir menn upp staðnir nema hann. Þá gengu inn tólf menn í skálann, alvápnarir, ok var þar kominn Hrafn Qnundarson. Gunnlaugr spratt upp þegar ok gat fengit vápn sín. Þá mælti Hrafn víð Gunnlaug. „Þat er erindi mitt higat, þú skalt heyra. Þú bautt mér hólmgöngu í sumar á alþingi, ok þótti þér sú ekki reynd verða; nú vil ek bjóða þér, at vit farim báðir utan í sumar, ok göngum á hólum í Noregi; þar standi eigi frændr okkrir fyrir.“ Gunnlaugr mælti: „Mæl þú drengja heilastr; þenna kost vil ek, ok er hér at þiggja, Hrafn, með oss þann greiða, sem þú vill.“ (Hrafn svarar: „Þat er vel boðit, en rípa munu vér fyrst at sinni;" ok víð þetta skilðu þeir.) Þetta þótti frændum hvárstveggja þeira stórum illa, en fengu þó

ekki at gert fyrir ákafa þeira sjálfra, enda varþ þat fram at koma, sem til dró.

Kap. 12. Nú er 'at segja frá Hrafn, at hann bjó skip sitt í Leiruvágum. Tveir menn eru þeir nefndir, er fóru með Hrafn, systursynir Qnundar, föður hans; hét annarr Grímr, en annarr Óláfr, ok vátu bápir gildir-menn. Öllum frændum Hrafnis þótti mikill svipr, er hann fór í brott; en hann sagðiz því Gunnlaug á hölm skorat hafa, at hann kvaz engar nýttjar hafa Helgu, ok kvaþ annanhvárn verþa at hníga fyrir öðrum. Síþan sigldi Hrafn í haf, er þeim gaf byr, ok kómu skipi sínu í þrándheim, ok var þar of vetrinn ok frétti ekki til Gunnlaugs á þeim vetri, ok þar beiþ hann Gunnlaugs um sumarit; ok enn annan vetr var hann í þrándheimi, þar sem heitir í Lífangri.

Gunnlaugr ormstunga réz til skipis með Hallfreði vandræðaskáldi norðr á Sléttu, ok urðu þeir afþúnir mjök ok sigldu þeir í haf, þegar byr gaf, ok kómu víþ Orkneyjar litlu fyrir vetr. Sigurðr jarl Hloþvisson réþ þá fyrir eyjunum, ok fór Gunnlaugr til hans um vetrinn, ok virði jarl hann vel. Ok um várit bjóz jarl í hernap; Gunnlaugr bjóz til ferþar með honum, ok herjuðu um sumarit víþa um Supreyjar ok Skotlandzþjóru ok áttu margar orrostur, ok reyndiz Gunnlaugr enn hraustasti ok enn vaskasti drengr ok enn harðasti karlmaðr, hvar sem þeir kómu. Sigurðr jarl sneriz snimmendis sumars aptr, en Gunnlaugr stó þá á skip með kaupmönnum þeim, er sigldu til Noregs, ok skilðu þeir Sigurðr jarl með mikilli vináttu. Gunnlaugr fór norðr til þrándheims til Hlafa á fund Eiríks jarls, ok var þar öndverþan vetr, ok tók jarl vel víþ honum ok baup honum með sér at vera, ok þat þekðiz hann. Frétt hafði jarl víþskipti þeira Hrafnis, svá sem var, ok sagði Gunnlaugi, at hann legði bann fyrir, at þeir berðiz þar í hans ríki. Gunnlaugr kvaþ hann slíku ráða mundu, ok var Gunnlaugr þar um vetrinn ok jafnan fálátr. Ok um várit einn dag gekk Gunnlaugr út, ok þorkell frændi hans með honum; þeir gengu í brott frá boenum ok á völlum, fyrir þeim var mannhringr, ok í hringinum innan váru tveir menn með vápnum ok skyldpuz; var þar annarr nefndr Hrafn, en

annarr Gunnlaugr. Þeir mæltu, er hjá stóðu, at Íslendingar hyggi smátt ok væri seinir til at muna orð sín. Gunnlaugr fann, at hér fylgði mikít háþ, ok hér var mikít spott at dregit, ok gekk Gunnlaugr í brott þegjandi. Ok litlu síðar eptir þetta segir Gunnlaugr jarli, at hann kvez eigi lengr nenna at þola háþ ok spott hirðmanna hans um mál þeira Hrafn, ok beiddi jarl fá sér leiðtoga inn í Lifangr. Jarli var sagt áþr, at Hrafn var brott ór Lifangri ok farinn austr til Svíþjóðar, ok því gaf hann Gunnlaugi orlof at fara ok fekk honum leiðtoga tvá til ferðarinnar. Nú ferr Gunnlaugr af Hlópum víð sjaunda mann inn í Lifangr; ok þann morgin hafði Hrafn farit þáðan með fimta mann, er Gunnlaugr kom þar um kveldit. Þáðan fór Gunnlaugr í Veradal ok kom þar at kveldi jafnan, sem Hrafn hafði áþr verit um nóttina. Gunnlaugr ferr til þess er hann kom á efsta bæ í dalnum, er á Súlu hét, ok hafði Hrafn þáðan farit um morgininn. Gunnlaugr dvalði þá ekki ferðina ok fór þegar um nóttina; ok um morgininn í sólarroþ þá sá hvárík aðra. Hrafn var þar kominn, sem váru vötn tvau, ok á meðal vatnanna váru velliir sléttir, þat heita Gleipnisvelliir; en fram í vatnit annat gekk nes lítit, er heitir Dinganes. Þar námu þeir Hrafn víð í nesinu ok váru fimm saman; þeir váru þar með Hrafn frændr hans Grímr ok Óláfr. Ok er þeir möettuz, þá mælti Gunnlaugr: „þat er nú vel, er vit höfum fundiz.“ Hrafn kvaz þat ekki lasta mundu, „ok er nú kostur, hvárr er þú vill, segir Hrafn, at vér berimz allir, eða vit tveir.“ Gunnlaugr kvap sér vel líka, hvárt at heldr væri. Þá mæltu þeir frændr Hrafn, Grímr ok Óláfr, kváðuz eigi vilja standa hjá, er þeir berþiz. Svá mælti ok þorkell svartí, frændi Gunnlaugs. Þá mælti Gunnlaugr víð leiðtogana jarls: „It skulut sitja hjá ok veita hvárigum ok vera til frásagnar um fund várn;“ ok svá gerðu þeir.

Síðan genguz þeir at ok börðuz frœknliga allir. Þeir Grímr ok Óláfr gengu bápir í mót Gunnlaugi einum, ok lauk svá þeira víðskipti, at hann drap þá báða, en hann varþ ekki sárr. Þetta sannar þórr Kolbeinsson í kvæði því, er hann orti um Gunnlaug ormsstungu:

19. Hlóp, áþr Hrafne næpe,
 hugreifom Óleife
 Góndlar hlyms ok Gríme
 Gunnlaugr með hior þunnom;
 hann varþ hvatra manna,
 hugmóþr, drífenn blópe,
 — Ullr réþ ýta falle
 unnviggs — bane þriggia.

Þeir Hrafn sóttuz meðan ok þorkell svarti, frændi Gunnlaugs, ok fell þorkell fyrir Hrafni ok lét líf sitt, ok allir fellu forunautar þeira at lýkþum. Ok þá þorpuz þeir tveir með stórum höggum ok eruggum atgangi, er hvárr veitti öþrum, ok sóttuz einart í ákafa. Gunnlaugr hafði þá sverþit Áþalráþsnaut, ok var þat et bezta váþn. Gunnlaugr hjó þá um áþir til Hrafns mikitt högg með sverþinu ok undan Hrafni fótinn; Hrafn fell þó eigi at heldr ok hnekþi þá at stofni einum ok studdi þar á stóþfinum. Þá mælti Gunnlaugr: „Nú ertu úvígr, segir hann, ok vil ek eigi lengr berjaz við þik örkumlaþan mann.“ Hrafn svarar: „Svá er þat, segir hann, at mjök hefir á leikiz minn hluta, en þó mundi mér enn vel duga, ef ek fengi at drekka nokkot.“ Gunnlaugr svarar: „Svík mik þá et, segir hann, ef ek færi þér vatn í hjálmi mínum.“ Hrafn svarar: „Ei mun ek svíkja þik“, segir hann. Síþan gekk Gunnlaugr til lækjar eins ok sótti í hjálminum ok færði Hrafni; en hann seildiz á mót enni vinstri hendinni, en hjó í höfup Gunnlaugi með sverþinu enni hægri hendi, ok varþ þat allmikitt sár. Þá mælti Gunnlaugr: „Illa svektu mik nú, ok údrengiliga fór þér, þar sem ek trúþa þér.“ Hrafn svarar: „Satt er þat, segir hann; en þat gekk mér til þess, at ek ann þér eigi faþmlagsins Helgu ennar fögru.“ Ok þá þorpuz þeir enn í ákafa; en svá lauk at lýkþum, at Gunnlaugr bar af Hrafni, ok lét Hrafn þar líf sitt. Þá gengu fram leiþtogar jarlsins ok bundu höfupsárit Gunnlaugs; hann sat þá meðan ok kvaþ þá visu þessa:

20. Oss gekk, mætr, á móte
 móþrunnr í dyn spióta,

hrífgervande hlörva,
Hrafn framlega iafnan;
hér varþ mörg í morgun
málmfang of Gunnlauge,
hergerþande á hórþo,
hringpollr, nese Dinga.

Síðan bjoggu þeir um dauða menn ok færðu Gunnlaug á hest sinn eptir þat ok kómuz með hann alt ofan í Lifangr; ok þar lá hann þrjár nætr ok fekk alla þjónustu af presti ok andaþiz síðan ok var þar jarpaþr at kirkju. Öllum þótti mikill skafi at um hvárntveggja þeira, Gunnlaug ok Hrafn, með þeim atburðum sem varþ um lífiát þeira.

Kap. 13. Ok um sumarit, áþr þessi tíþindi spurðuz út hingat til Íslandz, þá dreymði Illuga svarta, ok var hann þá heima á Gilsbakka: honum þótti Gunnlaugr at sér koma í svefninum ok var blóþugr mjök ok kvaþ vísu þessa fyrir honum í svefninum. Illugi munði vísuna, er hann vaknaði, ok kvaþ síðan fyrir öðrum:

21. Vissak Hrafn, en Hrafne
hvöss kom egg í legge,
haltuggopom höggva
hrynfske mik brynio,
þá's hræskere hlýra
hlaut fene are benia
— klauf gunnsprote Gunnar
Gunnlaugs haufop — unna.

Sá atburðr varþ suþr at Mosfelli ena sömu nótt, at Önnund dreymði, at Hrafn kæmi at honum ok var alblóþugr; hann kvaþ vísu þessa:

22. Röpet vas sverþ, en sverþa
sverþögner mik gerþe;
voro reynd í rönðom
randgálkn fyr ver handan.
Blóþog hykk í blóþe
blóþgögl of skor stóþo;
sárfikenn hlaut sára
sárgammr enn á þramma.

Ok um sumarit annat eptir á alþingi mælti Illugi svarti til Qnundar at lögbergi: „Hverju villtu bóta mér son minn, sagði hann, er Hrafn, son þinn, sveik hann í tryggunum?“ Qnundr svarar: „Fjarkominn þykkjumz ek til þessa, sagði hann, at bóta hann, svá sárt sem ek helt á þeira fundi; mun ek ok engra bóta beiða þik fyrir minn son.“ Illugi svarar: „Kenna skal þá nokkorr at skauti þinn frændi eða þinna settmanna.“ Ok eptir þingit um sumarit var Illugi jafnan dapr mjök.

Þat var sagt um haustit, at Illugi reip heiman af Gilsbakka með þrjá tigu manna ok kom til Mosfellz snimma morgins. Qnundr komz í kirkju ok synir hans, en Illugi tók frændr hans tvá; hét annarr Björn, en annarr Þorgrímr. Hann lét drepa Björn, en fóthoggva Þorgrím. Reip Illugi heim eptir þat, ok varþ þessa engi réttling af Qnundi. Hermundr Illugason unpi lítt eptir Gunnlaug, brópur sinn, ok þótti ekki hans hefnt at heldr, þótt þetta væri at gert. Maþr hét Hrafn ok var brópurson Qnundar at Mosfelli. Hann var farmaþr mikill ok átti skip, er uppi stóþ í Hrótafirði. Ok um várit reip Hermundr Illugason heiman einn samt ok norþr Holtavörpuheiði ok svá til Hrótafjarpar ok út á Borþeyri til skips kaupmannanna; kaupmenn váru þá búnir mjök. Hrafn stýrimaþr var á landi ok mart manna hjá honum; Hermundr reip at honum ok lagði í gegnum hann spjótinu ok reip þegar í brott; en þeim varþ qllum bilt, félögum Hrafnz, víþ Hermund. Öngar kómu boetr fyrir víg þetta. Ok með þessu skilr skipti þeira Illuga svarta ok Qnundar at Mosfelli.

Þorsteinn Egilsson gipti Helgu, dóttur sína, er stundir lípu fram, þeim manni, er Þorkell hét ok var Hallkelsson; hann bjó út í Hraundal, ok fór Helga til bús með honum ok varþ honum lítt unnandi, þvíat hon verþr aldri afhuga Gunnlaugi, þótt hann væri dauþr; en Þorkell var þó vaskr maþr at sér ok auþgr at fé ok skáld gott. Þau áttu þörn saman ekki allfá; Þórarinn hét son þeira ok Þorsteinn, ok enn fleiri þörn áttu þau. Þat var helzt gaman Helgu, at hon rekþi skikkjuna Gunnlaugsnaut, ok horfþi þar á löngum. Ok eitt sinn kom þar sótt mikil á bæ þeira Þorkels

ok Helgu, ok krömpuz margir lengi. Helga tók þá ok þyngð ok lá þó elgi. Ok einn laugaraptan sat Helga í eldaskála ok hneigði hofuð í kné þorkatli, bónda sínum, ok lét senda eptir skikkjunni Gunnlaugsnaut. Ok er skikkjan kom til hennar, þá settiz hon upp ok rakði skikkjuna fyrir sér ok horfði á um stund; ok síðan hné hon aptr í fang bónda sínum ok var þá ærend. Þorkell kvað þá vísu þessa:

23. Lagðak orms at arme
 arms gópa mér trópo
 — guð brá Lofnar lífe
 líns — andapa mína.
 — — — — —
 — — — — —
 Þó's beiðandom bíða
 blikis þungara miklo.

Helga var til kirkju færð, en Þorkell bjó þar eptir, ok þótti öllum mikit fráfall Helgu, sem ván var at. Ok lýkr þar nú sögunnl.)

Die strophen der Gunnlaugssaga.

1) Ek þanþ mörk grásmna góma mundangs sterkiom manne; þú skalt teygiasak nýta þat, glóþbýter hranna! mont íþrask, ef þú lætr lífa linds kindar samhaga eyþanda afráps Fróþa ór yþrom síóþe.

grásmna gen. pl. (von grár *grau* und síma *das band*) *grane bänder*; gómr m. *die fingerspitze, der finger*; die grauen bänder des fingers = die silbergrauen fingerringe. Die ringe pflegten die stelle der münzen zu vertreten; man wog dieselben oder ihre theile nach marken, vgl. Weinh. altn. leih. s. 117 ff. — mundangs adv. gen. *mittelmässig, nicht sehr*; sterkr adj. *stark*, m. *sterkr nicht sehr stark* (bezieht sich auf den getödteten knecht, daher: für den . . .). — teygiasak c. inf. *sich anschicken*; nýta *genießen* (in übertragener bedeutung). — glóþbýter (m.) hranna = býter glóþar hranna *sponder der gut der wogen* (d. i. des goldes) = der mann. — íþrask *bereuen*. — samhagi m. *die gemeinsame wohnstätte*; kind f. *das geschlecht*; lindr = linnr m. *die schlange, der drache*; das gemeinsame lager des drachengeschlechts = das gold (weil Fafnir in drachengestalt auf dem golde lag). — eyþanda gen. part. praes. von eyþa *vertun*; afráp n. *die saat*; die saat Fróþis = das gold; der das gold vertut = der mann (der gen. geht auf Gunnlaug). — síóþr m. *der geldbeutel*.

Die strophe bedeutet: Für einen nicht allzustarken bot ich dir eine mark silber als busse; nimm diese nur an, denn du wirst es bereuen, wenn du mein geld deinem beutel entgehen lässt.

2) Allr herr getr ens orva þengels Englands sem goþs; sett gunn-
bráps grams ok gumna lýtr Aþalráþe.

Allr herr *alle welt, jedermann*. — geta c. gen. *sprechen von*. — qrr adj. *freigebig, güthig*. — þengell m. *der fürst*. — goþ ntr. *die gottheit*, nam. von den heidnischen güttern. — gunnbráþr adj. *schnell bereit zum kampf, kriegertisch*. — gramr m. *der könig*. — gumna gen. pl. von gumi m. *der mann*. — lýta *sich neigen, verehren*.

3) Móþe galdrs máлма! þér es meþalráþ at halda hoddom fyr mér; ér hafep att prettom víþ oddríóþ. Hitt mátt vita, at ek heite naþstunga — þat nafn fekkak mér ungom af nekkve —; hér sék fore at því.

Móþe m. *ein ase*, der sohn þórs. — galdr. m. *der lärm*; g. máлма (gen. pl.) *lärm der waffen*. M. g. m. = Móþe des waffenlärms = kriegler, mann. — meþalráþ n. *der mittelmässige rat*; hier durch litotes = *schlechter rat, entscheidung*. — halda fyr *vorenthalten*. — hoddom dat. pl. von hoddr *der hant, das gold*. — att von etia *aufreizen, anwenden*; prettr m. *die list*; etia prettom víþ c. acc. *überlisten*. — oddríóþr m. *der schwertspitzenwöler, der mann*; hier = mich. — mátt von méga. — naþstunga = ormsstunga,

schlangenzunge. — af nekkve (dat. ntr. von nekkverr) von etwas, nicht ohne grund. — kære n. die gelegenheit.

4) Ek hlýf vitia vistar þriggia döglinga, ok hjarla tveggja iarla; þvi hefk (= ek hefe) heitit hreytandom viggs; ek hverf aptr, áþr arfe auþveites gefr mér ormaþeþ ermar fyr stefno oddgefnar.

Ek hlýf (von hlióta) es ist mir bestimmt, ich bin gewarungen. — döglingr m. der könig. — hjarl n. das gebiet. — hreytandom dat. sg. part. praes. von hreyta *werfen, spenden*; vigg n. das schiff; dem spender des schiffs = dem manne, hier: dem vater der Helga. — hverfa aptr *zurückkehren*. — arfe m. der erbe; auþveiter der reichthumspender, der könig; der erbe des königs = der königliche erbe d. i. könig Áþalráþ. — ormaþeþ m. das *schlangenzug* (da Fáfnir in drachengestalt auf dem golde gelegen hat); ermr f. der *ärmel, arm*; das gold des armes = goldene arminge. — stefna f. die *zusammenkunft, der angriff*; oddgefn f. (von oddr m. die *schwertspitze* und Gefn, eine asin); die Gefn des schwertes = die kampfgöttin; der angriff der kampfgöttin = der kampf.

Die 2. hlstr. will sagen: Ich kehre zurück, bevor der könig mir rotes gold für meinen beistand im kampf gewährt d. i. bevor der könig meiner zum kampf bedarf.

5) Sigtrygg elr skæ Sváro víþ hræ. elr von ala *nähren*. — skær m. das *ross*; Svára ist der name einer sonst nirgends erwähnten heze; das ross der Svára = der wolf, nach einem weit verbreiteten volksglauben, nach dem die hexen auf wölfen reiten. — hræ n. die *leiche*.

6) Ek kann of skil máls, hvern kon konongmanna ek vil mæra: hann er Kvarans son; gramr monat spara gollhring víþ mik; hann venr sik giðle, þess mon grepp vara. Siklingr sege mér, ef hann heyrþe sér dýrlegra þrag; þat es drópolag.

skil n. der *bescheid*; kunna of skil máls, in der rede bescheid wissen, verstehen zu sagen. — konr m. der *spross*; konongmaþr der mann aus königlichem hause, k. konongmanna der königliche spross. — mæra greisn. — gramr m. der könig. — monat = eigi mon. — venr sik sich an etwas gewöhnen, üben. — giðle f. die *mildthätigkeit*. — greppr m. der dichter. — vara impers. c. acc. pers. et gen. rei erwarten. — siklingr m. der könig. — þragr m. das *gedicht*; dýrlegr adj. schön, *prächtigt*; ef h. h. a. d. h. wenn er ein auf ihn gehendes gedicht gehört hat, das schöner gewesen ist. — drópolag n. eine nach metrischen gesetzen gebaute draupa.

7) Oddfeimo stafr, ér segeþ frá þeima iarle: hann hefer litnar þýror hranna; hárr es sá karl. Siálfr Eiríkr sigrreyner hefer sénar fleire bláar unnar fyr hesta austr í miklo giálfræ.

Stafr m. der *stab, die stütze*; oddfeima die *schwertjungfrau, valkyre*; die stützen der schwertjungfrau = die kriegler. — bára f. die *woge*; hrynn f. die *welle*; die wogen der wellen = das stürmische meer. — hárr adj. *grauhaarig, alt*. — sigrreyner m. der *sieg-, kampfbarm, der held*. — blár adj. *blau*. — fleire; der comp. hat hier die bedeutung *ziemlich viel*. — unnr f. die *welle*. — hestr m. das *ross*; austr m. das *kiehreiser*; das ross des

kielwassers = das schiff; fyr h. a. *vom bord des schiffs aus*. — gíálfr n. *das tobende meer*.

8) Ek ræke lítt þessa viko, þótt austanvindr leike þóttan at andre andness; létt es nú veðr; meir síamæk hitt orð, at ek eige verða íafnrækr taleðr Hrafne, en hoddstríðande bípet hæro.

Létt es nú veðr; ek ræke lítt, þótt (*selbst wenn*) austanvindr leike (*spielen sollte*) þóttan at andre andness þessa viko.

rækia *sich kümmern*. — austanvindr m. *der ostwind*. — þóttir adj. *heftig*. — andr m. *das scheid, holt*; andnes n. *die landspitze*; das scheid der landspitze = das schiff. — léttir adj. *leicht, mild*. — vika f. *die woche*.

siásk *sich fürchten*. — íafnrækr adj. *gleichmütig*. — hoddstríðande m. *der geldverschwender, der mann*. — bípet = eige bípe. — hæra f. *das graue haar, die zeit des grauen haares, das alter*.

9) Háþvorum hríðmundaðe hyriar þundar monat hlýða at þýþask Jorð hafnar drifna hørve; þvít lékom, es vðrom yngre, því lande lautsfíar lyngs á fmsom andnesiom gims alnar.

háþvarr adj. *spott von sich abwehrend, wacker*. — hríðmundaðe hyriar þundar = mundaðe (*dem schwinger*) hyriar (von hyrr *das feuer*) hríðar (hríð f. *der sturm*) þundar (beiname Óðins); der sturm þundrs = der kampf; das feuer des sturmes þ.'s = das schwert; der schwinger des schwertes = der mann (hier Hrafn). — hlýða *gelingen*. — þýþask *sich in liebe hingeben*. — Jorð ist die gemahlin Óðins; drifenn *bedeckt, gekleidet*; hørð m. *die leinwand*; hørn f. *die kleidung*; die Jorð, gekleidet mit der leinwand der kleidung d. i. mit leinener kleidung = das weib (hier Helga). — lékom plur. majest. von leika. — yngre comp. von ungr *jung*. — lautsfíar lyngs = laut lyngs sfíar; síkr m. *der lachs, der fisch*; lyng n. *die haide*; der fisch der haide = die schlange; laut f. *das land*; das land der schlange = das gold; land n. *das land*; das land des goldes = die frau (hier Helga). — gim n. *das feuer*; qln f. *der vordere arm*; das feuer des armes = das gold; andnesiom dat. pl. von andnes n. *das vorgebirge, der vorsprung*; die verschiedenen vorsprünge des goldes sind die arme der Helga.

Die verse sind mit Wimmer zu deuten: in der jugend ruhete ich oft an diesem oder jenem arme der Helga.

10) Hugþomk hoggvonn orme ýðoggvar at arme þér, beðr þinn, brúðr, være roþenn í blópe míno; Niðron qlstafns knættet endr binda of under hagþyrnes, þat getra, lind lauka, líkn Hrafne.

hyggjaðk c. part. et conj. *scheinen*. — ýðogg f. *der lau des bogens, das blut*. ormr ýðoggvar *der wurm des blutes, das schwert*. — armr m. *der arm*. — beðr m. *das bett, lager*. — brúðr f. *die braut, frau*. — rióða rðen. — Niðron eine asin; qlstafn m. *der bierkrug*; die N. des bierkruges = das weib. — knættet = eige knætte conj. praet. von knega. — endr adv. *wiederum, mehr*. — hagþyrner m. *der durch kunst gefertigte dorn, der spear*. — und f. *die wunde*. — getra = eige getr, von geta *schaffen, bringen*. — lind f. *die linde*; laukr m. *der lauch*; die linde des lauchs (vocat.) = das weib (hier Helga). — líkn f. *der trost*.

11) Enge allr dagr verþr Ormstungo hægr und sal fialla, síz Helga en fagra réþ nafne kvánar Hrafn; enn hvíte hólþr hiorþeys, faþer meyar, sá lítt við mínne tungo; gefen vas ung Eir til aura.

salr (m) fialla *der saal der berge, der himmel*; unter dem himmel = auf der erde. — hægr adj. *erfreulich, angenehm*. — réþ (von ráþa) nafne *hiess*. — hólþr m. *der mann*; hiorþeyr m. *der schwertsturm, die schlacht*; der mann der schlacht = der kriegler. — sá lítt við mínne tungo *sah wenig auf meine zunge, gab wenig auf das von mir gegebene wort*. — Eir eine asin; ung Eir = das junge mädchen. — til aura *nach vermögen*.

12) Væn víngesfn, ek á víst at launa fþor þínom ok svá móþor, — fold flóþhyrs nemr flaum af skalde — þvít gerþo bæþe senn Bil borþa und klæþom; hverr hólþs ok svarra hafe hagvirke svá fagra?

víngesfn *weingefn* (Gefn ist eine asin), *weinspenderin*. — fold f. *die erde, das land*; flóþhyrr m. *das stutenfeuer, das gold*; das land des goldes = das weib. — flaumr m. *die menge, schaar, dann der umgang mit den menschen und die daraus entspringende freude am leben*. — af skalde *vom dichter d. i. von mir*. — Bil eine asin; Bil' borþa (borþ n. *der rand, der tisch, die tafel*), die Bil der tafeln d. h. die Bil, die bei der tafel credenzt, das mädchen. — klæþi *kleid, decke, bett*. — hólþr m. *der mann*. — svarri m. *die frau* (hólþr ok svarra *collectivischer sg.*). — hagvirke n. *das kunstwerk*. — fagra *die schwache form des acc. pl. ntr.*

13) Ullr eima beinflugu, fræger fólka Sôgo, samera okkr at ganga í brigh umb fangs Fullo; morþrunnr, miþk ero margar slíkar góþar konor fyr sunnan haf, ýter Sôta sêvar es sannfróþr.

Ullr ein ase; beinfluga f. *die gebeinfliege* (d. i. *die fliege, die die knochen frisst*), *das schwert*; eimi beinfluga *das feuer des schwertes, der kampf*; U. des kampfes = der kriegler, held. — fræger m. *der berühmte macht*; fólk n. *die schaar*; Saga eine asin; die schaaen der Saga = die valkyren; der die valkyren berühmt macht = der kriegler, der mann. — samera = eige samer. — brigh f. *der bruch*; ganga í brigh = *brechen*. — Fulla eine asin; fang n. *der busen*; die F. des busens = die frau. — morþrunnr *der kampfzweig, kämpfer*. — Sôte ein rossname; S. sêvar = *S. der see* = das schiff; ýter m. *der hinausstößt*; der das schiff hinausstößt = der mann. — sannfróþr adj. *weise*; s. vesa *weise sein, wissen*.

14) En litfagra Eir armdags vas gefen Hrafne til aura, — menn kveþa þann míninn iafnoka né minna —, meþan allra nýztr Aþalráþr dvalþe farar austan í guý stála; því es menýre minne málgráþr.

litfagr adj. *schön von antlitx*. — Eir eine asin; armdagr m. *der armglangx, das gold*; die Eir des goldes = das weib (hier Helga). — iafnoki adj., hier als subst. gebraucht, *ebenbürtig*. — farar gen. von fôr f. *die fahrt*. — stál n. *der stahl, das schwert*; guýr stála *der lärm der schwertler, der kampf*. — menýrýr m. *der halsschmuckverteiler, der mann*. — málgráþr m. *die lust zum reden*.

15) Hér em ek gert búenn (at) ganga út á eyre alvangs meþ tognom hiorve; guþ unne greppe happs! Ek skal klíufa í tvau hnakk lokka velgs líufs Helgo meþ líósom mæke; ek vinn lausan haus lóks frá bol.

gert adv. (ntr. von garr) = *gerða durchaus*. — eyrr f. *die sandige küstenstrecke*; alvagr m. *der plan, die ebene für alle*; das gestade des gemeinsamen planes ist der ort, wo der holmgang stattzufinden pflegte, der holm auf der Óxará. — togenn part. eines verloren gegangenen verb. *gezückt*. — hiqr m. *das schwert*. — unna c. dat. pers. et gen. rei *gönnen, gewähren*. — greppr m. *der dichter*. — happ n. *glück, guter erfolg*. — klífa í tvau *in zwei teile spalten*. — hnakr m. *der sitz*; lokkr m. *die locke*; velgr m. *der helm*; der sitz der locken des helmes = der lockige helmsitz, das lockige haupt. — líufr subst. gebrauchtes adj. *der geliebte*. — líoss adj. *funkelnd*. — mæker m. *das schwert*. — vinna lausan *trennen*. — hauss m. *schädel, haupt*. — lókr m. *der elende wicht*. — bolr m. *der rumpf*.

16) Greppr veitat, hvárr greppa hlýtr fagna gagnsæle; hér es brugðet bensigþom, egg es búen í legge; mæ spöng þorna, ein ok ung ekkia, mon fregna þá at þinge hugrekke þegns, þót vit særemak.

greppr m. *der dichter* (hier = du). — veitat = *eige veit*. — hlióta c. inf. *zu' teil werden*. — gagnsæle f. *das glück des gewinnes, des sieges*. — es brugðet (impers. von bregða) bensigþom (*die wundensichel*) *das schwert ist gezückt*. — egg f. *die spitze, das schwert*. — leggr m. *der schenkel, das Bein*. mærr adj. *trefflich, herrlich*. — spöng f. *die platte*; þorn n. *der dorn, der die einzelnen teile der spange zusammenhält*; die platte d. i. trågerin dieses dornes = *die frau*. — hugrekke f. *der mut*. — þegn m. *der freie mann*. — sœra *verwunden*.

17) (Die 1. hlbetr. findet sich auch Snorra Edda AM. Bd. I. 410.) Rýgr vas alen barnom fira at róge; runnr gunnar olle því; óþgiarn vas ek at eiga lág auþs. Nú es lítel þörf at líta til lands banga svannmærrar lýsegunnar, svört svípa mér augo.

rýgr f. *die frau*. — ala *gebären*. — barnom dat. pl. ohne umlaut von þörn; firar pl. m. *die menschen*; den kindern der menschen = *uns*. — róg n. *streit, zwist*. — runnr (m.) gunnar *der stamm des kampfes, der mann* (hier Hrafn). — olle prt. von valda *verursachen*. — óþgiarn (adj.) *vesa heftig begehren*. — lág f. *der stamm*; der stamm, baum des reichthums d. i. des goldes = *das weib*. — bangr m. *der ring*; das land der ringe = *die hand*. — svannmærr adj. *schwanmæiss*. — lýsegunnr f. *die Glanzgunnr* (Gunnr eine valkyre), *das weib*. — svípa *brennen*. (schwarz ist es mir vor den augen, nämlich bei dem gedanken, dass Helga nicht mir, sondern Hrafn gehört.)

18) Haukránn brámáne hqrve glæstar Hristar brims lauka skein á mik af líósom himne brúna; en sá geisle tungls hvarma Fríþar gollmens sýsler óþurft mína ok Hlínar hringa.

haukránn adj. *wie ein habichtauge funkelnd*. — brámáne m. *der mond der augenbraunen, das auge*. — hqrtr m. *der flachs, die leinwand*; glæstar gen. f. part. praet. von glæsa *zieren, schmücken*. — Hrist eine valkyre; brim n. *der saft*; laukr m. *der lauch, das kraut, getreide*; brim lauka *das aus getreide bereite getränk*; die Hrist dieses getränkes = *die frau* (weil sie beim gelage das getränk reicht). — skina *strahlen, blicken*. — himenn m. *der himmel*; brún f. *die augenbraue*; der himmel der augenbrauen = *die*

stirn; líós adj. *kohl, weiss*. — geisle m. *der strahl*; tungl n. *das gestirn*; hvamr m. *das augenlid*; das gestirn des augenlides = das auge; der strahl des auges = der blick. — Friðr eine jungfrau der Menglöp d. i. der personifizierten sonne; gollmen n. *der goldschmuck*; die Frið des goldschmuckes = die frau (hier Helga). — sýsla *ausrichten, bringen*. — óþurft f. *schaden, umglück*. — Hlín f. eine asin; die Hlín der ringe = das weib.

19) Gunnlaugr hlóp með þunnum hiqr hugreifom Óleife hlyms Góndlar ok Gríme, áþr næpe Hrafn; hugmóþr, drifenn blópe, varþ hann bane þriggia hvatra manna; Ullr unnviggs réþ falle ýta.

hlaða c. dat. = *fallen*. — þunnr adj. *dünn, scharf*; hiqr dat. (neben hiqrve) von hiqr m. *das schwert*. — hugreifr adj. *mutig*; hlýmr m. *der lärm*; der lärm der Góndul (eine valkyre) = der kampf; der mutige Óleif des kampfes = der im kampf mutige O. — næpe conj. praet. von ná. — hugmóþr adj. *mutig*. — drifenn part. praet. von drifa *bespreizt*. — bane m. *der tod, der mörder*. — hvatr adj. *rasch, kühn*. — Ullr ein ase; unnvigg n. *das wogenross, das schiff*; Ullr des schiffes = der mann. — ráða falle (dat. von fall) *fallen*. — ýtar pl. m. *die männer*.

20) Mætr hrifgervande hiqrva, mótrunnr Hrafn gekk íafnan framlega á móte oas í dyn spióta; hergerþande hringpollr, hér á horþo Dinganese varþ í morgen morg málmflug of Gunnlaugs.

mætr adj. *trefflich*. — gervande (part. praes. von gerva) hrif hiqrva, *der den sturm der waffen erregt, der held*; angedet ist hier der eine führer, den der jarl Gunnlaug mitgegeben. G. verteidigt in dieser strophe den Hrafn und sagt dem führer, er sei in einem kampf gegen einen sonst wackeren gegner verwundet. — mótrunnr m. *der stamm des angriffs, der mann*. — framlega adv. *ehrenvoll*. — dynr spióta *der lärm der epiesse, der kampf*. — hergerþande part. praes. *der das heer wie mit einem zaun beschürmt, heerbeschützend*; hringpollr m. *ringbaum, mann*. — málmflug f. *das schwerter-schwirren*.

21) Ek vissa Hrafn hoggva mik hialtuggoþom hrynfiske brynio, en hvöes egg kom í legge Hrafn; þá es hræskere are hlaut unna fene hlýra benia; gunnsprote Gunnar klauf haufþ Gunnlaugs.

hialtuggaþr part. praet. beivort des schwertes *am griffe mit fischflossen versehen*. — hrynfiskr m. *der lärmfisch*; der lärmfisch der brünne = das schwert. — hvass adj. *scharf*. — egg f. *das schwert*. — leggr m. *der schenkel*. — hræskerr adj. *leichenzerreissend*. — are m. *der adler*. — unna lieben, hier: *ergötzen finden an*. — fen n. *der sumpf, das meer*; ben f. *die wunde*; hlýr adj. *warm*; das meer der warmen wunden = das blut. — gunnsprote m. *der kampfstock*; der kampfstock der Gunnr (einer valkyre) = das schwert. — klíufa *spalten*.

22) Sverþ vas roþet, en sverþrögnr gerþe sverþa mik; randgákn vðro reynd í rðndom fyr handan ver. Hykk blóþog blóþgögl stóþo í blóþe of skqr; sárfikenn sargammr hlaut enn þramma sára á.

riþa röten. — sverþrögnr (Rögnr ein beiname Óþins) m. *der kriegler*, hier Gunnlaug. — sverþa *mit dem schwerte hauen*; gerþe (periphr.) *sverþa er hieb mit dem schwerte, verwundete*. — randgákn n. *das schildunge-*

tím, das schwert. — *rönd f. der schuld.* — *handan adv. jenseit;* ver n. *das meer;* fyr h. v. *jenseit des meeres d. i. in Norwegen.* — *hykk = ek hygga.* — *blóþgögl n. die blutgans, der adler.* — *stóðu inf. praet. von standa (nach hygga acc. c. inf.).* — *skor f. das haupt.* — *sárfikinn adj. nach wunden gierig.* — *sárgammr m. der wundengeier, der adler.* — *hljóta c. inf. zu teil werden.* — *þramma durchschreiten;* á f. *der fluss;* á sára *der fluss der wunden, der blutstrom.*

23) NB. Von dieser strophe sind v. 5—6 in der hs. verloren, daher auch 7—8 in der deutung unsicher.

Ek lagða mína góða tróðu orms arms andaða mér at arme; guð brá lífe líns Lofnar. ----- Þó es miklo þungara bíða beiðandom blíks.

tróða f. die stange; ormr arms die schlange des arms, das armband; die stange des armbandes = das weib. — *bregða lífe c. gen. das leben nehmen, sterben lassen.* — *Lofn f. eine asin; die Lofn der linnen = das weib.* — *þungr adj. schwer.* — *bíða überleben.* — *beiðandom dat. pl. part. praes. von beiða c. gen. nach etwas verlangen tragen; blík n. der glanz, das gold;* der nach gold verlangen trägt = der mann.

GLOSSAR.

- á f. (g. ár) *der fluss.*
 á praep. mit dat. u. acc. *auf, nach.*
 af praep. mit dat. *von.*
 afarmenni n. *ein vortrefflicher mensch.*
 afbragð n. *die auszeichnung.*
 afbrigði n. *das unrecht.*
 afhuga adj. *einer der seine gedanken von etwas wewendet, a. verða vergessen.*
 afl n. *kraft, macht.*
 afli m. *macht, stärke.*
 afreksmaðr m. *ein mann von ausgezeichneten leistung.*
 ágætr adj. *trefflich.*
 ákafi m. *die heftigkeit; ákafa adv. gen. sehr.*
 ákafliða adv. *mit nachdruck.*
 alblóðugr adj. *ganz mit blute bedekt.*
 albúinn adj. *ganz bereit, vollständig fertig.*
 aldr m. *das alter, vera víð a. bejahrt sein.*
 aldri adv. *nie.*
 alheipinn adj. *ganz heidnisch.*
 alhugi m. *der volle ernst.*
 allfár adj. *sehr wenig.*
 allgóðr adj. *recht gut.*
 allitill adj. *ganz wenig.*
 allmikill adj. *sehr gross.*
 allmjök adv. *recht sehr.*
 allr adj. *ganz, jeder; alle.*
 allz adv. *gen. überhaupt.*
 allvænn adj. *ganz unerwartet.*
 allvæl adv. *recht wol.*
 allvænligr adj. *ganz besonders schön.*
- allæfr adj. *sehr wild.*
 álpt f. *der schwan.*
 alt adv. *acc. durchaus, gerade.*
 alvápnaðr adj. *ganz bewaffnet.*
 alþingi n. *das althing.*
 alþýða f. *das volk, die leute.*
 andaz verb. refl. (að) *sterben.*
 andlit n. *das antlitz, gesicht.*
 annarr pron. *der andere.*
 annarrhvárr pron. *einer von beiden.*
 aptr adv. *zurück, rückwärts.*
 arfr m. *das erbe.*
 ásaka (að) *vorwürfe machen.*
 ásjáligr adj. *ansehnlich.*
 ást f. *die liebe.*
 ástarauga n. *der liebevolle blick.*
 at praep. m. dat. und acc. *zu, an, in bezug auf.*
 at conj. *dass.*
 atburðr m. *begebenheit, hergang.*
 atfangadagr m. *der vortag.*
 atferli n. *der hergang.*
 atganga f. *die inangriffnahme.*
 atgangr m. *der angriff.*
 átján *achtzehn.*
 átrunaðr m. *der glaube.*
 atseta f. *der sitz.*
 auga n. *das auge.*
 aurar s. *eyrir.*
 austan adv. *von osten her.*
 austmaðr m. *ein mann aus osten, d. i. Norweger.*
 austr adv. *ostwärts.*
 auðigr adj. *reich.*
 auðmaðr m. *ein reicher mann.*
 auðr m. *der reichthum.*
 ávalt adv. *immer.*
 áðr adv. und conj. *früher, bevor.*

bak n. *der rücken.*

á b. (von der zeit) *nach.*

banahogg n. *der todesstreich.*

bann n. *das verbot.*

barn n. *das kind.*

bápir num. *beide.*

bæpi — ok sowl — als auch.

beiþa (dd.) *verlangen, auffordern.*

bekkr m. *die bank.*

bera (bar, bárum, borinn) *tragen.*

b. af *überwinden.*

b. út *aussetzen.*

berja (barþa) *schlagen.*

barit gull *getriebenes gold.*

berserkr m. *der berserker.*

betr, bezt vgl. vel.

betri, beztr vgl. gópr.

bílr adj. *verblüfft.*

binda (batt, bundum, bunninn) *binden.*

bíþa (beiþ, bíþum, beþinn) *warten.*

bíþja (baþ, báþum, beþinn) *verlangen, bitten, werben.*

bjóþa (baup, buþum, boþinn) *entbieten, einladen.*

blíþliga adv. *freundlich.*

blíþr adj. *mild, freundlich.*

blóþ n. *das blut.*

blóþrefill m. *die schwertschneide.*

blóþugr adj. *blutig.*

blœþa (dd.) *bluten.*

bóndason m. *sohn eines bonden.*

bóndi m. *der bonde (d. i. freier grundbesitzer).*

bónorþ n. *die bitte, werbung.*

borg f. *eine hügelartige erhöhung.*

bót f. *die busse, das vorgeld.*

bóþ f. *die einladung, das mahl bei der hochzeit, die hochzeit.*

bragarlaun n. pl. *der dichterlohn.*

bragþ n. *das aussehen.*

bráþgerr adj. *früh entwickelt.*

bráþliga adv. *schleunig.*

bráþr adv. *schnell.*

brátt adv. acc. *bald.*

bregþa (brá, brugþum, brugþinn) *in bewegung setzen, schwingen; brechen, sich entziehen.*

breiþex f. *eine breite axt.*

brekka f. *der hügel,*

bresta (brast, brustum, brostinn) *auseinander brechen.*

brjóta (braut, brutum, brotinn) *brechen.*

í brott adv. *fort.*

á brottu adv. *fort.*

brottbúningr m. *die vorbereitung zur abreise.*

brottferþ f. *die abreise.*

bróþir m. *der bruder.*

bróþurson m. *der brudersohn.*

brúþgami m. *der bräutigam.*

brúþhlaup n. *die hochzeit.*

brúþr f. *die braut.*

bryggja f. *die landungsbrücke.*

bú n. *der wohnort, haushalt.*

búa (bjó, bjoggum, búinn) *wohnen; ausrüsten.*

b. um *bestatten.*

búinn fertig, *ausgerüstet.*

búningr m. *die ausrüstung; die äusserliche beschaffenheit.*

búþ f. *das zelt.*

búþardyrr f. pl. *die thür, welche in das zelt führt.*

búþartopt f. *der zeltplatz.*

búþarveggr m. *die zeltwand.*

byrr m. *der fahrwind.*

b. gefa (c. dat.) *günstigen fahrwind erlangen.*

bœn f. *die bitte.*

bœr m. *das gehöft.*

bœta (tt) *busse zahlen.*

dagr m. *der tag.*

dalr m. *das thal.*

danskr adj. *dänisch.*

dapr adj. *traurig.*

daprligr adj. *betrübt.*

daupi m. *der tod.*

daupr adj. *tot.*

deila (ld) teilen.

d. kappi við c. acc. mit jem.
streiten.

deyfa (fþ) stumpf machen.

dóttir f. die tochter.

draga (dró, drógum, drögn) ziehen; dr. til wenden; refl. sich begeben.

drápa f. die drapa d. i. ein kunstvolles skaldengedicht, in der regel ein lobgedicht mit kehrreim (stef).

draumr m. der traum.

drekkja (drakk, drukkum, drukkinn) trinken.

drengr m. ein tüchtiger mann.

drepa (drap, drápum, dreppinn) schlagen, töten.

dreyma (mb) träumen.

dreymraupr adj. blutrot.

dróttning f. die königin.

duga (gb) helfen, nützen.

dylla beiname.

dvelja (dvalþa) verweilen, aufhalten (c. gen.).

ef conj. wenn; ob.

efna (nd) ausführen.

efni n. der stoff, die sache, die an gelegenheit.

efnillgr adj. vielversprechend.

efri, efstr comp. sup. der höhere, höchste; der spätere, letzte.

ei neg. nicht.

eiga (á, átta) haben, besitzen.

e. við c. acc. sich mit jemand zu schaffen machen; eigaz við unter einander händel beginnen.

eigi neg. nicht.

eign f. das eigentum.

einarþr adj. freimütig, kühn.

einkar adv. besonders.

einn num. pron. u. adj. einer.

einnhverr pron. irgend einer.

eintala (aþ) ein gespräch unter vier augen halten.

einqrþ f. freimütigkeit.

eira (rþ) schonen; unpers. eirir illa c. dat. übernehmen.

ek pron. ich.

ekki n. von engi nichts; nicht.

ekkja f. die wittwe.

eldaskáli m. das gemach, in dem sich der heerd befindet; die wohnstube. (Weinh. s. 224.)

ella adv. sonst.

ellztr sup. von gamall, der älteste. em s. vera.

en conj. aber; nach comp. als.

enda (nd) enden.

enda adv. überdies.

engi keiner.

Englandzfar n. ein schiff, welches nach England segelt.

enn adv. ebenfalls, abermals, noch.

enn, en, et, best. art. der, die, das.

eptir praep. c. dat. und acc. nach, entlang; adv. darauf.

eptirbátr m. das ins schlepplau genommene boot; übertr. einer, der von einem anderen ganz abhängig ist.

er relativpron. u. conj. der, die, das; als; da, weil.

erfiþr adj. beschwerlich, lästig.

ey f. die insel.

eygr, eygþr adj. mit augen, die so od. so beschaffen sind; er e. manna bezt er hat die schönsten augen.

eyrir m. das öre; eine münze, der 8. teil einer mark, = 60, nach anderen quellen = 10 pfennige.

Als gewicht ungefähr eine unze. (Vgl. Weih. s. 118—119.)

eþa (eþr) conj. oder.

fá (fekk, fengum, fenginn) erlangen, geben; f. konu (gen.) heiraten; f. c. part. können.

fagna (aþ) sich über etwas freuen; jemand begrüßen.

fagnaþr m. die freude.

fagr adj. schön.

fálátr adj. wortkarg.

fall n. der fall.

falla (fell, fellum, fallinn)
fallen.

fangn. der fang, die brust; der kampf.
far n. das fahrzeug; die fahrgelegen-
heit.

fár adj. wenige.

fara (fór, farinn) fahren, gehen.
f. fram folgen; f. vel wol er-
gehen.

fararefni n. die ausrüstung zur
reise.

fardagr m. der ziehtag, d. i. der
gesetzlich bestimmte tag, an dem
die Inländer ihren wohnort wech-
selten. Es gab deren 4 im jahr.
Auch sind es die tage im mitsom-
mer, wo das gesinde anzutreten
pfllegt.

fari n. die fahrgelegenheit.

farmaðr m. der seemann.

fastna (að) verloben.

fátalaðr adj. wortkarg.

faðir m. der vater.

faðmagn n. die umarmung.

fé n. das vieh, geld, gut.

feginn adj. erfreut.

féggjof f. das geldgeschenk.

féhirðir m. der schatzmeister.

félagi m. der geführte.

félitill adj. arm.

fella (ld) fällen.

ferð f. die fahrt.

fésta (st) verloben.

festarkona f. die verlobte.

festarmey f. dass.

festargramr m. beiname.

feðgar m. pl. vater und sohn.

fimm num. fünf.

fimmtán num. fünfzehn.

finna (fann, fundum, fundinn)
finden, merken, treffen.

fjall n. der berg.

fjándskapr m. die feindschaft.

fjáreign f. der besitz.

fjarkominn adj. keineswegs ver-
pflichtet.

fjárlán n. das geldverleihen.

fjarri adv. fern.

fjórir, fjórar, fjögur num. vier.

fjöldmenni n. ein grosses gefolge.

fjöldmennr adj. von einer grossen
anzahl begleitet; ntr. adv. in grosser
anzahl.

fjórðr m. der meerbusen.

fleiri, flestr comp. superl. zu
margr.

fljúga (flaug und fló, flugum,
flögin), fliegen.

flokkur m. ein kürzeres gedicht.

flytja (flutta) bringen; fl. kvæði
ein gedicht vortragen; refl. erzählt
werden.

fól n. der narr.

fólk n. das volk.

forbæni f. die verwünschung.

forn adj. alt.

forráð n. die macht, die leitung (o.
gen. über etwas).

fóstbróðir m. der ziehbruder, d. i.
einer der mit einem andern auf-
gezogen ist oder engste freund-
schaft mit einem geschlossen hat.
(Vgl. Weinb. s. 287 ff.)

fóthoggva (vgl. hoggva) den fuss
abschlagen.

fótr m. der fuss.

frá praep. c. dat. von.

fráfall n. der tod.

fram adv. vorwärts; comp. framar
weiter, besser.

framgjarn adj. ehrsüchtig.

frammi und í fr. adv. vorwärts;
hafa í fr. gebrauchen.

frásögn f. der bericht; vera til
frásagnar um c. acc. berichten
über etwas.

fregna (frá, frágum, freginn)
fragen, erfahren.

freista (að) versuchen, erproben.

fremja (framþa) ausführen.

frest n. die friet.

fresta (að) verzögern.

frétta (tt) fragen, erfahren.

freyða (dd) eiern.

friþland n. ein land, in dem man nicht friedlos ist.

friþr adj. hübsch.

fróþr adj. weis, verständig.

frumvaxta adj. erwachsen.

frægr adj. berühmt.

frægð f. der ruhm.

frændi m. der verwandte.

frændseml f. die verwandtschaft.

frœknliga adv. tapfer.

fugl m. der vogel.

fullting n. der beistand.

fundr m. die begegnung.

furþu adv. erstaunlich.

fylgja f. der folgegeist. (Vgl. Grimm, Myth. 4 s. 728 f.)

fylgja (gþ) folgen.

fyrrir praep. c. dat. u. acc. vor, für.

fyrrirgefa (vgl. gefa) vergeben.

fyrr, fyrst adv. comp. und sup. früher, zuerst.

fyrri, fyrstr adj. comp. und sup. der frühere, erste.

fæþ f. unfreundliches wesen, kälte.

fœra (rþ) bringen; f. kæþi ein gedicht vortragen; f. út wider herstellen.

fœþa (dd) gebären, aufstehen (f. upp).

fœrunautr m. der reisegenosse.

fœruneyti n. die reisegesellschaft.

fœþurleifþ f. das vom vater hinterlassene erbe.

gá (gáþa) c. gen. achten auf etwas.

gamall adj. alt.

gaman n. die freude.

ganga f. der gang; bregþa gongu sinni sich in bewegung setzen.

ganga (gekk, gengum, genginn) gehen.

gaumr m. die aufmerksamkeit, acht.

gefa (gaf, gáfum, gefinn) geben.

gegnat adv. gegenüber.

gegnum und í g. praep. c. acc. durch.

geta (gat, gátum, getinn) c. acc. erlangen; c. gen. erzählen; c. part. können, vermögen.

geyma (mþ) c. gen. sich um etwas kümmern.

gildir adj. trefflich.

gipta f. das glück.

gipta (pt) verheiraten.

gista (st) einkehren als gast.

gjaforþ n. die verheiratung.

gjalda (galt, guldum, goldinn) zahlen.

gjarna adv. gern.

gjof f. die gabe.

gláfr adj. heiler, angenehm.

gleði f. die fröhlichkeit.

glíma f. der ringkampf.

glíma (md) ringen.

goði m. der gode d. i. der vorstand eines bezirks auf Island. (Vgl. Maurer, beiträge zur rechtsgesch. des germ. nordens 1 s. 82 ff.)

goðorþ n. das godenamt.

góþr adj. (comp. betri, sup. beztr) gut.

grár adj. grau.

gráta (grét, grátinn) weinen.

greiþa (dd) loemachen; g. fé af höndum geld auszahlen.

greiþi m. die erleichterung, hilfe; gastfreundschaft.

grípa (greip, gripum, gripinn) greifen.

gripr m. die kostbarkeit, das kleinode.

gripr n. pl. der frieden; gefa g. begnadigen.

gullband n. der goldfaden.

gullhringr m. der goldring.

í gær adv. gestern.

göfugr adj. trefflich, angesehen.

gera (rþ) tun.

gerla adv. genau.

gersimi f. das kleinode.

haf n. das meer.

hafa (rþ) haben.

hafna (aþ) ablegen.

halda (helt, heldum, haldinn)
halten, behandeln, berühren; h. fyrir
vorenthalten.

hálf adj. halb.

haldkvæmr adj. nützlich.

haltr adj. lahm.

fyrir handan adv. jenseits.

hann f. hon. pron. er, sie.

hár n. das haar.

harþlyndr adj. von hartem sinne.

harþr adj. hart, steinicht, hartnäckig;
abgehärtet.

háttu (að) bestellen.

háttir m. art und weise; stellung.

haust n. der herbst.

hávaðamaðr m. ein mann, der
hoch hinaus will.

háþ n. der hohn, der spott.

hefna (nd) rächen.

hégómi m. thörichtes gerade.

heill adj. unverletzt, glücklich; eigi
h. schwanger.

heim adv. nach hause.

heima adv. zu hause.

heimamaðr m. der hausgenosse.

heiman adv. von hause weg.

heimboð n. die einladung; das
gastmahl.

heimferð f. die heimfahrt.

heimleiðis adv. heimwärts.

heimta (mt) fordern.

heita (hét, heitinn) heissen;
geloben; h. á anrufen, bitten.

heitkona f. das mädchen, das einem
als gemahlin versprochen ist.

heitr adj. heiss.

heldr adv. comp. zu gjarna mehr, lie-
ber; h. en eigi kaum der rede wert;

eigi at h. gleichwohl nicht, ziemlich;
h. víð aldr ziemlich bejahrt.

helzt adv. sup. zu gjarna am
meisten, besonders.

henda (nd) ergreifen; h. gaman at
c. dat. vergnügen an etwas finden.

hér adv. hier.

herja (að) einen kriegszug unter-
nehmen.

hermannligr adj. kriegerisch.

hernaðr m. der kriegszug.

herr m. das heer.

herra m. der herr.

hersir m. der heros d. i. der vor-
steher eines bezirks in Norwegen,
entspr. dem goden auf Island.

herþimikill adj. breitschullerig.

hestr m. das ross.

heyra (rþ) hören.

hepan adv. von hier.

hingat oder higat adv. hierher.

hinn 1) pron. jener, dieser. (2) der
bestimmte artikel.)

hirðmaðr m. der gefolgsmann.

hitta (tt) treffen.

hjá praep. c. dat. bei.

hjálmr m. der helm.

hjalt n. der schwergriff.

hlaupa (hljóp, hlaupinn) laufen.

hlað n. 1) der offene, freie raum
vor dem hause; 2) mit gold durch-
wirkte borte.

hlaðbúinn adj. mit goldborte geziert.

hlífarauss adj. schutzlos, waffen-
los.

hljóð n. schweigen.

hlunnr m. die schiffrolle, mit der
man das schiff ans land oder vom
lande in das wasser bewegte.

hluti = hlutr.

hlutrm. ding, sache; teil; beziehung.

hlýða (dd) hören.

hlýðisamr adj. fügsam; eigi
hlýðisamt verþr es läuft nicht
gut ab.

hlæja (hló, hlógum, hleginn)
lachen.

hneigja (gþ) neigen.

hnekkja (kþ) sich zurückziehen.

hníga (hné, hnigum, hniginn)
sich neigen, fallen.

hnipinn adj. traurig.

hófsmaðr ein bescheidener mann.

hógværr adj. jugendlich.

hólmanga f. der zweikampf, der
gewöhnlich auf einem hólmi statt-

fand; bjópa hólmgöngu zum
zwölkampf herausfordern.
 hólmr m. der holm d. i. eine kleine
 insel.
 hórfa (fp) gerichtet sein, auf etwas
hinsehen; bevorstehen.
 hót n. die drohung.
 hraustr adj. rüstig.
 hringr m. der ring.
 hríð f. die welle.
 hrjóta (hraut, hrutum, hro-
 tinn) springen.
 hrópa (að) höhnen.
 hross m. das ross.
 hryggja (gp) betrüben, traurig stim-
 men.
 hrœðask (dd) sich fürchten.
 hús n. das haus.
 húsrú f. } hausfrau, gattin.
 húsfreyja f. }
 húskarl m. der knecht, diener.
 húsmœnir m. die frst.
 húsvægg m. die wand des hauses.
 hvar adv. wo, wohin.
 hvárgi keiser von beiden; das adv. n.
 in: hvártki — né: weder — noch.
 hvárr pron. 1) wer von beiden; das
 n. hvártin abhängigen fragesätzen
 ob; 2) jeder von beiden.
 hvárrtveggj pron. jeder von beiden.
 hvatvetna pron. alles mögliche;
 í hviv. in jeder beziehung.
 hvapan adv. woher.
 hvergi adv. nirgends.
 hvernig adv. wie.
 hverr pron. wer; jeder.
 hversu adv. wie.
 hvervetna adv. überall.
 hví adv. weshalb, warum.
 hvíla f. das bett.
 hvíla (ld) ruhen.
 hvíti f. die weisse farbe.
 hvitr adj. weiss.
 hyggja (hugpa) denken.
 hylja (hulpa) hüllen.
 hætta (tt) versuchen.
 hættr adj. gefährlich.

hægri adj. rechts.
 hofuð n. das haupt.
 hofuðsár n. die kopfwunde.
 hofþingi m. der höfðing d. i. ein
 mächtiger und angesehener mann.
 hofþingjagabð n. höfðingmüsi-
 ges benehmen.
 hogg n. der hieb.
 hoggva (hjó, hjoggum, hoggv-
 inn) hauen; h. smátt ohne
 wucht das schwert führen.
 hOND f. die hand; af hendi oder
 hONDum c. gen. von jem.; fyrir
 hOND c. gen., til handa c. dat.
 für jemand.

í praep. c. dat. u. acc. in.
 illa adv. von illr (comp. verr,
 supst. verst.)
 illr adj. böse, schlecht.
 inn adv. hinein, innen; comp. innar
 weiter hinein.
 innan adv. innerhalb.
 íslenskr adj. isländisch.
 íþrótt f. geschicklichkeit, kunst.

já adv. ja.
 jafnaldri adj. gleichalterig.
 jafnan adv. immer, stets.
 jafnagr adj. gleichschön.
 jafnlangr adj. gleichlang.
 jafnmargr adj. gleichviel.
 jafnmenni n. einer, der einem an-
 dern gewachsen ist.
 jafnmikill adj. gleichgross.
 jafnræði n. eine für beide teile
 gleich günstige heirat.
 jarða (að) beerdigen.
 jarl m. der jari d. i. der höfðing,
 der an macht und ansehen dem
 könige am nächsten steht.
 járnkló f. eisenklaus.
 jól n. pl. das julfest.
 jólaboð n. die einladung zu dem
 am julfeste stattfindenden gelage.

kalla (að) rufen.
 kapp n. der streit.

kappmæli n. *der zank.*
 karldýrr f. pl. *das männerthor d. i. der haupteingang des wohnhauses.*
 karlmännligr adj. *männlich.*
 karlmaðr m. *der mann.*
 kátr adj. *heiter, fröhlich.*
 kaupa (keypta) *kaufen.*
 kaupmaðr m. *der kaufmann.*
 kaupstaðr m. *der handelsplatz.*
 kaupstefna f. *der handelsort, markt.*
 kenna (nd) *kennen lernen, kennen; kennen lehren.*
 kinn f. *die backe.*
 kippa (þþ) *ziehen.*
 kirkja f. *die kirche.*
 klaka (að) við c. acc. *mit jemand schwätzen (von vögeln).*
 klæði n. *das kleid.*
 kné n. *das knie.*
 (knega), kná, knátta *können, vermögen.*
 knorr m. *das handelschiff.*
 koma (kom, kómum, kominn) *kommen, bringen; k. fyrir nützen; k. til zurückkommen.*
 kona f. *die frau.*
 konungr m. *der könig.*
 konungsnautr m. *das vom könige gemachte geschenk.*
 kostr m. *die gelegenheit, partie, wahl.*
 krömjá (kramþa) *heimsuchen (von krankheiten).*
 kristinn adj. *christlich.*
 kúgan f. *der zwang.*
 kunna (kann, kunna, kunnat) *können.*
 kunnigr adj. *bekannt.*
 kurteis f. *höfische sitte, gutes be- nehmen.*
 kváma f. *die ankunft.*
 kvánbæn f. *die werbung.*
 kvánga (að) *verheiraten; kváng- aðr verheiratet.*
 kvaran ein beiname.
 kveld n. *der abend.*
 kvæða (kvað, kváðum, kve- þinn) *sagen, vortragen.*

kvæþja (kvadda) *fordern, grüssen.*
 kvæði n. *das gedicht.*
 kvæðislaun n. pl. *der lohn für ein gedicht.*
 kyrr adj. *ruhig.*
 kyrtill m. *der rock.*
 lágr adj. *niedrig; mæla lágt leise sprechen.*
 lán n. *das lehn, der borg.*
 land n. *das land.*
 landseti m. *der pächter.*
 langr adj. *lang.*
 lasta (að) *tadeln.*
 láta (lét, látinn), lassen, sich äussern, sich benehmen; l. illa *unruhig sein; l. út fertig machen; reifi. látaz sterben.*
 laugaraptann m. } *sonnabend abend.*
 laugarkveld n. }
 launa (að) *lohnem.*
 lauss adj. *los, ledig.*
 leggja (lagða) *legen; l. í gegnum durchbohren; l. til hinaufzugen, raten.*
 leika (lék, leikinn) *spielen; jemand mitspielen.*
 leikr m. *das spiel, das beginnen.*
 leira f. *der lehmige boden.*
 leistabrockr f. pl. *die strumpfhose.*
 (Vgl. Weinh. s. 163.)
 leiða (dd) *führen; l. út entlassen.*
 leiðtogi m. *der wegweiser.*
 léna f. *die pferdedecke.*
 lengi adv. *lange.*
 leynd f. *die heimlichkeit; með l. heimlich.*
 leyndr part. *verborgen; fara l. unbekannt bleiben.*
 leysa (st) *loskaufen.*
 líf n. *das leben.*
 líflát n. *der tod.*
 liggja (lá, lágum, leginn) *liegen; l. við ankommen auf.*
 líka (að) *gefallen.*
 líkkligr adj. *wahrscheinlich, ange- messen.*

líkr adj. *gleich*; at líku *ebenso*.
 líta (leit, litum, litinn) *sehen*,
in betracht ziehen; refl. lítaz
scheinen, gefallen.
 lítill adj. (comp. minni, sup.
 minstr) *klein, wenig*.
 litr m. *die farbe*.
 liþ n. *das volk, eine schaar von mæn-
 nern oder frauen*.
 líþa (leiþ, liþum, liþinn) *ver-
 gehen, entgehen*.
 liþr m. *das glied, gelenk*.
 ljósjarpr adj. *hellbraun*.
 ljósta (laust, lustum, lostinn)
schlagen.
 lofa (af) *loben*.
 lokrekka f. *die schlafkammer*.
 lopt n. *die luft*; *das obergemach des
 hauses*. (Weinh. s. 225.)
 lúka (lauk, lukum, lokinn)
schliessen, endigen.
 lykkja f. *der riemen*.
 lykþ f. *der schluss*; at lykþum
zuendet.
 lægi n. *der ankerplatz*.
 lækr m. *der bach*.
 lög n. pl. *das gesetz, die bestim-
 mung*.
 lögbergi n. *der gesetzeshügel, der
 mittelpunkt der althingstätte*. (Vgl.
 hierüber und die folgenden worte
 Grágás b. III. s. 644 ff.)
 lögretta f. *die gesetzgebende ver-
 sammlung auf dem althing*.
 lögskil n. *die durch das recht zu
 entscheidenden angelegenheiten*.
 lögspæki f. *die gesetzserkenntnis*.
 lögsggn f. *das amt des gesetz-
 sprechers*.
 lögsggumaþr m. *der gesetzssprecher*.
 mágr m. *der verwandte*.
 mál n. *die sprache; das gespräch;
 das versprechen; die verbindlichkeit;
 die angelegenheit*.
 mánaþr m. *der monat*.

mannaðr adj. *mit den eigenschaften
 eines mannes ausgerüstet*; vel m.
vera ein tüchtiger mann sein.
 mannhringr m. *ein kreis von mæn-
 nern*.
 mannfafnaþr m. *der männerver-
 gleich, ein beliebter wettstreit bei
 gelagen*. (Weinh. s. 468.)
 mannaval n. *die auswahl von mæn-
 nern*.
 margr adj. *mancher*; n. mart c.
gen. viele.
 mark n. *das zeichen; gewicht, bedeu-
 tung*.
 maþr m. *der mann*.
 mega (má, máttá, mátt) *kön-
 nen, vermögen*.
 megín (oder megum = vegum)
adv. dat. von vegr die seile.
 meinn adj. *böse, schlecht*.
 meiri comp. zu mikill.
 menning f. m. góþ *gute bildung,
 tüchtigkeit*.
 mentr adj. *erzogen*.
 merr f. *die stute*.
 mest sup. zu mjök.
 mestr sup. zu mikill.
 meta (mat, mátum, metinn)
schätzen, achten.
 metnaðarmaþr m. *ein prachtlie-
 bender mann*.
 mey f. *das mädchen*.
 meybarn n. *das mädchen*.
 meðr praep. c. dat. u. acc. *mit, bei*.
 meðal oder á m. praep. c. gen.
zwischen.
 meðalkafli m. *der schwertknauf*.
 meðan adv. und conj. *unterdessen,
 während*.
 mikill (comp. meiri, sup. mestr)
gross, angesehen.
 mikilræði n. *die grosse that*.
 milli oder í, á m. desgl. á mil-
 lum c. gen. *zwischen*.
 minn, mín, mitt pron. *mein*.
 minni, minstr comp. und sup. zu
 lítill.

misseri n. *das halbjahr.*
 miþmjór adj. *in der mitte schlank.*
 miþr adj. *der mittlere.*
 miþsumar n. *die mitte des sommers.*
 mjök adv. (comp. meir mehr, sup. mest) *sehr.*
 morginn m. *der morgen.*
 móti n. *die begegnung; í móti, í mot praep. c. dat. gegen.*
 móðir f. *die mutter.*
 muna (man, munþa, munat) *sich erinnern.*
 munr m. *der unterschied, der wert.*
 munu (mun, munda) *mögen, sollen, werden.*
 mægþ f. *die verwandtschaft (durch verheiratung).*
 mæla (lt) *sprechen; bestimmen, verabreden.*
 mæri f. *das mädchen.*
 mœnir m. *die oberste dachkante, first.*
 mœta (tt) *begegnen.*
 mörk f. *der wald.*
 mörk f. *die mark (als gewicht und münze. Weinh. s. 118 f.)*

 ná (náþa) *nahe kommen, erlangen.*
 nafn n. *der name.*
 náfrændi m. *ein naher verwandter.*
 náþ f. *die gnade, pl. ruhe.*
 né neg. *auch nicht, und nicht.*
 nefljótr adj. *mit hässlicher nase.*
 nefna (nd) *nennen, festsetzen.*
 nema (nam, námum, numinn) *nehmen, sich aneignen; n. við platz nehmen.*
 nema adv. und conj. *ausser.*
 nenna (nt) *sich verstehen.*
 nes n. *die nase, die landspitze.*
 neþan adv. *von unten her, unten;*
 fyrir n. *unterhalb.*
 niþr adv. *nieder.*
 niþri adv. *unten.*
 niþskældr adj. *einer der gern spottverse dichtet.*
 njóta (naut, nutum, notinn) *genießen; nutzen, hilfe haben.*

norrœnn adj. *norwegisch.*
 norþan adv. *von norden her; fyrir n. nördlich.*
 norþmaðr m. *der nordländer.*
 norðr adv. *nordwärts.*
 nótt f. *die nacht.*
 nú adv. *nun.*
 nýlunda f. *die neuigkeit.*
 nýr adj. *neu.*
 nýskorinn adj. *neu hergestellt.*
 nýt f. *der vorteil, genuss.*
 nýta (tt) *benutzen; von nutzen sein.*
 nýtekit (part. v. nýtaka) *hafa jüngst erst besitz ergriffen haben.*
 nýtr adj. *nützlich, wacker.*
 nær adv. *nahe, ungefähr.*
 næst adv. sup. *am nächsten; því oder þessu n. demnächst.*
 nökkorr pron. *irgend einer.*

of praep. c. acc. *über, während.*
 of adv. *alkusehr, meist mit dem adj. verbunden: oflittill, ofmikill.*
 ofan adv. *von oben her.*
 ofanverðr adj. *der obere.*
 ofrást f. *sehr grosse liebe.*
 ofsi m. *der übermut.*
 ógn f. *der schrecken.*
 ok conj. *und; auch; nach samr u. ähnl. ausdrücken wie.*
 okkarr pron. *unser beider.*
 opa (að) *zurückweichen; o. undan dass.*
 opinn adj. *offen.*
 opt adv. *oft.*
 ór praep. c. dat. *aus.*
 orlof n. *die erlaubnis.*
 ormstunga f. *beiname (schlangenzunge).*
 orrosta f. *der kampf.*
 órskurðr m. *die entscheidung.*
 órskurðarmaðr m. *der schiedsrichter.*
 orþ n. *das wort.*
 óss m. *die mündung.*
 oss dat. u. acc. pl. *zu ek.*

pái und pá m. der pfau.
 páll m. der spalen.
 pallr m. die bank im inneren des
 hauses, die für die frauen bestimmt
 war. (Weinh. s. 221.) •
 prestr m. der priester.

ránsmaðr m. der räuber.
 raun f. die probe, erfahrung, der ver-
 such; komaz at raun erfahren.
 rauðr adj. rot.
 ráð n. der rat, die unterstützung;
 die heirat.
 ráða (réð, raðinn) raten, ent-
 scheiden; schalten und walten; deu-
 len (einen traum); ráða fyrir
 herrschen; reifi sich entschliessen.
 ráðligr adj. rätlich.
 reiðr adj. xornig.
 reka f. die hacke.
 reka (rak, rákum, rekinn)
 treiben.
 rekja (rakða) entfallen.
 rembaz (bþ) prahlen.
 renna (rann, runnum, run-
 ninn) laufen, rennen.
 renna (nd) r. augum til c. gen.
 die augen auf etwas werfen.
 réttling f. die entschädigung.
 reyna (nd) erproben, zeigen.
 ríki n. die macht; das reich.
 ríkr adj. mächtig.
 rísa (reis, risum, risinn) r. upp
 sich erheben, aufstehen.
 rist f. das fussgelenk.
 ríða (reið, riðum, riðinn) reiten.
 róg n. der streit; verða at rógi
 veranlassung zum streite werden.
 rosknaz (að) heranwachsen.
 rœða (dd) reden, sprechen.

sá, st, þat. pron. dem. der, die, das.
 saga f. die erzählung.
 saka (að) ein leid zufügen.
 saklauss adj. schuldlös.
 sama (mþ) imp. c. dat. passen, sich
 ziemen.

saman adv. zusammen.
 samdreginn adj. reich besetzt.
 samr und enn sami derselbe.
 samtíða adj. gleichzeitig.
 samvist f. das zusammenleben.
 sanna (að) bestätigen.
 sannr adj. wahr.
 sannindi n. pl. die wahrheit.
 sár n. die wunde.
 sárr adj. verwundet; schmerzlich.
 segja (sagða) sagen, erzählen.
 seilaz (ld) die hand ausstrecken.
 seinka (að) zögern.
 seinliga adv. zögernd.
 seinn adj. langsam, träge.
 sel n. die sennhütte.
 selja (ld) gewähren, überlassen.
 sem part. rel. wie; beim sup. = lat.
 quam c. sup.
 semja (samða) tn ordnung halten;
 herstellen, bilden.
 senda (nd) senden.
 sendimaðr m. der bole.
 senn adv. zugleich.
 set n. der sitz, die bank (nam. die
 als bett gebrauchte bank).
 setja (setta) setzen, herstellen,
 machen.
 sex num. sechs.
 sex tigr num. sechzig.
 sigla (ld) segeln.
 sigr m. der sieg.
 sigra (að) besiegen.
 sigrsæll adj. siegreich.
 silfr n. das silber.
 silfrrekin adj. mit silber beschlagen.
 silkiskegg n. beiname (seidenbart).
 sín gen. pron. refl.
 sinn n. der gang; — mal, at sinni
 diesmal.
 sinn, sín, sitt pron. sein.
 sinna (nt) sich kümmern.
 sitja (sat, sátum, setinn)
 sitzen.
 síð adv. (comp. síðar, sup. síðast)
 spät.
 síðan adv. darauf.

sifðbúinn verða spát mit der aus-
rüstung fertig werden.

um sifðir zuletzt, schliesslich.

sifðr m. die sitte.

sifðvandi m. die sitte.

sjá (sá, sáam, sénn) sehen; sjá
fyrir c. dat. sorgen für jem.

sjálfðæmi n. die selbstentscheidung.

sjálfr adj. selbst.

sjáligr adj. ansehnlich.

sjau num. sieben.

sjaundi num. der siebente.

sjóni beiname.

skáld n. der skalde, dichter.

skáli m. das gemach, oft der schlaf-
raum. (Vgl. Weinb. s. 223 f.)

skarlat n. der scharlach.

skammr adj. kurz.

skap n. die gemütsart.

skapa (að) schaffen; sk. sik eptir
c. dat. sich etwas erwerben.

skapfelligr adj. einnehmend.

skapferði n. der charakter.

skaplyndi n. die gemütsart, der
sinn.

skarpliga adv. heftig.

skarpr adj. beschneiden; bera
skarpan hlut den kürzeren ziehen.

skaut n. der zipfel.

skafi m. der schade, verlust.

skeina (nd) leicht verwunden.

skeið n. der lauf; á sk. im galopp.

skemta (mt) vergnügen, unterhalten.

skemtiligr adj. angenehm.

skikkja f. der mantel.

skilja (lp) trennen, aufhören; reif.
verstehen.

skilnaðr m. die trennung.

skinn n. der pelz.

skinndreginn adj. mit pelz besetzt.

skip n. das schiff.

skipa (að) ordnen; einen platz an-
weisen; einen platz innehaben.

skipa (að) upp die schiffsladung
ans land bringen.

skipbrott n. der schiffbruch.

skipta (pt) wechseln, verändern.

skipti n. die veränderung, teilung;
die händel.

skjótr adj. schnell.

skjöldr m. der schild.

skora (að) fordern, herausfordern.

skorta (rt) imp. mangeln, gebrechen.

skulu (skal, skulum, skylda)
sollen.

skyldr adj. notwendig.

skylmaz (mb) mit einander fech-
ten.

skýruliga adv. männlich.

skýrungr m. ein tüchtiger mensch,
eine energische person.

slá (sló, slógum, sleginn)
schlagen; slá ekki slíku á þik
quäle dich nicht allzusehr damit.

slétta (tt) eben machen.

slétr adj. eben.

slíkr adj. solcher; adv. ntr. so.

slyppr adj. waffenlos.

smalamátr m. der hirt für das
kleinvieh.

smár adj. klein.

snarpliga adv. heftig.

snimma adv. zeitig.

snimmendis adv. dass.

snúa (snæra, snúinn) wenden;

snúaz aptr zurückkehren.

sofa (svaf, sváfum, sofinn)
schlafen.

sofna (að) einschlafen.

sól f. die sonne.

sólarroþ n. die morgenröte.

sóma (mb) imp. passen, sich ziemen.

son m. der sohn.

sótt f. die krankheit.

spakr adj. klug, verständig; sanft.

spara (rb) sparen.

spjót n. der spieß.

spott n. der spott.

spretta (tt) aufspringen.

spyrja (spurða) fragen, erfahren.

staddr vera sich befinden.

standa (stóð, staðinn) stehen;

wiegen; st. fyrir hindern; st.

saman besitzen.

stara (rþ) *unverwandt seine augen auf etwas lenken.*
 starf n. *die arbeit.*
 starfa (aþ) *arbeiten, abmühen.*
 staðfesta f. *der feste grundbesitz.*
 staðr m. *die stätte.*
 stef n. *der bekehrte.*
 stefna f. *die zusammenkunft, der termin.*
 stela (stal, stálum, stolinn) *stehlen.*
 sterkr adj. *stark.*
 stiga (stó, stigum, stiginn) *steigen.*
 stirðkveðinn adj. *hart im ausdrucke.*
 stirðr adj. *hart.*
 stofa f. *die wohnstube.*
 stofn n. *der baumstumpf.*
 stóreignamaðr m. *ein mann mit grossem vermögen.*
 stórortr adj. *grosartig angelegt.*
 stórr adj. *gross, angesehen; anspruchsvoll, unüblig; adv. dat. stórum sehr.*
 stórræðr adj. *beiname (hochbetrend).*
 stórríkr adj. *sehr mächtig.*
 stóðhross n. *eine schaar rosse.*
 strengr m. *das seil, tau.*
 stræti n. *die strasse.*
 stúfr m. *der stumpf.*
 stúlka f. *das junge mädchen.*
 stund f. *die zeit, weile; stundum adv. bisweilen.*
 stýrimaðr m. *der steuermann.*
 styðja (studda) *stützen.*
 stökkva (stökk, stukkum, stokkinn) *springen, fallen.*
 stökkva (kþ) *vertreiben.*
 sullr m. *das geschwür.*
 sumar n. *der sommer.*
 sumarlangt adv. *während des sommers.*
 sundr und f s. adv. *entzwei.*
 sundrþykki n. *die entzweiung, zwiadracht.*
 suðr adv. *südwärts.*

suðrætt f. *der süden.*
 svá adv. *so.*
 svara (aþ) *antworten.*
 svarteygr adj. *schwarzäugig.*
 svartir adj. *schwarz.*
 svefn m. *der schlaf.*
 sveinn m. *der knabe.*
 sveit f. *der hause, die gefolgschaft.*
 sveittr adj. *mit schneiss bedeckt.*
 sveitungr m. *der genosse.*
 sverð n. *das schwert.*
 svikja (sveik, svikum, svikinn) *betrügen.*
 svipr m. *der verhas.*
 sýna (nd) *weisen, zeigen; refl. scheinen, passen, gefallen.*
 synja (aþ) *verweigern.*
 sýnn adj. *deutlich, sichtbar; adv. sýnt offenbar.*
 systir f. *die schwester.*
 systurson m. *der schwestersohn.*
 sætt f. *der vertrag.*
 sækja (sóttu) *suchen, holen, sich begeben; angreifen.*
 sœma (mþ) *auszeichnen; s. við sich befreunden mit.*
 sœmiligr adj. *ehrenwort.*
 sœmiliga adv. *ehrenvoll.*
 sœmþ f. *die ehre, das ansehen.*
 sœnskr adj. *schwedisch.*
 sǫgn f. *die aussage.*
 sǫk f. *die sache, ursache; (fyrir) sakir c. gen. wegen.*
 sǫpla (aþ) *satteln.*
 sǫpull m. *der sattel.*
 tafl n. *das brettspiel.*
 taka (tók, tekinn) *nehmen, gefangen nehmen; vollziehen; beginnen; t. land landen; t. af aufhören; t. við empfangen; hefir lítt til tekið du hast wenig glück.*
 tal n. *die unterhaltung, das gespräch.*
 tala (aþ) *sprechen, sich unterhalten.*
 til praep. c. gen. *zu.*
 tilkvæma f. *die ankunft, rückkehr.*
 tími m. *die zeit.*

tíþindalauss adj. ereignislos.
 tíþindi n. pl. die ereignisse, neuheiten.
 tjóa (að) nützten.
 tólf num. zwölf.
 tóm n. die freie zeit, musse.
 torveldigr adj. einer, mit dem es
 schwierig ist, fertig zu werden.
 trautt adv. kaum.
 trúa (þ) glauben schenken.
 trygð f. der vertrag, das versprochen.
 tún n. ein eingezäunter freier platz vor
 dem gehöfte.
 tunga f. die zunge, sprache.
 tveir (tvær, tvau) num. zwei.
 tœma (mþ) frei machen; refl. frei
 werden.
 údrengiliga adv. unruhlich.
 úfagr adj. unschön.
 úfimliga adv. unpassend.
 úfriðr m. die unruhe, der krieg.
 úfœrr adj. unfähig zum gehen; un-
 gangbar.
 úgerla adv. ungenau.
 úhaustr adj. nicht tüchtig; comp.
 weniger tüchtig.
 úkunnr adj. unbekannt.
 um praep. a. acc. um, über, in bezug
 auf.
 úmegð f. die der unterstützung be-
 dürftigen personen; namentlich un-
 mündige kinder.
 úmerkiligr adj. ohne bedeutung.
 umlipt part. in der absol. wen-
 dung: optir þetta u. nachdem
 dies geschehen war.
 úmælti adj. ungesprochen.
 una (nþ) sich freuen.
 undan praep. c. dat. weg von, von
 — her; adv. fort.
 undir praep. c. dat. u. acc. unter.
 undirmál n. der hintergedanke.
 undraz (að) sich wundern.
 ungr adj. jung.
 unna (aun, unnum, unna) lie-
 ben; gönnen.
 upp adv. aufwärts, oben.

uppi adv. oben; vera u. leben.
 úráðinn adj. unentschlossen.
 úrðskr adj. untüchtig.
 út adv. aus, hinaus, von aussen;
 koma út von norwegen nach island
 zurückkehren.
 utan adv. von aussen her; fara u.
 von island nach norwegen abreisen.
 utanferð f. die fahrt ins ausland
 (nam. nach norwegen).
 úti adv. draussen, ausserhalb.
 útibúð n. das vorhaus, in welchem
 kleider, waffen u. dgl. aufbewahrt
 wurden. (Weinh. s. 228.)
 útkvæma f. die heimkehr (von Nor-
 wegen nach island).
 útlát n. die abfahrt.
 útlönd n. pl. das ausland, die
 fremde.
 úvígr adj. kampfunfähig.
 úvingjarnliga adv. unfreund-
 schaftlich.
 úvít n. die bewusstlosigkeit.
 úvæginna adj. unbequem.
 úvænn adj. nicht zu erwarten, un-
 wahrscheinlich.
 úþínsliga adv. in einer weise, die
 sich für dich nicht geziemt.
 úþri adj. comp. niedriger.
 vágur m. der eiler.
 vaka (kþ) wach sein.
 vakna (að) wach werden, aufwachen.
 valr m. der habicht.
 ván f. die hoffnung, erwartung.
 vandrþaskáld beiname des Hall-
 frey (ein dichter, mit dem man
 schwer zurecht kommt). Über die
 namengebung vgl. Fornsg. s. 115 f.
 vanhluta (adj.) verþa fyrir von
 einem beeinträchtigt werden.
 vanvirkja f. thörriches handeln.
 vanvirþa (rþ) jem. an seiner ehre
 kränken.
 vápn n. die waffe.
 vár n. der frühling.
 varligr adj. vorsichtig.

varnaþr m. *die waaren.*
 varr adj. *gewahr; vorsichtig.*
 várr pron. *unsere.*
 varþveita (tt) *in der hut haben.*
 varþveizla f. *aufbewahrung, obhut.*
 vaskleikr m. *der mut.*
 vaskligr adj. *von kühnem aus-*
sehen; mutig.
 vaskr adj. *mutig, tüchtig.*
 vatn n. *das wasser.*
 váttir m. *der zeuge.*
 vaxa (óx, vaxinn) *wachsen.*
 vefja (vafþa) *einwickeln, verbinden.*
 vega (vá, vágum, veginn) *kämpfen; töten.*
 veggir m. *die wand.*
 vegna (að) *von staten gehen.*
 vegr m. *der weg; die art und weise.*
 veita (tt) *gestatten, gewähren, geben;*
von staten gehen; v. vel gastlich
aufnehmen.
 veizla f. *das gastmahl.*
 vekja (vakþa) *wecken; anbringen.*
 vel adv. (comp. betr. sup. bezt.)
gut, wol, geraz v. befreundet werden.
 velta (valt, ultum, oltinn)
sich wälzen, rollen. Im sprichwort:
veltr þangat, sem vera vill,
um flesta hluti, d. h. nichts
kann seinem schicksale entgehen.
 vér pron. plur. *von ek.*
 vera (em, var, várum, verit)
sein.
 verk n. *das werk, die tat.*
 verþa (varþ, urþum, orþinn)
werden; kommen, gelangen; v. at
múlasen.
 verþkaup n. *der lohn.*
 verþr adj. *werth, würdig.*
 vestr n. *der westen.*
 vestr adv. *westwärts.*
 vetr m. *der winter, das jahr.*
 vetrnætr f. pl. *die wintersnächte d. s.*
die tage zu wintersanfang (14. oct.).
 veþr n. *das wetter, der sturm.*
 víg n. *der kampf, der mord.*
 víkingr m. *der wilking.*

víkja (veik, vikum, vikinn)
in bewegung setzen, sich wenden;
v. heim zurückkehren.
 vilja (ld) *wollen.*
 vinátta f. *die freundschaft.*
 vingan f. *die freundschaft.*
 vinkona f. *die geliebte.*
 vinna (vann, unnum, unninn)
vollführen; gewinnen, erobern; v. til
verdienen.
 vinr m. *der freund.*
 vinslit n. pl. *der freundschaftsbruch.*
 vinstri adj. comp. *link.*
 vinsæll adj. *reich an freunden, beliebt.*
 virkþ f. *das wohwollen, die freund-*
liche gesinnung.
 virþa (rþ) *schätzen, achten; refl.*
(namentlich mit vel) angesehen
sein, gefallen.
 virþing f. *hochschätzung, ansehen.*
 virþuliga adv. *ehrfurchtsvoll.*
 vísa f. *die strophe.*
 vísa (að) *weisen; v. frá abweisen.*
 víss adj. *weise; gewiss; verþa v.*
c. gen. einer sache weiss werden,
etwas erfahren; víst adv. gewisse,
sicher.
 vist f. *der aufenthalt, die wohnung;*
die speise, nahrung.
 vistaz (að) *sich ein unterkommen*
verschaffen.
 vit n. *die zusammenkunft, der besuch.*
 vit pron. dual. *zu ek wir beide.*
 vita (veit, vitum, vissa) *wis-*
sen, kennen lernen, wahrnehmen;
erforschen.
 vitja (að) c. gen. *aufsuchen, sich*
einfinden, (um ein versprechen ein-
zulösen).
 vitr adj. *weise, verständig.*
 víðr praep. c. dat. u. acc. *bei, gegen,*
mit, nach; fara v. sjaunda
mann in begleitung von sechs leu-
ten, als der selbst siebente.
 víþa adv. *weithin.*
 víðbragð n. *das zusammentreffen.*
 víðr adj. *weit.*

viðskipti n. der *verkehr*; die *händler, der kampf*.

vænleikr m. die *schönheit, schöne gestalt*.

vænn adj. *schön, prächtig*.

vænta (nt) *erwarten, hoffen*.

völlr m. der *freie platz, die ebene*.

vrusekkir m. der *waarensack*.

vöxtr m. der *wuchs*.

yfaz (fþ) *xornig werden*.

yfir praep. c. dat. u. acc. *über*.

yfirbragð n. die *gesichtszüge*.

yfirbragðsleitill adj. *unansehnlich, ohne ausdrück*.

ykkr dat. und acc. dual. von þú.

ymiss adj. *abwechselnd*; ymist — eða *bald — bald*.

yrkja (orta, ort) *ausführen, dichten*.

yðr dat. u. acc. pl. von þú.

yðvarr pron. *ever*.

þá adv. *da, damals*.

þakka (að) *danken*.

þangat adv. *dorthin*.

þar adv. *dasselbst*; nam. oft mit praep. *dar-, da-* þar á *darnach*; þ. með *dabei* u. dgl.

þarfleysa f. die *nutzlosigkeit*.

þáþan adv. *von dort, von da*.

þegar adv. *sogleich*; þ. er conj. *so bald als*.

þegja (þagþa) *schweigen*.

þekkja (kþ) *gewahr werden, erkennen*; refl. *annehmen, aufnehmen*.

þessi, þessi, þetta pron. *dieser, diese, dieses*.

þiggja (þá, þágum, þeginn) *annehmen*.

þing n. *das thing* d. i. die öffentliche *zusammenkunft*, um über recht und gesetz zu bestimmen.

þingstoð f. die *thingstätte*.

þinn, þín, þitt pron. *dein*.

þjónasta f. der *dienst*; nam. die *verrichtungen im dienste der kirche*.

þó adv. *gleichwohl, doch*; þó at oder þótt conj. *obgleich*.

þokki m. *das wolkollen, die zuneigung*.

þola (lþ) *erdulden*.

þrá s. þreyja.

þreyja (þráþa) *sich sehnen*.

þrífa (þreif, þrifum) *greifen, fassen*.

þrír (þrjár, þrjá) num. *drei*.

þrír tigr num. *dreissig*.

þriði num. *der dritte*.

þroskaðr part. *herangewachsen*.

þroski m. *die männliche kraft*.

þrútna (að) *anschwellen*.

þræta (tt) *strotzen*.

þú pron. *du*.

þurfa (þarf, þurfum, þurfta) *bedürfen*.

þvá (þó, þógum, þvegin) *waschen*.

því dat. sg. n. von sá.

þvilíkr adj. *so beschaffen*.

þykkja (þótta, þótt) *scheinen*.

þýða (dd) *deuten, erklären*; refl. *sich zu gewinnen suchen*.

þyngð f. *das unwohlsein*; taka þ. *krank werden*.

þörf f. *die notwendigkeit, der bedarf*.

ætla (að) *glauben; vorhaben, wollen*.

ætlan f. *der glaube; die absicht*.

ætt f. *das geschlecht, die abstammung; die himmelsgegend*.

ættaþr adj. *herstammend, entprossen*.

ættaþr m. *der geschlechtsgenosse*.

qlteiti f. *die heiterkeit beim gelage*.

qndvegi n. *der hochzeit* d. i. der platz des hausvaters. (Vgl. Weinhs. s. 220.)

qndverðr adj. *im anfang, bei beginn*.

qrn m. *der adler*.

erendr adj. *tot*.

erindi n. *das geschäft, die verrichtung*.

erkumla (að) *verstümmeln*.

eruggr adj. *furchtlos*.

ex f. *die azt*.

Personenverzeichnis.

Apalráðr Játgeirsson, *könig von England*. s. 10—12. 17.
 Ásbjörn Harðarson. 4.
 Ásgerðr Bjarnardóttir. 1.
 Atli in Grenjum. 1.
 Auðun festagramr. 7. 10.

Bárðr. 1—3.
 Björn, *ein verwandter Qmunds*. 29.
 Borgfirðingar m. pl., *die männer, die um den Borgarfjörðr wohnen*. 1.

Danir m. pl., *die Dänen*. 17.

Egill Skallagrímsson. 1. 8.
 Egill Þorsteinsson. 1.
 Eiríkr enn sigtsæll, *könig von Schweden*. 15.
 Eiríkr Hákonarson, *jarl in Norwegen*. 9. 14. 17. 25.
 Eyjólfur Þorfinnsson. 6.
 Eyvindr Qnundarson. 6.

Galti, *Hallfreðs bruder*. 19.
 Gautar m. pl. *die bewohner von Gaultland*. 14.
 Geirný Gnúpsdóttir, *die mutter Hrafn's*. 6.
 Gnápr Molda-Gnúpsson. 6.
 Grímr, *Qmunds schwestersohn*. 25. 26.
 Gunnlaugr ormustunga, *Illuga sons svarta*. 4 ff.

Hafrbjörn Molda-Gnúpsson. 19.
 Hákon Sigurðarson, *jarl in Norwegen*. 10.

Hallfreðr vandræðaskáld. 18. 19. 25.
 Helga en fagra Þorsteinsdóttir. 4—9. 16 ff.
 Hemingr, *der sohn des jarl Strúð-haraldr's*. 17.
 Hermundr Illugason. 4. 23. 29.
 Hrafn, *vetter des Skáld-Hrafn's*. 29.
 Hrafn Qnundarson gen. Skáld-Hrafn. 6. 15 ff.
 Húngerðr Þóroddz dóttir. 19.

Illugi enn svartí Hallkelsson. 4—10. 17. 19. 20. 22. 28. 29.
 Ingibjörg Ásbjarnar dóttir, *die mutter Gunnlaugs*. 4.
 Jófríðr Gunnarsdóttir, *Þorsteins gemahlin, mutter der Helga*. 1—4. 19.

Kjartan Ólafsson. 7.
 Knútr enn ríki Sveinsson, *könig von Dänemark*. 17.
 Kollsveinn Þorsteinason. 1. 22.
 Kormleqð, *mutter des königs Sigtrygg von Irland*. 13.

Mýramenn m. pl. *das geschlecht des Egil, genannt nach dem bezirke, in dem dies wohnte*. 4.

Óláfr scenski Eiríksson, *könig von Schweden*. 15—17.
 Óláfr Høskuldsson. 4.
 Óláfr kvaran, *vater des königs Sigtrygg von Irland*. 13.
 Óláfr, *Qmunds schwestersohn*. 25. 26.
 Ósvífr enn spaki. 7.

Rannveig Gnúpsdóttir, *die mutter Skaptis*. 6.

Sigrípr en stórríða, *königin von Schweden, mutter Ólafs sanski*. 15.

Sigtryggir silkiakogg, *könig von Irland*. 13. 20.

Sigurðr Hloðvisson, *jarl auf den Orkneyen*. 14. 25.

Sigurðr, *jarl von Gaultland*. 14.

Sigvaldi Strútharaldsson, *jarl in Dänemark*. 17.

Skapti Þóroddsson, *løgðugumaðr*. 6. 16. 17. 22.

Skúli Þorsteinsson. 1. 9. 10.

Sköglar Tosti, *vater der Sigrípr*. 15.

Steinarr Önundarson sjóna. 8.

Sveinn Hákonarson. 9.

Sveinn tjúguskegg, *könig von Dänemark*. 17.

Svertingr Hafr-Bjarnarson. 19. 22. 23.

Torfi Valbrandsson. 19.

Tungu-Oddr Önundarson. 19.

Vilhjálmr, *könig von England*. 11.

Þórarinn, *gefolgsmann des jarl Eirík*. 10.

Þórarinn Þorkelsson. 29.

Þórarinn Önundarson. 6.

Þorbjörg, *Miðfarpar-Skeggja dóttir*. 4.

Þorfinnr Selpórisson. 6. 8.

Þorgerðr Egilsdóttir, *Þorsteins Schwester*. 3. 4.

Þorgils Þorfinnsson. 6.

Þorgrímr, *vetter des Grund*. 29.

Þorgrímr Kjallaksson. 8.

Þorgrímr, *ein vikingr*. 11.

Þórir Þorfinnsson. 6.

Þorkell Hallkelsson. 29.

Þorkell enn svarti, *ein verwandter Gunnlaugs*. 6. 25—27.

Þorkell Torfason. 19.

Þórodda, *die mutter Þorkels Torfasonar*. 19.

Þóroddr enn spaki Eyvindarson 6. *1/2 u 7.*

Þóroddr Tungu-Oddsson. 1.

Þorsteinn Egilsson. 1—4. 6—9. 16. 17. 20. 22. 29.

Þorsteinn Þorkelsson. 29.

Þorvarðr, *ein knecht Þorsteins*. 3.

Þórðr Kolbeinsson. 26.

Þórðr in Melrakkaslettu. 19.

Þuríðr dylla Gunnlaugsdóttir, *die mutter Illugis*. 4.

Önundr, *der vater Skáld-Eirafns*. 6. 8. 22. 28. 29.

Ortsverzeichnis.

Agðanes n. *ein landvorsprung in Norwegen*. 18.

Áss m. *ein gehöft im n. Island, an dem ö. ufer der Vatrdalá*. 6.

Borg f. *Þorsteins sitz am Borgar-fjörðr im westen Islands*. 1. 2. 4—9. 17. 19. 20.

Borðeyrr m. *ein hafen am Hríta-fjörð*. 29.

Borgarfjörðr m. *ein busen im westen Islands*. 1. 4. 5. 7.

Danmörk f. *Dänemark*. 17.

Dinganes n. *ein landvorsprung der Gleipnisvellir*. 26.

Dyflinn f. *Dublin in Irland*. 13.

- England n. *England*. 10. 11. 13. 17.
- Gautland n. *eine provincz Schwedens*. 14.
- Gilsbakki m. *ein gehöft unweit der Hóltá*. 4. 6. 8. 10. 19. 24. 28. 29.
- Gleipnisvellir m. pl. *eine ebene in Norwegen*. 26.
- Gren n. pl. *ein gehöft in der nähe des Borgarfjörðr*. 1.
- Grímsstungur f. pl. *ein gehöft am ö. ufer der oberen Vatnsdali*. 6.
- Grindavík f. *ein gehöft im äussersten sw. Islands*. 6.
- Gufaróss m. *die mündung der Gúfa, eines kleinen flüsschens, das in den Borgarfjörðr fliesst*. 1. 7.
- Heiðr m. *die heide, w. vom Ölfusvatn (die heide von Mosfell)*. 16.
- Hjalli m. *gehöfte im sw. Island, wohnsitz des Ömnd*. 6.
- Hjarðarholt n. *ein grösseres gehöft an der Laxá, unweit des Hvammsfjörðr, von Borg aus nördlich*. 3. 4.
- Hlaðir m. pl. *Stadt in Norwegen*. 9. 17. 25. 26.
- Holtavörðunheiðr m. *eine grosse heide im w. Island*. 29.
- Hraundalr m. *ein gehöft, n. vom Borgarfjörðr*. 29.
- Hraunhöfn f. *landungsplatz im nö. Island*. 19.
- Hreðuvatn n. *ein gehöfte an der Norðrá*. 19.
- Hrútafjörðr m. *ein busen des n. Islands*. 29.
- Hvammfjörðr m. *eine bucht im westen Islands*. 3.
- Hvítársíða f. *ein landstrich am nördlichen ufer der oberen Hóltá*. 4.
- Ísland n. 3. 5. 6. 9. 10. 15—18. 23. 28.
- Konungahella f. *stadt in Norwegen*. 14.
- Langá f. *ein fluss, der in den Borgarfjörðr fliesst*. 8.
- Langavatnsdalr m. *ein tal, n. vom Borgarfjörðr*. 7.
- Leiruvágr m. *eine kleine bucht des Faxafjörðr*. 16. 18. 25.
- Leysingjastaðir m. pl. *ein gehöft unweit des nördlichen endes des Hvammsfjörðr*. 3.
- Lifangr m. *ein ort in Norwegen*. 25. 26. 28.
- Lundúnir f. pl. *London*. 10.
- Lundúnabryggjar f. pl. *der landungsplatz bei London*. 10.
- Melrakkaslétta f. *die grössere nö. halbinsel Islands*. 19.
- Mosfell n. *ein gehöft im sw. Island*. 6. 19. 28. 29.
- Mýrar f. pl. *ein bezirk um Borg*. 8.
- Niðaróss m. *stadt in Norwegen (das heutige Trondheim)*. 9.
- Norðrárdalr m. *das tal der Norðrá, eines nebenflusses der Hóltá*. 19.
- Noregr m. *Norwegen*. 9. 10. 14. 15. 17. 24. 25.
- Orkneyjar f. pl. *die Orkneyen*. 14. 25.
- Rauðimelr m. *ein gehöft im osten Islands, w. von der Haffjarpará*. 6. 8.
- Skáney f. *ein gehöft s. der Hóltá*. 19. 20.
- Skarar f. pl. *stadt in Gaudland*. 14.
- Skeljavík f. *landungsplatz am Steingrímsfjörðr*. 3.
- Skotlandzfirðir m. pl. *die buchten an der schottischen küste*. 25.

<p>1. The first of these is the fact that the United States has a large and growing population of Negroes who are in a position to vote. This is a fact which has not been fully recognized by the white population of the South, and it is this fact which is the basis of the "separate but equal" doctrine.</p> <p>2. The second fact is that the United States has a large and growing population of Negroes who are in a position to vote. This is a fact which has not been fully recognized by the white population of the South, and it is this fact which is the basis of the "separate but equal" doctrine.</p> <p>3. The third fact is that the United States has a large and growing population of Negroes who are in a position to vote. This is a fact which has not been fully recognized by the white population of the South, and it is this fact which is the basis of the "separate but equal" doctrine.</p> <p>4. The fourth fact is that the United States has a large and growing population of Negroes who are in a position to vote. This is a fact which has not been fully recognized by the white population of the South, and it is this fact which is the basis of the "separate but equal" doctrine.</p> <p>5. The fifth fact is that the United States has a large and growing population of Negroes who are in a position to vote. This is a fact which has not been fully recognized by the white population of the South, and it is this fact which is the basis of the "separate but equal" doctrine.</p>	<p>6. The sixth fact is that the United States has a large and growing population of Negroes who are in a position to vote. This is a fact which has not been fully recognized by the white population of the South, and it is this fact which is the basis of the "separate but equal" doctrine.</p> <p>7. The seventh fact is that the United States has a large and growing population of Negroes who are in a position to vote. This is a fact which has not been fully recognized by the white population of the South, and it is this fact which is the basis of the "separate but equal" doctrine.</p> <p>8. The eighth fact is that the United States has a large and growing population of Negroes who are in a position to vote. This is a fact which has not been fully recognized by the white population of the South, and it is this fact which is the basis of the "separate but equal" doctrine.</p> <p>9. The ninth fact is that the United States has a large and growing population of Negroes who are in a position to vote. This is a fact which has not been fully recognized by the white population of the South, and it is this fact which is the basis of the "separate but equal" doctrine.</p> <p>10. The tenth fact is that the United States has a large and growing population of Negroes who are in a position to vote. This is a fact which has not been fully recognized by the white population of the South, and it is this fact which is the basis of the "separate but equal" doctrine.</p>
--	---

England n. *England*. 10. 11. 13. 17.

Gautland n. *eine provinc Schwedens*. 14.

Gilsbakki m. *ein gehöft unweit der Hvítá*. 4. 6. 8. 10. 19. 24. 28. 29.

Gleipnisvellir m. pl. *eine ebene in Norwegen*. 26.

Gren n. pl. *ein gehöft in der nähe des Borgarfjörðr*. 1.

Grímsstungur f. pl. *ein gehöft am ö. ufer der oberen Vatxdalá*. 6.

Grindavík f. *ein gehöft im äussersten sw. Islands*. 6.

Gufaróss m. *die mündung der Gúfa, eines kleinen flüsschens, das in den Borgarfjörðr fliesst*. 1. 7.

Heiðr m. *die heide, w. vom Ölfússvatn (die heide von Mosfell)*. 16.

Hjalli m. *gehöfte im sw. Island, wohnsitz des Qmund*. 6.

Hjarðarholt n. *ein grösseres gehöft an der Lazá, unweit des Hvammsfjörðr, von Borg aus nördlich*. 8. 4.

Hlaðir m. pl. *Stadt in Norwegen*. 9. 17. 25. 26.

Holtavörðunheiðr m. *eine grosse heide im w. Island*. 29.

Hraundalr m. *ein gehöft, n. vom Borgarfjörðr*. 29.

Hraunhöfn f. *landungsplatz im nö. Island*. 19.

Hreðuvatn n. *ein gehöfte an der Norðrá*. 19.

Hrútafjörðr m. *ein busen des n. Islands*. 29.

Hvammstjörðr m. *eine bucht im westen Islands*. 3.

Hvítársíða f. *ein landstrich am nördlichen ufer der oberen Hvítá*. 4.

Ísland n. 3. 5. 6. 9. 10. 15 — 18. 23. 28.

Konungahella f. *stadt in Norwegen*. 14.

Langá f. *ein fluss, der in den Borgarfjörðr fliesst*. 8.

Langavatzdalr m. *ein tal, n. vom Borgarfjörðr*. 7.

Leiruvágr m. *eine kleine bucht des Fluzafjörðr*. 16. 18. 25.

Leysingjastaðir m. pl. *ein gehöft unweit des nordöstlichen endes des Hvammsfjörðr*. 3.

Lifangr m. *ein ort in Norwegen*. 25. 26. 28.

Lundúnir f. pl. *London*. 10.

Lundúnabryggjur f. pl. *der landungsplatz bei London*. 10.

Melrakkaslétta f. *die grössere nö. halbinsel Islands*. 19.

Mosfell n. *ein gehöft im sw. Island*. 6. 19. 28. 29.

Mýrar f. pl. *ein bezirk um Borg*. 8.

Niparóss m. *stadt in Norwegen (das heutige Trondheim)*. 9.

Norðrárdalr m. *das tal der Norðrá, eines nebenflusses der Hvítá*. 19.

Noregr m. *Norwegen*. 9. 10. 14. 15. 17. 24. 25.

Orkneyjar f. pl. *die Orkneyen*. 14. 25.

Raupimelr m. *ein gehöft im osten Islands, w. von der Haffjarðar*. 6. 8.

Skáney f. *ein gehöft s. der Hvítá*. 19. 20.

Skarar f. pl. *stadt in Gautland*. 14.

Skeljavík f. *landungsplatz am Steingrímsfjörðr*. 3.

Skotlandzfirðir m. pl. *die buchten an der schottischen küste*. 25.

- Slétta f. = Melrakkaslétta. 19. 25.
 Steingrímsfjörður m. eine bucht
 im nördl. Island. 3.
 Súpreyjar f. pl. die inseln s. von
 Schottland, die Hebriden. 25.
 Súlf f. ein gehöfte in Norwegen. 26.
 Svíþjóð f. Schweden. 14. 15. 17. 25.
- Uppsälir m. pl. die alte schwedische
 königsstadt. 15.
- Vallfell n. die thingstätte, der
 Borgfirþingar, im westen Islands. 1.
 Vatzdalr m. ein tal im nördlichen
 Island. 6.
 Veradalr m. ein talseg in Norwe-
 gen. 26.
 Vík f. die bucht bei Kristiania. 14.
- Þorgilsstaðir m. pl. weideplätze
 n. vom Borgarfjör, die dem Þor-
 stein gehörten. 7.
 Þrándheimr m. eine provinz Nor-
 wegens. 9. 16. 17. 25.
- Ölfúss m. ein bezirk längst d. nörd-
 lichen ufers der Ölfússá im südew.
 Island. 6.
 Örnólfsdalr m. ein gehöft im west-
 lichen Island, etwas nördl. von der
 Hvítá. 5.
- Öxará f. ein fluss im westlichen Is-
 land. 23.
 Öxarárholmr m. eine insel auf
 der Öxará. 22.

Berichtigungen.

S. 7⁸ l. nait. — 8²⁸ l. mikinn. — 15⁵ l. konungs fundi. — 15₈ l. Óláfr. — 18⁵ l. heþan. — 19₇ l. tíþinda. — 23₄ l. kominn. — 25₁₅ l. skips. — 45a²⁸f. kominn á sik vel *trefflich bestellt*. — nach 47a₉f. neyta (tt) *nutzen haben*.

V. 4 (s. 32) ist hreytandom nicht als dat. sg. sondern als dat. pl. aufzufassen; derselbe bezieht sich auf die beiden väter der Helga und des Gunnlaugs.

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

Altnordische texte

herausgegeben

von

E. Mogk.

II.

Eddalieder.

I

Halle a. S.,
Verlag von Max Niemeyer.
1888.

Eddalieder.

77198

Altnordische gedichte mythologischen
und heroischen inhalts

herausgegeben

von

Finnur Jónsson.

I.

Gedichte mythologischen inhalts.

Halle a. S.,
Verlag von Max Niemeyer.
1888.

Vorrede.

Indem das erste heftchen der altnordischen lieder, die gewöhnlich mit dem namen Sæmundar-edda genannt sind, dem publikum vorgelegt wird, finde ich nötig, es mit folgenden bemerkungen zu begleiten.

Der zweck war natürlich nicht, eine einzige handschrift herauszugeben, sondern alles, was zu einer sammlung von altnordischen götter- und heldenliedern gehört, in einer handlichen ausgabe zu geben. Daher sind solche gedichte wie Grógaldr und Fjölsvinnsmöl hier aufgenommen. Auch die in der Snorra-Edda aufbewahrten bruchstücke von mythischen liedern wurden beigelegt. Die Hyndlóljóð und die Völundarkviða stehen an der grenze zwischen den götter- und den heldenliedern.

Die geschichte dieser lieder zu schreiben habe ich hier nicht im sinne, um so weniger, als die hierher gehörigen untersuchungen noch sehr unvollkommen sind. Was das alter dieser lieder betrifft, nehme ich aus gründen, die ich hier nicht entwickeln kann, an, dass die jahre 850—1050, um mit runden zahlen zu rechnen, ihre entstehungszeit sind. Sie sind theils in Norwegen, theils auf Island, theils auf Grönland gedichtet.

Dagegen habe ich einiges über meine textbehandlung zu bemerken.

Die handschriften, die hier in betracht kommen, sind folgende:

I. 1) Vor allen der berühmte Codex Regius, 2365 qv. der „alten königlichen sammlung“ der königl. bibliothek in Kopenhagen. Dieser codex wurde von bischof Brynjólfur Sveinsson (1605—75) im jahre 1643 entdeckt und später dem könig Friedrich III. zum geschenk gesandt. Der codex, von einer hand in der zweiten hälfte des 13. jahrhunderts geschrieben, besteht aus 45 blättern. Diese enthalten:

Vǫlospǫ, blatt 1—3^r.

Hóvamǫl, blatt 3^r—7^v.

Vafþrúfnesmǫl, blatt 7^v—8^v.

Grímnismǫl, blatt 8^v—11^r.

Skírnesmǫl, blatt 11^r—12^r.

Hárbarðsljóð, blatt 12^r—13^v.

Hymeskviða (cod. þor dro miðgarz orm), blatt 13^v—15^r.

Lokasenna, blatt 15^v—17^r.

Þrymskviða 17^r—18^r.

Vǫlundarkviða (cod.: fra volvndi oc niðuþi), blatt 18^r—19^v.

Alvíssmǫl, blatt 19^v—20^r.

Der weitere inhalt wird im zweiten hefte gegeben.

2) Der Arnarnagnæanische codex 748 qv. Dieser, c. 1300 geschrieben, ist nur fragmentarisch auf uns gekommen. Ausser fragmenten der Snorra-Edda (s. Præfatio SnE. III, p. LXXI—II) enthält er von den Eddaliedern folgende:

Hárbarðsljóð von v. 17₁, blatt 1^r—1^v.

Baldrs draumar, blatt 1^v—2^r.

Skírnesmǫl zu v. 28, blatt 2^r—2^v.

Vafþrúfnesmǫl von v. 20₂, blatt 3^r—3^v.

Grímnismǫl, blatt 3^v—5^v.

Hymeskviða, blatt 5^v—6^v.

Fra niðaði konungi (nur drei zeilen von der prosaeinleitung zur Vǫlundarkviða), 6^v.

Diese handschrift weist also eine ganz andere ordnung der gedichte auf, als der Regius; auch zum teil verschiedene lesarten finden sich darin. Selbst wenn man annehmen könnte, dass die zwei ersten blätter ursprünglich nach den

vier letzten gestanden haben, bleibt doch die ordnung der lieder verschieden.

Die gestalt der lieder in dieser handschrift ist durchgehends eine sehr gute und steht hinter der des Regius kaum zurück. An vielen stellen lässt sich der letztere durch AM 748 verbessern. Schade nur, dass so wenige trümmer von diesem codex vorhanden sind.

Damit sind wir mit den eigentlichen liederhandschriften fertig.

II. In der Snorra-Edda wird bekanntlich eine beträchtliche anzahl von strophen einzelner eddalieder, namentlich der Vǫlospó, citiert. Die hier in betracht kommenden handschriften sind:

1) Codex Regius, no. 2367 qv. der „alten sammlung“ der königlichen bibliothek zu Kopenhagen. Er ist bald nach 1300 geschrieben. Ausser strophen aus einzelnen liedern in der Gylfaginning hat er den Gróttasongr aufbewahrt. Diese handschrift ist durchgehends eine sehr gute, hat aber, namentlich in den versen, viele fehler.

2) Codex Wormianus, no. 242 fol. der Arnamagnæanischen sammlung der universitätsbibliothek zu Kopenhagen. Diese handschrift, um 1350 geschrieben, ist sehr gut, in vielen hinsichten vielleicht der beste eddacodex. Ausser denselben bruchstücken wie der Regius (den Gróttasongr ausgenommen) enthält sie die Rígsþula.

3) Codex Upsaliensis, no. 11 der Delagardischen sammlung auf der Upsalaer universitätsbibliothek, ungefähr von gleichem alter wie der Regius. Diese handschrift hat besondere bedeutung dadurch, dass sie, wie Mogk (P. Br. Beitr. VI. 504 ff.) und Müllenhoff (Deutsche alt. k. V₁, 166) bewiesen haben, direct von Snorres eigenem originale stammt. Indessen steht sie den übrigen handschriften bedenklich nach in rücksicht auf die überlieferung des textes, namentlich der visur, welche auf eine bedauernswerte weise entstellt sind. Der schreiber (wahrscheinlich ein sonst unbekannter Gunnarr) hat entweder sein original nicht zu lesen vermocht oder ist ungemein nachlässig oder einfältig gewesen.

VIII

Die übrigen handschriften der Snorra-Edda sind nur sehr fragmentarisch auf uns gekommen.

4) 5) 748 qv. der Arnamagn. sammlung (s. oben). Ausser grammatischen abhandlungen enthält die handschrift einen beträchtlichen teil der Skáldskaparmöl. Daneben sei erwähnt das sogenannte fragm. 1e3. der AM. sammlung aus der zweiten hälfte des 14. jahrhunderts. Dieses fragment enthält einen teil der Skáldskaparmöl (vom Gróttasöngur nur die erste strophe); es stimmt am meisten überein mit dem Codex Regius.

6) 7) 756 und 757 qv. der Arnamagn. sammlung, beide aus dem ende des 14. jahrhunderts und von untergeordneter bedeutung.

III. Eine der wichtigsten alten membranen ist die sogenannte Hauksbók. Diese grosse handschrift hat ihren namen von dem Isländer Haukr Erlendsson, dem berühmten lögmaðr in Norwegen (gest. 1334), und ist grösstenteils von ihm geschrieben. Sie ist jetzt in vier gesonderten teilen aufbewahrt:

a. AM 371 qv. enthält bruchstücke der Landnámabók und der Kristnisaga.

b. AM 544 qv. enthält stücke verschiedensten inhalts (Möbius' Verzeichnis s. 68), darunter auch die Völuspó, nicht von der hand Hauk's geschrieben.

c. AM 675 qv. enthält den Lucidarius.

d. No. 76 in dem Antiquarischen Museum zu Reykjavík (Hit íslenzka forngripasafn), stücke geographisch-physischen, astronomischen inhalts u. dgl.¹⁾

Von bedeutung für uns ist nur b., das die zweite hauptrecension der Völuspó enthält; sie ist um das jahr 1300 geschrieben.

IV. Flateyjarbók, no. 1005 fol. der „alten sammlung“ der königl. bibliothek zu Kopenhagen. Diese voluminöse handschrift, jetzt in zwei teilen geteilt, ist von zwei priestern zwischen 1370—80 geschrieben und von G. Vigfússon und C. Unger in den jahren 1860—8 herausgegeben. Sie enthält ausser verschiedenen sagas, die den hauptinhalt des codex bilden, auch einige alte gedichte, darunter die Hyndluljóð. Dies gedicht ist nur hier aufbewahrt, was um

1) Vom 7. nov. 1887 an in der Arnamagn. samml., wozu dies stück urspr. gehört hat.

so mehr zu bedauern ist, da der codex ziemlich jung ist. Der text ist infolgedessen sehr verderbt und bereitet der kritik viele schwierigkeiten.

V. Was endlich die lieder Grógaldur und Fjölsvinnsmál betrifft, so habe ich Bugges text zu grunde gelegt. Diese lieder sind nur in späten papierhandschriften aufbewahrt. Diese sind alle gleich gut oder vielmehr gleich schlecht. Doch wird cod. AM 738 qv. für einen der besten angesehen.

Was meine behandlung des textes betrifft, so habe ich mir in erster linie die aufgabe gestellt, den text jedes liedes, sowohl nach inhalt wie nach form, zu reinigen und festzustellen, dabei jedoch den handschriften möglichst genau zu folgen. Hierin bin ich den principien des um die eddaliederkritik so verdienten K. Müllenhoff nach vermögen gefolgt.

Da es in confesso ist, dass die alten lieder, sowohl die mythischen als auch die heroischen, mehr oder minder interpoliert und auf vielfache weise verderbt und entstellt sind, so würde ein herausgeber nach meiner meinung berechtigt sein, die unechten bestandteile ganz wegzulassen und für sich als fragmente verschiedener lieder anhangsweise zu geben. So bin ich aber hier nicht verfahren. Alle nach meiner ansicht unursprünglichen strophen und strophenteile habe ich in grosse klammern [] eingeschlossen. Interpolationen zweiten grades, d. h. später in den unechten stücken interpolierte strophen und strophenteile habe ich in [], interpolationen dritten grades in () gesetzt. Demnach habe ich die numerierung der strophen eingerichtet, indem die interpolationen nicht mitgezählt sind. Diese müssen am besten stets nach der Bugge'schen ausgabe citiert werden. Ich habe deshalb die Bugge'sche strophenummer beigefügt, wenn sie von meiner verschieden ist.

Meine textveränderungen kann ich hier nicht begründen. Ich hoffe, dies an einer anderen stelle zu thun. Hier will ich nur im allgemeinen mein verfahren andeuten.

In der aufnahme von textveränderungen, sowohl anderer als meiner eigenen, bin ich sehr vorsichtig gewesen, ohne dass ich doch allzu conservativ verfahren wäre. Nur wenn

ich aus sprachlichen oder metrischen gründen eine veränderung aufzunehmen genötigt war, habe ich es getan, dabei aber wiederholt geprüft, ob die verbesserung die sprache, die metrik, und vor allem den inhalt befriedigte. Einige stellen der lieder sind freilich so sehr entstellt, dass sie keine verbesserung, wohl aber eine umdichtung gestatten (z. b. *Alvíssmál* 11 7). Solche stellen sind mit einem † bezeichnet. Eine umdichtung in irgend einem alten gedichte vorzunehmen, verwerfe ich aus principiellen gründen. Auch kann ich es nicht billigen, wenn lücken im texte vom herausgeber selbst ausgefüllt werden. Ich habe mir dies an sehr wenigen stellen erlaubt und nur dann, wenn solche ausfüllungen sich von selbst zu ergeben schienen (wie z. b. in den stereotypen strophenteilen der *Rígsþula*). Solche ausfüllungen sind petit gedruckt. Die sonstigen lücken habe ich mit — — — und * * * bezeichnet.

Was die äussere form, d. h. die orthographie und die metrische form betrifft, so habe ich die Müllenhoff-Hoffory'sche ausgabe der *Vǫluspá*, die der *Hǫvamá* von E. Mogk und Sievers' Proben zum vorbilde genommen.

Was die vokale anbelangt, so habe ich den umlaut á — ö durchgeführt. Vor *lf*, *lk*, *lm*, *lp* habe ich stets kurzen vokal geschrieben; die länge gehört erst späterer zeit an. Wo ein langer vokal (z. b. in *være*) verkürzt wird, habe ich den langen mit dem kurzen vertauscht. Wo dagegen ein langer vokal unmittelbar vor einem vokal zu stehen kommt, habe ich stets langen vokal geschrieben, nicht weil ich bestreite, dass 'vocalis ante vocalem brevis' auch in der altnordischen poesie gelte, sondern weil ich meine, dass die wörter ein so fremdes aussehen erhalten würden, dass dies den lesern unnötige mühe bereiten würde. In der griechischen poesie schreibt man auch nicht ε statt η vor einem vokale.

Die (spätere) lautverbindung *já* habe ich, wo es das metrum forderte, und auch sonst sehr oft *éa* geschrieben.

Häufig wird die nicht zusammengezogene form der wörter (z. b. *blǫm*, *sée* u. dergl.) vom metrum gefordert, ganz wie in der skaldenpoesie. Auch sonst habe ich oft so geschrieben, namentlich am schlusse der dritten zeile der

halbstrophe im *ljóðahótttr.* Ich bin davon überzeugt, dass dies viel öfter hätte geschehen dürfen.

In den endungen der wörter habe ich stets *e* und *o* für *i* und *u* geschrieben.¹⁾

Eine eigentümliche stellung nimmt das negative præfix *ó* ein. Bald — und zwar am häufigsten — wird es als ein stabreimträger, also als ein fester teil des folgenden wortes gebraucht, bald wird es von dem folgenden worte getrennt, so dass nicht das *ó*, sondern der erste buchstabe des stammwortes als reimstab auftritt.²⁾ Im ersten falle wäre am richtigsten, das *ó* und das stammwort als ein wort zu schreiben, im letzteren zwischen beide einen bindestrich zu stellen.

Noch erwähnt sei, dass ich das *bragarmál*, d. h. den ausstoss des *e* in *ek* und *es*, durchgeführt habe, wo das entgegengesetzte nicht vom metrum ausdrücklich gefordert wird. *Ero* wird verkürzt zu *'ró* und *'ó*. Ich habe hier stets langen vokal geschrieben, denn so finden wir es häufig in dem Stockholmer homilienbuche. (Wisén, vorrede s. XIV.)

Was die **konsonanten** betrifft, so bin ich im ganzen dem codex Regius gefolgt. Doch habe ich stets einfachen oder doppelten konsonant im stamme des wortes geschrieben, je nachdem dieser einfachen oder doppelten dem ursprunge nach hat; also *dróttenn*, *gunnars* u. dergl., *halda* u. s. w. Die vereinfachungstheorien durchzuführen, die Hoffory in seinen bekannten Consonantstudier niedergelegt hat, habe ich nicht gewagt. Ich bin hierin der genannten handschrift gefolgt, wodurch freilich hier und da eine inkonsequenz entstanden ist. Wo keine alte handschrift zu grunde lag, habe ich in der regel der gewöhnlichen schreibweise folgend doppelten konsonant geschrieben.

1) Gegen diese schreibweise hat jedoch Sievers einwand erhoben (Beiträge XII, 482—5).

2) Hierzu stimmt die sporadische schreibweise einiger alten handschriften (z. b. Cod. Reg. der Grágás), wo das neg. *ó* bisweilen getrennt vom folgenden worte geschrieben wird.

Was sonst die wortformen und die schreibung einzelner wörter anlangt, so bin ich den von Wimmer in der vorrede seiner Oldnordisk læsebog¹¹ und den von Sievers in der Skaldenmetrik und den Proben festgestellten regeln gefolgt. Insbesondere will ich hier bemerken, dass ich an sehr vielen stellen *heit(r)* auch in der bedeutung 'heisse' geschrieben habe. Wohl weiss ich, dass die form *heite* durch ein par runeninschriften erwiesen ist, aber dies verhindert die annahme nicht, dass dialektisch auch die form *heit(r)* existiert habe. Dazu kommt, dass die sonst metrisch schwierig zu erklärende oder verbessernde zeile *heiter Yggdrasell* (Vqlospó B. 19 2) durch die annahme der form *heitr* sich aufs beste und leichteste den regeln fügt.

Die eddalieder sind in dreierlei versmass gedichtet: *fornyrpeslag*, *málahóttr*, *ljóðahóttr*. Die *fornyrpeslagszeile* ist ein viersilbler, die des *málahótts* ein fünfsilbler; jede strophe besteht aus acht solchen zeilen. Ich sage ausdrücklich acht. Dies war nämlich die antike nordische auffassung. Eine „langzeile“ existierte gar nicht in dem altnordischen bewusstsein; vgl. den kommentar zu Snorris Hättatal an vielen stellen (s. z. b. ausg. Möbius' II 1: *í hverjum fjórðungi eru tvau visuorð*, 'in jedem viertel sind zwei verszeilen', u. s. w.); ebenso Fornmannasögur VII, 356—7: *Einnarr svarar: þú skalt skyldr til oc hirtmenn þiner 7 út í frá, at sitt orð mune hvern yðarr í visonne, ok ef þat brestr, gefeþ mér jafnmarga aska hunangs, sem þér munef eige orþen* u. s. w. Darum ist es keineswegs zu billigen, wenn man altnordische gedichte in langzeilen schreibt oder druckt. Deshalb bin ich nicht von der altergebrachten gewohnheit abgewichen, was auch niemals geschehen sollte. [Das *fornyrpeslag* findet sich in Vqlospó, in einigen unechten strophen der Hóvamólsammlung, Hymekvipa, Þrymskipa, Baldrs draumar, Rígsþula (wo sich jedoch viele metrische unregelmässigkeiten zeigen), Hyndlaljóf, Vqlospó en skamma, Vqlundarkvipa, Gróttasöngur und Bruchstücke IX. — Der *málahóttr* findet sich nur in einzelnen unechten strophen der Hóvamólsammlung (z. b. I, B. 73, B. 81—83, B. 86 zum teil, B. 89, B. 137 7-14, B. 144) und

in Hárbarðsljóð (die unechten bestandteile ausgenommen) und in Bruchstücke II.] Endlich haben wir das sechszeilige metrum, den ljóðahótttr. Die erste zeile jedes halbverses besteht der regel nach aus drei oder vier (ausnahmsweise aus zwei) silben, die zweite aus vier, die dritte aus fünf. [In diesem metrum sind der grösste teil der Hóvamsamling, Vafþrúðnismól, Grímnismól, Skírnismól, Lokasenna, Alvíssmól, Grógald, Fjolsvinnsmól und die Bruchstücke ausser II und IX.]

Das verzeichnis der varianten und textveränderungen ist beigelegt, um zu zeigen, was in der ausgabe nicht mit den handschriften übereinstimmt und woher die abweichungen stammen. Sollte ich hier den einen oder anderen fehler begangen, z. b. übersehen haben, dass eine textesänderung bereits von anderen vorgeschlagen ist, so bitte ich dies nicht allzu streng zu verurteilen; die verschiedenen vorschläge sind ja in sehr vielen zeitschriften des in- und auslandes und abhandlungen verschiedenster art so zerstreut, dass man sehr leicht das eine oder andere übersehen kann. Mir fremdes eigentum anzueignen, habe ich am allerwenigsten gedacht. Wie man sofort sehen kann, war es auch nicht meine absicht, alle verbesserungsvorschläge anzuführen.

Einige erläuterungen schwieriger stellen habe ich beigelegt. Ein glossar zu geben hielt ich nicht für notwendig, nachdem H. Gering's sehr tüchtige arbeit, Glossar zu den liedern der Edda (1887), erschienen war. Die erläuterungen sollen deshalb nur dazu dienen, solche stellen zu erklären, wo der text anders als in der Hildebrand'schen ausgabe und zugleich etwas schwierig war, oder wenn ich meinte, dass eine andere auffassung geltend gemacht werden könnte.

Das namenverzeichnis habe ich so eingerichtet, dass die bedeutung aller mythologischen namen in klammern beigelegt ist, soweit ich sie verstanden zu haben glaube. Dass einige dieser namen auf verschiedene weise erklärt worden sind und auch erklärt werden können, ist selbstverständlich.

Zuletzt ist es mir eine angenehme pflicht, herrn dr. E. Mogk meinen verbindlichsten dank öffentlich auszusprechen für seine bereitwillige hülfe, die er mir gezeigt hat, indem er die deutsche fassung meines ausdrucks, wo es nötig war, verbessert und mir auch sonst vielfachen beistand geleistet hat.

Kopenhagen 1887.

Finnur Jónsson.

Vǫlospó.

<p>1. (B. 1.)¹⁾ Hljóps biþk allar
helgar kinder,
meire ok minne
mogo Heimdallar,
vill Valfaper,
vel fram teljak
forn spjóll fra,
þaus fremst of man.</p> <p>2. (B. 2.) Ek man jǫtna
ár of borna,
þás forþom mik
fœdda hǫfþo.
nío mank heima,
nío íviþe,
mjǫtviþ mæran
fyr mold neþan.</p> <p>3. (B. 3.) Ár vas alda,
þars Ymer bygþe,
vasa sandr né sær
né svalar unnar;
jǫrþ fansk æva
né upphimenn;
gap vas Ginnunga,
en gras hverge.</p> <p>4. (B. 4.) Áþr Bors synér
hjǫþom of ypþo,
þeir es Miþgarþ
mæran skóþo.</p> | <p>sól skein sunnan
á salar steina:
þá vas grund gróen
grœnom lauke.</p> <p>(B. 5.) [Sól varp sunnan,
sinne mána,
hende hægre
of himenjoþor.
sól ne visse,
hvar sale átte,
[stjornor ne visso,
hvar staþe ótto,]
máne ne visse,
hvat megens átte.</p> <p>(B. 6 1-4.) Gengo regen ǫll
á rǫkstóla,
ginnheillog goþ,
ok of þat gættosk.
* * *</p> <p>(B. 6 5-10.) Nótta ok niþjom
nǫfn of gófo,
morgen héto
ok miþjan dag,
undorn ok aptan,
órom at telja.]</p> <p>5. (B. 7.) Hittosk æser
á Ipavalle,
þeirs hǫrg ok hof
hótimbropo.</p> |
|--|---|

1) Bezeichnung der strophenzahlen in der Bugge'schen ausgabe. Wo solche zahlen nicht stehen, stimmt die Bugge'sche mit unserer überein.

afla lögþo,
auð smíðþo,
tanger skóþo
ok tól gerþo.

6. (B. 8.) Teflþo í túne,
teiter vóro,
— vas vetterges
vant ór golle —,
unz þrjár kómo
þursa meýjar
ámátkar mjök
ór Jotonheimom.

- (B. 9.) [Gengo regen qll
á rökstóla,
ginnheilög goð,
ok of þat gættosk:
hvárt skyle dverga
dróttar skepja
ór Brimes blóþe
ok Bláens leggjom.

- (B. 10.) Þar vas Moþsogner
mæztr of orþenn
dverga allra,
en Durenn annarr.
þeir manlíkon
morg of gerþo
dverga í jorþo,
sem Durenn sagþe.

- (B. 11.) Nýe ok Níþe,
Norþre, Suþre,
Austre, Vestre,
Alþjófr, Dvalenn,
[Nár ok Náenn,
Níþingr, Dáenn,]

Bívorr, Bóvorr,
Bomborr, Nóre,
Ánn ok Ánarr
Áe, Moþvitner.

- (B. 12.) Veigr ok Gandalfr,
Vindalfr, þorenn,
[Fíle, Kíle,
Fundenn, Nále,]
þekkr ok þráenn,
þróf, Vitr ok Littr,
Nár ok Nýráþr,
nú hefk dverga,
Regenn ok Ráþsviþr,
rétt of talþa.

- (B. 13.) Fíle, Kíle,
Fundenn, Nále,
Hepte, Víle,
Hannarr, Svíorr,
[Billigr, Brune,
Bíldr ok Búre,]
Frófr, Hornbore,
Frægr ok Lóne,
Aurvangr, Jare,
Eikenskjalde.

- (B. 14.) Mál es dverga
í Dvalens líþe
ljóna kindom
til Lofars telja,
þeir es sóttó
frá Salarsteine
Aurvanga sjot
til Jorovalla.

- (B. 15.) Þar vas Draupner
ok Dolgþraser,
Hófr, Haugspore,

Hlévangr, Glóenn,
Skirfer, Virfer,
Skáfiþr, Áe,

- (B. 16.) Alfr ok Ingve,
Eikenskjalde,
[Fjalarr ok Froste,
Fiþr ok Ginnarr,]
þat mon æ uppe,
meþan ǫld lifer,
langniþja tal
til Lofars hafat.

- (B. 17.) Unz þrír kómo
ór því lipe,
ǫflger ok ástker,
æser at húse;
fundo á lande
lítt megande
Ask ok Emblo
erløglausa.

- (B. 18.) Qnd ne ǫtto,
ǫþ ne hǫfþo,
lá né læte,
né lito góþa;
qnd gaf Óþenn,
ǫþ gaf Høener,
lá gaf Lóþorr
ok lito góþa.

- (B. 19.) Ask veitk standa
heitr Yggdrasell,
hǫr baþmr, ausenn
hvíta aure,
— þaþan koma dǫggvar,
es í dala falla —,
stendr æ of grøenn
Urþar brunne.

- (B. 20.) Þaþan koma meyrar,
margs vitande,
þrjár ór þeim sæ,
es und þolle stendr.
[Urþ héto eina,
aþra Verþande,
skǫro á skípe
Skuld ena þriþjo].
þær lǫg lǫgþo.
þær líf kuro
alda bǫrnom,
erløg seggja.]

7. (B. 21.) Þat man folkvíg
fyrst í heime,
es Gollveigo
geirom studdo,
ok í hǫll Hǫvars
hána brendo,
þrysvar brendo
þrysvar borna.
[opt ósjaldan,
þó hon enn lifer.]

8. (B. 22.) Heiþe héto,
hvars húsa kom,
vǫlo velsþáa,
vitte ganda,
seiþ, hvars kunne,
seiþ hug leikenn.
æ vas angan
illrar brúþar. •

9. (B. 23.) Gengo regen ǫll
á rokstóla,
ginnheilög goþ,
ok gættošk of þat,
hvárt skyldo æser
afráþ gjalda,

eða skyldi goð öll
gilde eiga.

10. (B. 24.) Fleygþe Óþenn
ok í folk of skaut.
þat vas enn folkvíg

fyrst í heime;
brotenn vas borþveggr
borgar ása.
knöttu vaner vígská
völlo sporna.

11. (B. 25.) Gengo regen öll
á rokstóla,
ginnheilög goð,
ok gættosk of þat,
hverr hefþe lopt
læve blandet,
eða átt jötons
Óþs mey gefna.

12. (B. 26.) Þórr einn þar vá,
þrungenn móþe:
hann sjaldan sitr,
es slíkt of fregn.
gengosk eiþar
orþ ok sære,
mól öll megenleg,
es meþal fóro.

13. (B. 27.) Veit Heimdallar
hljóþ of folget
und þeiþvönom
helgom baþme.
á sér ausask
aurgom forse,
veþe Valföþor.
Vitoþ enn eða hvaþ?

14. (B. 28 1-6.) Ein sat úte,
þás aldenn kom

yggjongr ása,
ok í augo leit.
„Hvers fregneþ mik,
hví freisteþ mín?
— — — —
— — — —

15. (B. 28 7-14.) Alt veitk,
Óþenn,

hvar auga falt
í enom mæra
Mímes brunne.“
[drekkur mjöþ Mímer
morgen hverjan
af veþe Valföþr.
Vitoþ enn eða hvaþ?]

16. (B. 29.) Valþe Herfaþer
hringa ok men,
fekk spjóll spakleg
ok spáganda.
— — — —
— — — —

sá vítt ok of vítt
of veröld hverja.

17. (B. 30.) Sá valkyrjor
vitt of komnar,
gørvar at ríþa
til Goþþjóþar.
[Skuld helt skilde,
en Skogol önnor,
Gunnr, Híldr, Gøndol
ok Geirskogol.
nú 'ró talþar
önnor Herjans,
gørvar at ríþa
grund valkyrjor.]

18. (B. 31.) Ek sá Baldre,
blóþgom tívor,

Ópens barne,
 ørlög folgen;
 stóþ of vaxenn
 völlum hære
 mær ok mjök fagr
 mistelteinn.

19. (B. 32.) Varþ af meiþe,
 es mær sýndesk,
 harmflaug hættleg;
 Høþr nam skjóta.
 [Baldrs bróþer vas
 of borenn snimma,
 sá nam Ópens sonr
 einnættir vega.]

(B. 33.) Þó hann æva hendir
 né høfoþ kembþe,
 áþr á bál of bar
 Baldrs andskota] ²⁾
 en Frigg of grét
 í Fensqlom
 vö Valhallar.
Vitöþ enn eþa hvat?

20. (B. 35.) Hapt sá liggja
 und Hveralunde,
 lægjarns like
 Loka áþekkjan;¹⁾
 þar sitr Sigyn,
 þeyge of sínom
 vere vel glýjoþ.
Vitöþ enn eþa hvat?

21. (B. 36.) Á fellr austan
 of eitrdala
 sœxom ok sverþom,
 Slíþr heiter sú.

(B. 37.) [Stóþ fyr norþan
 á Niþavöllum
 salr ór golle
 Sindra áttar,
 en annarr stóþ
 á Ókólne
 bjórsalr jötons,
 sás Brimer heiter.]

22. (B. 38.) Sal sá standa
 sólo fjarre
 Náströndo á,
 norþr horfa dyrr;
 falla eitrdropar
 inn of ljóra.
 sás undenn salr
 orma hryggjom.

23. (B. 39 1-6.) Sá þar vaþa
 þunga strauma
 menn meinsvara
 ok morþvarga,
 þanns annars gleþr
 eyrarúno,
 — — — —
 — — — —

24. (B. 39 7-10.)

* * *

1) Diese Halbstrophe lautet in der Hauksbók ganz anders, aber unzweifelhaft weniger ursprünglich, nämlich:

(B. 34). Þá kná Vála
 vígbönd snúa,
 heldr vöro harþger
 høpt, ór þermom.

þar sýgr Níphoggr
 náe fram gengna.
 [sleit vargr vera.
Vitöþ enn eða hvað?].

25. (B. 40.) Austr sat alden
 í Járnviðe,
 ok fœdde þar
 Fenres kinder;
 verðr af öllum
 einna nekkverr
 tungls tjúgare
 í trolls hame.

26. (B. 41.) Fyllesk fjörve
 feigra manna;
 rýðr ragna sjöt
 rauðom dreyra;
 svört verða sólskin,
 of sumor epter
 veðr öll válynd.
Vitöþ enn eða hvað?

27. (B. 42.) Sat þar á hauge,
 ok sló hœrpo
 gýgjar hirðer,
 glaðr Eggþéer.
 gól of hœnom
 í gaglviðe
 fagrrauðr hane,
 sás Fjalarr heiter.

28. (B. 43.) Gól of ósom
 Gollenkambe,
 sá vegr haulða
 at Herfœðr;
 en annarr gól
 fyr jörð neðan,
 sótrauðr hane
 at sólom Heljar.

29. (B. 44.) *Geyr nú Garmr
 mjök*

*fyr Gnipahelle;
 festr mon slitna,
 en freke renna.
 fjöl veitk fræða,
 fram sæk lengra
 of ragna rök,
 rœmm sigtíva.*

30. (B. 45.) Brœðrmono berjask
 ok at þœnom verþask,
 mono systrongar
 síðom spilla;
 hart 's í heime
 hórdómr mikell;
 [skeggjöld, skalmöld,
 skilder klofner,
 skindöld, vargöld,
 áðr veröld steypesk.
 [grunder gjalla,
 gífr fjúgande.]]
 mon enge maðr
 öðrom þyrma.

31. (B. 46.) Leika Míms syner,
 en mjötoðr kyndesk
 at eno gamla
 Gjallarhorne.
 hött blæss Heimdallr,
 horn 's á lopte,
 mæler Óþenn
 við Míms hœfoð.

32. (B. 47.) Skelfr Yggdrasels
 askr standande,
 ymr aldet tré,
 en jötonn losnar;

hræþask aller
á helvegom,
áþr Surtar þann
seve of gleyper.

- (B. 48.) [Hvat 's meḡ ḡsom?
hvat 's meḡ ḡlfom?
gnýr allr Jotonheimr,
æser 'ó á þinge;
stynja dvergar
fyr steindurom,
veggbergs víser.
Yitoḡ enn eḡa hvat?]

33. (B. 49.) *Geyr nú Garmr mjök
fyr Gniphelle;
festr mon slitna,
en freke renna.
fjöl veitk fræða,
fram sék lengra
of ragna rök,
romm sigtíva.*

34. (B. 50.) Hrymr ekr austan,
hefsk lind fyrer.
Snýsk jormongandr
í jötonmópe.
ormr knýr unner,
en are hlakkar,
slítr náe nípfölr;
Naglfar losnar.

35. (B. 51.) Kjöll ferr norðan,
koma mono Heljar
of lög lýper,
en Loke stýrer;
fara fíflmeger
með freka aller,
þeim es bróper
Byleists í för.

36. (B. 52.) Surtr ferr sunnan
með sviga læve,
skinn af sverpe
sól valtíva.
Grjótbjörg gnata,
en gífr rata;
tröpa haler helveg,
en himenn klofnar.

37. (B. 53.) þá kemr Hlínar
harmr annarr fram,
es Óþenn ferr
við ulf vega,
en bane Belja
bjartar at Surte;
þá mon Friggjar
falla angan.

- (B. 55.) [Kœmr enn mikle
mœgr Sigfœðr
Víparr vega
at valdýre;
lætr mege Hveþrongs
mund of standa
hjör til hjarta;
þá 's hefnit fœðr.]

38. (B. 56 1-4.) Kemr enn
mære
mogr Hloþynjar,
* * *
gengr Ópens sonr
orme mœta.

39. (B. 565-12.) Drepr af móðe
Míðgarðs véorr,
— mono haler aller
heimstoð ryðja —;

gengr fet nío
Fjörgynjar burr
neppr frá naþre,
níps ókvíþenn.

40. (B. 57.) Sól tér sortna,
sigr fold í mar,
hverfa af himne
heiðar stjörnor;
geisar eime
ok aldrnare,
leikr hór hite
við himen sjalfan.

41. (B. 58.) *Geyr nú Garmr*
mjóð

fyr Gnipahelle;
festr mon slitna,
en freke renna.
fjöl veitk fræða,
fram sék lengra
of ragna rök,
romm sigtíva.

42. (B. 59.) Sér upp koma
qpro sinne
jörð ór æge
iðjagræna,
falla forsar,
flýgr orn yfer,
sás á fjalle
fiska veiðer.

43. (B. 60.) Finnask æser
á Ípavelle,
ok of moldþinor
mótkan dæma,
ok minnask þar
á megendóma,
ok Fimboltýs
fornar rúnar.

44. (B. 61. 621-4.) Þar mono
epter

undrsamlegar
gollnar tölur
í grase finnask.
[Þærs í árdaga
áttar hófpo.]
mono ósáner
akrar vaxa,
bols mon batna,
mon Baldr koma.

45. (H 625-8. 63.) Búa Hópr ok
Baldr

Hropts sigtopter;
[vel valtívar.
vitof enn eða hvað?]
þá kná Hœner
hlautvið kjósa,
ok burer byggva
brœðra Tveggja
vindheim víðan.
Vitof enn eða hvað?

46. (B. 64.) Sal sér standa
sólo fegra,
golle þakþan,
á Gimlé;
þar skolo dyggvar
dróttir byggva,
ok of aldrdaga
ynþes njóta.

47. (B. 65.) Kemr enn ríke
at regendóme
qflogr ofan,
sás qllo ræpr.

* * *

48. (B. 66.) Kemr enn dimme
dreke fljúgande

naðr fránn neðan
frá Níðafjöllom,
berr í fjöðrom

— flýgr völl yfer —
Níðhoggr náe;
nú mon hann sekkvask.

Hóvamöl.

I.

Die eigentlichen Hóvamöl.

<p>1. Gátter allar,
áðr gange fram,
[of skoðask skyle,
of skygnask skyle.
óvíst es,
hvar óvinir sitja
á flete fyrer.</p> <p>2. Gefendr heiler,
gestr 's inn komenn,
hvar skal sitja sjá?
mjök es bráðr,
sás á bröndom skal
síns of freista frama.</p> <p>3. Elds es þorð,
þeims inn es komenn
ok á knée kalenn.
matar ok váða
es manne þorð,
þeims hefr of fjall faret.</p> <p>4. Vats es þorð,
þeims til verðar kemr,
þerro ok þjóðlaðar,
góps of æpes,
es sér geta mætte,
orps ok endrþogo.</p> | <p>5. Vits es þorð,
þeims víða ratar,
ðælt es heima hvat.
at augabragðe
verðr sás ekki kann
ok með snotrom sitr.</p> <p>6. At hyggjande
skylet hröesenn vesa,
heldr gætenn at geðe.
þás horskr ok þogoll
kemr heimesgarða,
sjaldan verðr víte vðrom.
[óbrigðra vin
fær aldrege,
an manvit miket.]</p> <p>7. Enn vare gestr,
es til verðar kemr,
þunno hljóðe þeger,
eyrom hlýðer,
en augom skoðar,
svá nýsesk fróðr fyrer.</p> <p>(B. 8.) [Hinn es sæll,
es sér of getr
lof ok líknstafe.
ódælla 's við þat,
es eiga skal
annars brjóðtom í.</p> |
|---|--|

- (B. 9.) Sá es sæll,
es sjalfr of á
lof ok vit, meðan lifer.
því ill róp
hefr opt þeget
annars brjóstom ór.]
8. (B. 10.) Byrþe betre
berrat brauto at,
an sé manvit miket.
aupe betra
þykker þatíðkunnum staþ.
slíkt es válaþs vesa.
9. (B. 11.) Byrþe betre
berrat brauto at,
an sé manvit miket.
vegnest verra
vegrat velle at,
an sé ofdrykkja qls.
10. (B. 12.) Esa svá gótt,
sem gótt kveða,
ql alda sonom.
færa veit,
es fleira drekkur,
síns til geþs gume.
11. (B. 13.) Óminnes hegre,
es of qlþrom þrumer,
hann stelr geþe guma.
þess fogls fjðprom
ek fjðtraþr vas
í garþe Gunnlaþar.
12. (B. 14.) Qlr ek varþ,
varþ ofrölve,
at ens fróþa Fjalars.
því 's qlþr bazt,
at aprt of heimter
hverr sítt geþ gume.
- (B. 15.) [þagalt ok hugalt
skyle þjóþans barn
ok vígdjarft vesa.
glaþr ok reifr
skyle gumna hverr,
unz sinn bíþr bana.
- (B. 16.) Ósnjallr maþr
hyggsk mono ey lifa,
ef víþ víg varask.
en elle gefr
hðnom enge friþ,
þótt hðnom geirar gefe.]
13. (B. 17.) Kóper afglaþe,
es til kynnes kemr,
þylsk hann umb eþa
þrumer.
alt es senn,
ef sylg of getr,
uppe 's þá geþ guma.
- (B. 18.) [Sá einn veit,
es víþa ratar
ok hefr fjðlþ of faret,
hverjo geþe
stýrer gumna hverr,
sás vitande 's vits.]
14. (B. 19.) Haldet á kere,
drekke þó at hófe mjðþ,
mæle þarft eþa þege.
ðkynnes þess
vár þik enge maþr,
at ganger snemma at sofa.
15. (B. 20.) Gróþogr halr,
nema geþs vite,
etr sér aldrtreaga.

- opt fær hløges,
es með horskom kemr,
manne heimskom mage.
16. (B. 21.) Hjarþer vito,
nær heim skolo,
ok ganga þá af grase.
en ósviþr maþr
kann ævage
síns of mál maga.
- (B. 22.) [Vesall maþr
ok illa skape
hlær at hvívetna.
hitke veit,
es vita þyrpte,
at esa vamma vanr.]
17. (B. 23.) Osviþr maþr
vaker of allar nætr
ok hyggr at vetna hví.
þá es móþr,
es at morne kemr;
alt es víl, sem vas.
18. (B. 24.) Ósnotr maþr
hyggr sér alla vesa
viþhlæjendr vine.
hitke fiþr,
þótt of hann fær lese,
ef með snotrom sitr.
19. (B. 25.) Ósnotr maþr
hyggr sér alla vesa
viþhlæjendr vine.
þá þat fiþr,
es at þinge kemr,
at á formælendr fæa.
20. (B. 26.) Ósnotr maþr
þykkesk alt vita,
ef á sér í vó vero.
- hitke veit,
hvat skal við kveþa,
ef hans freista firar.
21. (B. 27.) Ósnotr maþr,
es með alder kemr,
þat es bazt, at þege.
enge veit,
at ekki kann,
nema mæle til mart.
[veita maþr,
hinns vetke veit,
þótt hann mæle til mart.
- (B. 28.) Fróþr þykkesk,
sás fregna kann
ok segja et sama.
eyvito leyna
mego ýta syner
því, es gengr of guma.]
22. (B. 29.) Cerna mæler,
sás æva þeger,
staþlausso stafe.
hraþmælt tunga,
nema haldendr eige,
opt sér ógótt of gelr.
23. (B. 30.) At augabragþe
skalat annan hafa,
þótt til kynnes kome.
margr fróþr þykkesk,
ef fregenn esat,
ok náe þurrþjallr þruma.
24. (B. 31.) Fróþr þykkesk,
sás flóttá tekr,
hæþenn gestr at gest.
veita gørla,
sás of verþe glisser,
þótt með grømom glame.

25. (B. 32.) Gumnnar marger
erosk gagnholler,
en at virpe vrekask.
aldar róg
þat mon æ vesa,
órer gestr víp gest.
26. (B. 33.) Árlega verþar
skylet opt fáa,
nema til kynnes kome.
sitr ok snóper,
lætr sem solgenn sé
ok kann fregna at fœo.
27. (B. 34.) Afhvarf miket
es til ills vinar,
þótt á brauto búe.
til góps vinar
liggja gagnveger,
þótt sé firr of farenn.
28. (B. 35.) Ganga skal,
skala gestr vesa
ey í einom staþ.
ljúfr verþr leiþr,
ef lenge sitr
annars fletjom á.
29. (B. 36.) Bú es betra,
an biþja sé,
halr es heima hverr.
þótt tvær geitr
eige ok taugreptan sal,
þat 's þó betra an bœn.
30. (B. 37.) Bú es betra,
an biþja sé,
halr es heima hverr.
blóþogt 's hjarta,
þeims biþja skal
sér í mál hvert matar.
- (B. 38.) [Vópnom sínom
skala velle á
fete ganga framarr.
óvíst 's at vita,
nær verþr á vegom úte
geirs of þorþ guma.]
31. (B. 39.) Fanka mildan
eþa svá matar góþan,
at været þiggja þeget,
eþa síns féar
sváge gleggvan,
at leiþ sé laun, ef þæge.
32. (B. 40.) Féar síns,
es fenget hefr,
skylet þorþ þola.
opt sparar leiþom,
þats hefr ljúfom hugat;
mart gengr verr an varer.
33. (B. 41.) Vópnom ok vóþom
skolo viner gleþjask;
þat 's á sjólfom sýnst.
víþrgefendr
erosk viner lengst,
ef þat bíþr at verþa vel.
- (B. 42.) [Vin sínom
skal maþr vinr vesa,
ok gjalda gjof víþ gjof.
hlátr víþ hlátre
skyle hólþar taka,
en lausong víþ lyge.]
34. (B. 43.) Vin sínom
skal maþr vinr vesa,
þeim ok þess vin.
en óvinar síns
skyle enge maþr
vinar vinr vesa.

35. (B. 44.) Veizt, ef vin átt,
þanns vel trúer,
vill af hönöm gótt geta.
geþe skalt víþ þann
ok gjöfom skipta,
fara at finna opt.
36. (B. 45.) Ef átt annan,
þanns illa trúer,
vill af hönöm þó gótt geta,
fagrt skalt mæla,
en flátt hyggja,
ok gjalda lausong víþ lyge.
- (B. 46.) [Þat 's enn of þann,
es illa trúer,
ok þér es grunr at hans
geþe,
hlæja skalt víþ þeim
ok of hug mæla.
glík skolo gjöld gjöfom.]
37. (B. 47.) Ungr vask forþom,
förk einn saman,
þá varþk villr vega.
auþegr þóttomk,
es annan fank.
maþr es manns gaman.
- (B. 48.) [Milder frækner
menn balt lifa,
sjaldan sút ala.
ósnjallr maþr
ugger hotvetna
sýter æ glöggr víþ gjöfom.]
- (B. 49.) Váþer mínar
gafk velle at
tveimr trémönnom.
rekkar þóttosk,
es rift höþþo.
neiss es nekkeþr halr.]
38. (B. 50.) Hrørnar þoll,
sús stendr þorpe á,
hlýrat þorkr né barr.
svá es maþr,
sás mange ann,
hvat skal hann lenge lifa?
39. (B. 51.) Elde heitare
brenn meþ illom vinom
friþr fimm daga,
en þá sloknar,
es enn sétte kemr,
ok versnar allr vinskapr.
40. (B. 52.) Miket eitt
skala manne gefa.
opt kaupr sér í lítlo lof.
meþ hölfom hleif
ok höllo kere
fekk ek mér félaga.
41. (B. 57.) Brandr af brande
brenn, unz brunneinn es,
funne kveykesk af funa.
maþr manne
verþr af mále kuþr,
en til dölskr af dul.
42. (B. 53.) Lítella sanda,
lítella sæva;
lítel ero geþ guma.
allr menn
urþot jafnspaker.
halb es öld hvar.
43. (B. 54.) Meþalsnotr
skyle manna hverr,
æva til snotr see.
þeim es fyrþa
fegrst at lifa,
es vel mart vito.

44. (B. 55.) Meðalsnotr
skyld manna hvern,
æva til snotr sé.
snotr manns hjarta
verðr sjaldan glatt,
ef sá 's alsnotr, es á.
45. (B. 56.) Meðalsnotr
skyld manna hvern,
æva til snotr sé.
erlög sín
vite enge fyrer,
þeim es sorgalausastr
seve.
46. (B. 58.) Á skal rísa,
sás annars vill
fé eða fjör hafa.
liggjande ulfr
lær of getrat,
né sofande maðr sigr.
47. (B. 59.) Á skal rísa,
sás á yrkjendr fáa,
ok ganga verka á vit.
mart of dvelr,
þanns of morgen sefr,
halfr es auðr und hvotom.
48. (B. 60.) Þurra skíða
ok þakenna næfra,
þess kann maðr mjöt,
þess víðar,
es vinnask mege
mál ok missere.
49. (B. 61.) Þvegenn ok mettr
ríða þinge at,
þótt sét væddr til vel.
skúla ok bróka
skammesk enge maðr,
- né hests in heldr,
[þótt hann hafet góðan.]
50. (B. 62.) Snaper ok gnaper,
es til sævar kemr,
örn á aldenn mar.
svá es maðr,
es með mörgom kemr
ok á formælendr fáa.
- (B. 63.) [Fregna ok segja
skal fróðra hvern,
sás vill heitenn horskr.
einn vita,
ne annarr skal;
þjóð veit, ef þrír 'ró.
- * * *
- (B. 65.) orða þeira,
es öðrom seger,
öðr hann gjöld of getr.]
51. (B. 64.) Ríke sítt
skyld ráðsnotra
hvern í hófe hafa.
þá þat fiðr,
es með fræknom kemr,
at enge es einna hvatastr.
- (B. 66.) [Mikelsti snemma
komk í marga staða,
en til síð í suma.
öl vas drukket,
sumt vas ólagat;
sjaldan hitted leifr í líf.
- (B. 67.) Hér ok hvar
myndomk heim of boðet,
ef þyrptak at mólóngemat,
eða tvau lær
henge at enstryggvavinar,
þars ek hafða eitt etet.]

52. (B. 68.) Eldr es baztr
með ýta sonom
ok sólar sýn,
heilynde sítt,
ef hafa náer,
ok án lqst at lifa.
53. (B. 69.) Esat alls vesall,
þótt sé illa heill;
sumr es af sonom sæll,
sumr af frændom,
sumr af fé ærno,
sumr af verkom vel.
54. (B. 70.) Betra 's lifþom,
an sé ólifþom;
ey getr kvíkr kú.
eld sák brenna
auþgom manne fyrer,
úte vas dauþr fyr durom.
55. (B. 71.) Haltr ríþr hrosse,
hjórp rekr handar vanr,
daufr vegr ok duger.
blindr es betre,
an brendr of sé;
nýtr mange nás.
56. (B. 72.) Sonr es betre,
þótt sé síp of alenn,
ept gengenn guma.
bautarsteinar
standat brauto nær,
nema reise niþr at niþ.
- (B. 73.) [Tveir 'ró eins
herjar,
tunga 's hqfops bane,
esomk í heþen hvern
handar væne.
- (B. 74, 1-s.) Nótt verþr
fegenn,
sás neste trúerat;
skammar 'ró skips rá.
* * *
- (B. 74, 4-7.) hverb 's haust-
gríma.
fjölþ of víþrer
á fimm dogom,
en meir á mánaþe.
- (B. 75.) Veita hinn,
es vætke veit,
margr verþr af aurom ape.
maþr es auþogr,
annarr óauþogr,
skylet þann vítká vár.]
57. (B. 76.) Deyr fé,
deyja frændr,
deyr sjalfr et sama.
en orþstúrr
deyr aldrege,
hveims sér góþan getr.
58. (B. 77.) Deyr fé,
deyja frændr,
deyr sjalfr et sama.
ek veit einn,
at aldre deyr,
dómr of dauþan hvern.
- [(B. 78.) Fullar grindr
sák fyr Fitjongs sonom,
nú bera þeir vánarvql.
svá es auþr,
sem augabragþ,
hann es valtastr vina.

(B. 79.) Osnotr maþr,
 ef eignask getr,
 fé eða fljóps munof,
 metnaþr hönom þróask,
 en manvit aldre;
 fram gengr drjúgt í dul.

(B. 80.) Þat 's þá reynt,
 es at rúnom spyrr
 enom regenkunnom,
 þeims gerþo ginnregen,
 ok fáþe fimbolþulr,
 þá hefr hann bezt, ef þeger.

(B. 81.) At kvelde skal dag
 leyfa,
 kono, es brend es,
 mæke, es reyndr es,
 mey, es gefen es,

ís, es yfer kemr,
 ql, es drukkit es.

(B. 82.) Í vinde skal víþ
 höggva,
 veþre á sjó róa,
 myrkre víþ man spjalla,
 mörq ero dags augo.
 á skip skal skripar orka,
 en á skjöld til hlifar,
 mæke til höggs,
 en mey til kossa.

(B. 83.) Víþ eld skal ql
 drekka,
 en á íse skrípa,
 magran mar kaupa,
 en mæke saurgan,
 heima hest feita,
 en hund á búe.]

II.

Verschmähte liebe.

1. (B. 84.) Meyjar orþom
 skyle mange trúa,
 né því 's kveþr kona.
 á hverfanda hvéle
 vöro þeim hjörto skoppoþ,
 brigg í brjóst of lageþ.

(B. 85.) [Brestanda boga,
 brennanda loga,
 gínanda ulfe,
 galande króko,
 rýtanda svíne,
 rótlausom víþe,
 vaxanda váge,
 vellanda katle,

(B. 86.) fljúganda fleine,
 fallande böro,
 íse einnættom,
 orme hringlegnom,
 brúpar beþmólom,
 eða brotno sverþe,
 bjarnar leike,
 eða barne konongs,

(B. 87.) sjúkom kalfe,
 sjalfráþa þræle,
 völo vilmæle,
 val nýfeldom.

- (B. 88.) Akre ársónom
trúe enge maðr,
né til snemma syne.
veðr ræðr akre,
en vit syne.
hætt 's þeira hvárt.
- (B. 89.) Bróðorbana sínom,
þótt á brauto mæte,
húse halfbrunno,
heste alskjótom,
[— þá 's jór ónýtr,
ef einn fótr brotnar —.]
verpet svá tryggr,
at þessu trúe qllo.
- (B. 90.) Svá 's friðr kvenna,
þeiras flátt hyggja,
sem ake jó óbryddom
á ise hólom,
[teitom, tvévetrom,
ok sé tamr illa,]
eða í byr óþom
beite stjórnlauso,
eða skyld haltr henda
hrein í þáfalle.
2. (B. 91.) Bert ek nú mæle,
þvít bæpe veitk,
brigðr 's karla hugr
konom.
þá fegrst mælom,
es flást hyggjom.
þat tæler horska huge.
- (B. 92.) [Fagrt skal mæla
ok fé bjóða,
sás vill fljóps ást fá,
líke leyfa
ens ljósa mans;
sá fær, es frírar.]
3. (B. 93.) Ástar firna
skyld enge maðr
annan aldrege.
opt fá á horskan,
es á heimskan ne fá,
lostfagrer liter.
- (B. 94.) [Eyvitar firna,
es annan skal
þess 's of margan gengr
guma.
heimska ór horskom
gerer hólpa sono
sá enn mátke munr.
- (B. 95.) Hugr einn þat veit,
es býr hjarta nær.
einn 's hann sér of seva.
eng 's sótt verre
hveim snotrom manne,
an sér engo at una.]
4. (B. 96.) Þat þá reyndak,
es í reyre satk,
ok vættak míns munar.
hold ok hjarta
vörómk en horska mæð.
þeyge hana at heldr hefk.
5. (B. 97.) Billings mey
ek fann þejjom á
sólhvíta sofa.
jarls ynþe
þóttomk ekki vesa,
nema við þat lík at lifa.
6. (B. 98.) „Auk nær apne
skalt Óþenn koma,
ef vill þér mæla man.
alt ero óskopp,
nema ein vitem,
slíkan lóst saman.“

<p>7. (B. 99.) Aptr ek hvarf
ok unna þóttomk
vísom vilja frá.
hitt ek hugða,
at hafa myndak
geð hennar alt ok gaman.</p> <p>8. (B. 100.) Svá komk næst,
at en nýta vas
vígdrótt öll of vaken.
brennðndom ljósom
ok bornom vípe,
svá vðromk vilstígr of
vitaðr.</p> | <p>9. (B. 101.) Auk nær morne,
es vask enn of komenn,
þá vas saldrótt of sofen.
greyeitt þá fank
ennar góðo kono
bundet beþjom á.</p> <p>10. (B. 102.) Mðrg 's góð mæð,
ef gðrva kannar,
hugbrigð víð hale.
þá þat reyndak,
es et ráðspaka
teygðak á flærper fjóð.
[hóðongar hveðrar
leitape mér et horska man
ok hafðak þess vætke vífs.]</p> |
|--|--|

III.

Die gewinnung des skaldenmethes.

<p>1. (B. 103.) Heima glaðr
ok víð geste reifr,
sviðr skal of sik vesa.
[minnegr ok mólogr,
ef vill margfróðr vesa,
opt skal góðs geta.]
fimbolfambe
heitr sás fátt kann segja.
þat es ónotrs aðal.</p> <p>2. (B. 104.) Aldennjotonsóttak,
nú 'mk aptr of komenn.
fátt gatð þegjande þar.
mðrgom orðom
mæltak í mínn frama
í Suttongs sðlom.</p> <p>3. (B. 105.) Gunnloð góðomk
gollnom stóle á
drykk ens dýra mjaðar.</p> | <p>ill iðgjöld
létk hana eptér hafa
síns ens heila hugar.
[síns ens svára seva.]</p> <p>4. (B. 106.) Rata munn
létomk rúms of fá,
ok of grjótt gnaga.
yfer ok under
stóðomk jøtna veger.
svá hættak hófpe til.</p> <p>5. (B. 107.) Vel keypts hlutar
hefk vel notep,
fás es fróðom vant.
Óðrerer
es nú upp komenn
á alda vé jaðars.</p> <p>(B. 108.) [Ife esomk á,
at væðak enn komenn
jotno gðrðom ór,</p> |
|--|---|

<p>ef Gunnlaðar né nytak,
ennar góðo kono,
þeirars lögðomkarm yfer.]</p> <p>6. (B. 109.) Ens hindra dags
gengo hrímþursar
[Hóva ráps at fregna]
Hóva hóllo í,
at Þolwerke spurðo,
ef vere með þöndom
komenn,</p> | <p>epa hefðehönom Suttongr
of sóet.</p> <p>7. (B. 110.) Baugeið Óþenn
hykk at unnet hafe.
hvat skal hans trygðom
trúa?
Suttong svikenn
hann lét sumble frá,
ok grætta Gunnlóðo.</p> |
|--|---|

IV.

Odins rathschläge an Loddfáfnar.

<p>1. (B. 111.) Mál 's at þylja
þular stóle á.
Urðarbrunne at
sák ok þagðak,
sák ok hugðak,
hlýddak á manna mál.
[of rúnar heyrðak döma,
ne of róðom þögðo
Hóva hóllo at,
Hóva hóllo í
heyrðak segja svá.]</p> <p>2. (B. 112.) Róðomk þér Lodd-
fáfnar,
en þú róð nemer.
[njóta mont ef nemr]
þér mono góð, ef getr:
nótt þú risat,
nema á njósn séer
epa leiter innan út staðar.</p> <p>3. (B. 116.) Róðomk þér Lodd-
fáfnar,
en þú róð nemer.
[njóta mont ef nemr]</p> | <p>þér mono góð ef getr:
á fjalle epa firðe
ef þik fara típer,
fásk at virðe vel.</p> <p>4. (B. 113.) Róðomk þér Lodd-
fáfnar
en þú róð nemer.
[njóta mont ef nemr]
þér mono góð, ef getr:
fjolkunnegre kono
skalatt í faðme sofa,
svát hon lyke þik líðom.</p> <p>(B. 114.) [Hón svá gærer,
at gæer eige
þings né þjóðans máls.
mat þú villat,
né manskes gaman,
ferr þú sorgafullr at sofa.]</p> <p>5. (B. 115.) Róðomk þér Lodd-
fáfnar,
en þú róð nemer.
[njóta mont ef nemr]
þér mono góð, ef getr:</p> |
|--|--|

annars kono
teyg þér aldrege
eyrarúno at.

6. (B. 117.) Róþomk þér Lodd-
fáfnér,

en þú róþ nemer.
[njóta mont ef nemr]
þér mono góþ, ef getr:
illan mann
lát aldrege
óhöpp at þér vita.
[af illom manne
fær þú aldrege
gjöld ens góða hugar.

(B. 118.) Ofarla bíta

sák einom hal
orþ illrar kono.
flóróþ tunga
varþ hönóm at fjorlage,
ok þeyge of sanna sök.]

7. (B. 119.) Róþomk þér Lodd-
fáfnér,

en þú róþ nemer.
[njóta mont ef nemr]
þér mono góþ, ef getr:
veizt, ef vin átt,
þanns vel trúer,
far at finna opt.
[hríse vex
ok hóvo grase
vegr, es vætke trøþr.]

8. (B. 121.) Róþomk þér Lodd-
fáfnér,

en þú róþ nemer.
[njóta mont ef nemr]
þér mono góþ, ef getr:

vin þínom
ves þú aldrege
fyrre at flaumslitom.
[sorg etr hjarta,
ef segja ne náer
einhverjom allan hug.]

9. (B. 120.) Róþomk þér Lodd-
fáfnér,

en þú róþ nemer.
[njóta mont ef nemr]
þér mono góþ, ef getr:
góþan mann
teyg þér at gamanrúnom;
nem líknargaldr, meþan
lifer.

10. (B. 122.) Róþomk þér Lodd-
fáfnér,

en þú róþ nemer.
[njóta mont ef nemr]
þér mono góþ, ef getr:
orþom skipta
skalt aldrege
viþ ósvinna apa.

(B. 123.) [Af illom manne
mont aldrege
góþs laun of geta,
en góþr maþr
mon þik gørva mega
líknfastan at lofe.

(B. 124.) Sifjom 's blandet,
hverr 's segja ræþr
einom allan hug.
alt 's betra,
an sé brighom vesa.
esa sá vinr, es vilt eitt
seger.]

11. (B. 125.) Róþomk þér Lodd-
fáfnér,
en þú róp nemer.
[njóta mont ef nemr]
þér mono góþ, ef getr:
þrimr orþom
sennat þér víþ verra mann.
opt enn betre bilar.
[þás enn verre vegr.]
12. (B. 126.) Róþomk þér Lodd-
fáfnér,
en þú róp nemer.
[njóta mont ef nemr.]
þér mono góþ ef getr:
skósmiþr verer
né skeptesmiþr,
nema sjólfom þér séer.
[skór 's skapaþr illa,
eþa skapt sé rangt,
þá 's þér bqls beþet.]
13. (B. 127.) Róþomk þér Lodd-
fáfnér,
en þú róp nemer.
[njóta mont ef nemr]
þér mono góþ, ef getr:
hvars bql kant
kveþ þér bqlve at.
gefat þínom fjóndom friþ.
14. (B. 128.) Róþomk þér Lodd-
fáfnér,
en þú róp nemer.
[njóta mont ef nemr]
þér mono góþ, ef getr:
illo fegenn
verþ aldrege.
lát þér at góþo getet.
15. (B. 129.) Róþomk þér Lodd-
fáfnér,
en þú róp nemer.
[njóta mont ef nemr.]
þér mono góþ, ef getr:
upp líta
skalatt í orrosto,
[gjalte glíker
verþa gumna syner]
síþr þítt of heille haler.
- (B. 130.) [[Róþomk þér
Loddfáfnér,
en þú róp nemer.
(njóta mont ef nemr)
þér mono góþ, ef getr:]
ef vilt góþa kono
kveþja at gamanrúnom,
ok fá fognop af,
fognro skaldur heita
ok láta fast vesa.
leiþesk mange gótt, ef
getr.]
16. (B. 131.) Róþomk þér Lodd-
fáfnér,
en þú róp nemer,
[njóta mont ef nemr.]
þér mono góþ, ef getr:
varan biþk þik vesa,
ok eige ofvaran.
ves þú víþ ql varastr.
[ok víþ annars kono,
ok víþ þat et þriþja,
at þjófar né leike.]
17. (B. 132.) Róþomk þér Lodd-
fáfnér,
en þú róp nemer.
[njóta mont ef nemr.]
þér mono góþ, ef getr:

at háþe né hlátre
haf þú aldrege
gest né ganganda.

- (B. 133.) [Opt vito ógarla,
þeirs sitja inne fyrer,
hvers þeir 'ró kyns, es
koma.
esat svá góþr,
at galle né fylge,
nésváillr, at einogeduge.]

18. (B. 134.) Róþomk þér Lodd-
fáfnr,
en þú róþ nemer.
[njóta mont ef nemr.]
þér mono góþ, ef getr:
at hótrom þul
hlæ þú aldrege.
opt 's gótt, þats gamler
kveþa.
[opt ór skórpom belg
skilen orþ koma
þeims hanger með hóm.
[ok skoller með skróð
ok váfer með vílmogom.]
- (B. 135.) [Róþomk þér Lodd-
fáfnr,
en þú róþ nemer.

[njóta mont ef nemr.]
þér mono góþ, ef getr:
gest ne geyja
né á grind hreker.
get þú vóloþom vel.

- (B. 136.) Ramt 's þat tré,
es rípa skal
ollom at upploke.
baug þú gef,
ella þat biþja mon
þér læs hvers á liþo.
- (B. 137.) Róþomk þér Lodd-
fáfnr,
en þú róþ nemer.
[njóta mont ef nemr.]
þér mono góþ, ef getr:
hvars ǫl drekker,
kjós þér jarþar megen:
[jorþ tekr víþ ǫlþre,
eldr víþ sóttom,
eik víþ abbende,
ax víþ fjolkyngre,
holl víþ hýróge,
heiptom skal mána kveþja
(beite víþ bitsóttom,
en víþ bolve rúnar)]
fold skal víþ flóþe taka.]

V.

Die runen.

1. (B. 138.) Veitk at hekk
vingameiþe á
nætr allar nío,
geire undaþr,
ok gefenn Óþne,
sjalfr sjólfom mér.

- [á þeim meiþe,
es mange veit,
hvers af rótom renn.]
2. (B. 139.) Víþ hleife seldomk,
né víþ hornge.

nýstak niðr,
namk upp rúnar,
cepande nam,
fellk aptr þápan.

(B. 140.) [Fimbolljóð nío
namk af frægjom syne
Boþþorns, Bestlo foppor.
ok ek drykk of gat
ens dýra mjaþar
ausenn Óprere.]

3. (B. 141.) Þá namk frævask
ok frópr vesa,
vaxa ok vel hafask.
orþ mér af orþe
orþs leitape,
verk mér af verke verks.

4. (B. 142.) Rúnar mont finna
ok ráþna stafe,
mjok stóra stafe,
[mjok stinna stafe,]
es fápe fimbolþulr,
ok gerþo ginnregen,
ok reist hropt ragna.

5. (B. 143.) Óþenn meþ ósom,
en fyr qlfom Dáenn,
Dvalenn dvergom fyrer.
Qsviþr
jotnom fyrer.
ek reist sjalfr sumar.

6. (B. 144.) Veizt, hvé rísta
skal?
veizt, hvé rápa skal?
veizt, hvé fáa skal?
veizt, hvé freista skal?
veizt, hvé þiþja skal?
veizt, hvé blóta skal?
veizt, hvé senda skal?
veizt, hvé sóa skal?

7. (B. 145.) Betra 's óbeþet,
an sé ofblótet.
ey sér til gildes gjof.
betra 's ósent,
an sé ofsóet.
— — — — —
[Svá þundr of reist
fyr þjópa rok,
þars upp of reis,
es aptr of kom.]

VI.

Odins zauberlieder.

1. (B. 146.) Ljóð þau kank,
es kannat þjóþans kona
ok manskes mqr.
Hjalp heitr eitt,
þat þér hjalpa mon
viþ sorgom ok sqkom.
[ok sítom gervqllom.]

2. (B. 147.) Þat kank annat,
es þurfo ýta syner,
þeirs vilja lækna lifa.

* * *

3. (B. 148.) Þat kank þriþja,
ef verþomk þorþ mikel
haptsviþ mína heiptmogo:

- eggjar deyfek
 mínna andskota,
 bítat þeim vöpn né velar.
4. (B. 149.) Þat kank fjórpa,
 ef mér fyrþar bera
 bönd at boglimom:
 svá ek gel,
 at ganga mák,
 sprettr mér af fótom
 fjøtorr.
 [en af hõndom hapt.]
5. (B. 150.) Þat kank fimta,
 ef sék af fáre skotenn
 flein í folke vaða:
 flýgra svá stint,
 at stoðvegak,
 ef hann sjónom of sék.
6. (B. 151.) Þat kank sétta,
 ef mik særer þegn
 hrótom hrás víðar:
 þann hal,
 es mik heipta kveþr,
 þann eta mein heldr an
 mik.
7. (B. 152.) Þat kank sjaunda,
 ef sék hõvan loga
 sal of sessmogom:
 brennat svá breitt,
 at hõnom bjargegak.
 þann kank galdr at gala.
8. (B. 153.) Þat kank átta,
 es qlom es
 nyttsamlekt at nema:
 hvars hatr vex
 með hildings sonom,
 þat mák boeta brátt.
9. (B. 154.) Þat kank níunda,
 ef nauþr of stõndomk,
 at bjarga fare á flote:
 vind ek kyrre
 váge á,
 ok svæfek allan sæ.
10. (B. 155.) Þat kank tíunda,
 ef sék túnriþor
 leika lopte á:
 ek svá vink,
 at þær villar fara
 sínna heim hama.
 [sínna heim huga.]
11. (B. 156.) Þat kank ellipta,
 ef skalk til orrosto
 leiða langvine:
 und rander gelk,
 en þeir með ríke fara.
 [heiler hildar til,
 heiler hilde frá]
 koma þeir heiler hvaðan.
12. (B. 157.) Þat kank tolpta,
 ef sék á tré uppe
 váða virgelná:
 svá ek ríst
 ok í rúnom fák,
 at sá gengr gume.
 [ok mæler víð mik.]
13. (B. 158.) Þat kank prett-
 ánda,
 ef skalk þegn ungan
 verpa vatne á:
 monat hann falla,
 þótt í folk kome.
 hnígna sá halr fyr hjõrom

14. (B. 159.) Þat kank fjogor-
tánda,
ef skalk fyrþa lipe
telja tíva fyrer:
ása ok alfa
ek kann allra skil;
får kann ósnotr svá.
15. (B. 160.) Þat kank fimtánda,
es gól þjóprer
dvergr fyr Dellings
durom:
afl gól ósom,
en qlfom frama,
hyggjo Hroptatý.
16. (B. 161.) Þat kank sextánda,
ef vilk ens svinna mans
hafa geþ alt ok gaman:
huge hverfek
hvítarmre kono,
ok snýk hennar qllom
seva.
17. (B. 162 1-s.) Þat kank seytj-
ánda,
* * *
[at mik seint mon firrask
et manunga man.
- (B. 162 4-9.) [Ljóþa þessa
mont, Loddfáfnr,
lenge vanr vesa.
þó sé þér góþ, ef getr,
nýt, ef nemr,
þqrf, ef þú þiggr.]]
18. (B. 163.) Þat kank átjánda,
es æva kenneg
mey né manns kono,
[alt 's betra,
es einn of kann;
þat fylger ljóþa lokom.]
nema einne,
es mik arme verr,
eþa mín syster see.

VII.

Der schluss der ganzen sammlung I—VI.

- (B. 164.) Nú 'ró Hóva mól
kveþen [Hóva] hóllo í,
allþqrf ýta sonom.
[óþqrf jotna sonom.]
heill, sás kvaþ,
heill, sás kann,
[njóte, sás nam]
heiler, þeirs hlýddo.

Vafþrúfnesmöl.

Ópenn kvað:

1. Ráp mér Frigg,
alls fara tíðomk
at vitja Vafþrúfnes.
forvitne mikla
kveðk mér á fornom
stófom
við enn alsvinna jöton.

Frigg kvað:

2. Heima letja
mundak Herjafoðr
í gorpom goða.
enge jöton
hugðak jafnramman,
sem Vafþrúfne vesa.

Ópenn kvað:

3. Fjölþ ek fór,
fjölþ freistaðak,
fjölþ of reyndak regen.
hitt vilk vita,
hvé Vafþrúfnes
salakynne sée.

Frigg kvað:

4. Heill þú farer,
heill aptr komer,
heill á sinnom séer.
æpe þér dugæ,
hvars skalt Aldafoðr
orðom mæla jöton.
5. Fór þá Ópenn,
at freista orpspeke
ens alsvinna jötons.

at hóllo kom
ok átte Hýms faðer,
inn gekk Yggr þegar.

Ópenn kvað:

6. Heill Vafþrúfner,
nú 'mk í hóllo komenn
á þik sjalfan séa.
vilk fyrst vita,
ef fróðr séer,
eða alaviðr, jötonn.

Vafþrúfner kvað:

7. Hvat 's manna,
es í mínom sal
verpomk orðe á?
út né komer
órom hóllo frá,
nema enn snotrare séer.

Ópenn kvað:

8. Gangráðr heitk,
nú 'mk af göngu komenn
þyrstr til þínna sala.
laðar þurfe
— hefk lengæ faret —
ok þínna andfanga,
jötonn.

Vafþrúfner kvað:

9. Hví þú, Gangráðr,
mælesk af golfæ fyrer?
far í sess í sal.
þá skal freista,
hvár fleira vite
gestr eða enn gamle þulr.

Ópenn kvað:

10. Óauþegr maðr,
es til auþega kemr,
mæle þarft eða þega.
ofrmælge
hykk illa gete
hveims víð kaldrifjapan
kemr.

Vafþrúðner kvað:

11. Seg mér, Gangráðr,
alls á golfe vill
þíns of freista frama:
hvé hestr heitr,
sás hverjan dregr
dag of dróttmogo?

Ópenn kvað:

12. Skinfaxe heitr,
es enn skíra dregr
dag of dróttmogo.
hesta baztr
þykkir með Hreiðgotom;
ey lýser mōn af mare.

Vafþrúðner kvað:

13. Seg þat, Gangráðr,
alls á golfe vill
þíns of freista frama:
hvé jór heitr,
sás austan dregr
nótt of nýt regen?

Ópenn kvað:

14. Hrímfaxe heitr,
es hverja dregr
nótt of nýt regen.
mældropa
feller morgen hverjan,
þápan kemr dōgg of dala.

Vafþrúðner kvað:

15. Seg þat, Gangráðr,
alls á golfe vill
þíns of freista frama:
hvé ó heitr,
es deilar með jōtna sonom
grund ok með goðom?

Ópenn kvað:

16. Ífing heitr ó,
es deilar með jōtna sonom
grund ok með goðom.
open renna
skal of aldrdaga.
verprat íss á ó.

Vafþrúðner kvað:

17. Seg þat, Gangráðr,
alls á golfe vill
þíns of freista frama:
hvé vōllr heitr,
es finnask víge at
Surtr ok en svóso goð?

Ópenn kvað:

18. Vígriðr heitr,
es finnask víge at
Surtr ok en svóso goð.
hundrað rasta
hann 's á hverjan veg.
sás þeim vōllr vitapr.

Vafþrúðner kvað:

19. Fróðr est nú, gestr,
far á bekk jōtons,
mælomk í sesse saman.
hōfpe vepja
vit skolom hōllo í,
gestr, of geþspeke.

Ópenn kvað:

20. Seg þat eina,
ef þítt æpe duger,
ok, Vafþrúðner, viter:
hvaðan jörð of kom
eða upphimenn
fyrst, enn frópe jötonn?

Vafþrúðner kvað:

21. Ór Ymes holde
vas jörð of sköpoð,
en ór beinom björg.
himenn ór hause
ens hrímkalda jötons,
en ór sveita sær.

Ópenn kvað:

22. Seg þat annat,
ef þítt æpe duger,
ok, Vafþrúðner, viter:
hvaðan máne of kom,
svát ferr menn yfer,
eða sól et sama?

Vafþrúðner kvað:

23. Mundelfare heitr,
hann 's Mána faðer
ok svá Sólar et sama.
himen hverfa
skolo hverjan dag
öldom at ártale.

Ópenn kvað:

24. Seg þat þriðja,
alls þik svinnan kveða,
ok, Vafþrúðner, viter:
hvaðan dagr of kom,
svát ferr drótt yfer,
eða nótt með niðom?

Vafþrúðner kvað:

25. Dellíngur heitr,
hann 's Dags faðer.
Nótt vas Nqrve boren.
ný ok nið
skópo nýt regen
öldom at ártale.

Ópenn kvað:

26. Seg þat fjórða,
alls þik fróðan kveða,
ok, Vafþrúðner, viter:
hvaðan vetr of kom
eða varmt sumar
fyrst með fróp regen?

Vafþrúðner kvað:

27. Vindsvalr heitr,
hann 's Vetrar faðer,
en Svósoðr Sumars.

* * *

Ópenn kvað:

28. Seg þat fimta,
alls þik fróðan kveða,
ok, Vafþrúðner, viter:
hverr ása elztr
eða Ymes niðja
yrpe í árdaga?

Vafþrúðner kvað:

29. Ørófe vetra,
áðr vere jörð sköpoð,
þá vas Bergelmer borenn.
Þrúðgelmer
vas þess faðer,
en Aurgelmer afe.

Ópenn kvað:

30. Seg þat sétta,
alls þik svinnan kveða,
ok, Vafþrúðner, viter:

hvaðan Aurgelmer
kom með jötna sonom
fyrst? enn fróþe jötonn.

Vafprúðner kvað:

31. Ór Élevógom
stukko eitrdropar,
svá óx, unz varð ór jötonn.
órar áttar
koma þar allar saman.
því 's þat æ allt til
atalt.

Óþenn kvað:

32. Seg þat sjaunda,
alls þik svinnan kveða,
ok, Vafprúðner, viter:
hvé þörn gat
enn baldne jötonn,
es hafþet gýgjjar gaman?

Vafprúðner kvað:

33. Und hende vaxa
kópo hrímþurse
mey ok mög saman.
fótr víp fæte
gat ens fróða jötuns
sexhöfpaðan son.

Óþenn kvað:

34. Seg þat átta,
alls þik fróðan kveða,
ok, Vafprúðner, viter:
hvat fyrst mant,
eða fremst of veizt?
þú 'st alsvípr jötonn.

Vafprúðner kvað:

35. Órófe vetra,
áþr vere jörð of sköpoð,
þá vas Bergelmer borenn.

þat fyrst of mank,
es enn fróþe jötonn
á vas lúpr of lageþr.

Óþenn kvað:

36. Seg þat níunda,
alls þik svinnan kveða,
ok, Vafprúðner, viter:
hvaðan vindr of kemr,
svát ferr vág yfer?
æ hann sjalfan of séa.

Vafprúðner kvað:

37. Hræsvelgr heitr,
es sitr á himens enda
jötonn í arnarham.
af hans vængjom
kveða vind koma
alla menn yfer.

Óþenn kvað:

38. Seg þat tíunda,
alls tíva rök
öll Vafprúðner viter:
hvaðan Njörðr of kom
með niðjom ása,
[hofom ok horgom
hann ræpr hundmorgom]
varþat hann ósom alenn?

Vafprúðner kvað:

39. í Vanaheime
skópo hann vís regen
okseldo atgíslingogopom.
í aldar rök
hann mon aptr koma
heim með vísom vönom.

Óþenn kvað:

40. Seg þat ellipta,
hvar ýtar túnom í
höggvask hverjan dag,

val þeir kjósa
ok ríða víge frá,
sitja meir of sáttar saman?

Vafþrúðner kvað:

41. Aller einherjar
Ópens túnom í
hoggvask hverjan dag.
val þeir kjósa
ok ríða víge frá,
sitja meir of sáttar saman.

Óþenn kvað:

42. Seg þat tolptra,
hví tíva røk
öll, Vafþrúðner, viter?
frá jötna rúnom
ok allra goða
þú et sannasta seger,
[enn alsvinne jötonn.]

Vafþrúðner kvað:

43. Frá jötna rúnom
ok allra goða
ek kann segja satt.
[því hvern hefð
heim of komet]
nío komk heima
fyr nifhel neþan.
hineg deyja [ór heljo]
haler.

Óþenn kvað:

44. Fjölþ ek fór,
fjölþ freistapak,
fjölþ of reyndak regen.
hvat lifer manna,
es enn mæra lífr
fimbolvetr með fróm?

Vafþrúðner kvað:

45. Líf ok Lífþraser,
en þau leynask mono
í holte Hoddmimes.
morgendoggvar
sér at mat hafa.
þápan af alder alask.

Óþenn kvað:

46. Fjölþ ek fór,
fjölþ freistapak,
fjölþ of reyndak regen.
hvaþan kemr sól
á enn slétta himen,
es þessa hefr fenrer faret?

Vafþrúðner kvað:

47. Eina dóttor
berr alfröþoll,
áþr hana fenrer fare,
sú skal ríða,
þás regen deyja,
móþor brauter mætr.

Óþenn kvað:

48. Fjölþ ek fór,
fjölþ freistapak,
fjölþ of reyndak regen.
hverjar 'ó meýjar
es líða mar yfer,
fróþgeþjapar fara?

Vafþrúðner kvað:

49. þrjár þjóþer
falla þorp yfer
meýja Mógþraser,
hamingjor einar,
þær í heime ero,
þó þær með jötnom alask.

Ópenн kvað:

50. Fjölþ ek fór,
fjölþ freistapak,
fjölþ of reyndak regen.
hverer æser
ráða eignom goða,
es sloknar Surta loge?

Vafþrúðner kvað:

51. Víparr ok Vále
byggva vé goða,
es sloknar Surta loge.
Móþe ok Magne
skolo Mjöllne hafa
Vingnes at vígþrote.

Ópenн kvað:

52. Fjölþ ek fór,
fjölþ freistapak,
fjölþ of reyndak regen.
hvat verþr Óþne
at aldrlage,
þás rjúfask regen?

Vafþrúðner kvað:

53. Ulfr gleypa

mon Aldaföþr,
þess mon Víparr vreaka.
kalda kjapta
hann klyfja mon
vitnes víge at.

Ópenн kvað:

54. Fjölþ ek fór,
fjölþ freistapak,
fjölþ of reyndak regen.
hvat mælte Óþenn,
áþr á bál stige,
sjalfr í eyra syne?

Vafþrúðner kvað:

55. Ey manne veit,
hvat í árdaga
sagþer í eyra syne.
feigom munne
mæltak forna stafe
ok of ragnarok.
[Nú víþ Óþenn
deildak orþspeke.
þú 'st æ vísastr vera.]

Grimnesmöl.

Hraufungr konungr átte tvá sono. Hét annarr Agnarr, en annarr Geirreþr. Agnarr var tíó vetra, en Geirreþr átta vetra. Þeir rero tveir á báte með dorgar sínar at smáfiske. Vindr rak þá í haf út. Í náttmyrkre bruto þeir víþ land ok gengo upp, fundu kotbónda einn. Þar vóro þeir um vetrenn. Kerling fóstaraþe Agnar, en karl fóstaraþe Geirreþ ok kende hönom ráþ. At váre fekk karl þeim skip. En er þau kerling leiddo þá til strandar, þá mælte karl einmæle víþ Geirreþ. Þeir fengo byr ok kómo til stöþva föþor síns.

Geirrøðr var fram í skipe. Hann hljóp upp á land, en hratt út skipeno ok mælte: „farðu þar er smyl hafe þik.“ Skipet rak í haf út. En Geirrøðr gekk upp til bæjar. Hónom var þar vel fagnat, en faðer hans var þá andaðr. Var þá Geirrøðr til konunga tekenn ok varð ágætr maðr.

Ópenn ok Frigg sátu í Hlípskjálfo ok sá um heima alla. Ópenn mælte: „sér þú Agnar fóstura þinn, hvar hann elr börn víð gýge í hellenom, en Geirrøðr fóstre minn er konungr ok sitr nú at lande?“ Frigg seger: „hann er matníþingr sá, at hann kveir geste sína, ef hónom pykkja ofmarger koma.“ Ópenn seger, at þetta er en mesta lyge. Þau veþja um þetta mál. Frigg sende eskesmey sína Fullo til Geirrøðar. Hon bað konung varaz, at eige fyre gerþe hónom fjolkunnegr maðr, sá er þar var komenn í land, ok sagþe þat mark á, at enge hundr var svá ólmr, at á hann munde hlaupa. En þat var enn meste hégóme, at Geirrøðr konungr være eige matgóðr. Ok þó lætr hann handtaka þann mann, er eige vildo hundar á ráða. Sá var í felde blám ok nefndez Grímner ok sagþe ekki fleira frá sér, þótt hann være at spurðr. Konungr lét hann þína til sagna ok setja mille elda tveggja, ok sat hann þar átta nætr. Geirrøðr konungr átte son tíó vetra gamlan, ok hét Agnarr epter bróður hans. Agnarr gekk at Grímne ok gaf hónom horn fult at drekka, sagþe, at faðer hans gerþe illa, er hann þinde þenna mann saklausan. Grímner drakk af. Þá var eldrenn svá komenn, at feldrenn brann af Grímne. Hann kvap:

1. (B. 1.) Heitr est hripoðr
ok heldr til mikell,
göngomk firr fune.
loþe sviðnar,
þótt á lopt berak,
brennomk feldr fyrer.

(B. 2.) [Átta nætr satk
mille elda hér,
svát mér mange
mat ne bauð,

nema einn Agnarr,
es einn skal ráða,
Geirrøðar sonr
Gotna lande.]

2. (B. 3.) Heill skalt, Agnarr,
alls heilan biðr
þik Veratýr vesa.
eins drykkjar
skalt aldrege
betre gjöld geta.

3. (B. 4.) Land 's heilakt,
es liggja sék
ósom ok ölfom nær.
[en í þrúpheime
skal þórr vesa,
unz of rjúfask regen.
- (B. 5.) Ýdaler heita,
þars Ullr of hefr
sér of gerva sale.
Alfheim Frey
gófo í árdaga
tívar at tannfée.
- (B. 6.) Æer 's enn þriþe,
es blif regen
silfre þokþo sale.
Valaskjölf heitr,
es vélte sér
óss í árdaga.]
4. (B. 7.) Sökkvabekkr heitr,
en þar svalar knego
unner glymjá yfer.
Óþenn ok Sága
drekka þar of alla daga
glöþ ór gollnom kerom.
5. (B. 8.) Glápsheimr heitr,
þars en gollbjarta
Valhöll víþ of þrumer,
en þar Hroþtr
kýss hverjan dag
vápndaþa vera.
6. (B. 9.) Mjök 's auþkent,
þeims Ópens koma
salkynne at séa:
skóptom 's rann rept,
skjöldom salr þakeþr,
brynjom of bekke stráat.
7. (B. 10.) Mjök 's auþkent,
þeims Ópens koma
salkynne at séa:
vargr hanger
fyr vestan dyrr,
ok drúper orn yfer.
- (B. 11.) [Þrymheimr heitr
[enn sétte],
es þjaze bjó
enn ámótke jötonn.
en nú Skape byggver,
skír brúþr goþa,
fornar topter fþþor.
- (B. 12.) Breiþablik ero ¹⁾ [en
sjaundo],
en þar Baldr of hefr
sér of gerva sale,
á því lande,
es liggja veitk
fæsta feiknstafe.
- (B. 13.) Himenbjörg ero ¹⁾
[en ótto],
en þar Heimdall firar
kveþa valda véom.
þar vörþr goþa
drekkr í væro ranne
gláþr enn góþa mjöþ.
- (B. 14.) Folkvangr es ¹⁾ [enn
nfunde],
en þar Frigg of næþr
sessa kostom í sal.
halfan val
hón kýss hverjan dag,
halfan Óþenn á.

1) *Ureþr.* heita resp. heitr.

- (B. 15.) Glitner es¹⁾ [enn
tíunde],
hann 's golle studdr,
ok silfre þakþr et sama.
en þar Forsete
byggver flestan dag,
ok svæfer allar sakar.
- (B. 16.) Nóatún ero¹⁾ [en
ellipto],
en þar Njörþr of hefr
sér of gerva sale.
manna þengell
enn meinsvane
hótimbropom horge ræþr.
- (B. 17.) Hríse vex
ok hó grase
Vípars land Víþe.
en þar mōgr of læzk
af mars bake
frœkn at hefna fōþor.]
8. (B. 18.) Andhrímner
lætr í Eldhrímne
Sæhrímne soþenn,
fleska bært;
en þat fæer vito,
viþ hvat einherjar alask.
9. (B. 19.) Gera ok Freka
seþr gunntameþr
hróþeigr Herjafōþr.
en viþ vín eitt
vápngofogr
Óþenn æ lifer.
10. (B. 20.) Hugenn ok Munenn
fljúga hverjan dag
jormongrund yfer.
- ómk of Hugenn,
at aptr ne kome,
þó sjómk meir of Munen.
11. (B. 21.) Þýtr þund,
uner þjóþvitnes
fiskr flóþe í.
áarstraumr
þykker ofmikell
valglaume at vaþa.
12. (B. 22.) Valgrind heitr,
es stendr velle á
heilog fyr helgom durom.
forn es grind,
en fæer vito,
hvé 's í lás of loken.
13. (B. 23.) Fimm hundroþ
dura
ok umb fjórom tēgom
hykk á Valhóllo vesa.
átta hundroþ [einherja]
ganga ór einom durom,
þás fara viþ vitne vega.
- (B. 24.) [Fimm hundroþ
golfa,
ok umb fjórom tēgom
hykk Bilskirne meþ
bugom.
ranna þeira,
es rept vitak,
míns veitk mest magar.]
14. (B. 25.) Heiþrún heitr [geit],
es stendr hóllo á
ok bítr af Læraps limom.

1) *Ureþr.* heita resp. heitr.

skapker fylla
skal ens skíra mjaðar.
knáat sú veig vanask.

15. (B. 26.) Eikþyrner heitr
[hjörtr],
es stendr hóllo á
ok bítr af Læraþs limom.
en af hans hornom
drýpr í Hvergelme;
þaþan eigo vötn öll vega.

- (B. 27.) [Síp ok Víþ,
Søken, Eiken,
Fjorm ok Fimboþul.
Svöl ok Gunnþrú,
[Rín ok Rennande,]
Gipol ok Gopól,
Gomol ok Geirvimol.
[þær hverfa um hodd
goða.]

þyn ok Vin,
þöll ok Höll,
Gráp ok Gunnþoren.

- (B. 28.) Vína heitr enn,
önnor Vegsvinn,
þriþja þjóþnuma.

Nyt ok Nöt,
Nönn ok Hrönn,
Slíp ok Hríþ,
Sylgr ok Ylgr,
Víp ok Vön,
Vönd ok Strönd,
Gjöll ok Leiptr —
falla gumnom nær.
[en falla til Heljar
heþan.]

- (B. 29.) Körtmt ok Örtmt
ok Kerlaugar tvær,
þær skal þórr vaða,
hverjan dag,
es döma ferr
at aske Yggdrasels.
[þvít ásbú
brenn öll loga,
heilög vötn hlóa.]

- (B. 30.) Glapr ok Gyller,
Glær ok Skeiþbrimer,
Silfrentoppr ok Siner,
Gísl ok Falhöfner,
Golltoppr ok Léttfete:
þeim ríða æser jóom.
[dag hverjan,
es döma fara
at aske Yggdrasels.]

- (B. 31.) Þríar rötr
standa á þría vega
undan aske Yggdrasels.
Hel býr und einne,
annarre hrímpursar,
þriþjo mensker menn.

- (B. 32.) Ratatoskr heitr
[íkorne],
es renna skal
at aske Yggdrasels.
arnar orþ
hann skal ofan bera,
ok segja Níþhogge niþr.

- (B. 33.) Hirter 'ró ok fjórer,
þeirs af höfingar
gaghalser gnaga,
Dáenn ok Dvalenn
Duneyrr ok Duraþró.

(B. 34.) Ormar fleire
 liggjauðaskeYggdrasels,
 en of hygge hverr [ósvípra
 apa]

[Góenn ok Móenn
 ero Grafvitnes syner,
 Grábakr ok Grafvölloþr,]
 Ófner ok Svafner
 hykk at æ skylle
 meips kvisto máa.

(B. 35.) Askr Yggdrasels
 drýger erfiþe
 meira, an menn of vite.
 hjotr bítr ofan,
 en á hliþo fúnar,
 skerþer Níþhoggr neþan.]

16. (B. 36.) Hrist ok Mist
 vilk at mér horne bere,
 Skeggjöld ok Skögol.
 [Híldr ok Þrúþr,
 Hlökk ok Herfjotor,
 Goll ok Geirþnol]
 Randgríþr ok Rápgríþr
 ok Regenleif,
 þær bera einherjom ǫl.

(B. 37.) [Árvakr ok Alsviþr
 skolo upp heþan
 svanger sól draga.
 en und þeira bógom
 fólo blíþ regen,
 æser, ísarnkol.

(B. 38.) Svalenn heitr,
 hann stendr sólo fyrer,
 skjöldr skínanda goþe.
 björg ok brim
 veitk at brenna skolo,
 ef hann fellr frá.

(B. 39.) Skoll heitr ulfr,
 es fylger skírleito goþe
 til varna víþar,
 en annarr Hate,
 hann 's Hróþvitnes sonr,
 sá skal fyr heiþa brúþe
 himens.

(B. 40.) Ór Ymes holde
 vas jörþ of skopþ,
 en ór sveita sær,
 björg ór beinom,
 baþmr ór háre,
 en ór hause himenn.

(B. 41.) En ór hans bróm
 gerþo blíþ regen
 Miþgarþ manna sonom.
 en ór hans heila
 vóro en harþmóþgo
 ský ǫll of skopþ.]

17. (B. 42.) Ullar hylle
 hefr ok allra goþa,
 hverr 's tekr fyrstr á funa.
 opner heimar
 verþa umb ása sonom,
 þá es hefja af hvera.

(B. 43.) [Ívalda syner
 gengo í árdaga
 Skíþblaþne at skapa,
 skipa bast
 skírom Frey,
 nýtom Njarþar bur.

(B. 44.) Askr Yggdrasels,
 hann 's cætr víþa,
 en Skíþblaþner skipa,
 Óþenn ása,
 en jóa Sleipner,
 Bilrøst brúa.

[en Brage skalda
Hóbrók hauka,
en hunda Garmr.]]

18. (B. 45.) Svipom hefk ypt
fyr sigtíva sonom,
við þat skal vilbjörg vaka.
ollom ósom
þat skal inn koma
Æges bekke á.
[Æges drekko at.]

19. (B. 46.) Hétomk Grímr,
hétomk Ganglere,
Herjan ok Hjalmbera,
þekkr ok þripi,
þuðr ok Uðr,
Herblinde ok Hóarr,

20. (B. 47.) Sapr ok Svipall
ok Samnetall,
Herteitr ok Hnikarr.
[Bileygr, Báleygr,
Bolverkr, Fjölner,
Grímr ok Grímnar,
Glapsviðr ok Fjölsviðr,
(B. 48.) Síphottir, Sípskeggr,
Sigföðr, Hnikuðr,
Alföðr, Valföðr,
Atríðr, Farmatýr.]
eino nafne
hétomk aldrege,
síz með folkom fórk.

- (B. 49.) [Grímnar hétomk
at Geirraðar,
en Jalk at Ásmundar,
en þá Kjalar,
es kjalka drók,
þróð þingom at.

[Oske ok Ome
Jafnhár ok Biflinde,
Göndler ok Hárbarðr með
goðom.]]

21. (B. 50.) Sviporr ok Sviprer
hétomk at Sökkmímes,
ok dulpak enn aldna jöton,
þás Mipvitnes
vask ens mæra burar
orþenn einbane.

22. (B. 51.) Qlr est, Geirróðr,
hefr ofdrukket
— — — — —
miklo est hnuggenn,
es þú 'st míno genge,
allra einherja ok Ópens.

23. (B. 52.) Fjölðr þér sagðak,
en fátt of mant,
of þik véla viner.
mæke liggja
sék míns vinar
allan í dreyra drifenn.

24. (B. 53.) Eggmóðan val
nú mon Yggr hafa,
þítt veitk líf of lípet.
úfar 'ró díser,
nú knátt Óðen sea,
nalgask mik, ef meger.

- (B. 54.) [Óðenn nú heitk,
Yggr áðan hétk,
hétomk þundr fyr þat,
[Vakr ok Skilfingr,
Vöðvörð ok Hroptatýr,
Gautr ok Jalkr með
goðom.]]

Ófner ok Svafner,
hykk at orþner sé
aller at einom mér.]

Geirreðr konungr sat ok hafðe sverð um kné sér ok brugðet til mips. En er hann heyrðe, at Ópenn var þar komenn, stóð hann upp ok vilde taka Ópen frá eldenom. Sverðet slapp ór hende hönom; visso hjolten niðr. Konungr drap fæte ok steypþez áfram, en sverðet stóð í gognom hann ok fekk hann bana. Ópenn hvarf þá. En Agnarr var þar konungr lenge síðan.

Skirnesmöl.

Freyr, sonr Njarðar, hafðe sezð í Hlipsisjólf, ok sá um heima alla. Hann sá í Jotonheima ok sá þar mey fagra, þá er hón gekk frá skála fjöðr síns til skemmo. Þar af fekk hann hugsóttir miklar. Skirner hét skóðveinn Freys. Njóðr bað hann kveðja Frey máls. Þá mælti Skaðe:

<p>1. Rís nú, Skirner,
gakk skjótt at beiða
okkarn mála mög,
ok þess at fregna,
hveim enn fróðe sé
ofreiðe afe.</p> <p style="text-align: center;">Skirner kvað:</p> <p>2. Illra orða
esomk ón at ykrom syne,
ef geng at mæla við mög,
ok þess at fregna,
hveim enn fróðe sé
ofreiðe afe.</p> <p style="text-align: center;">Skirner kvað:</p> <p>3. Seg þat, Freyr,
folkvalde goða,
ok ek vilja vita:</p> | <p>hví einn sitr
endlanga sale
mínn dróttenn of daga?</p> <p style="text-align: center;">Freyr kvað:</p> <p>4. Hví segjak þér,
seggr enn unge,
mikenn móptrega.
alfroðpoll
lýser of alla daga,
ok þeyge at mínom
munom.</p> <p style="text-align: center;">Skirner kvað:</p> <p>5. Mune þína
hykka svá mikla vesa,
at mér seggr ne seger.
unger saman
vöðrom í árdaga,
vel mættem tveir trúask.</p> |
|--|---|

Freyr kvað:

6. Í Gymes garðom
ek ganga sá
mér tíða mey.
armar lýsto,
en af þáðan
alt lopt ok loðr.

7. Mær 's mér tíðare,
an manna hveim
ungom í árdaga.
ása ok alfa
þat vill enge maðr,
at vit samt séem.

Skírnir kvað:

8. Mar gef mér þá,
es mik of myrkvan bere
vísan vafroga,

ok þat sverþ,
es sjalft vegesk
við jötna átt.

Freyr kvað:

9. Mar þér gefk,
es þik of myrkvan berr
vísan vafroga,
ok þat sverþ,
es sjalft mon vegask,
ef sá 's horskr, es hefr.

Skírnir mælte við hest-
enn:

10. Myrkt 's úte,
mál kveþk ok fara
úreg fjöll yfer.
[þursa þjóf yfer.]
báper komomk,
eða okr bápa tekr
sá enn ámótkke jötonn.

Skírnir reip í Jötonheima til Gymes garða. Þar vóro hundar ólmer ok bundner fyrir skíðgarða hlipe, þess er um sal Gerðar var. Hann reip at þar, er féhirðir sat á hauge, ok kvadde hann:

11. Seg þat, hirðir,
es á hauge sitr
ok varðar alla vega,
hvé at andspille
komomk ens unga mans
fyr greyjom Gymes.

Hirðir kvað:

12. Hvárt est feigr,
eða est fram gengenn,
— — — — —?
andspilles vanr
þú skalt æ vesa
góðrar meyjar Gymes.

Skírnir kvað:

13. Koster 'ró betre,
an klekkva sé,
hveim 's fúss es fara.
eino dögge
mér vas aldr of skapaðr
ok alt líf of laget.

Gerðir kvað:

14. Hvat 's hlym hlymja,
es heyrek til
ossom rönnom í?
jörð bifask,
en aller fyrer
skjalfa garðar Gymes.

Ambótt kvað:

15. Maðr 's úte
stigenn af mars bake,
jó lætr til jarðar taka.

* * *

Gerðr kvað:

16. Inn bið hann
ganga í okkarn sal
ok drekka enn mæramjóð.
þó hitt ómk,
at hér úte sé
mínn bróðorbane.

17. Hvat 's þat alfa,
né ása sona,
né víssa vana?
hví einn of komt
eikenn fúr yfer
ór salkynne at séa?

Skírner kvað:

18. Emkat alfa,
né ása sona,
né víssa vana
þó einn of komk
eikenn fúr yfer
yðor salkynne at séa.

19. Eple ellifo
hér hefk algollen,
þau monk þér, Gerðr, gefa.
fríð at kaupa,
at þér Frey kveðer
óleipastan lifa.

Gerðr kvað:

20. Eple ellifo
þíkk aldrege
at mannskes munom,

né vit Freyr,
meðan okkart fjör lifer,
byggom bæpe saman.

Skírner kvað:

21. Baug þér gefk,
þanns brendr of vas
með ungom Ópens syne.
átta 'ró jafnhofger,
es af drjúpa
ena níundo hverja nótt.

Gerðr kvað:

22. Baug þíkkak,
þótt brendr of sé
með ungom Ópens syne.
esa mér golls vant
í gorpom Gyms,
at deila fé fýðor.

Skírner kvað:

23. Sér þú mæke, mæ,
mjóvan, málfán,
es hefk í hende hér?
hofð þóggva
monk þér halse af,
nema mér sætt seger.

Gerðr kvað:

24. Ánaup þola
vilk aldrege
at mannskes munom.
þó hins getk,
ef it Gymer finnezk,
vígs ótrauðer, at vegezsk.

Skírner kvað:

25. Sér þú mæke, mæ,
mjóvan, málfán,
es hefk í hende hér?

- fyr þessom eggjom
hnígr enn aldne jötonn,
verþr þínn feigr faþer.
26. Tamsvende [þik drepk]
ek þik temja mon,
mær, at mínom munom.
þar skalt ganga,
es þik gumna syner
síþan æva sée.
27. Ara þúfo á
skalt ár sitja,
horfa heime ór.
[snugga heljar til]
matr sé þér meirr
leiþr, an manna hveim
enn fráne ormr með þírom.
28. At undrþjónom
verþer, es út of kemr,
á þik Hrímnar hare.
[á þik hotvetna stare.]
vípunnare
verþer, an vörþr með
göþom.
gape þú grindom frá.
29. Tópe ok Ópe,
tjósoll ok Ópole
vaxe þér tár með trega.
sezþ þú niþr,
en ek mon segja þér
sváran súsbreka.
[ok tvennan trega.]
30. Tramar gneypa
þik skolo gerstan dag
jötna görþom í.
til hrímþurs hallar
þú skalt hverjan dag
- kranga kostalaus.
[[kranga kostavön.]
grát at gamne
skalt í gogn hafa
ok leiþa með tórom trega.]
31. Meþ þurse
þú skalt æ nara,
eþa verlaus vesa.
[þítt geþ gripe,
þik morn morne.]
verþ sem þistell,
sás þrungenn vas
í ofanverþa qnn.
32. Til holts ek gekk
ok til hrás víþar
gambantein at geta.
— — —
— — —
gambantein ek gat.
- (B. 33.) [Reiþr es þér Óþenn,
reiþr 's þér Ásabragr,
þik skal Freyr fiask,
en firenilla mær,
en fenget hefr
gambanreiþe göþa.]
33. (B. 34) Heyre jötnar,
heyre hrímþursar,
syner Suttunga,
[sjalfer áslíþar,]
hvé fyrer býþk
hvé fyrer bannak
manna glaum mane.
[manna nyt mane.]
34. (B. 35.) Hrímgrímnar heitr,
es þik hafa skal
fyr nágrindr neþan.

þar vílmeger
 á vípar rótom
 þér geita hland gefe.
 [œþre drykkja
 fá aldrege,
 mæ, af þínom munom,
 [mæ, at mínom munom]].

35. (B. 36.) Þurs rístk þér
 ok þrjá stafe,
 erge [ok œþe] ok óþola.
 svá ek af ríst,
 sem þat á reist,
 ef gerask þarfar þess.

Gerþr kvað:

36. (B. 37.) Heill verþ heldr,
 sveinn,
 ok tak víþ hrímkalke
 fullom forns mjaþar.

þó hafþak ætlat,
 at myndak aldrege
 unna vaningja vel.

Skírner kvað:

37. (B. 38.) Ørende mín
 villk öll vita,
 áþr ríþak heim heþan:
 nær á þinge
 mont þroskamiklom
 nenna Njarþar syne?

Gerþr kvað:

38. (B. 39.) Barre heitr,
 es bæþe vitom,
 lundr lognfara.
 ept nætr nío
 þar mon Njarþar syne
 Gerþr unna gamans.

Þá reip Skírner heim. Freyr stóþ úte ok kvadde hann
 ok spurþe tíþenda:

39. (B. 40.) Seg mér, Skírner,
 áþr verper sþle af mare
 ok stíger fete framar,
 hvat árnaþer
 í Jotonheima
 þíns eþa míns munar?

Skírner kvað:

40. (B. 41.) Barre heitr,
 es báþer vitom,
 lundr lognfara.

ept nætr nío
 þar mon Njarþar syne
 Gerþr unna gamans.

Freyr kvað:

41. (B. 42.) Løng es nótt,
 langar 'ró tvær,
 hvé of þreyjak þrjár?
 opt mōnoþr
 minne þóttomk,
 an sjá hōlf hýnōtt.

Hárbarðsljóð.

Þórr fór ór Austrvege ok kom at sunde eino. Öðrom megom sundsens var ferjokarlenn með skipet. Þórr kallaði:

1. Hverr es sveinn sveina,
esstendr fyr sundhandan?

Ferjokarlenn svaraði:

2. Hverr es karl karla,
es kallar vág yfer?

Þórr kvað:

3. Fer mik sund yfer,
fœðek þik á morgon.
meis hefk á bake,
verþra matr betre.
át ek í hvíld,
áþr heiman færak,
síldar ok hafra,
saþr em ek enn þess.

Ferjokarlenn kvað:

4. Árlegom verkom hrósar,
veiztat fyrer gørla,
døpr 'ró þín heimkynne,
daup hykk þín móþer sé.

Þórr kvað:

5. Þat seger þú nú,
es þykket mest at vita.
[at mín móþer daup sé.]

Ferjokarlenn kvað:

6. þeyge es sem þú
þrjú bú góð eiger,
berbeinn þú stendr
ok hefr brautinga gørve.
[þatke, at hafer brøkr
þínar.]

Þórr kvað:

7. Stýr hingat eikjo,
ek mon þér støð kenna,
eða hverr á skip,
þats þú heldr við land?

Ferjokarlenn kvað:

8. Hildolfr heiter,
es halda bōþomk,
rekket enn ráðsvinne
í Ráðseyjarsunde,
baþat hlennemenn flytja
eða hrossaþjófa.
[gōþa eina
ok þás gørva kunnak]
seg til nafns þíns,
ef vill of sund fara.

Þórr kvað:

9. Segja monkt til nafns míns,
þótt ek sekr séa,
ok til alls øples:
ek em Ópens sonr,
[Meila brøþer,
en Magna faþer,]
ek em þrúþvaldr gōþa —
við þór knátt hér døma.
hins vilk nú spyrtja,
hvæt of heiter þú?

Ferjokarlenn kvað:

10. Hárbarðr ek heite,
hylk of nafn sjaldan.

Þórr kvað:

11. Hvat skalt of nafn hylja,
nema sakar eiger?

Hárbarðr kvað:

12. En þótt sakar eigak,
þá mon ek forða
fjörve fyr slíkom,
nema feigr séak.

Þórr kvað:

13. Harm ljótan at vaða,
[of vág til þín,]
ok væta míninn oggor.
skyldaklaunakangenyrþe,
ef kæmomk sund yfer.

Hárbarðr kvað:

14. Hér mon ek standa,
ok þín heðan bíða.
fannta mann harðara
at Hrungne daunan.

Þórr kvað:

15. Hins vilt nú geta,
es vit Hrungner deildom,
enn stóruþge jötonn,
es ór steine vas höfoð.
þó létu hann falla
ok fyrer hníga.
Hvat vant þú þá,
Hárbarðr, meðan?

Hárbarðr kvað:

16. Vask með Fjölware
fimm vetr alla
í eyjo þeire,
es Algræn heiter.
vega þar knóttom
ok val at fella,
margs at freista,
mans at kosta.

[Þórr kvað:

- (B. 17.) Hversu snúnoðu yðr
konor yðrar?

Hárbarðr kvað:

- (B. 18.) Spárkar óttom konor,
ef oss at spökum yrþe.
horskar óttom konor,
ef oss hollar være.
þær ór sande
síma undo.
[ok ór dale djúpom
grund of grófo]
varþk þeim einn qlom
öfre at rópom.
[hvíldak hjá þeim systrom
sjau,
ok hafþak geþ þeira alt
ok gaman
Hvat vantú þá meðan
þórr?]]

Þórr kvað:

17. (B. 19.) Ek drap þíaza,
enn þrúpmóþga jötonn,
upp varþ ek augom
Alvalda sonar.
[á þann enn heiða himen.]
þau ero mest merke
mínna verka.
[þaus aller menn síþan
of sé]
Hvat vant þú þá,
Hárbarðr, meðan?

Hárbarðr kvað:

18. (B. 20.) Miklar manvélar
hafþak við myrkriþor.
[þás ek vélta þær frá
verom.

harþan jöton
hugþak Hlébarþ vesa,
gaf mér gambantein
— — — — —
— — — — —

en ek véltá hann ór vite.

Þórr kvað:
(B. 21.) Illom huga launaþer
þú þá góþar gjafar.

Hárbarþr kvað:
(B. 22.) Þat hefer eik, es af
um sik
annarre skefr,
es hvern í slíko.
Hvat vantu meþan, Þórr?]

Þórr kvað:
19. (B. 23.) Ek vas austr,
ok jötna barþak
brúþer þólvisar,
es til bjargs gengo.
mikel munde sett jötna,
ef aller lifþe.
[vætr munde manna
und Miþgarþe.]
Hvat vant þú þá,
Hárbarþr, meþan?

Hárbarþr kvað:
20. (B. 24.) Vask á Vallande
ok vígom fylgþak,
atta ek jöfrom,
en aldre sættak.
[Óþenn á jarla,
þás í val falla,
en Þórr á þræla kyn.

Þórr kvað:
(B. 25.) Ójafnt skipta
munder meþ þsom liþe,
ef setter vilge mikels vald.

Hárbarþr kvað:]
(B. 26.) Þórr á afl æret,
en ekki hjarta.
af hræzlo ok hugbleyþe
þér vas í hanzka troþet.
[[ok þótteska þú þá Þórr
vesa]
hvárke þá þorþer
fyr hræzlo þínne
hnjósa né fisa,
svát Fjalarr heyrþe.

Þórr kvað:
(B. 27.) Hárbarþr enn rage,
ek munda þik í hel drepa,
ef mættak seilask of sund.

Hárbarþr kvað:
(B. 28.) Hvat skylder þú of
sund seilask,
es saker 'ró alls engar?
Hvat vant þú þá Þórr?].

Þórr kvað:
21. (B. 29.) Ek vas austr,
ok ó varþak,
þá es mik sótto
þeir Svárangs syner.
grjóte mik þorþo,
gagne urþot fegner.
[þó urþo þeir mik fyrre,
friþar at biþja.]
Hvat vant þú þá
Hárbarþr meþan?

Hárbarðr kvað:

22. (B. 30.) Ek vas austr
ok víð Einherjo dæmpak,
lékk víð línhvíta
ok launþing háðak,
gladdak gollbjarta,
gamne mæð unþe.

— — — — —
— — — — —.

[Þórr kvað:

- (B. 31.) Góð áttu þér man-
kynne þar þá.

Hárbarðr kvað:

- (B. 32.) Líps þíns væra ek þá
þurfe, Þórr, at ek helda
þeire enne línhvíto með.

Þórr kvað:

- (B. 33.) Ek munda þér þá
þat veita, ef ek víðr of
kæmomk.

Hárbarðr kvað:

- (B. 34.) Ek munda þér þá
trúa, nema þú mik í
trygð vélter.

Þórr kvað:

- (B. 35.) Emkat ek sá hælbitr,
sem húþskór forn á vár.

Hárbarðr kvað:

- (B. 36.) Hvat vantu meðan
Þórr?].

Þórr kvað:

23. (B. 37.) Brúðer berserkja
barðak í Hléseyjo,
þær höfðu verst unnet,
véltu þjóð alla.

[Hárbarðr kvað:

- (B. 38.) Klæke vant þú þá
Þórr, es þú á konom
barðer. Þórr kvað:]

- (B. 39.) Vargynjor vóro,
en varla konor.

[skeldo skip mítt,
es skorðat hafðak,
ægðu mér jarnlurke,
en elto þjálfa.]

Hvat vant þú þá,
Hárbarðr, meðan?

Hárbarðr kvað:

24. (B. 40.) Ek vas í here,
es hingat gerðesk

* * *

gnæfa gunnfana,
geir at rjóða.

[Þórr kvað:

- (B. 41.) Þess viltu nú geta,
es þú fórt oss Óljúfan
at bjóða.]

Hárbarðr kvað:

25. (B. 42.) Boeta skal þat þá
bauge munda,

* * *

sem jafnendr unno,
þeirs okr vilja sætta.

Þórr kvað:

26. (B. 43.) Hvar namt þú þesse
en hnæfelego orð,
es heyrðak aldrege
en hnæfelegre?

[Hárbarðr kvað:

- (B. 44.) Nam ek at mœnnum
þeim enom aldrœnum,
es búa í heimes haugom.

Þórr kvað:

- (B. 45.) Þó gefr þú gótt nafn
dysjom, es þú kallar
þær heimes hauga.

Hárbarðr kvað:

- (B. 46.) Svá dæme ek of slíkt
far.

Þórr kvað:

- (B. 47.) Orþkringe þín
mon þér illa koma,
ef ræpk á vág at vaða.
ulfe hæra
hykk þik æpa mono,
ef hlýtr af hamre hogg.]

Hárbarðr kvað:

27. (B. 48.) Sif á hó heima,
hans mont fund vilja,
þann mont þrek drýgja,
þat 's þér skyldara.

Þórr kvað:

28. (B. 49.) Mæler at munns
rápe,
svát mér skyle verst
þykkja,
halr enn hugblaupe,
hykk at þú ljúger.

Hárbarðr kvað:

29. (B. 50.) Satt hykk mik
segja,
seinn est at fœro,
langt munder komenn,
ef litom fœrer.

[Þórr kvað:

- (B. 51.) Hárbarðr enn rage,
heldr hefr mik dvalþan.

Hárbarðr kvað:

- (B. 52.) Ásaþórs hugþak
aldre mundo
glepja féhirþe farar.]

Þórr kvað:

30. (B. 53.) Ráð monkþérrápa,
ró hingat báte,
hættom høetinge,
hitt fœpor Magna.

Hárbarðr kvað:

31. (B. 54.) Far þú firr sunde,
þér skal fars synja.

Þórr kvað:

32. (B. 55.) Visa þú mér leið,
alls villat mik ferja.

Hárbarðr kvað:

33. (B. 56.) Lítet 's at synja.
langt es at fara,
stund es til stoks,
en til steins qnnor,
halt svá til vinstra vegs,
unz Verland hitter.
þar mon Fjörgyn
hitta þór son sinn.
[ok mon hœn kennahœnom
áttunga brauter til Ópens
landa.

Þórr kvað:

- (B. 57.) Mon ek taka þangat
í dag?

Hárbarðr kvað:

- (B. 58.) Taka við vil ok
erfiþe; at upp verande
sólo ek get þána.]

pórr kvað:
34. (B. 59.) Skamt mon mál
okkat,

alls skœtingo svarar,
launa monk farsynjon,
ef finnomk sinn annat.

[Hárbarðr kvað:
(B. 60.) Farðu nú, þars þik
hafa allan gramer.]

Hymeskviða.

1. Ár valtiívar
veiðar nómo,
ok sumblsamer
áðr saðer yrðe.
hristo teina
ok á hlaut sðo,
fundo at Æges
orðkost hvera.
2. Sat bergbúe
barnteitr fyrir,
mjök glíkr mege
Miskorblinda.
leit í augo
Yggs barn í þró:
„þú skalt ósom
opt sumbl gera.“
3. Önn fekk jötne
orðbægðom halr.
hugðe at hefðom
hann næst við goð,
bað Sifjar ver
sér færa hver:
„þanns öllum öð
yrð of heitak.“

4. Ne þat mótto
mærer tívar
ok ginnregen
of geta hverge.
unz af trygðom
Týr Hlórriða
ástráð miket
einom sagðe.
5. „Býr fyr austan
Élevága
hundvíss Hymer
at himens enda.
á mínna afe
móðpogr ketel,
rúmbregðenn hver,
rastar djúpan.
(B. 6.) [„Veizt ef þiggjom
þann lögvelle?“
„Ef, vinr, vélar
vit gærvom til.“]
6. (B. 7.) Fóro drjúgom
dag þann framan
Ásgarðe frá,
unz til Egels kómo.

hirþe hafra
hornqfgasta.
hurfo at hóllo,
es Hymer átte.

7. (B. 8.) Mogr fann qmmo
mjök leiða sér,
hafþe hofþa
hundroþ nío,
en qnnor gekk
algollen fram
brúnhvít bera
bjórveig syne.

8. (B. 9.) „Áttniþr jötna,
ek viljak ykr
hugfulla tvá
und hvera setja.
es mínna faþer
morgo sinne
glæggr við geste,
gerr ills hugar.“

9. (B. 10.) En váskapaþr
varþ síþbúenn
harþráþr Hymer
heim af veiþom.
gekk inn í sal,
glumþo jóklar,
vas karls, es kom,
kinnskógr frerenn.

Dóttir kvap:

10. (B. 11.) „Ves heill, Hymer,
í hugom góþom,
nú 's sonr komenn
til sala þínna.
[sás vit vættom
af vege lqngom.]

fylger hqnom
hróþrs andskote,
vinr verliða,
Véorr heiter sá.

11. (B. 12.) Sé hvar sitja
und salar gaffe,
svá forþa sér,
stendr súl fyrir.“
sundr stókk súla
fyr sjón jöttons,
en afr í tvau
qss brotnaþe.

12. (B. 13.) Stukko átta,
en einn af þeim
hverr harþalegenn
heill af þolle.
fram gengo þeir,
en forn jötonn
sjónom leidde
sinn andskota.

13. (B. 14.) Sagþet hqnom
hugr vel, þás sá
gýgjar græte
á golf komenn.
þar vqro þjórar
þrír of tekner,
baþ senn jötonn
sjóþa ganga.

14. (B. 15.) Hvern léto þeir
hofþe skemra,
ok á seyþe
síþan bóro.
át Síþar verr,
áþr sofa genge,
einn meþ qllo
yxn tvá Hymes.

15. (B. 16.) Þótte hýrom
Hrungnes spjalla
verþr Hlórriða
vel fullmikell —
„monom at apne
qþrom verða
við veiðemat
vér þrír lifa.“
16. (B. 17.) Véorr kvazk vilja
á vág róa,
ef ballr jötonn
beitor gæfe.
„Hverf til hjarðar,
ef hug trúer,
brjótr bergdana,
beitor sökja.“
17. (B. 18.) Þess vænter mik,
at þér myne
ogn af oxa
aupfeng vesa.“
Sveinn sýslega
sveif til skógar,
þars oxu stóð
alsvartr fyrer.
18. (B. 19.) Braut af þjóre
þurs ráðbane
hótún ofan
horna tveggja.
„Verk þykkja þín
verre myklo
kjóla valde,
an kyrr siter.“
19. (B. 20.) Bað hlunngota
hafra dróttenn
átrunn apa
útar færa.
- en sá jötonn
sína talpe
lítla fyse
lengra at róa.
20. (B. 21.) Dró meir Hymer
mópogr hvale
einn á qngle
upp senn eða tvá.
en aptr í skut
Óþne sífjaþr
Véorr við vélar
vað gærpe sér.
21. (B. 22.) Egnde á qngol,
sás qldom bergr,
orms einbane,
oxa hófpe.
gein við agne,
sús goð fla,
umbgjörð neþan
allra landa.
22. (B. 23.) Dró djarflega
dápkrakr þórr
orm eitrfáan
upp at borpe.
hamre knípe
hóðfall skarar
ofljótt ofan
ulfs hnitbrópor.
23. (B. 24.) Hraungolkn hruto,
en hólkn putu,
fór en forna
fold qll saman.
[sökpesk sípan
sá fiskr í mar.]

24. (B. 25.) Oteitr jötonn,
 es aptr rero,
 — — — —
 — — — —,
 svát at ár Hymer
 ekki mælte;
 veifþe røpe
 veþrs annars til.
25. (B. 26.) „Mundo of vinna
 verk halft við mik?
 — — — —
 — — — —,
 at heim hvale
 haf til bæjar,
 eþa flotbrúsa
 fester okkarn.“
26. (B. 27.) Gekk Hlórrípe,
 greip á stafne,
 vatt með austre
 upp lögðake.
 einn með þrom
 ok austskoto
 bar til bæjar
 brimsvín jötons.
 [ok holtriþa
 hver í gegnom.]
27. (B. 28.) Ok enn jötonn
 of afrende,
 þrágirne vanr,
 við þór sente.
 kvaþat mann ramman
 þótt róa kynne
 kröptorlegan,
 nema kálk bryte.
28. (B. 29.) En Hlórrípe,
 es at hönðom kom,
 brátt lét bresta
 brattstein glere.
- sló sitjande
 súlor í gognom,
 bóro þó heilan
 fyr Hyme síþan.
29. (B. 30.) Unz en friþa
 friþla kende
 ástráþ miket,
 eitt es visse:
 „drep við haus Hymes,
 hann 's harþare,
 kostmóps jötons,
 kálke hverjom.“
30. (B. 31.) Harþr reis á kné
 hafra dróttenn,
 fœrþesk allra
 í ásmegun.
 heill vas karle
 hjalmstofn ofan,
 en vínferell
 valr rifnaþe.
31. (B. 32.) „Morg veitk mæte
 mér gengen frá,
 es kálke sék
 ýr knéom hrundet.
 karl orþ of kvaþ:
 knákat segja
 aptr ævage
 þú 'st qlþr of heitt.“
32. (B. 33.) „Þat 's til kostar,
 ef koma mætteþ
 út ór óro
 qlkjól hofe.“
 Týr leitape
 tysvar hrœra;
 stóþ at hvóro
 hverr kyrr fyrer.

<p>33. (B. 34.) Faþer Móða
fekk á þreme,
ok í gognom steig
golf niðr í sal.
hófsk á hqfoþ upp
hver Sifjar verr,
en á hælom
hringar skullo.</p> <p>34. (B. 35.) Fórot lenga,
áþr líta nam
aptr Ópens sonr
eino sinne.
sá ór hreysom
meþ Hyme austan
folldrótt fara
fjqlhøfþapa.</p> <p>35. (B. 36.) Hófsk af herþom
hver standande
— — — —
— — — —
veifþe Mjollne
morþgjornom fram,
ok hraunhvale
hann alla drap.</p> | <p>36. (B. 37.) Fórot lenga,
áþr liggja nam
hafr Hlórriða
halfðaupr fyrer.
vas skær skøkols
skakkr á beine,
en því enn lævise
Loke of olle.</p> <p>37. (B. 38.) Ér heyrt hafeþ,
— hverr kann of þat
goþmølogra
gerr at skilja —
hver af hraunbúa
hann laun of fekk,
es bæpe galt
børn sín fyrer.</p> <p>38. (B. 39.) þróttøflogr kom
á þing goða,
ok hafþe hver
þanns Hymer átte.
en véar hverjan
vel skolo drekka
qlþr at Æges
eitrommeiþe.</p> |
|--|--|

Lokasenna.

Frá Æge ok goþom.

Æger, er øþro nafne hét Gymer, hann hafþe búet øsom ql, þá er hann hafþe fenget ketel enn mikla, sem nú er sagt. Til þeirrar vezilo kom Óþenn ok Frigg, kona hans. Þórr kom eige, þvíat hann var í Austrvege. Sif var þar, kona þórs, Brage ok Ipunn, kona hans. Týr var þar; hann var einhendr; Fenresúlfr sleit hønd af hønom, þá er hann var

bundenn. Þar var Njörðr ok kona hans Skaði, Freyr ok Freyja, Víðarr son Óðens. Loke var þar, ok þjónustomenn Freys, Beyggver ok Beyla. Mart var þar ása ok álfa. Æger átte tvá þjónustomenn, Fimafengr ok Elder. Þar var lýsegull haft fyrir eldsljóð. Sjálft barsk þar öl. Þar var gripastafr mikell. Menn lofoðu mjök, hversu góper þjónustomenn Æges vóro. Loke mátti eiga heyra þat, ok drap hann Fimafeng. Þá skóko æser skjöldo sína ok æpðu at Loka, ok elto hann braut til skógar, en þeir fóro at drekka. Loke hvarf aptur ok hitte úte Elde. Loke kvadde hann:

<p>1. Seg þat, Elder,
svát einoge
fete ganger frammar,
hvat hér inne
hafa at ölmólom
sigtíva syner.</p> <p>Elder kvað:</p> <p>2. Of vöpn dæma
ok of vígrisne
sigtíva syner.
ása ok álfa,
es hér inne ero,
mange's þér í vorþe vinr.</p> <p>Loke kvað:</p> <p>3. Inn skal ganga
Æges haller í,
á þat sumbl at séa.</p> | <p>jöll ok öfo
færek ása sonom;
blendk svá meine mjök.</p> <p>Elder kvað:</p> <p>4. Veizt, ef inn gengr
Æges haller í,
á þat sumbl at séa,
hrópe ok róge,
ef eyss á holl regen,
á þér mono þerra þat.</p> <p>Loke kvað:</p> <p>5. Veizt þat, Elder,
ef einer skolom
sáryrþom sakask,
auþegr verða
monk í andsvörum,
ef mæler til mart.</p> |
|---|--|

Síðan gekk Loke inn í höllena. En er þeir sá, er fyrir vöro, hverr inn var komenn, þögnuðu þeir aller. Loke kvað:

<p>6. Þyrstr ek kom
þessar hallar til
Loptir of langan veg,
öso at þíþja,
at mér einn gefe
mæran drykk mjáþar.</p> | <p>7. Hví þegeþ ér
svá, þrunge gop,
at mæla ne megoþ?
sessa ok staþe
veleþ mér sumblæ at,
eða heiteþ mik heþan.</p> |
|--|---|

Brage kvað:

8. Sessa ok staþe
velja þér sumble at
æser aldrege.
æser vito,
hveim alda skolo
gambansumbl of geta.

Loke kvað:

9. Mant þat, Ópenn,
es í árdaga
blendom blóþe saman?

ólve bergja
lézk eige mundo,
nema okr være bóþom
boret.

Ópenn kvað:

10. Rís þá, Víþarr,
ok lát vulfs fofor
sitja sumble at,
sifir oss Loke
kveþe lastastofom
Æges hóllo í.

Þá stóþ Víþarr upp ok skenkte Loka, en áfir hann
drykke, kvadde hann ósona:

11. Heiler æser,
heilar ósynjor,
ok öll ginnheilög goþ,
nema einn óss,
sás innar sitr
Brage bekkjom á.

Brage kvað:

12. Mar ok mæke
gefik þér míns féar,
ok boeter þér svá Brage,
sifir þú ósom
ofund of gjalder.
gremjat goþ at þér.

Loke kvað:

13. Jós ok mækes
mont æ vesa
beggja vanr, Brage.
ása ok alfa,
es hér inne ero,
þú 'st víþ víg varastr.
[ok skjarrastr víþ skot.]

Brage kvað:

14. Ef fyr útan varak,
sem fyr innan emk,
Æges hól of komenn,
hofof þitt
bærak í hende mér.
lykak þér þat fyr lyge.

Loke kvað:

15. Snjallr est í sesse
skalat svá gera,
Brage bekkskrautoþr.
vega gakk,
ef vreipr séer,
hyggsk vætr hvatr fyrer.

Íþunn kvað:

16. Biþk þik Brage,
† barna sífjar duga
ok allra óskmaga,
at þú Loka
kveþera lastastofom
Æges hóllo í.

Loke kvað:

17. Þege þú, Íþunn,
þik allra kveþk
vergjarnasta vesa.
arma þína
lagþer ítrþvegna
of þínn bróþorbana.

Íþunn kvað:

18. — Loka
kveþka lastastofom
Æges hóllo í.
Braga kyrrek
bjóre reifan,
vilkat at it vreiþer vegezk.

Gefjon kvað:

19. Hví it æser tveir
skoloþ inne hér
sáryrþom sakask?
Loptke veit,
at leikenn es,
ok hann fjörg ǫll fía.

Loke kvað:

20. Þege þú, Gefjon,
þess monk nú geta,
es þik glapþe at geþe
sveinn enn hvíte,
es þér sigle gaf,
ok lagþer lær yfer.

Óþenn kvað:

21. Ærr est, Loke,
ok ǫrvite,
es fær þér Gefjonar greme.
aldar ǫrlǫg
hykk at ǫll of vite
jafngarla sem ek.

Loke kvað:

22. Þege þú, Óþenn,
þú kunner aldrege
deila víg meþ verom.
opt þú gaft
þeims gefa skyldera
enom slævorom sigr.

Óþenn kvað:

23. Veizt, ef gafk
þeims gefa ne skyldak
enom slævorom sigr,
átta vetr
vast fyr jörþ neþan
kýr mólkande ok kona.
[ok hefr þú þar börn of
boret,
ok hugþak þat args aþal.]

Loke kvað:

24. En þik síþa
kóþo Sámseyjo í,
drapt á vétt sem vǫlor.
vitka líke
fórt verþjóþ yfer,
ok hugþak þat args aþal.

Frigg kvað:

25. Ǫrlǫgom ykrom
skyleþ aldrege
segja seggjom frá,
hvat it æser tveir
drygþoþ í árdaga;
firresk æ forn rǫk firar.

Loke kvað:

26. Þege þú Frigg,
þú 'st Fjörgyns mæ,er,
ok hefr æ vergjörn veret.

Véa ok Vilja
lézt pér, Vípres kvæn,
bápa í baðm of teket.

Frigg kvað:

27. Ef inne ættak
Æges höllom í
Baldre glíkan bur,
út ne kvæmer
frá ása sonom,
være þá at þér vreipom
veget.

Loke kvað:

28. Enn vilt, Frigg,
at fleire teljak
mína meinstafe.
ek því ræþ,
es rípa sérat
síþan Baldr at sölom.

Freyja kvað:

29. Err est, Loke,
es ypra telr
ljóta leipstafe.
erlög Frigg
hykk at öll vite,
þótt hön sjölfge sege.

Loke kvað:

30. Þege þú, Freyja,
þik kank fullgørva,
eaa þér vamma vant.
ása ok alfa,
es hér inne ero,
hverr hefr þínn hórret.

Freyja kvað:

31. Fló's þér tunga,
hykk fremr at þér
myne ógótt of gala.

vreiþer 'ó æser
ok ósynjor.
hryggjr mont heim fara.

Loke kvað:

32. Þege þú, Freyja,
þú 'st fordæþa
ok meine blanden mjök.
at brœþr þínom
stóþo þik blíf regen,
ok munder þá, Freyja,
frata.

Njörþr kvað:

33. Þat 's válítet,
þótt sér varþer fáe
vers hóss eþa hvárs.
undr 's, es óss ragr
es hér inn of komenn,
ok hefr sá bõrn of boret.

Loke kvað:

34. Þege þú, Njörþr,
þú vast austan
gísl of sendr at goþom.
Hymes meyjar
höfþo þik at hlandtroge,
ok þér í munn migo.

Njörþr kvað:

35. Sú esomk líkn,
es vask langt heþan
gísl of sendr at goþom,
þá mög gatþ,
þanns mange fiar,
ok þykkir sá ása japarr.

Loke kvað:

36. Hætt nú Njörþr,
haf á hófe þik,
monka því leyna lengr.

við systor þínne
gætt slíkan mög,
ok esá þó vóno verr.

Týr kvað:

37. Freyr es baztr
allra ballríða
ása gorpom í.
mey ne græter
né manns kono,
ok leyser ór hoptom hvern.

Loke kvað:

38. Þege þú, Týr,
þú kunnur aldrege
bera tilt með tveim.
hönd ena hægri,
monka hinnar geta,
þér sleit Fenrer frá.

Týr kvað:

39. Handar emk vanr,
en þú hróprsvitnes;
böl es beggja þró.
ulfgi hefr ok betr,
es í þöndom skal
bíða ragnaröks.

Loke kvað:

40. Þege þú, Týr,
þat varð þínne kono,
at átte mög við mér.
öln né penning
hafðer aldrege
þess vanréttes, vesall.

Freyr kvað:

41. Ulf sék liggja
áróse fyrir
unz of rjúfask regen.

því mont næst,
nema nú þeger,
bundenn þólvasmiðr.

Loke kvað:

42. Golle keypta
lézt Gymses dóttor,
ok selder þítt svá sverð.
en es Múspells synir
ríða Myrkvið yfer,
veizta þá, vesall, hvé vegr.

Beyggver kvað:

43. Ef öple ættak,
sem Ingunarfreyr,
ok svá sællekt setr,
merge smæra
málþak meinkröko,
ok lempa alla í liðu.

Loke kvað:

44. Hvat 's et lítila,
es löggira sék,
ok snapvíst snaper?
at eyrom Freys
mont æ vesa,
ok und kvernom klaka.

Beyggver kvað:

45. Beyggver heitk,
en mik bráðan kveða
goð öll ok gumar.
því 'mk hér hrópögr,
at drekka Hropts meger
aller öll saman.

Loke kvað:

46. Þege þú, Beyggver,
þú kunnur aldrege
deila með mönnum mat.

í flets stráe
finna þik ne mótto,
þá es vógo verar.

Heimdallr kvað:

47. Qlr est, Loke,
svát est ærvite,
hví ne lezkat, Loke?
ofdrykkja
veldr alda hveim,
es sína mælge ne manat.

Loke kvað:

48. Þege þú, Heimdallr,
þér vas í árdaga
et ljóta líf of laget.
örgo þake
þú mont æ vesa
ok vaka vörþr goða.

Skape kvað:

49. Létt 's þér, Loke,
monat lenge svá
leika lausom hala.
þik á hjörve
skolo ens hrímkalda
magar
gornom binda goð.

Loke kvað:

50. Ef mik á hjörve
skolo ens hrímkalda
magar
gornom binda goð,
fyrstr ok æfstr
vask at fjörlage,
þars á þjaza þrifom.

Skape kvað:

51. Ef fyrstr ok æfstr
vast at fjörlage,
þás á þjaza þrifom,
frá mínom véom
ok vöngom skolo
þér æ köld röð koma.

Loke kvað:

52. Léttare í mölom
vast við Laufeyjar son,
es lézt mér á beð þinn
boðet.
getet verþr slíks,
ef gerva skolom
telja vömm in vör.

Þá gekk Sif fram ok byrjaðe Loka í hrímkálke mjöð
ok mælte:

53. Heill ves Loke,
tak við hrímkálke
fullom forns mjaðar,

heldr hana eina
láter með ása sonom
vammalausa vesa.

Hann tók við horne ok drakk af.

54. Ein þú værer,
ef svá værer,
vör ok gröm at vere.

einn ek veit,
svát vita þykkjomk,
hór ok af Hlórriða.

[ok var þat sá enn lævise Loke.]

Beyla kvað:

55. Fjöll skjalfa,
hykk á fœr vesa
heim Hlórriða.
hann ræpr ró,
þeims ræger hér
göf öll ok guma.

Þá kom þórr at ok kvað:

57. Þege þú, röð vættr,
þér skal þrúðhamarr
Mjöllner mál fyrer nema.
herþaklett
drepp þér halse af,
verþr þá þíno fjörve offaret.

Loke kvað:

58. Jarþar burr
es hér inn komenn.
hví þraser þú svá, þórr?
þá þorér þú ekki,
es skalt við ulf vega,
ok svelgr hann allan
Sigföþor.

Þórr kvað:

59. Þege þú, röð vættr,
þér skal þrúðhamarr
Mjöllner mál fyrer nema.
upp þér verpk
ok á austrvega.
síðan þik mange sér.

Loke kvað:

60. Austrförom þínom
skalt aldreg
segja seggjom frá,
síz í hanzka [þumlunge]
hnúðþer, einhere,
ok þóttessa þórr vesa.

Loke kvað:

56. Þege þú, Beyla,
þú 'st Beyggves kvæð,
ok meine blanden mjök.
ókynjan meira
koma með ása sonom;
öll est deigja driten.

Þórr kvað:

61. Þege þú, röð vættr,
þér skal þrúðhamarr
Mjöllner mál fyrer nema.
hende hœgre
drepp þik Hrungrnes bana,
svát þér brotnar beina
hvat.

Loke kvað:

62. Lifa ætlak
mér langan aldr,
þótt hœter hamre mér.
skarpar álar
þóttu þér Skrymes vesa,
ok máttara neste náa.
[ok svalt þú þá hungre
heill.]

Þórr kvað:

63. Þege þú, röð vættr,
þér skal þrúðhamarr
Mjöllner mál fyrer nema.
Hrungrnes bane
mon þér í hel koma
fyr nágrindr neþan.

Loke kvað:

64. Kvaþk fyr ósom,
kvaþk fyr ása sonom
þats mik hvatte hugr.

en fyr þér einom
monk út ganga,
því ek veit at þú vegr.

65. Öl gerþer, Æger,
en þú aldre mont
síðan sumbl of gera.

eiga þín öll,
es hér inne es,
[leike yfer loge]
brenne þér á bake.

En eptir þetta falsk Loke í Fránangrsförsé í lax like.
Þar tóko æser hann. Hann var bundenn með þormom sonar
síns Nara, en Narfe sonr hans varð at varge. Skafe tók
eitrom ok feste upp yfer annlit Loka. Draup þar ór eitr.
Sigyn, kona Loka, sat þar, ok helt munnlaug under eitret.
En er munnlaugen var full, bar hön út eitret. En meðan
draup eitret á Loka. Þá kiptez hann svá hart við, at þáðan
af skalf jörð öll. Þat ero nú kallaðer landskjálptar.

prymskvipa.

<p>1. Reipr vas þá Vingþórr,
es vaknaðe,
ok síns hamars
of saknaðe.
skegg nam at hrista,
skör nam at dýja,
réð Jarþar burr
umb at preifask.</p> <p>2. Ok þat orða
alls fyrst of kvað:
„heyr nú, Loke,
hvat nú mælek,
es eige veit
jarþar hverge
né upphimens:
óss 's stolenn hamre“.</p> | <p>3. Gengo fagra
Freyjo túna,
ok þat orða
alls fyrst of kvað:
„mont mér Freyja
fjaprham léa,
ef mín hamar
mættak hitta?“</p> <p style="text-align: center;">Freyja kvað:</p> <p>4. Mændak gefa þér,
þótt ór golle være,
ok þó selja,
at ór silfre være.</p> <p>5. (B. 5. 6.) Þá fló Loke,
fjaprhamr dunðe,</p> |
|--|---|

unz útan kom
 ása garða.
 [ok fyr innan kom
 jötna heima.]
 Þrymr sat á hauge,
 þursa dróttenn,
 greyjom sínom
 gollbönd snere.
 [ok mörum sínom
 mön jafnaðe.]

Þrymr kvað:

6. (B. 7.) „Hvat 's með ósom?
 hvat 's með ölfom?
 hvi 'st einn komenn
 í jötonheima?“
 „Ilt 's með ósom.
 ilt 's með ölfom.
 hefr þú Hlórifa
 hamar of folgenn?“

Þrymr kvað:

7. (B. 8.) „Hefk Hlórifa
 hamar of folgenn
 átta røstom
 fyr jörð neðan.
 hann enge maðr
 aþr of heimter,
 nema fære mér
 Freyjo at kvæn.“

8. (B. 9.) Þá fló Loke,
 fjaðrhamr dunðe,
 unz útan kom
 jötnaheima.
 [ok fyr innan kom
 ása garða.]
 mætte þóre
 miðra garða,
 ok þat orða
 alls fyrst of kvað:

9. (B. 10.) „Hefr þú erende
 sem erfiðe?
 seg þú á lopte
 löng tíðende.
 opt sitjanda
 sǫgor of fallask,
 ok liggjande
 lyge of beller.“

Loke kvað:

10. (B. 11.) „Hefk erfiðe
 ok erende.
 Þrymr hefr þinn hamar,
 þursa dróttenn.
 hann enge maðr
 aþr of heimter,
 nema hǫnom fære
 Freyjo at kvæn.“

11. (B. 12.) Ganga fagra
 Freyjo at hitta,
 ok þat orða
 alls fyrst of kvað:
 „bitt þik, Freyja,
 brúðar líne.
 vit skolom aka tvau
 í jötonheima.“

12. (B. 13.) Reið varð Freyja
 ok fnásaðe,
 allr ása salr
 under bifpesk:
 [stökk et mikla
 men Brisinga]
 „mik veizt verða
 vergjarnasta,
 ef ek ek með þér
 í jötonheima.“

13. (B. 14.) Senn vǫro æser
 aller á þinge
 ok ósynjor
 allar á mále,
 ok of þat répo
 ríker tívar,
 hvé Hlórípa
 hamar of sætte.
14. (B. 15.) Þá kvað Heimdallr,
 hvítastr ása,
 visse vel fram
 sem vaner aprer:
 „bindom þór þá
 brúpar líne;
 hafe hann et mikla
 men Brísinga.
15. (B. 16.) Lótom und hǫnom
 hrynja lukla,
 ok kvennváper
 of kné falla,
 en á brjóste
 breiða steina,
 ok haglega
 of hǫfop typpom.“
16. (B. 17.) Þá kvað þat Þórr
 enn þrúþge óss,
 — — — —
 — — — —;
 „mik mono æser
 argan kalla,
 ef bindask lætk
 brúpar líne.“
17. (B. 18.) Þá kvað þat Loke
 Laufeyjar sonr:
 „þege þú, Þórr,
 þeira orða.

þegar mono jǫtnar
 Ásgarþ búa,
 nema þinn hamar
 þér of heimter.“

18. (B. 19¹⁻⁴.) Bundo þór þá
 brúpar líne,
 ok eno mikla
 mene Brísinga.

* * *

19. (B. 19⁵⁻¹².) Létu und
 hǫnom

hrynja lukla
 ok kvennváper
 of kné falla,
 en á brjóste
 breiða steina,
 ok haglega
 of hǫfop typpo.

20. Þá kvað þat Loke,
 Laufeyjar sonr,

— — — —

— — — —;

„monk ok meþ þér
 ambótt vesa;
 vit skolom aka tvær
 í jǫtonheima.“

21. Senn vǫro hafrar
 heim of rekner,
 skynder at skǫklom,
 skyldo vel renna.
 björg brotnoþo,
 brann jǫrþ loga.
 ók Ópens sonr
 í jǫtonheima.

22. Þá kvað þat þrymr,
þursa dróttenn:
„standeþ upp, jötnar,
ok stráeþ bekke.
nú færa mér
Freyjo at kvön
Njarpar dóttor
ór Nóatúnom.
23. Ganga at garþe
gollhyrnþar kýr,
œxn alsvarter,
jötne at gamne.
fjölþ ák meipma,
fjölþ ák menja,
einnar Freyjo
ávant þykkjomk.“
24. Vas þar at kvelde
of komet snimma
ok fyr jötna
öl fram boret.
einn át oxa,
átta laxa,
[kráser allar,
es konor skyldo,]
drakk Sifjar verr
söld þrjú mjaþar.
25. Þá kvað þat þrymr
þursa dróttenn:
„hvar sátt brúþer
bíta hvassara?
sáka brúþer
bíta breiþara,
né in meira mjöþ
mey of drekka.“
26. Sat en alsnotra
ambött fyrer,
- es orþ of fann
viþ jötons mále:
„át vætr Freyja
átta nóttom;
svá vas hön öpfús
í jötonheima.“
27. Laut und líno,
lyste at kyssa,
en útan stökk
endlangan sal.
„hví ero qndótt
augo Freyjo?
þykkjomk ór augom
eldr of brenna.“
28. Sat en alsnotra
ambött fyrer,
es orþ of fann
viþ jötons mále:
„svaf vætr Freyja
átta nóttom;
svá vas hön öpfús
í jötonheima.“
29. Inn kom en arma
jötna syster,
hins brúþféar
biþja þorþe:
„lát þér af hönðom
hringa rauþa,
ef öplask vill
áster mínar.
[áster mínar,
alla hylle.]
30. Þá kvað þat þrymr,
þursa dróttenn:
„bereþ inn hamar
brúþe at vígja.

<p>leggeþ Mjöllne
í meyar kné,
vígeþ okr saman
Várar hende.“</p> <p>31. Hló Hlóriþa
hugr í brjóste,
es harphugaþr
hamar of þekþe.
Þrym drap fyrstan,
þursa dróttin,
ok átt jötons
alla lamþe.</p> | <p>32. Drap ena öldno
jötna systor,
hins brúpféar
of beþet hafþe.
hön skell of hlaut
fyr skillinga,
en högg hamars
fyr hringa fjölþ.
[svá kom Ópens sonr
endr at hamre.]</p> |
|---|--|

Alvissmöl.

<p>Alviss kvaþ:</p> <p>1. Bekke breiþa,
nú skal brúþr meþ mér
heim í sinne snúask.
hratat of mæge
mon hverjom þykkja;
heima skal hvílþ nema.</p> <p>þórr kvaþ:</p> <p>2. Hvat 's fira?
hví 'st svá fólþ of nasar?
vast í nótt meþ ná?
þursa líke
þykkjomk á þér vesa.
estatt til brúþar borenn.</p> <p>Alviss kvaþ:</p> <p>3. Alviss heitk,
býk fyr jorþ neþan,
ák und steine staþ.
vagna vers
emk á vit komenn.
bregþet fõsto heite firar.</p> | <p>þórr kvaþ:</p> <p>4. Ek mon bregþa,
þvít brúþar ák
flest of róþ sem faþer.
vaskat heima,
þás þér heiteþ vas,
† at sá einn er gjaufer
meþ goþom.</p> <p>Alviss kvaþ:</p> <p>5. Hvat 's rekka,
es í róþom telsk
fjjóps ens fagrglóa?
fjarraffeina
— þik mono fæer kunna —
hverr hefr þik baugom
boret?</p> <p>þórr kvaþ:</p> <p>6. Vingþórr heitk
hefk víþa ratat,
sonr emk Sípgrana.</p> |
|---|--|

at ósótt mínne
skalt et upga man
hafa ok gjaforþ geta.

Alviss kvað:

7. Sætter þínar
vilk snemma hafa
ok þat gjaforþ geta.
eiga viljak,
heldr an ón vesa,
et mjallhvíta man.

Þórr kvað:

8. Meyjar óstom
mona þér verða,
víse gestr, of varet,
ef ór heime kant
hverjom segja,
alt þats viljak vita.
9. Seg mér, Alviss,
öll of rök fira
vorumk, dvergr, at viter:
hvé jörð heitr,
es liggr fyr alda sonom,
heime hverjom í?

Alviss kvað:

10. Jörð heitr með mönn-
om,
en með ósom fold,
kalla vega vaner,
ígræn jötnar,
alfar gróande,
kalla aur upregen.

Þórr kvað:

11. Seg mér, Alviss,
öll of rök fira
vorumk, dvergr, at viter:

hvé himenn heitr,
† erokende,
heime hverjom í?

Alviss kvað:

12. Himenn heitr með
mönnom,
en hlýrner með goðom,
kalla vindofne vaner,
uppheim jötnar,
alfar fagaræfr,
dvergar drjúpansal.

Þórr kvað:

13. Seg mér, Alviss,
öll of rök fira
vorumk, dvergr, at viter:
hvé máne heitr,
sás menn séa,
heime hverjom í?

Alviss kvað:

14. Máne heitr með mönn-
om,
en mylenn með goðom,
kalla hverfanda [hvél]
heljo í,
skynde jötnar,
en skin dvergar,
kalla alfar ártala.

Þórr kvað:

15. Seg mér, Alviss,
öll of rök fira
vorumk, dvergr, at viter:
hvé sól heitr,
es séa alda syner,
heime hverjom í?

Alvíss kvað:

16. Sól heitr með mǫnnom,
en sunna með goðom,
kalla dvergar leika
Dvalens,
eygló jǫtnar,
alfar fagrahvél,
alskír ása syner.

Þórr kvað:

17. Seg mér, Alvíss,
öll of rök fira
vǫromk, dvergr, at viter:
hvé ský heita,
es skúrom blandask,
heime hverjom í?

Alvíss kvað:

18. Ský heitr með mǫnnom,
en skúrvǫn með goðom,
kalla vindflot vaner,
úrǫn jǫtnar,
alfar veðrmegen,
kalla í heljo hjalm huleðs.

Þórr kvað:

19. Seg mér, Alvíss,
öll of rök fira
vǫromk, dvergr, at viter:
hvé vindr heitr,
es vípast ferr,
heime hverjom í?

Alvíss kvað:

20. Vindr heitr með mǫnnom,
om,
en vǫfoðr með goðom,
kalla gneggjoð ginnregen,
æpe jǫtnar,
alfar dynfara,
kalla í heljo hvípoð.

Þórr kvað:

21. Seg mér, Alvíss,
öll of rök fira
vǫromk, dvergr, at viter:
hvé logn heitr,
es liggja skal,
heime hverjom í?

Alvíss kvað:

22. Logn heitr með mǫnnom,
en læge með goðom,
kalla vindslot vaner,
ofhlý jǫtnar,
alfar dagseva,
kalla dvergar dagsvero.

Þórr kvað:

23. Seg mér, Alvíss,
öll of rök fira
vǫromk, dvergr, at viter:
hvé marr heitr,
es menn róa,
heime hverjom í?

Alvíss kvað:

24. Sær heitr með mǫnnom,
en sílægja með goðom,
kalla vág vaner,
álheim jǫtnar,
alfar lagastaf,
kalla dvergar djúpan mar.

Þórr kvað:

25. Seg mér, Alvíss,
öll of rök fira
vǫromk, dvergr, at viter:
hvé eldr heitr,
es brenn fyr alda sonom,
heime hverjom í?

- Alvís kvað:
 26. Eldrheitr með mǫnnom,
 en með ósom fune,
 kalla vág vaner,
 frekan jǫtnar,
 en forbrenne dvergar,
 kalla í heljo hrǫpǫð.

- Þórr kvað:
 27. Seg mér, Alvís,
 ǫll of rǫk fira
 vǫromk, dvergr, at viter:
 hvé vípr heitr,
 es vex fyr alda sonom,
 heime hverjom í?

- Alvís kvað:
 28. Víprheitr með mǫnnom,
 en vallar fax með goðom,
 kalla hlífþang haler,
 elde jǫtnar,
 alfar fagrlima,
 kalla vǫnd vaner.

- Þórr kvað:
 29. Seg mér, Alvís,
 ǫll of rǫk fira
 vǫromk, dvergr, at viter:
 hvé nǫtt heitr,
 en Nǫrve kenda,
 heime hverjom í?

- Alvís kvað:
 30. Nǫttheitr með mǫnnom,
 en njól með goðom,
 kalla grímo ginregen,
 óljós jǫtnar,
 alfar svefngaman,
 kalla dvergar draum-
 njǫron.

- Þórr kvað:
 31. Seg mér, Alvís,
 ǫll of rǫk fira
 vǫromk, dvergr, at viter:
 hvé sáþ heitr,
 es sá alda syner,
 heime hverjom í?

- Alvís kvað:
 32. Byggheitr með mǫnnom,
 en barr með goðom,
 kalla vǫxt vaner,
 æte jǫtnar,
 alfar lagastaf,
 kalla í heljo hnipenn.

- Þórr kvað:
 33. Seg mér, Alvís,
 ǫll of rǫk fira
 vǫromk, dvergr, at viter:
 hvé ǫl heitr,
 es drekka alda syner,
 heime hverjom í?

- Alvís kvað:
 34. Ǫl heitr með mǫnnom,
 en með ósom bjórr,
 kalla veig vaner,
 hreinalǫg jǫtnar,
 en í heljo mjǫð,
 kalla sumbl Suttungs
 syner.

- Þórr kvað:
 35. Í eino brjóste
 sák aldrege
 fleire forna stafe.
 miklom tǫlom
 kveþk tældan þik:
 uppe'st, dvergr, of dagaþr!
 [nú skínn sól í sale.]

Baldrs draumar.

<p>1. Senn vǫro æser
 aller á þinge,
 ok ósynjor
 allar á mále,
 ok of þat réþo
 ríker tívar,
 hví vere Baldre
 baller draumar.</p> <p>2. Upp reis Óþenn,
 enn aldne gautr,
 ok á Sleipne
 sǫþol of lagþe.
 reiþ niþr þaþan
 niþheljar til,
 mœtte hvelpe,
 es ór heljo kom.</p> <p>3. Sá vas blóþogr
 of brjóst framan,
 ok galdrs fǫþor
 gól of lenge,
 fram reiþ Óþenn,
 — foldvegr dunþe —,
 hann kom at hó
 Heljar ranne.</p> <p>4. Þá reiþ Óþenn
 fyr austan dyrr,
 þars hann visse
 vǫlvo leiþe.
 nam vittogre
 valgaldr kveþa,
 unz nauþeg reis,
 nás orþ of kvaþ:</p> <p>5. „Hvat 's manna þat
 mér ókunnra,
 es hǫfomk auket
 erfitt sinne?</p> | <p>vask sniven snjóve
 ok alegen regne
 ok drifen dǫggo,
 • dauþ vask lenge.“</p> <p style="text-align: center;">Vegtamr kvaþ:</p> <p>6. Vegtamr heitek,
 emk Valtams sonr.
 seg mér ór heljo,
 ek ór heime mon.
 hveim ero bekker
 baugom sáner?
 flet fagrlega
 flóeþ es golle.</p> <p style="text-align: center;">Vǫlva kvaþ:</p> <p>7. Hér stendr Baldre
 of bruggenn mjǫþr,
 skírar veigar,
 liggir skjǫldr yfer,
 en ásmeger
 í ofvæne.
 nauþog sagþak,
 nú monk þegja.</p> <p style="text-align: center;">Vegtamr kvaþ:</p> <p>8. Þegjat, vǫlva,
 þik vilk fregna,
 unz 's alkunna,
 vilk enn vita:
 hverr mon Baldre
 at bana verþa,
 ok Óþens son
 aldre ræna?</p> <p style="text-align: center;">Vǫlva kvaþ:</p> <p>9. Hǫþr berr hǫvan
 hróprþaþm þineg;</p> |
|---|--|

hann mon Baldre
at bana verða,
ok Ópens son
aldre ræna.
naupog sagðak,
nú monk þegja.

Vegtamr kvað:

10. þegjat, vólva,
þik vilk fregna,
unz 's alkunna,
vilk enn vita:
hverr moð heipt Heðe
hefnt of vinna,
eða Baldrs bana
á bál vega?

Vólva kvað:

11. Rindr berr Vála
í Vestrsölom.
[sá mon Ópens sonr
einnættir vega]
hönd of þværat,
né höfoð kember,
áþr á bál of berr
Baldrs andskota.
naupog sagðak,
nú monk þegja.

Vegtamr kvað:

12. þegjat, vólva,
þik vilk fregna,

unz 's alkunna,
vilk enn vita:
hverjar 'ó meyjar,
es at mune gráta,
ok á himen verða
halsa skautom?

* * *

Vólva kvað:

13. Estat Vegtamr,
sem ek hugða,
heldr est Óþenn,
enn aldne gautr.

Vegtamr kvað:

Estat vólva,
né víð kona,
heldr est þriggja
þursa móþer.

Vólva kvað:

14. Heim ríð, Óþenn,
ok hróþegr ves,
svát komeð manna
meir aptr á vit,
es lauss Loke
lífr ór þöndom,
ok ragnarök
rjúfendr koma.

Rígsþula.

Svá segja menn í fornóm sögom, at einnhverr af ósom,
sá er Heimdallr hét, fór ferðar sinnar ok fram með sjóvar-
ströndo nokkurre, kom at einom húsabæ ok nefndez Rígr.
Epter þeire sögo er kvæþe þetta.

1. (B. 1, 21-2.) ÁR kóþo ganga
grœnar brauter
oñgan ok aldenn
ós kunnegan,
ramman ok roskvan
Ríg stíganda.
gekk meir at þat
miþrar brautar.
2. (B. 23-10.) Kom hann athúse,
hurþ vas á gætte.
inn nam at ganga,
eldr vas á golfe.
hjón sóto þar
hór af árne,
Áe ok Edda
aldenfalda.
3. Rígir kunne þeim
röþ at segja
— — — —
— — — —
meir settesk hann
miþra fletja,
en á hliþ hvára
hjón salkynna.
4. (B. 41-8.) Þá tók Edda
okkvenn hleif,
þungan ok þykkvan,
þrungenn sóþom.
bar hon meir at þat
miþra skutla,
soþ vas í bolla,
sette á bjóþ.
5. Rígir kunne þeim
röþ at segja.
reis upp þapan,
réþsk at sofna.
meir lagþesk hann
miþrar rekkjo,
en á hliþ hvára
hjón salkynna.
6. (B. 6, 7.) Þar vas hann at þat
þrjár nætr saman.
[gekk meir at þat
miþrar brautar]
liþo meir at þat
mónoþr nío.
jóþ ól Edda,
jóso vatne,
horve svartan,
héto þræl.
7. (B. 83-10.) Vas þar á høndom
hrokkt skinn,
kropner knúar
— — — —
fingr digrer,
fúllegt andlit,
lotr hryggr,
langer hælur.
8. (B. 81-2, 9.) Hann nam at
vaxa
ok vel dafna.
nam hann meir at þat
megens of kosta,
bast at binda,
byrþar gerva,
bar hann heim at þat
hrís gerstan dag.
9. (B. 10.) Þar kom at garþe
gengelbeina,
orr vas á iljom,
armr sólbrunnenn
— — — —
— — — —
niþrbjúgt vas nef,
nefndesk þír.

10. (B. 11.) Meir settesk hón
miðra fletja,
sat hjá henne
sonr húss.
ræddo ok rýndo,
rekkjo gærþo,
þræll ok þír
þrungr dægr.
11. (B. 121-8.) Børn ólo þau,
bjoggo ok unþo,
hykk at héte
Hreimr ok Fjósner,
Klúrr ok Klegge,
Kefser, Fúlner,
Drumbr, Digralde,
Drøttr ok Høsver.
12. (B. 129-14.) — — — —
— — — —,
Lútr ok Leggjalde
lögþo garþa,
akra tōddo,
unno at svínom,
geita gætto,
grófo torf.
13. Dætr vóro þær
Drumba ok Kumba,
Qkkvenkalfa
ok Arennefja,
Yaja ok Ambótt
Eikentjasna,
Tøtroghypja
ok Trønobeina.
[þápan ero komnar
þræla sætter.]
14. Gekk Rígr at þat
réttar brauter,
kom hann at hōllo,
hurþ vas á skípe.
- inn nam at ganga,
eldr vas á golfe,
hjón sōto þar,
heldo á sýslo.
15. Maþr telgþe þar
meiþ til rifjar,
vas skegg skapat,
skor vas fyr enne,
— — — —,
— — — —,
skyrto þrøngva,
skokkr vas á golfe.
16. (B. 161-8.) Sat þar kona,
sveigþe rokk,
breiddo fapm,
bjó til váþar,
sveigr vas á hōfþe,
smokkr vas á bringo,
dúkr vas á halse,
dvergar á oxlom.
17. (B. 169-10, 17.) Afe ok
Amma
ōtto hús.
Rígr kunne þeim
rōþ at segja.
meir settesk hann
miðra fletja,
en á hliþ hvára
hjón salkynna.
18. (B. 18. 49-10.) þá tók Amma
* * *
vas kalfr sōþenn,
krása baztr.
19. Rígr kunne þeim
rōþ at segja,
reis frá borþe
rēþ at sofna.
meir lagþesk hann
miþrar rekkjo,

- en á hlið hvára
hjóð salkynna.
20. (B. 20, 21 1-4.) Þar vas hann
at þat
þrjár nætr saman,
lífo meir at þat
móðnoþr nío.
jóþ ól Amma,
jóso vatne,
kolloþo Karl,
kona sveip ripte.
21. (B. 21 5-6.)
* * *
rauþan ok rjóþan,
riþoþo augo.
22. Hann nam at vaxa
ok vel dafna,
œxn nam at temja,
arþr at gerva,
hús at timbra
ok hloþor smíþa,
karta at gerva
ok keyra plóg.
23. (B. 23 1-6, 9-10.) Heim óko þá
hangenluklo,
geitakyrtlo,
gipto Karle.
Snqr heiter sú,
settesk und ripte,
breiddo blæjor
ok bú garþo.
24. Børn ólo þau,
— bjoggo ok unþo —
hét Halr ok Drengr,
Hauldr, þegn ok Smíþr,
Breiþr, Bónde,
Bundenskegge,
- Búe ok Bodde,
Brattskeggr ok Seggr.
25. Enn héto svá
qþrom nqfnom:
Snót, Brúþr, Svanne,
Svarre, Sprakke,
Fljóþ, Sprund ok Víf,
Feima, Ristell.
þaþan ero komnar
karla ætter.
26. (B. 26, 27 1-2.) Gekk Rígr
þaþan
réttar brauter,
kom hann at sal,
suþr horfþo dyrr,
vas hurþ hnigen,
hringtr vas í gætte.
gekk hann inn at þat,
golf vas stráat.
27. (B. 27 3-6, 28 1-4.)
Sóto hjón,
sósk í augo,
Faper ok Móþer,
fingrom léko.
sat húsgume
ok snere streng,
alm of bende,
qrvar skepte.
28. (B. 28 5-8, 29 1-4.)
En húskona
hugþe at qrmom,
strauk of ripte,
sterte ermar,
keiste fald,
kinga vas á bringo,
síþar slæþor,
serk bláfáan.

29. (B. 30.) Rígr kunne þeim
röþ at segja

— — — —
— — — —

meir setteak hann
mípra fletja,
en á hliþ hvára
hjón salkynna.

30. (B. 31.) Þá tók Móþer
merkþan dúk,
hvítan af hørve,
hulþe bjóþ.
hón tók at þat
hleifa þunna,
hvíta af hveite,
ok hulþe dúk.

31. (B. 32.) Fram sette hón
fulla skutla,
[silfre varþa á bjóþ]
fæen fleske
ok fogla steikþa.
vín vas í kǫnno,
varþer kálkar,
drukkok ok dæmþo,
dagr vas á sinnom.

32. (B. 33 1-4.) Rígrkunneþeim
röþ at segja,
reis Rígr at þat,
rekkjo gærþe.
meir lagþesk hann
míþrar rekkjo,
en á hliþ hvára
hjón salkynna.

33. (B. 33 5-10, 34 1-4.)
þar vas hann at þat
þríar nætr saman,
[gekk hann meir at þat
míþrar brautar].

liþo meir at þat
mǫnoþr nío.
svein ól Móþer,
silke vafþe,
jóso vatne,
Jarl léto heita.

34. (B. 34 5-8.)

* * *

bleikt vas hár,
bjarter vangar,
ǫtol vǫro augo
sem yrmlinge.

35. Upp óx þar
Jarl á fletjom,
lind nam at skelfa,
leggja strenga,
[alm at beygja,
ǫrvar skepta,
flein at fleygja,
frǫkkor dýja].
hestom ríþa,
hundom verþa,
sverþom bregþa,
sund at fremja.
36. Kom þar ór runne
Rígr gangande,
Rígr gangande,
rúnar kende.
sítt gaf heite,
son kvaþsk eiga,
þann baþ hann eignask
óþalvǫllo.
[óþalvǫllo,
aldnar bygþer.]
37. Reiþ meir þaþan
myrkvan víþ,
hélog fjǫll,
unz at hǫllo kom.

- [skapt nam at dýja,
skelfþe lind,
heste hleypþe
ok hjörve brá.]
víg nam at vekja,
völl nam at rjóða,
val nam at fella,
vá til landa.
38. Rép einn at þat
átján búom,
aup nam at skipta,
qlom veita
meipmar ok mōsma,
mara svangrifja,
hringom hreytte,
hjó sundr bang.
39. Óko ærer
úrgar brauter,
kómo at hóllo
þars Herser bjó.
mey átte hann
mjófingraða,
hvíta ok horska,
hét sú Erna.
40. Bóþo hennar
ok heim óko,
gipto jarle,
gekk hón und líne.
saman bjoggo þau
ok sér unþo,
ættar jóko
ok aldrs nuto.
41. (B. 411-8.) Burr vas enn
elzte,
en Barn annat,
Jóp ok Aþal,
Arfe, Mōgr,
- Nipr ok Nipjungr,
— nōmo leika —
Sonr ok Sveinn,
— sund ok tafl —.
42. (B. 419-10, 42.) Kundr hét
enn,
Konr vas enn yngste.
upp óxo þar
Jarle borner,
hesta tōmþo,
hlífar bendo,
skeyte skófo,
skelfþo aska.
43. En Konr ungr
kunne rúnar,
ævenrúnar
ok aldrúnar,
meir kunne hann
mōnnom bjarga,
eggjar deyfa,
æge lægja.
44. Klók nam fogla,
kyrra elda,
seva of svefja,
sorger lægja,
— — — —
— — — —
afl ok eljon
átta manna.
45. Hann vip Ríg jarl
rúnar deilde,
brōþom beitte
ok betr kunne.
þá qlapesk
ok eiga gat
Rígr at heita,
rúnar kunna.

<p>46. Reip Konr ungr
kjorr ok skóga,
kolfe fleygþe,
kyrþe fogla.
* * *</p> <p>47. Þá kvað kráka,
— sat kviste ein —:
„Hvat skalt Konr ungr
kyrra fogla?
heldr mætte þér
hestom ríða,
hjórom of bregða
ok her fella.</p> <p>48. Á Danr ok Danpr
dýrar haller,</p> | <p>œpra óþal,
en ér hafeð.
þeir kunno vel
kjól at ríða,
egg at kenna,
under rjúfa.
* * *</p> <p>49. (B. 237-8.) Bjoggo hjón,
bauga deildo
* * *</p> <p>50. (B. 295-8.) brún bjartare,
brjóst ljósara,
hals hvítare
hreinne mjollo.
* * *</p> |
|---|--|

Hyndlóljóð.

<p style="text-align: center;">Freyja kvað:</p> <p>1. Vake, mær meyja,
vake, mín vina,
Hyndla syster,
es í helle býr.
nú 's røkr røkra,
ríða vit skolom
til Valhallar
ok vés heilags.</p> <p>2. Bipjom Herjafoþr
í hugom sitja.
hann geldr ok gefr
goll verþungo.
gaf hann Hermópe
hjalm ok brynjo,
en Sigmunde
sverþ at þiggja.</p> | <p>3. Gefr sigr sumom,
en sumom aura,
mælsko mǫrgom
ok manvit firom.
þyre gefr brǫgnom,
en brag skǫldom,
gefr manseme
mǫrgom rekke.</p> <p>4. (B. 4, 51-4.) Þór mon blóta,
þess mon bipja,
at æ við þik
einart láte.
[þó 's hǫnom ótítt
við jǫtons brúþer.]
nú tak ulf þinn
einn af stalle,
lát hann renna
með runa mínom.</p> |
|--|--|

(B. 55-8.) [Seinnes góltr þinn
goðveg troða,
vilkat mar mín
mætan hlæpa.]

Hyndla kvað:

5. (B. 6.) Fló est, Freyja,
es freistar mín,
vísar augom
á oss þanneg,
es hafer ver þinn
í valsinne
Óttar unga
Innsteins bur.

Freyja kvað:

6. (B. 7,8.) Dulen est, Hyndla,
draums ætlak þér,
es kvepr ver mín
í valsinne.
[þars góltr glóar
Gollenburste,
Hildesvíne,
es hager gøpómk
dvergar tveir
Dáenn ok Nabbe.]
senn í sǫplom
sitja vit skolom,
ok of jǫfra
ættar dæma.
[gumna þeira,
es frá gopóm kómo.]

7. (B. 9.) Þeir hafa veþjat
Vála malme
Óttar unge
ok Angantýr.
skylt 's at veita
svát skate enn unge
fǫþorleif þafe
ept frændr sína.

8. (B. 10.) Hǫrg mér gærpe
of hlaðenn steinom,
nú es grjótt þat
at glere orpet.
rauð hann í nýjo
nauta blópe,
æ trúpe Óttarr
á ǫsynjor.

Hyndla kvað:

9. (B. 46.) Snú braut heðan,
sofa lyster mik.
fær fátt af mér
frípra kosta.
hleypr þú Óps vina
úte á nóttom,
sem með hǫfrom
Heiðrún fare.

10. (B. 47.) Rant at Ópe
ey þreyjande.
skutosk þér fleire
und fyrrskyrto.
hleypr þú Óps vina
úte á nóttom,
sem með hǫfrom
Heiðrún fare.

Freyja kvað:

11. (B. 48, 491-4.) Ek slæ elde
of íviþjo,
svát eige kǫmsk
óðrend heðan.

Hyndla kvað:

Hyr sék brenna,
en haupr loga.
verða flester
fjǫrlausn þola.

Freyja kvað:

12. (B. 11.) Nú lát forna
niþja talpa,

19. Ketell hét vinr þeira,
Klyps arfþege.
vas hann móþorfaþer
móþor þinnar.
þar vas Fróþe
fyrir an Káre,
en Hilde vas
Halfr of getenn.
20. Nanna vas næst þar
Nökkva dóttir,
vas mögr hennar
mágr þins fopur.
fyrir es sú mægþ,
fram telk lengra.
[Kunnak bápa
Brodd ok Hqrve]
*alt 's þat ætt þín
Óttarr heimske.*
21. Ísolfr, Ósolfr
Qlmóps syner
ok Skúrhildar
Skekkels dóttir.
skalt til telja
skatna margra.
*alt 's þat ætt þín
Óttarr heimske.*
22. (B. 23.) Hervarþr, Hjør-
varþr,
Hrane, Angantýr,
Búe ok Bráme,
Barre ok Reifner,
Tindr ok Tyrþingr,
tveir Haddingjar.
*alt 's þat ætt þín
Óttarr heimske.*
23. (B. 24.) Þeir í Bolm austr
borner vqro,
- Arngríms syner
ok Eyfuro.
brqkon vas berserkja,
bql margs konar
of lqnd ok of lqg,
sem loge fære.
[alt 's þat ætt þín
Óttarr heimske.]
24. (B. 22, 25 1-4.)
Gunnarr bqlkr,
Grímr arþskafe,
jarnskjoldr þórer,
Ulfr gínande.
Kunnak bápa
Brodd ok Hqrve,
vqro þeir í hirþ
Hrólfs ens gamla.
* * *
25. (B. 28 9-10, 25 5-10.)
þeir vqro gumnar
gopom signaþer,
aller borner
Jqrmonekke,
Sigurþar máge,
hlýþ sogo mínne,
folkum grims,
þess 's Fáfne vá.
26. Sá vas víse
frá Vqlsunge,
ok Hjqrdís
frá Hraupunge,
en Eylime
frá Qþlingom.
*alt 's þat ætt þín
Óttarr heimske.*
27. Gunnarr ok Hqgne
Gjúka arfar

ok et sama Goþrún
syster þeira.
eige vas Gotþormr
Gjúka ættar.
[þó vas hann bróðer
beggja þeira.]
*alt 's þat ætt þín
Óttarr heimske.*

28. (B. 321-4.) Hake vas Hveþno
hóts baztr sona,
en Hveþno vas
Hjörvarþr faþer.

* * *

29. (B. 281-8, 11-12.)
Haraldr hildetönn,
borenn Hræreke
slongvanbauga,
sonr vas Auþar.
Auþr djúpúþga
ívars dóttir,
en Ráþbarþr vas
Randvés faþer.
[alt 's þat ætt þín
Óttarr heimske.]

* * *

- Freyja kvað:
30. (B. 45.) Berk minnes ǫl
mínom geste,
svát ǫll mune
orþ at tína
þessar ræpo
á þriþja morne,
es þeir Angantýr
ættar rekja.

- Hyndla kvað:
31. (B. 495-8.) Ber þú Óttare
bjór at hende
eitrblandenn mjök
illo heille.

* * *

- Freyja kvað:
32. (B. 50.) Orpheill þín skal
engo rápa,
þótt, brúþr jötons,
þölve heiter.
hann skal drekka
dýrar veigar.
biþk Óttare
ǫll goð duga.

Vǫlospó en skamma.

1. (Hyndl. B. 29.) Vǫro ellifo
æser talþer,
es Baldr of hné
viþ banaþúfo.
þess lézk Vále
verþr at hefna,
síns hann bróþor
sló handbana.

[alt 's þat ætt þín
Óttarr heimske.]

2. (B. 30.) Vas Baldrs faþer
Bors arfþege,
Freyr átte Gerþe,
hón vas Gymses dóttir.

[jötna ættar
ok Aurboðo]
þó vas þjaze
þeira frænde
skautgjarn jötonn,
hans vas Skape dóttir.

3. (B. 31.) *Mart segjom þér,
ok monom fleira.
vqromk at vite svá.
vilt enn lengra?*

4. (B. 32 5-6.)

* * *

Heiðr ok Hrossþjófr
Hrímmes kindar.

5. (B. 33.) Ero vqlor allar
frá Vittolfe,
vitkar aller
frá Vilmeipe,
seipberendr
frá Svarthofpa,
jotnar aller
frá Yme komner.
6. (B. 34.) *Mart segjom þér,
ok monom fleira.
vqromk at vite svá.
vilt enn lengra?*
7. (B. 35.) Varð einn borenn
í árdaga
rammaukenn mjök
rögna kindar.
nío bóro þann
naddgöfgan mann
jötna meyjar,
við jarðar þrom.
- (B. 36.) [*Mart segjom þér,
ok monom fleira.*

*vqromk at vite svá.
vilt enn lengra?]*

8. (B. 37.) Hann Gjölþ of bar,
hann Greip of bar,
bar hann Eistla
ok Eyrgjafa,
hann bar Ulfrún
ok Angeyja,
Imdr ok Atla
ok Járn saxa.
9. (B. 38) Sá vas aukenn
jarðar magne,
svalköldom sæ
ok sonar dreyra.
10. (B. 39.) *Mart segjom þér,
ok monom fleira.
vqromk at vite svá.
vilt enn lengra?*
11. (B. 40.) Ól ulf Loke
við Angrboðo,
en Sleipne gat
við Svapelfara.
eitt þótte skars
allra feiknast,
þat vas bróðor frá
Býleists komet.
12. (B. 41.) Loke át hjarta,
linde brendo
fann halfsvipenn
hugstein kono.
varð Loptr kvipogr
af kono illre.
þaþan 's á foldo
flagð hvert komet.

<p>13. (B. 42.) Haf gengr hríðom
við himen sjalfan,
lífr lönd yfer,
en lopt bilar.
þápan koma snjóvar
ok snarer vindar,
þá 's í rápe,
at rogn of þrjóte.</p> <p>14. (B. 43.) Varð einn borenn
ollom meire.
sá vas aukenn
jarpar magne.</p> | <p>þann kveða stille
stóruþgastan,
sif sífþapan
sjótom görvöllum.</p> <p>15. (B. 44.) Þá kemr annarr
enn mótkare,
þó þorek eige
þann at nefna.
fæir séa nú
fram of lengra,
an Óþenn mon
ulfe mæta.</p> |
|--|--|

Völundarkviða.

Frá Völande.

Níðuþr hét konungr í Svíþjóð. Hann átte tvá sono ok eina dóttor; hón hét Þóðvildr. Bræðr vóro þrír, syner Finnakonungs. Hét einn Slagfiðr, annarr Egell, þriðje Völundr. Þeir skriðu ok veiddo dýr. Þeir kómo í Ulfdale ok gærðu sér þar hús. Þar er vatn, er heiter Ulfsgjár. Snemma of morgen fundo þeir á vazströndo konor þrjár, ok spunno lín. Þar vóro hjá þeim alptarhamer þeira. Þat vóro valkyrjor. Þar vóro tvær døtr Hloðvess konungs, Hlaðguðr svanhvít ok Hervor alvitr, en þriðja var Qlrún Kjársdóttir af Vallande. Þeir hófðu þær heim til skála með sér. Fekk Egell Qlrúnar, en Slagfiðr Svanhvítrar, en Völundr Alvitrar. Þau bjoggo sjau vetr. Þá flugo þær at vitja víga ok kómo eige aptr. Þá skreið Egell at leita Qlrúnar, en Slagfiðr leitaðe Svanhvítrar, en Völundr sat í Ulfdölom. Hann var hagsatr maðr, svá at menn vite í fornóm sögom. Níðuþr konungr lét hann hönðom taka, svá sem hér er um kveðet.

Frá Vqlunde ok Nípaþe.

<p>1. Meyjar flugo sunnan
myrkvið gognom,
almvitr ungar,
ørlog drýgja.
á sævarströnd
settosk at hvílask
dróser supœnar,
dýrt lín spunno.</p> <p>2. (B. 21-4.)
* * *
Ein nam þeira
Egel at verja
fögr mæri fira
fapme ljóssin.</p> <p>3. (B. 25-12.) Önnor vas Svan-
hvít,
svanfjaprar dró,
— — — —
— — — —
en en þripja
þeira syster
varþe hvítan
hals Vqlundar.</p> <p>4. (B. 3.) Söto síþan
sjau vetr at þat,
en enn átta
allan þróþo,
en enn níunda
naupr of skilþe,
meyjar fýstosk
á myrkvan við.
[Alvitr unga
ørlog drýgja.]</p> <p>5. (B. 41-6.) Kom þar af veiþe
veþreygr skyte,
Vqlundr líþande
of langan veg,</p> | <p>Slagfiþr ok Egell,
sale fundo auþa,
gengo út ok inn.
ok umb sóþsk.</p> <p>6. (B. 47-10, 51-4.)
Austr skreiþ Egell
at Qlrúno,
en supr Slagfiþr
at Svanhvíto.
en einn Vqlundr
sat í Ulfdölm.
hann sló goll rautt
við gim fastan.</p> <p>7. (B. 55-10.)
— — — —
— — — —,
lukþe alla
lind baugom vel.
svá nam at bíþa
sinnar ljóssar
kvánar, ef hönom
of koma gerþe.</p> <p>8. (B. 6.) Þat spyrr Níþupr,
Níara dróttenn,
at einn Vqlundr
sat í Ulfdölm.
nótt fóro segger,
negldar brynjor,
skilder bliko þeira
við skarþan mána.</p> <p>9. (B. 7.) Stigo ór söþlom
at salar gafle,
gengo inn þaþan
endlangan sal.</p> |
|--|--|

- só þeir á bast
bauga dregna,
sjau hundrað allra,
es seggr átte.
10. (B. 8.) Ok af tóko,
ok á léto,
fyr einn útan,
es af léto,
kom þar af veiþe
veþreygr skyte,
Völundr lifpande
of langan veg.
11. (B. 9. 10.) Gekk brátt inne
bero hold steikja.
ár brann hríse
allþurro fúrr.
[viþr enn vindþurre
fyr Vólunde.]
sat á berfjalle,
bauga talþe
alfa ljóþe,
eins saknaþe.
[hugþe at hefþe
Hlqþvess dóttir,
Alvittr unga,
være aþtr komen.]
12. (B. 11.) Sat svá lenge,
at sofnaðe,
ok viljalauss
of vaknaþe.
visse á hqndom
hofgar nauper,
en á fótom
fjqtotr of spentan.
- Völundr kvaþ:
13. (B. 12. 13.) Hverer 'ójqfrar,
es á lqqþo
bestesíma,
ok bundo mik?
[Kallaþe Níþuþr
Níara dróttenn.]
„Hvar gatz Völundr,
víse alfa,
óra aura
í Ulfdqlom?“.
- Völundr kvaþ:
14. Goll vas eige
á Grana leiþo;
fjarre 's várt land
fjqlloim Rínar.
mank at meire
mæte qttom,
es vér heil hjú
heima vqrom.
- (B. 15.) [Hlaþguþrok Hervqr
vas Hlqþve boren,
kunn vas Qlrún
Kíars dóttir.]
15. (B. 16.) Úte stóþ kunneg
kvqn Níþaþar.
hqn inn of gekk
endlangan sal.
stóþ á golfe,
stílte rqqdo:
„esa sá nú hýrr,
es ór holte ferr.“

Níþuþr konungr gaf dóttor sinne Bqþvilde gollhring
þann, er hann tók af bastino at Vólundar. En hann sjalfr
bar sverþet, er Völundr átte, en drotning kvaþ:

16. (B. 17.) Ómon ero augo
orme frónom,
tenn hönom teygjask,
es téþ es sverþ.
[ok Bøþvildar

baug of þekker]
snípet hann sina
sinna magne.
seteþ hann síþan
í Sævarstoþ.

Svá var gort, at skornar vóro sínar í knésfótum, ok settir í hólum einn, er þar var fyr lande, er hét Sævarstaþr. Þar smípaþe hann konunge alls kyns gersimar. Enge maþr þorþe at fara til hans, nema konungr einn. Völundr kvaþ:

17. (B. 18.) Sék Nípaþe
sverþ á linda,
þats ek hvesta,
sem hagast kunnak,
ok ek herþa,
sem høgst þóttomk.
sá 's mér fránn mæker
æ fjarre borenn.
[séka þann Völunde
til smíþjo borenn.

fjöl vas þar meina,
es mögom sýndesk
at vere goll rautt
ok gersimar.

Völundr kvaþ:

(B. 19.) Nú berr Bøþvildr
brúþar mínna,
bíþka þess bót,
bauga rauþa.]

20. (B. 22.) Komeþ einer tveir
komeþ annars dags.
ykr lætk þat goll
of gefet verþa.
segeþa meyjom
né salþjóþom,
manne engom,
at mik fyndeþ.

18. (B. 20.) Sat, ne svaf, ofvalt
ok sló hamre.
vél gerþe heldr
hvatt Nípaþe.
drifo unger tveir
á dýr séa
syner Nípaþar
í Sævarstoþ.

21. (B. 23.) Snemma kallapan
seggr lét annan,
bróþer bróþor:
„göngom baug séa.“
Kómo til kisto,
kröfþo lukla.
open vas illúþ,
es í lito.

19. (B. 21.) Kómo til kisto,
kröfþo lukla.
open vas illúþ
es í sóo.

22. (B. 24.) Sneiþ af höföþ
húna þeira,
ok und fen fjötors
fætr of lagþe.

en þær skálar,
es und skörom vóro,
sveip útan silfre,
selde Nípaþe.

23. (B. 25.) En ór augom
jarknasteina,
sende kunnegre
kvön Nípaþar,
en ór tönnum
tveggja þeira
sló brjóstkringlor,
sende Bøþvilde.

24. (B. 26.) Þá nam Bøþvildr
bauge at hrósa
* * *
es brotet hafþe.
„Þoregak segja,
nema þér einom.“

Völundr kvaþ:

25. (B. 27.) Ek bæte svá
brest á golle,
at feþr þínom
fegre þykki,
ok mæþr þínne
miklo betre,
ok sjálfre þér
at sama hófe.
26. (B. 28.) Bar hana bjóre,
hann betr kunne,
svát í sesse
of sofnape.
„Nú hef ek heft
harma mínna
allra nema einna
íviþgjörnom.“

27. (B. 29.) Vel ek, kvaþ
Völundr,

verþak á fitjom,
þeims mik Nípaþar
nómo rekkar.“
hlæjande Völundr
hófsk at lopte.
grátande Bøþvildr
gekk ór eyjo.
[tregþe fgr fríþels
ok fgr þor reiþe.]

28. (B. 30.) Úte stóþ kunneg
kvön Nípaþar.
hön inn of gekk
endlangan sal;
en hann á salgarþ
settesk at hvilask:
„vaker þú, Nípuþr,
Níara dróttenn?“.

Nípuþr kvaþ:

29. (B. 31.) Vake ek ofvalt
of viljalauss.
sofna ek minst
síz sono dauþa.
kell mik í hofþ,
køld eromk røþ þín.
vilnomk þess nú,
at við Völund dømak.

30. (B. 32.)

* * *
Seg mér, Völundr,
víse alfa,
af heilom hvat varþ
húnom mínom?

Völundr kvaþ:

31. (B. 33.) Eiþa skalt mér áþr
alla vinna,

[at skips borþe
ok skjaldar rønd,
at mars bæge
ok mækes egg,]
at þú kveljat
kvön Völundar,
[né brúþe mínne
at bana verþer]
þótt kvön eigem,
þás ér kunnep,
eþa jóþ eigem
innan hallar.

32. (B. 34.) Gakk til smiþjo,
es gerþer þú,
þar fiþr belge
blóþe stokna
sneipk af høfoþ
húna þinna,
ok und fen fjotors
føtr of lagþak.

33. (B. 35.) En þær skálar,
es und skørom vøro,
sveipk útan silfre,
seldak Níþaþe.
en ór augom
jarknasteina,
sendak kunnegre
kvön Níþaþar.

34. (B. 36.) En ór tønnom
tveggja þeira
slók brjóstkringlor,
sendak Bøþvilde.
nú gengr Bøþvildr
barne auken,
engadóttir
ykkor beggja.

Níþuþr kvaþ:

35. (B. 37.) Mæltera mál,
es mik meir trege,
né þik viljak Völundr,
verr of níta.
esa svá maþr hør,
at þik af heste take,
né svá øflogr,
at þik neþan skjóte.
[þars þú skoller
viþ ský uppe.]

36. (B. 38.) Hlæjande Völundr
hófsk at lopte,
en ókátr Níþuþr
þá epter sat.

* * *

Níþuþr kvaþ:

37. (B. 39.) Upp ris, þakráþr,
þræll mín baste,

— — — —

— — — —:

biþ Bøþvilde,
mey bráhvíta,
gange fagrwareþ
viþ føþor røþa.

38. (B. 40.) Es satt, Bøþvildr,
þats sǫgþo mér?
sǫtoþ it Völundr
saman í holme?

Bøþvildr kvaþ:

39. (B. 41.) [Satt es, Níþuþr,
þats sǫgþo þér.]
Sǫto vit Völundr
saman í holme
eina øgorstund,
æva skylde.

ek vætr hönöm
vinna kunnak;
ek vætr hönöm
vinna máttak.

Gróttasöngur.

<p>1. Nú ero komnar
til konungs húsa
framvísar tvær
Fenja ok Menja.
þær 'ó at Fróþa
Fripleifssonar
mótkar meyjar
at mane hafþar.</p>	<p>4. Sungo ok slungo
snúþgasteine,
svát Fróþa man
flest sofnape.
— — — —
— — — —
þá kvaþ Menja,
vas til meldrs komen:</p>
<p>2. Þær at lúpre
leiddar vóro,
ok grjóts gréa
gangs of beiddo.
hét hváregre
hvílþ né ynþe,
áþr hann heyrþe
hljóms ambátta.</p>	<p>5. „Auþ mölom Fróþa,
mölom alsælan,
ok fjöl féar
á fegenslúpre.
site hann á auþe,
sofe hann á dúne,
vake hann at vilja,
þá 's vel malet.</p>
<p>3. Þær þyt þulo
— — — —
— — — —
þögnhorfennar:
„leggjom lúþra,
léttom steinom.“
þaþ enn meyjar
at mala skyldo.</p>	<p>6. Hér skyld enge
öþrom granda,
til þöls búa
né til bana orka.
né höggva því
hvöso sverþe,
þótt bana bróþor
bundenn finne.“</p>

7. — — — —
— — — —,
en hann kvað ekki
orð et fyrra:
„sofet eige lengr
en of sal gaukar,
eða lengr en svá
ljóþ eitt kveþak.“
8. „Vasat þú, Fróþe,
fullspakr of þik,
málvinr manna,
es man keypter.
kaust þú at afle
ok at álitom,
en at ætterne
ekke spurþer.
9. Harþr vas Hrungner
ok hans faþer,
þó vas þjaze
þeim oflgare.
Iþe ok Qrner
okrer nipjar,
bræþr berggrisa,
þeim bornar erom.
10. Kæmea Grótte
ór gréa fjalle,
né sá enn harþe
hallr ór jorþo,
né mæle svá
mær berggrisa,
ef vissem vit
vætr til hennar.
11. Vér vetr nío
vórom leikor,
oflgar alnar
fyr jorþ neþan.
- stóþom meyar
at megenverkom.
færþom sjalfar
ætherg ór staþ.
12. Veltom grjóte
of garþ risa,
svát fold fyrer
fór skjalfande.
svá slongþom vit
snúþgasteine,
hofgahalle,
at haler tóko.
13. En vit síþan
á Svíþjóþo
framvísar tvær
í folk stigom.
sneiddom brynjor,
en brutom skjöldo,
gengom gognom
gráserkjat liþ.
14. Steyppom stille,
studdom annan,
veittom góþom
Gotþorme liþ.
— — — —
— — — —.
vasa kyrrseta,
áþr Knúe felle.
15. Fram heldom því
þau missere,
at vit at kóppom
kendar vórom.
þar skorþom vit
skorþom geirom
blóþ ór benjom
ok brand ruþom.

16. Nú erom komnar
til konungs húsa
miskunnlausar,
ok at mane hafpar,
aurr etr iljar,
en ofan kulpe,
drögom dolgs sjötöl,
daprt 's at Frópa.
17. Hendr skolo hvílask,
hallr standa mon,
malet hefk fyr mik,
mitt of léttē.
nú mona hōndom
hvílþ vel gefa,
áþr fullmalet
Frópa þykke.
18. Hendr skolo hōlþa
harþar trjónor
vōpn valdreyrog,
vake þú, Fróþe.
vake þú, Fróþe,
ef vill hlýpa
sōngom okrom
ok sōgom fornōm.
19. Eld sék brenna
fyr austan borg,
vígspjōll vaka,
þat mon vite kallaþr.
mon herr koma
hinēg af bragþe,
ok brenna bæ
fyr buþlunge.
20. Monat þú halda
Hleiþrar stōle,
rauþom hringom,
né regengrjóte.
- tōkom á mōndle
mær skarpāra,
† eroma valmar
í valdreyra.
21. Mól míns fōþor
mær ramlega.
hōn feigþ fira
fjōlmargra sá.
stukko stórar
steþr frá lúþre
járne varþar,
mōlom enn framar.
22. Mōlom enn framar.
mon Yrsu sonr
vígš Halfdanar
hefna Frópa.
sá mon hennar
heitenn verþa
burr ok bróþer,
vitom báþar þat.“
23. Mólo meýjar
megens kostoþo,
vōro ungar
í jōtonmōþe.
skulfu skaptré,
skauzk lúþr ofan,
hraut enn hōfge
hallr sundr í tvau.
24. En bergrisa
brúþr orþ of kvaþ
— — — —
— — — —:
„Malet hōfom Fróþe,
senn monom hættā,
hafa fullstaþet
fljóþ at meldre.“

Grógald r.

Svipdagr kvað:

1. Vake þú, Gróa,
vake, góð kona,
vekk þik dauðra dura,
ef þat mant,
at þinn mög bæþer
til kumbldysjar koma.

Gró kvað:

2. Hvat 's nú ant
mínom engasýne?
hverjo est þólve borenn?
es móþor kallar,
es til moldar es komen
ok ór ljóðheimom lifen.

Svipdagr kvað:

3. Ljóto leikborþe
skaut fyr mik lævis kona,
sús faþmaþe mínns fõþor.
þar baþ mik koma,
es kvæmtke veit,
móte menglõþom.

Gró kvað:

4. Lõng es fõr,
langer 'ó farvegar,
langer 'ó manna muner,
ef þat verþr,
at þinn vilja býþr,
skeikar þá skuld at
skõþom.

Svipdagr kvað:

5. Galdra mér gal,
þás góþer 'ó,
þjarg þú, móþer, mege.

á vegom allr

hykk at verþa munak.
þykkjomk til ungr afe.

Gró kvað:

6. Þann gelk þér fyrstan,
es kveþa fjõlnýtan,
þann gól Rinde Rane,
at of õxl skjóter
þvís þér atalt þykker.
sjalfr leiþ þú sjalfan þik.

7. Þann gelk þér annan,
ef árna skalt
viljalauss á vegom,
urþar lokor
halde þér õllom megom,
es þú á smán sér.

8. Þann gelk þér þriþja,
ef þér þjóþáar
falla at fjõrlotom,
Horn ok Ruþr
snúesk til heljar meþan,
en þverre æ fyr þér.

9. Þann gelk þér fjórþa,
ef þik fjáendr standa
gõrver á galgvege,
hugr þeim hverfe
til handa þér
ok snúesk til sátta seve.

10. Þann gelk þér fimta,
ef þér fjõtorr verþr
borenn at boglimom,

- leysegaldur læt
þér fyr legg of kveþenn,
ok stökkur þá láss aflimom.
[en af fótum fjötorr.]
11. Þann gelk þér séttu,
ef á sjó of kemr
meira, an menn vite,
logn ok loðr
gange þér í lípr saman
ok lée þér æ friðrjúgrar
farar.
12. Þann gelk þér sjaunda,
ef þik sökja kemr
frost á fjalle hó,
hræva kulpe
meget þino holde fara
ok haldesk æ lík at lípom.
13. Þann gelk þér áttu,
ef þik úte nemr
nótt á niðvege,
- at firr mege
þér til meins göra
kristen dauþ kona.
14. Þann gelk þér níunda,
ef víp enn naddgofga
orþom skipter jöton,
máls ok manvits
at míme svara
sé þér gnógs of gefet.
15. Far nú æva,
þars forað þykkir,
ok standet þér mein fyr
munom.
á jarþföstum steine
stöþk innan dura,
meþan þér galdra gólk.
16. Móþor orþ
ber þú, mögr, heþan,
ok lát þér í brjóste búa.
iþgnóga heill
skalt of aldr hafa,
meþan þú mín orþ mant.

Fjölsvinnsmöl.

1. (B. 11-3.) Útan garða
sá upp of koma
þursa þjópar sjöt.
* * *
- Fjölsviþr kvaþ:
2. (B. 14-6, 2.)
Hvat 's flagða,
es stendr fyr forgarþom
ok hvarfar of hættan loga?
- [hvers þú leitar
eða hvers á leitom est,
hvat vilt, vinlauss, vita?]
úrgar brauter
árna aþtr heþan,
áttathér, verndarvanr, vero.
- Vindkaldr kvaþ:
3. Hvat 's flagða,
es stendr fyr forgarþe
ok býprat lípöndom lqþ?

sæmþarlauss
hefr þú seggr of lifat,
† ok halt heim hepan.

Fjölsviðr kvað:

4. Fjölsviðr heitk,
ák fróþan seva,
þeyge emk míns mildr
matar.
innan garða
þú kemr hér aldrege,
ok dríf nú vargr at vege.

Vindkaldr kvað:

5. Augna gamans
fýser aptr fáa,
hvars getr svást at séa.
garðar glóa
þykkjomk of gollna sale,
hér møndak eple una.

Fjölsviðr kvað:

6. Seg mér hverjom
est, sveinn, of borenn,
hverra est manna mögr?

Vindkaldr kvað:

Vindkaldr heitk,
Várkaldr hét mínna faðer,
þess vas Fjölkaldr faðer.

7. Seg mér, Fjölsviðr,
þats þik fregna monk
ok ek vilja vita:
hverr hér ræðr,
ok ríke hefr,
eign ok auðsölom.

Fjölsviðr kvað:

8. Menglöp heitr,
en hana móper of gat
við Svafþorens syne.

hón hér ræðr,
ok ríke hefr,
eign ok auðsölom.

Vindkaldr kvað:

9. Seg mér, Fjölsviðr,
þats þik fregna monk
ok ek vilja vita:
hvé grind heitr,
es með goðom söt
menn et meira forað?

Fjölsviðr kvað:

10. Þrymgöll heitr,
en hana þrír gerðo
Sólblindu syner.
fjötorr fastr
verðr við faranda hvern,
es hana hefr frá hlipe.

Vindkaldr kvað:

11. Seg mér, Fjölsviðr,
þats þik fregna monk
ok ek vilja vita.
hvé garðr heitr,
es með goðom söt
menn et meira forað?

Fjölsviðr kvað:

12. Gastropner heitr,
en hann gorrvan hefk
ór Leirbrímes limom.
svá hefk studdan,
at standa mon
æ meðan öld lifer.

Vindkaldr kvað:

13. Seg mér, Fjölsviðr,
þats þik fregna monk
ok ek vilja vita:

hvé garmar heita,
es gífrare hefk
enga fyrr í löndom litet?

Fjolsviðr kvað:

14. Gífr of heitr,
en Gere annarr,
ef þú vilt þat vita.
varðer ellifo
of varða þeir,
unz rjúfask regen.

Vindkaldr kvað:

15. Seg mér, Fjolsviðr,
þats þik fregna monk
ok ek vilja vita:
hvárt sé manna nokkot,
es mege inn koma,
meðan sókndjarfer sofa?

Fjolsviðr kvað:

16. Missvefne miket
vas þeim mjök of laget,
sípans þeim vas varzla
vitop.
annarr of nætr sefr,
en annarr of daga,
ok kemsk þá vætr, ef þá
kom.

Vindkaldr kvað:

17. Seg mér, Fjolsviðr,
þats þik fregna monk
ok ek vilja vita:
hvárt sé matar nokkot,
þats menn hafe
ok hlaupe inn meðan eta?

Fjolsviðr kvað:

18. Vengbráðer tvær
liggja í Vípofnes lípom,
ef þú vilt þat vita.

eitt 's svá matar,
at þeim menn of gefe
ok hlaupe inn meðan eta.

Vindkaldr kvað:

19. Seg mér, Fjolsviðr,
þats þik fregna monk
ok ek vilja vita:
hvé barmr heitr,
es breiðask umb
lönd öll limar?

Fjolsviðr kvað:

20. Mímameiðr heitr,
en mange veit,
af hverjum rótom renn.
við þat fellr
es fæstan varer;
flórat eld né járn.

Vindkaldr kvað:

21. Seg mér, Fjolsviðr,
þats þik fregna monk
ok ek vilja vita:
hvat af móðe verðr
ens mæra viðr,
es flórat eld né járn?

Fjolsviðr kvað:

22. Út af hans aldne
skal á eld bera
fyr kelesjúkar konor.
útar hverfa
þess þær innar skyle.
sá 's hann með mǫnnum
mjǫtoðr.

Vindkaldr kvað:

23. Seg mér, Fjolsviðr,
þats þik fregna monk
ok ek vilja vita:

hvé hane heitr,
es sitr í hóm vípe,
allr víp goll glóar?

Fjölsviðr kvað:

24. Vípofner heitr,
en hann stendr veþrglaser
á meips kvistom Mima.
einum ekki
þryngr örófsaman
Surtr Sinnmoro.

Vindkaldr kvað:

25. Seg mér, Fjölsviðr,
þats þik fregna monk
ok ek vilja vita:
hvárt sé vápna nokkot,
es knege Vípofner fyrer
hníga á heljar sjot?

Fjölsviðr kvað:

26. Lævateinn heitr,
es gerpe Loptr rúnom
fyr nágrindr neþan.
í segjárnskere
liggr hjá Sinnmoro,
ok halda njarplásar nío.

Vindkaldr kvað:

27. Seg mér, Fjölsviðr,
þats þik fregna monk
ok ek vilja vita:
hvárt aptr kemr,
sás epter ferr
ok vill þann tein taka?

Fjölsviðr kvað:

28. Aptr mon koma,
sás epter ferr
ok vill þann tein taka,

ef þat færer,
es fáer eigo,
eire aurglases.

Vindkaldr kvað:

29. Seg mér, Fjölsviðr,
þats þik fregna monk
ok ek vilja vita:
hvárt sé mæta nokkot,
þats menn hafe,
ok verþr því en fólva gýgr
fegen?

Fjölsviðr kvað:

30. Ljósan léa
skalt í lúpr bera,
þanns liggr í Vípofnes
völom,
Sinnmoro at selja,
áþr sòm telesk
vápni til vígs at léa.

Vindkaldr kvað:

31. Seg mér, Fjölsviðr,
þats þik fregna monk
ok ek vilja vita:
hvé salr heitr,
es slungenn es
vísom vafroga?

Fjölsviðr kvað:

32. Hýrr hann heitr,
en hann lengi mon
á bjargs odde bifask.
auþranns þess
mono of aldr hafa
frétt eina firar.

Vindkaldr kvað:

33. Seg mér, Fjölsviðr,
þats þik fregna monk
ok ek vilja vita:

hverer þat gerþo,
es fyr garþ of sák
innan ásmaga?

Fjölsviþr kvað:

34. Une ok Íre,
Báre ok Óre,
Varr ok Vegdrasell,
Dóre ok Úre,
Dellingr, Atvarþr,
Lápskjalftr, Loke.

Vindkaldr kvað:

35. Seg mér, Fjölsviþr,
þats þik fregna monk
ok ek vilja vita:
hvé bjarg heitr,
es sék brúpe á
þjópmæra þruma?

Fjölsviþr kvað:

36. Lyfjaberg heitr,
en þat hefr lengi veret
sjúkom ok sóðrom gaman.
heil verþr hver,
þótt hafe heljarsótt,
ef þat klífr kona.

Vindkaldr kvað:

37. Seg mér, Fjölsviþr,
þats þik fregna monk
ok ek vilja vita:
hvé meyjar heita,
es fyr Menglaþar knéom
sitja sáttar saman?

Fjölsviþr kvað:

38. Hlíf heitr ein,
qnnor Hlífþrasa,
þriþja þjóþvara,

Björt ok Bleik,
Blíp, Friþ, — —,
Eir ok Aurböþa.

Vindkaldr kvað:

39. Seg mér, Fjölsviþr,
þats þik fregna monk
ok ek vilja vita:
hvárt þær bjarga,
þeims blóta þær,
ef gerask þarfar þess?

Fjölsviþr kvað:

40. Bjarga svinnar,
hvars blóta þær
á stallhelgom staþ.
svá hátt forað
kemrat hólpa sonom,
hvern ór nauðom nema.

Vindkaldr kvað:

41. Seg mér, Fjölsviþr,
þats þik fregna monk
ok ek vilja vita:
hvárt sé manna nökktot,
es knege á Menglaþar
svóðsom arme sofa?

Fjölsviþr kvað:

42. Vætr 's þat manna,
es knege á Menglaþar
svóðsom arme sofa,
nema Svipdagr einn,
hónom vas en sólþjarta
brúþr at kvön of kveþen.

Vindkaldr kvað:

43. Hritt á hurþer,
lát hlíp mér rúm,
hér mátt Svipdag séa.

en þó vita far,
ef vilja myne
Mengloþ mitt gaman.

- Fjolsviþr kvað:
44. Heyr, Mengloþ,
hér 's maþr komenn,
gakk á gest séa.
hundar fagna,
hús hefr upp lokezk,
hykk at Svipdagr sée.

- Mengloþ kvað:
45. Horsker hrafnar
skolo þér á hóm galga
slíta sjóner úr,
ef þú þat lýgr,
at hér sá langt komenn
mogr til mínna sala.

46. Hvaþan fórt?
hvaþan fór gerþer?
hvé þik héto hjú?
at átt ok nafne
skalk jartegn vita,
ef vask þér kvón ofkveþen.

- Vindkaldr kvað:
47. Svipdagr heitk,
Sólbjartr hét mínna faþer.

þaþan rðkomk vindkalda
vego.

urþar orþe
kveþr enge maþr,
þótt sé víþ lðst laget.

- Mengloþ kvað:
48. Vel þú nú komenn,
hefk mín vilja beþet,
fylgja skal kveþjo koss.
forkunnar sýn
mon flestan glaþa,
hvars hefr víþ annan lðst.

49. Lenge satk
ljúfo berge á,
beipþ þín dægr ok daga.
nú þat varþ,
es vætt of hefk,
at est komenn, mogr, til
mínna sala,

50. Þráar haþar
hefk til þíns gamans,
en þú til míns munar.
nú 's þat satt,
es vit slíta skolom
æve ok aldre saman.

Bruchstücke von eddischen Liedern in der Snorra-Edda.

I.

- Njorþr kvað:
1. Leiþ eromk fjöll,
vaska lenge á,
nætr einar nío.

ulfa pytr
þóttomk illr vesa
hjá sngve svana.

- B. 12₂ of hefr *f.* hefer *FJ.*
 B. 13₂ firar *zugefügt FJ (v. metr. gf.).*
 B. 14₂ Frigg of *f.* Freyja *FJ.* —
 6 halfan *f.* en halfan *FJ.*
 B. 15₁ es: heitir salr *SnE.* —
 6 svæfer: svefr *U(SnE).*
 B. 16₂ = B. 5₂.
 B. 17₆ at *G. Pálsson, Rask, Bugge*
f. ok.
 10₅ kome *rW 748, comiþ R, kemr U.*
 11₆ valglaupe *R, valglauune 748.*
 12₄ es *f.* es sú *FJ.* — 5 en *f.* en þat
FJ.
 13₂ hykk *f.* svá hykk *FJ.* — á: at
R. — 4 einherja *unecht FJ.* —
 5 ganga: ganga senn *rW 748.* —
 6 víþ: at *R.*
 B. 24 *unecht Bugge, Mülh., Symons.*
 — 3 = 13₂.
 14₁ geit *unecht FJ.* — 2 nach á steht
 Herjafþr(s) *in R 748.*
 15₁ hjörtr *unecht FJ.* — 2 hóllo á
f. á hóllo Herjafþrs, cfr. 14₁.
 B. 27—35 *unecht Mülh. DAV, Symons*
u. a.
 B. 27₂—4 *umgesetzt FJ.* — 5, 8 *unecht FJ.*
 B. 28₁₂ *unecht FJ.*
 B. 29₇—9 = 30₇—9 *unecht Mülh. DAV.*
 B. 31₃ undan *R, und 748.*
 B. 32₁ íkorne *unecht GV Opb.*
 B. 33₂ hœfingar: á fügen *R 748 zu.*
 B. 34₂ ósviþra apa *unecht FJ.* —
 4—6 *unecht FJ.*
 16₄—6 *unecht FJ.* — 7 -gríþr (*bis*),
so U, die and. gríþ.
 B. 37—41 *unecht Mülh. DAV, Symons*
u. a.
 B. 38₆ frá lies í frá.
 B. 39₂ skirleito *f.* eno skirleita *FJ.*
 B. 41₅ harþmóþgo *R 748 rWU, hriþ-*
feldo 748, 757 (Skáldskaparmöl).
 17₄ opner *f.* þviat opner *FJ.*
 B. 43—4 *unecht Mülh. DAV. Symons.*
 B. 43₂ skapa *R 748 U, skipa rW.*
 B. 44₇—9 *unecht FJ. 748 fügt dem*
ganzen noch hinzu: en Brimersverþa.
 18₇ *unecht FJ.*
 19₆ Her- so *Egíllsson mit 748; hel-*
RrW U 757.
 20₄—11 *unecht Grundtvig.*
 B. 49 *unecht Grundtvig, Symons.* —
 7—9 *unecht FJ. Óske, Óme lies*
Óske, Óme.
 21₂ hétomk *f.* er ek hét *FJ zum teil*
mit Rask.
 22₆ þllom einheriom oc ofins hylli
R 748.
 B. 54 *unecht Mülh. DAV.* — 4—6 *unecht FJ.* — 8 hykk *f.* er ek hygg
(R), ek hygg (748) FJ. — 9 at
 748, at *R.*

Skirnesmól.

In R und in 748 zum v. 28; v. 41 auch in SnE.

- 1₂ skjótt *eingesetzt v. Bugge.*
 2₂ esomk *f.* es mér *GV Opb.*
 4₁ Hvi *f.* Hvi of *FJ.* — 4 alfr *f.*
 þviat alfr *FJ.*
 5₄ unger *f.* þviat unger *FJ.* — 6 treir
 feht *in 748.*
 6₂ ganga sá *f.* sá ganga *FJ.* —
 5 þapan *R, þeim 748.*
 7₂ an manna *FJ: senn manni 748,*
enn mann R.
 10₄ *unecht FJ.*
 13₂ an *f.* heldr en at (*R*), en (*748*)
FJ.
 14₂ nú til *R.* — 3 rennom *R, hól-*
lom 748.
 15₁ úte *f.* hér úte *FJ.*

- 17₂ né *R.*, ok 748.
 18 *fehl* in 748.
 19₈ óleip- *lies* 6 -leip-.
 20₄ Freyr 748, frey *R.* — 6 byggom 748, byggjom *R.*
 21₁ þér *f.* þér þá *FJ.* — 2 of vas *f.* vas *FJ.* — 4-6 *fehlen* in 748.
 22₁₋₃ *fehlen* in 748. — 2 of sé *f.* sé *FJ.*
 23₁ þú *f.* þú þenna *FJ.* — 6 sætt *R.*, satt 748 (= sátt *d. h.* sett?)
 24₆ vegezk *f.* ykr vega típe *FJ.*
 26₁ þik drepk *unecht FJ.* — 2 ek *f.* en ek *FJ.*
 27₄ *unecht FJ.* — *Für* heime ör (3) *hat* 748 *nur* ok. — 5 *meirr* *fehl* in *R.*
 28₃ út of *f.* út *FJ.* — 4 *unecht FJ.*
 29₇ *unecht FJ.*
 30₄ -þurs *f.* -þursa *FJ.* — 7-10 *unecht FJ.*

- 31₁ þurse *f.* þurse þríhöfðom *FJ.* — 4-5 *unecht FJ.* — 7 þrungenn vas *f.* vas þrungenn *Bugge.* — 8 ofanv. önn *f.* önn ofanv. *Sievers Sk.*
 32₃ *die* líoke *FJ.*
 B. 33 *unecht FJ.* *cfr.* *Sievers Beitr.* VI, 371.
 33₄ *unecht Grundtvig.* — 8 *unecht FJ.*
 34₁ heitr *f.* heiter þurs *FJ.* — 4, 6 þar . . . | . . . þér geita *f.* þar þér . . . | geita *FJ.* — 7-10 *unecht FJ.*
 35₃ ok æpe *unecht FJ.*
 37₅ þroskamiklom *f.* enom þroska *FJ.* *Cfr.* *GV Cpb I 488.*
 38₄ ept *f.* en ept *FJ.* *So auch* 40₄.
 39₂ mare *f.* mar *FJ.*
 41₅ þóttomk *f.* mér þótte *FJ.*

Hárbarþsljóð.

Im ganzen kann ich auf meinen aufsatz über dies gedicht, der in den Aarb. f. n. Oldk. bald erscheinen wird, hinweisen. Siehe auch F. Niedner in Ztsch. f. d. alt. 1887. In R. — Von minna verka in v. 17 auch in 748.

- 1₁ es *f.* es sá *FJ.* — 2 sund *f.* sundit *FJ.*
 2₁ es *f.* es sá *FJ.* — 2 vág yfer *f.* um vágenn *FJ.*
 3₁ sund yfer *f.* um sundet *FJ.* — 4 matr *f.* matrenn *FJ.* — 6 forak *f.* ek . . for *FJ.* — 7 sildar *f.* silldr *FJ.*
 4₁ hrósar *f.* hrósar þú verþenom *FJ.*
 5₂ es *f.* es hverjom *FJ.* — 3 *unecht FJ.*
 6₅ *unecht FJ.*
 7₁, 2, 3 eikjo . . . stöþ . . . skip . . . land *f.* eikjonne . . . stöþna . . . skipit . . . landit *FJ.*
 8₁ Hildolfr *lies:* Hildolfr sá. — 2 böþ-omk *f.* mik . . . baþ *FJ.* — 4 í *f.* es býr í *FJ.* — 7-8 *unecht FJ.* — 10 sund *f.* sundit *FJ.*
 9₅₋₆ *unecht FJ.* — 7 ek em xugefugt *FJ.* — 10 of heiter þú *f.* þú heiter *FJ.*
 12₃ fjörve fyr slíkom *f.* fjörve míno fyr slíkom sem þú eest *FJ.*
 13₁ ljótan *f.* ljótan mér þykket í því *FJ.* — 2 *unecht FJ.* vág *f.* váginn *FJ.* — 3 mín ogör *f.* ogör mín *FJ.* — 4 launa *f.* launa kǫgorsveine þínom *FJ.* — 5 sund yfer *f.* yfir sundit *FJ.*
 15₃ enn *f.* sá enn *FJ.* — 4 höföþ *f.* höföþit á *FJ.* — 8 Hárbarþr meþan *f.* meþan Hárbarþr = 17₁₀ = 19₁₀ = 21₁₀ = B. 39 *FJ.*
 16₆ at fella *f.* fella *FJ.*
 B. 17—18 *unecht FJ.*

- 17₄ Al- f. All-. — ₅ *unecht FJ.* —
₆ mest merki f. merki mest *FJ.* —
₈ *unecht FJ.* síþan *fehl* 748.
18₃ *bis* B. 22 *unecht FJ.*
B. 22 um sik *miss* vor es hvert *stehen*.
19₇₋₈ *unecht FJ.*
20₁₋₄ u. B. 26₁₋₄ *ein vers, das übr.*
unecht FJ.
B. 25₃ munder f. er þú munder *FJ.*
B. 26₅ *unecht Rask; cfr. Lokas. 60₆.*
B. 27—8 *unecht FJ.*
21₃ *q* f. ána *FJ.* — ₆ urþot f. urþo
þeir þó (f. in 748) lítt *FJ.* *Cfr.*
Grundtvig. — ₇₋₈ *unecht FJ.*
22₃ Einherjo 748, einhverja *R.* —
₃ línhvíta f. hina línhvítu 748,
ena línhvítu *R. FJ.* — ₄ laun-
748, laung *R.* — ₅ gollbjarta f.
ena gollbjorto *R.* hina gullhvítu
748 *FJ.*
B. 31—36 *unecht FJ.*
B. 31 þér 748, þeir *R.*
B. 32 væra *R.* vas 748.
23₄ vélta *R.* viltu 748. — 23 u.
B. 39₁₋₂, ₇₋₈ *ein vers FJ.*
B. 38, 39₃₋₆ *unecht FJ.*
24₁ here f. hernom *FJ.* — ₂ *Die*
lücke FJ.
B. 41 *unecht FJ.*
25₃ bauge munda f. munda bauge *FJ.*
Die lücke FJ. — ₄ sætta *R.* sætt
hafa 748.
- B. 44—47 *unecht FJ.*
B. 44 haugom f. skaugum 748,
skógom *R.* *Bugge.*
B. 45 hauga f. skóga *Bugge.*
B. 47 ópa mono 748, þú ópa myner
R.
28₃ skyld f. skyldu *FJ.*
29₃ fíro f. fíro þinne *FJ.*
B. 51—2 *unecht FJ.*
30₃ báte f. bátenom *FJ.*
31₁ firr *R.* frá 748.
32₁ leiþ f. leiþina *FJ.* — ₂ villat
mik ferja f. þú vill mik (nú 748)
eige um vágenn ferja *FJ.*
33₃ stoks 748, stoksins *R.* — ₄ en
— qnnor f. qnnor til steinsins
(steins 748) *FJ.* — ₅ vegs 748,
vegsins *R.* — ₆ Verland hitter f.
hitte Verland (Valland 748) *FJ.*
— ₉₋₁₀ *unecht FJ.*
B. 57—8 *unecht FJ.*
B. 57 í dag *R.* á dege 748.
B. 58 verande *R.* rennande 748. —
ek f. es ek *FJ.*
34₁ okkat 748, okkat vera *R.* —
₃ alls f. alls þú mér *R.* er þú vill
748. skötingo f. sk. einne *FJ.*
svarar *R.* svara 748. — ₃ monk f.
monk þér *FJ.* — ₄ sinn f. í sinn
FJ.
B. 60 *unecht FJ.* — allan *R.* allir
748.

H y m e s k v i þ a.

- 1₈ hvera *R.* hverja 748.
3₂ orþbægnom f. orþbægnenn *FJ.*
5₅ afe f. faþer *FJ.*
B. 6 *unecht FJ.*
6₂ framan f. fram *R.* frálega 748
FJ.
8₅ faþer 748, frí *R.*
10₅₋₆ *unecht Grundtvig.*
11₁ S6 lies Se. — ₇ afr f. afr *Grund-*
tvig.
- 17₁ vænter mik 748, vænte ek *R.*
— ₂ myne *R.* mvnet 748.
19₃ lengra at róa f. at róa lengra *FJ.*
20₁ meirr 748, mærr *R.* — ₄ ópa
fehl in *R.*
21₅ agne 748, qngle *R.*
22₃ f. þórr þonarr?
23₃ hraun- f. hrein- *Vigf. Diet.*
hruto 748, hlumpo *R.* — ₅₋₆ *un-*
echt Dietrich.

- 24₂ *Die lücke FJ.* — 5 svát at *f. svá*
at *Bugge.*
25₂ *Die lücke FJ.*
26₆ ok 748, ok með *R.* — 9-10 *un-*
echt FJ. Cfr. Hildebrand v. 26—7.
31₈ heitt 748, het *R.*
32₂ mættþ *R.*, mættir 748.
33₈ steig *R.*, stóþ 748. — 5 hófsk *f.*
hóf sér *Sievers.* = 35₁.

- 34₁ Fórot *f. fóro G. Pálsson, cfr.*
36₁. — 8 fjöl 748, fjölþ *R.*
35₂ standande *f. standanda FJ. Die*
lücke FJ. — 7 hvale 748, vala *R.*
36₅ skær *f. skirr Rask.* — 6 beine
f. banni SvEg.
37₁ Er *f. Enn er FJ.*
38₈ eitrommeiþe *f. eitt hørmeiþit*
Bugge.

Lokasenna.

In *R*; in *SnE.* findet sich 21₁₋₂ u. 47₃ u. 29₄₋₆ als ein vers citiert!

- 2₁, 2 vöpn ... vígrisne *f. vöpn sín*
... vígrisne sína *Sievers Pr.* —
6 vorþe *f. orþe FJ.*
3₆ blendk *f. ok blend ek þeim FJ.*
8₄ æser *f. þviat æser FJ.*
12₃ svá *f. svá bange FJ.* — 6 gremj-
at *f. gremþu eigi Sievers Pr. Cfr.*
Grundtvig.
13₁ mækes *f. armbauga FJ. banga*
kæst Sievers Pr. — 7 *unecht FJ.*
14₁ Ef *f. Veitk ef Sievers Pr.* —
2 sem *f. svá sem ders.* — 6 lykak
f. litt ek Rask.
16₁ Þiþk þik *f. Þiþk Sievers Pr.*
17₂ allra kveþk *f. kveþk allra kvenna*
FJ. — 4 arma *f. sízt arma Sievers*
Pr.
18₅ bjóre reifan *f. bjórreifan FJ.* —
6 fla *f. frjá Egilsson.*
21₃ Gefjonar *f. Gefjon at FJ.* —
4 aldar *f. þviat aldar Sievers Pr.*
23₇₋₈ *unecht Hildebrand.* — 7 bõrn
of *Rask, fehlt in R.*
24₁ síþa *f. síga G. Pálsson.*
26₄ Véa *f. er þá Véa Sievers Pr.*
27₁ Ef *f. Veizt ef FJ.* = 43₁ =
50₁ = 51₁.
31₂ fremr at þér *f. at þér fremr FJ.*
— 3 ógótt lies ó-gótt. — 'ó *f. 'ó*
þér *Sievers Pr.*

- 32₅, 6 at ... stóþo þik *f. síztu (sízt*
þik Bugge) at ... síþo (stóþo Bugge)
FJ.
33₂, 3 varþer fáe | vers *f. varþer |*
vers fáe *FJ.* — 4 undr *f. hitt es*
undr *FJ.*
34₂ austan *f. austr heþan FJ.*
38₄ hønd ena *f. handar ennar FJ.*
— 5 monka *f. mun ek FJ.* —
6 þér *f. es þér FJ.*
39₄ betr *f. vel Bugge.*
40₅, 6 aldrege | þess *f. þess aldrege |*
FJ.
41₃ unz of *f. unz Hildebrand.*
46₄, 5 í ... | finna þik *f. ok þik í*
... | finna *FJ.* — stráe *f. strá*
Sievers Pr.
47₂ est *f. es Bugge.* — 4 ofdrykkja
f. þviat ofdrykkja FJ.
49₄ þik *f. þviat þik Sievers Pr.*
52₄ verþr *f. verþr oss Sievers Pr.*
Prosastück: Sif fehlt R.
53₁ ves *f. ves þú nú FJ.* — 6 - lausa
f. lausom G. Pálsson.
54₄ *unecht FJ.*
55₁ Fjöll *f. Fjöll qll FJ.* — 3 heim
f. heiman FJ.
57₂ skal *f. skal minn Sievers Pr.* =
59₂ = 61₂ = 63₂.

- 58₂ hér f. hér nú *FJ.* — ¹ burr
Bugge, fehl in R. — ⁷ ulf f. ulfinn
Grundtvig.
- 60₄ þumlunge *unecht Sievers Pr.*
 62₇ *unecht FJ.*
 65₆ *unecht FJ.*

Þrymskviða.

- 4₄ silfre være f. være (ór) silfre
GVCpb. Der ganze vers unecht?
- 5₁ þá fló f. Fló þá *FJ.* = 8₁. —
³ útan f. fyrer útan *FJ.* = 8₃. —
 5-6 *unecht FJ.* = 9₅₋₆. — 11-12
unecht Grundtvig.
- 8₇ þóro f. hann þór *Symons.*
 12₅₋₆ *unecht FJ. mit Grundtvig.*
- 16₂ enn þrjúge f. þrjúþogr *FJ. lücke Grundtvig.*
- 17₃ þórr l. þonarr *Sievers Pr.*
- 18₄ *Die lücke FJ. Bugge und Grundtvig nehmen an, dass die erste hälfte verloren sei.*
- 20₁ kvaþ þat f. kvaþ *Munch.* —
² *Die lücke Grundtvig.*
- 22₅ fœra f. fœreþ *Bugge.*
- 23₁ Ganga f. Ganga hér *Sievers Pr.*
 — ⁷⁻⁸ einnar . . . | þykkjomk f.
 einnar mér . . . | þykkir *Sievers Pr.*
- 24₇₋₈ *unecht Dietrich.*
- 27₇ þykkjomk f. þykke mér *Sievers Pr.* — ⁸ eldr of *Rask, fehl in R.*
- 29₉₋₁₀ *unecht Grundtvig.*
- 32₉₋₁₀ *unecht Dietrich.*

Alvíssmöl.

In R. V. 20 u. 30 auch in SnE.

- 1₆ skal f. skalat *FJ.*
- 2₅ þykkjomk f. þicci mér *FJ.*
- 3₆ bregþet . . . firar f. bregþe enge
 . . . fira *FJ. cfr. Sievers Sk. (Beitr. VI, 371).*
- 7₂ vilk f. es ek vil *Rask.*
- 8₆ viljak f. ek vil *GVCpb.*
- 10₂ þsom f. alfum *Bugge.*
- 13₄ hvé f. hversu *Bugge.*
- 14₃ hvél *unecht FJ.*
- 16₃ leika Dvalens f. Dv. leika *Sievers.*
- 20₂ vófoþr : vqnsuðr 748. — ⁶ kalla
 i heljo hviþoþ *R, 1eþ, heiter í*
 heljo hlqmmoþr 748 r.
- 22₈ vindalot f. vinzfloþ *Rask.*
- 28₂ fax : far *R.*
- 30₂ njól *R, njóla U 748 1eþ.* —
 meþ goþom *R 748 1eþ, í heljo U.*
 — ³ in *U: Kolloþ es gríma meþ*
 goþom. — ⁴ óljós *R 748, Ósorg*
 r 1eþ, oldrg (!) *U.*

Baldurs draumar.

Nur in 748.

- 2₂ enn aldne f. allða FJ.
 3₄ gól of : golv 748.
 4₄ vqlvo f. vqlo Sievers Pr.
 5₃ hqfomk f. mér hefr Sievers Pr.
 6₂ emk V. sonr f. sonr em ek V.
 FJ. — 4 ek — mon f. ek man ór
 heime FJ. — 8 flóþ es f. flóþ FJ.
- 8₃ = 10₃ = 12₃ unz 's f. unz FJ.
 9₂ -baþm f. barm Hildebrand.
 11₁ Vála Bugge, fehlt in 748. —
 3-4 unecht FJ. — 5 þværat f. þvær
 Sievers Pr. mit Rask u. AM.
 13₄ enn aldne f. aldenn FJ, cfr. 2₂.
 14₂ hróþegr ves f. ves hróþegr FJ.

Rígsþula.

Nur in W.

- 1₁ ár f. at citat in U s. SnE. III
 prolog. s. LXV.
 3₂ Die lücke Grundtvig.
 5₁₋₂ u. 3-4 von Bugge umgestellt.
 6₃₋₄ unecht FJ. — 9 hqrund- f.
 hqrve FJ.
 7₃ Die lücke Bugge.
 8₁₋₂ Bugge stellt um. — 4 megens f.
 magns Bugge Arkiv I, 306.
 9₄ lücke Grundtvig. — 7 vas f. es
 AM Rask.
 10₁₋₂ in der hds. steht die zweite
 zeile vor der ersten. Umstellung
 nach Bugge.
 12 Die lücke FJ.
 13₉₋₁₀ an dieser stelle unecht FJ.
 15₄ Die lücke FJ.
 18 Die ergänzung (x. 1) und die ver-
 setzung der 2 zeilen vgl. Bugge Ar-
 kiv I, 305-6.
 19₁₋₂ Die ergänzung nach Bugge.
 21 Die lücke FJ.
 27₄ léko f. at leika FJ.
 26-8 Die strophenteilung nach Bugge
 Arkiv I, 307.
- 29₂ lücke Grundtvig.
 31₃ unecht, cfr. Bugge Arkiv I, 306.
 32₅₋₈ eingesetzt von Bugge.
 33₃₋₄ unecht FJ.
 34 lücke FJ.
 35₅₋₆ unecht Grundtvig; 7-8 unecht
 FJ.
 36₉₋₁₀ unecht FJ.
 37₅₋₈ unecht FJ.
 39₁ Óko f. okum Bugge. — 5 mey átte
 f. mætte Bugge. — 6 mjósingraða
 f. mjósingarða Bugge. — 7 hvíta
 . . horska f. hvítre . . horskre
 Bugge. — 8 hét sú f. héto Rask.
 41-2 Die strophenteilung nach Bugge
 Arkiv I, 310.
 42₁ enn f. einn Bugge Arkiv I, 310.
 44₃ of f. ok Rask. — 4 lücke Bugge.
 46₄ lücke FJ.
 47₇ hqrrom of bregða Bugge, fehlt in
 hds.
 49-50 hierher gesetzt nach Bugge
 Arkiv I, 307-10; vgl. 23, 28.

Hyndloþjóþ.

Nur in der Flateyjarbók.

- 1₈ vés f. til vés *AM Rask*.
 2₁ Herja- f. herians *Munch*. —
 4 verþungu f. verdugum *N. M. Petersen Nord. myth. 155*.
 3₁ sumom f. sunom *Bugge Grundtvig*.
 4₅₋₈ unecht *FJ*.
 B. 5₅₋₈ unecht *FJ*.
 5₅ hafer f. hefer *FJ*.
 6₅₋₁₀ unecht *FJ*. x. t. mit Grundtvig. — 11 senn i f. sennom vit ör *Bugge Arkiv I, 260*. — 15-18 unecht *FJ*.
 8₂ of *Bugge Arkiv I, 260*, fehlt in *F*.
 9-11 hierher gesetzt *FJ*.
 9₅ = 10₅ Óps f. edl- *Bugge Arkiv I, 263-5*.
 10₁ Ópe f. ædi *Bugge*. — 3 þér f. þeir *Bugge*. — 7-8 eingesetzt von *Bugge*.
 11₄ óbrend f. á braut *Bugge Arkiv I, 265*.
 12₅₋₇ unecht *FJ*.
 14₆ Friund f. Friaut *Bugge*.
 15₆ framr gerþe f. framer gerþo *Bugge*. — 7 hvarfa f. hvarfla *FJ*.
 16₃ vǫ f. vǫl in *F*. — 8 kvenna f. kvennu *Bugge*.
 B. 16 unecht *Grundtvig*.
 17₃ dótter f. barn *FJ*. — 4 die lücke *FJ*.
 18₉₋₁₀ unecht *Grundtvig*.
 19_{7, 8} Hilde . . . Halfr f. elldri . . .
 Aalfr *Bugge Arkiv I, 249-51*.
 20₇₋₈ unecht (cfr. 24_{5-a}) *Grundtvig*.
 22₁₋₂ eingesetzt v. *Munch*.
 23₁ þeir í Bolm austr f. ani omi *Grundtvig*. — 2 borner vǫro f. vǫro borner *Grundtvig*. — 5 vas eingesetzt *FJ*. — 8 bǫl f. bǫls *FJ*. — 9-10 unecht *Grundtvig*.
 24₁₋₄ = B. 22 hierher gesetzt nach *Bugge Arkiv I, 256*. — 8 lücke cfr. *Bugge Arkiv I, 251-4*.
 25₁₋₂ = B. 28₉₋₁₀ hierher gesetzt *Bugge Arkiv I, 251-4*. — 4 Jorm. f. frá Jorm. *Sievers Beitr. VI, 340*.
 27₇₋₈ unecht *FJ*.
 28 = B. 32₁₋₄ Hierher gesetzt nach *Bugge Arkiv I, 257-8*. — 2 hǫts f. hǫte *Sievers Beitr. VI, 340*.
 29₉₋₁₀ unecht *FJ*. — lücke *FJ*.
 30₂ geste f. gelte *AM Rask*. — 5 þessar f. þessa *AM Rask*. — 8 rekja f. reikna *AM Rask*.
 31₃ eitir f. eitire *Bugge Arkiv I, 265*. — 4 lücke *FJ*.

Vǫlospǫ en skamma

= *Hyndloþjóþ B. 29-44. 32₁₋₄. Cfr. SnE. I, 42-4, wo es heisst: svá sem segir í Vǫluspá hinni skömmu*.

- 1₃ es Baldr of f. Baldr es *FJ*. —
 7-8 síns hann . . . | sló f. síns . . . |
 sló hann *Bugge Arkiv I, 261*. —
 9-10 unecht.
 2₅₋₈ unecht *FJ*.
 3₄ lengra f. fleira *AM Rask*.
 5₂ Vitt- f. Viþ- (vict- U) *Grundtvig*. — 5 seiþ : skil- *F*.
 B. 36 unecht *AM Rask*.
 12₁ át f. af *Grimm Myth. 3, XXXVII*.
 — 4 kono f. komo *AM Rask*.
 13₈ rogn f. regn *Bugge mit Svð Eg*.
 14₆ úþgastan f. -auþgastan *Grundtvig*.

Volundarkviða.

Prosa x. 2 l.: hýn.

- 1₂ gǫgnom f. ígǫgnom *FJ.* — 3 alm-
vitir ungar f. alvitir unga *Grundtvig*,
doch s. *Sievers Beitr. XII*, 488.
- 2 *lücke Bugge.*
- 3₂ *lücke J. Grimm (Lieder d. alten*
Edda I, 1815). — 8 Vǫlundar f.
ǫlundar *AM Rask.*
- 4₉₋₁₀ *unecht Ettmüller.*
- 5₂ veðr- f. veðr- *G. Vigfússon.* —
3-4 *nach Bugge.*
- 7₁₋₂ *lücke FJ.* — 4 baugom f. bauga
FJ. — 8 of koma f. koma *FJ.*
- 8₅ nǫtt f. nǫttom *FJ.* fóro f. vǫro
AM Rask. — 8 negldar f. negldar
vǫro *FJ.* — 8 skarþan f. enn skarþa
FJ.
- 9₈ es f. es sá *FJ.*
- 11₁ brátt inne f. brunne *FJ.* —
3 ár f. hár *AM.* — 4 allþurro fúrr
f. allþur fura *FJ.* — 5-6 *unecht FJ.*
11-14 *unecht FJ.*
- 12₃₋₄ viljalauss | of vaknaþe f. hann
vaknaþe | vilja lauss *FJ.* — 5 visse
f. visse sér *FJ.*
- 13₃ beste- f. beste byr *FJ.* —
4 bundo mik f. mik bundo *Ett-*
müller. — 5-6 *unecht Hildebrand.*
- 14₁ vas f. vas þar *FJ.* — 3 's f.
hugþak *FJ.*
- B. 15 *unecht.* — 2 vas Hl. boren f.
boren vas Hl. *FJ.*
- 15₁₋₂ *nach Bugge, welcher jedoch*
schreibt stendr, nicht stóþ.
- 16₂ frýnom f. þeim enom frána *FJ.*
- 4 tǫþ es f. hýnum es tǫþ *FJ.* —
5-6 *unecht Grundtvig.* — 8 sinna
fehlt in R.
- 17₁ Sék f. Skinn *Zupitza Anx. f. d.*
alt. IV. — 8 þóttomk f. mér . .
þótte *FJ.* — 9-10 *unecht FJ.*
- B. 19 *unecht FJ.*
- 18₁ = 29₁ ofvalt f. avalt *FJ.*
- 19₅ fjöl . . . meina f. fjöld . . .
menia *FJ.*
- 21₁₋₂ kallaþan . . . lét f. kallaþ (!)
FJ. — 3 bróþer f. bróþer á *FJ.*
- 23₄ kvón f. kono *Rask.*
- 24₂ *lücke Grimm.*
- 26₁ hann f. þviat hann *FJ.* —
8 -gjornom f. -gjarnra *FJ.*
- 27₉₋₁₀ *unecht Grundtvig.*
- 28₁ stóþ f. stendr *FJ.*
- 29₂ of *zugefügt FJ.* vilja- f. vilja
ek *Keyser.* — 4 síz f. síz mína *FJ.*
- 30 *lücke Grundtvig.* — 4 húnom f.
sonom *AM Rask.*
- 31₃₋₆ *unecht Hildebrand.* — 11-12 *une-*
echt FJ.
- 32₂ es gerþer þú f. þeirar es þú
gerþer *FJ.*
- 33₄ selda f. senda *AM.*
- 35₉₋₁₀ *unecht FJ.*
- 36₄ þá eptir sat f. sat þá eptir *Ett-*
müller. *Die lücke FJ.*
- 37₂ mín f. mín inn *FJ.* — 8 meý
bráhvíta f. meýna bráhvító *FJ.* —
7 gange f. ganga *FJ.*
- 39₁₋₂ *unecht FJ.* — 8 vinna *fehlt in R.*

Gróttasöngur.

Nur in r; v. 1 auch in 1eþ.

- 1₁ ero 1eþ, erom r. — 8 hafþar r,
gjörvar 1e þ.
- 2₈ = 10₂ gróa f. gría r.
- 3₁ *lücke FJ. Bugge lücke nach 4 (2).*
- 4₄ *lücke FJ.* — 8 meldra f. meldr
FJ, vielleicht richtiger melds.

2. Skaþe kvað:
Sofa ne mák
sævar þejom á
fögls jarne fyrer.
sá mik vegr,
es af víþe kemr,
morgen hverjan mór.
(*Sn. E. I, 94.*)

II.

Heimdallargaldr.

1. Nío emk mœþra mœgr,
nío emk systra sonr.
(*Sn. E. I, 102.*)

III.

- Vanr kvað:
1. Hvat þar flýgr,
hvat þar ferr
eþa at lopte líþr?

- Gnó kvað:
2. Ne ek flýg,
þó ek fer
ok at lopte líþr
á Hófvarpne,
þeims Hamskerper
gat víþ Garþprofo.
(*Sn. E. I, 118.*)

IV.

- Þökk kvað:
1. Þökk mon gráta
þurrom tórom
Baldrs bálfarar.

kyks né dauþs
nautka karls sonar;
halde Hel þvís hefr.
(*Sn. E. I, 180.*)

V.

- Þórr kvað:
1. Vaxat Vimor,
alls þik vaþa tíþomk
jotna garþa í.
veizt ef vex,
at mér vex ásmegen
jafnhátt upp sem himenn.
(*Sn. E. I, 286.*)

VI.

- Þórr kvað:
1. Eino sinne
neyttak alls megens
jotna gorrþom í,
þás Gjólþ ok Greip
Geirreþar døtr
vildo hefja mik til himens.
(*Sn. E. I, 288.*)

VII.

1. Glaser stendr
meþ gollno laufe
fyr Sigtýs sölom.
(*Sn. E. I, 340.*)

VIII.

1. Ór kattar dyn
ok ór kono skegge,
ór fisks anda ok fogla
mjólk,

ór bergs rótom
ok bjarnar sinom,
ór því vas Gleipner gørr.
(*Sn. E. II, 432. 515.*)

IX.

1. Flugo hrafnar tveir
af Hnikars oxlom,
Hugenn til hanga
en á hræ Munenn.
(*Sn. E. II, 142.*)
-

Verzeichniss der wichtigeren varianten und der textveränderungen.

Völuspó.

Codex Regius = *R.* *Hauksbók* = *H.* 748. *Snorra-Edda* = *SnE.*, *o:*
codex regius = *r.* *Wormianus* = *W.* 748. In der *SnE.* vv. 3, B. 5₅₋₁₀, B. 9,
B. 10₅₋₈, B. 11—12, B. 15, B. 16₁₋₄, B. 19, 11, 12, 15, 22, 23₁₋₄,
24₅₋₈, 25, 26, B. 45₁₋₁₀ u. 13—14, 31₅₋₈ u. 38₁₋₄, B. 48, 34, 35, 36,
37, B. 55, 38₁₋₂ u. 39₇₋₈, 8-4, 1-2, 40, 46.

<p>1₂ helgar <i>fehlt in R.</i> 5 vill valfaðer
f. Vildo at ek <i>FJ.</i> nach <i>Mülh.</i>
<i>DAV.</i> — 8 fyr <i>R.</i> fram <i>H.</i></p> <p>2₆ í vípe <i>R.</i> ívíþjor <i>H.</i></p> <p>3₂ ymer bygðe <i>RH.</i> ekki vas <i>SnE.</i>
— 8 hverge <i>R.</i> ekki <i>H SnE</i> (<i>ausser</i>
<i>U</i>).</p> <p>B. 5 <i>unecht</i>, <i>Dugge</i>, <i>Mülh.</i>, <i>Hoffory</i>
(<i>Sitzungsberichte der kgl. preuss.</i>
<i>Akad. d. Wiss.</i> 27. h.). — 4 himen
<i>fehlt in H.</i></p> <p>B. 6 <i>unecht</i>, <i>Mülh.</i> <i>DAV.</i> <i>Reste von</i>
<i>zwei vv. N. M. Petersen (An O</i>
<i>1840—1, s. 67 fg.).</i> — 1 Gengo f.
þá gengo <i>Sievers Pr.</i></p> <p>5₃₋₄ þeirs-hótimbroþo <i>R.</i> afis kostoþo
alls freistoþo <i>H.</i></p> <p>6₃ vætterges <i>R.</i> vettugis <i>H.</i></p> <p>B. 9 <i>bis</i> B. 20 <i>unecht Mülh.</i> <i>DAV.</i></p> <p>B. 9₁ Gengo f. þá gengo <i>Sievers Proben.</i>
— 5 hvárt f. hverr (<i>RWU</i>),
hverer (<i>H</i>), at <i>r FJ.</i> skyld f. skyldo
<i>FJ.</i> dverga <i>H SnE</i>, dvergar <i>H.</i> —
8 dróttar <i>H.</i> drottin <i>R.</i> drott of
<i>SnE.</i> — 7 Brimes blópe <i>R.</i> brime
blóþgo <i>H SnE.</i> — 8 ok f. ok ór
<i>FJ.</i> — blám <i>Rr.</i> bláens <i>W</i> 756.</p> | <p>B. 10₁ vas <i>fehlt R.</i> — 5 þeir <i>RHU,</i>
þar <i>rW.</i> — 7 dverga í <i>H.</i> dvergar
ór (<i>i SnE</i>) <i>R SnE.</i></p> <p>B. 11₅₋₈ <i>unecht Ettmüller (Altnord.</i>
<i>Leseb.), Dietrich (Altnord. Leseb.)</i></p> <p>B. 12₃₋₄ <i>unecht FJ.</i></p> <p>B. 13₅₋₈ <i>unecht Bergmann, Ett-</i>
<i>müller, Dietrich.</i></p> <p>B. 14₅ þeir <i>R.</i> þeim <i>H.</i></p> <p>B. 16₃₋₄ <i>unecht FJ.</i> — 5 æ <i>fehlt in</i>
<i>R.</i> — 8 til <i>Sievers (Proben 20, not. 7),</i>
<i>fehlt in RH.</i></p> <p>B. 17₁ þrír f. þríar (<i>RH</i>) <i>Rask.</i> —
3 ór því lípe <i>R.</i> þussa brúþer <i>H.</i></p> <p>B. 19₄ hvíta aure soll hvítaure oder
hvíta-a sein. — 8 es <i>SnE,</i> þærs
<i>RH.</i></p> <p>B. 20₃ sæ <i>R.</i> sal <i>H.</i> — 4 und <i>R,</i>
á <i>H.</i> — 12 seggja <i>R.</i> at segja <i>H.</i></p> <p>7₃ gollveigo f. veig <i>DAV,</i> <i>Dugge,</i>
<i>Arkfnsf. II, 121. Sievers Pr.</i> — 9—10
<i>unecht Mülh.</i> <i>DAV.</i></p> <p>8₂ Nach hvars ist til getilgt <i>FJ.</i> —
5 hvars <i>fehlt in R.</i> — 8 hug <i>fehlt</i>
<i>in R.</i></p> <p>9₁ gengo f. þá gengo <i>Sievers Pr.</i> —
4 ok gættoð of þat f. ok of þat</p> |
|---|--|

- gættosk *FJ.* (*Der hauptstab kann nicht so weit zurückstehen.*) — 7 goð *f. gofen Grundtvig.*
- 10 4 fyrst *R.*, fyrr *H.* — 7 vígská *f. vígspá Svð. Egilsson (Lex. poet.).*
- 11 1 Gengo *f. þá g. Sievers Pr.* — 2 *síðe zu 9 4.* — 5 hverr *H.*, hverer *R.* lopt *f. lopt alt FJ.* — 7 átt *f. ætt FJ.*
- 12 1 vá *HWU.*, var *R.*, vann *r.* — 4 gengosk *f. Á gengosk FJ.* — 8 meþal *f. á meþal FJ.*
- 13 7 veþe Valþöbor *f. af veþe valþörs FJ.*
- 14 2 aldenn *f. enn aldne FJ.* — 6 *Die lücke FJ.*
- 15 5-8 *unecht FJ.*
- 16 1 Herfæþer *f. herföþr FJ. S. K. Gíslason Nýdla II 246 ff.* — fœkk *f. fé Mülh. DAV. nach Ettmüller og Pfeiffer.* — 4 *die lücke Grundtvig.*
- 17 5-12 *unecht FJ.* — 9-12 *unecht N. M. Petersen An O 1840-1, s. 73.*
- 18 8 vøllom *f. vøllo Rask, Munch etc.* — 7 mæf *f. mjör FJ, vgl. Grundtvig, cfr. 19 2.* — 8 misteltein, *mur 3 síðen!*
- 19 5-8 *bis B. 38 1-4 unecht N. M. Petersen An O 1840-1 s. 69, Munch, Lüning, Mülh.*
- B. 34 (*unter dem text*) *unecht Dr. Snorrason An O 1847, s. 366 f.*
- 20 3 lægjærns *f. lægjærn Bugge.* — 7 vere *f. ver FJ.*
- 21 1 Á lies Ó.
- B. 37 *unecht FJ.*
- 22 1 sá *R.*, sér *H.*, veit *SnE.* — 3 ströndo *RHWt*, ströndom *U.* — 5 falla *HSnE*, fello *R.* — 7 sás *druckf. f. sá 's.*
- 23 1 sá *RH*, skolo *SnE.* — 4 varga *H.*, vargar *RSnE (doch — ingar U.)*. — 5 þann *f. ok þann Sievers Beitr. VI, 337.* — 6 *Die lücke FJ.*
- 24 1-4 *Die lücke N. M. Petersen An O 1840-1, s. 90.* — 5 sýgr *f. súg (R)*, saug *(H)*, kvælr *(SnE) FJ.* — 7-8 *unecht, Dietrich.*
- 25 1 sat *R.*, býr *H.* alden *f. en aldna (arma U) FJ. nach Sievers Beitr. VI, 335, cfr. 9 1, 14 2.* — 3 fœdde *R.*, fœðer *HSnE.* — 8 einna *alle ausser U: íma.*
- 26 4 svørt verþa: svart var þa *R.* — 5, 7 *die interpunktion nach Mülh. DAV.*
- 27 4 Eggþéer *f. egþr (egðir) FJ.* — 5 hýnom *fœhl in H.* — 6 gagi- *R.*, galg- *H.*
- 28 4 Herföþor *f. herfjöþrs FJ.* — 5 gól *f. gelr FJ nach Rask.*
- 29 1 nú *eingefügt nach Sievers Pr.* — 2 gnipa *R.*, gnupa *H.* — 5-6 *in den hdschr.: fjolþ veit hon fræða | fram se oc lengra R, framm se ok lengr | fjolð kann ok segia H.*
30. (B. 45.) 5 i heime *RH*, meþ hól- þom *SnE.* — 7-12 *unecht Mülh.* — 8 skilder *R* fúgt 'ró *hinzu.*
- 31 3 gamla *H.*, galla *R.*
- 32 3 aldet *f. et aldna Sievers Sk. cfr. 25 1.*
- B. 48 *unecht FJ.*
- 34 nef- *R.*, niþ *HSnE.*
- 35 1 norþan *f. austan Bugge.* — Helj- ar *f. Múspells derselbe.*
- 37 7 þá *R.*, þar *HSnE.*
- B. 55 *unecht Mülh.* — 1-2 kemr-vega *f. þá kemr-vega (R)*, Gengr óþens son | víþ ulfvega | Víþarr of veg *SnE.*
- 38 1 Kemr *f. þá kemr (R)*, Gengr *(SnE) FJ mit Sievers Beitr. VI, 337.* — 2 *Die lücke FJ.* — 4 orme mósta *H.*, víþ ulfvega *R.*
- 39 8 ókvíþenn *f. ókvíþnom FJ.*
- 40 6 ok: víþ *R (aldnara).*
- 43 1 Finnask *R.*, Hittask *H.* — 5-6 *fehlen in R.* — 7 ok *f. ok á FJ.*
- 44 1, 4 eptor ... finnaz *R.*, æser ... finna *H.* — 5-6 *unecht FJ.* — 9 bqls mon *f. bqls mon alls FJ.*

45₃₋₄ *unecht FJ.* — 6 hlaut- *R.*,
hlut- *H.*

46₁ sér *RH.*, veitk *SnE.*

47₁ kemr f. þá kemr *Sievers Pr.* —
4 *Die Lücke FJ.*

48₁ Kemr *H.*, þar kemr *R.* — 4 fjöl-
lom *fehlt in H.* — 5 berr f. berr
sér *FJ.* — 8 hann f. hón, *Et-
müller, N. M. Petersen, Müll. DAV.*

H Ó v a m ó l.

*Die einteilung grösstenteils nach Mühl. DAV. Nur in R, die erste strophe
auch in SnE I, 36. II, 14-6 in Föstroþrasaga (1852), s. 83.*

I.

1₃ *unecht FJ.* — 5 óvíst f. þvíat
óvíst *FJ.* es f. es at vita *FJ*
mit *W.*

6₁ hyggjande f. h. sinne *FJ.* —
2 skylet f. skylet maþr *FJ.* —
5 heimesgarða f. heimesgarða til
FJ. — 7-9 *unecht Dietrich.*

7₆ fróþr f. fróþra hverr *FJ* mit *Hilde-
brand.*

B. 8-9 *unecht Mühl. DAV.*

B. 8₅ es f. es maþr *FJ.*

B. 9₅ hefr f. hefr maþr *FJ.*

8₂ = 9₂ berrat f. berrat maþr *FJ.*

10₃ sonom f. sona *Rask.* — 4 færa
f. þvíat færa *FJ.*

11₁ hegre f. hegre heitr *FJ.* — 2 es
f. sá es *FJ.* — 5 vas f. varc *FJ.*

12₄ bazt f. baztr *Dugge.*

B. 15-16 *unecht Mühl. DAV.*

B. 18 *unecht ders.*

14₁ Haldet f. Haldet maþr *FJ.*

16₆ mál f. máls *Rask.*

B. 22 *unecht Mühl. DAV.* — 6 esa f.
er *Rask.*

17₃ vetna hví f. hvívetna *Sievers Sk.*
*dagegen ist B. 22 hvívetna nicht zu
ändern, denn dies ist jenem in sei-
ner verdorbenen form nachgebildet.*

19₄ flþr f. finn *FJ*; *öfr. 184.*

21₁ maþr *fehlt in der hds.* — 7-9 *un-
echt Rask.*

B. 28 *unecht FJ.*

22₆ ógótt líes ó-gótt.

23₂ skalat f. skalat maþr *FJ.* —
4 margr f. margr þá *FJ.*

24₃ hæþenn gestr at gest f. gestr at
gest hæþenn *FJ*

25₃ vrekask f. rekask *Hildebrand.*

26₂ skylet f. skyle maþr *FJ.*

27₄ til f. en til *FJ.* — 6 firr of f.
firr *FJ.*

28₁ skal *fehlt in R.*

29₂ = 30₂ an biþja f. þótt lítit *FJ.*

B. 38 *unecht Mühl. DAV.* — 2 skala
f. skala maþr *FJ.* — 4 óvíst f.
þvíat óvíst *FJ.*

31₁ mildan f. mildan mann *FJ.* —
3 været f. ei være, *nach Grundt-
vig (væria).* — 7 sváge gleggvan f.
sváge *FJ.*

32₃ skylet f. skylet maþr *FJ.*

33₄ viðgefendr f. viðgefendr ok
endgefendr *FJ.* — 5 viner lengst
f. lengst viner *FJ.*

B. 42 *unecht Mühl. DAV.*

35₃ vill f. ok vill *FJ.* — 4 þann f.
þann blanda *FJ.*

36₄ skalt f. skalt við þann *FJ.*

B. 46 *unecht FJ.*

B. 48-9 *unecht Mühl. DAV.*

B. 48₄ ósnjallr f. en ósnjallr *FJ.* —
4 rekkr f. rekkr þat *FJ.*

38₃ hlýrat : hlýrar *R.*

39₂ brenn *druckf. f. brennr.*

- 40₅ ok *f.* ok með *FJ.*
 41 versætt *FJ.* — 4 maþr *f.* maþr af *Mülh. DAV.* — 5 af *f.* at *ders.*
 42₄ aller *f.* því aller *FJ.*
 44₄ snotr_s *f.* þvíat snotr_s *FJ.*
 45₅ enge *f.* enge maþr *AM Rask.*
 46₃ sás *f.* es *Dugge.* — 4-5 liggjande ... getrat *f.* sjaldan liggjande ... getr *FJ.*
 47₃ ganga *f.* ganga síns *FJ.*
 49₂ riþe *f.* riþe maþr *FJ.* — 7 *unecht, Dietrich, Grundtvig, Mülh. DAV.*
 B. 63 *unecht Mülh. DAV.*
 B. 65 versætt *FJ.*; *unecht FJ.* *Dieser halbvers schliesst sich dem inhalte nach sehr gut an B. 63 an.* — es *f.* es maþr *FJ.*
 51₄ flþr *f.* flnnr *FJ. cfr. 19.*
 B. 66—7 *unecht FJ.*
 B. 67₂ myndomk *f.* munde mér *FJ.* — 3 mǫlongemat *druckf. f. mǫlonge mat.*
 52₅ ef *f.* ef maþr *FJ.* — 6 ok án *f.* án við *FJ.*
 53₁ Esat *f.* Esat maþr *FJ.*
 54₂ an sé ólifþom *f.* ok sæl lifþom *Rask.* — 4 brenna *f.* upp brenna *FJ.* — 6 úte *f.* en úte *FJ.*
 55₂ handar : hundar *R.* — 5 of sé *f.* sé *FJ.*
 56₄₋₅ bautarsteinar | standat *f.* sjaldan bautarsteinar | standa *FJ. cfr. 46 4-5.*
 B. 73—4 *unecht F. Magnússon.*
 B. 73₃ esomk *f.* es mér *FJ.*
 B. 74₂ trúerat *f.* trúer *FJ.*
 B. 75 *unecht FJ.* — 3 aurom *f.* lauþrom *Grundtvig.*
 B. 78 *unecht FJ.* — 1 grindr *f.* grinder *Dugge.*
 B. 79 *unecht Mülh. DAV.*
 B. 80 *unecht FJ.* ein vers, welcher nicht einmal den einfachsten forderungen der verskunst genügt.
 B. 81—3 *unecht Grundtvig.*
 B. 82₇ mæke til *f.* mæke *FJ.*

II.

- 1₄ á *f.* þvíatá *FJ* nach Föstbræðras.
 B. 85—7 *unecht Grundtvig.*
 B. 88 *unecht Mülh. DAV.*
 B. 89 *unecht Grundtvig.* — 7 verþet *f.* verþet maþr *FJ.*
 B. 90 *unecht Grundtvig.* — 5-6 *unecht FJ.* — Nach 10 fehlt].
 B. 92 *unecht Mülh. DAV.*
 B. 94 *unecht Mülh. DAV.* — 2 es *f.* es maþr *FJ.* — 4 horskom *f.* horskan *AM Rask.*
 B. 95 *unecht Mülh. DAV.*
 4₅ u. 5₅ vqromk *f.* var mér, þóttomk *f.* þótte mér *FJ.*
 6₅ ein vitem *f.* einer viti *FJ.*
 8₄ brennqndom *f.* með brennandom *FJ.* — 6 vqromk *f.* vas mér *FJ.*
 9₁ Auk *f.* Ok (*cfr. 6₁*) *FJ.*
 10₇₋₉ *unecht Mülh. DAV.* — 9 vætke *f.* vætkes *Rask.*

III.

- 1₁ glaþr *f.* glaþr gume *FJ.* — 4-6 *unecht FJ.*
 2₁ Aldenn *f.* enn aldna *FJ.*
 3₁ gǫfomk *f.* mér um gaf *Vigf. Cpb.* — 7 *unecht FJ.*
 5₁ hlutar *f.* litar *K. Gisl. Nj. II 406.*
 — 4 Óþrerer *f.* þvíat Ó. *FJ.* — 6 vé jaþars *f.* vés jarþar (*jaþar Dugge*) *FJ.* vé auch *Grundtvig.*
 B. 108 *unecht Mülh. DAV.* — 1 esomk *f.* er mér *FJ.*
 6₃ *unecht Grundtvig.*

IV.

- 1₆₋₁₀ *unecht Mülh. DAV.*
 2, 3, 4 (*uso*)₈ *unecht FJ.*
 2₂ en f. at *Rask.* — 7 leiter f. leiter þér *FJ.*
 3 *Die umstellung FJ (wegen des inhalts).*
 B. 114 *unecht FJ.*
 6₈₋₁₀ *unecht ders.*
 B. 118 *unecht Mülh. DAV.*
 7₈₋₁₀ *unecht FJ.*
 8—9 *umgestellt FJ.*
 8₈₋₁₀ *unecht FJ.*
 9₇ nem f. ok nem *FJ.*
 B. 123—4 *unecht FJ.*
 B. 123₁ Af f. þviat af *FJ.*
 B. 124₆ vinr f. vinr qþrom *Rask.*

- 11₆ sennat f. senna skalatu *FJ.* —
 8 *unecht FJ.*
 12₈₋₁₀ *unecht FJ.*
 13₇ gefat f. ok g. *FJ.*
 14₇ lát f. en lát *FJ.*
 15₇₋₈ *unecht FJ.*
 B. 130 *unecht FJ.* 1—4 *unecht Munch.*
 16₈₋₁₀ *unecht Mülh. DAV.*
 B. 133 *unecht FJ.*
 18₈₋₁₂ *unecht FJ mit Hildebrand.*
 B. 135—7 *unecht FJ.*
 B. 136₅ ella lies eþa.
 B. 137₇₋₁₄ *unecht Grundtvig.* —
 2 jorþ f. þviat jorþ *FJ.* — 8 eldr
 f. en eldr *FJ.*

V.

- 1₂ vinga f. vindga *Munch.* — 7-9 *unecht Mülh. DAV.*
 2₁ seldomk f. mik seldo *FJ.*
 B. 140 *unecht Mülh. Ztschr. f. deut. Alt. 18, 251.* — 2 frægjom f. enom frægja *FJ.* — 3 Bqlþorns f. Bqlþórs *AM.*

- 3₂ vaxa f. ok vaxa *FJ.* — 6 verks
 f. verks leitape *Mülh. DAV.*
 4₄ *unecht FJ.*
 5₂ Dvalenn f. Dv. ok *Rask.*
 7₇₋₁₀ *unecht FJ.* — 9 þars f. þar
 FJ.

VI.

- 1₆ sorgom . . . sqkom f. sqkom . . .
 sorgom *FJ. (metr. noto.).* — 7 *unecht Grundtvig.*
 3₂ verþomk f. mér verþr *FJ.*
 4₇ *unecht FJ.*
 6₂, 8 sorer . . . hrótom hrás f. sorer
 . . . á rótom rás *FJ.* — 4 þann f.
 ok þann *FJ.*
 9₂ stýndomk f. mik . . . stendr *FJ.* —
 3 fare f. fare míno *Sievers Beitr. VI, 369.*

- 10₆ þær villar f. þeir villir *Pfeiffer.*
 — 7 *unecht FJ.*
 11₆₋₇ *unecht FJ.*
 12₇ *unecht FJ.*
 14₆ ósnotr lies ó-snotr.
 17₁ *Die lücke FJ.* — 2-3 *unecht FJ.*
 B. 162 *unecht FJ.*
 18₄₋₆ *unecht Hækelius (Indledn. till Hávamál s. 14).*

VII.

- B. 164 „*wo! nicht ursprünglich*“ *Hildebrand.* — 2 hýva *unecht FJ.* —
 4, 7 *unecht FJ.*

Vafþrúðnesmöl.

In R, von v. 20₂ in 748. In SnE v. 18, 30₄₋₆, 31, 35, 37, 41, 45, 47, 51.

- 1₁ mér f. mér nú FJ. — 2 tíðomk f. mik . . . tíðer FJ.
 2₈ enge f. þvát enge FJ.
 3₈ of reyndak f. ek reynda Bugge.
 4₇ skalt f. skalt or Bugge.
 5₇ Hýms f. Ims FJ.
 6₁ Heill f. Heill þú nú FJ. — 4 villk f. hitt villk FJ.
 8₁ Gang - f. Gagn - Rask, K. Gislason (Tillægsbemærkninger om -ridr An. f. nord. Oldkh. og Hist. 1870, 135-6). — 5 die gedankenstriche sind zu tilgen.
 10₄ ofræmæge f. ofræmæge mikel FJ.
 11₆ of f. ok Rask.
 18₆, 14₈ of f. ok Rask.
 18₇ heitr f. heitr völlr FJ.
 22₅ svá at R, sá er 748.
 23₁ - fare: fjri R, færi 748.
 25₈ Nótt f. en N. FJ.
 26₉ meþ R, um 748.
 31₃ svá: ok SnE. — 4 órar áttar (FJ): þar eru orar settir r; þar orar settir W. — 5 koma þar (FJ): komnar r; kómu W; koma Bergmann. In U ist der vers in prosa aufgelöst.
 32₅ baldne 748, aldne R.
 33₆ sex A, ser R.
 36₆ æ f. æ menn FJ.
 37₄ hans: hann R.
 38₅ niþjom ása f. ása sonom FJ. — 6-7 unecht Bugge. — 8 varþat f. ok varþat (ok varat 748) FJ.
 40-1 In R fehlit 40₄₋₆ u. 41₁₋₃. in 748 fehlit 40₄₋₆; die verse sind von Bugge hergestellt.
 42₆ þú et sannasta seger f. seger þú et sannasta FJ. — 7 unecht FJ.
 43₄₋₅ unecht Hildebrand. — 8 ör heljo unecht FJ.
 45₁ líffr - RU, leiffr - 748 rW.
 47₈ hana: henni U.
 48₄ meyjar f. þær meyjar FJ.
 49₁ þjóþer FJ. Cfr. Mülh. DAV, 242 not. — 5 þærs: þeirra R.
 50₈₋₄ æser | rápa f. rápa æser | FJ.
 51₆ Vingnes: ok vinna R.
 53₈ vreka: reka R 748. — 6 vitnis 748, vingnis R.
 55₆ mæltak f. mæltak (um add. 748) mína FJ. — 7-9 unecht FJ.

Grímnismöl.

In R und 748. In SnE. B. 11-15, 8-10, 13, B. 24, B. 29, B. 34-5, 16, B. 40-1, B. 43-4, 19, 20, B. 48.

- B. 2 unecht FJ und Schullerus (Paul-Dr. Beitr. XII, 274); auch GV. Cph.
 B. 4-6 unecht FJ.
 B. 5 unecht FJ. — 3 of hefr f. hefir FJ.
 B. 6-7 unecht Mülh. DAV.
 4₁ heitr f. heitr enn fjörþe FJ. — 8 glymja yfer f. yfer glymja Sie- vers Sk. — 5-8 Óþenn . . . | . . þar f. þar þau Óþenn FJ.
 5₁ heitr f. heiter enn fimte FJ.
 6₂ þeims f. þeim er til FJ mit 748. — 5 salr f. es salr FJ.
 7₉ þeims f. þeim er til FJ. cfr. ad 6₉.
 B. 11-17 unecht Mülh. DAV. In den strophen, die in SnE citiert sind, steht in diesen versen heita oder heitir.

- 5₃ ok fjöl *f. fjölþ FJ.*
 7₁₋₂ lücke *Bugge.* — 5 lengr *Ettmüller, fehlt in r. — 6 en f. no Svð Eg.*
 9₈ bornar erom *f. erom bornar FJ.*
 11₈ stóþom *f. stóþo Ettmüller.*
 13₈ sneiddom brynjor *f. beiddom björno Bugge.*
 14₄ lücke *FJ.*
 18₆ vill hlýða *f. þú hlýða vill FJ.*
 21₉ hön *f. þviat hön FJ. — 7 járne varþar f. iarnar fiarþar Svð Eg.*
 22₉ vígs *f. víþ N. M. Petersen (Danm. Hist.² 157.)*
 23₄ lies skulfo.
 24₂ lücke *FJ. — 6 senn f. sem Rask.*

Grógaldr.

- 3₂ skaut *f. skauztu Bugge. — 5 kvæmtke f. kveþki Bugge.*
 6₂ es *f. þann FJ. — 3 Rinde f. Rindr G. Vigfusson.*
 7₆ lies sinnom *f. smán Bugge.*
 10₄ leysegald *f. leifens (leifnes) elda, leifnis eldir (eldu) Bugge. — 7 unecht Munch.*
 12₆ haldesk æ *f. haldit or Bugge.*
 13₄ at *f. at því FJ.*
 14₅ míme *f. minnes Bugge Stud. 101.*
 16₄ iþ *- f. æ - Bugge.*

Fjölsvinnsmól.

- 1₃ sjót : sjöl *einige hds., kein existierendes wort. lücke FJ.*
 2₃ hvarfar *f. hvarflar FJ. — 4-6 unecht FJ.*
 3₄ sœmþar *f. sœmþarorþ(a) FJ.*
 5₂ fáa *f. fán, at fá FJ.*
 9₄ hvé *hier und im folg. f. hvat, hversu FJ.*
 13₅₋₆ so *nach Bugge: oc gifur reka (roka, rata, rekar) giorþa (gorþa, giorþu) fyrir lönðin lim (kuir, knyr, lini) die hss. ganz verderbt und sinnlos.*
 14₅ of varþa þeir *f. er þeir varþa FJ.*
 18₁ veng- oder vegn- *hdschr. — 6 hlaufe f. hlaupa Bugge mit einer hds.*
 19₄ barmr *f. barr FJ.*
 20₂ mange veit *f. fáer vito AM. — 6 eld f. eldr FJ. = 216.*
 24₅ þryngr *f. þrungur, þrongoz, Munch. — 6 Surtr u. surtar hdschr.*
 26₁ Læva- *f. Hæfa- Bugge. — 2 es f. en hann FJ. rúnom f. rúinn Bugge Aarb. 1869.*
 32₃ bjargs *f. brodds FJ.*
 33₄ hverer . . . gerþo *f. hver . . . gerþe Bugge Aarb. 1869.*
 36₃ sárom *f. sári Bugge. — 5 heljar- f. árs Bugge Aarb. 1869.*
 38₁ ein *hier zugefügt nach Bugge Aarb. 1869. — 2 þrasa f. þursa Bugge. — 3 -vara f. -varþa FJ.*
 4 Bleik *f. Bliþr Bugge Aarb. 1869.*

40 ₁ Bjarga <i>Bugge</i> , <i>fehlt in hss.</i> — svinnar <i>f. sumur Bugge.</i> — 4 svá <i>f. ei svá FJ.</i>	47 ₃ vindkalda <i>f. vindar kalda Grund-</i> <i>vig.</i>
48 ₂ mér <i>hinzugefügt FJ.</i>	49 ₆ est <i>f. est aptr Bugge.</i> 50 ₆ aldre <i>f. aldr FJ.</i>

Bruchstücke.

I. 1₆ þóttomk *f. mér þótte FJ.*

Erläuterungen einiger stellen.

Vǫluspá.

- 2₆ íviþe von íviþr oder íviþe (ntr.) = raum im weltbaum (Mülh. DAV).
- 4₆ salar v. salr: hier = die ganze erde. Die Vǫlva stellt sich das universum als ein gebäude vor. 7 vas (nicht = war, sondern) = wurde.
- B. 5 Die bedeutung dieser strophe hat Hoffory in den Sitzungsberichten d. Berl. akademie 1885 sehr schön dargelegt.
- B. 18. 1) qnd, 2) óþr, 3) lá, 4) læte, 5) liter = qnd ok líf, vit ok hrœring, ásjón, mál ok heyrn in SnE. I 52, so dass 1) qnd = qnd ok líf o: der lebensatem, 2) óþr = vit o: die vernunft; das erste zeichen der vernunft ist die bewusste bewegung, 3) lá bedeutet blut (diesem entspricht nichts in SnE.), 4) læte = mál o: die stimme, 5) liter = ásjón o: das aussehen, das anlitx. (Heyrn hat nichts in der Vsp. entsprechendes.)
- B. 20₇ skóro & skíþe = sie schnitten (den namen Svǫ Eg.) in eine holztafel ein. Der ausdruck unterschreibt das einfache: sie nannten. — 12 orlog xweites object zu kuro.
- 8₅₋₈ „sie zauberte, wo sie es konnte, sie zauberte, so dass der leute sinn verrückt ward.“
- 10₃ enn gehört zu fyrst in x. 4: þat vas enn fyrst o: es war wieder (ein toteschlag) im beginne der welt, fyrst
- adv. — 7 vigsjár = hersjár o: (vom schlachtfelde) auf dem ein kampf stattfindet, vigsjár vǫllr also einfach = schlachtfeld.
- 12₄ gengosk eíþar o: die eide, bewegten sich', waren nicht fest, wurden gebrochen.
- 13₇ veþe V. apposition zu forse. fors o: der brunnen wird hier identifiziert mit dem auge Odins, das darin aufbewahrt wurde.
- 15₂ hvar hier = at, dass.
- 16₃ fékk = sie hatte erhalten (Mülh. DAV). — 4 spágandar = weisungsstäbchen, zauberstäbchen, um mit ihrer hülfe zu weissagen.
- 17₁₀ nǫnnor Herjans eine umschreibung der valkyrien.
- 18₂ blóþogr = blutig, hier anticipiert vom Baldr, den die vǫlva im geiste verwundet sieht. blóþogr d. i. blóþogr (Bugge) ist sonst nicht nachweisbar; blaþogr (Mülh.) würde, wenn es existierte, ein sehr herabsetzender ausdruck sein.
- 20₃₋₄ „áþekkjan líke lægiarns Loka“ = der gestalt des listigen Loke ähnlich, d. h. dem listigen Loke ä.
- 24₃ vargr egl. wolf, hier: ungeheuer.
- 32₇₋₈ unverständlich. Mülh's conjectur ist ganz unzulässig, denn hleypa wird nur von einem reitenden gebraucht.

- 34₇ niðfölr = düster - bleich, von der unheimlich bleichen (graugelben) farbe des drachen.
 37₂ „der zweite“, der erste war ja Baldrs tod (v. 19).
 B. 55₄ valdýr = das tier der toten, der wolf Fenrer. — 5 mögr Hveþrongs, des Loke sohn: Fenrer.
 39₁ Drepa = schlagen (mit dem ham-

- mer). — 7 neppr (= fjörneppr) = sterbend. — 8 niðs ókvíðenn = üben ruf nicht fürchtend (denn Thor hat als held gekämpft und die schlange getötet).
 42₄ íþjagrænn = hellgrün.
 45₂ sigtoptar = kampfwohnung, streitwelt, oder vielleicht nur bezeichnung der Valhøll.

H Ó v a m ó l.

I.

- 1₆ flöt bedeutet stets: bank (zum sitzen).
 2₅ á bróndom unverständlich, soll vielleicht á brautom (auf den wegen, strassen) sein.
 13₆ uppe 's geþ = die vernunft (des mannes) ist da weg, er wird betrunken und benimmt sich, als wäre er ohne verstand.
 14₁ Haldet = man halte nicht beständig (das gefäss) in der hand — und doch soll man trinken, aber mit mass.
 20₃ vó vielleicht fehler f. vró, winkel (G. Vigf. Eyrb. L).
 24₆ þótt = ob er nicht vielleicht.
 25₃ virþe ntr. (Bugge) = gelage; kaum dat. v. virþr, nebenform zu verþr (Noreen: Altlisl. grt. § 173).
 31₃ at været þiggja þeget = dass das empfangen nicht wie empfangenes wäre (o: dem, der die gabe empfängt) = dass das gegebene nicht wie gegebenes sei (o: dem geber, [der stets eine wiedergabe erwartet]).
 33₃ þat 's á sjölfom sýnst = das kann man am leichtesten aus eigener erfahrung kennen lernen, dass man nämlich sich über geschenke freut (Richert).
 40₁₋₂ Miket eitt skala = Nur ein wenig soll man; -a gehört dem be-

- griffe nach zu miket: miket -a = lítet, lítet eitt = nur ein wenig.
 41₆ dölskr af dul = durch selbsttäuschung (dummes selbstvertrauen) töricht.
 42₁₋₃ „Wo die seen klein sind, da sind auch die küsten klein“; so ist es auch mit dem menschen, sie sind klein, wenn ihr verstand klein ist (Grundtvig). — 6 halb . . . hvar = unvollkommen . . . überall.
 52 Die besten dinge sind: 1) eldr (feuer), 2) sólar sýn (das vermögen, die sonne zu sehen), 3) heilynde (gesundheit) und 4) at lifa án lqst (ein reines leben zu führen).
 54₅₋₆ auþgom — durom = für einen reichen mann (um darauf verbrannt zu werden), selbst lag er (der reiche mann) tot ausserhalb der tür.
 B. 74₃ rá kann nichts anderes bedeuten als segelstange.
 B. 75₆ vitka vár = tadeln (vitka ein iterat. v. víta) für seinen fehler (denn in wirklichkeit ist es kein fehler).
 B. 80 ist keine ordentliche vísa, sondern eine lose sammlung einzelner verse, die nichts miteinander zu tun haben.

II.

B. 90 beite v. at beita = segeln, steuern.
stjórnlauo o: skipa.

7₃ visom vilja frá = von meinem besonnenen geiste weg o: so dass ich beinahe verrückt wurde.

8₄₋₅ „mit brennenden fackeln (so dass ich mich nicht hineinschleichen konnte) und mit zusammengetragenen hölzern“ (wodurch mir der weg versperrt wurde).

III.

4₁₋₂ Létomk (o: ek lét mér) Rata munn of fá rúms = Ich lies Rates mund mir platz schaffen.

5₈ vé alda jafars = wohnung des herren der geschlechter o: Valhal. alda jafarr (cfr. Gautatýr, Herjaför) = Odín.

IV.

15₇₋₈ gjalte glíker verða = vor furcht die besinnung verlieren (gjalte v. dem irischen geilt, siehe Fritzner² 604a). — 9 þitt ungefähr = þik.

B. 137₁₁ hýróg = zwist zwischen

dem gesinde. — 13-14 ist ein überrest von einer strophe, die enthielt, was man gegen verschiedene übel nehmen o: brauchen soll.

V.

2 ziemlich dunkel.

4 ist keine ordenliche strophe.

6 xu allen verben der visa muss man die runen als object sich denken (rísta rúnar, ráða rúnar, fáa rúnar oder

í rúnom, freista rúna, biþja rúnom (instr.), blóta rúnom, senda rúnar, sóa rúnom).

7-10 unverständlich.

VI.

6_{2,3} soera hrótom hrás víðar = durch beschwörung mit hülfe von wurzeln eines saftfrischen baumes auf einen wirken.

7₃ sessmegar = sitjande menn, sitzende leute (megar hier blos umschreibend).

15 der inhalt ziemlich dunkel.

B. 162 keine ordenliche strophe.

Vafþrúfnesmól.

2₁ letja = durch abraten jem. zurückhalten.

5₅ Hýms faðr = vater des Hymes (eines riesen), der riese Vafþr.

8₁ Gangráðr = Wanderer (K. Gisl. Túlleys bemerkn. om -ríðr. Aarb. f. nord. Oldk. 1870, 135-6).

12₈ mon ist nominativ.

19₈ geþspeke (so zweifelsohne im cod.) = die geistesweisheit; cfr. geþsnjallr, geþhorskr.

28₄₋₈ „wer im beginne der zeit der älteste war, sei es ein Ase, sei es ein riese.“

- 35₆ láþr = totenbahre (?).
 38₆ hǫgr bedeutet eigentlich den tempel der göttinnen, s. SnE I, 62. Der uneigentliche gebrauch hier weist auch darauf hin, dass diese zwei zeilen unecht sind. Cfr. Grm., B. 16₈.
 43₈ ör heljo ist sicher unecht; nirgends ist von einem zweiten tod in der nordischen literatur sonst die rede.
 46₈ fœrr = wolf o: Skoll, siehe Grm. B. 39. fara mit acc. = einholen.
 49₁₋₃ þrjár þjóðer meylla falla yfir

- þorp Moggþras = drei scharen von mädchen kommen zum dorfe Moggþrasen. Diese mädchen sind die normen, die die frauen entbinden. S. Fáfn. 12 u. 13. Moggþraser ist eine symbolische bezeichnung des menschen („söhne verlangend“), „das dorf des Sohnverlangers“ eine bezeichnung der welt, des Miðgarðr.
 51₆ Vingnes at vígþrote = wenn V. nicht mehr kämpfen kann o: nach dem tode des V.
 54₅ stige, subj. ist sonr o: Baldr.

Grímnismól.

- 1₃ gongomk = gakk mér (dies abhängig von firr) o: gehe weg von mir.
 B. 16₆ siehe die bemerkung zu Vaf. 38₆.
 B. 17₄₋₅ læzk af mars bake = sagt, auf dem rücken des rosses sitzend, (dass er den vater rächen will). Bugge, Aarb. f. nord. Oldk. 1869, 258.
 11₆ valgláumr vielleicht die menge der gefallenen o: die Einherier (Sob. Eg.).
 B. 24₈ meþ bugom = meþ hringom = gänzlich, alles in allem, wenn man alles mitzählt. Vgl. GV. Diet. hringr I, 3.
 B. 37₆ ísarnkol = eiserne kühle o: wind-
 bälge, nach der erklärung in SnE. I, 56.
 B. 39₃ til varna víðar = zum schützenden walde. Man sagte von der sonne: „die sonne sinkt in den wald“ (sól gengr til víðar); wenn die sonne im walde abends untergeht, ist sie frei von der verfolgung Skolls. Bis zum walde wurde sie also verfolgt, aber nicht weiter.
 17 u. 18 Zum richtigen verständnis dieser strophen fehlen uns andere berichte. vilbjörg (v. 18₃) = gute, willkommene rettung.
 21 Der inhalt dunkel.
 24₁ valr hier von Geirroðr allein.

Skírnismól.

- 3₅ endlanga gehört zu sale (Bugge, Tölleg).
 7₁ Mær = mädchen o: Gerðr. — 3 nach ungom muss man sich denken: vas mær tíð — „das mädchen ist mir teurer als irgend einem jüngerling ein mädchen jemals gewesen ist“.
 10₇ jǫtunn: der valer der Gerðr.
 21₁ Baugr o: Draupner. S. SnE. I, 176—8.
 30₂ gerstr entweder superl. (v. gerðr), der ganze (tag), oder ein adj. = biter (so Fritzner²). — 4 hrímpurs o: Hríngímnir (v. 34), den die Gerðr

- zum ehemanne bekommen sollte = þurs 31.
- 35₃ braucht nicht eine erklärung der „drei stäbe“ x. 2 zu sein.
- 36₆ vaninge einer vom geschlechte der Vanen.
- 37₅ þroskamikell = eig. v. gutem gedeihen, kräftig.
- 41₆ hýnótt vielleicht eine schlimme, unheimliche nacht, von hý- in hýe, = sklave; in zusammensetzungen wird oft þræll von etwas sehr schlimmen gebraucht, vgl. þrælskáttir, þrælavinna, þrælmenni (=illmenni). Diese auffassung nach mündlicher mittheilung dr. Kåhunds.

Hárbarðsljóð.

- 9₂ sekr = schuldig der verbrechen oder übelthaten o: gegen die riesen; Thor glaubt, dass der ferjokarl ein riese sei.
- 13₃ qgorr = bürde o: sein korb 3₃. (Richert.)
- 15₄ es . . . hqfþ = dessen haupt.
- B. 18₅₋₆ „Sie flochten faden aus sandkörnern“ o: sie arbeiteten vergebens. Die zwei folgenden verse sind desselben inhalts.
- 21₆ gagn = sieg. „Sie freuten sich nicht über den sieg“ o: sie hatten keinen sieg, um sich darüber zu freuen, sie erlitten eine niederlage.
- 25 ist dunkel.
- 33₂ es at (nicht esat) ist das einzig richtige; man beachte nur den gegensatz zwischen lítet und langt.
- B. 58 dies prosastück sagt: „Ja, du wirst hin gelangen, aber mit not und mühe; wenn die sonne aufgeht, nehme ich an, dass schnee und eis zerschmelzen wird“ (und dies wird deine mühe vermehren).

Hymeskvíða.

- 1₃ sumblsamr o: vðro. — 6 qrkost hvera ist ganz richtig = reichthum an kesseln. Die götter fanden ganz gewiss bei Æger einen guten vorrat von braukessein; als nun Thor verlangte, dass er den göttern ein gelage geben solle, antwortet er nicht, dass er keinen kessel habe, sondern dass er nicht einen habe, der gross genug ist.
- 2₈ opt = reichlich (Richert).
- 3₁ qnn = beschäftigung, mühe. orþ-þægnn ist Æger, indem er das sagt, was den göttern unbehaglich ist; dies wird weiter in der letzten hälfte berichtet.
- 5₅ afe habe ich eingesetzt für das handschriftliche fafer. Ich glaube, dass die Hymeskvíða bisher in rücksicht auf die genealogie Týr's nicht richtig verstanden ist. Man hat allgemein angenommen, dass Týr in diesem gedichte ein sohn des Hymer sei, was im widerspruch mit der Snorra Edda steht, nach welcher Týr der sohn Odins ist. Wenn man aber genauer das gedicht untersucht, so steht gewiss fafer im v. 5₅, aber in 8₃ nennt 748 den Hymer den vater der jungen frau, die in 7 als mutter Týr's bezeichnet wird. Das ,fri' des Cod. Reg. ist kein

wort und ist ein offener fehler.
 Hier scheint das richtige verhältnis
 durch. Hymer ist der gatte des alten
 weibes, das amma (grossmutter) in
 v. 7 genannt ist. Die tochter des
 Hymers und des alten weibes ist die
 junge frau, die algollen und brún-
 hvit (cfr. die beschreibung der riesin
 Gerðr Gymestochter) genannt wird.
 Diese junge frau ist nun die mutter
 Týrs, sein vater aber ist — Odin.
 Diesem widerspricht weder 10₃, denn
 sonr ist = sonr mín (mein sohn),
 noch 29₂, denn friþla ist hier nur
 ein geliebtes mädchen o: Odins geliebte.
 6₃ framan = vom anbruch des tages an.
 9₁ váskapaðr subst. (nicht adj.) =
 der (anderen) unheil bereitet, übel-
 gesinnt.
 17₁₋₄ íronisch zu fassen.
 18₇ valde ist dat. v. valdr, regiert v.

þykkja. Kjóla valdr = des schiffes
 herr o: Hymer selbst. Kjóla valde
 also = mér.

23₁ hraungolkn = die ungeheuer der
 felsen o: die riesen und die riesinnen
 (GV. Dict.).

28₄ brattsteinn = súl(a) in 11. gler
 = der krystallkehl Hymers.

31₅ karl ist nicht Hymer; Hymer ge-
 braucht ältere von einem anderen
 (karl) in ähnlichem falle angeführte
 worte. — Nach v. 31 fehlt wahr-
 scheinlich eine strophe.

35₂ standande = wie er (Thor) da
 stand.

37₅ hraunbúa o: Egill 6₄. — 8 bõrn
 o: þjalfe und Rõskva SnE. I,
 142—4.

38₈ eitrommeiþer = der töter der
 giftigen schlange o: der winter
 (Bugge).

Lokasenna.

14₆ lykak v. lúka = bezahlen.

15₃ bekkskrautoþr kann nichts an-
 deres bedeuten als: der bank zierde.
 (nicht: der die bank säubert, denn
 skrautoþr ist von skraut subst. und
 nicht von einem verb. skrauta (das
 nicht existiert) gebildet.) Diese be-
 zeichnung Bragis ist spöttisch ge-
 nug: „Nicht anders tun können,
 als auf einer bank sitzen und diese
 mit seiner person zu schmücken“
 ist gerade was man erwarten musste
 im gegensatz zu v. 13. Cfr. Mogk
 in Paul-Br. Beitr. XII, 388.

16₂ dunkel (l. c.).

19₃ Lopke = Loptr-ge = Loke nicht
 (das weiss). — 4 at leikenn es =
 dass ihm arg mitgespielt wird. —
 8 fjörg = götter.

24₃ drepa á = „sich mit etwas ab-
 geben“ Bugge (Studien 137). vétt =
 zauberkünste.

37₂ ballriþe = ein starker reiter, ein
 gott; ballriþar = die götter, die asen;
 cfr. SnE. I, 70. Vgl. tilariþs auf
 dem speerblatte von Kovel, Wimmer:
 Die Runenschrift 62—3.

38₄₋₆ „Die rechte hand — die andere
 (linke) kommt nicht in betracht (denn
 damit kannst du nicht kämpfen) —
 riss dir Fenrer ab“ (SnE. I, 98. 112).

39₃ beggia þol es þrý = mein und
 dein unglück ist sehnsucht (meine
 nach der verlorenen hand, deine nach
 dem verlorenen sohne) K. Gisl. Aarb.
 f. nord. Oldk. 1866, p. 247. —
 4 hafa betr = sich besser befinden.

41₂ árõse fyrer: hat dies etwas mit
 dem fusse Vön zu tun, der aus dem
 rachen Fenres fliest?

48₄ orgo = orþgo v. orþigr = auf-
 recht stehend (Bugge).

49₄ hjörve dunkel.

Þrymskviða.

- 11₅₋₈ Worte des neckenden Loke, nicht Thors.
 12₅ stókk = fiel zu boden (nicht: xersprang).
 15₁ und hýnom = von dem gürtel
 hinab. — 8 steina brustschmuck von steinchen (glasperlen). Vgl. SnE. I, 334. Hier muss man sich ein verbum, vielleicht setjom oder festom denken. Vgl. 19₈.
 22₅ nú fœra mér = nun bringst man mir.
 31₁ Hlóríða ist dativ.

Alvíssmöl.

- 1₁ breiða, 3. ps. pl. präs. ind. — 4-8 „man wird meinen, dass ich allzusehr die verschwägerung (meine ehe, mæge, ntr. v. mágr) beschleunige. Mag sein, aber ich werde daheim alsbald ausruhen.“
 3₄ vagna vers (v. ver ntr.) = das meer der wagen o: die erde, hier: die oberwelt. — 6 Nach dieser zeile ist dem xwerg Allweis früher die tochter Thors (þrúpr) versprochen worden, aber wie und von wem wissen wir nicht.
 4₄₋₈ Sollen diese verse vielleicht heissen: vasat heima,
 þás þér heitþ vas,
 sás einn's gjöf meþ goðom?
 o: er war nicht zu hause (damals, da du das versprechen erhieltst), dem die gabe allein unter den göttern ist, der allein von den göttern das recht besitzt, die tochter Thors zu verheiraten.
 5₄₋₆ „Wer von den landstreichern (du bist von wenigen gekannt) hat dich zur erbschaft geboren?“ Bera baugom = für ringe (d. h. zur erbschaft, die in diesem falle — keine ist) gebären (Richtert).
 6₄₋₅ „Gegen meinen willen sollst du das junge mädchen erhalten,“ d. h. du wirst sie nicht erhalten.

Baldrs draumar.

- 2₇₋₈ Der hund ist der hund Hels, Garmr. Vielleicht ist ör helle f. ör heljo („aus der berghöhle o: wo Garmr gebunden ist) das richtige (Bugge).
 3₄ at góla und das subst. gól wird auf Island jetzt gebraucht von hunden, wenn sie heulen (nicht: bellen). So, glaube ich, ist auch gala hier gebraucht, obgleich dies verbum sonst in dieser bedeutung sich nicht nachweisen lässt.
 6₅₋₈ „Wem sind die bänke (bei Hel) mit ringen geschmückt? [so frage ich dich, denn ich weiss, dass] die bank (flet collect. sing.) aufs prächtigste mit gold[ringen] belegt ist.“
 Odin kennt die vorbereitungen bei Hel, aber er will mit bestimmtheit wissen, zu ehren welcher person diese getroffen sind.
 9₂ hróðrþaþmr = berühmter baum o: derselbe, der in Vsp. 18₆₋₇ völlum hære, mæð ok mjök fagr genannt

- wird, nämlich der *Mistelleinn*. Der Verfasser der *Vsp.* und *Baldrsdr.* kennt offenbar nicht selbst die unansehnliche *mispel*. (Cfr. *Wimmer Lesebog*⁸ 216b.)
- 12₅₋₈ „Welches sind die mädchen, die den geliebten beweinen und gegen den himmel die *xipfel* werfen.“ Die mädchen sind die wellen, der geliebte ist *Baldr* und die *xipfel* sind die segel*xipfel* *Hringhornis*. (*Dugge Studien* 252 f.)
- 14₇₋₈ *ragnaryk obj. zu rjúfendr* = die, welche das leben der götter zerstören (*Svb. Eg.*).

Rígsþula.

- 2₈ *hór af árne* = grauhaarig von arbeit und not, *árn* subst. ntr., cfr. *at árna*.
- 6₉ *hórundsvatr* = hautschwarz, von dunkelbrauner hautfarbe.
- 47₅ *þér* ist dat. sing.
- 49 u. 50 handeln nach *Dugge (Arkiv I, 307-9)* von *Konr ungr* und seiner frau.

Hyndlóljóð.

- 1₈ *vé* ist ungefähr dasselbe wie *Valhöll*.
- 5_{4,5} *þanneg es = þanneg sem* = gerade als ob. *valsinne* = die menge der gefallenen o: die *Einherien* in *Valhöll*. Die *Hyndla* insinuiert, dass *Freyja* den jungen *Óttarr* als ihren buhler bei sich habe. Vielleicht ist etwas ausgefallen, worin *Freyja* bereits *Óttarr* genannt hat.
- 6₂ „Du bist wie im traume“ o: ich glaube, dass du träumst. Wenn *Freyja* *ver minn* sagt, meint sie *Óþr*.
- 9-11, (B. 46-49₁₋₄) passen gar nicht dahin, wo sie in der hds. stehen; darum habe ich sie hierher gesetzt, wo sie wenigstens viel besseren sinn geben.
- 11 *Freyja* droht *Hyndla*, sie in ihrer höhle verbrennen zu wollen. *Hyndla* sieht im geiste die drohenden flammen und giebt nach mit dem worte: „Die meisten würden doch das leben retten.“
- 28₂ *hóts baztr* = der allerbeste. (Vrgl. *alls mestr*.)

Völuspó en skamma.

- 2₉ *skautgjarn*; bezeichnet dies epíteton, dass *Þjaxe* ein segler oder ruderer war (v. *skaut* oder *skaute*)?, cfr. *SnE I, 212*.
- 9₄ *sonar dreyre* = das blut des sohnes, die stelle dunkel. *sonar* ist metrisch unrichtig. Cfr. *Sievers Beitr. VI, 315*.
- 11₁ *ulf d. h. den Fenrer*.
- 12₂₋₄ *fann hugstein kono*, half-sviþenn *brendo linde* = er hatte das herz eines weibes gefunden, das durch brennendes lindenholz halb verkohlt war. *linde* ist ntr., cfr. *grene*, *boke*, *fýre*, *eike* u. dgl.
- 14₇ *sif sífjafir* = durch verwandschaft verbunden mit. — *sif* dat. (*Svb. Eg.*).

Völundarkviða.

2₈ mæð fira eine umschreibung der frau (= die tochter der menschen).

5₈ vefreygr = einer, der vermag, das wetter vorauszusagen. (Ben. Gröndal, Ann. f. nord. Oldk. 1863, s. 173.)

6₈ gimr = feuer. fastan, adverbialer acc. = mit kraft.

7₇ lind = bast 9₅, = bastseil.

11₁₋₄ „Er machte sich alsbald im hause daran, das bärinfleisch zu braten. Sofort loderte das feuer auf (är brann förr) infolge des sehr trockenen reissigs.“

13₈ bestesíma = bastseil.

14₁₋₄ dunkel.

19₅ meina v. mein = illúþ z. 3: „schlimme gefährliche sachen.“

22₈ fen fjöturs dunkel.

23₁ augom o: gerþe, machte er, cfr. sló v. 7.

26₈ íviþgjarn = boshaft (Grimm); hefk heft íviþgjarnom = ich habe mich an den boshafte leute gerächt. Der gen. íviþgjarnra kann unmöglich den richtigen sinn geben. Völundr und überhaupt niemand konnte seine harmar so nennen. Das adj. pasat nur zu personen.

35₄ níta = strafen, rächen (?); cfr. got. ganaitjan, Bugge will darum neita lesen. — 9 skolla = sich in der ferne halten. K. Gíslason Skjald. beskaft. s. 5.

37₇ gange (ganga wäre unverständlich) = dass sie gehen soll. Ein infin. unmittelbar vor dem nom. (-vareþ) ist unmöglich.

39₅ ogörstund = elendsstunde; von ogorr (cfr. Hárþ. 13₈) = etwas drückendes, mühevoll (Richter).

Gróttasöngur.

2₈ = 10₂ gréa dunkel. = alts. mhd. grīs Bugge.

3₁₋₄ dunkel. — 6 léttom steinom = heben wir die mühlsteine (s. Bugge Tille 442).

4₂ snúþgasteinn = ein drehstein, ein stein, welcher gedreht wird.

5₁ Fróða ist dat. — 4 fegenslúþre = der erfreuliche mühlsteinkasten.

6₅, 7 því . . . þótt = deshalb, weil er.

7₈ ljóþ = strophe.

10₁ Kæma = wäre nicht gekommen. — 5 meile v. mala. — 7-8 „wenn wir nichts davon gewusst hätten“

o: wenn wir sie nicht schon früher gekannt hätten.

12₇ höfgahallr = der schwere stein.

15₈ koppom v. kapp = eifer, streitlust. — 5, 7 skorþom blóþ = wir liessen das blut fließen (skorþom v. skora = einen einschnitt machen).

16₇ dolgs sjótöl = der feindschaft beileger, die frieden mahlenden mühlsteine.

17₄ mitt of létte = meine arbeit höre (jetzt) auf, K. Gísl.

18₁₋₂ kaum verständlich.

19₈ víspjöll = kunde vom kampf.

20₄ regengrjóte = die grossen steine (näml. der Grötte). — 7 dunkel.

Namenverzeichnis.

A.

Áe (*Urgrossvater*) 70.
Áe, ein zwerg 2. 3.
Afe (*Grossvater*) 71.
Agnarr Geirþarson 82. 88.
Agnarr Hrafnungsson 31. 32.
Aldafǫþr (*Vater der menschen*), *Odin* 26. 31.
Ále 77.
Alfheimr (*Elfenheim*), *Freys* sitz 33.
Alfr, ein zwerg 3.
Alfr enn gamle 77.
Alfr enn gamle Ulfsson 77.
Alfǫþr (*Allvater*), *Odin* 37.
Algrœn (*Allgrün*), eine insel 44.
Almveig, die frau *Halfdan's* 77.
Alsviþr (*Allklug*), das ross der sonne 36.
Alvalde (*Allmächtig*), ein riese 44.
Alviss (*Alkweis*), ein zwerg 64—7.
Alvit = *Hervr* 81. 82.
Alþjófr (*Alldiob*), ein zwerg 2.
Ambótt (*Dirne*), eine tochter *Þræll's* 71.
Amma (*Grossmutter*) 71. 72.
Ámr 71.
Ánarr, ein zwerg 2.
Andhrímner (im gesicht vom russ braun), der *Valhalkoch* 34.
Angantýr 76. 79.
Angantýr Arngrimsson 78.
Angeyja, eine mutter *Heimdals* 80.
Angrboða (*Elendbereiterin*), eine riesin 80.
Ánn, ein zwerg 2.
Arennefja (die mit der nase in der herdasche wühlt), eine tochter *Þræll's* 71.

Arfe (*Erbe*), ein sohn *Jarls* 74.
Arngrím 78.
Árvakr (*Früh-wach*), ein ross der sonne 36.
Ásabragr (der beste der *Asen*), *Þórr* 41.
Ásaþórr 47.
Ásgarþr 48. 62.
Askr, der erste mann 3.
Ásmundr 37.
Atla, eine mutter *Heimdals* 80.
Atríþr (der vorwärts reitet, angreifer), *Odin* 37.
Atvarþr, ein zwerg 95.
Aurboða, eine riesin 80.
Aurboða 95.
Aurgelmer = *Ymer* 28.
Aurvangar (*Die schlammfelder*) 2.
Aurvangr, ein zwerg 2.
Austre, der zwerg im osten 2.
Austrvegr -ar (die länder im osten) 43. 52. 59.
Auþr dj p  ga  varsd ttir 79.
  al, ein sohn *Jarls* 74.

B.

Baldr, *Odins* und *Friggs* sohn 4. 5. 8. 33. cfr. 40. 56. 68. 69. 79. 97.
B leygr (*Augenflammend*), *Odin* 37.
B re, ein zwerg 95.
Barn (*Kind*), ein sohn *Jarls* 74.
Barre, eine insel 42.
Barre Arngrimsson 78.
Bele (*Übeltäter*), ein riese 7.
Bergelmer, der sohn *Aurgelmers* 28. 29.
Bestla, die tochter *B lforns* 23.
Beyggver, der diener *Freys* 53. 57. 59.

Bøyla, *die dienerin Freys* 53. 59.
 Biflinde (*Schuldbeuger*), *Odin* 37.
 Bldr, *ein zwerg* 2.
 Bileygr (*Augenmild?*), *Odin* 37.
 Billinger, *ein zwerg* 2.
 Billinger, *ein riese (?) seine tochter* 17.
 Bilrøst (*Brücke, die bricht?*), *die beste brücke* 36.
 Bilskirner (*Schwäche-vermeider, stark*), *Þórs wohnung* 34.
 Bivorr, *ein zwerg* 2.
 Bjørt (*Blond*) 95.
 Bláenn = *Ymer* 2.
 Bleik (*Blond*) 95.
 Bliþ (*Müde*) 95.
 Bodde (*Bauer?*), *ein sohn Karl's* 72.
 Bolm, *eine insel* 78.
 Bónde (*Bauer*), *ein sohn Karl's* 72.
 Borr, *seine söhne: Óþenn, Vile, Vé* 1. 79.
 Bóvorr, *ein zwerg* 2.
 Brage, *ein gott* 52. 54. 55.
 Brage, *ein dichter im 9. jahrh.* 37.
 Bráme Arngrimsson 78.
 Brattskeggr (*Steilbart*), *ein sohn Karl's* 72.
 Breiþablik (*Breitglanz*), *Baldrs heimat* 33.
 Breiþr (*Breit*), *ein sohn Karl's* 72.
 Brimer = *Ymer* 2.
 Brimer, *ein riese, vrg. d. vor.* 5.
 Brisingamen (*das halsband der Brisingen*) 61. 62.
 Broddr 78.
 Brune (*Feuer*), *ein zwerg* 2.
 Brúþr (*Braut*), *eine tochter Karl's* 72.
 Búe Arngrimsson 78.
 Búe (*Bauer*), *ein sohn Karl's* 72.
 Bundenskegge (*mit gebundenem (?) bart*), *ein sohn Karl's* 72.
 Búre, *ein zwerg* 2.
 Burr (*Sohn*), *ein sohn Jarls* 74.
 Býleistr, *bruder Lokes* 7. 80.
 Bólverkr (*Übel-tuend*), *Odin* 19. 37.
 Bólþorn (*Der schlechte riese*), *vater Bestla's* 23.

Bømborr, *ein zwerg* 2.
 Bøþvildr Níþuðsdóttir 81. 83. 84. 85. 86.

D.

Dáenn, *ein hirsch* 35.
 Dáenn, *ein zwerg* 2. 23. 76.
 Dagr, *sohn Dellings* 28.
 Dagr 77.
 Danpr, *ein myth. fürst* 75.
 Danr, *ein myth. fürst* 75.
 Dellinger (*Hell*) 25. *der vater des tages* 28.
 Dellinger, *ein zwerg* 95.
 Digralde (*Dickbauch*), *ein sohn þrall's* 71.
 Dolgþraser (*der feindselige*), *ein zwerg* 2.
 Dóre, *ein zwerg* 95.
 Draupner, *ein zwerg* 2.
 Draupner, *ein ring* *ofr.* 40.
 Drengr (*tüchtiger bursche*), *ein sohn Karl's* 72.
 Drumba (*Baumstumpf*), *eine tochter þrall's* 71.
 Drumbr (*Baumstumpf*), *ein sohn þrall's* 71.
 Drøtttr (*Faullenzler*), *ein sohn þrall's* 71.
 Duneyrr, *ein hirsch* 35.
 Duraþró, *ein hirsch* 35.
 Durenn, *ein zwerg* 2.
 Dvalenn, *ein hirsch* 35.
 Dvalenn, *ein zwerg* 2. 23. 66.

E.

Edda (*Urgrossmutter*) 70.
 Egell, *bruder Vqlunds* 81. 82.
 Egell, *vater þjalfes* 48.
 Eggþéer (*Schwert-diener*), *der riesen hirt* 6.
 Eiken (*Wütend*), *ein fluss* 35.
 Eikenskjalde (*der einen eichenen schild hat*), *ein zwerg* 2. 3.
 Eikentjasna (*die sich mit eichenen pflücken beschäftigt*), *eine tochter þrall's* 71.

Eikþyrner (*Eichendorn*), der *Valhal-*
hirsch 35.
Einherja, eine frau (*riesin?*) 46.
Eir (*Schonend*) 95.
Eistla, eine mutter *Heimdals* 80.
Elder (*Feuermann*), der koch *Ægers*
53.
Eldhrimner (*Russbraun*), der *Val-*
halkessel 34.
Élevágar (*stürmisches meer?*) 29.
48.
Embla, das erste weib 3.
Erna (*femin. zu orn? Die rasche?*),
die tochter *Herse's* 74.
Eyfura 78.
Eylima, der vater *Hjördis'* 78.
Eymundr, ein myth. fürst 77.
Eyrgjafa, eine mutter *Heimdals* 80.

F.

Fáfnir 78.
Falhófnir (*Deckhuf, dessen huf mit*
haaren bedeckt ist), ein pferd 35.
Farmatýr (*Schiffladungsherr*), *Odin*
37.
Faber (*Vater*) 72.
Feima (*züchtige jungfer*), eine tochter
Karl's 72.
Fenja, eine riesin 87.
Fenrer, Fenresulfr, Fenreskinder o:
wölfe 6. cfr. 7. 31. 52. 57. cfr. 80.
81. Cfr. *Hróprvitner*.
Fensaler (*Meeressäule*), die wohnung
Frigg's 5.
File, ein zwerg 2.
Fimafengr (*Behend-greifend*), ein
diener *Ægers* 53.
Fimboltýr (*der grosse gott*), *Odin* 8.
Fimboþul (*Stark-rauschend*), ein
fluss 85.
Fimboþulr (*der grosse redner*),
Odin 16. 23.
Finnakonungr 81.
Fitjongr (*Fettmann, wohlgenährt*),
allgem. name des reichen, cfr. *oi*
παχαις 15.
Fíþr, ein zwerg 3.

Fjalarr (*Vielwissend*) = *Suttungr* 10.
Fjalarr (*Vielwissend*), ein zwerg 3.
Fjalarr, ein riese o: *Útgarpaloke* 45.
Fjalarr, ein hahn 6.
Fjósner (*Kuhstall-mann*), ein sohn
Þrell's 71.
Fjólkaldr (*Viel-kalt*) 92.
Fjólner (*Vielwissend*), *Odin* 37.
Fjolsviþr = *Fjólner* 37. 91—6.
(*Ein und derselbe?*)
Fjólvarr (*Viel-vorsichtig*) 44.
Fjörgyn (*Götterfeld?*), die erde 8. 47.
Fjörgynn, vater der *Frigg* 55.
Fjorm, ein fluss 35.
Fljóþ (*Frau*), eine tochter *Karl's* 72.
Folkvangr (*Schlachtfeld*) 33.
Forsete (*Vorsitzer*), sohn *Bald's* 34.
Fránangrsfors (*Fránangrs wasser-*
fall) 60.
Fráþmarr 77.
Frekar, zwei brüder desselben namens
77.
Freke (*Gefrüssig*), ein wolf *Odins* 34.
Freyja, die frau *Óþr's* 4. 53. 56.
60. 61. 63. 75. 76. 79.
Freyr, *Beles söter* 7. 33. 36. 38. 39.
40. 41. 42. 53. 57. 79.
Frigg, die frau *Odins* 5. 7. 26. 32.
33. 52. 55. 56. Cfr. *Hlín*.
Fríund, die mutter *Hléðis's* 77.
Fríþ (*Schön*) 95.
Frór (*Schnell*), ein zwerg 2.
Froste (*Kalt*), ein zwerg 3.
Fróþe, der vater *Hléðis's* 7.
Fróþe 78.
Fróþe Friþleifsson 87. 88. 89.
Frægr (*Berühmt*), ein zwerg 2.
Fulla, dienerin der *Frigg* 32.
Fúlner (*Faul-mann*), ein sohn
Þrell's 71.
Fundenn (*Gefunden*), ein zwerg 2.

G.

Gandalfr, ein zwerg 2.
Ganglere (*Gangmüde*), *Odin* 37.
Gangráþr (*Wanderer*), *Odin* 26. 27.
Garmr, der höllenhund 6. 7. 8. 37.

- Garþrofa (*Zaunbrecherin*), eine stute 97.
 Gastropner, eine mauer 92.
 Gautr (*Schöpfer*), Odin 37.
 Gefjon, eine göttin 55.
 Geirreþr, ein riese 97.
 Geirreþr Hraufungsson 31. 32. 37. 38.
 Geirskogol (*Speer - skogol*, cfr. Skogol), eine valkyrie 4.
 Geirvimol (*Speerwimmelnd*), ein fluss 35.
 Geirvöl (*Speerträgerin*), eine valkyrie 86.
 Gere (*Gierig?*), ein wolf Odins 34. 93.
 Gerþr Gymsdóttir 39. 40. 42. 79.
 Gifr (*Gierig*), ein wolf 93.
 Gimlé (*Edelsteindach*), götterwohnung 8.
 Ginnarr, ein zwerg 3.
 Ginnunge (*Kiaffer*), dessen gap (*klaffen*) 1.
 Gípol, ein fluss 35.
 Gísl, ein pferd 35.
 Gjallarhorn (*Schall - horn*), das horn Heimdals 6.
 Gjúke, ein myth. fürst 78. 79.
 Gjöll (*Brausend*), ein fluss 35.
 Gjölþ, eine mutter Heimdals 80.
 Gjölþ Geirþardóttir 97.
 Glapsviþr (*Weisheitsvernichter, verrücker*), Odin 37.
 Glaser, ein hain 97.
 Glaþr (*Heiter*), ein pferd 35.
 Glapsheimr (*Freudenvelt*), Odins reich 33.
 Gleipner, fessel 97.
 Glitner (*Strahlend*), Forsete's sitz 34.
 Glóenn (*Strahlend*), ein zwerg 3.
 Glør (*Hell*), ein pferd 35.
 Gnipaheller, die höllenhöhle 6. 7. 8.
 Gnó, die dienerin Friggs 97.
 Góenn, eine schlange 36.
 Gollenburste (*mit goldenen borsten*) Hildesvine 76.
 Gollenkambe (*Gold - kamm*), der hahn Valhals 6.
 Golltoppr (*mit goldenem stirnhaar*), ein pferd 35.
 Gollveig (*Goldkraft, personification des verführerischen goldes*), eine völva 3. Cfr. Heiþr.
 Gotnaland (*Gotenland*) 32.
 Gotþormr Gjúkason 79.
 Gotþormr 88.
 Goþrún Gjúkadóttir 79.
 Goþþjóþ (*Die menschenwelt?*) 4.
 Grábakr (*Graurücken*), eine schlange 36.
 Grafvitner (*Grabwolf*), eine schlange 36.
 Grafvölloþr (*Feld durchwühlend*), eine schlange 36.
 Grane, ein pferd 83.
 Gráþ (*Gierig*), ein fluss 35.
 Greip, eine mutter Heimdals 80.
 Greip Geirþardóttir 97.
 Grímnir (*Vermummt*), Odin 32. 37.
 Grímr = Grímnir 37 (*bie*).
 Grímr arþskafe 78.
 Gró, die mutter Svipdags 90.
 Grótte, eine handmühle 88.
 Gunnarr þókr 78.
 Gunnarr Gjúkason 78.
 Gunnlóþ, die tochter Suttungs 10. 18. 19.
 Gunnr, eine valkyrie 4.
 Gunnþoren (*Stark - wüthend*), ein fluss 35.
 Gunnþró (*die stark hervorbrechende*), ein fluss 35.
 Gyller (*Golden*), ein pferd 35.
 Gymer, *Æger* 52.
 Gymer, ein riese, vater Gerþr's 39. 40. 57. 79.
 Gyms garþar 39. 40.
 Gyrþr 77.
 Gyll (*Schreiend?*), eine valkyrie 36.
 Gómol (*die alte*), ein fluss 35.
 Góndler (*Stabträger, d. h. zauberer*) Odin 37.
 Góndol (*Stabträgerin?*), eine valkyrie 4.
 Góppol (*Hervorstürzend*), ein fluss 35.

H.

Haddingjar, *zwei söhne Arngrims* 78.
 Hake Hveþnoson 79.
 Halfdan, *ein Skiöldunge* 77. 89 (?).
 Halfr, *der sohn Hildr's* 78.
 Halr (*ein freier bauer*), *ein sohn Karl's* 72.
 Hamskerper (*Haul-verschrumpft*), *ein pferd* 97.
 Hannarr (*Kunstfertig*), *ein zwerg* 2.
 Haraldr hildetönn 79.
 Hárbarðr (*Graubart*), *Odin* 37. 43—8.
 Hate (*Hasser*), *der sonnewolf* 36.
 Haugspore (*Hügelbetreter*), *ein zwerg* 2.
 Hauldr (*freier bauer*), *ein sohn Karl's* 72.
 Heimdallr (*seine söhne = die menschen*) 1. 4. 6. 33. 58. 62. 69. *cfr.* 80. *Cfr.* Rigr.
 Heiðr, *ein völva (= Gollveig)* 3. 80. (?)
 Heiðrún, *die Valhalgeiss* 34. 76.
 Hel 6. 7. 35. 68. 97.
 Hepte (*Verhindernd*), *ein zwerg* 2.
 Herblinde (*Heer-verblender*), *Odin* 37.
 Herfaþer (*der vater der menschen*), *Odin* 4. 6.
 Herfjötör (*Heer-fesseind*), *eine valkyrie* 36.
 Herjaföðr = Herfaþer 26. 34. 75.
 Herjan(n) (*Herr o: der welt*), *Odin* 4. 37.
 Hermóðr, *sohn Odins (?)* 75.
 Herser 72.
 Herteitr (*Heer- [Kampf-] munter*), *Odin* 37.
 Hervarðr Arngrímsson 78.
 Hervör alvitr (*altheiss*), *tochter Hloþver's* 81. 83. *Cfr.* Alvitr.
 Hildegunnr 77.
 Hildesvíne (*Kampfeber*) = *Gollenburste* 76.
 Hildolfr (*Krieger*) 43.
 Hildir, *eine valkyrie* 4. 36.

Hildir, *die mutter Halfr's* 78.
 Himenbjörg (*Himmelgebirge*) 33.
 Hjalmbera (*Helmtträger*), *Odin* 37.
 Hjördis, *die mutter Sigurð's* 78.
 Hjörvarðr Arngrímsson 78.
 Hjörvarðr 79.
 Hlaðguðrsvanhvít (*schuancem Weiss*), *tochter Hloþver's* 81. 83.
 Hlébarðr, *ein riese* 44.
 Hlédis, *die mutter Innalein's* 77.
 Hleiðr (*Zelt*), *der sitz Fróþe's* 89.
 Hlésey 46.
 Hlóvangr, *ein zwerg* 3.
 Hlíf (*Beschützerin*) 96.
 Hlífþrasa (*Beschützerin*) 96.
 Hlín, *Frigg, mutter Baldrs* 7.
 Hlipsisjölfr (*Pforthalle*) 32. 38.
 Hlór(r)íþe, þórr 48. 50. 51. 52. 58. 61. 62. 64.
 Hlökk, *eine valkyrie* 36.
 Hloþver, *ein myth. fürst* 81. 82. 83.
 Hloþyn = Jörð (*die erde*), *die mutter þórs* 7.
 Hnikarr (*Slosser*), *Odin* 37. 98.
 Hnikuþr = Hnikarr 37.
 Hóbrók (*Hochbein?*), *der beste habicht* 37.
 Hoddmimesholt (*der wald des Schatzmimers?*) 30.
 Hótfarþner (*Huf-schwingend*), *ein pferd* 97.
 Hórr (*Hoch*), *ein zwerg* 2.
 Horn, *ein fluss* 90.
 Hornbore (*Horndurchbohrer*), *ein zwerg* 2.
 Hó(v)arr (= Hárr), *Odin* 3. 37.
 Hóve (*der Hohe*), *Odin* 19. 25.
 Hrane Arngrímsson 78.
 Hraupungr, *ein myth. könig* 31.
 Hraupungr, *ein myth. fürst* 78.
 Hreimr (*Schreiend*), *ein sohn Þrell's* 71.
 Hreiðgotar, *ein nordgermanisches volk* 27.
 Hrímfaxe (*Reifmähne*), *das ross der Nacht* 27.
 Hrimgrímnir, *ein riese* 41.

Hrímner (*Reisfriess?*) 41. 80.
 Hrist, eine *valkyrie* 36.
 Hríþ (*Heflig*), ein *fluss* 35.
 Hrólfr enn gamle (*der alte*) 78.
 Hrólfr krake, *gemeint* 89.
 Hroptatyr (*der gott der götter*),
 Odin 25. 37.
 Hropttr, Odin 33. 57.
 Hrossþjófr (*Pferdedieb*), ein *riese* 80.
 Hróþrvitner (*der berühmte wolf*)
 = Fenrer? 36. *cfr.* 57.
 Hrungr, ein *riese* 44. 50. 59. 88.
 Hrymr (*Hunfällig*), *der riesen fürst* 7.
 Hræsvelgr (*Leichen-fresser*), ein
adler, *cfr.* 7. 29.
 Hrærekr slongvanbange 79.
 Hrognn (*Welle*), ein *fluss* 35.
 Hugenn (*Gedanke*), ein *rabe* Odins
 34. 98.
 Hveralundr (*Kesselhain*, *name der*
egend, wo Loke gefesselt liegt) 5.
 Hvergelmer 35.
 Hveþna Hjörvarpsdóttir 79.
 Hveþrongr, *Loke* 7.
 Hymer, ein *riese* 48. 49. 50. 51. 52.
 56.
 Hým = Hymer, ein *riese* (*sohn des*
Vafþrúðner?) 26.
 Hyndla, eine *riesin* 75. 76. 77. 79.
 Hýrr (*Heiter*), ein *saal* 94.
 Høner 3. 8.
 Høgne Gjúkason 78.
 Høll (*Abwärts-fallend*), ein *fluss* 35
 Hørvær 78.
 Høsver (*Dunkelbraun*), ein *sohn*
Þrall's 71.
 Høþr (*Krieger*), *der blinde gott* 5. 8.
 68. 69.

I.

Ifing, *grenzfluss* 27.
 Imdr, eine *mutter Heimdals* 80.
 Ingunarfreyr, *Freyr* 57.
 Ingve, ein *zwerg* 3.
 Innsteinn Alfson, *der vater Ottars*
 76. 77.
 Íre, ein *zwerg* 95.

Ísolfr Ólmóðsson 78.
 Ívalde (*Bogenherr*), *seine söhne* 36.
 Ívarr, *vater Auðr's* 79.
 Íþavöllr (*arbeitsfeld?*) 1. 8.
 Íþe, ein *riese* 88.
 Íþunn, eine *göttin* 52. 54. 55.

J.

Jafnhár (*Gleich-hoch*), Odin 37.
 Jalkr, Odin 37 (*bis*).
 Jare, ein *zwerg* 2.
 Jarl (*Jarl*), ein *sohn Vaters* 73. 74.
 Járnsaxa, eine *mutter Heimdals* 80.
 Járnviðr (*Eisenwald*) 6.
 Jóþ (*Kind*), ein *sohn Jarl's* 74.
 Jörmonrekkr 78.
 Jöroveller (*Kampfebene*) 2.
 Jörþ (*Erde*), *die mutter Þórs* 60.
cfr. Fjörgyn, Hlōþyn.
 Jörsormarr 77.
 Jötonheimar (*Riesenweil*) 2. 7. 38.
 39. 42. 61. 62. 63.

K.

Káre 78.
 Karl (*Mann*), *sohn Afe's* 72.
 Karl, Odin 97.
 Kefser, ein *sohn Þrall's* 71.
 Kerlaugar, *zwei flüsse* 35.
 Ketell Klypsson 78.
 Kiarr, Kjarr, *fürst im Valland* 81. 83.
 Kile, ein *zwerg* 2.
 Kjalarr (*Wagenherr*), Odin 37.
 Klögge (*der dem vieh heu giebt?*),
 ein *sohn Þrall's* 71.
 Klúrr (*Derb*), ein *sohn Þrall's* 71.
 Klyppr 78.
 Knúe 88.
 Konr (*Sohn*) ungr, ein *sohn Jarl's*
 74. 75. *Cfr.* Rígr.
 Kumba, eine *tochter Þrall's* 71.
 Kundr (*Sohn*), ein *sohn Jarl's* 74.
 Kqrmt, ein *fluss* 35.

L.

Laufey, *die mutter Lokes* 58. 62.
 Leggjalde, ein *sohn Þrall's* 71.

Leiptr (*Blitzend*), ein *fluss* 35.
 Leirbrimer, ein *riese* 92.
 Léttfete (*Leicht-gehend*), ein *pferd* 85.
 Líf (*Leben*), ein *weib* 30.
 Lífþraser (*leben wünschend*), ein *mann* 30.
 Littr (*Farbe*), ein *xwerg* 2.
 Lífskjalfr, ein *xwerg* 95.
 Loddáfáner (*Flunkerer*), ein *junger mann* 19—22. 25.
 Lofarr, ein *xwerg* (?) 2. 3.
 Loke, 5. 7. 52. 53—60. 61. 62. 69. 80. 95 (?). Cfr. Hveþröngr, Loptr, Þökk.
 Löne, ein *xwerg* 2.
 Loptr (*Luftwanderer*), *Loke* 53. 55. 80. 94.
 Lóþorr 3.
 Lútr (*Gebeugt*), ein *sohn Þrall's* 71.
 Lyfjaberg (*Heilmittelberg*) 95.
 Læraþr, der *Valhalbaum* 34. 35.
 Lævateinn, ein *schwert* 94.

M.

Magne (*Kräftig*), *sohn Þórs* 31. 43. 47.
 Máne (*Mond*), der *sohn Mundelfare's* 28.
 Meile, der *bruder Þórs* 43.
 Menglǫþ (*Halsbandfroh*) Svafþórens dóttir 92. 95. 96.
 Menja, eine *riesin* 87.
 Mimameiþr, *Yggdraselsaskr* 93. 94.
 Mímer (*Der weise*) 4. Cfr. Mímr.
 Mímesbrunnr (*der brunn Mímers*) 4.
 Mímr = Mímer, seine *söhne* 6.
 Miskorblinde, ein *riese* (?) 48.
 Mist, eine *valkyrie* 30.
 Miþgarþr, 1. 7. 96. 45. 77.
 Miþgarþsormr (*Die weltschlange*), cfr. 7.
 Miþvitner, ein *riese* 37.
 Mjöllner (*Zermalner*), der *hammer Þórs* 31. 52. 59. 64.
 Móenn (*Heidebewohner*), eine *schlange* 36.

Móþe (*Mutig*), *sohn Þórs* 31. 52.
 Móþer (*Mutter*) 72. 73.
 Moþsogner, der *erste der xwerge* 2.
 Moþvitner, ein *xwerg* 2.
 Mundelfare, der *vater der sonne und des mondes* 28.
 Munenn (*Gedächtnisse*), ein *rabe Odins* 34. 98.
 Múspels synr 57.
 Myrkviþr (*Schwarzwald*) 57.
 Møgr (*Sohn*), ein *sohn Jarl's* 74.
 Møgþraser (*Söhne wünschend*) 30.

N.

Nabbe, ein *xwerg* 76.
 Náenn, ein *xwerg* 2.
 Naglfar (*Nagelschiff*), das *höllenschiff* 7.
 Nále, ein *xwerg* 2.
 Nanna Nökkvadóttir 78.
 Nár, ein *xwerg* 2.
 Nare, ein *sohn Lokes* 60.
 Narfe, ein *sohn Lokes* 60.
 Náströnd (*Die totenstrand*) 5.
 Níarar, ein *volk* 82. 83. 85.
 Niflhel (*Die dunkle hel [hölle]*) 30. 68.
 Nípingr, ein *xwerg* 2.
 Níþafjöll (*Dunkelgebirge*) 9.
 Níþaveller (*Dunkelfeld*), im *norden* 5.
 Níþe (*Bitter*), ein *xwerg* 2.
 Níþhoggr (*der schändliche hauer*) 6. 8. 35. 96.
 Níþjungr (= Níþr), ein *sohn Jarl's* 74.
 Níþr (*Abkömmling*), ein *sohn Jarl's* 74.
 Níþuþr, der *Níaren fürst* 81. 82. 83. 84. 85. 86.
 Njörþr, der *gott* 29. 34. 36. 38. 42. 53. 56. 63. 96.
 Nóstun (*Schiffzaun*), *Njörþr's heimat* 34. 63.
 Nöre, ein *xwerg* 2.
 Norþre (*der nördliche*), ein *xwerg* 2.
 Nøtt, die *tochter Nørs* 28.

Nýe (*Neu*), ein zwerg 2.
 Nýráðr (*Neu-ratend*), ein zwerg 2.
 Nýt (*Nützlich*), ein fluss 35.
 Nqkkrve 78.
 Nqnn (*Fließend*), ein fluss 35.
 Nqrr, der vater der Nacht 28. 67.
 Nqt (*Bebend?*), ein fluss 35.

O.

Ófner (*Verwickelnd*), Odin 37.
 Ófner (*Webend?*), eine schlange 36.
 Ókólnr (*Nie-kalt*), ein saal 5.
 Óme (*Laut-rufend*), Odin 37.
 Ópe, ein runenzeichen 41.
 Óre, ein zwerg 95.
 Óske (*Wunschherr*), Odin 37.
 Ósolfr Imóþsson 78.
 Ósviþr, ein riese 23.
 Óttarr Innsteinsson 76. 77. 78. 79.
 Óþenn 3. 4. 5. 6. 7. 17. 19. 22. 23.
 26—31. 32. 33. 34. 36. 37. 38. 40.
 41. 43. 45. 47. 50. 52. 53. 54. 55.
 62. 64. 68. 69. 81. Cfr. Alda-
 fþr, Alfþr, Atrþr, Báleygr, Bif-
 lín, Bileygr, Bolverkr, Farmatýr,
 Fimboltýr, Fimboþulr, Fjölner,
 Fjolsviþr, Ganglere, Gangráþr,
 Glapsviþr, Grímnir, Grímr, Gónd-
 ler, Hárbarþr, Herblinde, Herfaþer,
 Herjaþr, Herjan, Herteitr, Hjalm-
 bere, Hnikarr, Hnikuþr, Hó(v)arr,
 Hóve, Hroptatýr, Hroþr, Jafnhár,
 Jalkr, Kjalarr, Ófner, Óme, Óske,
 Rane, Sanngetall, Saþr, Sigfaþer,
 Sigfþr, Sigtýr, Síþgrane, Síþþottr,
 Síþskeggr, Skilfingr, Sváfnr, Svi-
 pall, Sviþorr, Sviþrer, Tvegge,
 Vakr, Valfaþer, Valfþr, Vegtamr,
 Veratýr, Viþrer, Vófoþr, Yggr,
 þekkr, þriþe, þrór, þundr, þuþr.
 Óþr, der mann Freyjas 4. 76.
 Óþrerer, der skaldenmet-kessel 18. 23.

R.

Randgríþr (*Schildverletzerin*), eine
 valkyrie 36.
 Randvér Ráþbarþsson 79.

Rane, Odin 90.
 Ratatoskr (*Nagzahn*), ein eichhorn
 35.
 Rate (*Weg-kundig*), der bohrrer Odins
 18.
 Ráþbarþr, der vater Randvers 79.
 Ráþgríþr, eine valkyrie 36.
 Ráþseyjarsund 43.
 Ráþsviþr (*Rathug*), ein zwerg 2.
 Regenleif, eine valkyrie 36.
 Regenn, ein zwerg 2.
 Reifner Arngrímsson 78.
 Rønnande (*Fließend*), ein fluss 35.
 Rígr, Heimdalr 69. 70. 71. 72. 73.
 74.
 Rígr = Konr ungr (74).
 Rín (*Rhein*) 35. 83.
 Rindr, mutter Váles 69. 90.
 Ristell (*Energisches weib*), eine tochter
 Karl's 72.
 Ruþr, ein fluss 90.

S.

Sága, Frigg 33.
 Salarsteinn (*Saalstein*) 2.
 Sámsey, eine (*dänische?*) insel 55.
 Sanngetall (*der das wahre rathet*),
 Odin 37.
 Saþr (*Wahrhaftig*), Odin 37.
 Seggr (*ein freier bauer*), ein sohn
 Karl's 72.
 Sif, die frau Þórs 47. 48. 49. 52.
 58. 63.
 Sigfaþer (*Vater des krieges*), Odin
 7. 59.
 Sigfþr = Sigfaþer, Odin 37.
 Sigmundr, der sohn Volsungs 75.
 Sigtrygg 77.
 Sigtýr, Odin 97.
 Sigurþr Fáfnasbane 78.
 Sigyn, die frau Lokes 5. 60.
 Silfrentopp (*mit silbernem stirn-
 haar*), ein ross 35.
 Sindre (*Sprühend*), ein zwerg 5.
 Siner (*Sehnenstark*), ein ross 35.
 Sinmara (*Grosser [weiblicher] alp*)
 94.

- Síþ (Langsam), ein fluss 35.
 Síþgrane (= Síþkeggr) 64.
 Síþqtrr (dessen hut das gesicht ver-
 hüllt), Odin 87.
 Síþkeggr (Langbart, cfr. Longo-
 barde), Odin 37.
 Skáfiþr, ein zwerg 3.
 Skáþe, die tochter þjaxe's 33. 38.
 53. 58. 60. 80. 97.
 Skeggjöld (Kampf, v. skeggja =
 axt), eine valkyrie 36.
 Skeiþbrimer (im galoppieren feu-
 rig), ein ross 35.
 Skekkell 78.
 Skilfingar 77.
 Skilfingr, Odin 37.
 Skinfaxe (Glanzmähne), das pferd
 des tages 27.
 Skirfer, ein zwerg 3.
 Skírner, der diener Freys 38. 39.
 40. 42.
 Skíþblaþner, das schiff Freys 36.
 Skjöldungar 77.
 Skoll, der sonnenwolf 36.
 Skrymer (Grossprahler), Ulgarþa-
 loka 59.
 Skuld, die norne der zukunft 3;
 auch eine valkyrie 4.
 Skúrhildr Skekkelsdóttir 78.
 Sköggol (die hervorragende), eine
 valkyrie 4. 36.
 Slagfiþr, bruder Völkunds 81. 82.
 Sleipner, das beste pferd 36. 69.
 80.
 Slíþ (Furchtbar), ein fluss 35.
 Slíþr (Gefährlich), ein fluss 5.
 Smiþr (Schmied), ein sohn Karl's 72.
 Snót (Redegesckick), eine tochter
 Karl's 72.
 Snqr (Schnur) 72.
 Sól (Sonne), Mundelfares tochter 28.
 Sólbjatr (Sonnenhell), vater Svip-
 dags 96.
 Sólblinda syner 92.
 Sonr (Sohn), ein sohn Jarl's 74.
 Sprakke (stolzes weib), eine tochter
 Karl's 72.
 Sprund (stolzes weib), eine tochter
 Karl's 72.
 Strönd, ein fluss 35.
 Sumar, das kind des Svásoþs 28.
 Surte, Surtr 31.
 Surtr (Schwarz), Muspell's herr 7.
 27. Cfr. Surte.
 Surtr, ein riese 94.
 Suttongr, ein riese, vater Gunn-
 löfs 18. 19. 67. Cfr. Fjalarr, Sut-
 tunge.
 Suttunge = Suttongr 41.
 Súpre (der südliche), ein zwerg 2.
 Sváfa 77.
 Sváfner (Schläfer?), Odin 37.
 Sváfner (Schläfer?), eine schlange 36.
 Svafnporenn, vater Menglöfs 92.
 Svalenn (Abkühlend), der sonnen-
 schild 36.
 Svanhvít = Hlaþguþr 81. 82.
 Svanne (stolzes weib), eine tochter
 Karl's 72.
 Svanr enn raupe (der rothe) 77.
 Svárangr, ein riese 45.
 Svarre (übermütiges weib), eine tochter
 Karl's 72.
 Svarthöfþe (Schwarzkopf), ein riese
 80.
 Svabelfare, ein ross, vater Sleip-
 ner's 80.
 Sveinn (Knabe), ein sohn Jarl's 74.
 Svíorr, ein zwerg 2.
 Svipall (auf verschiedene weise ver-
 mummt), Odin 37.
 Svipdagr 90—6.
 Svíþjóþ (Schweden) 81. 88.
 Svíþorr (Weise?), Odin 37.
 Svíþrer = Svíþorr 37.
 Svásoþr (Mild), der vater des Som-
 mers 28.
 Svöl (Kühl), ein fluss 35.
 Sylgr (Verschlingend?), ein fluss 35.
 Sæfare 77.
 Sæhrímner, der Valhalebr 34.
 Sækonungr, ein eigennamen? 77.
 Sævarstaþr (Seestadt) 84.
 Sævarstöþ (Seestätte) 84.

Søken (*Vorwärts-strebend*), ein fluss 35.

Søkkmímer, ein riese 37.

Sökkvabekkr (*Sinkebach*) 33.

T.

Tindr Arngrímsson 78.

Tópe, runenzeichen (?) 41.

Trónobeina (*Kranichbeinig*), eine tochter Þrall's 71.

Tvegge, Óðin 8.

Týr, ein gott 48. 51. 52. 57.

Týrfingr Arngrímsson 78.

Tetroghypja (*Lumpenträgerin*), eine tochter Þrall's 71.

U.

Ulfðaler (*Wolfäler*) 81. 82. 83.

Ulfr ginande (*gähnend*) 78.

Ulfr Sæfarason 77.

Ulfrún, eine mutter Heimðals 80.

Ulfsgjör (*Wolfsee*) 81.

Ullr (*Herrlich*), ein ase 33. 36.

Une, ein zwerg 95.

Úre, ein zwerg 95.

Urðarbrunnr (*der Urdsbrunnen*), unter dem weltbaume 3. 19.

Urðr, die norne der vorzeit 3.

Uðr, Óðin 37.

V.

Vafþrúðnir (*stark im verwickeln*), ein riese 26—31.

Vakr (*Wachsam*), Óðin 37.

Válamalmr 76.

Valaskjölfr (*der gefallenen (?) palast*), = Valhöll? 33.

Vále, ein sohn Lokes 5. 79.

Vále, ein gott 31. 69.

Valfaðr (*der gefallenen vater*), Óðin 1. 4.

Valföðr = Valfaðr 4. 37.

Valgrind, das gittertor Valhals 34.

Valhöll (*die halle der gefallenen*) 5. 33. 34. 75.

Valland (*Schlachtfeld-land*) 45.

Valtámr (*Kampfgewohnt*) 68.

Vanaheimr (*Vanenwelt*) 29.

Vár, die ehgöttin 64.

Várkaldr (*Frühjahr-kalt*) 92.

Varr, ein zwerg 95.

Væ, bruder Óðins 56.

Vegðrasell, ein zwerg 95.

Vegsvinn (*Weg-kundig*), ein fluss 35.

Vegtámr (*Weggewohnt*), Óðin 68. 69.

Veigr (*Kräftig*), ein zwerg 2.

Véorr, Þórr 49. 50.

Veratýr (*der menschen gott, herr*), Óðin 32.

Verland (*Menschenland*) 47.

Verðande, die norne der jetztzeit 3.

Vestre (*der westliche*), ein zwerg 2.

Vestrælar (*die westsäle*) 69.

Vetr (*Winter*), der sohn Vindsvals 28.

Víf (*Frau*), eine tochter Karl's 72.

Vígríðr (*Schlachtfeld*), der schauplatz des Ragnarokkkampfes 27.

Vile, bruder Óðins 56.

Víle, ein zwerg 2.

Vilmeiðr, ein riese 80.

Vimor, ein fluss 97.

Vin, ein fluss 35.

Vína (*Dvina*) 35.

Vindalfr, ein zwerg 2.

Vindkaldr (*Windkalt*), Svipdagr 91—6.

Vindsvallr (*Windkühl*), der vater des Winters 28.

Vingner, Þórr 31.

Vingþórr, Þórr 60. 64.

Virfer, ein zwerg 3.

Vitr (*Klug*), ein zwerg 2.

Vittolfr (*Zauberer*), ein riese 80.

Víð (*Breit*), ein fluss 35.

Víðarr (*Weit-herrschend*), ein sohn Óðins 7. 31. 34. 53. 54.

Víðe (*Waldwiese*), Víðarr's sitz 34.

Víðofner, ein hahn 93. 94.

Víðr (*Wetter-herr*), Óðin 56.

Vóðr (*Wanderer*), Óðin 37.

Vón, ein fluss 35.

Völsungr, grossvater Sigurð's 78.

Völundr, *der berühmte künstler* 81.
82. 83. 84. 85. 86.

Vönd (Schlimm?), *ein fluss* 35.

Y.

Ýdaler (Eibenbaumthaler), *Ulls sitz* 33.

Yggdrasels askr, Yggdrasell (Odins pferd o: Odins galgen, cfr. Háv. V₁), *der wellbaum* 3, cfr. 1. 6. cfr. 22. 35. 36.

Yggr (Furchtbar, cfr. yggjongr 4).
Odin 26. 32. 48.

Ylfingar 77.

Ylgr (Aufwallend), *ein fluss* 35.

Ymer, *der urriese* 1. 28. 36. 80. cfr.
Aurgelmer, Bláenn, Brimer.

Ynglingar 77.

Yrsa, *die mutter Hrolfr's* 89.

Ysja (Lärmend), *eine tochter þrell's*
71.

þ.

þakráþr (Dankrat), *ein slave Níþuþ's*
86.

þegn (ein freier bauer), *ein sohn*
Karl's 72.

þekkr (Willkommen), *Odin* 37.

þekkr (Behaglich), *ein zwerg* 2.

þir (Sclavin), *die frau þrell's* 70. 71.

þjalfi, *der diener þórs* 46.

þjazi (Dick), *ein riese* 33. 44. 58. 80.

þjóþnuma (Volk-wegraffend), *ein*
fluss 35.

þjóþrerer, *ein zwerg* 25.

þjóþvara 95.

þjóþvitner (Hauptwolf?) 34.

þóra drængjamóþer (heldenmutter)
77.

þoronn (Mutig), *ein zwerg* 2.

þórer járnskjöldr (eisenschild) 78.

þórr (der donnergott) 4. *beschützer*
Míþgarþs 7—8. 33. 35. 43—8. 50.
51. 52. 59. 61. 62. 64—7. 75. 97.

Cfr. Ásabragr, Ásaþórr, Hlór(r)íþe,
Vóorr, Vingner, Vingþórr.

þráenn (Trotzig), *ein zwerg* 2.

þríþe (Der dritte), *Odin* 37.

þrórr (Gedeihlich), *ein zwerg* 2.

þrórr (Streit-beförder), *Odin* 37.

þrúþgelmer, *der sohn Bergelmers*
28.

þrúþheimr (die starke welt), *der*
sitz þórs 33.

þrúþr (die starke), *eine valkyrie* 36.

þrymgöll (Laut-knarrend), *gitter-*
thor 92.

þrymheimr (Welt des getöses?) 33.
þrymr, *ein riese* 61. 63. 64.

þræll (Slave), *der sohn Ae's* 70. 71.
þund, *ein fluss* 34.

þundr, *Odin* 23. 37.

þurs (riesen), *ein runenzeichen* 42.

þuþr (Dünn), *Odin* 37.

þyn, *ein fluss* 35.

þökk (Dank), *Loke* 97.

þöll, *ein fluss* 35.

Æ.

Æger, *der meergott* 37. 48. 52. 53.
54. 55. 56. 60. Cfr. Gymer.

Q.

Qkkvenkalfa (Dickwaidig), *eine*
tochter þrell's 71.

Qlmóþr 78.

Qlrún Kíarsdóttir 81. 82. 83.

Qrmt, *ein fluss* 35.

Qrner, *ein riese* 88.

Qþlingar 77. 78.

Inhaltsübersicht.

	Seite
Vorrede	V—XIV
Völuspó	1—9
Hóvamól	9—25
I. Die eigentlichen Hóvamól	9—16
II. Versmähnte liebe	16—18
III. Die gewinnung des skaldenmethes	18—19
IV. Odins ratschläge an Loddfáfnir	19—22
V. Die runen	22—23
VI. Odins zauberlieder	23—25
VII. Der schluss der ganzen sammlung I—VI	25
Vafþrúfnesmól	26—31
Grímnismól	31—38
Skírnesmól	38—42
Hárbarðsljóð	43—48
Hymeskviða	48—52
Lokasenna	52—60
Þrymskviða	60—64
Alvíssmól	64—67
Baldrs draumar	68—69
Rígsþula	69—75
Hyndlóljóð	75—79
Völuspó en skamma	79—81
Völundarkviða	81—87

Gróttasöngur	87— 89
Grógaldur	90— 91
Fjölsvinnsmál	91— 96
Bruchstücke von eddischen liedern	96— 98
Verzeichnis der wichtigeren varianten und der textveränderungen	99—114
Erläuterungen schwieriger stellen	115—125
Namenverzeichnis	126—136

Altnordische texte

herausgegeben

von

E. Mogk.

III.

Eddalieder.

II.

Halle a. S.,
Verlag von Max Niemeyer.
1890.

Eddalieder.

71199

Altnordische gedichte mythologischen
und heroischen inhalts

herausgegeben

von

Finnur Jónsson.

II.

Gedichte der heldensage.

Halle a. S.,
Verlag von Max Niemeyer.
1890.

1

2

3

4

5

Vorrede.

Zu dem, was ich in meiner vorrede des 1. heftchens über die handschriften mitgeteilt habe, sei folgendes hinzugefügt.

Alle die hier gedruckten heldenlieder finden sich im codex regius; es sind:

Helga kvíða Hundingsbana etc., blatt 20^r—22^r.

Helga kvíða Hjörvarðssonar, blatt 22^v—24^v.

Völsungakvíða en forna, blatt 24^r—26^v.

Frá dauða Sinfjötla [prosa], blatt 26^v—27^r.

Grípesspói, blatt 27^r—28^v.

Regensmöl, blatt 28^v—30^r.

Fáfnismöl, blatt 30^r—31^v.

Sigrdrífumöl, blatt 31^v—32^v.

Das gedicht schliesst hier mit 12 (B 29)₂; es folgt in der handschrift die grosse lücke; der schluss des liedes (12₃—17 (B 37)) ist in späteren papierhandschriften erhalten, und, wie Bugge (Norr. fornk. 234—6) gezeigt hat, entschieden echt. Diese strophen stammen zweifels- ohne vom cod. Reg. her, als dieser noch vollständiger war. Nach der lücke auf blatt 33 steht ein bruchstück (der letzte teil) von einem gedichte über Sigurðr, das ich

Sigurðarkvíða en meire (blatt 33^r—33^v)

genannt habe. Dies gedicht ist vom verf. der Völsungasaga benutzt und umschrieben worden; ja die saga citiert 4 strophen, die kaum aus einem anderen liede sein können, und die ich daher aufgenommen habe. Dies gedicht muss

sehr lang gewesen sein, denn die Sigurðarkviða en skamma muss als gegenstück dazu betrachtet werden. Dazu stimmt auch aufs schönste die weitläufige darstellung der Völsungasaga.

Frá dauða Sigurðar [prosa], blatt 33^v.

Goðrúnarkviða I, blatt 33^v—34^v.

Sigurðarkviða en skamma, blatt 34^v—36^r.

Helreið Brynhildar, blatt 36^r—36^v.

Dies gedicht findet sich auch im Nornagestsþóttir, der in der Ólafssaga Tryggvasonar no. 62 fol. der Arna-Magnæanischen sammlung und in der Flateyjarbók enthalten ist. Die erzählung ist am besten von S Bugge herausgegeben in den Norrøne sagaer af sagnhistorisk indhold 47—79.

Dráp Niflunga [prosa], blatt 36^v—37^r.

Goðrúnarkviða en forna, blatt 37^r—38^r.

Goðrúnarkviða III, blatt 38^r—38^v.

Oddrúnargrátr, blatt 38^v—39^v.

Atlakviða, blatt 39^v—41^r.

Atlamöl en grœnlensko, blatt 41^r—44^r.

Goðrúnarhvat, blatt 44^r—45^v.

Hampesmöl, blatt 44^v—45^v.

Die strophen, die sich in der Völsungasaga finden, sind mit der saga trefflich herausgegeben von Bugge in der genannten sammlung nach cod. 1824^b, 4. der „Neuen sammlung“ der kgl. bibliothek zu Kopenhagen.

In der Snorra-Edda finden sich nur zwei strophen aus Fáfnismöl, B 32--33.

Als anhang habe ich nach dem vorgange der früheren herausgeber die sogenannten Sólarljóð, ein christliches gedicht aus dem zwölften jahrhunderte, beigelegt. Zu den eigentlichen eddaliedern kann es nicht gerechnet werden. Es ist aber an und für sich ein sehr merkwürdiges lied, lehnt sich auch vielfach an die ältere dichtung, namentlich an die Hólvamólsammlung, an. Das lied existiert nur in jüngeren papierhandschriften. Die ausgabe Bugges ist hier zu grunde gelegt.

Sonst habe ich nur wenig zu bemerken. Nur sei es hervorgehoben, dass ich in diesem hefte grössere consequenz in der schreibung, namentlich was die zweisilbigen wortformen (*sée, fáa* u. dgl.) betrifft, angestrebt habe. In der periode, welcher die meisten dieser lieder angehören, der zeit von 850 (875) bis 1050, sind die zweisilbigen formen allein gebräuchlich. Das erste beispiel einer zusammengezogenen form habe ich bei Arnórr gefunden: *sveip ófám at Jóme* (Fornm. s. VI, 55); also in der mitte des elften jhdts. In der Grípesspó habe ich dagegen jüngere formen eingesetzt oder behalten, denn dieses lied ist nicht früher als um 1200 entstanden. Gleichwol sind noch einige punkte in der rechtschreibung, die zu zweifel berechtigten.

Die Regensmól habe ich in zwei gedichte (fragmente) zerlegt, **A** und **B**; das eine ist in fornyrþeslag (**B**), das andere in ljóðahótttr (**A**) gedichtet; sie können als parallellieder aufgefasst werden. Auch habe ich in den sogenannten Fáfnismól von B 32 ab zwei fragmente festgestellt, das eine in ljóðahótttr, eine fortsetzung der eigentlichen Fáfnismól, das andere in fornyrþeslag (B 32, 33, 35, 36, 40 — 44); zu diesem liede rechne ich auch die strophe, die gewöhnlich die Sigdrífomól einleitet (man erinnere sich, dass hier im codex keine trennung der einzelnen lieder besteht!), sowie auch Sigdrífomól B 5, die dieselbe versart zeigt.

Die varianten und erläuterungen sind auf dieselbe weise eingerichtet wie im ersten hefte.¹⁾ Nur habe ich im vorliegenden die lücken nicht hervorgehoben.

1) Es sei mir hier gestattet, eine bemerking über die genealogie Týrs in der Hymeskviða zu machen. Ein (ungenannter) recensent des 1. heftes, welchem ich hier meinen dank ausspreche, hat meine ansicht darüber beanstandet, indem er meint, dass Týr in Hym. noch der uralte germanische lichtgott sei. Dies kann ich nicht einräumen. Denn da es in confesso ist, dass das lied c. 1000 gedichtet ist, wie kann man sich denken, dass der verfasser auch nur die leiseste ahnung von diesem ursprünglichen verhältnisse gehabt habe? Ich kann es jedenfalls nicht und halte meine erklärung aufrecht.

Sonst kann ich auf meine vorrede im ersten hefte hinweisen.

Indem ich diese kleine ausgabe der Eddalieder fertig stelle, benutze ich die gelegenheit, meinen herzlichsten dank dem ausgezeichneten gelehrten auszusprechen, dem wir die wichtigste und bis heute die beste ausgabe dieser lieder verdanken, hrn. prof. S Bugge, dessen text-behandlung und sonstige textkritische leistungen auf dem hier in betracht kommenden gebiete mir so oft ein wahrer leitstern gewesen sind.

Derselbe dank, den ich im ersten hefte ausgesprochen habe, gebührt meinem freunde, herrn dr. phil. E Mogk für seinen freundschaftlichen und wertvollen beistand, den er mir geleistet hat.

Kopenhagen 1889.

Finnur Jónsson.

Helga kviða Hundingsbana þeira ok Höfbrodds.

<p>1. Ás var alda,
þats arar gullo,
hnigo heilög vötn
af himenfjöllom,
þá hafpe Helga
enn hugomstóra
Borghildir boret
í Brálunde.</p> <p>2. Nótt varþ í bæ,
norner kómo,
þærs öþlinge
aldr of skópo.
þann bóþo fylke
frægstan verþa
ok buþlunga
baztan þykkja.</p> <p>3. Snæro af afle
ørlogþóttu,
þás borger braut
í Brálunde.
þær of greiddo
gollen símu
ok und mánasal
miþþan festo.</p> <p>4. Þær austr ok vestr
enda fóllo,
þær átte lofþungr
land á mille.</p> | <p>brá nipt Nera
á norþrvega
einne feste —
ey baþ halda.</p> <p>5. Eitt vas at angre
Ylfinga niþ
ok þeire meyjo,
es munúþ fœdde,
hrafni kvaþ at hrafne
— sat á hóm meipe
andvanr óto —:
„ek veit nakkvat.</p> <p>6. Stendr í brynjo
burr Sigmundar
dœgrs eins gamall.
nú 's dagr komenn.
hvesser augo,
sem hildingar.
sá 's varga vinr
vit skolom teiter.“</p> <p>7. Drótt þótte sá
döglingr vesa,
kóþo meþ gumnom
góþ ór komen.
sjalfr gekk víse
ór vígþrimo
ungom fœra
ítrlauk grame.</p> |
|--|---|

8. Gaf Helga nafn
ok Hringstaþe,
Sólfjöll, Snæfjöll
ok Sigarsvöllo,
Hringstöð, Hóttún
ok Himenvanga,
blóðorm búenn
brœðr Sinfjötla.
9. Þá nam at vaxa
fyr vina brjóste
alms órr borenn
ynþes ljóma.
hann galt ok gaf
goll verþungo.
sparþet hilmr
hodd blóðreken.
10. Skamt lét víse
vígs at bíða,
þás fylker vas
fimtán vetra
ok harþan lét
Hunding vegenn,
þanns lengi réð
londom ok þegnom.
11. Kvæddo síþan
Sigmundar bur
auðs ok hringa
Hundings syner.
þvít þeir ótto
jófre at gjalda
féarnám miket
ok fýðor dauða.
12. Létat buþlungr
bóter uppe,
né niþja in heldr
nefgjöld fáa.
- vón kvað mundo
veðrs ens mikla
grára geira
ok greme Ópens.
13. Fara hildingar
hjórstefno til,
þeirars lögþo
at Logafjöllom.
sleit fróðafrið
fjanda á mille.
fara Víðres grey
valgjörn of ey.
14. Settesk víse,
þás veget hafþe
Alf ok Eyjolf,
und arasteine,
Hjórvorþ ok Hóvarþ
Hundings sono.
faret hafþe allre
sett geirmímes.
15. (B. 15 1-4.) Þá brá ljóma.
af Logafjöllom,
en af þeim ljóma
leiptrer kómo.
* * *
16. (B. 15 5-10.) — — — —
— — — —
hóvar und hjólmom
á himenvanga.
brynjor vóro þeira
blóðe stoknar,
en af geirom
geislar stóðo.
17. (B. 16.) Frá árlega
ór ulfiþe

- døglíngur at því
 dís súþrœna,
 ef vilde heim
 með hildingom
 þá nótt fara.
 — þrymr vas alma —.
18. (B. 17.) En af heste
 Högna dóttur
 — leip randa rym —
 ræse sagþe:
 „Hygg at eigem
 aþrar sýslor,
 an með baugbrota
 bjór at drekka.
19. (B. 18.) Hefr minn faþer
 meyjo sinne
 grimmom heitet
 Granmars syne.
 en ek hef Helge
 Hoppbrodd kveþenn,
 konung óneisan,
 sem kattar son.
20. (B. 19.) Þó kemr fylker
 fára náttu,
 nema honum víser
 valstefnu til,
 eþa mey nemer
 frá mildinge
 — — — —
 — — — —.“
- Helge kvaþ:
 21. (B. 20.) Ugge eige þú
 Ísungs bana.
 fyrr mon dolga dynr,
 nema dauþr séak.
 * * *
22. (B. 21.) Sende óro
 allvaldr þaþan
 of láþ ok of lög
 leipar at biþja,
 ok iþgnógan
 ógnar ljóma
 brögnom bjóþa
 ok burom þeira.
23. (B. 22.) „Biþeþ skjótlega
 til skipa ganga
 ok ór Brandeyjo
 búna verþa.“
 þaþan beiþ þengell,
 unz þineg kómo
 haler hundmarger
 ór Hefenseyjo.
24. (B. 23.) Ok þar af stundo
 ór Stafnsnese
 beit út skriþo,
 ok búen golle.
 spurþe Helge
 Hjörleif at því:
 „hefr þú kannaða
 kone óneisa?“.
25. (B. 24.) En ungr konungr
 qþrom sagþe,
 seint kvaþ at telja
 af Trönoeyre
 langhofþoþ skip
 und líþndom,
 þaus í Orvasund
 útan fóro.
26. (B. 25.) — — — —
 — — — —
 — tolf hundroþ
 tryggra manna.

þó 's í Hóttúnom
hólfo fleira
víglíp konungs —
vön erom rómo.

27. (B. 26.) Svá brá stýrer
stafntjöldom af,
at mildinga
menge vakþe,
[ok döglingar
dagsbrún séa]
ok siklingar
snæro upp víþ tré
vefnistingom
á Varensfirþe.
28. (B. 27.) Varþ ára ymr
ok eara glymr,
brast rønd víþ rønd —
røro víkingar.
eisande gekk
und øplingom
loþpungs fløte
løndom fjarre.
29. (B. 28.) Svá vas at heyra,
es saman kómo
Kolgo syster
ok kiler langer,
sem björg eþa brim
brotna mōnde
— — — —
— — — —.
30. (B. 29.) Draga baþ Helgè
hø segl ofarr.
varþat hrønnom
høfn þingloga,
þás ógorleg
Æges dōtter

stagstjórnmørom
steypa vilde.

31. (B. 30.) En þeim sjølfom
Sigrún ofan
folkdjörð of barg
ok fare þeira.
snæresk ramlega
Røn ór hende
gjalfrdýr konungs
at Gnipalunde.
32. (B. 31.) Samt þar of aptan
í Unavógom
flaust fagrþúen
fljóta knóttu.
en þeir sjalfer
frá Svarenshaug
meþ hermþar hug
her kōnnoþo.
33. (B. 32.) Frá góþborenn
Gopmundr at því
— — — —
— — — —:
„hverr 's landreke,
sás liþe stýrer
ok feiknalíp
færer at lande?“.
34. (B. 33.) Sinfjötla kvaþ
— slong upp víþ rø
raupom skilde,
rønd vas ór golle.
þar vas sundvörþr,
sás svara kunne
ok víþ øplinga
orþom skipta —:
35. (B. 34.) „Seg þú í aptan,
es svinom gefr

ok tíkr yprar
teygir at solle,
at sée Ylfingar
austan komner,
gunnar gjærner,
at Gnipalunde.

36. (B. 35.) þar mon Höpbroddr
Helga finna,
flugtrauþan gram
í flota miþjom,
sás opt of hefr
qrno sadða,
meþan á kvernom
kyster þýjar.“

Goþmundr kvaþ:

37. (B. 36 1-8.) Fóttr mantfylker
fornra spjalla,
es qþlingom
ósönno bregþr.
þú hefr etnar
ulfa kráser,
ok bræþr þínom
at bana orþet.

38. (B. 36 9-12.) * * *
opt sör sogen
meþ svqlom munne,
hefr í hreyse
hvarleipr skriþet.

Sinfjötla kvaþ:

39. (B. 37.) þú vast vqlva
í Varenseyjo,
skollvís kona
bart skrök saman,
kvazk enge mann
eiga vilja,
segg brynjaþan,
nema Sinfjötla.

40. (B. 38.) þú vast, et skœþa
skass, valkyrja
qtol, ámatleg
at Alfþor.
mendo einherjar
aller berjask,
sveipvís kona,
of sakar þínar.

41. (B. 39.) Nio óttom vit
á nese Sögo
ulfa alna,
vask einn faþer.

* * *

Goþmundr kvaþ:

42. (B. 40.) Faþer vasat þú
fenresulfa
qlom ellre,
svát ek muna,
síz þik geldo
fyr Gnipalunde
þursa meyjar
á þórsnese.

43. (B. 41.) Stjúpr vast Siggeirs
látt und stæþom heima,
varghljóþom vanr
á viþom úte,
[kómo þér ógögn
ql at hende]
þás bræþr þínom
brjóst raufaðer,
görþer þik frægjan
af firenverkom.

Sinfjötla kvaþ:

44. (B. 42.) þú vast brúpr Grána
á Brávellu,

gollbitloþ vast
 ger til rásar.
 hafþak þér móþre
 mart skeiþ rípet
 svangre und sǫple,
 simol, forberges.

45. (B. 43.) Sveinn þóttir þú
 síþlauss vesa,
 þás þú Gullnes
 geitr mokaþer,
 en í annat sinn
 Ímþar dóttir
 tóttroghýþja.
 vill þú tǫlo lengre?

Goþmundr kvaþ:

46. (B. 44.) Fyrr vilda ek
 at Frekasteine
 hrafna seþja
 á hræjom þínom,
 an tíkr yþrar
 teygja at solle
 eþa gefa goltom.
 deile grǫm við þik.

Helge kvaþ:

47. (B. 45.) Være ykr Sinfjǫtla
 sœmra myklo
 gunne at heyja
 ok glaþa ǫrno,
 an sée ónýtom
 orþom at bregþask,
 þótt hringbrotar
 heipter deile.
48. (B. 46.) Þykkjat mér góþer
 Granmars syner,
 þó dugir siklingom
 satt at mæla.

þeir hafa markat
 á Móensheimom,
 at hug hafa
 hjǫrom at bregþa.

49. (B. 47.) Þeir af ríke
 renna léto
 Svipoþ ok Svegjoþ
 Sólheima til
 dala doggótta
 dökkvar hlíþer.
 skalf Mistar mœrr
 hvars meger fóro.

50. (B. 48.) Mœtto tyggja
 í túnhlíþe.
 [sǫgþo stríþlega
 stille kómo]
 úte stóþ Hǫþbroddr
 hjalme faldenn,
 hugþe jóreiþ
 ættar sinnar.
 „hví 's herþar litr
 á Hniflungom?“.

Goþmundr kvaþ:

51. (B. 49.) Snúask hér at sande
 snœfger kjólar,
 rakka hirter
 ok ráar langar,
 skilder marger,
 skafnar árar,
 gǫfugt líþ gylfa,
 glaþer Ylfingar.
52. (B. 50 1-8.) Ganga fimtán
 folk upp á land,
 þó 's í Sogn út
 sjau þúsunder.

liggja í grindom
fyr Gnipalunde
brimdýr blásvört
ok búen golle.

53. (B. 50^{9-12.}) * * *
þar 's myklo mest
menge þeira.
mona nú Helge
hjørþing dvala.

Hjörþroddr kvað:

54. (B. 51.) Renne røkn bitloð
til Regenþinga,
en Sporvitner
at Sparensheiþe.
[Mélner ok Mýlner
til Myrkviþar]
láteþ enge mann
epter sitja,
es benlogom
bregþa kunne.

55. (B. 52.) Bjóþeþ Høgna
ok Hrings sonom,
Atla ok Yngva,
Qlf enom gamla.
þeir 'ó gjarner
gunne at heyja.
lótom Volsunga
viþrnám fáa.

56. (B. 53^{1-8.}) Svipreinn vas þat,
es saman kómo
fólver oddar
at Frekasteine.
ey vas Helge
Hundingsbane

fyrstr í folke,
þars firar þorþosk.

57. (B. 53^{9-12.}) * * *
æstr á ímo,
alltrauþr flugar.
sá hafþe hilmer
hart móþakarn.

58. (B. 54.) Kómo ór himne
hjalmvittr ofan,
— óx geira gnýr —
þærs grame hlífþo.
þá kvað þat Sigrún
— sárvittr flugo.
át hóló skær
af hugens barre —:

59. (B. 55.) „Heill skalt víse
virþa njóta,
áttstafr Yngva,
ok una lífe,
es felt of hefr
enn flugartrauþa
jófor þanns olle
æges dauþa.

60. (B. 56.) Ok þér buþlungr
samer bæþe vel
rauþer baugar
ok en ríkja mærl.
heill skalt buþlungr
bæþe njóta
Høgna dóttor
ok Hringstaþa.
[sigrs ok landa.“
þá 's sókn loket.]

Helga kviða Hjörvarþssonar.

[Brot ok Hríngerþarmól.]

Frá Hjörvarþe ok Sigrlinn.

1. Hjörvarþr hét konungr. Hann átte fjórar konor, ein hét Álfhildr, son þeira hét Heðenn, önnor hét Særeiþr, þeira son hét Humlungr, in þriðja hét Sinrjóþ, þeira son hét Hymlingr. Hjörvarþr konungr hafþe þess heit strengt at eiga þá kono, er hann visse vænsta. Hann spurþe, at Sváfner konungr átte dóttor allra fegrsta, sú hét Sigrlinn. Ípmundr hét jarl hans. Atle var hans son, er fór at biðja Sigrlinnar til handa konunge. Hann dvalþez vetrlangt meþ Sváfne konunge. Fránmarr hét þar jarl, fóstre Sigrlinnar, dóttor hans hét Álof. Jarlenn réþ, at meyjar var synjat, ok fór Atle heim. Atle jarls son stóþ einn dag við lund nokkorn, en fogl sat í limonom uppe yfer hónom ok hafþe heyrt til, at hans menn kolloþo vænstar konor, þær er Hjörvarþr konungr átte. Foglenn kvakaþe, en Atle hlýdder hvat hann sagþe. Hann kvaþ:

1. Sátt þú Sigrlinn
Sváfnes dóttor,
mey ena fegrsto
í munar heime?
þó haglegar
Hjörvarþs konor
gunnom þykkja
at Glaseslunde.

Atle kvaþ:

2. Mont við Atla
Ípmundar son
fogl fróþhugaþr
fleira mæla?

Fogl kvaþ:
Ef mik buþlungr
blóta vilde,

ok kýsk þaz vilk
ór konungs garþe.

Atle kvaþ:

3. Kjósat Hjörvarþ,
né hans sono,
né enar fōgro
fylkes brúþer,
eige brúþer þær,
es buþlungr á.
kaupom vel saman,
þat 's vina kynne.

Fogl kvaþ:

4. Hof monk kjósa,
hōga marga,
gollhyrnþar kýr
frá grams búa,

ef honom Sigrlinn
sæfr á arme
ok ónaupæg
jöfre fylger.

2. Þetta var ápr Atle fære, en er hann kom heim ok konungr spurðe hann tíðenda, kvað hann:

5. Høfom erfeðe
ok ekki ørende.
mara þraut óra
á megenfjalle,
urðom síðan
Sæmorn vafa — | þá vas oss synjat
Sváfnes dóttor.
[hringom gæddrar,
es hafa vildom.] |
|---|---|

3. Konungr bað, at þeir skyldo fara annat sinn. Fór hann sjálf. En er þeir kómu upp á fjall, ok sá á Sváfaland landsbruna ok jóreyke stóra. Reið konungr af fjalleno fram í landet ok tók náttból við ó eina. Atle helt vörð ok fór yfer óna. Hann fann eitt hús. Fogl mikell sat á húseno ok gætte, ok var sofnapr. Atle skaut spjóte foglenn til bana, en í húseno fann hann Sigrlinn konungs dóttor ok Álofo jarls dóttor ok hafðe þær báðar braut með sér. Fránmarr jarl hafðe hamaz í arnar líke, ok varet þær fyrer hernom með fjolkynge. Hróparr hét konungr, biðell Sigrlinnar. Hann drap Sváfakonung ok hafðe rænt ok brent landet. Hjörvarðr konungr fékk Sigrlinnar, en Atle Álofar.

Hjörvarðr ok Sigrlinn ótto son mikenn ok vænan. Hann var þögoll, ekki nafn festez við hann. Hann sat á hauge. Hann sá ríða valkyrjor nío ok var ein gøfoglegst.

Hón kvað:
6. Síð mont Helge
hringom ráða,
ríkr rógapaldr,
né Røpolsvøllom,
— qrn gól árla —
ef æ þeger,
þótt harþan hug
hilmer gjalder. | Helge kvað:
7. Hvat lætr fylgja
Helga nafne?,
brúðr bjartlitøð,
alls bjóða ræðr.
hygg fyr øllom
atkvæðom vel.
þigg eige þat,
nema þik hafak. |
|--|---|

Valkyrja kvað:
 8. Sverþ veitk liggja
 í Sigarsholme
 fjórom fære
 an fimm tægo,
 eitt es þeira
 öllom betra,
 vígnesta þöl,
 ok varet golle.

9. Hringr 's í hjalte,
 hugr 's í miþjo,
 ógn 's í odde
 þeims eiga getr.
 liggr meþ eggjo
 ormr dreyrfæþr,
 en á valþosto
 verþr naþr hala.

4. Eylyme hét konungr. Dóttir hans var Sváfa. Hón var valkyrja ok reiþ lopt ok lög. Hón gaf Helga nafn þetta ok hlífþe hónom opt síþan í orrostom.

Helge kvað:
 10. Estat Hjörvarþr
 heilráþr konungr,
 folks oddvite,
 þótt frægr séer.
 lézt eld eta
 jöfra bygþer,
 en angr við þik
 ekki gærþo.

11. En Hrópmarr skal
 hringom ráða
 þeim es ótto
 órer niþjar.
 sá sésþ fylker
 fæst at lífe,
 hyggsk aldaupa
 arfe at ráða.

5. Hjörvarþr svarar, at hann munde fá liþ Helga, ef hann vill hefna móþorþor síns. Þá sótte Helge sverþet, er Sváfa vísaþe hónom til. Þá fór hann ok Atle ok feldo Hróþmar ok unno mörþ þrekvirke. Hann drap Hata jöton, er hann sat á berge nökkoro. Helge ok Atle lógo skipom í Hatafirþe. Atle helt vörþ enn fyrra hlut nætrennar. Hrímgærþr Hatadóttter kvað:

[Hrímgærþarm ö].

1. (B. 12.) Hverer 'ó hólþar
 í Hatafirþe?
 skjöldom 's tjaldat á
 skipom.
 fræknlega láteþ,
 fátt hygg yþr séask.
 kenneþ mér nafn konungs.

Atle kvað:
 2. (B. 13.) Helge heitr,
 en þú hverge mátt
 vinna grand grame.
 earnborger
 ero of öþlings flota,
 knegot oss fölor fara.

Hríngerþr kvað:

3. (B. 14.) Hvé þik heitr
halr enn ámatke,
hvé þik kalla koner?
fylker þér trúer,
es þik í fögrom lætr
beits stafne búa.

Atle kvað:

4. (B. 15.) Atle heitk,
atall skalk þér vesa,
mjök emk gífrom gram-
astr.
úrگان stafn
hefk opt búet
ok kvalþar kveldriþor.
5. (B. 16.) Hvé þú heitr,
hála nágróþog?
nefn þinn fála fōþor.
nío rōstom
skylder neparr vesa,
ok œxi þér á baþme barr.

Hríngerþr kvað:

6. (B. 17.) Hríngerþr heitk,
Hate hét minn faþer,
þann vissak ámatkastan
jōton.
margar brúþer
lét frá búa teknar,
unz hann Helge hjó.

Atle kvað:

7. (B. 18.) Þú vast hála
fyr hildings skipom
í fjarþar mynne fyrer.
ræses rekka
vilder Rōn gefa,
ef þér kæmet í þverst
þvare.

Hríngerþr kvað:

8. (B. 19.) Duleþr est Atle,
draums kveþk þér vesa,
siga lætr brýnn fyr bráar.
móþer mín
lá fyr mildings skipom,
ek drekþa Hlōþvarþs
sonom í hafe.

* * *

9. (B. 20.) Gneggja mōnder
[Atle],
ef geldr ne værer.
bretter sinn Hríngerþr
hala.
aptarla hjarta
hygg at þitt Atle sée,
þótt hafer reina rōdd.

Atle kvað:

10. (B. 21.) Reine monk þér
þykkja,
ef reyna knátt
ok stígak land af lege.
qll mont lemjask,
ef mér 's alhugat,
ok sveigja þinn Hrím-
gerþr hala.

Hríngerþr kvað:

11. (B. 22.) Atle, gakk á land,
ef afe treystesk,
ok hittomk í vík Varins.
rifja rétte
mont, rekk, fáa,
ef mér í krummor kōmr.

Atle kvað:

12. (B. 23.) Monka ganga,
áþr gumuar vakna,
ok halda of vísa vōrþ.

es þu er vænt,
þu ert komr
sæss upp und skipi.

Hrímgerþr kvað:

13. (B. 24.) Vake þú Helge
þú bet vif Hrímgerþe,
es lezt hoggvinn Hata.
Gata nött
kna hjá jöfre sofa,
þa hefr hon þolva betr.

Helge kvað:

14. (B. 25.) Lopenn heitr,
leip est mannkyne —
sá býr í þolleyjo þurs,
hundviss jötonn
hraunbúa verstr,
sá 's þér maklegr maðr.

Hrímgerþr kvað:

15. (B. 26.) Hina vildo heldr,
es réþ hafner skoða
fyrre nött með firom.
[marggollen mær
mér þótte afle bera
hér sté hon land af lege
ok feste svá yfvarn flota]
hón ein því veldr,
es eige málk
þuþlungs mǫnnom bana.

Helge kvað:

16. (B. 27.) Heyr Hrímgerþr,
ef betek harma þér,
seg þú gorr grame.

vas sú ein vætr,
es barg ǫþlings skipom,
eða fóro fleire saman?

Hrímgerþr kvað:

17. (B. 28.) þrennar níunder,
þó reip ein fyrer
hvít und hjalme mær.
marer hristosk,
[stóþ af mǫnom þeira
dogg í djúpa dale
hagl í hóva víþo,
þaþan komr með ǫldomár]
— — —
alt vas mér leitt þats leitk.

Helge kvað:

18. (B. 29.) Austr lít Hrím-
gerþr,
ef þik lostna hefr
Helge helstǫfom.
á lande ok á vatni
borget 's lofþungs flota
ok siklings mǫnnom et
sama.

Atle kvað:

19. (B. 30.) Dagr es nú Hrím-
gerþr,
en þik dvalþa hefr
Atle til aldrлага.
hafnarmark
þykkir hlæglegt vesa,
þars þú í steins líke
stendr.]

6. Helge konungr var allmikell hermaðr. Hann kom
til Eylima konungs ok bað Svǫfo dóttor hans. þau Helge
ok Sváfa veittoz várar ok unnoz furþo miket. Sváfa var

heima með feðr sínom, en Helge í hernáðe. Var Sváfa valkyrja enn sem fyrr. Heðenn var heima með föður sínom, Hjórvorþe konunge í Norege. Heðenn fór einn saman heim ór skóge jólaaptan ok fann trollkono, sú reið varge ok hafðe orma at taumom ok bauð fylgð sína Heðne. Nei sagðe hann. Hón sagðe: „Þess skaltu gjalda at bragarfulle“. Um kveldet óro heitstrengingar. Var fram leiddr sönargóltr, lögðu menn þar á hendr sínar ok strengðu menn þá heit at bragarfulle. Heðenn strengðe heit til Svófo Eylima dóttor, unnusto Helga bróður síns, ok íþræð svá mjök, at hann gekk á braut villestígo suðr á lönd, ok fann Helga bróður sinn. Helge kvað:

12. (B. 31.) Kom heill Heðenn,
hvat kant segja
nýra spjalla
ór Nórege?
hví 's þér stiller
stókt ór lande,
ok est einn komenn
oss at finna?

Heðenn kvað:

13. (B. 32.) Eromka stiller
stókt ór lande.
mik hefr myklo glœpr
meire sóttan.
ek hef korna
ena konungborno
brúpe þína
at bragarfulle.

Helge kvað:

14. (B. 33 1-4.) Sakask eige þú,
sonn mono verða

ólíml Heðenn
okkor beggja

* * *

15. (B. 33 5-12.) Mér hefr stiller
stefnt til eyrar,
þriggja náttu
skylak þar koma.
if eromk á því,
at aptr komak.
þá má at góðu
gerask slíkt ef skal.

Heðenn kvað:

16. (B. 34.) Sagðer Helge,
at Heðenn være
góps verðr frá þér
ok gjafa stórra.
þér es sœmra
sverð at rjóða,
en frið gefa
fjöldom þínom.

7. Þat kvað Helge, þvíat hann grunaðe um feigð sína ok þat at fylgjor hans höfðu vitjat Heðens, þá er hann sá konona ríða vargenom. Álfr hét konungr, son Hrópmars, er Helga hafðe völl haslaðan á Sigarsvælle á þriggja náttu freste. Þá kvað Helge:

17. (B. 35.) Reip á varge,
es røkveþ vas,
fljóþ eitt 's Hefen
fylgio beidde.

hón visse þat,
at vegenn mende
Sigrlinnar sonr
á Sigaravqlloim.

8. Þar var orrosta mikel ok fekk þar Helge banasár.

18. (B. 36.) Sende Helge
Sigar at rípa
ept Eylima
einga dóttor.
„Biþ bráplega
búna verþa,
ef vill finna
fylke kvikvan.“

Alfr mon sigre
qlloim rápa,
þótt þetta sinn
þorfgje være.

Sigarr kvaþ:

19. (B. 37.) Mik hefr Helge
hingat sendan,
viþ þik Sváfa
sjalfa at mæla.
þik kvaþsk hilmer
hitta vilja,
áþr ítrborenn
qndo týnde.

Helge kvaþ:
22. (B. 40.) Heil ves Sváfa,
hug skalt deila.
sjá mon í heime
hinztr fundr vesa.
téa buþlunge
blœpa under,
mér hefr hjorr komet
hjarta et næsta.

Sváfa kvaþ:

20. (B. 38.) Hvat varþ Helga
Hjorvarþs syne?
mér 's harplega
harma leitat,
ef hann sær of lék,
eþa sverþ of beit,
þeim skalk gumna
grand of vinna.

23. (B. 41.) Biþk þik Sváfa
— brúþr grátat þú —
ef vill míno
mále hlýþa,
at þú Hefne
hvílo gerver,
ok jofor ungan
qstom leiper.

Sváfa kvaþ:

21. (B. 39.) Fell hér í morgon
at Frekasteine
buþlungr, sás vas
baztr und sólo.

24. (B. 42.) Mælt hafþak þat
í munarheime,
þás mér Helge
hringa valpe,
møndega losteg
at lipenn fylke
jofor okunnan
arme verja.

Hefenn kvað:
 25. (B. 43.) Kyss mik Sváfa,
 kemk eige áþr
 Rogheims á vit
 né Røpolsfjalla,

áþr heft of hefk
 Hjorvarps sonar,
 es buþlungr vas
 baztr und sólo.

9. Helge ok Sváfa er sagt at være endrboren.

Volsungakviða en forna.

[Brot.]

Frá Volsungom.

1. Sigmundr konungr Volsungsson átte Borghilde af Brálunde. Þau héto son sinn Helga, ok epter Helga Hjorvarpsyne. Helga fóstarað Hagall. Hundingr hét ríkr konungr; við hann er Hundland kent. Hann var hermaðr mikell ok átte marga sono, þá er í hernaðe vðro. Ófriðr ok dylgjor vðro á mille þeira Hundings konungs ok Sigmundar konungs — drópo hvárer annarra frændr. Sigmundr konungr ok hans ættmenn héto Volsungar ok Ylfingar. Helge fór ok njósnaðe til hirðar Hundings konungs á laun. Hemmingr son Hundings konungs var heima. En er Helge fór í brott, þá hitte hann hjarðarsvein ok kvað:

1. Seg þú Hemminge
 at Helge man,
 hvern í brynjo
 bragnar feldo.

ér ulf gráan
 inne hofþoð,
 þars Hamal hugðe
 Hundingr konungr.

2. Hamall hét son Hagals. Hundingr konungr sende menn til Hagals at leita Helga, en Helge mátte eige forþaz annan veg, en tók kleðe ambóttar ok gekk at mala. Þeir leitoðu ok fundu eige Helga. Þá kvað Blindr enn þölvíse:

2. — — — —

hvöss ero augo
í Hagals þýjo.
esa þat karls ætt,
es á kvernom stendr —
steinar rifna,
stökkur lúpr fyrer.

3. Nú hefr hørþ dæme
hildingr þeget,
es víse skal
valbygg mala.
heldr es sæmre
hende þeire
meþalkafle
an mǫndoltré.

Hagall svaraþe ok kvaþ:

4. (B. 41-4.) Þat 's lítel vǫ
þótt lúpr þrume,
es mærr konungs
mǫndol hrærer.

* * *

5. (B. 45-10.) Hón skævaþe
skýjom øfre,
ok vega þorþe
sem víkingar,
áþr hana Helge
hopto gørþe

— — — —
— — — —

6. (B. 411-14.) Syster 's þeira
Sigars ok Høgna,
því hefr ǫtol augo
Ylfinga man.

3. Undan komz Helge ok fór á herskip. Hann felde
Hunding konung, ok var síþan kallaþr Hundingsbane. Hann
lá meþ her sinn í Brunavǫgom ok hafþe þar strandhogg ok
ǫto þar hrátt. Høgne hét konungr. Hans dóttir var Sigrún.
Hón varþ valkyrja ok reiþ lopt ok lög. Hón var Sváfa endr-
boren. Sigrún reiþ at skipom Helga ok kvaþ:

7. (B. 5) Hverer láta fljóta
fley víþ bakka?
hvar hermeger
heima eigor?
hvers bíþeþ ér
í Brunavǫgom?
hvert lyster yþr
leiþ at kanna?

eigom heima
í Hléseyjo.
bíþom byrjar
í Brunavǫgom.
austr lyster oss
leiþ at kanna.

Sigrún kvaþ:

8. (B. 6.) Hamall lætr fljóta
fley víþ bakka.

9. (B. 7.) Hvar hefr þú hilmer
hilde vakþa,
eþa gǫgl alen
Gunnar systra?

hví 's brynja þín
blópe stokken?
hví skal und hjólmom
kjöt hrátt eta?

Helge kvað:

10. (B. 8.) Þat vann næst nýs
niðr Ylfinga
fyr vestan ver,
ef þik vita lyster,
es ek björno tók
í Bragalunde
ok ætt ara
oddum saddak.

11. (B. 9.) * * *
Nú es sagt, mær,
hvaðan sakar gorpok,
hví vas á lege mér
lítt steikt etet.

Sigrún kvað:

12. (B. 10.) Víg lýser þú,
varð fyr Helga
Hundingr konungr
hníga at velle.
bar sókn saman,
es seva hefndop,
ok buste blóð
á brimes eggjar.

Helge kvað:

13. (B. 11.) Hvat visser þú,
at þeir séem,
snót svinnhugop,
es seva hefndom?
marger 'ó hvasser
hildings syner
ok ámuner
ossom niðjom.

Sigrún kvað:

14. (B. 12.) Vaska fjarre,
folks oddvite
gær á morgon
grams aldrlokom.
þó telk slægjan
Sigmundar bur,
es í valrúnom
vígsþjóll seger.
15. (B. 13.) Leitk þik of sinn
fyr á langskipom,
þás þú bygðer
blóðga stafna,
ok úrsvalar
unner léko.
nú vill dyljask
döglingr fyr mér.
[en Hognar mæð
Helga kenner.]

4. Granmarr hét ríkr konungr, er bjó at Svarenschaug.
Hann átte marga sono: Hóðbroddr, annarr Guðmundr, þriðji
Starkapr. Hóðbroddr var í konungastefno. Hann fastnaði
sér Sigrúno Hognadóttor. En er hún spyrr þat, þá reip
hón með valkyrjor um lopt ok um lög at leita Helga. Helge
var þá at Logafjöllom ok hafði bærð við Hundingssono.
Þar felde hann þá Álf ok Eyjólf, Hjóðvarð ok Hervarð,

ok var hann allvígsmópr ok sat under arasteine. Þar hitte Sigrún hann ok rann á háls hómom ok kyste hann, ok sagðe hómom erende sitt, svá sem seger í Völsungakvíðu enne forno:

16. (B. 14.) Sótte Sigrún
sikling glaðan.
heim nam Helga
hönd at sökja.
kyste ok kvadde
konung und hjalme.
þá varð hilme
hugr á vífe.

17. (B. 15.) * * *
Fyrr lézk unna
af öllum hug
syne Sigmundar,
an sét hafpe.

18. (B. 16.) „Vask Höpbrodde
í her föstnoð,
en jöfor annan
eiga vildak.

þó séomk, fylker,
frænda reiðe.
hefk míns föðor
munróð brotet.

19. (B. 17.) Nama Högna mæri
of hug mæla.
hafa kvazk Helga
hylle skyldo.“

* * *

Helge kvap:

20. (B. 18.) Hirð eige þú
Högna reiðe,
né illan hug
ættar þinnar.
þú skalt mæri ung
at mér lifa,
ætt átt, en góða,
es eige séomk.

5. Helge samnaðe þá myklom skipaher ok fór til Freka-
steins, ok fengo í hafe ofvipe mannhætt. Þá kómo leiptr
yfer þá, ok stóðu geislar í skipin. Þeir só í lopteno at val-
kyrjor nío ríðu, ok kendo þeir Sigrúno. Þá lægðe stormenn
ok kómo þeir heiler til landz. Granmarssyner sóto á bjarge
nökkoro, er skipen sigldo at lande. Guðmundr hljóp á hest
ok reið á njósn á berget víð höfnena. Þá hlóðu Völsungar
seglom. Þá kvap Guðmundr, svá sem fyrr er ritat í Helga-
kvíðu:

Hverr es fylker,
sás flota stýrer
ok feiknalið
ferer at lande?

Sinfjötle Sigmundarson svaraþe ok er þat enn ritat. Guðmundr reið heim með hersögo. Þá sömnoþo Granmars-sýner her. Kómo þar marger konungar. Þar var Høgne, faðer Sigrúnar, ok son hans Brage ok Dagr. Þar var orrosta mikel ok fello aller Granmarssýner ok aller þeira hqðþingjar, nema Dagr Hognason fekk grið ok vann eiða Vqlsungom. Sigrún gekk í valenn ok hitte Hqðbrodd at komenn dauða. Hón kvað:

21. (B. 25.) Mona þér Sigrún
frá Sevaþjollom,
Hqðbroddr konungr,
hníga at arme. | lípen es æve
— opt nær hræve
gránstóð grípar —
Granmars sona. |
|--|--|

6. Þá hitte hón Helga ok varð allfegen. Hann kvað:

22. (B. 26.) Esat þér at qllo
alvitr gefet,
þó kveðk nøkkve
norer valda.
fello í morgon
at Frekasteine
Brage ok Høgne —
varðk bane þeira.	þann sák gylfa
grimmúþgastan,
es barþesk bolr —
vas á brott hqðþ.]
(B. 27.) [En at Styrkleifom
Starkaþr konungr,
en at Hlébjörgom
Hrollaugs sýner.	23 (B. 28.) Liggja at jorþo
allra flester
niþjar þíner
at nqom orþner.
vantat víge,
vas þér þat skapat,
at þú at róge
ríkmenne vast.

Þá grét Sigrún. Hann kvað:

(B. 29.) [Huggask, Sigrún,
Híldr hefr oss veret,
vinnat skjöldungar
skqpom. | Sigrún kvað:
Lífna mendar
kjósa es líþner ero,
knættak þér þó í faþme
felask.] |
|--|--|

7. Þetta kvað Guðmundr Granmarsson:

24. (B. 19.) Hverr es skjöld-
ungr

sás skipom stýrer,
lætr gunnfana
gollenn fyr stafne?
þykkjat mér frið
í farar brodde,
verpr vígroða
of víkinga.

Sinfjötle kvað:

25. (B. 20.) Hér má Høð-
broddr

Helga kenna
flótta traupan
í flota miðjom.
hann hefr óple
ættar þinnar,
arf Fjorsunga,
und sik þrunget.

Guðmundr kvað:

26. (B. 21.) Því fyrr skolom
at Frekasteine
ó-sátter saman
of sakar dæma.
mál 's Høðbrodde
hefnd at vinna,
ef lægra hlut
lenge bórom.

Sinfjötle kvað:

27. (B. 22.) Fyrr mont Gøð-
mundr

geitr of halda
ok bergskorar
brattar klífa,
hafa þér í hende
heslekylfo.
þat 's þér blípara,
an brimes dómar.

[Helge kvað:

(B. 23.) þér 's Sinfjötle
sœmra myklo
gunne at heyja
ok glaða orno,
an ónýtom
orðom at deila,
þótt hildingar
heipter deile.

(B. 24.) Þykkjat mér góper
Granmars syner,
þó dugar siklingom
satt at mæla.
þeir merkt hafa
á Móensheimom,
at hug hafa
hjørrom at bregða.
[ero hildingar
hølte snjaller.]]

8. Helge fekk Sigrúnar ok ótto þau sono. Var Helge eige gamall. Dagr Hognason blótaðe Óþen til fjoðorhefnda. Óþenn lépe Dag geirs sins. Dagr fann Helga mág sinn þar sem heiter at Fjotlunde. Hann lagðe í gognom Helga með geirnom. Þar fell Helge, en Dagr reip til Sevaþalla ok sagðe Sigrúno tíþende:

28. (B. 30.) Traupr emk syster
trega þér at segja.
ek hef nauþegr
nipse grætta.
fell í morgon
und Fjoturlunde
buþlungr sás vas
baztr í heime.
[ok hildingom
á halse stóp.]

Sigrún kvað:

29. (B. 31.) Þik skyle aller
eiþar bíta,
þeir es Helga
hafþer unna
at eno ljósa
leiptrar vatne
ok at úrsvölom
unnar steine.
30. (B. 32.) Skrípeat þat skip,
es skrípe und þér,
þótt óskabyrr
epter leggesk,
renneat sá marr,
es renne und þér,
þótt fiandr þína
forþask eiger.
31. (B. 33 1-4.) Bíteat þér þat
sverþ,
es bregþer þú,
nema sjölfom þér
syngve of höfþe
* * *
32. (B. 33 5-12.) Þá være þér
hefnt
Helga dauða,

ef værer vargr
á vípom úte
auþs andvane
ok alls gamans,
hefþer eige mat,
nema á hræjom sprynger.

Dagr kvað:

33. (B. 34.) Ær est syster
ok ørvita,
es brœþr þínom
biþr forskapa.
einn veldr Óþenn
qllo bqlve,
þvít meþ sifjungom
sagrúnar bar.
34. (B. 35.) Þér býþr bróþer
bauga rauða,
ql Vandelsvé
ok Vígdala.
haf halfan heim
harms at gjöldom,
brúþr baugvareþ,
ok burer þíner.

Sigrún kvað:

35. (B. 36.) Sitka svá sæl
at Sevaþjollom
ár né of nætr,
at unak lífe,
nema at lípe loþungs
ljóma bregþe,
renne und vísa
Vígblær þíneg.
[gollbitle vanr,
knegak grame fagna.]
36. (B. 37.) Svá hafþe Helge
hrædda gorrva

fiandr sína alla
ok frændr þeira,
sem fyr ulfe
óþar rynne
geitr af fjalle
geiskafullar.

37. (B. 38.) Svá bar Helge
af hildingom,

sem ítrekapaþr
askr af þyrne,
eða sá dýrkalf
döggo slungenn,
es ofre ferr
öllum dýrom.
[ok horn glóa
við himen sjalfan.]

9. Haugr var gærr eptir Helga. En er hann kom til
Valhallar, þá bauð Ópenn hómum öllum at ráða með sér.
[Helge kvað:

(B. 39.) Þú skalt Hundingr
hverjum manne
fótlaug geta,
ok funa kynda,

hunda binda,
hesta gæta,
gefa svinom soð,
áðr sofa ganger.]

10. Ambótt Sigrúnar gekk um aptan hjá hauge Helga
ok sá, at Helge reið til haugsens með marga menn. Ambótt kvað:

38. (B. 40.) Ero þat svik ein,
es séa þykkjomk,
eða ragnarök?
— ríða menn dauðer —,
es jóa yðra
oddom keyrð,
eða 's hildingom
heimförf gefen?

Helge kvað:
39. (B. 41.) Esa þat svik ein,
es séa þykkesk,
né aldarrof,
þótt oss líter,
þótt jóa óra
oddom keyrem,
nema 's hildingom
heimförf gefen.

11. Heim gekk ambótt ok sagðe Sigrúno:

40. (B. 42.) Út gakk Sigrún
frá Sevaðjöllom,
ef þik folks jafar
finna lyster.
[upp 's haugr lokenn
komenn es Helge]

dolgsþor dreyra —
döglingr þaþ þik,
at sárdropa
svefja skylder.

12. Sigrún gekk í haugenn til Helga ok kvað:

41. (B. 43.) Nú 'mk svá fegen
funde okrom,
sem átfreker
Ópens haukar,
es vals vito
varmar bráper,
eða döggliter
dagsbrún séa.

42. (B. 44 1-8.) Fyrr vilk kyssa
konung ólifþan,
an blóþogre
brynjo kaster.
hár 's þitt Helge
hélo þrunget.
allr es víse
valdogg slegenn.

43. (B. 44 9-12.)

* * *

hendr úrsvalar
Hogna máge.
hvé skalk þér buþlungr
bót of vinna?

Helge kvað:

44. (B. 45 1-4.) Ein veldr þú,
Sigrún
frá Sevaþjöllom,

es Helge es
hrædogg slegenn.

* * *

45. (B. 45 5-12.) Grætr gollvareþ
grimmom tórom,
sólbjört suproen,
áþr sofa ganger.
hvert fellr blóþogt
á brjóst grame
úrsvalt, innfjalgt,
ekka þrunget.

46. Vel skolom drekka
dýrar veigar,
þótt mist hafem
munar ok landa.
[skal enge maþr
angr]jóþ kveþa,
þótt mér á brjóste
benjar líte]
nú ero brúper
byrgþar í hauge
lofþa díser
hjá lipnom oss.

13. Sigrún bjó sæing í haugenom.

47. Hér hefk þér Helge
hvílo gorrva,
angrlausa mjök,
Ylfinga niþr.
vilk þér í faþme
fylker sofna,
sem lofþunge
lifnom møndak.

Helge kvað:

48. Nú kveþk enskes
örvænt vesa
sþ né snimma
at Sevaþjöllom,
es þú á arme
ólifþom sefr

hvít í hauge
Hogna dóttir.
[ok est kvik
en konungborna.]

49. Mál 's mér at rípa
roþnar brauter,

láta fólvan jó
flugstíg troða.
skalk fyr vestan *
vindhjalms brúar,
áþr Salgófnar
sigþjóþ veke.

14. Þeir Helge rípu leið sína, en þær fóro heim til
bœjar. Annan aptan lét Sigrún ambótt halda vörð á haug-
enom. En at dagsetre er Sigrún kom til haugsens, kvað
hón:

50. Komenn være nú,
ef koma hygðe
Sigmundar burr,
frá sölom Ópens.
kveþk grams þineg
grænask váner,
es á asklimom
erner sitja.
[ok drífr drótt öll
draumþinga til.]

51. Verþat svá ær,
at ein farer,
ðis skjöldunga,
draughúsa til.
verþa öflugare
aller á nóttom
dauper dolgar,
an of daga ljósa.

15. Sigrún varð skamlíf af harme ok trega. Þat var
trúa í fornaskjo, at menn være endrborner, en þat er nú
kölluð kerlingavilla. Helge ok Sigrún er kallat at være
endrboren. Hét hann þá Helge Haddingjaskate, en hón
Kára Hálfðanardóttir, svá sem kveþet er í Kjörljóþom, ok
var hón valkyrja.

Frá dauða Sinfjötla.

Sigmundur Völsungsson var konungr á Fraklande. Sin-
fjötla var ellztr hans sona, annarr Helge, þriðe Hómundr.
Borghíldr, kona Sigmundar, átte bróðor, er hét — — —.
En Sinfjötla, stjúpson hennar ok — — — bóþo einnar kono

báper, ok fyr þá sök drap Sinfjötla hann. En er hann kom heim, þá bað Borghildr hann fara á brott, en Sigmundr bauð henne fébætr, ok þat varð hón at þiggja. En at erfeno bar Borghildr ǫl. Hón tók eitr miket, horn fult, ok bar Sinfjötla. En er hann sá í hornet, skilpe hann, at eitr var í, ok mælte til Sigmundar: „gærótr er drykkrenn, áe“. Sigmundr tók hornet ok drakk af. Svá er sagt at Sigmundr var harþgerr, at hvárke mátte hónum eitr granda útan né innan, en aller syner hans stópoz eitr á hörund útan. Borghildr bar annat horn Sinfjötla ok bað drekka, ok fór alt sem fyrr. Ok enn et þriþja sinn bar hón hónom hornet ok þó ámalesorþ með, ef hann drykke eige af. Hann mælte enn sem fyrr við Sigmund. Hann sagðe: „láttu græn sía þá, sonr“. Sinfjötla drakk ok varð þegar dauðr. Sigmundr bar hann langar leiðir í fange sér ok kom at firðe einom mjóvum ok löngom ok var þar skip eitt litet ok maðr einn á. Hann bauð Sigmunde far of fjörþenn. En er Sigmundr bar líket út á skipet, þá var bátrenn hlaðenn. Karl mælte, at Sigmundr skyldi fara fyr innan fjörþenn. Karl hratt út skipeno ok hvarf þegar. Sigmundr konungr dvalþez lenge í Danmörk í ríke Borghildar, síðan er hann fekk hennar. Fór Sigmundr þá suðr í Frakland til þess ríkes, er hann átte þar. Þá fekk hann Hjórdísar dóttur Eylima konungs. Þeira son var Sigurðr. Sigmundr konungr fell í orrostu fyr Hundingssonom, en Hjórdís giptez þá Álfe, syne Hjalpreks konungs. Óx Sigurðr þar upp í barnæsku. Sigmundr ok aller syner hans vóro langt um fram alla menn aðra um afl ok vöxt ok hug ok alla atgærve. Sigurðr var þó allra framastr ok hann kalla aller menn í fornfræðom um alla menn fram ok gófgastan herkonunga.

G r í p e s s þ ó .

Gríper hét son Eylima, bróðer Hjórdísar. Hann rép löndom ok var allra manna vitrastr ok framviss. Sigurðr

reið einn saman ok kom til hallar Grípes. Sigurðr var auðkendr. Hann hitte mann at mále úte fyr höllenne — sá nefndez Geiter. Þá kvadde Sigurðr hann máls ok spyrr:

<p>1. Hverr bygger hér
borger þessar?
hvat þjóðkonung
þegnar nefna?</p> <p style="padding-left: 40px;">Geiter kvað:
Gríper heiter
gumna stjóre,
sás fastre ræpr
foldo ok þegnom.</p> <p style="padding-left: 40px;">Sigurðr kvað:
Es horskr konungr
heima í lande?
mon sá gramr víð mik
ganga at mæla?
máls es þarfe
maðr ókunnegr.
vilk fjótlega
finna Grípe.</p> <p style="padding-left: 40px;">Geiter kvað:
Þess monglaðr konungr
Geite spyrrja,
hverr sá maðr sé,
es máls kveðr Grípe.</p> <p style="padding-left: 40px;">Sigurðr kvað:
Sigurðr ek heite,
borenn Sigmunde,
en Hjórdís es
hilmes móðer.</p> <p>4. Þá gekk Geiter
Grípe at segja:
„Hér 's maðr úte
ókuðr komenn.</p> | <p style="padding-left: 40px;">hann 's ítarlegr
at álite.
sá vill, fylker,
þinn fund hafa.“</p> <p>5. Gengr ór skála
skatna dróttenn
ok heilsar vel
hilme komnom.
„Þigg hér Sigurðr,
— være sœmra fyrr —
en þú Geiter tak
víð Grana sjólfom.“</p> <p>6. Mæla nómo
ok mart hjala,
þás ráðspaker
rekkar fundosk.
Sigurðr kvað:
Seg mér, ef veizt,
móðorbróðer,
hvé mon Sigurðe
snúna æve?</p> <p style="padding-left: 40px;">Gríper kvað:
Þú mont maðr vesa
mæztr und sólo
ok hæstr borenn
hverjom jófre,
gjöfoll af golle,
en glöggr flugar,
ítr álite
ok í orðom spakr.</p> <p style="padding-left: 40px;">Sigurðr kvað:
Seg þú gegn konungr
görr an ek spyrrja</p> |
|--|---|

snotr Sigurþe,
 ef þú sjá þykkesk.
 hvat mon fyrst gerask
 til farnaðar,
 þás ór garþe emk
 gengenn þínom?

Gríper kvað:

9. Fyrst mont, fylker,
 fǫður of hefna
 ok Eylima
 alls harms reka.
 þú mont harða
 Hundings sono
 snjalla fella —
 mont sigr hafa.

Sigurþr kvað:

10. Seg þú ítr konungr,
 ættinge, mér
 heldr horsklega,
 es vit hugat mælom.
 sér þú Sigurþar
 snǫr brǫgð fyrer,
 þaus hæst fara
 und himenskautom?

Gríper kvað:

11. Mont einn vega
 orm enn frána,
 þanns grǫpogr liggr
 á Gnitaheiðe.
 þú mont bóþom
 at bana verða
 Regen ok Fáfne.
 rétt seger Gríper.

Sigurþr kvað:

12. Auþr mon ærenn,
 ef eflek svá

víg með virþom,
 sem þú víst seger.
 leið at huga
 ok lengra seg.
 hvat mon enn vera
 æve minnar?

Gríper kvað:

13. Þú mont finna
 Fáfnes bæle
 ok upp taka
 auð enn fagra,
 golle hlæða
 á Grana bógo.
 ríðr þú til Gjúka
 gramr vígrisen.

Sigurþr kvað:

14. Enn skalt hilme
 í hugaðsræðu,
 framlyndr jǫforr,
 fleira segja.
 gestr emk Gjúka
 ok ek geng þaþan —
 hvat mon enn vesa
 æve minnar?

Gríper kvað:

15. Sǫfr á fjalle
 fylkes dǫttr
 björt í brynjo
 ept bana Helga.
 þú mont hǫggva
 hvǫsso sverþe,
 brynjo rísta
 með bana Fáfnes.

Sigurþr kvað:

16. Broten es brynja,
 brúðr mæla tekr,

es vaknaþe
víf ór svefne.
hvat mon snót at heldr
viþ Sigurþ mæla,
þats at farnaþe
fylke verþe?

Gríper kvaþ:

17. Hón mon ríkjom þér
rúnar kenna,
allar þærs alder
eignask vildo,
ok á manns tungu
mæla hverja,
líf meþ lækning,
líf heill konungr.

Sigurþr kvaþ:

18. Nú 's því loket,
numen ero fræpe,
ok em braut þápan
búenn at rípa.
leip at huga
ok lengra seg,
hvat mon meir vesa
minnar æve?

Gríper kvaþ:

19. Þú mont hitta
Heimes bygþer
ok glaþr vesa
gestr þjóþkonungs.
faret es Sigurþr
þats fyrer vissak.
skala fremr an svá
fregna Grípe.

Sigurþr kvaþ:

20. Nú fær mér ekki
orþ þats mæltar,

því þú fram of sér
fylker lengra.
veizt ofmiket
anгр Sigurþe,
því þú Gríper þat
gera segja.

Gríper kvaþ:

21. Lá mér of æsko
æve þinnar
ljósast fyrer
líta epter.
rétt emka ek
ráþspakr taleþr,
né in heldr framviss,
faret þats vissak.

Sigurþr kvaþ:

22. Mann veitk enge
fyr mold ofan,
þanns fleira sé
fram an þú Gríper.
skalat þú leyna
þótt ljót of sé,
eþa mein garesk
á mínom hag.

Gríper kvaþ:

23. Esa meþ lqstom
lqþ æve þér,
lát, enn ítre, þat,
qþlingr, nemask.
því uppe mon,
meþan qld lifer,
naddéls boþe,
nafn þitt vesa.

Sigurþr kvaþ:

24. Verst hyggjom því.
verþr at skiljask

Sigurðr víð fylke
at sógðro.
leip vísa þú,
— lagt 's alt fyrir —
mærr mér, ef veizt,
móðorbróðer.

Gríper kvað:

25. Nú skal Sigurðe
segja gorrva,
alls þengell mik
til þess neyðer.
mont víst vita
at vætke lýg.
dægr eitt es þér
daupe ætlaðr.

Sigurðr kvað:

26. Vilkat reiðe
ríks þjóðkonungs,
göð róp at heldr
Grípes þiggja.
nú vill víst vita,
þótt vilket sé,
hvat á sýnt Sigurðr
sér fyr hönðom.

Gríper kvað:

27. Fljóð 's at Heimes
fagrt álitom,
hana Brynhilde
bragnar nefna,
dóttir Buðla,
en dýrr konungr
harþugþekt man
Heimer fæper.

Sigurðr kvað:

28. Hvat 's mik at því,
þótt mærr of sé

fögr álite
fædd at Heimes.
þat skalt Gríper
gorrva segja,
þvítt öll of sér
örlog fyrir.

Gríper kvað:

29. Hón firrer þik
flesto gamne
fögr álite
föstra Heimes.
svefn þú ne søfr
né of sakar dæmer,
gára þú manna,
nema þú mey of sér.

Sigurðr kvað:

30. Hvat mon til líkna
lagt Sigurðe?
seg þú Gríper þat,
ef sjá þykkesk.
monk mey of ná
munde kaupá,
þá ena fögro
fylkes dóttor?

Gríper kvað:

31. It monöð alla
eiða vinna
fullfastlega —
fá monöð halda.
vereð hefr þú Gjúka
gestr eina nótt —
mantattu horska
Heimes föstro.

Sigurðr kvað:

32. Hvárt 's þá Gríper?
get þú þess fyrir mér.

sér þú geþleyse
í grams skape?
es skalk víþ mey þá
mólom slíta,
es ek alls hugar
unna þóttomk.

Gríper kvað:

33. þú verþr siklingr
fyr svikom annars.
mont Grímildar
gjalda ráða.
mon bjóða þér
bjarthaddat man
dóttor sína,
dregr hon vél at gram.

Sigurþr kvað:

34. Monk víþ Gunnar
gorva hleyte
ok Goþrúno
ganga at eiga?
fullkvæne þá
fylker være,
ef meintregar
mér angræpet.

Gríper kvað:

35. Þik mon Grímildr
gorva véla.
mon hon Brynhildar
biþja fýsa
Gunnare til handa
Gotna drótna.
heitr þú fljóttla for
fylkes móþor.

Sigurþr kvað:

36. Mein ero fyr hõndom,
— mák lita þat,

ratar gorlega
ráþ Sigurþar —
ef skalk mærrar
meyjar biþja
oþrom til handa,
es ek unna vel.

Gríper kvað:

37. Ér monþ aller
eiþa vinna
Gunnarr ok Høgne,
en þú gramr þriþe.
þá litom víxleþ,
es á leiþ eroþ,
Gunnarr ok þú.
Gríper lýgrat.

Sigurþr kvað:

38. Hví gegner þat?
hví skolom skipta
litom ok lótom,
es á leiþ erom?
þar mon fláræpe
fylgja annat
atalt meþ oþlo.
enn seg þú Gríper.

Gríper kvað:

39. Lit hefr þú Gunnars
ok læte hans,
mælsko þína
ok megenhyggjor.
mont fastna þér
framlundaþa
fóstro Heimes.
hyggsk vætr fyr því.

Sigurþr kvað:

40. Verst hyggjom því,
vándr monk heitenn

Sigurðr með seggjóm
at sógðo.
vildak eige
véloin beita
jöfra brúðe,
es æzta veitk.

Gríper kvað:

- 41. Þú mont hvíla,
hers oddvite,
mærr hjá meyjö,
sem þín móðer sé.
því mon uppe,
meðan öld lifer,
þjóðar þengell,
þitt nafn vesa.

Sigurðr kvað:

42. Mon góða kvön
Gunnarr eiga
mærr með mönnonn?
mér seg þú Gríper,
þótt hafe þrjár nætr
þegns brúðr hjá mér
snarlynd sofet —
slíks erot dæme.

Gríper kvað:

43. Saman mono brullaup
bæðe drukken
Sigurðar ok Gunnars
í sölom Gjúka.
þá hömom víxleð,
es it heim komeð.
hefr hverr fyr því
hyggjö sína.

Sigurðr kvað:

44. Hvé mon at ynðe
epter verða

mægð með mönnonn?
mér seg þú Gríper.
mon Gunnare
til gamans ráðet
síðan verða,
eða sjólfom mér?

Gríper kvað:

45. Minner þik eiða,
mátt þegja þó,
antu Gopruño
góðra ráða.
en Brynhildr þykkesk
brúðr vargefén.
snót þíðr vélar
sér at hefndom.

Sigurðr kvað:

46. Hvat mon at bótom
sú brúðr taka,
es vélar vér
vífe gorpom?
hefr snót af mér
svarna eiða
enga efnda,
en unað lítet.

Gríper kvað:

47. Mon hon Gunnare
gørva segja,
at þú eige vel
eipom þyrmpær,
þás ítr könuogr
af öllom hug,
Gjúka arfe,
á gram trúðe.

Sigurðr kvað:

48. Hvat 's þá Gríper?
get þú þess fyr mér.

monk saðr vesa
at sogo þeire,
eða lýgr á mik
lofsæl kona
ok á sjálfa sik?
seg þú Gríper þat.

- Gríper kvað:
49. Mon fyr reiðe
rík brúðr víð þik
né af oftrega
allvel skipa.
víð þú góðre
grand aldrege.
þó ér víð konungs
vélom beittop.

- Sigurðr kvað:
50. Mon horskr Gunnarr
at hvöton hennar
Guttormr ok Høgne
ganga síðan?
mono syner Gjúka
á sífjugom mér
eggjar rjóða?
enn seg þú Gríper.

- Gríper kvað:
51. Þá 's Gopruno
grimt of hjarta,
es bræðr hennar
þér til bana ráða,
ok at öngo verðr
ynðe síðan
vitro vífe.
veldr því Grímildr.
52. Því skal hugga þik,
hers oddvite,
sú mon gípt lageð
á grams æve,
monat mætre maðr
á mold koma
und sólar sjöt,
an þú Sigurðr þykker.

- Sigurðr kvað:
53. Skiljomk heiler.
monat sköpom vinna.
nú hefr þú Gríper vel
gört sem beiddak.
fljótt mænder þú
fríðre segja
mína æve,
ef þú mættir þat.

Regensmöl A und B.

1. Sigurðr gekk til stóps Hjalpreks ok kaus sér af hest einn, er Grane var kallaðr síðan. Þá var komenn Regenn til Hjalpreks, sonr Hreiðmars. Hann var hverjum manne hagare ok dvergr of vöxt, hann var vitr, grimmr ok fjölkunnegr. Regenn veitte Sigurðe föstr ok kennzlo ok elskape

hann mjök. Hann sagðe Sigurðe frá forellre síno ok þeim atburðom, at Óþenn ok Høner ok Loke höfðu komet til Andvarafors; í þeim forse var fjölþe fiska. Einn dvergr hét Andvare. Hann var löngom í forsenom í geddo líke ok fekk sér þar matar. Otr hét bróðer várr, kvað Regenn, er opt fór í forsenn í otrs líke. Hann hafðe teket einn lax ok sat á árbakkanom ok át blundande. Loke laust hann með steine til bana. Þóttu æser mjök hepnar veret hafa ok flógo belg af otrenom. Þat sama kveld sóttu þeir gisting til Hreiðmars ok sýndu veiðe sína. Þá tóko vér þá höndom ok lögðom þeim fjörlausn, at fylla otrbelgenn með gulle ok hylja útan ok með rauðu gulle. Þá sendu þeir Loka at afla gullzens. Hann kom til Ránar ok fekk net hennar ok fór þá til Andvarafors ok kastaðe neteno fyrir geddonu, en hón hljóp í netet þá mælte Loke:

A. 1. Hvat 's fiska,
es renn flóðe í,
kannat við vite varask?
höfð þitt
leys þú heljo ór,
finn mér lindar loga.

Gedda kvað:

A. 2. Andvare heitk,
Óenn hét minn faðer.
margan hefk fors of
faret,
aumleg norn
skóp oss í árdaga,
at skyldak í vatne vaða.

Loke kvað:

A. 3. Seg þat Andvare,
ef eiga vill
líf í lýða sölom:
hver gjöld
fáa gumna syner,
ef ljúgask orðom á?

Andvare kvað:

A. 4. Ofrgjöld
fáa gumna syner,
þeirs Vaðgelme vaða.
ósaðra orða,
es á annan lýgr,
oflengi leiða limar.

2. Loke sá alt gull þat, er Andvare átte. En er hann hafðe fram reitt gullet, þá hafðe hann epter einn hring, ok tók Loke þann af hönöm. Dvergrenn gekk inn í steinenn ok mælte:

B. 1. (B. 5.) Þat skal goll,
es Gustr átte,
brœðrom tveim
at bana verða,

ok oþlingom
átta at róge.
mon míns féar
mange njóta.

3. Æser reiddo Hreiðmare fætt ok tróðo upp otrbelgenn ok reisto á fötr. Þá skyldo Æserner hlaða upp gulleno ok hylja. En er þat var gert, gekk Hreiðmarr fram ok sá eitt granahár ok bað hylja. Þá dró Ópenn fram hringenn Andvaranaut ok hulpe háret. Þá kvað Loke:

A. 5. (B. 6.) Goll's þér reitt,
en gjöld of hefr
mikel míns höfops.
syne þínom
verþra sæla skopop.
þat verþr ykkarr beggja
bane.

Hreiðmarr sagðe:

A. 6. (B. 7.) Gjafar gaft,
gaftat ástgjafar,
gaftat af heilom hug.
fjörve yþro
skyldop firþer vesa,
ef vissak þat fær fyrer.

Loke kvað:

A. 7. (B. 8.) Enn es verra
— þat vita pykkjomk —
niþja stríp of nept.
jöfra óborna
hygg enn vesa,
þás þat's til hatrs hugat.

Hreiðmarr kvað:

A. 8. (B. 9.) Rauþo golle
hygg mik ráða mono,
svá lengi sem lifek.
hót þín
hræþomk ekki lyf —
ok haldeþ heim heþan.

4. Fáfnir ok Regenn kröfðu Hreiðmar niðgjalda epter Otr bróðor sinn. Hann kvað nei við. En Fáfnir lagðe sverpe Hreiðmar föður sinn sofanda. Hreiðmarr kallaði á dætr sínar:

A. 9. (B. 10.) Lyngheiðr ok
Lofnheiðr,
viteþ míno lífe farett.
mart's þats þorff þéar.

Lyngheiðr sagðe:

Fó mon systur,
þótt föður misse,
hefna hlýra harms.

Hreiðmarr kvað:

B. 2. (B. 11.) Al þú þó dóttor,
dís ulfhugop,
ef getrat son
við siklinge.
Fá mey manne
í megenþarfur,
þá mon þéar sonr
þíns harms reka.

5. Þá dó Hreiðmarr, en Fáfnir tók gullet alt. Þá beiddez Regenn at hafa föðurarf sinn, en Fáfnir galt þar nei við. Þá leitaði Regenn ráða við Lyngheiðe systor sína, hvernig hann skyldi heimta föðurarf sinn. Hón kvað:

A. 10. (B. 12.) Bróþor kveþja
skalt blíflega
arfs ok æþra hugar. | esa þat hæft,
at hjörve skyler
kveþja Fáfné féar. |
|--|---|

6. Þessa hlute sagþe Regenn Sigurþe. Einn dag, er hann kom til húsa Regens, var hónom vel fagnat. Regenn kvaþ:

B. 3. (B. 13.) Komenn es hingat
konr Sigmundar,
seggr enn snarráþe,
til sala várra.
móþ hefr meira,
an maþr gamall,
ok es mér fangs vón
at frekom ulfe. | B. 4. (B. 14.) Ek mon fœpa
folkdjarfan gram.
nú 's Yngva konr
meþ oss komenn.
sjá mon ræser
ríkstr und sólo.
þrymr of qll lönð
örlogsímo. |
|--|--|

7. Sigurþr var þá jafnan meþ Regen ok sagþe hann Sigurþe, at Fáfnér lá á Gnitaheiþe ok var í orms líke. Hann átte ægeshjálrm, er qll kvikkvende hræddóz víþ. Regenn gorþe Sigurþe sverþ, er Gramr hét. Þat var svá hvast, at hann brá því ofan í Rín ok lét reka ullaflagþ fyrir straume ok tók í sundr lagþenn sem vatnet. Því sverþe klauf Sigurþr í sundr steþja Regens. Epter þat eggjaþe Regenn Sigurþ at vega Fáfné. Hann sagþe:

B. 5. (B. 15.) Hótt mono hlæja
Hundings syner,
þeirs Eylima
aldrs synjoþo, | ef meir tyggja
munar at sökja
hringa rauþa,
an hefnd fœþor. |
|---|--|

8. Hjálprekr konungr fékk Sigurþe skipaliþ til fœþor-hefnða. Þeir fengo storm mikenn ok beitto fyrir bergsnos nakkvara. Maþr einn stóp á bergeno ok kvaþ:

B. 6. (B. 16.) Hverer ríþa þar
Rævels hestom
hóvar unner,
haf glymjanda? | seglvigg ero
sveita stokken,
monat vágmarar
vind of standask. |
|---|--|

Regenn svaraþe:

- B. 7. (B. 17.)** Hér 'rómi Sigurþr
á sætréom.
es oss byrr gefenn
viþ bana sjalfan.
fellr brattr breke
bröndom hære,
hlunnvigg hrapa.
hverr spyrr at því?

Hnikarr kvaþ:

- B. 8. (B. 18.)** Hnikarr héto mik,
þás hugen gladde
Völsungr unge
ok veget hafþe.
nú mátt þú kalla
karl af berge
Feng eþa Fjölne —
far vilk þiggja.

9. Þeir viko at lande ok gekk karl á skip ok lægþe þá
veþret. Sigurþr kvaþ:

- A. 11. (B. 19.)** Seg mér Hnikarr,
alls hvártveggja veizt
goþa heill ok guma,
hver bozt ero,
ef berjask skal,
heill at sverþa svipon?

verþr þér af hjalmstöfum,
ef sér þá fyrre fara.

- B. 9. (B. 23.)** Engr skal gumna
í gögn vega
síþ skínande
systor mána.
þeir sigr hafa,
es séa kunno,
hjørleiks hvater,
eþa hamalt fylkja.

Hnikarr kvaþ:

- A. 12. (B. 20.)** Mörgr ero góþ,
ef gumar visse,
heill at sverþa svipon.
dyggja fylgjo
hygg ens dökkva vesa
hrottameiþe hrafns.

- A. 15. (B. 24.)** Þat 's fār miket,
ef fæte drepr,
þars at víge veþr.
tálar díser
standa þér á tvær hliþar
ok vilja þik sáran séa.

- A. 13. (B. 21.)** Þat 's annat,
ef est út of komenn
ok est á braut búenn,
tváa þú lítr
á tæe standa
hróþrfúsa hale.

- [(B. 25.)** Kemþr ok þvegenn
skal kœnna hverr
ok at morne mettr.
ósýnt es,
hvar at apne kœmr —
ilt 's fyr heill at hrapa.]

- A. 14. (B. 22.)** Þat 's et þriþja,
ef þjóta heyrer
ulf und asklimom,
heilla auþet

10. Sigurþr átte orrostu mikla við Lyngva Hundingsson ok bræðr hans. Þar fell Lyngve ok þeir þeir bræðr. Epter orrostu kvað Regenn:

B. 10. (B. 26.) Nú's blóðgoðrorn bitrom hjörve bana Sigmundar á bake ristenn.	engr vas fremre, sás fold ryðe, hilmes arfe, ok hugen gledde.
---	--

11. Heim fór Sigurþr til Hjálpreks. Þá eggjaðe Regenn Sigurþr til at vega Fáfne. Sigurþr ok Regenn fóro upp á Gnitahéið ok hitto þar slóð Fáfnes, þá er hann skreið til vaz. Þar gærðe Sigurþr grøf mikla á vegenom ok gekk Sigurþr þar í. En er Fáfner skreið af gulleno, blés hann eitru, ok hraut þat fyr ofan höfð Sigurðe. En er Fáfner skreið yfer grøfna, þá lagðe Sigurþr hann með sverðe til hjarta. Fáfner hryste sik ok barðe höfðe ok sporðe. Sigurþr hljóð ór grøfenne, ok sá þá hvárr annan.

F á f n e s m ó l.

Frá dauða Fáfnes.

Fáfner kvað: 1. Sveinn ok sveinn, hveim est sveinn of borenn? hverra est manna mögr?	es [á] Fáfne rautt enn frána mæke. stöndomk til hjarta hjörr.
---	---

1. Sigurþr dulðe nafns síns, fyr því at þat var trúa þeira í fornaskjo, at orð feigs manns mætte miket, ef hann hölvaðe óvin sínom með nafne. Hann kvað:

2. Gøfugt dýr ek heit, en genget hefk enn móðorlause mögr. fōðor ákka, sem fira syner. æ geng ek einn saman.	Fáfner kvað: 3. [Veiztu] Ef fōðor ne áttat, sem fira syner ok est móðorlauss mögr — — — — — — hverjo vast undre alenn?
---	--

- Sigurþr kvað:
4. Ætterne mitt
kveþk þér ókunnekt vesa
ok mik sjalfan et sama.
Sigurþr heitk,
Sigmundur hét minn faðer,
es hef k þik vópnom veget.

- Fáfner kvað:
5. Hverr þik hvattek?
hví hvetjask létt
míno fjörve at fara?
enn fráneyge sveinn,
átter fýðor bitran.
esa þornom skjótt á skeið.

- Sigurþr kvað:
6. Hugar mik hvattek,
hendr mér fulltýðo
ok minn enn hvasse hjórr.
fár es hvatr,
es hrópask tekr,
ef í barnæsko es blaupr.

- Fáfner kvað:
7. [Veitk] Ef vaxa næper
fyr vana brjóste,
sæmaþr þik vreiðan vega.
nú est haptr
ok hernumenn.
æ kveða bandingja bifask.

- Sigurþr kvað:
8. Bregþr mér Fáfner,
at til fjarre séak
mínom feðmunom.
emka haptr,
þótt værak hernumenn.
þú fant, at lauss lifek.

- Fáfner kvað:
9. Heiptyrpe ein
telr í hvívetna,
en þér satt eitt segek:
et gjalla goll
ok et glóþraupa fé —
þér verða þeir baugar at
bana.

- Sigurþr kvað:
10. Féé rápa
vill fyrða hverr
æ til ens eina dags.
eino sinne
skal alda hverr
fara til heljar hepan.

- Fáfner kvað:
11. Norna dóm
mont fyr nesjom hafa
ok orlog ósvinnu apa.
í vatne druknar,
ef í vinde rær.
alt es feigs forað.

- Sigurþr kvað:
12. Seg mér Fáfner,
alls þik fróðan kveða
ok vel mart vita:
hverjar 'ó norner
es nauðgönglar 'ó
ok kjósa mæðr frámgom?

- Fáfner kvað:
13. Sundrbornar mjök
segek norner vesa
eigot þær ætt saman.
sumar 'ó áskungar,
sumar alfkungar,
sumar dætr Dvalens.

* * *

Sigurðr kvað:

14. Seg mér Fáfnir,
alls þik fróðan kveða
ok vel mart vita:
hvé holmr heitr,
es blanda hjörlege
Surtr ok æser saman.

Fáfnir kvað:

15. Óskópner heitr,
en þar öll skolo
geirom leika goð.
Bilrøst brotnar,
es á brú fara,
ok svima í móðo marer.

16. Ægeshjalm
bark of alda sonom,
meðan of menjom lák.
einn rammare
hugþomk öllum vesa.
fanka svá marga mögo.

Sigurðr kvað:

17. Ægeshjalmr
bergr einunge,
hvars skolo vreiðer vega.
þá þat finnr,
es með fleirom kóm,
at enge es einna hvatastr.

Fáfnir kvað:

18. Eitre fnæstak,
es á arfe lák
myklom míns fõpor.

* * *

Sigurðr kvað:

19. Enn fráne ormr,
gørðer fræs mikla
ok galzt harðan hug.
heipt at meire
verðr hõlpa sonom,
at þann hjalm hafe.

Fáfnir kvað:

20. Ræpk þér Sigurðr,
en þú ráp nemer,
ok ríð heim heðan:
et gjalla goll
ok et glóðraupa fé,
þér verða þeir baugar at
bana.

Sigurðr kvað:

21. Ráp 's þér rápet,
en ríða monk
til golls þess 's í lyngve
liggr.
en þú Fáfnir
ligg í fjörbrotom,
þars þik hel hafe.

Fáfnir kvað:

22. Regenn mik réð,
hann þik ráða mon,
hann mon ok [verða]
bõðom [at] bana.
fjör sitt láta
hygg at Fáfnir myne.
þitt varð nú meira megen.

2. Regenn var á brott horfenn, meðan Sigurðr vá
Fáfné, ok kom þá aptr, er Sigurðr strauk blóð af sverð-
eno. Regenn kvað:

23. Heill nú Sigurþr,
nú hefr þú sigr veget
ok Fáfne of faret.
manna þeira,
es mold troða,
þik kveþk óblauðastan
alenn.

Sigurþr kvað:

24. Þat 's óvíst,
þás komom aller saman,
[sigtíva syner]
hverr óblauðastr es alenn,
margr es hvatr,
sás hjör ne rýðr
annars brjóstom í.

3. Þá gekk Regenn at Fáfne ok skar hjarta ór hónom með sverþe, er Rípell heiter, ok þá drakk hann blóð ór undenne epter. Regenn kvað:

27. Sit nú Sigurþr,
ek mon sofa ganga,
ok halt Fáfnes hjarta við
funa,
eisköld vilk
of eten láta
ept þenna dreyra drykk.
* * *

Sigurþr kvað:

28. Fjarre gekt,
meðan á Fáfne rauþk
minn enn hvassa hjör.
afle míno
attak við orms megen,
meðan í lyngve látt.

Regenn kvað:

29. Lenge liggja
léter lyngve í

Regenn kvað:

25. Glapr est Sigurþr
ok gagne fegenn,
es þerrer Gram á grase.
bróðor minn
hefr þú benjaþan,
ok veldk þó sjalfr sumo.

Sigurþr kvað:

26. Þú því rétt,
es ríða skyldak
hélog fjöll hineg.
fée ok fjörve
réþe enn fráne ormr,
nema frýðer mér hvats
hugar.

þann enn aldna jöton,
ef sverþs ne nyter,
es sjalfr gorpak,
þíns ens hvassa hjörs.

Sigurþr kvað:

30. Hugi 's betre,
an sé hjörs megen,
hvars skolo vreipir vega.
hvatan mann
sék harþla vega
með slævo sverþe sigr.

[(B. 31.) Hvötom 's betra,
an sé óhvötom,
í hildeleik hafask.
glöðom 's betra,
an sé glöpnanda,
hvat sem at hende komr.]

4. Sigurþr tók Fáfnes hjarta ok steikþe á teine. Er hann hugþe, at fullsteikt være, ok freyðde sveitenn ór hjartano, þá tók hann á fingre sínom ok skynjaþe, hvárt fullsteikt være. Hann brann ok brá fingrenom í munn sér. En er hjartblóþ Fáfnes kom á tungu hónom, ok skilde hann fuglsrödd. Hann heyrþe, at igþor klökoþo á hríseno. [Igþan kvaþ:

1. (B. 32.) Þar sitr Sigurþr
sveita stökkenn,
Fáfnes hjarta
viþ funa steiker.
spakr þætte mér
spiller bauga,
ef fjörsega
fránan æte.

II. kvaþ:

2. (B. 33.) Þar liggir Regenn,
ræþr umb viþ sik,
vill tæla mög,
þanns trúer hónom.
herr af reiþe
röng orþ saman.
vill þólvasmiþr
bróþor hefna.]

a, Igþa kvaþ:

31. (B. 34.) Höfþe skemra
láte enn hára þul
fara til heljar heþan.
öllo golle
þá kná einn ráþa,
fjölþ þvís und Fáfne lá.

III. kvaþ:

3. (B. 35.) Horskr þætte mér,
ef hafa kynne
ástráþ miket
yþvar systra.

hygþe of sik
ok hugen gledde.
es mér ulfs vön,
þars eyro sék.

I. kvaþ:

4. (B. 36.) Esat svá horskr
hildemeiþr,
sem hers jaþar
hyggja mändak,
ef bróþor lætr
á brott komask,
en öþrom hefr
aldrs of synjat.]

b, Önnor kvaþ:

32. (B. 37.) Mjök 's ösviþr,
ef enn sparer
fianda enn folkskáa,
þars Regenn liggir,
es hann ráþenn hefr,
kannat viþ slíko sea.

a, Igþa kvaþ:

33. (B. 38.) Höfþe skemra
láte enn hrímkalda jöton
ok af baugom búa.
þá féar þess,
es Fáfner réþ,
mon hann einvalde vesa.

Sigurþr kvað:
 34. (B. 39.) Verþat svá ríkiskop,
 at Regenn skyld
 mitt banorþ bera.

báper brœþr
 skolo bráþlega
 fara til heljar hepan.

5. Sigurþr hjó hqfoþ af Regen ok þá át hann Fáfnes
 hjarta ok drakk blóþ þeira beggja Regens ok Fáfnes. Þá
 heyrþe Sigurþr, hvar iþþor mæltu:

[5. (B. 40.) Bitt þú, Sigurþr,
 bauga rauða,
 esa konunglekt
 kvípa mörqo.
 mey veitk eina
 myklo fegrsta,
 golle gœdda,
 ef geta mættet.

þann hafa horsker
 haler of gervan
 ór óðekkom
 ógnar ljóma.

6. (B. 41.) Liggja til Gjúka
 grœnar brauter,
 fram vísa skop
 folkliþþndom.
 þar hefr dýrr konungr
 dóttor alna.
 þá mont Sigurþr
 munde kaupa.

8. (B. 43.) Veitk á fjalle
 folkvitr sofa
 ok leikr yfer
 lindar vápe.
 Yggr stakk þorne,
 apra felde
 hqrgefn hale,
 an hafa vilde.

7. (B. 42.) Salr es á hqo
 Hindarfjalle.
 allr es útan
 elde sveipenn.

9. (B. 44.) Knátt mqr séa
 mey und hjalme,
 þás frá víge
 Vingskorne reiþ.
 máat Sigdrífar
 svefne bregþa
 skjoldunga niþr
 fyr skopom norna]

6. Sigurþr reiþ eþter slóþ Fáfnes til bæles hans ok fann
 þat opet ok hurþer af járne ok gætte, af járne vqro ok aller
 timbrstokkar í húseno, en grafet í jorþ niþr. Þar fann Sig-
 urþr stórmiket gull ok fylde þar tvær kistor. Þar tók hann
 ægeshjálrm ok gullbrynjo ok sverþet Hrotta ok marga dýr-
 gripe ok klyfjaþe þar meþ Grana, en hestrenn vilde eige
 fram ganga, fyrr en Sigurþr steig á bak hónom. Sigurþr
 reiþ upp á Hindarfjall ok stefnde suþr til Fraklands.

Á fjalleno sá hann ljós miket, svá sem eldr brynne, ok ljóm-
aþe af til himens. En er hann kom at, þá stóþ þar skjald-
borg ok upp ór merke. Sigurþr gekk í skjaldborgena ok
sá, at þar lá maþr ok svaf með öllom hervópnom. Hann
tók fyrst hjálmenn af höfþe hónom. Þá sá hann, at þat var
kona. Brynjan var fóst, sem hón være holdgróen. Þá reist
hann með Gram frá höfþasmótt brynjona í gognom niþr ok
svá út í gognom báþar ermar. Þá tók hann brynjo af henne,
en hón vaknaþe, ok settez hón upp, ok sá Sigurþ ok
mælte:

[10. (B. <i>Sigrðr.</i> 1.) Hvat beit brynjo?	Hann svaraþe: Sigmundar burr,
hví brák svefne?	-- sleit fyr skommo
hverr felde af mér	hrafn hræs under —
fólvar nauþer?	hjorr Sigurþar.]

7. Sigurþr settez niþr ok spyrr hana nafns. Hón tók
þá horn, fult mjaþar, ok gaf hónom minnesveig.

Sigrðrífomól.

1. (B. 3.) Heill dagr, heiler dags syner, heil nótt ok nipt, öreipom augom líteþ okr þíneg, ok gefeþ sitjðndom sigr.	mál ok manvit gefeþ okr mærom tveim ok lækneshendr, meðan lifom.
2. (B. 4.) Heiler æser, heilar ásynjor, heil sjá en fjqlnýta fold.	3. (B. 2.) Lenge svafk, lenge sofnop vask. leng ero lýþa læ. Ópenн veldr, es eige máttak bregþa blundstqfom.

1. Hón nefndez Sigrðrífa ok var valkyrja. Hón sagþe,
at tveir konungar þorþoz — hét annarr Hjálmgunnarr,
hann var þá gamall ok enn meste hermaþr ok hafþe Ópenн

hónom sigre heitet, en *annarr hét Agnarr Auþo bróþer, es vétr enge, vilde týja*. Sigdrífa felde Hjalmgunnar í orrostonne, en Ópenn stakk hana svefnþorne í hefnd þess ok kvað hana aldre skyldo síþan sigr vega í orrosto ok kvað hana giptaz skyldo. — „En ek sagðak hónom, at ek strengdak heit þar í mót at giptaz engom þeim manne, er hræþaz kynne.“ Hann svarar ok biðr hana kenna sér speke, ef hón visse tíþende ór ǫllom heimom. Sigdrífa kvað:

[11. (B. 5.) Bjór færek þér,
brynþings apaldr,
magne blandenn
ok megentíre.
fullr 's hann ljóþa
ok líknstafa,
góþra galdra
ok gamanrúna.]

[(B. 6.) *Sigrúnar* skalt kunna,
ef vill sigr hafa,
ok rísta á hjalte hjors,
sumar á véttrimom,
sumar á valþøstom,
ok nefna tysvar Tý.

(B. 7.) *Ólrunar* skalt kunna,
ef vill annars kvæn
vélet þik í trygð ef trúer.
á horne skal rísta
ok á handar bake,
ok merkja á nagle Naup.]

4. (B. 8.) Full skal signa,
ok við fáre séa
ok verþa lauке í lög.
þá þat veitk,
at þér verþr aldre
meine blandenn mjøþr.

[(B. 9.) *Bjargrúnar* skalt
kunna,
ef bjarga vill
ok leysa kind frá konom.
á lófom þær skal rísta
ok of liþo spenna
ok biþja þá díser duga.

(B. 10.) *Brimrúnar* skalt
kunna,
ef vill borget hafa
á sunde seglmørom.
á stafne skal rísta
ok á stjórnarblape
ok leggja eld í ár.
[esa svá brattr breke
né svá bláar unner,
þó kømsk heill af hafe.]

(B. 11.) *Limrúnar* skalt kunna,
ef vill lækner vesa
ok kunna sýr at séa.
á berke skal þær rísta
ok á barre viðar,
þeims lúta austr limar.

(B. 121-3.) *Málrúnar* skalt
kunna,
ef vill at mange þér
heiptom gjalde harm.

* * *

(B. 124-9.) [þær of vindr,
þær of vefr,
þær of setr allar saman,
á því þinge,
es þjóþer skolo
í fulla dóma fara.]

(B. 13.) *Hugrúnar* skalt
kunna,
ef vill hverjom vesa
geþsvinnare guma.
þær of réþ,
þær of reist,
þær of hugþe Hroþtr.
[af þeim lege,
es leket hafþe
ór hause Heiþdraupnes
(ok ór horne Hoddrofnes).]

(B. 14.) Á bjarge stóp
meþ Brimes eggjar,
hafþe sér á hofþe hjalm.
þá Míms hofþ
mælte fróþlekt [et fyrsta]
orþ
ok sagþe sanna stafe.

(B. 15.) Á skilde kvap ristnar,
es stendr fyr skínanda
goþe,
á eyra Árvakrs
ok á Alsvinns hófe.
á hvéle, es snýsk
und reiþ Hrunghnes bana,
á Sleipnes tönnum
ok á sleþa fjötrom.

(B. 16.) Á bjarnar hramme
ok á Braga tungu,

á ulfs klóom
ok á arnar nefe,
á blóþgom vængjom
ok á brúar sporþe,
á lausnar lófa
ok á líknar spore.

(B. 17.) Á glere ok á golle
ok á gumna heillom,
í víne ok virtre
ok vilesesse,
á Gunghnes odde
ok á Grana brjóste,
á nornar nagle
ok á nefe uglo.

(B. 18.) Allar vóro af skafnar,
þærs vóro á ristnar
ok hverfþar við enn helga
mjóþ.
[ok sendar á vípa vega.]
þær 'ó meþ ósom,
þær 'ó meþ qlfom,
sumar meþ vísom vqnom.
[sumar hafa mennsker
menn.]

(B. 19.) Þat ero bókrúnar,
þat ero bjargrúnar
ok allar qlrúnar.
[ok mætar meghenrúnar]
hveims kná óviltar
ok óspiltar
sér at heillom hafa,
[njóttu ef þú namt
unz rjúfask regen].

5. (B. 20.) Nú skalt kjósa,
[alls] þér's kostrof boþenn,

hvassa vápna hlynr,
sogn eþa þogn
haf þér sjalfr í hug.
öll ero mein of meten.

Sigurðr kvað:

6. (B. 21.) Monka fleja,
þótt mik feigjan vitak,
emka með bleyþe borenn.
áströð þín
ek vil öll hafa
svá lengi sem lífek.

Sigrdrífa kvað:

7. (B. 22.) Þat ræpk þér fyrsta,
at víð frændr þína
vammalaust verer.
síðr þú hefner,
þótt sakar gære.
þat kveða dauðom duga.

8. (B. 23.) Þat ræpk þér annat,
at eið ne sverer,
nema þannu saðr sée.
grimmur limar
ganga at trygðrofe.
armr 's vára vargr.

9. (B. 24.) Þat ræpk þér þriðja,
at þingi á
deilet víð heimska hale.
ósviðr maðr
lætr opt kveþen
verre orð an vite.

[(B. 25.) Alt es vant,
ef víð þeger,
þá þykkir með bleyþe
borenn

[eþa sonno sagðr.
hættir 's heimes kviðr,
nema sér góðan gete].
annars dags
lát hans öndo faret,
ok launa svá lýðom lyge.]

10. (B. 26.) Þat ræpk þér fjórða,
ef býr fordæða
vammafull á vege,
ganga 's betra,
an gista see,
þótt þik nótt of neme.

[(B. 27.) Fornjósnar augo
þurfo fira syner,
hvars skolo vreiðer vega.
opt þölvísar konor
sitja brauto nær,
þærs deyfa sverð ok sefa.]

11. (B. 28.) Þat ræpk þér fimta,
þótt fagrur séer
brúðer þökkjom á,
sifjar silfrs
láta þínom svefne ráða.
teygjat þér at kosse konor.

12. (B. 29.) Þat ræpk þér sétta,
þótt með seggjom fare
öllum til öfog,
drukna deila
skalat víð dolgviðo.
margan stelr vite vín.

[(B. 30.) Sennor ok öll
hefr seggjom veret
morgom at móðtrega,
sumom at bana,

- sumom at bqlstqfom.
fjqlp 's pats fira tregr.]
13. (B. 31.) Þat ræpk þér
sjaunda,
ef sakar deiler
viþ hugfulla hale,
berjask es betra,
an brenna sée
inne aupstqfom.
14. (B. 32.) Þat ræpk þér átta,
at skalt viþ illo súa
ok firrask flærparstafe.
mey þú teygjat
né manns kono,
né eggja ofgamans.
15. (B. 33.) Þat ræpk þér níunda,
at nqom bjarger,
hvars á foldo finnr,
hvárz ero sóttþauþer
eþa ero sæþauþer
eþa ero vápndaþer verar.
- [(B. 34.) Laug skal gora
þeims lifner 'o,
þváa hendr ok hqfoþ,
- kemba ok þerra,
áþr í kisto fare,
ok þipja sælan sofa.]
16. (B. 35.) Þat ræpk þér tíunda,
at trúer aldrege
vqrom vargdropa,
hvárz est bróþorbane
eþa hafer bautenn fqþor.
ulfr es í ungom syne.
[þótt sé hann golle gladdr.]
- [(B. 36.) Sakar ok heipter
hyggjat svefngar vesa,
né harm in heldr.
vits ok vápna
vant 's jqfre at fáa
þeims skal fremstr meþ
firom.]
17. (B. 37.) Þat ræpk þér ellipta,
at viþ illo séer
hvern veg at vine.
langt líf
þykkjomka lofpungs vita-
romm ero róg of risen.
* * *

Sigurþarkviþa en meire.

[Brot.]

1. (Vqls. s. kap. 27.) Eldr nam
at qesask,
en jorþ at skjalfa
ok hqr loge
viþ himen gnæfa.
- fqr treystesk þar
fylkes rekka
eld at ríþa
né yfer stíga.

2. (ibid.) Sigurþr Grana
sverþe keyrþe,
eldr sloknaþe
fyr qþlinge.
loge allr lægþesk
fyr lofgjornom.
† bliko reiþe
es Regenn átte.

3. (ibid. c. 23.) Sigurþr vá at
orme,
en þat síþan mon
engom fyrnask,
meþan öld lifer.
en hlýre þinn
hvárke þorþe
eld at ráþa
né yfer stíga.

4. (ibid. c. 29.) Út gekk Sigurþr
andspjalle frá,
hollvinr lofþa
ok hnipnaþe,
svát ganga nam
gunnarfúsom
sundr of síþor
serkr jarnofenn.

Høgne kvaþ:

5. (B. 1.) * * *
hvat hefr Sigurþr
til saka unnet,
es frœknan vill
fjorve næma?

Gunnarr kvaþ:

6. (B. 2.) Mér hefr Sigurþr
selda eiþa,

eiþa selda
alla logna.
þá vélte mik,
es vesa skyldi
allra eiþa
einn fulltrúe.

Høgne kvaþ:

7. (B. 3.) Þik hefr Brynhildr
böl at gërva
heiptar hvattan
harm at vinna.
fyrman Gopruno
góþra ráþa,
en síþan þér
sín at njóta.

8. (B. 4.) Sumer ulf sviþo,
sumer orm sniþo,
sumer Gottorme
af gera deildo.
áþr þeir mætte,
meins of lyster,
á horskom hal
hendr of leggja.

9. (B. 5.) Soltenn varþ Sigurþr
sunnan Rínar.
hrafn at meiþe
hött kallaþe:
„ykr mon Atle
eggjar rjóþa.
mono vígsköðom
of víþa eiþar.”

10. (B. 6.) Úte stóp Goprun
Gjúka dóttir,
ok hón þat orþa
alls fyrst of kvaþ:

- „hvar 's nú Sigurþr,
seggjá dróttenn,
es frændr míner
fyrre ríða?“
11. (B. 7.) Einn því Høgne
andsvör veitte
— — — —
— — — —:
„sundr höfom Sigurþ
sverþe höggvenn.
gnaper æ grár jór
of grame dauðom.“
12. (B. 8.) Þá kvað Brynhildr
Búpla dóttir:
„vel skoloþ njóta
váþna ok landa.
einn mænde Sigurþr
öllo ráða,
ef lengr litlo
lífe helde.
13. (B. 9.) Værea þat sæmt,
at sá réþe
Gjúka arfe
ok Gota menge,
es fimm sono
at fælkræþe,
gunnar fúsa,
getna hafþe.“
14. (B. 10.) Hló þá Brynhildr
— þær allr dunþe —
eino sinne
af öllum hug.
„Lenge skoloþ njóta
landa ok þegna,
es fræknar gram
falla létöþ.“
15. (B. 11.) Þá kvað Goprun
Gjúka dóttir:
„mjök mæler þá
miklar firnar.
gramer hafe Gunnar
götvaþ Sigurþar.
heiptgjarns hugar
hefnt skal verþa.“
16. (B. 12.) Fram vas kvelda,
fjölþ vas drukkit.
þá vas hvívetna
vilmól taleþ.
sofnoþo aller,
es í sæing kómo.
einn lengr Gunnarr
öllum vakþe.
17. (B. 13.) Fótt nam at brœra,
fjölþ nam at spjalla.
hitt herglötöþr
hyggja téþe,
hvat þeir í þörve
báþer sogþo
hrafn ey ok örn,
es heim ríþo.
18. (B. 14.) Vaknaþe Brynhildr
Búpla dóttir,
dís skjöldunga,
fyr dag litlo.
„Hvetþ mik eþa letþe,
harmr es unnenn,
sorg at segja
eþa svá láta.“
19. (B. 15.) Þögþo aller
viþ því orþe,
— fór kunne þeim
fjórþa létom —

es grátande
 gæpask at segja
 þats hlæjande
 hólpa beidde.

Brynhildr kvað:

20. (B. 161-8.) Hugþak mér,
 Gunnarr,

grimt í svefne,
 svalt alt í sal,
 ættak sæing kalda,
 en þú, gramr, riðer
 glaums andvane,
 fjöttr fatlaðr
 í fianda lið.

21. (B. 169-12.) * * *
 svá mon öll yðor
 ætt Niflunga
 afle gengen —
 eroð eiþrofa.

22. (B. 17.) Mantat Gunnarr
 til gorrva þat,

es blópe í spor
 báper rendoð.
 nú hefr hónom alt
 illo launat,
 es fremstan þik
 finna vilde.

23. (B. 18.) Þá reynde þat,
 es riðet hafpe
 móþegr á vit
 mín at biðja,
 hvé herglotoðr
 hafpe fyrre
 eiðom haldet
 við enn unga gram.

24. (B. 19.) Benvond of lét
 brugþenn golle
 margdýrr konungr
 á meðal okkar.
 elde vöro eggjar
 útan gorrvar,
 en eitrdropom
 innan fápar.

Frá dauða Sigurðar.

Hér er sagt í þesse kvíðu frá dauða Sigurðar, ok víkr
 hér svá til, sem þeir dræpe hann úte, en sumer segja svá,
 at þeir dræpe hann inne í rekkjo sinne sofanda, en þýversker
 menn segja svá, at þeir dræpe hann úte í skóge, ok svá
 seger í Goðrúnarkvíðu enne forno, at Sigurðr ok
 Gjúkasýner hefpe til þings riðet, þá er hann var drepenn.
 En þat segja aller einneg, at þeir sviko hann í trygð ok
 vögo at hónom liggjanda ok óbúnom. — Goðrún sat yfer
 Sigurðe dauðom. Hón grét eige sem aprar konor, en hón
 var búen til at springa af harme. Til gengo bæpe konor
 ok karlar at hugga hana, en þat var eige auðvelt. Þat er
 sögn manna, at Goðrún hefpe etet af Fáfnes hjarta, ok hón
 skilpe því fugls rödd. Þetta er enn kveðet um Goðrúno.

Goðrúnarkviða.

I.

<p>1. Ár vas þats Goðrún
gørþesk at deyja,
es sat sorgfull
of Sigurþe.
gørþet hon hjúfra
né høndom sláa,
né kveina umb,
sem konor aðrar.</p> <p>2. Gengo jarlar
alsnotrer fram,
þeirs harþs hugar
hána lötto.
<i>þeyge Goðrún
gráta mätte.
svá vas hón móþog
mænde hón springa.</i></p> <p>3. Söto ítrar
jarla brúþer,
golle búnar,
fyr Goðrúno.
hver sagþe þeira
sinn oftrega,
þanns bitrastan
of beþet hafþe.</p> <p>4. Þá kvaþ Gjaflaug
Gjúka syster:
„mik veitk á moldo
munarlausasta.
hefk fimm vera
forspell beþet,
[tveggja dætra
þriggja systra]
átta bræþra,
þó ein lifek.“</p> | <p>5. <i>þeyge Goðrún
gráta mätte.
svá vas hón móþog
at mōg dauþan,
ok harhhugoþ
of hrør fylkes</i>
— — — —
— — — —</p> <p>6. Þá kvaþ Herborg
Húna drótning:
„hefk harþara
harm at segja.
míner sjau syner
sunnan lands
verr enn átte
í val fello.</p> <p>7. Faþer ok móþer
fjórer bræþr,
— — — —
— — — —
þau á váge
vindr of lék,
barþe bára
viþ borþþpile.</p> <p>8. Sjølf skyldak goþga,
sjølf skyldak goþva,
sjølf skyldak hrør
høndla þeira.
þat alt of beipk
ein missere,
svát mér mange
munar leitaþe.</p> |
|--|---|

9. Þá hlautk hapta
ok hernuma
sams misseres
sípan verða.
skyldak skreyta
ok skúa binda
• herses kvön
hverjan morgen.
10. Hón ægþe mér
af afbrýþe,
ok hqrþom mik
hoggom keyrþe.
fannk húsgruma
hverge in betra,
en húsfreyjo
hverge verre.“
11. Þeyge Goþrún
gráta mátte.
*svá vas hón móþog
at mög dauþan,
ok harþhugoþ
of hrör fylkes*
— — — —
— — — —
12. Þá kvaþ Gollrönd
Gjúka dóttir:
„fó kant, fóstra,
þótt fróþ séer,
ungo vífe
andsþjöll bera.“
varaþe at hylja
of hrör fylkes.
13. Svipte blæjo
af Sigurþe,
ok vatt venge
fyr vífs knéom.
- „lít á ljúfan,
legg munn við grön,
sem halsaðer
heilan stille.“
14. Á leit Goþrún
eino sinne.
sá döglingr skqr
dreyra runna,
fránar sjóner
fylkes lifnar,
hugborg jqrfor
hjqrve skorna.
15. Þá hné Goþrún
höll við bolstre,
haddr losnaþe,
hlýr roþnaþe.
— — — —
— — — —
en regns drope
rann niþr of kné.
16. Þá grét Goþrún
Gjúka dóttir,
svát tqr flugo
tresk í gognom,
ok gullo við
gæss í túne,
mærer foglar,
es mæer átte.
17. [Þá kvaþ Gollrönd
Gjúka dóttir:]
Ykkar vissak
áster mestar
manna allra
fyr mold ofan.
unþer hvárke
úte né inne,

- syster mín nema
há Sigurþe.
18. Svá vas minn Sigurþr
há sonom Gjúka,
sem være geirlaukr
ór grase vaxenn,
eþa være þjartr steinn
á band dregenn,
jarknasteinn
of qþlingom.
19. Ek þótta ok
þjóþans rekkom
hverre hære
Herjans díse.
nú 'mk svá lítel,
sem lauf sée
opt í qlstrom,
at jofor dauþan.
20. Saknak í sesse
ok í sæingo
míns málvinar —
valda meger Gjúka.
valda meger Gjúka
míno bqlve,
systor sinnar
sqróm gráte.
21. Svá ér lýþom
land of eyþeþ,
sem ér rufoþ
eiþa svarþa.
mona þú, Gunnarr,
golls of njóta.
þeir mono baugar
þér at bana verþa.
[es þú Sigurþe
svarþer eiþa.]
22. Opt vas í túne
teite meire,
þás minn Sigurþr
sqþlaþe Grana,
ok Brynhildar
biþja fóro,
armrar vétar,
illo heille.
23. Þá kvaþ Brynhildr
Buþla dóttir:
„vqn sé sú véttr
vers ok barna,
es þik Goþrún
gráts of beidde,
ok þér í morgon
málrúnar gaf.“
24. Þá kvaþ Gollrond
Gjúka dóttir:
„þege þú, þjóþleiþ,
þeira orþa.
urþr qþlinga
hefr æ veret,
rekr þik alda hver
illrar skepno.“
[sorg sára
sjau konunga
ok vinspell
vífa mest.]
25. Þá kvaþ Brynhildr
Buþla dóttir:
— — — —
— — — —
„veldr einn Atle
qllo bqlve
of borenn Buþla
bróþer minn.

26. Þás vit í holl
húnskrar þjópar
eld á jöfre
ormbeþs litom,
þess hefk gangs
goldet síþan,
þeirar sýnar
ek sþomk ey.“

27. Stóþ hón und stoþ,
strengþe esse,
brann Brynhilde
Buþla dóttor
eldr ór augom,
eitre fnæste,
es sár of leit
á Sigurþe.

Goprún gekk þáþan á braut til skógar á eyþemerkr ok fór alt til Danmarkar ok var þar með þóro Hókonardóttor sjau missere. Brynhildr vilde eige lifa epter Sigurþ. Hón lét drepa þræla sína átta ok fimm ambóttor. Þá lagþe hón sik sverþe til bana, svá sem seger í Sigurþarkviþo enne skqmmo.

Sigurþarkviþa en skamma.

1. Ár vas þats Sigurþr
sótte Gjúka,
Volsungr unge,
es veget hafþe.
tók viþ trygþom
tveggja brœþra,
seldosk eiþa
eljonfrœkner.

2. Mey buþo hónom
ok meþþma fjolþ,
Goprúno unga
Gjúka dóttor.
drukko ok dœmþo
degr mart saman
Sigurþr unge
ok syner Gjúka.

3. Unz Brynhildar
biþja fóro,
svát þeim Sigurþr
í sinne reiþ,
Volsungr unge,
ok vega kunne.
hann of átte,
ef eiga knætte.

4. Seggr enn suprœne
lagþe sverþ nekvet
mæke málþáan
á meþal þeira.
ne hann kono
kyssa gorþe,
né húnskr konungr
hefþask at arme.
[mey frumunga
fal mege Gjúka.]

5. Hón sér at lífe
löst ne visse
ok at aldrage
ekke grande,
vamm þats være,
eða vesa hygðe.
gengo á mille
grimmar urðer.
6. Ein sat úte
aptan dags,
nam hón svá ǫrt
umb at mælask:
„hafa skalk Sigurð,
eða svelte þó,
mög frumungan
mér á arme.
7. Orð mæltak nú
— íþromk epter þess —
— — — —
— — — —
kvön 's hans Goðrún,
en Gunnars ek,
ljótar norner
skópomk langa þró.“
8. Opt gengr innan
ills of fylð
ísa ok jökla
aptan hverjan,
es þau Goðrún
ganga á beð
ok hana Sigurð
sveipr í rípte.
[konungr enn húnske
kvön frjá sína.]
9. „Vön geng vilja
ok vers beggja,
verðk mik gœla
af grimmom hug.“
* * *
10. Nam af þeim heiptom
hvetjask at víge.
„þú skalt, Gunnarr,
gørst of láta
míno lande
ok mér sjalfre.
monka una aldre
með ǫplinge.
11. Monk aptr fara,
þars áþan vask
með nábornom
niðjom mínom.
þar monk sitja
ok sofa lífe,
nema þú Sigurð
svelta láter.
[ok jöfurr ǫðrom
œðre verðer.]
12. Lótom son fara
feðr í sinne.
skalat ulf ala
ungan lenge.
hveim verðr hólpa
hönd léttare
síþan til sátta,
at sonr lifet.
13. Hræddr varð Gunnarr
ok hnipnaðe,
sveip sínóm hug,
sat of allan dag.
hann visse þat
vilge gørla

hvat hónom være
vinna scemst.
[eþa hónom være
vinna bazt,
alls sik Volsung
visse firþan
ok at Sigurþ
soknoþ mikenn]

14. [Ýmest hann hugþe
jafnlanga stund]
þat vas eige
hónom afar títt,
at frá konungdóm
kváner genge.
nam hann sér Högna
heita at rúnom.
þar átte hann
alls fulltrúa.

15. Ein 's mér Brynhildr
ollom betre,
of boren Bupla —
hón 's bragr kvenna.
fyr skalk míno
fjörve láta,
an þeirar meyjar
meiþmom týna.

16. Vildo ok fylke
til féar véla?
gótt 's at rápa
Rínar malme,
ok unande
auþe stýra
ok sitjande
sælo njóta.

17. Eino því Högne
andsvqr veitte.

„samer eige okr
slíkt at vinna,
sverþe rofna
svarna eiþa,
eiþa svarna,
unnar trygþer.

18. Vitoma á moldo
menn in sælle,
meþan fjórer vér
folke rópom
ok sá enn húske
herbaldr lifer,
né in mætre
mægþ á foldo.
[ef vér fimm sono
fæþom lenge
óttom góþa
æsla knættem.]

19. Ek veit gǫrla,
hvaþan veger standa —
ero Brynhildar
brek ofmikel.“

* * *

Gunnarr kvaþ:

20. Vit skolom Gottorm
gǫrva at víge,
yngra bróþor,
ófrópara.
hann vas fyr útan
eiþa svarna,
eiþa svarna,
unnar trygþer.

21. Dælt vas at eggja
óbilgjarnan

* * *

- stóð til hjarta
hjör Sigurðe.
22. Réð til hefnda
hergjarn í sal,
ok epter varp
óbilgjörnom.
fló til Gottorms
Gramr ramlega,
kynbirt earn,
ór konungs hende.
23. Hné hans ofdolgr
til hluta tveggja
— — — —
— — — —
hendr ok hqfop
hné á annan veg,
en fótahlutr
fell aptr í stað.
24. Sofnoð vas Goðrún
í sæingo
sorgalaus
hjá Sigurðe,
en hón vaknaðe
vilja firð,
es Freys vinar
flaut í dreyra.
25. Svá sló sváran
sínar hendr,
at rammhugaðr
reis upp við beð:
„Gráta þú, Goðrún,
svá grimmlega,
brúðr frumunga,
þér bræðr lifa.
26. Ák til ungan
erfentyja,
- kannat firrask
ór fiandgarðe.
þeir sér hafa
svárt ok dátt,
en nær numet
nýleg róð.
27. Rípra þeim síðan,
þótt sjau aler,
systorsonr
slíkr at þinge.
ek veit gqrla,
hví gegner nú —
ein veldr Brynhildr
qlllo þolve.
28. Mér unne mæð
fyr mann hverjan,
en við Gunnar
grand ekki vank.
þyrmpak síðom,
svörnom eiðom,
síðr værak heitenn
hans kváðar vinr.“
29. Kona varp qndo,
en konungr fjörve.
svá sló sváran
sínar hendr,
at kóðu við
kálkar í vó
ok gullo við
gæss í túne.
30. Hló þá Brynhildr
Buðla dóttir
eino sinne
af qllom hug,
es til hvílo
heýra knátte

gjallan grát
Gjúka dóttor.

31. [Hitt kvað þá Gunnarr
gramr haukstalda.]

Hlæra þú af því,
heiptgjörn kona,
á golfe glöð,
at þér góðs vite.
hví hafnar þú
enom hvíta lit,
feikna fæðer?
hygg, at feig séer.

32. Þú værer þess
verpost kvenna,
at fyr augom þér
Atla hjøggem,
bróðor þínom
sæer blóðogt sár,
under dreyrgar
knættar yfer binda.

Brynhildr kvað:

33. Frýra þér, Gunnarr,
hefr fullvegt.
litt séska Atle
óvo þína.
hann mon ykkar láta
önd síðare
ok æ bera
afl et meira.

34. Segja monk þér,
Gunnarr,
sjalfr veizt görla,
hvé ér snemma
til saka réðor.
varþka til öngd
né ofprungun

fullgædd fé
á flete bróðor.

35. Ne vildak þat,
at mik verr ætte,
áðr Gjúkungar
at garðe ríðo,
þrír á hestom
þjóðkonungar.
en þeira fýr
þorðge være.

36. (B. 36 1-8.) Ok mér Atle þat
einne sagðe,
at hvárke lézk
höfn of deila,
goll né jarðer,
nema gefask létak,
ok enge hlut
aupens féar.

37. (B. 36 9-12.) * * *
þás mér jóðungre
eiga selde,
ok mér jóðungre
aura talðe.

38. (B. 37.) Þá vas á hvørfon
hugr minn of þat,
skyldak ver eiga
eða val fella.
[bøll í brynjo
of bróðor sök]
þat mænde þá
þjóðkunt vesa
mørgom manne
at munar stríðe.

39. (B. 38.) Létom síga
sáttmöl okkor,

lék mér meir í mun
meiþmar þiggja
bauga rauða
burar Sigmundar.
ne annars manns
aura vildak.

40. (B. 39.) Þeim hétomk þá
þjóþkonunge,
es meþ golle sat
á Grana bógom.
vasat hann í augo
yþr of glíkr,
né á enge hlut
at álitom.
[þó þykkesk ér
þjóþkonungar.]

41. (B. 40.) Unnak einom
né ýmisom,
þjóat of hverfan
hug menskogol.
alt mon þat Atle
eþter finna,
es mína spyrr
morþfqr gqrva.

42. (B. 41.) At þvíge skal
þunngþ kona
annarrar ver
aldre leíþa.
— — — —
— — — —
þat mon at hefndom
harma minna.

43. (B. 42.) Upp reis Gunnarr
gramr verþungar,
ok of hals kono
hendr of lagþe.

gengo aller
ok ýmsér þó
af heilom hug
hána at letja.

44. (B. 43.) Hratt af halse
hveim þar sér.
léta sik letja
langrar gongo
* * *

45. (B. 44.) [Nam sér Hqgna
heita at rúnom.]
Segge vilk alla
í sal ganga,
[þína meþ mínom —
nú 's þqrð mikel]
vita ef meine
morþfqr kono,
unz af méle
enn mein kome.
þá lótom því
þarfar ráþa.

46. (B. 45.) [Eino því Hqgne
andsvqr veitte]
Letea hána
langrar gongo,
þars aptrboren
aldre verþe.
hón krqng of komsk
fyr kné móþor,
[hón 's æ boren
óvilja til]
morgom manne
at móþtrega.

47. (B. 46, 47 1-4.) Hvarf sér
óhrópogr
andspille frá,

pars mörk menja
meiðmom deilde.
leit of alla
eigo sína,
soltnar þýjar
ok salkonor.

48. (B. 475-8, 48.) Gollbrynjo
smó,

vasa gótt í hug,
áþr sik miðlaþe
mækis eggjom.
hné við bolstre
hón á annan veg
ok hjörundoþ
hugþe at rópom.

49. Nú skolo ganga
þærs goll vile
ok minne því
at mér þiggja.
ek gef hverre
of hroþet sigle,
bók ok blæjo,
bjartar váper.

50. Þogþo allar
við því rápe,
ok allar senn
andsvör veitto:
„ærnar 'ó soltnar,
monom enn lifa,
verþa salkonor
sæmþ at vinna.“

51. Unz af hyggjande
horskrydd kona,
ung at aldre,
orþ við of kvaþ:

„vilkat traupan
né torbænan
of óra sök
aldre týna.

52. Þó mon á beinom
brenna yþrom
fære eyrer,
þás fram komeþ
— — — —
— — — —
neit menjo góþ
mín at vitja.

53. Sezk niþr, Gunnarr,
monk segja þér
lífs orvæna
ljósa brúpe.
mona yþvart far
alt í sunde,
þótt ek hafa
ondo látet.

54. Sótta monop Goþrún
snemr an hygger
— — — —
— — — —.

hefr kunn kona
við konunge
daprar minjar
at daupan ver.

55. — — — —
— — — —

þar 's mærboren,
móþer fæþer,
sú mon hvítare,
an enn heiþe dagr,
Svanhildr vesa
sólar geisla.

56. Gefa mont Goðrúno
 góðra nækkorom
 [skeyte skœpa
 skatna menge]
 monat at vilja
 versæl gefen.
 hána mon Atle
 eiga ganga
 of borenn Buþla,
 bróper minn.

57. Margs ák minnask,
 hvé við mik fóro
 — — — —
 — — — —
 þás mik sára
 svikna höfðop.
 vaðen at vilja
 vask meðan lifþak.

58. Mont Oddrúno
 eiga vilja,
 en þik Atle mon
 eige láta.
 it monop lúta
 á laun saman.
 hón mon þér unna,
 sem ek skylda.
 [ef okr góð of skop
 gerþe verða.]

59. Þik mon Atle
 illo beita.
 mont í öngan
 ormgarþ lageþr
 * * *

60. Þat mon ok verða
 þvíget lengra,

at Atle mon
 öndo týna,
 [sælo sinne
 ok sona life]
 þvít honom Goðrún
 grymer á beþ
 snörpom eggjom
 af sórom hug.

61. Sæmre være Goðrún
 syster ykkor
 frumver sínom
 at fylgja dauðom,
 ef henne gæfe
 góðra hverr róp,
 eða ætte hug
 ossom glíkan.

62. Ört mælek nú,
 en hon eige mon
 of óra sök
 aldre týna.
 hána mono hefja
 hóvar bóror
 til Jónakrs
 óþaltorfo.

63. Ala mon sér jóþ
 erfeyörþo,
 erfeyörþo
 Jónakrs sono.
 mon hon Svanhilde
 senda af lande,
 sína mey
 ok Sigurðar.

64. Hána mono bíta
 Bikka róp,
 þvít Jörmonrekkr
 óþarft lifer.

Nú á þú faren
 og Sigurðar,
 og tíðrúar
 koma út fleire.

65. Þíþja monk þík
 þinnar einnar,
 — séð mon í heime
 hlnt þen vesa —
 lát svá breiða
 borg á velle
 at und oss öllum
 jafnrúmt sé.
 [þeim es sulto
 með Sigurði.]

66. Tjalde of þá borg
 tjöldom ok skjöldom
 — — — —
 — — — —
 valarípt vel fíþ
 ok vala menge,
 brenne mér enn húnka
 á hliþ aþra.

67. Brenne enom húnka
 á hliþ aþra
 mina þína
 menge gíða
 sveir at þíðrúar
 ok sveir húnka.
 þá á þú skípa
 at þíðrúar.

68. Þíþja þíðrúar
 — — — —

[malnr hringvareþr]
 egghvast earn,
 sem endr lageþ,
 þás víþ bæþe
 einn þeþ stigom
 ok hétom þá
 hjóna nafne.

69. Hrynja hónom þá
 á hæl þeyge
 hlunnblik hallar
 hringa litkoþ,
 ef hónom fylger
 ferþ mín heþan.
 þeyge mon ör for
 aumleg vesa.

70. Þvíf hónom fylgja
 fimu ambóttar,
 átta þjónar
 öþlom góþer,
 fístrman mitt
 ok faþerne,
 þats þuþle gaf
 þarne sína.

71. Mart sagþak þér.
 mundaþ þeina.
 ef mér meir mundaþ
 mundaþ góþe.
 ómundaþ þeina.
 mundaþ sveiða
 sattu einn sagþak —
 sattu mundaþ þeina.

Helreið Brynhildar.

Epter dauða Brynhildar vóro gær búi tvau, annat Sigurpe ok brann þat fyrr, en Brynhildr var á öðro brend, ok var hón í reið þeire, er guðvefjom var tjöldoð. Svá er sagt, at Brynhildr ok með reiðenne á helveg ok fór um tún, þar er gýgr nokkor bjó. Gýgren kvað:

1. Skalt í gognom
ganga eige
grjóte studda
garða mína.
betre sempe þér
borða at rekja,
heldr an vitja
vers annarrar.

heille versto
í heim boren.
þú hefr Gjúka
of glatat börnom
ok búa þeira
brugðet góðo.

2. Hvat skalt vitja
af vallande,
hvarfúst hofð,
húsa minna?
þú hefr vörgom,
ef vita lyster,
meine blanden,
manns blóð gefet.

Brynhildr kvað:

5. Ek mon segja þér,
svinn ór reiðo.
vitlausse mjök,
ef vita lyster,
hvé gærðo mik
Gjúka arfar
ástalaus
ok eiþrofa.

3. Brynhildr kvað:
Bregð eige mér,
brúpr ór steine,
þótt værak fyrr
í víkingo.
ek mon okkor
œpre þykkja,
hvars øple menn
okkart kunno.

6. (B. 7.) Héto mik aller
í Hlymdölom
Hilde und hjalme,
hverr es kunne.

* * *

4. Gýgr kvað:
þú vast Brynhildr
Búla dóttir

7. (Sigdr. pr. 2.) Annarr hét
Agnarr

Auðo bróðer,
es véttr enge
vilde týja.

* * *

8. (B. 6.) Lét hame vára
hugfullr konungr
átta systra
und eik boret.
vask vetra tolf,
ef vita lyster,
es ungom gram
eiða seldak.
9. (B. 8.) Þá létk gamlan
á Goðbjóþo
Hjalmgunnar næst
heljar ganga.
gafk ungom sigr
Auþo bróþor.
þar varþ mér Ópenn
ofreiðr of þat.
10. (B. 9.) Lauk mik skjöldom
í Skatalunde
rauðom ok hvítom
rander snurtosk.
þann þaþ hann slíta
svefne mínom,
es hverge lands
hræþask kynne.
11. (B. 10.) Lét of sal minn
sunnanverþan
hóvan brenna
hrotgarm víþar.
þar þaþ einn þegn
yfer at ríða,
þanns mér færþe goll
þats und Fáfne lá
12. (B. 11.) Reið góþr Grana
gollmiplande,
þars fóstre minn
fletjom stýrþe.
einn þótte þar
ollom betre
víkingr Dana
í verþungo.
13. (B. 12.) Sófom ok unþom
í sæing einne,
sem minn bróþer
of borenn være.
hvártke knátte
hönd of annat
átta nóttom
okkart leggja.
14. (B. 13.) Því brá mér Goþrún
Gjúka dóttir,
at Sigurþe
svæfak á arme.
þar varþk þess vís,
es vildegak,
at vélto mik
í verfange.
15. (B. 14.) Mono víþ ofstriþ
alls til lenge
konor ok karlar
kvikver fœþask.
vit skolom okrom
aldre slíta
Sigurþr saman.
sökksk gýgjar kyn.

Dráp Niflunga.

Gunnarr ok Høgne tóko þá gullet alt, Fáfnesarf. Ofripr var þá mille Gjókunga ok Atla. Kende hann Gjókungom völd um andlát Brynhildar. Þat var til setta, at þeir skyldo gipta hómom Goþrúno, ok gófo henne óminnesveig at drekka, áþr hón játte at giptask Atla. Syner Atla vóro þeir Erpr ok Eitell, en Svanhildr var Sigurþar dóttir ok Goþrúnar. Atle konungr bauþ heim Gunnare ok Høgna ok sende Vinga eþa Knéfrøþ. Goþrún visse vélar ok sende með rúnom orþ, at þeir skyldo eige koma, ok til jartegna sende hón Høgna hringenn Andvaranaut ok knýtte í vargshár. Gunnarr hafþe beþet Oddrúnar, systor Atla, ok gat eige. Þá fekk hann Glaumvarar, en Høgne átte Kostbero. Þeira syner vóro þeir Sólarr ok Snævarr ok Gjúke. En er Gjókungar kómo til Atla, þá baþ Goþrún sono sína, at þeir bæþe Gjókungom lífs, en þeir vildo eige. Hjarta var skoret ór Høgna, en Gunnarr settir í ormgarþ. Hann sló hørpo ok svæfþe ormana, en naþra stakk hann til lifrar. Þjóþrekr konungr var með Atla ok hafþe þar látet flesta alla menn sína. Þjóþrekr ok Goþrún kærþo harma sín á mille. Hón sagþe hómom ok kvaþ:

Goþrúnarkviþa en forna.

II.

1. Mær vask meyja,
móþer mik fædde,
björt í búre,
unnak brøþrom vel,
unz mik Gjúke
golle reifþe,
golle reifþe,
gaf Sigurþe. | 2. Svá vas Sigurþr
of sonom Gjúka,
sem være grøenn laukr
ór grase vaxenn,
eþa hjøtrr høþeinn
of høsom dýrom,
eþa goll glóþrautt
af grøo silfre. |
|--|--|

3. Unz fyr munþo
 mér míner brœpr,
 at ættak ver
 öllum fremra.
 sofa ne möttu
 né of sakar dæma,
 ápr þeir Sigurþ
 svelta léto.
4. Grane rann af þinge,
 gnýr vas at heyra.
 en þá Sigurþr
 sjalfr eige kom.
 öll vöro söpöldýr
 sveita stokken
 of vaneþ váse
 und vegondom.
5. Gekk ek grátande
 viþ Grana rœþa,
 úroghlýra
 jó frá skjalla.
 hnipnaþe Grane,
 drap í gras höfþe
 jór þat visse —
 eigendr ne lifþot.
6. Lenge hvarfaþak,
 lengi huger deildosk,
 ápr of frægak
 folkvörþ at gram.
 * * *
7. Hnipnaþe Gunnarr,
 Högne mér sagþe
 frá Sigurþar
 sörom dauþa:
 „liggr of höggvenn
 fyr handan ver
 Gottorms bane
 of gefenn ulfom.
8. Lít þar Sigurþ
 á suprvege.
 þar heyrer þú
 hrafna gjalla,
 örno gjalla
 æzle fegna,
 varga þjóta
 of vere þínom.“
9. Hví mér, Högne,
 harma slíka
 viljalausse
 vill of segja?
 þitt skyle hjarta
 hrafnar slíta
 viþ lönd yfer,
 an viter manna.
10. Svaraþe Högne
 sinne eino,
 trauþr göþs hugar,
 af trega stórom:
 „þess átt Goþrún
 gröte at fleire,
 at hjarta mitt
 hrafnar slíte.“
11. Hvarfk ein þapan
 andspille frá
 á viþ lesa
 varga leifar.
 gørþegak hjúfra,
 né höndom sláa,
 né kveina umb,
 sem konor aprar.
 [þás sat solten
 of Sigurþe.]
12. Nótt þótte mér
 niþmyrk vesa,

es sárla satk
of Sigurpe.
ulfar þóttomk
qillo betra
ef léte mik
lífe týna.
[eþa brende mik
sem birkenn víp.]

13. Fórk af fjalle
fimm dægr taleþ,
unz hqll Alfs
hóva þekþak.
* * *
14. Satk meþ þóro
sjau missere,
dætr Hókonar,
í Danmórko.
hón mér at gamne
gollbókape
sale supræna
ok svane danska.
15. Hqþom á skriptom
þats skatar léko,
ok á hannyrþom
hilmes þegna,
rander rauþar,
rekka búna,
hjórdrótt, hjalmdrótt,
hilmes fylgjo.
16. Skip Sigmundar
skriþo frá lande,
gyldar grímor,
grafner stafnar,
byrþom á borþa
þats þorþosk þeir
Sigarr ok Siggeirr
supr á Fjóne.

17. (B. 171-8.) Þá frá Grímildr,
gotnesk kona,
hvar værak komen
hyggjo þrunge.
hón brá borþa
ok bure heimte
þrágjarnlega
þess at spyrrja:

18. (B. 179-12, 181-4.)
Hverr vilde son
systor bæta
eþa ver vegenn
vilde gjalda.
gqrr lézk Gunnarr
goll at bjóþa,
sakar at bæta,
ok et sama Hqgne.

19. (B. 185-12.) Hón fréttu at
því,
hverr fara vilde
vigg at sþla,
vagn at beita.
[heste ríþa,
hauke fleygja,
qrom at skjóta
af ýboga.]

* * *

20. (B. 19.) [Valdarr Dqnom
meþ Jarizleife,
Eymóþr þriþe
meþ Jarizkäre]
Inn gengo þá
jofrom glíker
langbarþa líþar,
hþfo loþa rauþa,

- stuttar brynjor,
steypþa hjalma,
skölmom gyrþer,
höfþo skarar jarpar.
21. (B. 20.) Hverr vilde mér
hnosser velja,
hnosser velja
ok hugat mæla,
ef mætte mér
margra súta
trygþer vinna,
ne trúa gorpak.
22. (B. 21.) Færþe mér Grímildr
full at drekka
svalt ok sárlekt,
ne sakar munþak.
þat vas of auket
jarpar magne,
svalköldom sæ
ok sonar dreyra.
23. (B. 22.) Vöro í horne
hvers kyns stafer,
ristner ok roþner —
rápa ne máttak:
lyngfiskr lagar,
lands Haddingja
ax óskoret,
innleiþ dyra.
24. (B. 23.) Vöro þeim bjóre
böl mörg saman,
urt alls vípar
ok akarn brunnen.
umbdogg arens,
iþrar blótnar,
svíns lifr soþen —
því hón sakar deyfþe.
25. (B. 24.) En þá gleymþak,
es getet hafþak,
alls jöfors b. la,
björveig í sal.
kómo konungar
fyr kné þrenner
áþr hón sjalfa mik
sótte at mále.
26. (B. 25.) „Gefk þér, Goþrún
goll at þiggja
fjölþ alls féar,
at fopþor dauþan,
hringa rauþa,
Hlöpþvés sale,
ársal allan,
at jöfor fallenn.
27. (B. 26.) Húnskar meyrar
þærs hlaþa spjóldom,
ok gora goll fagrt,
svát gaman þykke.
ein skalt rápa
auþe Buþla,
golle göfgoþ
ok gefen Atla.“
28. (B. 27.) Vilc eige ek
meþ vere ganga,
né Brynhildar
bróþor eiga.
samer eige mér
víþ son Buþla
ætt at auka
né una life.
29. (B. 28.) „Hirþa höþom
heipter gjalda,
þvít vér höfom
valdet fyrr.

svá skalt láta,
sem life bíper
Sigurþr ok Sigmundr,
ef sono fæper."

30. (B 29.) Mákak, Grímildr,
glaume bella,
né vígrisnom
váver telja,
síz Sigurþar
sárla drukko
hrægífr hugenn
hjartblóþ saman.

31. (B. 30.) „Þann hefk allra
ættgofgastan
fylke fundet
ok framast nøkkve.
hann skalt eiga,
unz aldr þik víþr,
verlaus vesa,
nema viler þenna."

32. (B. 31 1-8.) Hirþa bjóþa
bqlvafullar
þrágjarnlega
þær kinder mér.
hann mon Gunnar
grande beita
ok ór Hqgna
hjarta slíta.

33. (B. 31 9-12.) * * *
monkak létta,
áþr lífshvatan
eggíleiks hvqtoþ
aldre næmek.

34. (B. 32.) Grátande Grímildr
greip víþ orþe,

es burom sínom
bqlva vætte
ok mōgom sínom
meina stōrra

— — — —
— — — —.

35. (B. 33.) „Lōnd gefk enn þér,
lýþa sinne,
— — — —
— — — —
Vinbjōrg, Valbjōrg
ef vill þiggja.
eig of aldr þat
ok une, dōtter."

36. (B. 34.) Þann monk kjósa
af konungom
ok þó af niþjom
nauþeg hafa.
verþr eige mér
verr at ynþe,
né bql brœpra
at bura skjóle.

37. (B. 35.) Senn vas á heste
hverr drengr litenn,
en víf valnesk
í vagn hafþ.
vér sjau daga
svalt land riþom,
en aþra sjau
unner kniþom.
[en ena þriþjo sjau
þurt land stigom.]

38. (B. 36, 37.) Þar hliþverþer
hórar borgar
grind upp lukó,
áþr í garþ riþom.

Vakþe mik Atle,
en vesa þóttomk
full ills hugar
at frændr dauða.

39. (B. 38.) „Svá mik nýla
norner vekja
vílsinnes spó,
vildegat répesk.
hugþak þik, Goþrún,
Gjúka dóttir,
læblondnom hjör
leggja mik ígögnom.“

40. (B. 39.) Þat 's fyr elde,
es earn dreyma,
fyr dul ok vil
drósar reiþe.
monk þik víþ bolve
brenna ganga,
líkna ok lækna,
þótt mér leiþr séer.

41. (B. 40.) „Hugþak hér í túne
teina fallna,
þás vilda ek
vaxna láta,
rifner meþ rótom
roþner í blóþe,
borner á bekke,
beþet mik at tyggva.

42. (B. 41.) Hugþak mér af
hende
hauka fljúga

bráþalausa
bqlranna til.
hjörto hugþak þeira
víþ hunang tuggen,
sorgmóþs sefa,
sollen blóþe.

43. (B. 42.) Hugþak mér af
hende

hvelpa losna,
glaums andvana,
gylle báþer.
hold hugþak þeira
at hræjom orþet
nauþeþr náe
nýta skyldak.“

44. (B. 43.) Þar mono segger
of sœing døma,
ok hvítinga
höþþe næma.
þeir mono feiger
fåra náttu
fyr dag litlo,
drótt of bergja.

* * *

.

45. (B. 44.) * * *

Lágak síþan,
ne sofa vildak
þrágjörn í kør.
þat mank gørva.

Goðrúnarkviða.

III.

Herkja hét ambótt Atla. Hón hafði veret frilla hans. Hón sagði Atla, at hón hefði sét Þjóðrek ok Goðrúno bæði saman. Atle var þá allókátr. Þá kvað Goðrún:

<p>1. Hvat 's þér, Atle,
æ Buþla sonr?
es þér hrygt í hug?
hví hlær æva?
hitt mende æþra
jörðum þykkja,
at við menn mælti
ok mik sær.</p> <p>Atle kvað:</p> <p>2. Tregi mik, Goðrún,
Gjúka dóttir,
þat mér í höllu
Herkja sagði.
at þit Þjóðmarr
und þake svæfði
ok léttlega
líne verþezk.</p> <p>Goðrún kvað:</p> <p>3. Þér monki alls þess
eiða vinna
at enom hvíta
helga steine,
at við Þjóðmarr
þatke áttak,
es vörð né verr
vinna knættet</p> <p>4. Nema ek halsaða
herja stille</p> | <p>jöfor óneisenn
eino sinne.
aðrar vórot
okrar spekjor,
es hörmog tvau
hnigom at rúnom.</p> <p>5. Hér kom Þjóðmarr
með þrí tægo.
lífa þeir ne eini
þrír tiger manna.
hnoðgi mik at bræðrom
ok at brynjóðom,
hnoðgi mik at öllum
haufþniþjom.</p> <p>6. (B. 6, 7.) Sentu at Saxa,
sunnmanna gram,
hann kann helga
hver vellanda.
Sjau hundroð manna
í sal gengi,
áðr kvæn konungs
í ketel tæke.</p> <p>Goðrún kvað:</p> <p>7. (B. 8.) Komra nú Gunnarr
kallegak Högna,
sækak síðan
sváða bræðr.</p> |
|---|---|

sverþe mænde Høgne
slíks harms reka.
nú verþk sjalf fyr mik
synja lýta.

8. (B. 9.) Brá hón til bots
björtom lófa
ok upp of tók
jarknasteina.
„sé nú, segger,
sykn emk orþen
heilaglega,
hvé hvern velle.“

9. (B. 10.) Hló þá Atla
hugr í brjóste,

es heilar sá
hendr Goþrúnar.
„nú skal Herkja
til hvers ganga,
sús Goþrúno
grande vænde.“

10. (B. 11.) Sáat maþr armlekt
hverrs sáat þat,
hvé þar á Herkjo
hendr sviþnoþo.
leiddo þá mey
í mýre fúla.
svafþe Goþrún
sína harma.

Oddrúnargrátr.

Frá Borgnýjo ok Oddrúno.

Heiþrekr hét konungr. Dóttir hans hét Borgný. Vil-
mundr hét sá, er var friþell hennar. Hón mátte eige fœþa
börn, áþr til kom Oddrún Atlasyster. Hón hafþe veret
unnusta Gunnars Gjúkasonar. Um þessa sögo er hér kveþet.

1. Heyrþak segja
í sögom fornóm,
hvé mæð of kom
til Mornalands.
enge mátte
fyr jörþ ofan
Heiþreks dóttor
hjalper vinna.
2. þat frá Oddrún,
Atla syster,
at mæð hafþe
miklar sötter.
brá hón af stalle
stjórnbitlopom;

- ok á svartan
söþol of lagþe.
3. Lét mað fara
moldveg sléttan,
unz at høre kom
höll standande.
svipte söþle
af svöngom jó,
ok inn of gekk
endlangan sal.
[ok hón þat orþa
alls fyrst of kvaþ.]
4. Hvat 's frægst á fold
— — —

epa hvat 's hlest
Húnalande?

Ambótt kvað:
Hér liggir Borgný
of boren verkjom,
vina þín, Oddrún,
vitt ef hjalper.

5. (B. 5, 6.) Hverr hefr vífe
vammis of leitat?
hví 'ró Borgnýjar.
brápar sótter?
„Vilmundur of heitr,
vinr haukstalda,
hann varþe mey
varmre blæjo.“
[fimm vetr alla
svát sinn fǫður leynde.]

6. (B. 7.) Þær hykk mæltu
þvíget fleira.
gekk mild fyr kné
meyjo at sitja.
ríkt gól Oddrún,
ramt gól Oddrún,
bitra galdra
at Borgnýjo.

7. (B. 8.) Knátte mæð ok mögr
moldveg sporna
börn en blíþu
viþ bana Hǫgna.
þat nam at mæla
mæð fjǫrsjúka,
svát ekki kvað
orþ et fyrra:

8. (B. 9.) Svá hjalpe þér
hollar vétter,

Frigg ok Freyja
ok fleire goð,
sem felder mér
fár af hǫndom
— — — —
— — — —.

Oddrún kvað:

9. (B. 10.) Hnékat af því
til hjalpar þér,
at værer þess
verþ aldrege.
hétk ok efndak,
es hineg mæltak,
at hvívetna
hjalpa skyldak.
[þás ǫþlingar
arfe skipto.]

Borgný kvað:

10. (B. 11.) Ær est, Oddrún,
ok ǫrvita,
es mér af fáre
flest orþ of kvatt.
en ek fylgþa þér
á fjǫrgynjo,
sem bræþrom tveim
bornar værem.

Oddrún kvað:

11. (B. 12.) Mank enn hvat þú
mæltar of aptan,
þás Gunnare
gerþak rekkjo,
slíks dæme kvaðat
síþan mændo
meyjo verþa,
nema mér einne.

12. (B. 13.) Þá nam at setjask
sorgmóþ kona
at telja þol
af trega stórom.
* * *
13. (B. 14.) Vask upp alen
í jöfra sal,
flestr fagnaþe,
at fira ráþe.
unþak aldre
ok eign foppor
fimm vetr eina,
svát minn faþer lifþe.
14. (B. 15.) Þat nam at mæla
mál et efsta
sjá móþr konungr,
áþr sylte hann —
mik baþ gœþa
golle rauþo
ok suþr gefa
syne Grímildar.
15. (B. 16.) En Brynhilde
baþ hjalm geta.
hána kvaþ valmey
verþa skyldo.
kvaþa ena œpre
alna mendo
mey í heime,
nema mjotoþr spilte.
16. (B. 17.) Brynhildir í búre
borþa rakþe,
hafþe lýþe
ok lond of sik.
jorþ dúsaþe
ok upphimenn,
þás bane Fáfnes
borg of þátte.
17. (B. 18.) Þá vas víg veget
volsko sverþe,
ok borg broten,
sús Brynhildir átte.
vasa langt af því
heldr válfitet,
unz þær vélar
visse allar.
18. (B. 19.) Þess lét harþar
hefnder verþa,
svát oll hófom
œrnar rauner.
þat mon á hólþa
hvert land fara,
es sveltask lét
at Sigurþe.
19. (B. 20, 21 1-4.) En Gunnare
gatk at unna,
bauga deile,
sem Brynhildir skylde.
buþo þeir Atla
bauga rauþa
ok brœþr mínom
bœtr ósmáar.
20. (B. 21 5-8, 22 1-4.)
Baup enn víþ mér
bú fimmtían,
hliþfarm Grana,
ef hafa vilde.
en Atle kvazk
eige vilja
mund aldrege
at mege Gjúka.
21. (B. 22 5-8, 23 1-4.)
þeyge móttom
víþ munom vinna,

nema ek helt hofþe
viþ hringbrota.
mæltu marger
míner niþjar —
kóþosk okr hafa
orþet bæþe.

22. (B. 23 5-8, 24.) En mik Atle
kvaþ

eige mændo
lýte ráþa
né lōst gæra.
en slíks skyle
synja aldre
maþr fyr annan,
þars munof deiler.

23. (B. 25) Sende Atle
óro sina
of myrkvan viþ
mín at freista.
ok þeir kómo
þars koma ne skyldot,
þás breiddom vit
blæjo eina.

24. (B. 26.) Buþom vit þegnom
bauga rauþa,
at eige til
Atla segþe.
en hvatlega
heim skundofu,
ok ólega
Atla sogþo.

[(B. 27.) En Goþrúno
gorla leyndo
þvís heldr vita
hofu skyldo.]

25. (B. 28.) Hlymr vas at heyra
hófgollenna,
þás í garþ riþo
Gjúka arfar.
þeir ór Hognu
hjarta skóro,
en í ormgarþ
annan loþþo.

26. (B. 29.) Vask enn faren
eino sinne
til Geirmundar
gørva drykkjo.
nam horskr konungr
hørþo sveigja.
hann hugþe mik
til hjalpar sér.
[kynríkr konungr
of koma mendo.]

27. (B. 30.) Namk at heyra
ór Hléseyjo,
hvé þar af stríþom
strenger mæltu.
baþk ambátter
búnar verþa.
vildak fylkes
fjörve bjarga.

28. (B. 31.) Létom fjjóta
far sund yfer,
unz alla sák
Atla garþa.

* * *

29. (B. 32.) Þá kom en arma
út skævande
móþer Atla
— hón morna skyle —,

ok Gunnare
gróf til hjarta,
svát máttégak
mæróm bjarga.

30. (B. 33.) Opt undromk þat,
hví epter mák,
linnvenges bil,
líf halda,
es ógnhvótóm
unna þóttómk

sverþa deile,
sem sjalfre mér.

31. (B. 34.) Satt ok hlýdder,
meþan sagþak þér
morg ill of skop
mín ok þeira.
maþr hverr lífer
at munóm sínóm.
nú 's of gengenn
grátr Oddrúnar.

Atla kviða.

[en gröenlenzka.]

Daufe Atla.

Goþrún Gjúkadóttir hefnde brœþra sinna, svá sem frægt er orþet. Hón drap fyrst sono Atla, en epter drap hón Atla ok brende höllena ok hirþena alla. Um þetta er sjá kviða ort.

1. Atle ár sende
segg til Gunnars
kunnan at ríða.
Knéfræþr vas heitenn.
at gorpóm kom Gjúka
ok at Gunnars höllo,
bekkjóm arengreyppóm
ok at bjóre svósóm.

2. Drukko dróttmeger,
en dyljendr þögþo,
vín í valhöllo,
vreiþe sýosk Húna.
kallaþe Knéfræþr
þá kaldre röðdo,

seggr enn suþræne,
— sat á bekk höm —:

3. Atle mik sende,
ríða ørende
mare mélgreyppóm
myrkviþ ókunnan,
at biþja yþr, Gunnarr,
at á bekk kæmeþ
meþ hjölmóm aren-
greppan,
at sökja heim Atla.

4. Skjöldo knegoþ ve.ja
ok skafna aska,

- hjalma gollroþna
ok Húna menge,
silfrgyld sǫþolklæpe,
serke valrauþa,
dafar darraþar,
drǫsla mélgreyþa.
5. Vǫll lézk mǫndo gefa
víprar Gnitahéiþar
með geire gjallanda
ok gyldom stǫfnom,
stórar mjök meirnar
ok staþe Danpar,
hrís þat et mæra,
es Myrkviþ kalla.
6. Hǫfþe vatt Gunnarr
ok Hǫgna sagþe:
„hvat ræpr okr seggr
enn ære
alls vit slíkt heyrom?
goll vissak ekki
á Gnitahéiþe,
þats ættema
annat jafnmiket.
7. Sjau eigom salhús,
sverþa full ero.
[hverjo 'ró þeira
hjǫlt ór golle.]
minn veitk mar baztan,
mæke hvassastan,
[boga bekksema
en brynjor ór golle.]
hjalm ok skjǫld hvítastan,
komenn ór hǫll Kíars.
einn 's minn betre,
an sée allra Húna.
- Hǫgne kvað:
8. Hvat hyggr brúþe
bendo,
es okr baug sende,
varenn ulfs vǫþom?
hygg at vǫrnǫþ byþe.
hárfank heipingja
riþet í hring rauþom.
ylfskr 's vegr okkarr
at ríþa ørende.
9. (B. 91-4.) Níþjarge hvǫtto,
né nǫongr annarr,
rýnendr né ráþendr,
né þeirs ríker vǫro.
* * *
10. (B. 95-8, 10.) Kvadde þá
Gunnarr,
sem konungr skyldi,
mærr í mjǫþranne,
af mǫþe stórom.
„rís þú nú Fjǫrner,
lát á flet vaþa
greppa gollskáler
með gumna hǫndom.
11. Ulfar mono ráþa
arfe Níffunga,
gamler gránvarþer,
ef Gunnars misser.
birner blakkfjaller
bíta þreftǫnnom,
gamna greystóþe,
ef Gunnarr ne kǫmrat.“
12. Leiddo landrǫgne
lýþar óneiser
grátendr gunnhvata
ór garþe ok Hǫgna.

þá kvað enn cere
erfevörðr Högna:
„heilur fareð ok horsker,
hvars ykr hugr teygir.“

13. Fetom léto frækner
of fjöll at þyrja
mare mēlgreypa,
myrkvið ókunnan.
hristesk öll Húnmörk,
harðmóþger fóro,
róko vandstyggva
völlo algræna.
14. Land sœo Atla,
ok lípskjalfar djúpa
[Bikka greppar standa
á borg enne hœo],
sal of súprþjóðom
slegenn sessmeiðom,
[bundnom rœndom,
bleikom skjœldom]
dafar darraðar,
en þar drakk Atle
vín í valhœllo.
verðer sœto úte.
[at varða þeim Gunnare,
ef hans vitja kœme
með geire gjallanda
at vekja gram hilde.]
15. Systur fann þeira
snemst at í sal kœmo
brœðr hennar báðer,
bjœre vas lítt drukken.
„ráðenn est, Gunnarr,
hvat mont ríkr vinna
við Húna harmbrœðom?
hœll gakk ór snemma.

16. Betr hefðer, brœðr,
at í brynjo færer,
† sem hjœlmom aren-
greypom,
at sœa heim Atla.
sæter í sœðlom
sólheiða daga,
[nár nauðfœlva
léter norner gráta,
Húna skjaldmeyjar
herve kanna]
en Atla sjalfan
léter í ormgarð koma.
[nú 's sá ormgarðr
ykr of folgenn.]

Gunnarr kvað:

17. Seinat es nú, systur,
at samna Niflungom.
langt es at leita
lýða sinnes til
— — —
— — —
of rosmœfjœll Rínar
rekka óneissa.
18. Fengo þeir Gunnar
ok í fjœtor setto,
vin Borgunda,
ok bundo fastla.
* * *
19. Sjau hjó Høgne
sverpe hvœsso,
en enom átta
hratt í eld heitan.
[svá skal frœkn fíðndom
† verjask Høgne varpe
* * * hendr.

(B. 20.) — — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — Gunnars.

frógo fræknan,
ef fjor vilde
Gotna þjóðann
golle kaupa.]

Gunnarr kvað:

20. (B. 21.) Hjarta skal mér
Hogna

í hende liggja,
blóðpogt ór brjóste
skoret ballriða
saxe slíðrbeitto
[syne þjóðans]
fyr — — — —

— — — — —
— — — — —

21. (B. 22.) * * *

skóro þeir hjarta
Hjalla ór brjóste,
blóðpogt á bjóð lögðo,
bóro fyrir Gunnar.

22. (B. 23.) [Þá kvað þat
Gunnarr

gumna dróttenn.]
Hér hef ek hjarta
Hjalla ens blauða
ok óglíkt hjarta
Hogna ens frækna,
es þat mjök bifask,
es á bjóðe liggir,
bifþesk höfðo meir,
es í brjóste lá.

23. (B. 24.) Hló þá Høgne,
es til hjarta skóro

kvikvan kumla meip,
klökkva síð hugþe.

— — — — —

— — — — —

blóðpogt á bjóð lögðo,
bóro fyrir Gunnar.

24. (B. 25.) [Mærr kvað þat
Gunnarr
geirniflungur:]

Hér hef ek hjarta
Hogna ens frækna,
ok óglíkt hjarta
Hjalla ens blauða,
es þat lítt bifask,
es á bjóðe liggir.
bifþesk sváge mjök,
þás í brjóste lá.

[(B. 26.) Svá skalt, Atle,
augom fjarre,
sem mont
menjom verða,
es und einom mér
oll of folgen
hodd Niflunga.
lífera nú Høgne.]

25. (B. 27.) Ey vas mér týja,
meðan tveir lifðom.
nú es mér enge,
es ek einn life.
Rín skal æ ráða
rógmálme skatna,
[svinn áskunna
arfe Niflunga.
í veltanda vatne
lýsask valbaugar]
heldr an á hqndom goll
skíne Húna þqrmom.

Atlamól en grœnlenzko.

<p>1. Frétt hefr öld ófo,
þás endr of gærþo.
segger samkundo,
sú vas nýt fæstom,
œxto einmæle.
uggr vas þeim síþan
ok et sama sonom Gjúka,
es vóro sanndrápner.</p> <p>2. Skop vóro skjöldunga,
skyldo þeir feiger,
illgr rézk Atla,
átte þó hyggjo.
felde stop stóra,
strídde sér harpla,
af bragþe boþ sende,
at kœme brátt mágar.</p> <p>3. Horsk vas húsfreyja,
hugþe at manvite,
lag heyrþe orþa,
hvat á laun mæltó.
þá vas vant vitre,
vilde þeim hjalpa,
skyldo of sæ sigla,
en sjölf ne komskat.</p> <p>4. Rúnar nam at rísta,
rengþe þær Vinge,
fárs vas flýtande,
áþr hann fram selde.
fóro þá síþan
sendemenn Atla
of fjörþ Eylima,
þars frækner bjoggo.</p> | <p>5. Qlværer urþo
ok elda kyndo,
hugþo vætr véla,
es þeir vóro komner.
tóko þeir fórnar,
es þeim fríþr sende,
hengþo á súlo.
hugþot þat varþa.</p> <p>6. Kom þá Kostbera,
kvæn vas hón Høgna,
kona kapps gáleg,
ok kvadde þá bápa.
glöþ vas ok Glaumvör,
es Gunnarr átte,
fellskat saþr svipre,
sýste of þorþ gesta.</p> <p>7. Buþo heim Høgna,
ef þá heldr fœre,
sýn vas svipvíse,
ef þeir sín gæþe.
hét þá fœr Gunnarr,
ef Högne vilde,
Högne því níttet,
es hinn of réþe.</p> <p>8. (B. 8, 91-2.) Bóro mjöþmærar,
margs vas alls beine,
fór þar fjölþ horna,
unz vas fulldrukkit.
hjú gærþo hvílo,
sem þeim hægst þótte.
— — — — —
— — — — —</p> |
|---|--|

9. (B. 93-10.) Kend vas Kost-
bera,
kunne skil rúna,
inte orþ stafa
at elde ljósom.
gæta varþ tungo
í góma bápa.
voro svá viltar,
at vas vant at rápa.
10. Sæing fóro sípan
sína þau Høgne
— — — — —
— — — — —
dreymþe dróttláta,
dulþe þess vætke,
sagþe horsk hilme,
þegars réþ vakna.
11. Heimangoresk, Høgne,
hygg þú at róþom,
fór es fullrýnenn,
far í sinn annat.
réþ ek þær rúnar,
es reist þín syster,
björt hefr þér eige
boþet í sinn þetta.
12. Eitt ek mest undromk,
mákat enn hyggja,
hvat þá varþ vitre,
es skylde vilt rísta.
svá vas á vísat,
sem under være
bane ykkarr beggja,
ef brápla kœmeþ.
[vant es stafs vífe,
eþa valda aðrer.]
- Høgne kvap:
13. Allar 'ó illúþgar,
ákkak þar kynne,
vilka þess leita,
nema launa eigem.
okr mon gramr golle
reifa glóþraupo.
óomk ek aldrege,
þótt vér ógn fregnem.
- Kostbera kvap:
14. Stopalt monoþ ganga,
ef it stundep þangat.
ykr mon ástkynne
eige í sinn þetta.
Dreymþe mik, Høgne,
dyljomk þat eige,
ganga mon ykr andæres,
eþa ella hræþomk.
15. (B. 15, 16.) Blæjo hugþak
þína
brenna í elde,
hryte hór loge
hús mín í gognom.
Høgne kvap:
Liggja hér línklæþe,
þaus ér lítt rœkeþ.
þau mono brátt brenna,
þars þú blæjo sátþ.
- Kostbera kvap:
16. (B. 17.) Björn hugþak inn
komenn,
bryte upp stokka,
hriste svá hramma,
at vér hrædd yrþem.
mun oss mörq hefþe,
svát mættem ekki.

þar vas ok þræmmon
þeyge svá lítel.

Högne kvað:

17. (B. 18.) Veðr mon þar vaxa,
verða ótt snemma,
hvítabjörn hugðer —
þar mon hregg austan.

* * *

Kostbera kvað:

18. (B. 19.) Örn hugðak inn
fljúga

at endlango húse,
þar mon drjúgt deilask,
dreifðe oss öll blóðe.

— — — — —

— — — — —

hugðak af heitom
at være hamr Atla.

Högne kvað:

19. (B. 20.) Slóttrom sýslega,
séom þá roðro.
opt 's þat fyr öxnom,
es öрно dreymr.
heill es hugr Atla,
hvatke 's þik dreymr.
Loket því léto,
lípr af hver röða.

20. (B. 21.) Voknoðo velboren,
vas þar sams dæme,
gættesk þess Glaumvör,
at være grand svefna

— — — — —

— — — — —

— — við Gunnarr
at fáa tvær leiðer.

Glaumvör kvað:

21. (B. 22.) Gorrvan hugðak þér
galga,

genger at hanga,
æte þik ormar,
yrðak þik kvikvan.

— — — — —

— — — — —

gørðesk rök ragna,
ráp hvat þat være.

* * *

22. (B. 24, 25.) [Blóðgan hugðak
mæke

borenn ór serk þínom.
ilt es svefn slíkan
segja nauðmannel
Geir hugðak standa
í gognom þik miðjan,
emjoðo ulfar
á endom bóðom.

Gunnarr kvað:

Rakkar þar renna,
rápask mjök geyja.
opt verðr glaumr hunda
fyr geira flaugon.

Glaumvör kvað:

23. (B. 26.) Ó hugðak renna
at endlango húse,
þyte af þjóste,
þeystesk of bekke,
bryte fœtr ykra
brœðra hér tveggja,
gørðet vatn vægja.
vesa mon þat fyr nøkkve.

* * *

24. (B. 28.) Konor hugþak
daupar

koma í nótt hingat,
være vart búnar,
vilde þik kjósa,
byrje þér bráþlega
til bekkja sinna.
ek kveþ aðlima
orþnar þér dísar.

Gunnarr kvaþ:

25. (B. 29.) Seinat 's at segja,
svá es nú rápet.

— — — — —

forþomka fgr þó,
alls þó 's fara ætlat,
mart es mjök glíklekt,
at munem skammæer.

26. (B. 30₁₋₈.) Lito es lýste,
létosk þeir fúser
aller upp rísa,
onnor þau lotto.
fóro fimm saman,
— fleire til vóro
hqlfo húskarlar —
hugat vas því illa.

27. (B. 30₉₋₁₄, 31.) Snævarrok

Sólarr,

syner vóro þeir Hognar,
Orkning þann héto,
es þeim enn fylgje.
[blípr vas þorr skjaldar
bróþer hans kvámar]
fóro fagrbúnar,
unz þau fjörpr skilþe.
lotta ofvalt ljósar,
létoat heldr segjask.

28. (B. 32.) Glaumvör kvaþ
at orþe,

es Gunnarr átte,
mælte við Vinga,
sem henne vert þótte.
„Veitka hvárt launef
at vilja ossom.
glœpr es gests kváma,
ef í geresk nakkvat.

29. (B. 33.) Sór þá eip Vinge,
sér réþ lítt eira

— — — — —
— — — — —.

„eige hann jotnar,
ef at ypr lyge,
galge gorrvallan
ef á grip hygþe.“

30. (B. 34.) Bera kvaþ at orþe
blípr í hug sínom

— — — — —
— — — — —:

Sigleþ ér sæler,
ok sigr ér árneþ,
fare sem fyr mælek,
fæst eige því níta.

31. (B. 35.) Hognar svarape,
hugþe gótt nqnom:
„huggezk it horskar,
hvége 's þat gervesk.
mæla þat marger,
mísser þó stórom,
morgom ræpr lítlo
hvé verþr leiddr heiman.“

32. (B. 36.) Sjósk til sípan,
ápr í sundr hyrfe.

pá hygg skop skipto,
skilposk vege þeira.

* * *

33. (B. 37.) Róa nómo ríke,
rífo kjöl halfan,
beysto bakföllom,
brugposk heldr reiper.
hømlor slitnoþo,
háer brotnoþo,
gørpot far festa,
áþr þeir frá hyrfe.

34. (B. 38.) Lítlo ok lengra
— lok monk þess segja —
— — — — —
— — — — —

bæ sþo standa,
es Buþle átte.
hótt hrikþo grinder,
es Høgne kníþe.

35. (B. 39.) Orþ kvaþ þá Vinge,
þat es án vøre:
Fareþ firr huse,
flátt es til sækja,
brátt hefk ykr brenda,
bragþs skoloþ høggnær,
[fagrt baþk ykr kómo,
flátt vas þó under].
ella heþan bíþeþ,
meþan ek hogg yþr galga.

36. (B. 40.) Orþ kvaþ hitt
Høgne,

hugþe lítt vægja,
varr at vettoge,
es varþ at reyna.
„Hirþa oss hræþa,
haf þat fram sjaldan,

ef þú eykr orþe,
ilt mont þér lengja.“

37. (B. 41.) Hrundo þeir Vinga,
ok í hel dróþo,
øxar at lögþo,
meþan í qnd hixte.

* * *

38. (B. 42.) Flykposk þeir Atle
ok fóro í brynjor,
gengo svá gørver,
at vas garþr mille.
urposk á orþom
aller senn reiper.
„Fyrr vørom fullráþa
at firra yþr lífe.“

39. (B. 43.) „Á sér þat illa,
ef høfþoþ áþr ráþet,
en eroþ óbúner,
ok høfom einn feldan,
lamþan til heljar
líþs vas sá ypvars.“

— — — — —
— — — — —

40. (B. 44.) Oþer þá urþo,
es þat orþ heyrþo.
forþoþo fingrom
ok fengo í snære.
skuto skarplega
ok skjöldom hlífposk

— — — — —
— — — — —

41. (B. 45, 46) Inn kom and-
spille,

hvat úte drýgþo
haler fyr høllo —
heyrþo þræl segja.

- qtol vas þá Goþrún,
 es ekki heyrþe,
 hlaþen halsmenjom,
 hreytte gervöllum.
 [slængþe svá silfre,
 at í sundr hruto baugar.]
42. (B. 47.) Út gekk hón síþan,
 yppet lítt hurþom,
 fóra fœlt þeyge,
 ok fagnaþe komnom.
 Hvarf til Hniflunga,
 sú vas hinzt kveþja,
 fylgþe saþr slíko,
 sagaþe mun fleira
43. (B. 48.) „Leitaþak í líkna,
 at letja ykr heiman,
 skopom vípr mange,
 ok skoloþ þó komner.“
 Mælte af manvite,
 ef mendo sættask,
 ekki at réposk,
 aller ní kóþo.
44. (B. 49.) Sá þá sælboren,
 at þeir sárt lékosk.
 hugþe á harþræþe
 ok hraupsk ór skikkjo.
 nokþan tók mæke,
 niþja fjor varþe,
 hæg vasat hjaldre,
 hvars hón hendr feste.
45. (B. 50, 51.) Dóttir lét Gjúka
 drenge tváa hníga,
 bróþor hjó Atla,
 bera varþ þann síþan.
 [skapþe svá skæro,
 skelde fót undan]
- annan réþ hoggva
 svát sá upp reísat,
 í heljo þann hafþe.
 henne hendr skulfot.
46. (B. 52.) Þjörko þar gærþo,
 þeire vas víþ brugþet.
 brá of alt annat
 þats unno börn Gjúka.
 svá kóþo Hniflunga,
 meþan sjalfer lifþo,
 skapa sókn sverþom,
 slítask af brynjor
 [hoggva svá hjalma,
 sem þeim hugr dygþe].
47. (B. 53.) Morgen mest vógo,
 miþþan dag lídde,
 [óttó alla
 ok ondurþan dag]
 fyrr vas fullveget,
 flóþe völlr blóþe.
 áttján áþr fello,
 øfre þeir urþo
 Bero tveimr sveinom
 ok bróþor hennar.
48. (B. 54.) Róskr tók at rœþa,
 þótt hann reiþr være:
 ilt 's umb at litask,
 yþr es þat kenna.
 vórom þrír tiger,
 þegnar vígleger
 epter lifa ellifo —
 ór es þar brunnet.
49. (B. 55.) Brœþr vér fimm
 vórom,
 es Buþla mistom,

hefr nú Hel halfa,
en höggner tveir liggja.

* * *

50. (B. 56.) Mægþ gat ek mikla,
mákak því leyna,
kono válega,
knákak þess njóta.
hljótt óttom sjaldan,
síz komt í hendr ossar
[firþan mik frændom,
fée opt svikenn].
sendoþ Hel systor
slíks ek mest kennomk.

Goþrún kvap:

51. (B. 57.) Getr þú þess, Atle,
gerþer svá fyrre,
móþor tókt mína
ok myrþer til hnossa,
svinna systrungo
svelter í helle.
hlöglekt mér pykker
es þinn harm tíner
[goþom ek þat þakka,
es þér gengsk illa].

Atle kvap:

52. (B. 58.) Eggjak ypr, jarlar,
auka harm stóran
vífs ens veglega.
viljak þat líta.
kosteþ svá keppa,
at klökkve Goþrún,
séa þat mættak,
at sér né ynþet

53. (B. 59.) Takeþ ér Högna
ok hyldeþ meþ knífe,

skereþ ór hjarta,
skoloþ þess görver.
Gunnar grimmúþgan
á galga festeþ,
belleþ því bragþe,
bjóþeþ til ormom.

Högne kvap:

54. (B. 60.) Gør sem til lyster,
glapr monk þess bípa.
roþskr monk þér reynaþk,
reynt hefk fyrr brattan.
höfþoþ ér hnekking,
meþan heiler vórom.
nú 'róms svá sárer,
at mátt sjalfr valda.

55. (B. 61.) Beite þat mælte,
bryte vas hann Atla:
tókum vér Hjalla,
en Högna forþom,
höggom halfyrkjan,
hann es skapdaupe.
lifera svá lenge,
loþskr mon æ heitenn.

56. (B. 62.) Hræddr vas hver-
gæter,

helta in lengr rúme.
kunne klökkv verþa,
kleif í ró hverja.
vesall lézk vígs þeira,
es skylde váss gjalda,
ok sinn dag dapran
at deyja frá svinom.
[allre orkosto,
es áþr hafþe.]

57. (B. 63.) Tóko brás Buþla
ok brugþo til knífe.

œpþe illþræle,
 áþr odds of kende.
 tóm lézk at eiga
 teþja vel garþa,
 vinna et vergasta,
 ef hann vþ þér rétte.
 [fegenn lézk þó Hjalle,
 at hann fþ þæge.]

58. (B. 64.) Gættesk þess Høgne

— gærva svá fære —
 at árna ánaupgom,
 at undan genge.
 „fyr kveþk mér minna
 at fremja leik þenna.
 hví mynem hér vilja
 heyra á þá skrækton?“

59. (B. 65.) Þrifo þjóþgóþan,

þá vas kostr enge
 rekkom rakklótom
 ráþ enn lengr dvelja.
 hlæja nam Høgne,
 heyrþo dagmeger,
 keppa svá kunne,
 kvøl hann vel þolþe.

60. (B. 66.) Høpo tók Gunnarr,

hrærþe ilkvistom,
 sláa svá kunne,
 at snóter gréto.
 klukko þeir karlar,
 es kunno gørst heyra,
 ríkro røþ sagþe,
 raptar sundr brusto.

61. (B. 67.) Dóo þá dýrer,

dags vas heldr snemma,
 léto þeir á leste
 lifa íþróttar

* * *

62. (B. 68.) Stórr þóttesk Atle,
 sté of þá bápa,
 horskre harm sagþe,
 réþ heldr at bregþa.
 „morgenn 's nú Goþrún
 mist hefr þér hollra,
 sums est sjalfskapa
 at hafe svá genget.“

Goþrún kvaþ:

63. (B. 69.) Fegenn est þú, Atle,

ferr þú víg lýsa,
 á mono þér íþrar,
 ef þú alt reyner.
 sú mon erfþ eþter,
 ek kann þér segja,
 ills gengsk þér aldre,
 nema ek ok deyja.

Atle kvaþ:

64. (B. 70.) Kannka slíks synja,

sék til ráþ annat
 hølfo hóglegra,
 høfnom opt góþo:
 mane monk þik hugga,
 mætom ágætum,
 silfre snæhvito,
 sem þú sjølf viler.

Goþrún kvaþ:

65. (B. 71.) Ón es þess enge,

ek vil því níta,
 sleit ek þá sätter,
 es vøro sakar minne.
 afkøþr áþr þóttak,
 á mon nú gæþa.
 hræþpak of hotvetna,
 meþan Høgne lifþe.

66. (B. 72.) Alen vit upp vðrom
í eino húse,
lékom leik margan
ok í lunde óxom.
gædde ok Grímildr
golle ok halsmenjom.
bana mont mér brœpra
boeta aldrege.
[né vinna þess ekki,
at mér vel þykke.]

67. (B. 73.) Kostom dreprkvenna
karla ofríke.
í kné gengr hnefe,
ef kvister þverra.
tré tekr at hníga,
ef hæggr tóg undan.
nú mátt einn, Atle,
óllo hér ráða.

68. (B. 74.) Gnótt vas grunn-
ýþge,
es gramr því trúþe.
sýn vas svipvise,
ef hann sín gæþe.
kröpp vas þá Goþrún,
kunne of hug mæla,
létt hón sér gorpþe,
lék hón tveimr skjöldom.

69. (B. 75.) Æxte öldrykkjor
at erfa brœðr sína,
samr lézk ok Atle
at sína gorpva.

* * *

70. (B. 76.) Loket því léto,
lagat vas drykkjo.
sú vas samkunda
viþ svorfon ofmikla.

ströng vas stórhugöþ,
stridde ætt Buþla,
vilde ver sínom
vinna ofrhefnder.

71. (B. 77.) Lokkaþe litla,
lagþe viþ stokke.
glúþnoþot grimmer
ok gréto þeyge.
[fóro í faþm móþor,
frétto hvat þá skyldo.

Goþrún kvaþ:
(B. 78.) Spyreþ lítt eþter,
spilla ætlak böþom.
lyst vðromk þess lengo
at lyfja ykr elle.]
Sveinar kváþo:
Blótt sem vill börnom,
bannar þat mange,
skömm mon ró reiþe
ef reyner gorpva

72. (B. 79.) Brá þá barnæsko
brœþra en kappsvinna,
skiptet skaplega,
skar á hals báþa.
enn fréttu Atle,
hvert farnar væro
sveinar hans leika,
es sá þá hverge.

Goþrún kvaþ:
73. (B. 80.) Yfer rôþomk ganga,
Atla til segja.
dylja monk þik eige,
dóttur Grímildar.
glaþa monat þik, Atle,
ef gorpva reyner.

vakþer vó mikla,
es vátt brœpr mína.

74. (B. 81.) Svaf ek mjök
sjaldan,

síþans þeir fello.
hét ek þér hórþo,
hefk þik nú mintan.
morgen mér sagþer,
mank enn þann gërva,
nú es ok aptann,
átt þú slíkt fréttu.

75. (B. 82.) Maga hefr þú þinna
mist sem sízt skylder.

— — — — —
— — — — —

hausu veizt þeira
hafþa at ólskólom.
drýgþak þér drykkjo,
dreyra blettik þeira.

76. (B. 83, 84.) Tókk þeira
hjörto

ok á teine steikþak.
seldak þér síþan,
sagþak, at kalfs være.
[einn þú því oller,
ekke rétt leifa,
togg þú típlega,
trúþer vel jóxlom.]

Barna veizt þinna,
þiþr sér fôr verra.
hlut veld ek mínom,
hælomk þó ekki.

Atle kvap:

77. (B. 85.) Grimm vast þú,
Goþrún,
es gërva svá máttar,

barna þinna blóþe
at blanda mér drykkjo.
snýtt hefr sífjungom,
sem þú sízt skylder.
mér lætr ok sjölfom
millom ills lítet.

Goþrún kvap:

78. (B. 86.) Vile mér enn være
at vega þik sjalfan.
fótt es fulllilla
faret við gram slíkan.

drýgt þú fyrr hafþer,
þats ðeme vissot
heimsko, harþræþes
í heime þessom.
[nú hefr enn auket,
þats áþan frógom,
greipt glœp stóran,
gort hefr þitt erfe.]

79. (B. 87.) Brend mont á bále
ok bareþ grjóte áþr,
þá hefr þú árnat
þats þú æ beiddesk.

Goþrún kvap:

Seg þú þér slíkar
sorger ár morgen,
fríþra vilk dauþa,
fara í ljós annat. .

80. (B. 88.) Sôto samtýnes
sendosk fârhuge,
hendosk heiptyrþe,
hvártke sér unþe.
heipt óx Hniflunge,
hugþe á stórræþe,
gat fyr Goþrúno,
at være grimmr Atla.

81. (B. 89.) Kómo í hug henne
 Høgna víðfarar,
 talpe happ hñom,
 ef hann hefnt yinne.
 vegenn vas þá Atle,
 vas þess skamt bípa,
 sonr vá hann Høgna,
 sjölf olle Goþrún.

82. (B. 90.) Røskr tók at røþa,
 rakþesk ór svefne,
 kende brátt benja,
 bands kvaþ þorþ enga:
 „segeþ et sannasta,
 hverr vá son Buþla?
 emkak lítt leikenn,
 lífs telk vñ engá.

Goþrún kvaþ:

83. (B. 91, 92.) [Dylja monk þik
 eige,
 dóttir Grímildar.]
 Løtomk því valda,
 es líþr þína æve,
 en sumo sonr Høgna,
 es þik sýr mœþa.

Atle kvaþ:

Vaþet hefr at víge,
 þótt været skaplekt.
 ilt es vin véla,
 þanns þér vel trúer.
 [beiddr fór ek heiman
 at biþja þín, Goþrún.]

84. (B. 93.) Leyfþ vast þú ekkja,
 léto stórrápa,
 varþa vñ lyge,
 es vér of reyndom.
 fórt þú heim hingat,
 fylgþe oss herr manna.

alt vas ítarlekt
 of órar ferþer.

85. (B. 94, 95.) Margs vas alle
 sóme

manna tígenna.
 naut vóro æren,
 nutom af stórom.
 [þar vas fjölþ féar
 fengo til marger]
 mund galt ek mærrer,
 meipma fjölþ þiggja,
 þræla þría tøgó,
 þýja sjau góþra.
 [søemþ vas at slíko,
 silfr vas þó meira.]

86. (B. 96.) Létt þér alt pykkja,
 sem ekki være,
 meþan lñnd þau løgó,
 es mér leifþe Buþle.
 gróft þú svá under,
 gørþet hlut þiggja.
 sværo létt þína
 sitja opt grátna.
 [fankak í hug heilom
 hjóna vætr síþan.]

Goþrún kvaþ:

87. (B. 97.) Lýgr þú nú, Atle,
 þótt þat lítt røkjak,
 heldr vask høg sjaldan,
 hófsk þú þó stórom.
 þorþozk bræþr unger,
 bórozk róg mille.
 halft gekk til heljar
 ór húse þíno.
 [hrolde hotvetna
 þats til hags skylde.]

88. (B. 98.) Þríu vórom systken,
 þóttom óvægen.
 fórom af lande,
 fylgðom Sigurðe.
 skæva vér létom,
 skipe hvert stýrðe,
 orkoðom at auðno,
 unz vér austr kómom.

89. (B. 99.) Konung dróðom
 fyrstan,
 kurom land þaþra,
 hersar á hönð gengo,
 hræzlo þat visse.
 vógom ór skóge
 þann's vildom sýknan,
 settom þann sælan,
 es sér né áttet.

90. (B. 100.) Dauðr varð enn
 húnske,
 drap þá brátt koste,
 strangt vas angr ungren
 ekkjo nafn hljóta.
 kvöl þótte kvikre
 at koma í hús Atla,
 átte áþr kappe,
 illr vas sá misser.

91. (B. 101.) Komtat af þinge,
 es vér þat frægem,
 at þú sok setter
 né slekþer aþra.
 vilder ofvalt vægja,
 en vætke halda.
 kyrt of því láta
 — — — — —

Atle kvað:

92. (B. 102.) Lýgr þú nú, Goðrún,
 lítt mon við bætast
 hlute hváreggra —
 hofom öll skarþan.
 gær þú nú Goðrún
 af gæzko þinne
 okr til ágætes,
 es mik út hefja.

Goðrún kvað:

93. (B. 103.) Knorr mon ek
 kaupá
 ok kisto steinda
 — — — — —
 — — — — —
 vexa vel blæjo
 at verja þitt líke,
 hyggja á þörf hverja,
 sem vit holl værem.

94. (B. 104.) Nár varð þá Atle,
 niðjom stríð æxte,
 efnde írboren
 alt þats réþ heita.
 fróþ vilde Goðrún
 fara sér at spilla.
 urðo dvöl dæggra.
 dó hón í sinn annat.

95. (B. 105.) Sæll es hvern'síþan,
 es slík getr fœpa
 jóþ at afreke,
 sem þaus ól Gjúke.
 lifa mon þat epter
 á lande hverjo
 þeira þrámaele,
 hvarges þjóþ heyrer.

Goþrúnarhvöt.

Frá Goþrúno.

Goþrún gekk þá til sævar, er hón hafþe drepit Atla. Gekk hón út á sæenn ok vilde fara sér. Hón mátte eige sökva. Rak hana yfer fjörþenn á land Jónakrs konungs. Hann fekk hennar. Þeira syner vóro þeir Sörle ok Erpr ok Hamþer. Þar fæddesk upp Svanhildr Sigurþardóttir. Hón var gipt Jörmonrekk enom ríkja. Meþ hónom var Bikke. Hann réþ þat at Randvér konungsson skyld taka hana. Þat sagþe Bikke konunge. Konungr lét hengja Randvé, en troþa Svanhilde under hrossa fótom. En er þat spurþe Goþrún, þá kvadde hón sono sína.

I.

<p>1. Þá frákr senno
slíþrfenglegsta,
trauþ mól taleþ
af trega stórom,
es harþhugou
hvatte at víge
grimmom orþom
Goþrún sono:</p> <p>2. Hví siteþ ér?
hví sofeþ lífe?
hví tregrat ykr
teite at mæla?
es Jörmonrekk
yþra systor
unga at aldre
jóom of tradde.
[hvítom ok svörtom
á hervege
gróom gangtómom
Gotna hrossom.]</p> | <p>3. Urþoat glíker
þeim Gunnare,
né in heldr hugþer
sem Høgne vas,
hennar mendoþ
hefna leita.
ef móþ ætteþ
minna brœþra.
[eþa harþan hug
Húnkonunga.]</p> <p>4. Þá kvaþ þat Hamþer
enn hugomstóre:
[Lítt mender þú
leyfa dóþ Høgne,
þá 's Sigurþ vøkþo
svefne ór.
bœkr vóro þínar
enar bláhvíto
roþnar í vers dreyra,
folgnar í valblóþe].</p> <p style="text-align: center;">* * *</p> |
|---|--|

5. Urþo þér ballra
brœðra hefndar,
slíðrar ok sárar,
es sono myrðar.
knættem aller
Jörmonrekke
samhyggjendr
systor hefna.
* * *
6. Bereð hnossar fram
Húnkonunga.
hefr ok hvatta
at hjörðinge.
7. Hlæjande Goprun
hvarf til skemmo,
kumbl konunga
ór kerom valpe,
síðar brynjor,
ok sonom færpe.
hlóðosk móðger
á mara bógo.
8. [Þá kvað þat Hamþer
enn hugomstóre:]
Kömrat meir aptr
móðor at vitja
geirnjóðr hnigenn
á Gopþjóðo.
átt þú erfe
at oss drekka,
at Svanhilde
ok sono þína.
9. Goprun grátande
Gjúka dóttir
gekk treglega
á tæe sitja,
- ok at telja
töroghlýra
móðog spjóll
á margan veg.
10. Þríá vissak elda,
þríá vissak arna.
vask þrimr verom
vegen at húse.
einn vas mér Sigurðr
qlom betre,
es brœðr míner
at bana urþo.
11. Svárta sára
sákat né kunno
— — — —
— — — —
meir þóttosk þeir
mér of stríða,
es mik qþlingar
Atla gófo.
12. — — — —
— — — —
Húna hvassa
hétk mér at rúnom.
máttegak þolva
boetr of vinna,
áðr hnófk hófoð
af Hnifungom.
13. Gekk ek til strandar,
gröm vask nornom,
vildak hinda
† stríp grip þeira.
hófo mik né drekþo
hóvar bóror.
því land of sték,
at lifa skyldak.

14. Gekk ek á beþ,
hugþomk betra fyrer,
þrjú þa sinne
þjóþkonunge.
Ólk mér jóþ,
erfevörþo,
erfevörþo,
Jónakrs sono.

15. En of Svanhilde
sóto þýjar,
es minna barna
bæzt fullhugþak.
svá vas Svanhildr
í sal mínom,
sem være sømleitr
sólar geisle.

16. Gæddak golle
ok goþvefjom,
áþr ek gæfa
Goþþjóþar til.

þat 's mér harþast
harma minna
of þann enn hvíta
hadd Svanhildar.
[aure trøddo
und jóa fótom].

17. (B. 171-8.) En sá sárastr,
es Sigurþ minn,
sigre rændan,
í sæing vøgo.
en sá grimmastr,
es Gunnare
fráner ormar
til fjørs skriþo.

18. (B. 179-12, 181.)
En sá hvassastr,
es hjarta til
konung óblauþan
kvikvan skóro.
fjølþ mank bølva.

* * *

II.

1. (B. 183-10.) Beit þú, Sigurþr,
enn blakka mar,
hest enn hrapfæra,
lát hineg renna.
sitr eige hér
snqr né dötter,
sús Goþrúno
gæfe hnösser.

2. (B. 19.) Minsk þú, Sigurþr,
hvat mæltom vit,
þás vit á beþ
bæpe sötom,

at mønder mín
móþogr vitja
halr ór heljo,
en ek ór heime þín.

3. (B. 20.) Hlaþet ér, jarlar,
eikekøsto,
láteþ þann und hilme
hæstan verþa.
mege brenna brjóst
bølvafuld eldr,
þrunget of hjarta
þíþne sorger.

[(B. 21.) Jörðom öllum
óþal batne,
snótom öllum

sorg at minne,
at þetta tregróf
of talet være.]

Hamþesmöl.

- [(B. 1.) Sprutto á tæe
tregnar íþer,
græte alfa
en glýstomo,
ár of morgen
manna þolva
súter hverjar
sorg of kveykva.
- B. 21-4, 7-10.) Vasa þat nú
né í gær,
þat hefer langt
lípet síþan,
es hvatte Goprun
Gjúka boren
sono sína unga
at hefna Svanhildar.]
1. (B. 25-6.) * * *
es fátt fornara,
fremr vas þat hólfo.
* * *
2. (B. 3.) Systir vas ykkor
Svanhildr of heiten,
sús Jormonrekk
jóom of tradde
hvítom ok svörtom
á hervege,
gróom gangtómom
Gotna hrossom.
3. (B. 4.) Epter es ykr þrunget
þjóþkonunga.
* * *
lifþ einer ér
þátta ættar minnar.
4. (B. 5.) Einstæþ emk orþen
sem osp í holte,
fallen at frændom
sem fura at kviste,
vaþen at vilja
sem viðr at laufe,
þás en kvistskæpa
kæmr of dag varman.
5. (B. 6.) Hitt kvaþ þá Hamþer
enn hugomstóre:
„lítt mender þá, Goprun,
leyfa dóþ Hognu,
es þeir Sigurþ
svefne ór vøkþo,
sazt þú á beþe,
en banar hlógo.
6. (B. 7.) Bækr vóro þínar
enar bláhvító
roþnar valblóþe,
fluto í vers dreyra.
svalt þá Sigurþr,
sazt þú of dauþom,
glýja né gáþer.
Gunnarr svá vilde.

7. (B. 8.) Atla þóttesk stríða
at Eitels morþe
ok at Erps aldrage —
þat vas þér enn verra.
svá skyldu hvern þrom
verja til aldraga
sverþe sárbeito,
at sér ne stríddet.“
8. (B. 9.) Hitt kvað þá Sqrle,
svinna hafþe hyggjo:
„vilkat við mörpor
mólm of skipta.
orps þykki enn vant
ykro hvóro tveggja.
hvers biðr þú, Goprún,
es fyr gráte ne færat?”
9. (B. 10.) Bræpr grætr þú þína
ok bure svása,
niþja náborna,
leidda nær róge.
skalt þú ok, Goprún,
ok gráta báða.
sitjom feiger á mörrom,
fjarre monom deyja.“
10. (B. 11.) Gengo ör garþe
gørver at eiskra
— — — — —
— — — — —
liðu þá yfer unger
úreg fjöll — —
mörrom húnlenzkom
mörps at hefna.
- [(B. 12.) Fundo á stræte
stórbrögþóttan:
* * *
hvé mon jarpskamr
okr fultingja?
- (B. 13.) Svaraþe enn sundr-
mœpre,
svá kvazk veita
fulting frændom,
sem fótr þrom.
„hvat mege fótr
føete veita
né holdgróen
hönd annarre?”
- (B. 14.) Þá kvað þat Erpr
eino sinne,
mærr of lék
á mars bake:
„ilt 's blauþom hal
brauter kenna.“
kópo harþan mjök
hornung vesa.
- (B. 15.) Drógo ör skípe
skípe-earn
mækes eggjar,
at mun flagþe.
þverþo þrótt sinn
at þriþjunge,
léto mög ungan
til moldar hníga.
- (B. 16.) Skóko loþa,
skalmer festo,
góþborner smugo
í goþvefe.
- (B. 17.) Fram lógo brauter,
fundo vástígo,
ok systorson
sáran á meíþe.
vargtré vindkold
vestan bæjar.
trýtte æ tröno hvöt
títt vasat bípa.]

11. (B. 18.) Glaumr vas í hóllo,
haler qlreifer,
ok til gota ekki
gørpo at heyra,
áþr halr hugfullr
í horn of þaut
— — — — —
— — — — —.

12. (B. 19.) Segja fóro jarlar
Jørmonrekke,
at séner vōro
segger und hjolmom.
„røpeþ ér of ráþ,
ríker 'ró komner,
fyr mōtkom hafeþ ér
mey jóom tradda.“

13. (B. 20.) Hlō þá Jørmon-
rekk
hende drap á kanpa,
beiddesk at brōngo,
bøþvapesk at vīne.
skók hann skōr jarpa,
sá á skjōld hvītan,
lét sér í hende
hvarfa ker gollet.

14. (B. 21.) „Sæll ek þá þøtt-
omk,
ef séa knættak
Hampe ok Sōrla
í hóllo minne,
bure mōndak binda
meþ boga strengjom,
ok gōþ born Gjúka
á galga festa.“

15. (B. 22₁₋₄.) Hitt kvaþ þá
Hróþrglōþ,
stōp of hlēpom,

mæfingrōþ mælte
viþ mōg þenna —
* * *

16. (B. 22₅₋₁₀.) Þvíat þat hetta
at hlýþege myne.
megot tveir menn einer
tío hundrōþ Gotna
binda eþa berja
í borg enne hōo.
* * *

17. (B. 23.) Stýrr varþ í ranne,
stukko qlskáler,
í blōþe bragnar lōgo
ór brjóste Gotna.
* * *

18. (B. 24.) [Hitt kvaþ þá
Hamper
enn hugomstóre.]
Æster Jørmonrekk
okkarrar kómo
brøþra sammøþra
innan borgar þinnar.
fōtom sér þīnom,
hōndom sér þīnom,
Jørmonrekk, orpet
í eld heitan.

19. (B. 25.) Þá hraut viþ ræser
enn regenkunng,
ballr í brynjo,
sem bjōrn of hryte:
„grýteþ ér gumna,
alls geirar ne bíta,
eggjar né ísarn,
Jōnake: sono.“
7*

20. (B. 26, 27.) [Hitt kvað þá
Hamper

enn hugomstóre.]
Ból vant þú, bróper,
es þann belg leyster.
opt ór þeim belg
ból róp of kómo.

Sqrle kvað:

Hug heffer Hamper,
ef heffer hyggjande.
mikels es á mann hvern
vant es manvits es.

Hamper kvað:

21. (B. 28.) Af være nú hofop,
ef Erpr of lifpe,
bróper enn þöfærkne,
es á braut vógom.
hvárr enn vígfærkne,
hvottomk at díser,
guma ens gunnhvata
gørpomk at vige.

Sqrle kvað:

[(B. 29.) Ekke hygg okr
vesa ulfa dæme,
at mynem sjalfer of
sakask,
sem grey norna,
þaus grópog ero
í auþn of alen.]

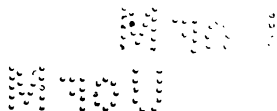
22. (B. 30.) Vel hofom veget,
støndom á val Gotna
ofan eggmópom,
sem erner á kviste.
góps tírar fengom,
þótt nú eða í gær deyjom,
kveld lifer ekki
maþr ept kviþ norna.

[(B. 31.) Þar fell Sqrle
at salar gaffe,
en Hamper hné
at húsbake.]

Þetta ero kólloþ Hamþesmól en forno.

Ein halvvers aus Völsungasaga von Sigmundr und Sinfjötle.

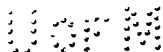
Risto af magne
mikla hello
Sigmundr hjörve
ok Sinfjötle.

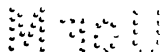
A n h a n g.

Sólarljóp.

1. Fé ok fjörve
rænde fyrða kind
sá enn grimme greppr.
of þann veg,
es hann varþaþe,
náþe enge kvíkr komask.	5. Upp hinn stóþ,
ilt hann hugþe,
eige vas þarfsamlega
þeget.
synþ hans svall,
sofanda myrþe
fróþan, fjölvaran.
2. Einn hann át
opt harþlega,
aldre bauþ manne til
matar,
áþr an móþr
ok megenlítell gestr
gangande af gøto kom.	6. Himna goþ
baþ hann hjálpa sér,
þás hann vaknaþe vegenn.
en sá gat
viþ synþom taka,
es hann hafþe saklausan
sviket.
3. Drykks of þurfe
lézk enn dæste maþr
ok vanmettr vesa,
hræddo hjarta
hann lézk trúa þeim,
es áþr hafþe vályndr veret.	7. Helger englar
kómo ór himnom ofan
ok tóko söl hans til sín.
í hreino lífe
hón lifa skal
æ meþ almótkom goþe.
4. Mat ok drykk
veitte þeims móþr of vas
alt af heilom hug,
goþs hann gáþe,
góþo hónom beinde,
es hugþesk válegr vesa.	8. Auþe né heilso
ræþr enge maþr,
þótt hónom gange greitt.
margan søker
þats minst of varer.
enge ræþr sættom sjálfr.

9. Ekke þeir hugþo
Unnarr ok Sævalde,
at þeim mænde heill hrapa.
nekþer þeir urþo
ok næmder hvívetna
ok runno sem vargar til
viþar.
10. Munþar ríke
hefr margan tregat.
opt verþr kvalræpe af
konom.
meingar urþo,
þótt enn mátke goþ
skapape skírlega.
11. Sátter þeir vóro
Sváfaþr ok Skartheþenn,
hvárge mátte annars án
vesa,
fyrir an þeir eðdosk
fyrir einne kono,
hón vas þeim til lýta lagen.
12. Hvárskes þeir góþo
fyrir enne hvíto mey,
leiks né ljóssa daga.
enge hlut
móttu þeir annan muna,
an þat et ljósa lík.
13. Daprar þeim urþo
enar dimmo nætr,
enge móttu þeir sætan
sofa.
en af þeim harme
rann heipt saman
millum virkþar vína.
14. Fáðæme verþa
í flestom stöþom
golden grimmlega.
á hólm þeir gengo
fyrir et horska víf
ok fengo báper bana.
15. Ofmetnaþ drýgja
skyldu enge maþr,
þat hefk sannlega sét,
því þeir hverfa,
es hönom fylgja,
flester goþe frá.
16. Rík þau vóro
Rápný ok Véboþe
ok hugþosk gott eitt gora.
nú þau sitja
ok sýrom snúa
ýmsom elda til.
17. Á sik þau trúþo
ok þóttosk ein vesa
allre þjóþ yfer.
en þó leizk
þeira hagr
annan veg almótkom goþe.
18. Munþ þau drýgþo
á marga vego
ok hóþþo goll fyrir gaman.
nú 's þeim goldet,
es þau ganga skolo
mille frosts ok funa.
19. Óvinom þínom
trú þú aldrege,
þótt þér fagrt mæle fyrir.
góþo þú heit,
gott es annars
víte hafa at varnaþe.

20. Svá hönöm gafsk
Sörla enom góðráða,
þás hann lagði á vald hans
Vígólfs
trygglega hann trúði,
en hinn at tölom varð,
sínom bróðorbana.
21. Grið hann þeim selde
af góðom hug,
en þeir héto golle í gegn,
sátter létosk,
meðan saman drukko,
en þó kómo flærper fram.
22. En þá epter
á öðrom dege,
es þeir hófu í Rýgjardal
rípet,
sverðom þeir meiddo
þanns saklauss vas
ok léto hans fjörve faret.
23. Lík hans þeir drógo
á leynegoto
ok brytjöfu í brunn niðr.
dylja þeir vildo,
en dróttenn sá
heilagr himnom af.
24. Sól hans bað
enn sanne goð
í sinn fögnof fara.
en sökodólgar
hygg sípla myne
kallaðer frá kvölom.
25. Díser bið þú þér,
dróttens mólör,
vesa hollar í hugom.
viku epter
mon þér vilja þíns
alt at óskom ganga.
26. Reipe-verk,
þaus þú unnet hefr,
boet þú eige illo yfer.
gröttan göla
skalt með góðom hlutom.
þat kveða sölo sama.
27. Á goð skal heita
til góðra hluta
þanns hefr skatna skapat.
mjök fyrir verðr
manne hverjom,
es seinar finna föður.
28. Æsta dugr
einkom vandlega
þess es þykkir vant vesa.
alls án verðr,
sás einkes biðr.
fár hyggr þegjanda þörf.
29. Sípla ek kom,
snemma ek kallaðesk,
til dómvalds dura.
þangat ek ætlomk,
því mér heitet vas.
sá hefr krös es krefr.
30. Synðer því valda
at við sorg förom
ægesheime ör.
enge óttask,
nema ilt gore.
gott es vammalausom
vesa.

31. Úlfum glíker
þykkja aller þeir,
es eiga hverfan hug.
svá mon gefask
þeims ganga skal
þær enar glæddo gøtor.
32. Vinsamleg røþ
ok vite bunden
kennek þér sjau saman.
gørla þau mun
ok glata aldrege,
øll ero þau nýt at nema.
33. Frá því 's at segja,
hvé sæll ek vas
ynþesheime í,
ok hino øþro,
hvé ýta syner
verþa nauþger at nòm.
34. Vil ok dul
tæler virþa sono
þás fikjask á fé.
ljóser aurar
verþa at lōngom trega.
margan hefr auþr apat.
35. Glaþr at mōrgo
þóttak gumnom vesa,
þvít ek vissa fátt fyrer.
dvalarheim
hefr dróttenn skapat
munøþfullan mjøk.
36. Lútr ek sat,
lenge hølloþomk,
mjøk vask þá lyster at lifa.
- en sá réþ,
es ríkr of vas.
fram ero feigs gøtor.
37. Heljar reip
kómo harþlega
sveigþ at síþom mér.
slíta vildak,
en þau seig vōro.
létt es lauss at fara.
38. Einn ek vissa,
hvé alla vego
sullo súter mér.
Heljar meyjar
mér hrolla buþo
á hverjo kvelde hug.
39. Sól ek sá,
sanna dagstjōrno,
drúpa dynheimom í,
en Heljar grind
heyrþak annan veg
þjóta þunglega.
40. Sól ek sá
setta dreyrstøfom.
mjøk vask þá ór heime
hallr.
møttog leizk
á marga vego
frá því 's fyrre vas.
41. Sól ek sá.
svá þótte mér
sem sæjak gøfgan gøþ.
henne ek laut
hinzta sinne
aldaheime í.

42. Sól ek sá.
svá hón geislaþe,
at þóttomk vætke vita.
gylfar straumar
grenjóþo á annan veg,
blandner mjök víþ blóþ.
43. Sól ek sá
sjónom skjálfande,
hræzlofullr ok hnipenn,
þvít hjarta mitt
vas harþla mjök
runnet sundr í sega.
44. Sól ek sá
sjaldan hryggvare,
mjök vask þá ór heime
hallr.
tungu mín
vas til trés meten
ok kólnat alt fyr utan.
45. Sól ek sá
síþan aldrege
ept þann dapra dag.
fjalla vötn
lukþosk fyr mér saman,
ek hvarf kallaþr frá
kvöðom.
46. Vánar stjarna fló,
þás fræddr ek vas
brott frá brjóste mér,
hött hón fló,
hverge settesk,
svát hón mætte hvílþ hafa.
47. Qllom lengre
vas en eina nótt,
es ek lá stirþr á stróm.
- þá merkþe þat,
es mælte goþ,
at maþr es moldar sonr.
48. Virþe ok vite þat
enn virke goþ,
sás skóp hauþr ok himen,
hvé munarlauser
marger of fara,
þótt víþ skylda skyle.
49. Sinna verka
nýtr seggja hverr.
sæll es sás gott görer.
auþe frá
mér sætloþ vas
sande orpen sæing.
50. Hörundar hungur
tæler hólþa opt.
hann hefr margr til
mikenn.
lauga vatn
mér leiþast vas
eitt allra hluta.
51. Á norna stóle
satk nío daga,
þaþan vask á heist hafenn.
gýggjar sól
skein grimmlega
ór skýdrúpnes skýjom.
52. Utan ok innan
þóttomk alla fara
sigrheima sjau.
upp ok niþr
leitapæk æþra vegar,
hvar mér være greiþastar
goþor.

53. Frá því 's at segja,
hvat fyrst of sák,
þás vask í kvölheima
komenn.
svipner foglar,
es sáler vóro,
flugo svá marger sem mý.
54. Vestan sák
fjúga vánardreka
ok fell á Glævalds gøto.
vænge skóko,
víða þótte mér
springa hauþr ok himenn.
55. Sólar hjört
leitk sunnan fara,
hann teymþo tveir saman.
fætr hans
stóþo foldo á,
en tóko horn til himens.
56. Norþan sák
ríða niþja sono,
ok vóro sjau saman,
hornom fullom
drukko enn hreina mjöþ
ór brunne Baugregens.
57. Vindr þagþe,
votn stoþvape,
þá heyrþak grimmlegan
gný.
sínom monnom
svipvísar konor
mólo mold til matar.
58. Dreyrga steina
enar dækko konor
drógo daprlega.
- blóþog hjörto
hengo fyr brjóst utan
mædd meþ myklom trega.
59. Margan mann
sák meiddan fara
á þeim glæddo gøtom,
andlit þeira
þóttó mér öll vesa
rýgjar blóþe roþen.
60. Marga menn
sák moldar gengna,
þás eigemøtto þjónosto ná.
heiþnar stjornor
stóþo of hoþþe þeim
fáþar feiknstøfom.
61. Menn sák þá,
es mjök ala
øfund of annars hage.
blóþgar rúnar
vóro á brjóste þeim
merkþar meinlega.
62. Menn sák þá
marga ófegna,
þeir fóro viller vega.
þat kauper sá,
es þessa heims
apask af óheilom.
63. Menn sák þá,
es morgung hlutom
véltó of annars eign.
flokkom þeir fóro
til Féggjarns borgar
ok hoþþo byrþar af blýe.

64. Menn sák þá,
es margan hofþo
fé ok fjörve rænt.
brjóst í gognum
rendo brögnom þeim
öfger eitrdrekar.
65. Menn sák þá,
es minst vildo
halda helga daga.
hendr þeira
vöro á heitom steinom
neglþar nauþlega.
66. Menn sák þá,
es af mikellæte
virþosk vönom framar,
klæpe þeira
vöro kynlega
elde umb slegen.
67. Menn sák þá,
es mart hofþo
orþ á annan loget.
Heljar hrafnar
ór hofþe þeim
harþlega sjóner slito.
68. Allar ógner
fær þú eige vitat,
þærs helgengner hafa.
søtar synþer
verþa at sórom bótom.
æ koma mein ept munöþ.
69. Menn sák þá,
es mart hofþo
gefet at goþs lögom.
hreiner kyndlar
vöro of hofþe þeim
brender bjartlega.
70. Menn sák þá,
es af myklom hug
veitto fátækom frama,
helgar bökr
ok himna skript
löso þeim englar yfer.
71. Menn sák þá,
es mjök hofþo
hungre faret hörund.
englar goþs
luto öllom þeim.
þat es et özta unap.
72. Menn sák þá,
es móþor hofþo
látet mat í munn.
hvílor þeira
vöro á himengeislom
hafþar haglega.
73. Helgar meyar
hofþo hreinlega
söl af synþom þveget
manna þeira,
es á mörgom dege
pína sjálfa sik.
74. Hóvar reiþer
sák meþ himnom fara,
þær eiga götor til goþs.
menn þeim stýra,
es myrþer 'ró
alls fyr öngar saker.
75. Enn mótke faþer,
enn mæzte sonr,
heilagr ande himens,
þik biþk skilja,
es skapat hefr,
oss alla eymþom frá.

[(B. 76.) Bjúgvör ok Listvör
sitja í Herpes durom
organs stóle á.
járna dreyre
fellr ór nösom þeim,
sá vegr fjón með firom.]

(B. 77.) Ópens kvön
rær á jarþar skipe
mópög á munöþ.
seglom hennar
verþr síþ hlaþet
þeim es á þráreipom
þruma.

(B. 78.) Arfe, faþer
einn þér ráþet hef,
ok þeir Sólkötlo syner,
hjartar horn
þats ór hauge bar
enn vitre Vígdvalenn.

(B. 79.) Hér 'ró rúnar,
es ristet hafa
Njarþar ðætr nío.
Rápveig en elzta
ok en yngsta Kreppvör
ok þeira systir sjau.

(B. 80.) Hverjo þolve
þeir belt hafa
Sváfr ok Sváfrloge,
blóþ þeir vöþpo
ok benjar sugo
illom ey vana.]

76. Kvæþe þetta,
es þér kent of hefð,
skalt fyr kvikom kveþa,
Sólarljóþ,
es sýnask muno
minst at mörgo logen.

77. Hér vit skiljomk
ok hittask monom
á fegensdege fira.
dróttenn minn
gefe dauþom ró,
hinom líkn, es lifa.

[(B. 78.) Dásamlegt fræðe
var þér í draume kveðet,
en þú sátt et sanna.
fyrða enge
var svá fróðr um skapaðr,
er áðr heyrðe Sólarljóðs
sogo.]

Verzeichnis

der wichtigeren varianten und der textänderungen.

Helga kviða Hundingsbana þeira ok Höfðbrodds.

- 2₈ baztan *f.* beztan.
 3₁ Snæro *f.* Snæro þær.
 4₈ bað *f.* bað hon.
 5₃ ok *f.* er *Die herausg.*
 7₄ góð *fehlt in R; einges. v. Scheving.*
 8₁ gaf *f.* gaf hann.
 9₃ alms órr *f.* almr *(welches wort allein einen helden nicht bezeichnen kann) itr*
FJ. — 7 sparpet f. sparpe eige Grund-
vig.
 10₅ ok *f.* ok hann.
 11₃ ok *fehlt in R.*
 12₅ kvað *f.* kvað hann.
 14₇ hafpe *f.* hafpe hann.
 15₃ ljóma *f.* ljómom *Kop. ausg. Grund-*
vig.
 16 *Die lücke Bugge, der auch þa var*
in havar corrigierte.
 17₄ dis suþræna *f.* disir suþrænar *FJ,*
cfr. Sievers, Beiträge V, 340. — 5 ef
f. ef þær.
 18₃ leið *f.* líðde *Stevens. — 6 Hygg at*
f. hygg ek at vér.
 20₁ þó *f.* þá *Bugge. — 3 nema f. nema*
þú. — 6 lücke hier Eitm. Bugge.
 21₄ nema *f.* nema ek.
 22₃ láp *f.* lopt *Scheving. — 5 ok einge-*
fugt FJ.
 23₈ þing *f.* þing *Sievers, Beiträge V,*
315.
 24₁ stundo *f.* stöndom *Bugge. — 3 beit*
f. beit hans (kaum her zu lesen)
FJ.
 27_{5, 6} *unecht Eitm.*
 32₁ samt *f.* sat *Bugge.*
 33₇ ok *f.* ok hann.
 35₁ þú *f.* þú þat. — 8 at *f.* fra *Kop. ausg.*
 36₅ of hefr *f.* hefir. — 7 meðan *f.*
meðan þú.
 37₁ mant *f.* mantu. — 3 es *f.* es þú.
 39_{4, 5} bart, kvazk *f.* bartu, kvaztu.
 40₁ et *f.* en *Bugge. — 7 sveipvís f.*
svevis Gvigf. Dict.
 41₄ faþer *f.* faþer þeira *Symons Zschr.*
f. d. Phil. XVIII, 114. Die lücke
hier FJ.
 43_{5, 6} *unecht Grundvig.*
 49₇ mærr *f.* marr *FJ. — 8 hvars f. hvar*
Bugge.
 50₁ Mættó *f.* Mættó þeir. — 3, 4 *un-*
echt FJ. — 7 hugpe f. hugpe hann.
 52₅ liggja *f.* liggja hér *FJ.*
 54_{5, 6} *unecht FJ. — 9 es f. þeira es*
FJ.
 55₁ Bjópet *f.* Bjópe þér.
 58₁ kómo *f.* kómo þar *FJ. — 6 flugo*
f. fluga FJ. — 7 hóllo f. haulpa Bugge.
 59₁ skalt *f.* skaltv. — 5 es *f.* es þv. —
of hefr f. hefir.
 60_{9, 10} *unecht FJ.*

Helga kvíða Hjorvarþssonar u. Hríngerþarmól.

1. *Prosat.* fór Atle heim f. fór jarlenn heim. *die herausg.*
- 1₅ þó f. þó ero *Etm.*
- 2₁ Mont f. Mundo. — ₅ Ef f. Mun ek ef *FJ.*
- 3₁ kjósat f. kjósattu.
- 5_{9, 10} *unecht FJ.* — ₁₀ es f. es vér.
- 6₁ mont f. mundu. — ₆ ef f. ef þú. — ₇ þótt f. þóttu.
- 7₁ lætr, ₄ alls, ₅ hygg, ₇ þigg f. l. þú, alls þú, hygg þú, þigg ok.
- 8₃ fære f. færa *FJ.*
- 10, Estat, ₄ þótt, ₅ lézt, ₇ en f. estattu, þóttu, léztu, en þeir.
- 11₇ aldaþa f. aldaþra *G. Vigf. Dict.*

- B. 12₃ skipom f. sk. yþrom *Rask.*
- B. 13₁ Helge f. Helge hann.
- B. 16₃ nefn f. nefndu. — ₅ skylder f. er þú skylder *FJ.* — ₆ æxe f. vaxe *FJ.*
- B. 17₅ lét f. hann lét.
- B. 18₃ í f. ok látt í *FJ.* — ₅ vilder f. es þú v. *FJ.*
- B. 19₁ est f. estu nú. — ₃ lætr f. lætr þú. — *Die Lücke nach der str. Bugge.*
- B. 20₁ mender, ₅ hygg, ₆ þótt f. munder þú, hygg ek, þótt þú. ₆ reina f. hreina *Bugge.*
- B. 21₂ ef f. ef þú. — ₃ land f. á land

- Bugge, Aarb. 1869.* — ₆ Hríngerþr hala f. hala Hr.
- B. 22₁ gakk f. gakk þú. — ₅ mont f. es þú mont *FJ.*
- B. 24₃ es f. es þú. — ₅ kná f. kná hón.
- B. 25₁ heitr f. heitr es þik skal eiga *FJ.* — ₃ est f. estu.
- B. 26₁ heldr f. heldr Helgi *FJ.* — ₄₋₇ *unecht Hildebrand.*
- B. 27₁ Heyr f. Heyrþu nú. — ₆ fóro f. fóro þær.
- B. 28₁ níunder f. níunder meýja *FJ.* — ₅₋₈ *unecht und die lücke darnach FJ.* — ₉ leitt þats f. þat leitt es.
- B. 29₁ lít f. líttu nú. — ₅ loþungs f. oþlings *Grimm.*

- 12₁ Kom, ₂ kant f. komþú, kantu.
- 15₃ stefnt f. steyct (= stekt) *Rask.* — ₅ eromk f. es mér.
- 16₁ Sagþer f. S. þú.
- 17₃ Heþen f. hann *Rask.*
- 18₆ biþ f. biþr mit *Bugge (anm. zur st.)* — ₆ búna f. búnar. — ₇ ef f. ef hon.
- 20₁ Hvat varþ f. Hvarþ.
- 22₁ ves, ₂ skalt f. verþu, skaltu.
- 23₃ ef f. ef þú.
- 25₁ kyss f. kysto. — ₅ hefnt of hefk f. ek hefnt hefk. — ₇ es f. þess es. vas *fehlt in R.*

Völsungakvíða en forna.

1. *Prosat. (An.)* svein *fehlt in R.*
- 1₁ Hemminge f. heiminge *FJ.*
- 3₄ mala *fehlt in R.*
- 4₄ *Die Lücke FJ. Bugge schlug vor, mit z. 5. eine strophe zu beginnen.*
- 6₁ 's f. es hón.
- 9₈ kjot hrátt f. hrátt kjot *FJ.*
- 11₃ hvi f. því *FJ.*
- 13₂ séom f. sé *Grundtvig, Bugge.* — *hefnom f. hefnop Rask.*

- 15₉₋₁₀ *unecht FJ. Helga fehlt in R.*
- 16₃ nam f. nam hón.
- 17₁ lézk, ₄ an f. lézk hón, an hón.
- 19₃ kvazk f. kvazk hón.
- 20₇ átt f. áttu. — ₈ eige *Linn., fehlt in R.*
- 21₆ hrævo f. hreifi *Etm., Bugge.*
- B. 27 *unecht FJ.*
- 23₅ vantat f. vantattu.
- B. 29 *unecht Edzardi, Symons.* — ₁ Huggask, ₂ hefr f. huggastu, hefr

- þú. — 4 mending f. m. nú. — 6 knætt-
ak f. ok knættak.
24₅ þykkjat f. þykkja *Ettm.*
25₅ óþle f. eþle *FJ.*
26₁ skolom f. skolo *Grundtvig, Bugge.*
— 3 ósátter f. Sátter *FJ.* — 5 's Hóþ-
brodde f. er Hóþbroddr *Grundtvig,*
Bugge. — 7 ef f. ef vér.
27₁ mont f. mundu.
B. 23—24 *unecht, aus Helg. hund. hier*
eingesetzt FJ.
B. 24₁ þykkjat f. þykkit, *was jedoch*
das ursprüngliche sein kann. — 9¹⁰ *unecht*
Ettm.
Prosa. 8 am ende: Seva fehlt in R.
28₃ ek f. þviat ek *FJ.* — 9¹⁰ *unecht*
Bugge.
30₂ skriþe und þér, 6 renne und þér f.
und þér skriþe, renne *FJ.* — 7 þótt
f. þóttu.
31₂ bregþer þú f. þú bregþer *FJ.*
32₃ ef f. ef þú.
33₁ est, 3 es f. estu, es þú.

- 34₅ haf f. haf þú.
36₉₋₁₀ *unecht FJ.*
36₁ Helgi *fehlt in R.*
37₉₋₁₀ *unecht Ettm.*
B. 39 *unecht Symons, Beiträge IV,*
171—2.
38₁ Ero f. Hvárt ero *Sievers.*
39₂ es, 4 þótt, 5 þótt f. es þú, þóttu,
þótt vér. jóa f. jói.
40₁ gakk f. gakk þú. — 5⁶ *unecht*
Ettm., Hildebrand.
41₅ vals f. val *FJ.*
42₃ an f. an þú.
43₄ bót f. þess bót *Sievers.*
44₄ hræðogg f. harmðogg *FJ.*
46₅₋₈ *unecht Bugge, Aarb. 1869.* —
19 liþnom oss f. oss liþnom *nach*
Hildebrand.
48₉₋₁₀ *unecht Grundtvig.* — 9 est f. estu.
49₈ sigþjóþ f. sigrþjóþ *FJ.*
50₉₋₁₀ *unecht Grundtvig.*
51₁ verþat f. verþu eigi (vesattu *Sie-*
vers). — 7 dolgar f. dolgmer.

Griþessþó.

- 1₃ hvat f. hvat þann *Sievers.*
4₈ þinn fund f. fund þinn *FJ. ofr. 46₂.*
5₅ þigg f. þiggþu.
11₁ Mont f. mundu = 25₅, 33₃, 39₅.
12₂ lengra f. lenge *Bugge.*
14₁ skalt f. skaltu.
18₁ Nú f. þá *Rask.*
20₂ þats f. þatztu.
22₂ of *fehlt in R, wie auch 28₂, 29₃, 30₅.*
23₂ lát f. láttu.
24₇ veizt f. þú villt *FJ.*
25₂ lýgr f. lýgr *FJ.*
26₂ góþ rýþ f. goðraðs *Rask.*
28₂ skalt, 7 þvit f. skaltu, þviat þú.

- 30₄ ef f. ef þú.
34₁ við f. við þá *Sievers.*
35₇ fljóta f. fljótlega *Sievers.*
36₂ es f. þeirar er *Sievers.*
37₅ þá f. þviat, víxliþ f. víxla *Bugge.*
— 8 lýgrat f. lýgr eige *Grundtvig.*
39₂ hyggsk f. sér *FJ.*
42, 43 in *R in umgekehrter ordnung;*
die richtige hat Bugge erwiesen.
45₂ mátt f. máttu.
46₂ sú brúþr f. brúþr sú *FJ. ofr. 4₈.*
50₂ á f. af.
51₂ es (*Grundtvig, Bugge*) *fehlt in R.*

Regensmól.

Str. A. 1, A. 2, A. 5, B. 8 auch in *Völsungasaga*. B. 3—8, A. 11—14, B. 9, A. 15, B. 25, B. 10 auch in *Nornagestaþótttr*.

A. 1₁ 's f. es þat. — ₃ kannat f. kannat sér *Wimmer: læseb.* — ₆ lindar *Munch*, linar *R*, lionar *Völs*.

A. 3₁ Seg f. Segðu. — ₂ ef f. ef þú. — ₆ ljúgask f. þeir hoggvask mit *G. Vigf. CPB I, 469*.

A. 4₅ es f. hverr es *Kop. ausg.*

A. 5₁ þér f. þér nú. reitt so *Völs*; *fehlt in R*. — ₂ gjöld of hefr f. þú gjöld hefir. — ₆ verþr *R*, er *Völs*.

A. 6₁ Gjafar, ₂₋₃ gaftat, ₅ skyldoþ f. gjafar þú, gaftattu, skyldot ér.

A. 7₅₋₆ hygg ... þás f. hygg ek þá ... es.

A. 8₂ hygg f. hygg ek.

A. 9₄ Fö f. Far *Munch*.

B. 2₃ ef, ₅ fá f. ef þú, fá þú. — ₆ manne f. mann *FJ*.

A. 10₁ Brúþor f. Brúþar *Grimm*. — ₂ skalt, ₅ at f. skaltu, at þú.

B. 3₅ móþ *R*, megn *Norn*.

B. 4₁ fleþa *R*, freeþa *Norn*. — ₇ þrymr *R*, frægr *Norn*.

B. 5₄ synjoþo *R*, vørnoþo *Norn*.

B. 6₁ þar *R*, hér *Norn*. — ₅ seglvigr ero *R*, oro segl yþor *Norn*. — ₆ sveita *R*, sjóvi *Norn*.

B. 7₁ róm f. erom vér. — ₂ tréom *R*, komner *Norn*.

B. 8₃ ungo *R Völs*, víþa *Norn*.

A. 11₁ Seg mér, ₂ alls f. Seg þú mér þat, alls þú.

A. 12₅ hygg f. hygg ek mit der einen *hds. des Norn*. — ₆ hrotta- f. at hrotta-, was ganz unverständlich ist. *FJ*.

A. 13₂ ef f. ef þú. — ₃ á braut *R*, til brottferþar *Norn*.

A. 14_{2, 6} ef f. þú. — ₆ sér *R*, lítr *Norn*.

A. 15₂ ef, ₃ þars f. ef þú, þars þú. — ₂ þars þú *R*, þás *Norn*.

B. 25 *unecht FJ*. — ₄ ósýnt f. þvíat ósýnt *R*, þvíat óvist *Norn*.

B. 10₅ vas *Norn*, es *R* (ganx unmöglich). — ₈ gleddo f. gladdo *FJ*.

Fáfnesmól.

Str. 13, B. 32—33 auch in *Snorra-Edda* (I, 72. 358.); *G.-e* auch in *Sverrissaga Fms. VIII, 409. Kong: S. 183*.

1₂ hveim est f. hverjum estu *FJ*. — ₃ est, ₄ es f. estu, es þú. — ₅ enn f. þinn enn.

2₂ en f. en ek. — ₄ ákka f. ek ákka. — ₆ æ *Bugge*, *fehlt in R*.

3₆ vast f. vastu.

5₅ áttar f. þú áttar. — ₆ esa — skeiþ f. aborno sciór asceiþ (*R*) *FJ. x. t. mit Bugge*.

7₁ Ef f. ef þú. — ₂ fyr f. fyr þinno. — sæ: sett *R*. — ₄ est f. estu.

8₁ Bregþr f. því bregþr þú nú. — ₄ emka f. eigi em ek.

9₂ telr f. telr þú þér.

10₄ eino f. þvíat eino.

11₂ mont, ₄ vatne f. þú munt, vatne þú. — ₃ erlog *Bugge*, *fehlt in R*.

12₁ Seg, ₄ 'ó f. Seg þú, ró þær.

13₂ segek so *cod. Worm.*, hygg ek *R u. die übr.* — vesa so *Ups. cod.*, sé *R und übr.* — ₄ áskungar *R Worm*, áskunnar *reg.*; ₅ alfkungar *R Worm*, alfkunnar *reg.* — ₆ Die lücke *FJ*.

14₄ hvé f. hvé sá.

15₁ Óskópner f. Ó. hann. — ₈ á brú f. (þeir) á brot *Bugge*.

- 16_e svá *Bugge*, *fehlt in R.*
 17₁ -hjalmr, ₂ einunge, ₃ hvars *f. hjalm*,
 einunge, hvar *Bugge*.
 18₂ *Die lücke Bugge*.
 19₁ fráne *f. rammi Die herausgb.* —
₂ gerper *f. þú g., galzt f. gatz Bugge*.
 20₁ þér *f. þér nú*.
 21₃ golls þess 's *f. þess golls es*.
 22₂ verþa . . at *unecht (?) FJ.* — ₃ hygg
f. hygg ek.
 23₁ Heill *f. Heill þú*.
 24₁ óvist *f. óvist at vita.* — ₃ *unecht*
Grimm.
 25₁ est, ₂ es *f. estu nú, es þú*.
 26₂ réþe, ₃ nema *f. réþe sá, nema þú*.
 27₁ Sit, ₂ ek *f. Sittu, en ek.* — ₃ of
fehlt in R.
 28₁ Fjarri, ₂ meþan *f. Fjarri þú, meþan þú*.
 29₂ léter *f. léter þú þann; dies þann*
mit Rask in v. 3 gesctzt. — ₄ ef, ₅ es,
₆ þins *f. ef þú, þess es, ok þins*.
 30₂ skolo vreiþer *f. vreiþer skolo Bugge*.
₄ hvatan *f. þviat hvatan*.

- B. 31 *unecht Bugge, Aarb. 1869.*
 B. 32₇ ef *f. ef hann mit reg.*
 31₉ láte, ₅ kná *f. láte hann, kná hann*.
 B. 35₅ hygþe *f. hygþe hann.* — ₇₋₈ es
 . . þars *f. þar es . . es*.
 B. 36₅ ef, ₇ en *f. ef hann, en hann*.
 32₂ ef *f. ef hann.* — ₆ kannat . . . séa
f. kannat hann . . . at séa.
 33₂ láte *f. láte hann þann.* — ₄₋₆ þá
 féar . . . mon hann einvalde *f. þá*
mundu féar . . . einvalde FJ, z. t.
mit Grdv.
 34₁ Verþat *f. Verþa Rask.* — báþer *f.*
þviat þeir báþer.
 B. 40₈ ef *f. ef þú*.
 B. 41₇ mont *f. mundu*.
 B. 42₃ es *f. es hann*.
 B. 43₈ an *f. er Bugge*.
 B. 44₁ knátt *f. knáttu.* — ₄ -skorni *f.*
-skornir Kop. ausg.
 B. Sigrdr. 1₇ hrafn *f. hrafns Bugge.*
 hraes under *f. hraelunder (was nichts*
ist) FJ.

Sigrdrífomól.

Dies gedicht in R bis an 12₂; das übrige nur in späteren papierhandschriften.
In Völsungasaga auch die str. B. 5 6, B. 10, B. 12, B. 7, 4, B. 9, B. 11,
B. 13₁₋₆, B. 15—19 (in dieser reihenfolge), 5—6.

- 1--3 = B. 2, B. 3--4; *die umstellung*
v. Müllenhoff DAV₁, 160—2.
 3₄ Öþenn *f. Ó. því*.
 1. *Prosal.*: Auþo *f. Hauþo.* — týja *f.*
þiggja FJ.
 B. 6₁ skalt, ₂ ef *f. þú skalt (R), skaltu,*
ef þú, so auch in den folg. str. . .
₁ kunna *Völs., rista R.*
 B. 7₂ ef, ₄ skal *f. ef þú, skal þær*.
 4₄₋₆ *fehlen in R, stehen in Völs.* . .
₆ meino *f. mein FJ.*
 B. 9₂ bjarga vilt *R, vilt borgit fá Völs.*
 — ₄ lófum *f. lofo R, lofa Völs.*
Bugge, Aarb. 1869.

- B. 10₁ kunna *Bugge, r. R, gera Völs.*
 — ₄ skal *R, skal þær Völs.* — ₇₋₉ *un-*
echt Etlm. — ₉ komsf *f. kpmztu*.
 B. 11₅ barre *Völs., báþne R.*
 B. 12₃ *Die lücke FJ.*
 B. 13₇₋₁₀ *interpol.; fehlen in der Völs.*
 B. 14₄₋₅ þá . . . | mælte fróþlekt *f. þá*
mælte . . . | fróþlekt. — ₈ et fyrsta
unecht (?) FJ.
 B. 15₂ es *f. þeim es.* — ₅ á *f. á því*.
 — ₆ bana *FJ. fehlt in R u. Völs.* —
₇ tynnom *R, taunom Völs.*
 B. 17 gumna heillom *R, góþo silfre*
Völs. und diese hat nach v. 4: í guma

- holde. — ₄ vile- *R*, völu *Vqls.* —
₆ grana *R*, gýgjar *Vqls.*
 B. 18, ₈ *unecht* *Eitm.*
 B. 19, ₄ *unecht* *Eitm.* — ₅ hveims *f.*
 heim es þær. — ₈₋₉ *unecht* *FJ.*
x. l. mit Eitm.
 5, ₃ alls *unecht* (?) *FJ.* — ₅ haf *f.* hafðu.
₆ mein *R*, mál *Vqls.*
 6, ₂ vitak *f.* viter *FJ.*
 7, ₂ at *f.* at þú und so auch in den folg.
 — ₅ þótt *f.* þótt þeir.
 9, ₄ ósviþr *f.* þviat ósviþr.
 B. 25, ₂ ef, ₈ þykker, ₈ lát *f.* ef þú,
 þykker þú, láttu. — ₄₋₆ *unecht* *Eitm.*
 — Die ganze str. *unecht* *FJ.*

- 10, ₁ þér *f.* þér et und so auch in den folg.
 B. 27 *unecht* *FJ.*
 11, ₄ sífjar silfrs *f.* sífja silfr *Bugge.* —
₅ láta, ₆ teygjat *f.* láta þú, teygjattu.
 12, ₄ drukna *f.* drukinn *Bugge.*
 B. 30 *unecht* *FJ.*
 15, ₃ foldo *f.* foldum *Rask.*
 B. 34 *unecht* *FJ.*
 16, ₄ hvárz *f.* hvarstu *Hildebrand.* —
₅ bautenn *f.* feldan *FJ.* — ₇ *unecht* *FJ.*
 B. 36 *unecht* *FJ.*
 17, ₃ vine *f.* vege *Bugge.* — ₅ þykkjomka
f. þicciumzt ek *G Magnaeus.*

Sigurþarkviða en meire.

Die 4 ersten Strophen in *Vqls.*; die übr. in *R.* Eine variation von str. 8 findet sich auch in *Vqls.*

- 1, ₄ himenn : himne *Codex Vqls.*
 2, ₇ reiþe *f.* reid *Bugge.*
 4, ₄ hnipaþe *f.* hnipaþe *Bugge, Björner.*
 5, ₈ es *f.* es þu.
 6, ₅ vélte, ₈ es *f.* vélte hann, es hann.
 7, ₅ fyrman *f.* fyrman hón.
 8 *lautelet* in der *Vqls.* (sehr korruptiert)
 so:

Sumer víþfiska tóko,
 sumer vitneshræ skíþþo,
 sumer Guttorme gýfo
 gera hold
 víþ mungáte,
 ok marga hlute
 aþra í tyfom.

- 9 *steht* in *R.* nach str. 15; umgesetzt
Grimm. — ₇ vígskóom *f.* vígská *FJ.*

- 11, ₈ grame *f.* gram *FJ.*
 12, ₁ kvaþ *f.* kvaþ þat = 15, ₁. — ₇ ef *f.*
 ef hann.
 18, ₂ sá *f.* hann svá *FJ.* — ₅ es *f.* es
 hann.
 14, ₅ Lengi *f.* vel *Grimm* — ₇ es *f.* es
 þér.
 16, ₇₋₈ lengr . . . vaþke *f.* vakþe . . .
 lengr *FJ.*
 17, ₅ bqrve *f.* bqrve *Bugge, Gröts.* —
₈ es *f.* es þeir.
 18, ₅ leteþ *f.* leteþ mik *FJ.*
 19, ₅ es *f.* es hón.
 22, ₃ es, ₅ hónom, ₇ es *f.* es þit, þú
 hónom þat, es hann. — ₇ þik *f.* sik
G Magnaeus.

Goþrúnarkviða.

I.

- 1, ₃ es *f.* es hon.
 4, ₇₋₈ *unecht* *Eitm.*
 6, ₁ kvaþ *f.* kvaþ þat. — ₂ Húna *f.* Húna-
 lands *Sievers.*

- 8, ₃₋₄ hrér | hōndla *f.* hōndla | hrér *FJ.*
 hrér ist eine verbesserung *Bugges* *f.*
 herfor. — ₇ mangi *f.* enge *Bugge.*
 9, ₁ hlautk *f.* varþk *FJ.*

- 12_{1, 4, 7} kvaþ, þótt, varaþe f. kvaþ þat, þótt þú, v. hon.
 13_{1, 5, 6, 7} Svipte, lít, legg, sem f. Svipte hon, littu, legg þú, sem þú.
 14₃ sá f. sá hon.
 17₁₋₃ *unecht Bugge*.
 20₇ systur sinnar f. ok systir sinar Bugge (der aber ok nicht streicht).
 21₁ lýðom, ₂ land of, ₃ rufoþ f. um

- lýða, landi, um unnoþ FJ. — ₈ þér in R nach mono. — ₉₋₁₀ *unecht Ettm*.
 22₅ ok f. ok þeir.
 23₁ kvaþ f. kvaþ þat = 24₁ = 25₁.
 24₆ hefr f. hefr þú. — ₉₋₁₂ *unecht Grundvig und z. t. Ettm*.
 26₈ ek sðomk f. sámk FJ.
 27₂ esse f. hon elvi (nach Bugge). — ₇ es f. es hon.

Sigurþarkviða en skamma.

- 3₁ Unz f. Unz þeir. — ₄ í sinni reiþ f. reiþ í sinne FJ. — ₇ átte f. ætte FJ. — ₈ ef f. ef hann.
 4₈ hefjask f. hefja sér Sievers. — ₉₋₁₀ *unecht FJ*. — fal f. fal hann.
 5₄ grande f. grand FJ. (cfr. ey manne Vafþr. 55.). — ₇ gengo f. gengo þess Sievers.
 6₁ sat f. sat hon. — ₃ qrt f. bert Hildebr. nach Kop. ausg. — ₆ svelte þó f. þó svelta FJ, svelte nach Bugge (Arkiv II, 122—3).
 7₆ Gunnars ek f. ek G. FJ. — skópomk f. skóp oss Grðtv.
 8₁ gengr f. gengr hon. — ₄ hverjan f. hvern. — ₉₋₁₀ *unecht FJ*.
 9₁ geng f. geng ek. — ₂ ok vers f. vers ok FJ.
 11₂ þars f. þars ek. — ₉₋₁₀ *unecht Bugge*.
 12₆ hõnd f. hefnd FJ. — ₈ lifet f. life. Grðtv.
 13₁ Hræddr f. Reiþr Grimm. — ₉₋₁₄ *unecht FJ. z. t. mit Ettm. (Germ. XVIII, 163)*.
 14₁₋₂ *unecht FJ*. — ₄ hónom fehlt in R.
 15₃ Hiernach hat R. fehlerhaft den vers: bróþir minn.
 18₁ Vitoma f. Vitoma vit. — ₉₋₁₂ *unecht FJ*.
 22₆ Gramr f. grams Rask.
 24₇ es f. es hon.
 25₁ sváran f. (hon) svarar Bugge = 29₃.

- 26₃ kannat f. kannat hann.
 28₃ hverjan f. hvern.
 29₄ sinar hendr f. sinni hendi Kop. ausg.
 30₅ es f. es hon.
 31₁₋₂ *unecht Dietrich*. — ₅ á golfe glõþ f. glõþ á g. FJ.
 32 bróþor . . | sæer . . f. sæer bróþor . . FJ.
 33, Frýra þér f. Frýra maþr þér engo.
 34₃ ér f. ér yþr FJ. — ₅ qngd f. ung Bugge (Arkiv II, 117, 119).
 35₃ áþr f. áþr þér FJ. — ₄ at garþe riþo f. riþot at garþe FJ.
 36₄ hõfn of f. hõfnom Lünig. — ₆ nema f. nema ek.
 38₃ skyldak ver eiga f. hvárt ek skylda vega FJ. — ₅₋₆ *unecht Grðtv*.
 39₇ ne f. ne ek.
 40 hierher mit Bugge gesetzt; steht in R nach 35. — ₂ fehlt in R. — ₉₋₁₀ *unecht FJ*.
 41₁ Unnak f. Unna. — ₇ es f. es hann.
 42₁ þvige f. þeygi FJ. — ₇ þat . . at f. þá . . á Bugge.
 43₆ ýmser þó f. þó ýmser FJ.
 44₃ léta f. léta mann FJ.
 45_{1-3, 5-6} *unecht FJ*. — ₁ Nam f. Nam hann. — ₂ heita f. hvetja Bugge.
 46_{1-2, 9-10} *unecht FJ*. — ₃ Letea f. Letea maþr FJ. — ₅ þars f. þars hon.
 47₅ leit f. leit hon.

- 49₈ minne *f.* minna *FJ.*
 50_{1, 3} allar *f.* aller *FJ.* — ₃ við — ráða
f. hugða at ráðom *z. t.* mit Bugge,
 der orði (*st.* ráða) vörslágt. — ₆ 'ó
 fehlt in R; cernar 'ru Hild.
 51₅ Vilkat *f.* Vilkat mann.
 52₄ þás *f.* þás ér.
 53₁ Sez *f.* Sez þú.
 54₁₋₂ monoþ, an *f.* monoþ et, en þú.
 56₁ mont *f.* mundu. — ₃₋₄ unecht Hild.
 („ob überhaupt echt?“).
 58₁ Mont *f.* Muntu = 59₃. — ₉₋₁₀ un-
 echt *FJ.*
 60₅₋₆ unecht Dietrich. — ₆ sona *f.* sofa
 Bugge.
 61₃ nach papierhdschr., fehlt in R. —
₆ hverr *FJ.*; fehlt in R. — ₇ ætti *f.*
 ætti hon.
 62₁ Ort *f.* Ört *FJ.*
 63₁₋₂ nach Bugge; R. hat: ero i va |
 ruðom (*sinnlos*). — ₄ sono *f.* sonom
 G Vigf.
 65₅ lát *f.* láttu. — ₉₋₁₀ unecht Grundt-
 vig.
 66₁ Tjalde *f.* Tjalde þar *FJ.*
 68₃ unecht *FJ.* — ₅ sem *f.* svá *FJ.* —
₆ einn beþ *f.* beþ einn *FJ.*
 69₄ hringa *f.* hringe *FJ.*
 71₁ þér *FJ.*; fehlt in R.

Helreið Brynhildar.

Auch im Nornagestsþótt, v. 6 u. 7 ausgen.

- 1₁ = 2₁ Skalt *f.* Skaltu.
 2₅ vörðom Norn.; vár gullz R. — ₆ ef
f. ef þik = 5₄ = 8₆. — ₇ meine
 blanden Norn., mild af hönðom R.
 — ₈ þveget R., gefet Norn.
 3₃ fyrr fehlt in R. — ₇ øple menn Norn.
 (doch nur die eine hdschr.; mitt die
 andere), menn øple R.
 5₃ vitlausse mjök R, vélgiarnt høfoþ
 Norn.
 6 steht in R nach 8; fehlt in Norn.
 7 Hieher gesetzt; steht im prosastück der
 Sigdr. (s. 44). — ₄ tǫja *f.* þiggja
FJ.
 10₁ Lauk *f.* Lauk hann. — ₄ snurtosk
f. snurto G Vigf.
 11₄ hrotgarm Norn., her allz R. — ₅ baþ
f. baþ hann.
 12₅ þótte *f.* þótte hann.
 13₁ Sófom *f.* Sófom vit. — ₃ sem *f.*
 sem hann.
 14₇ at *f.* at þau.

Goðrúnarkviða en forna.

II.

In der Völsungasaga str. 20₅₋₁₂, 23, 24.

- 1₄ brœðrom vel *f.* vel brœðrom *FJ.*
 3₄ mér in R nach unz (v. 1) *FJ.* —
₅ sofa *f.* sofa þeir. — ₈ léto *f.* letoþ
 Kop. ausg.
 4₁ af *f.* at Hildebr. — ₇ of *f.* ok of. —
₈ und *f.* of Bugge.
 5₆ Grane *f.* Grane þá Sievers.
 6₁ hvarfapæk *f.* hvarfapæk Bugge. — ₃ áþr
f. áþr ek.
 7₂ Hugne mér sagþe *f.* sagþe mér H.
FJ.
 8₁ Lit *f.* líttu. — ₃ -vege *f.* vega *FJ.*
 — ₃ þar *f.* þá *FJ.*
 9_{1, 8} Hvi, an *f.* Hvi þú, an þú.

- 10₅ átt *f.* áttu.
 11₅ lesa *f.* lesar *Bugge*. — 7 umb: so
 (o: v̄ = um) *lese ich in R.* — 9-10 *unecht Eitm.*
 12₃ -myrk *f.* myrkr *FJ.* — 3 es *f.* es
 ek. — 6 betra *f.* betre *FJ.* — 7 ef
f. ef þeir. — 9-10 *unecht Eitm.*
 13₃ unz *f.* unz ek. — Alfs *f.* Halfs
FJ.
 15₁ Høfðom *f.* Høfðom vit. — 6 búna
f. Húna *FJ.*
 16₃ gyldar *f.* gyltar *FJ.* — 3 byrðom
f. byrðom vit. — 6 byrðosk þeir *f.*
 þeir byrðosk *FJ.* — 8 Fjóne *f.* five
nach Völs.
 17₃₋₄ restituiert *FJ.* *R hat:* hvat ek
 væra hyggjoþ.
 19₆₋₈ *unecht Bugge.*
 20₁₋₄ *unecht Eitm., Grätv.* — 9 stuttar
f. skreyttar *nach Völs.*
 21₅ ef *f.* ef þeir.
 22₄ ne *f.* ne ek. — 6 þarþar *f.* urþar
Lüning. — 7 sval- *f.* sva *Munch.* —
 8 sonar *f.* sonom *alle herausgb.* *Zu*
dem ganzen halbverse cfr. Völuspó en
skamma 9.
 23₄ rápa *f.* rápa ek. — 5 lagar: so
Völs. R hat eine schreibweise, die ge-
wiss auf dasselbe zurückgeht (lag).
 24₄ akarn brunnin *f.* akarnin *Völs.* —
 8 því *f.* þvíat *FJ.*
 25₁ gleymþak *f.* gleymþo *Bugge.* —
 2 hafþak *f.* haufþo *Grätv., Bugge.* —
 3-4 restituiert *FJ;* *R bietet:* aull iofurs
 ior bigv i sal, *einen text, der ganz und*
gar sinnlos ist.
 26₄ at *f.* at þinn.
 27₄ svát *f.* svát þér. — 3 skalt *f.* skaltu.
 29₁ Hirþa, 5 skalt, 6 sem, 8 ef *f.* Hirþaþu
 = 32₁, skaltu, sem þeir, ef þú.
 30₃ -risnom *f.* -risins *GVígf.*
 31₅ skalt, 8 nema *f.* skaltu, nema þú.
 — 6 aldr þik víþr *f.* þik aldr víþar
FJ (víþr nach den herausgb.).
 35₆ ef, eig *f.* ef þú, eigþu.
 37₄ í vagn hafeþ *f.* hafeþ í vagna *FJ.*
 — 9-10 *unecht Grätv.*
 38₆ en *f.* en ek.
 39₁ nýla *f.* nýlega *Sievers.* — 4 vildegat
 répesk *f.* vilde at ek répa *FJ.*
 41₃ vilda ek *f.* ek vildigak *FJ.*
 43₇ nauþeþr *f.* nýþigra *Bugge.* ná *f.*
 ná *GVígf.* — 8 nýta *f.* nýta ek.
 44₈ drótt of *f.* dróttom *Kop. ausg.*
 45₁ Lágak *f.* Legak *Grätv., der auch*
in v. 3 -gjarn in gjörn verbesserte,
indem er gewiss richtig in diesem
halbverse die worte Gudruns (nicht:
Altis) erkannte. — 2 ne *f.* ne ek.

Gopúnarkviða.

III.

- 1₄ hlær *f.* hlær þú.
 2_{1,3} mik . . . þats *f.* mik þat . . . *F.*
 — 5 þjóþmarr *f.* þjóþprekr *FJ* — 5₁.
 — 8 verþezk *f.* verþet *FJ nach Hildebr.*
 3₅ at *f.* at ek. 7 vörþ *f.* vörþr *Bugge.*
 — 8 knættet *f.* knátte *FJ.*
 4₅ vórot *f.* vóro *GVígf.* — 7 es *f.* es
 vit.
 5₁ = 2₅. — 4 þrír tiger *f.* þriggja tægo
FJ. — 5 = 7 hnøgg *f.* hrineto *Bugge*
 (o: hnøgg þú.)
 8_{1,3} Brá, ok *f.* Brá hun, ok hon. —
 8 hvé *f.* hvé sá.
 9₈ es *f.* es hann. — 8 vænde *f.* vænte
FJ.
 10₃ saat þat *f.* þat saat *FJ.* — 7 svafþe
 þá *Hildebr.* — 8 siNa *in R kann = sína*
aufgefasst werden.

Oddrúnargrátr.

- 2₈ at f. at sú.
 3₁ Lét f. Lét hon. — 5-6 u. 7-8 *umge-
setzt Bugge.* — 7 ok f. ok hon. —
 9-10 *unecht Bugge.*
 4₁ fold f. foldo *FJ.* — 4 lande f. lands
FJ. — 8 vitt ef f. vittu ef þú.
 5₁ vífe f. viser *Bugge.* — 6 of heitr f.
 heiter *FJ.* — 9-10 *unecht Bugge.* —
 10 svát f. svá hon.
 7₈ börn f. börn þau.
 8₈ sem f. sem þú.
 9₁, 7 Hnékat, at f. Hnékat ek, at ek.
 4 verþ *fehlt in R.* — 9-10 *unecht FJ.*
 10—11 *in R nach 15; umgest. von den
herausgb.*
 10₁, 8 est, es f. estu, es þú. — 7 sem
 f. sem vit. — 8 bornar f. of borin
herausgb. u. Sievers.
 11₁₋₂ Mank enn . . . mæltir f. Mank
 . . . mæltir enn *Kop. ausg.* — 3, 5 þás,
 kvaþat f. þás ek, kvaþattu. — 4 rekkjo
 f. drekko *GVigf.*
 14₄ sylte hann f. hann sylte *FJ.* —
 8 baþ f. baþ hann.
 15₁₋₄ *in R nach 19₄; umgest. v. Bugge.*
- 15₁ En f. En hann. — 9 kvaþ f. kvaþ
 hann. val- f. ósk- *FJ.* — 5 kvaþa
 f. kvaþa hann.
 16₈ hafpe f. hafpe hann.
 18₁, 3, 7 lét, svát, es f. lét hón, svát
 vér, es hón. — 7 sveltask lét f. lét
 sveltask *FJ.*
 19₁ En f. En ek.
 20₁, 4 Bauþ, ef f. Bauþ hann, ef hann.
 21₁ þeyge f. þeyge vit.
 23₆ þars f. þars þeir.
 24₈ at f. at þeir. — 5-6 u. 7-8 *umgest.
u. geändert Bugge.* en þeir ólega etc.
 ok hvaðlega etc. *R.*
 B. 27 *unecht FJ.* — 1 En f. En þeir.
 3 þvís f. þvíat hon.
 26₇ hann f. þvíat hann. — 9-10 *unecht
Grðv.*
 28₂ sund *sieht in R wie lund aus.* —
 3 unz f. unz ek.
 29₄ morna skyle f. skyle morna *FJ.*
 — 7 svát f. svát ek.
 30₂, 5 hvé, es f. hvé ek, es ek.
 31₁ satt f. satt. — 2 meþan f. meþan
 ek.

Atlakvíða.

- 1₁, 8 ár *in R nach sende, segg nach
kunnan; umgest. FJ.* — 4 vas f. vas
 sá. — 6 kom f. kom hann.
 2₁ Drukko f. Drukko þar. — 4 sþosk
 f. sþosk þeir. — 6 þá *nach kallape R;
umgest. Sievers.* — 8 sat f. sat hann.
 3₁ mik f. mik hingat *Sievers.* — 2-4 mar-
 inom mélgreyppa, myrkviþ inn ókunna
R=13₃₋₄. — 8 at f. at it. — 7 greypa
 f. greypom *GVigf. CPB, I, 45.*
 4₁ knegð f. knegð þar. — 5 -gyld
 f. gylt = 5₄.
 5₁ lézk f. lézk ýkr ok *Sievers.* — 3 meþ
 f. af *FJ.* — 4 ok f. ok af. — 5 mjök
fehlt R. — 8 es f. es meþr.
- 6₁ vatt f. vatt þá. — 2 Högna f. Högna
 til. — 3 ræpr f. ræpr þú. — 7 þats
 f. þats vit. — 8 jafnmiket f. slíkt *FJ.*
 7₁ eigom f. eigom vit. — 9 ero *fehlt
R.* — 3-4 *unecht Hildebr.* — 6 mæke
 f. en mæke. — 7-8 *unecht Bugge.*
 8₁ hygg f. hygg þú. — 9 es f. þá
 er hon. — 3 ulfs vöþom f. vöþom
 heiþingja *FJ (ulfa v. Etm.).* — 4 hygg
 at f. hygg ek at hon.
 9₁ hvötto f. hvötto Gunnar *FJ.*
 10₈ lát f. láttu.
 11₁ ulfar mono f. ulfr mon *Grðv.* —
 3 gamler f. gamlar *Etm.* varþer f.
 varþer *Grðv.*

- 12₄ ok Hogná f. Húna FJ. — ₅ kvað f. kvað þat. — ₇ fareð f. fareð nú.
 13₆ harð- f. þars harð-. — ₇ rýko f. rýko þeir.
 14₁ sǫo f. sá þeir. — ₃₋₄, ₇₋₈ *unecht* FJ. — ₉ dafar darraðar f. dafa darraðar Kop. ausg. FJ. — ₁₃₋₁₆ *unecht* FJ. — ₁₄ ef f. ef þeir.
 15₂ at f. at þeir. — ₄ vas f. vas hon. — ₅ est f. estu nú. — ₆ mont f. muntu. — ₈ gakk f. gakk þú.
 16₁ hefþer, ₂ at, ₅ sæter, ₁₂ létur f. hefþer þú etc. — ₇₋₁₀ *unecht* FJ. — ₁₃₋₁₄ *unecht* FJ.
 18₃ vin f. viner Bugge.
 19₄ hratt f. hratt hann.
 19₅₋₈, 20 *unecht* FJ.
 20₆ *unecht* FJ, cfr. Hildebr.
 21 býro f. ok báru þat.
 22₁₋₃ *unecht* Grälv. — ₅, ₇ ok, þat *fehlen* R = 24₅₋₇.
 23₃ meif f. smif FJ. — ₄ klekkva f. klekkva hann. — ₇ blóþokt f. blóþokt þat. — ₈ býro f. ok býro.
 24₁₋₃ *unecht* FJ.
 B. 26 *unecht* FJ. — ₁ skalt f. skaltu.
 25₂ meþan f. meþan vit. — ₅ æ *fehlt* R. — ₇₋₁₀ *unecht* FJ.
 26₁ Ýkveð f. Ýkveð ér.
 27₃ Glaume mærom f. Glaum maunom FJ. — ₆ sigtiva falsch FJ.
 28₂ sem f. sem þú. — ₃ opt f. opt um — ₉₋₁₂ *unecht* FJ.

- B. 31 *unecht* FJ. — ₁₀ golle skal f. skal golle FJ.
 29₁₁, ₇ renna, vas FJ; *fehlen* in R.
 30₃ gyldom f. gyltom — ₅ knátt f. knáttu.
 31₄ of *fehlt* in R. — ₆ hvater f. hvarer Rask.
 32₁ Skævaþe f. Skævaþe þá.
 33₂ of *fehlt* in R. — ₅ knátt f. knáttu. — ₆ -bráþer: -brúþer R. — ₈ ór f. ok í FJ.
 34₁ Kallara f. Kallaraþu. — ₇₋₁₀ *unecht* FJ. (₉₋₁₀ *Eitm.*)
 35₄ Húnar f. Húna FJ. — ₆ es f. es hón FJ. — ₁₀ es f. þá er hón. — ₉₋₁₀ *unecht* *Eitm.*
 36₁₋₃ þá, kona, ok FJ; *fehlen* in R. — ₄ reifþe f. reifþe hón. — ₈ skíran f. en skíran.
 37₁₋₃ *lauten* in R: Óvart Atle móþan hafþe hann. — ₃₋₄ hafþe, varnaþet f. h., v. hann. — ₅ vas f. vas sá. — es f. þá es. — ₈ *unecht* FJ.
 38₁ beþe f. beþ FJ. — ₈ brœþra gjöld f. hón gjöld brœþra FJ, x. t. *mil* Hildebr.
 39₁ gaf f. gaf hón þá. — ₂ þás f. es. ₃ morþe f. morþe þeira. — ₄ kómo f. komner vóro FJ. — _{viþe} f. heime FJ. — ₅₋₇ of, of, brann *fehlen* in R. — ₉₋₁₀ *unecht* FJ.
 B. 42 *unecht* FJ.

Atlamöl en grœnlensko.

- 1₄ nýt f. nýtt. — ₆ uggr f. yggr Hildebr.
 2₁ vǫro f. ǫxto FJ. — ₂ þeir f. at FJ. — ₄ átte f. átte hann.
 3₃, ₄, ₆ heyrþe, hvat, vilde f. heyrþe hón, hvat þeir, vilde hón.
 4₃ vas f. vas hann. — ₇ Eylima f. Lima FJ. (*oder muss es: fjörþ Lima yfer heissen?*)

- 7₁₋₃ Buþo, ef f. Buþo þeir, ef hann. — ₅ fǫr FJ; *fehlt* in R. — ₇ nittet f. nitte Hildebr.
 8₄ vas f. þótte Sievers.
 9₂, ₅ kunne, varþ f. kunne hón, varþ hón. — ₈ stafa f. stafe FJ.
 10₈ þegars f. þegars hón.

- 11₁₋₄ geresk, far *f.* geresk þú, farþu.
— 7 þér *fehl* in *R.*
- 12₂ mákat *f.* mákat ek. — 5 svá *f.*
þviat svá. — 8 ef *f.* ef it. — 9-10 *unecht FJ.*
- 13₂ þar *f.* þess *FJ.*
- 15₂ þaus ér *f.* þau er.
- 16_{1, 2} hugþak, svát *f.* hugþak hér, svát
vér.
- 18₁ = 16₁. — 3 þar mon *f.* þat mon oss
FJ. *x. t. mit Sievers.* — 4 dreifþe *f.*
dreifþe hann.
- 19₂ lífr af *f.* lífr *FJ.*
- 21_{2, 3} gengur, ráp *f.* gengur þú, ráp þú.
- 22₁₋₄ *unecht FJ.* — 4 segja *f.* at segja.
- 23₁ hugþak *f.* hugþak hér inn.
- 24₂ være *f.* været *FJ.*
- 27₅₋₆ *unecht FJ.*
- 28₂ mælte *f.* mælte hón. — 5 launþ
f. verþlaunþ *FJ.*
- 29₁ eiþ *FJ.*; *fehl* in *R.* — 2, 3, 6 réþ,
ef, ef *f.* réþ hann, ef hann.
- 30₂ ér *FJ.*; *fehl* in *R.* — 7 sem *f.* sem
ek.
- 32₂ hyggr *f.* hyggr ek.
- 34₂ sóð *f.* sá þeir.
- 35₁₋₂ *unecht FJ.*
- 36₅₋₆ Hirþa, haf *f.* hirþa þú, haf þú.
— 8 mont *f.* mundo.
- 41₁ kom *f.* kom þá. — 8 haler *f.* hátt.
FJ. — 8 es *f.* es hón. — 7 hreytte
f. hreytte hón þeim. — 9-10 *unecht FJ.*
- 42₂ sagþe *f.* sagþe hón.
- 43₄ þó *f.* þó hér.
- 44₂ lékosk *f.* léko *FJ.* — 8 tók *f.* tók
hón. — 8 niþja *f.* ok niþja.
- 45_{2, 3, 7, 9} hjó, skapþe, réþ, heljo *f.* hjó
hón *u. s. w.* — 5-8 *unecht Grundtvig.*
— 10 henne ... skulfot *f.* þeyge henne
skulfo *FJ.*
- 46₃₋₄ brá ... þats *f.* þat brá ... es.
— 9-10 *unecht FJ.*
- 47₂ miþjan *f.* unz miþjan. — 3-4 *unecht Grundtvig.* — 9-10 tveim sveinom
... bróþor *f.* tveir sveinar ... bróþer
Bugge.
- 48₇ lifa *f.* lifom *FJ.*
- 49₁ vér — vðrom *f.* vðrom fimm (*oder muss es: Brøþr vðrom fjóðrer (vgl. x. 3) heissen?*). — 4 hoggner *f.* en hoggner.
- 50₂ kono *f.* kona *Svb Eg.* — 7-8 *unecht FJ.* — 9 hel systor *f.* systir heljo *FJ.*
- 51₂₋₃ svelter, mér, es *f.* svelter þú,
mér þat, es þú. — 9-10 *unecht FJ.*
- 52₇ séa *f.* séa ek. — 8 at *f.* at hón.
- 54₂ monk *f.* mon. — 4 brattan *f.* brattara *FJ.* — 5 ér Bugge, *fehl* in *R.* — 8 at *f.* at þú.
- 55₂ hoggom *f.* havgom vér *FJ.* — halfyrkjan *f.* halft yrkjom *FJ.* — 8 mon *f.* mon hann.
- 56₉₋₁₀ *unecht Grundtvig.*
- 57₁ Tóko *f.* Tóko þeir. — 4 of *fehl* in *R.* — 9-10 *unecht Grundtvig.*
- 59₁ þrifo *f.* þrifo þeir. — 5 hlæja nam *f.* hló þá *FJ.* — 7 keppa *f.* keppa hann.
- 60₂ sláa *f.* sláa hann.
- 61₄ íþrótter *f.* íþróttar.
- 62₂ sté *f.* stó hann. — 4 réþ *f.* ok réþ.
6-7 hefr, est *f.* hefr þú, estu.
- 65₂ afkór *f.* afkór ek.
- 66₇ mont *f.* mundo. — 9-10 *unecht FJ.*
- 67₇ mátt *f.* máttu.
- 69₁ (Exte *f.* Exte hón.
- 70₂₋₇ stridde, vilde *f.* stridde hón *u. s. w.*
— 8 vinna *fehl* in *R.*
- 71₁ Lokkaþe *f.* Lokkaþe hón. — 2 lagþe *f.* ok lagþe. — 3 glúpnþot *f.* glúpnþo *FJ.* — 5-10 *unecht FJ.* — 14 ef *f.* ef þú.
- 72₂ skiptet *f.* skiptiz *Grundtvig.* — 4 skar *f.* skar hón. — 8 es *f.* es hann.
- 73₂ monat þik *f.* mun þik minzt *FJ.*
6, 8 ef, es *f.* ef þú, es þú.
- 74₂ slíkt *f.* slíkt at.
- 75_{2, 3} sem, veizt *f.* sem þú, veizt þú.
— 7 þér *f.* þér svá.
- 76₂₋₃ *unecht FJ.* — 6, 9 rétt, veizt *f.* réttu, veiztu.
- 77_{2, 5, 7} es, hefr, lestr *f.* es þú *u. s. w.*

- 78₈ þats *f.* þats menn. — 7 heimsko *f.*
til heimsko *Grðtv.* — 9¹² *unecht FJ.*
— 9, 10, 12 hefr, þats, hefr *f.* hefr þú
(*vis*), þats nú.
79₁ mont *f.* mundu. — 6 þú *fehlt in*
R.
80₈ at *f.* at hann.
81₇ hann *FJ.* *fehlt in R.* — 8 sjölf olle
f. ok sjölf *FJ.*
82₄ kvaþ *f.* kvaþ hann.
83₁₋₂ *unecht FJ.* — 7 hefr *f.* hefr þú.
— 11¹² *unecht FJ.*

- 85₅₋₆ *unecht FJ.* — 10 þýja . . góþra *f.*
þýjar . . góþar *FJ.* — 11¹² *unecht FJ.*
86₁₋₇ Lézk *f.* Léztu. — 9¹⁰ *unecht FJ.*
87₄ hófsk þú *f.* hóstu *FJ.* (hóftu *Munch.*
Vigf.) — 5 þorþosk *f.* þorþosk ér. —
9¹⁰ *unecht FJ.*
88₈ hvert *f.* hvert vart. — 8 vér *f.* er.
89₈ hersar *f.* hersar oss.
91₁ Komtat af *f.* Komtaþu af því. —
3 setter *f.* sötter *FJ.*
95₂ slík *f.* slíkt *FJ.* — 4 sem þaus *f.*
sems *FJ.*

Goprunarhvot.

I.

- 2₁ ér *fehlt in R.* — 9¹² *unecht Bugge.*
3₁ Urþoat *f.* Urþoat iþ. — 4 Høgne
vas *f.* vas H. *FJ.* — 5 mendoþ *f.*
mendoþ iþ. — 7 ef *f.* ef iþ. — 9¹⁰ *un-*
echt Grundtvig.
4₃₋₁₀ *unecht FJ.* (*aus Hamþ.*).
5₁ ballra *Grðtv.*, *Bugge*, *fehlt in R.*
— 4 es *f.* es þú. — 5 aller *fehlt in*
R. *einges. aus Vqls. 3.*
6₃ hefr *f.* hefr þú.
8₁₋₂ *unecht Grðtv.* — 3 Komrat *f.* svá

- komaz *FJ.* (*efr. Lüning*). — 8 at . .
drekka *f.* at öll . . drekker *FJ.*
9₃ gekk *f.* gekk hón.
11₅ þeir *FJ.* *fehlt in R.*
13₇ því *f.* því ek.
14₇ *fehlt in R.* — 8 sono *f.* sonom *Kop.*
ausg.
15₃ es *f.* en(ek) *Kop. ausg.*
16₃ gæfa *f.* gæfak. — 9¹⁰ *unecht Bugge.*
17_{2, 8} es *f.* es þeir.
18₂ hjarta til *f.* til hjarta fló (!) *FJ.*
x. t. mit Bugge.

II.

- 1₄ lát *f.* láttu.
2₂ mæltom vit *f.* vit mæltom. — 5 at
f. at þú. — 8 ór — þín *f.* þín ór
heime *FJ.*
3₂ kosto *f.* kostenn *FJ.* — 7 þrunget
Bugge, *fehlt in R.*
B. 21 *unecht FJ.*

Hampesmól.

- 1 *unecht Bugge.*
 2 *unecht FJ.*
 5₃ mender *f.* mender þú. — beþe *f.* beþ *FJ.*
 6₃ roþnar *f.* ofnar *Bugge.* — valblópe *f.* vólundum *FJ;* *cfr. Goþr. hvot 4₁₀.* — ₇ glýja *f.* glýja þú. — ₈ Gunnarr *f.* G. þér.
 7₁ þóttesk *f.* þóttesk þú. — ₂₋₃ Eitels . . . Erps *f.* Erps . . . Eitels *FJ.*
 8₂ hafþe *f.* hafþe hann. — vilkat *f.* vilkat ek. — ₄ of *fehl in R.* — ₆ tveggja *FJ,* *fehl in R.* — ₇ þú *f.* þú nú. — ₈ fyr *f.* þú at *FJ.*
 9₁ Grætr *f.* grát *FJ.* — ₄ leidda *f.* leiða *Munch.* — ₅₋₆ skalt þú . . . okr *f.* okr skaltu. — ₇ sitjom *f.* es hér sitjom.
 B. 12—17 *unecht FJ.*
 B. 13₂ veita *f.* veita mundo.
 B. 14 *in R vor B. 12, umgest. v. Bugge.*
 B. 15_{1, 6} Drógo, þverþo *f.* Dr. þeir *u. s. v.*
 B. 16₃ goþb. *f.* ok goþb.
 B. 17₈ bíða *f.* bíða *Kop. ausg.*
 11₄ gorpó at *f.* gorpót.
 12₁ jarlar *Bugge, fehl in R.* — ₇ ér *f.* ér monnom. — ₈ jóom *f.* um *FJ.*
 13₇ lét *f.* lét hann.
 14₅ mendak *f.* mendak þá. — ₇ ok *fehl in R.* — á galga festa *f.* festa á galga *FJ.*
 15₃ mæfingroþ *f.* mæfingr *FJ.*
 16₃ megot *f.* mega *Grðtv.* — ₄ hundraþ *f.* hundraþom *Rask.*
 17₄ ór *f.* komeþ ór *FJ.*
 18₁₋₂ *unecht FJ.* — ₇ fótom . . þínom *f.* fotr . . þína *Bugge.* — ₈ sér *f.* sér þú.
 19₁ ræser *FJ, fehl in R.* — ₃ ballr *f.* baldr *FJ.* — ₄ of *fehl in R.* — ₅ ér *f.* ér á *FJ.* — ₇ ísarn *f.* iárn *Sievers.*
 20₁₋₂ *unecht Bugge.* — ₄ es *f.* es þú. — ₆ of kómo *f.* koma *FJ.* — ₇₋₈ hefþer, ef *f.* hefþer þú *u. s. v.*
 21₂ of *fehl in R.* — ₃ bróper *f.* bróper okkarr. = ₄ es *f.* es vit. — ₅ hvárr *f.* varr *FJ.* — víg- *f.* víþ *Rask.* — ₇ guma ens gunnhvata *f.* gume enn gunnhelge *FJ.*
 B. 29 *unecht Hildebr.* — ₁ okr *f.* ykr *Rask.* — ₃ at *f.* at vit.
 22₁ hqfom *f.* hqfom vit. — ₅ fengom *f.* hqfom (*vor tírar*) . . fengot *FJ.* — ₆ þótt *f.* þótt skylem *FJ u.* deyjom *f.* deyjja. — ₇₋₈ ekki | maþr *f.* maþr ekki *FJ.*
 B. 31 *unecht FJ.*

Sólarljóþ.

- 1₄ þann veg *f.* þá gýto *Bugge.*
 2₉ harþlega *f.* harla *FJ.*
 4₂ veitte *f.* veitte hann. — of *ergünzt.* — ₆ es *f.* því hann *FJ.*
 6₈ vaknaþe vegenn *umgest. FJ.*
 7₅₋₆ lifa skal | æf skal æ lifa *x. i.* *mít Bugge.*
 9₅ hví *f.* hver- *Bugge.*
 10₄ meingar *f.* meingar þær.
 12₂ enne *f.* þá.
 16₈ elda *f.* elde *Bugge.*
 25₂ mólur *f.* mála *FJ.*
 26₄ gœla *f.* gal(l)a, hal(l)a *Bugge.* — ₆ kveþa *fehl in den hdschr.*
 27₅ manne hverjom *f.* manna hverr *FJ.* — seinar finna *f.* seint þjóna, sér finna (*þjóna Bugge.*)
 28₁ dugr *f.* þykkir *Bugge.* — ₄ án *f.* a me, ami, a vel (*vil*).
 30₂ víþ sorg *f.* vér hryggver *FJ.*

36₆ fram *f.* framme.

38₆ hug *f.* heim (*vor á*) *FJ.*

43₂ sjónom *f.* á sjónom *Kop. ausg.*

45₆ ek *f.* en ek.

46₂ fœddr ek vas *f.* vas ek fœddr *FJ.*

47₂ vas *f.* vas sú. — *6* mælte goþ *f.* goþ mælte *FJ.*

48₄ munarlauser *f.* einmana, einmana-lauser, munarþarlauser *FJ.* — *6* of *fehlt in den hdschrr.*

54₄ vænge *f.* vænge þeir. — *6* víða *f.* svá víða.

58₂ enar *f.* þær enar. — *6* hengo *f.* hengo þeim.

62₂ fóro *f.* vóro *FJ.* — *6* af *f.* at *FJ.*

66₅ kyn - *f.* kýme - *Munch.*

70₄₋₆ lauten in den *hdschrr.*: lásu onglar helgar bœkr, ok himna skript (*diese x. in einer einz. hdschr.*) yfer hofþe þeim.

75₂ enn mæzte *f.* mestr, meste.

B. 76—80 *unecht FJ.*

B. 79₆ en yngsta Kr. *f.* Kr. en yngsta *FJ.*

B. 80₁ bølve *Bugge*; *fehlt in den handschriften.*

B. 78 *unecht Bugge. Wahrscheinlich ein zusatz des 15. jahrhdts.*

Erläuterungen einiger stellen.

Helga kviða Hundingsbana.

- 1₆ hugumstórr *bedeutet nur: mutig.*
 4₅ nipt Nera, *eine umschreibung der norne. Nere ist sonst unbekannt.*
 5₄ es munúþ föddo == *welche liebe [zu ihrem neugebornen sohne] hegte; cfr. ala sorg u. dergl.*
 6 *Die rede des raben ist beunruhigend; denn gerade die worte vit skolom teiter sind zweideutig.*
 9₃₋₄ alms órr eigtl. == *diener des bogens, ein kriegler. borenn ynþes ljóma == begabt mit der wonne glanz, mit herrlicher wonne; cfr. vito borenn; ítr-borenn mit dat. konnte nicht gesagt werden. — 9 hodd blóþreken == schatz, mit blut erkämpft [durch kampf erobert] (?).*
 10₅ lét ist *parallel mit vas (x. 3).*
 12₈ greime Óþens ist *einfach: Odins zorn, hass (der sich gegen die Hundingsöhne wenden wird).*
 17₈ vas ist *plusquamperfectisch: war geendet.*
 19₈ kattar son == *ein riesensohn; kóttir ist in den þukur ein riesenname. „aber ich habe, Helge, erklärt, dass der sonst untadliche kónig Höpbroddr mir gleich verhasst sei wie ein riese.“*
 21₃ dolga eher v. dolg ntr (*feindschaft*) als v. dolgr.
 24₁ af stundo == *auf der stelle, sogleich.*
 30₇ stagstjórnarr == *„rudertaulenkungspferd“ (E. Jessen), ein pferd, das mit hülfe des stag gelenkt wird.*
 32₅₋₆ þeir sjalfer ist *mit frá Svarens-haugo eng zu verbinden == die leute von Sv., die Granmarssöhne.*
 34₅ sundvörþr == *der -- zu einer bestimmten zeit — eine meerege [hier: Unavágar] beschirmen kann o: Sinfjötla.*
 39₃ kona nicht voc. — 4 skrökr == *gross-prahlerische rede.*
 40₇ sveipviss == *verändertlich, falsch.*
 43₂ unverständlicher vers. *Vielleicht eine anspielung auf das, was in der Völs. cap. 8 (Bugges ausg. s. 97₃₀) erzählt wird: en þar váru inni ölker, ok leynast þar.*
 49₇₋₈ mörr skalf, hvars Mistar meger fóro == *die erde erbebt, wo die söhne des kampfes (cfr. hermeger == die kriegler) rütten.*
 50₄ kómo ist wohl am ehesten præf. inf. (*und stríðlega adv. o: mit harmvollem sinne*). — 7 hugþe == *er hatte betrachtet.*
 51₃₋₄ rakke == *ein ring um den mastbaum, woran die rahe befestigt ist. rakka hirter == schiffe. ok umgefähr == mit.*
 52₇ blásvart == *schwarz wie kohle, rabenschwarz.*
 58₈ sárviðr flugo == *die ‘wundenwesen’ (= valkyrien) flogen (schwebten in der luft).*
 59₈ öger == *ein mann, der in schrecken setzt, ein held (?); das wort ist wohl verderbt.*

Helga kviða Hjörvarþssonar.

- 1 Der vogel ist Fránmarr jarl und was in str. 5 erzählt wird, ist früher geschehen als das, was str. 1—4 mitteilen. Fránmarr ist ein habsüchtiger mann, der vorher bewirkt hat, dass der freunde Atli einen korb bekommen hat, um nachher die ehe zu eignem vorteile zu stande kommen zu lassen.
- 8₇ vǫgnesta v. vǫgnest (= vǫgniste) = schwer (cfr. rögþorn u. dergl.), der schwerer schade = schwer. (Krit. stud. 88.)
- 10₂ heilráðr (das sonst: 'guten rat gebend' bedeutet) hier = der seinen plan bis zum ziele verfolgt. Helge meint: „Du hast vieler könige land verheert, die dir nichts gethan hatten, aber Hróðmarr, der unsere erbschaft besitzt, lässt du ruhig das leben geniessen. Somit sind deine bestimmungen nur halb und hinkend.“
- B. 13₄ eamborger etc., o: panzerschiffe, wie z. b. der Járnbærpe Eiríks jarls.
- B. 22₄ rifja réttu etc. = „deine (krummen) rippen sollen gerade gemacht werden, zwischen meinen händen sollst du flach gedrückt werden.“
- 12₅ hví = „warum“, denn daraus, dass Heðenn allein kommt, schliesst Helge, dass er ein verbannter sei, und fragt nun, warum er es sei.
- 16₈ fiqndom o: mér; Heðenn meint sich selbst.
- 20₆ eða = aber wenn.
- 22₂ hug skalt deila = „du sollst deinen sinn teilen“ d. h. „du sollst gleichmütig sein“ (cfr. skapdeildarmaðr = ein ruhiger, besonnener mensch.)

Volsungakviða en forna.

- 3₇ meþalkafla, metrisch anstössig.
- 14₂ gær á morgon = í gærmorgon, gestern morgen. (Gær f. Ígær cfr. Gær sák grjóte stóro.)
- 18₂ í her = í konungastefno in der vorausgehenden prosa.
- 23₅ vantat vígo = „du konntest den kampf nicht verhindern.“
- 24₅ friðr = friedlich, frieden liebend (verschieden von friðr).
- 25₅ óþle v. óþal = besitzt.
- 35₅₋₆ „wenn nicht die leute des königs mir vor augen kommen werden.“
- 41₅ vals regiert v. bráðer.
- 44₄ hræðogg [harmdogg ist nichts] = leichtentau, blut = valdogg 42₈.
- 45₇ innfjalgr = sich hinein brennend (hat hier active bedeutung; cfr. ausdrücke wie brennandi kaldr, kulda-bruni im heut. isl.).
- 49₈ sigþjóð = kampfvolk o: die Eínherier.

Grípesspó.

- 13₈ vígrisen = durch kampf gehoben = kampfesstolz.
- 15₄ Helge ist Helge Hjörvarþsson; der verf. dieses spätem liedes identifiziert Sigrdrífa - Brynhildr mit Sváfa.
- 22₆ ljót o: æve.

Regensmöl.

- A. 3—4 *enthalten eine anspielung auf Brynhilds unwahre beschuldigung gegen Sigurðr, cfr. Gríp. 47, 48.*
- A. 7₃ nept v. neppr. „Noch wird einmal ein schlimmerer, vernichtenderer kummer (elend) unter den nachkommen eintreten“ (strið bedeutet in der älteren sprache niemals krieg). Nipjar = jofrar óborner (x. 4).
- A. 9₆ fýðor gen. — ₆ hlýra dat.
- B. 2 *setzt etwa folgende genealogie voraus: Hreiðmarr — Lyngheiðr (~ Ey-lime) — dóttir (Hjördis) — Sigurðr.*
- A. 12₆ hrottameiðe regírt v. dyggva.

Fáfnesmöl.

- 5₆ *Diese nach der hds. unverständliche zeile ist hier, zum grössten teil nach Bugge, emendiert; sie soll bedeuten: „Die kinder sind nicht zum laufe schnell“, „es geht eine gute zeit, bis die kinder so gewachsen sind, dass sie laufen können“; hier natürlich nicht buchstäblich zu verstehen.*
- 11 *enthält wohl eine mahnung zur vorsicht und eine anspielung auf den schatz Fáfnirs. Der tod war ja die unausbleibliche folge davon, dass Sigurðr sich des golds bemächtigte; cfr. alt es feigs forað.*
- 12₆ kjösa = durch zaubermittel bewirken, (dass die frauen entbunden werden).
- 16₆ „Ich fand [habe] niemals so viele leute [gefühdet]“, o: dass ich nicht der allerstärkste wäre.
- 21₁ ist einfach: „Du hast mir zwar einen rat gegeben, aber“ u. s. w.
- 23₃ Fáfne dat.
- 27₁ eisköld plur. tant.
- 28—30 *sollten eigentlich unmittelbar nach 26 stehen, so dass der verlust einer str. zwischen dieser und 28 anzunehmen wäre.*
- B. 37₃ folkskár = eigl. der, welcher mit einem heere hervorstürmt.
- B. 40₆ mey ist zweifelsohne Goðrún.
- B. 42₈ ógn kann nichts anderes bedeuten als fluss, wasser (eigl. ein eigenname), dessen glanz (ljóme) = gold.
- B. 43₆ aðra o: Hjalmgunnarr, cfr. Helreið. — felde þúsquampfr.
- B. 44₅₋₆ Wenn der vogel sagt, dass Sigrdrifa niemals ertucken kann, so ist es ein versuch, Sigurðr vom schlafenden weibe fern zu halten.
- B. Sigrðr. 1₇ hræs v. hræs (leiche), under v. und (wunde).

Sigrdrífomöl.

- 1₃ nipt nehme ich hier in genereller bedeutung für weib; dem dagr entspricht nótt, den dags syner (= die männer) nipt (= die frau); das grammatische geschlecht dieser wörter scheint diesen parallelismus hervorgerufen zu haben.
- 2₆ læknes- wohl v. lækne fem. = heilung.
- B. 6₁ sigrúnar sind wörtlich kampff-[nicht: sieg] runen.
- B. 10₆ Die bedeutung? Weder: leggja ár í eld (= die ruder ins feuer legen) noch leggja eld í ár (= feuer in die

- ruder legen, die ruder anzünden (?) scheint passenden sinn zu geben. Könnte ár nicht hier der runenname sein (cfr. Tý und Nauþ B. 6—7)? freilich wird die zeile dadurch nicht verständlicher.
- B. 12, fulla = vollzählige (so dass kein richter fehlt). — 4 vefja u. vífða werden niemals von runen gebraucht, um so öfter aber von processen. Ich zweifle nicht, dass þær (x. 4) nicht auf mál-rúnar (x. 1) geht, sondern auf ein sakar, das in einer vorangehenden strophe gestanden hat. Die streitfragen werden mit hilfe der málrúnar beseitigt.
- B. 13, hugþe = verstand.
- B. 15, und reiþ Hrungrnes ist zu kurz; Hrungrnes bane ist þórr; seine reiþ (wagen) wird öfters genannt. — 8 slepa Óþins wagen, cfr. Kjalarr, es kjalka drók, *Grimm*. B. 49.
- B. 16, ulfs = Fenresult?; 4 arnar = Hraesvelg?; 8 brúar = Bifrastar?
- 5, haf . . í hug = wünsche.
- 7, frændr, *Sigrðrifa* meint Gunnarr und die anderen Nibelungen.
- 8, eiþ: Sie meint den eid, den *Sigurþr* ihr selbst bald darauf ablegt.

- 9, 2 eine anspielung auf einen dingstreit, der nach einer uns sonst unbekannten fassung der sage den tod *Sigurþs* veranlasst hat.
- 10, forðæpa: sie meint *Grimldr*.
- 11, 3 fagrar . . brúþr: gemeint ist *Goþrún*. — 4 síðar silfrs = die Sife des silbers, die göttinnen des silbers = die frauen.
- 12 eine anspielung auf denselben streit wie in str. 9?
- 14 cfr. 10, 11. — 3 flærþarstafer = flærþ = falschheit.
- 16, varðdrope, eigl. ein sohn einer freien frau und eines verbannten; gemeint ist *Gottormr*, *Sigurþs* mörder, der „nicht zu *Gjúkis* geschlecht gehörte“ (*Hyndl*. 27), o: er war nicht ein sohn *Gjúkis*. — 6 bautenn = getölet.
- 17 Wenn S. sagt, dass „die grosse feindschaft [bereits] begonnen“ habe, meint sie nur, dass die erste veranlassung zum streite [die begegnung der *Sigrðrifa*-*Brynhild* und *Sigurþs*] bereits da sei. Der schluss des gedichts, etwa zwei strophen, in dem *Sigurþs* und *Sigrðrifa*s verlobung gestanden hat, fehlt.

Sigurþarkvípa en meire.

- 1—2 handeln vom ritte *Sigurþs* in Gunnars gestalt durch die waberlohe.
- 1, fylkes o: Gunnars.
- 2, metrisch unrichtig und unverständlich.
- 3 eine replik v. *Brynhildr*.
- 4 andspjall = gespräch (o: mit *Brynhildr*).
- 7, heiptar = aus zorn (so Gering richtig).
- 9, at ist nicht in af zu verbessern. — 7-8 Die [gebrochenen] eide werden den kriegerischen [o: Gunnarr u. Høgne] widerstand leisten, sie vernichten. vípa v. víþ (= gegen) hat nichts mit vinna (überwinden) zu thun.

- 18, sá o: *Sigurþr*. — 5 es o: *Gjúke*.
- 17, í þorve (v. þorr) = auf dem baume. — 7 ey verb. mit sggþ: „was sie beide unablässig sagten.“
- 18, „mir ist leid angethan.“ — 8 láta = sterben.
- 19, beidde = hatte gewünscht.
- 22, 3-4 cfr. Sazo *grammat.*: „Siquidem icturi fedus ueteres uestigia sua mului sanguinis aspersione perfundere consuuerant, amioiciarum pignus alterni cruoris commercio firmaturi“ (p. 23 ed. Holder).
- 24, brugþenn golle = „mit gold (o: gold-draht) umwickelt (o: an dem griff).“

Goðrúnarkviða.

I.

- 4₈ forspell = schade o: verlust.
 6₈ sunnan lands = im süden o: in den Süßrind (Deutschland).
 9₇ kvón ist wohl dative; ein acc. muss aber zu skreyta gedacht werden.
 13₈ venge (= bolstr 15₈) = küssen.
 21₁₋₂ „So verwüetet ihr das land im Hinblick auf die leute (einwohner) o: „so tötet ihr die besten leute des landes.“
 23₈ málrúnar gaf, hier in übertragener bedeutung: „veranlasste, dass du zu sprechen beganst.“

24₇₋₈ „Jede wolle des schlimmen schicksals treibt dich“, stets wirst du vom üblen schicksale getrieben, um unglück zu stiften.

26_{3, 4} ormbæps eldr (feuer des schlangenthettes) ist eine ungewöhnliche umschreibung des goldes; denn ormbæpr ist an und für sich = gold. — 7 þeirar sýnar muss hier gen. causae sein, „wegen dieses anblicks (habe ich stets mich gefürchtet).“

Sigurðarkviða en skamma.

- 1₈ eljontrekn = durch anhaltende kraft tapfer.
 3₈ ok (ungef. = es) vega kunne = der die wege (zu Brynhildr) kannte. — 7₈ „er (Sigurðr) besass sie (in wirklichkeit), wenn er sie nur in seinem besitz halten gekonnt hätte.“
 5₇₋₈ „grausame schicksalsgöttinnen traten zwischen sie, trennten sie.“
 6₃ qrt = schnell und übereilt. — 8 svelte o: Sigurðr, „oder S. soll sterben.“
 8₃ ísa ok jókla ist sicher acc. plur., obj. zu gengr; das gedicht ist grönländisch.
 9₁₋₂ o: Geng vón (= ich bin beraubt) beggja, vilja ok vers.
 12₅₋₈ „Wenn der sohn (eines getöteten) nicht mehr da ist, wird es leichter, andere verwandte zu versöhnen.“
 14₈ títt = ansprechend, lieb. — 8 kváner hier von einer [seiner] frau.
 22₇ kynbirtr, part. perf. v. birta mit dem verstärkten kyn zusammengesetzt. Lex. poet. birtir = skyggðr.
 26₃ fírrask = fliehen.
 29₈ vq = vrq (?) „ecke“.

34₅₋₆ „Ich wurde nicht allzuviel gezwungen oder gedrückt, d. h. ich lebte frei und frank“ (Bugge).

35₈ þoríge, hier ist þort adj. (nicht subst.).

42₁ At þvíge = Nach diesen vorgängen (tragischen begebenheiten) nicht. — 2 kona o: Goðrún; þunngæpr = schwach (weiblich zart, nicht valkyrienwild). — 3 annattar o: Brynhilds.

49₈ ýmser o: zu verschiedenen zeiten.

49₈ minne = erinnerungszeichen, -geschenke. því = damit.

50₁₋₄ Anfangs schwiegen sie alle, aber nur einen augenblick; sofort antworteten sie alle wie ein mann.

52₄ „wenn ihr endlich den natürlichen tod sterbt.“ — 7₈ unverstänlich; überneit s. Müllenhoff DAY 283.

60₈ grymer unverstänlich.

69₃ hlunnblik v. zweifelhafter bedeutung (s. Gerings glossar). — hringa litkøp = der schwerer röter, app. zu hónom (v. I).

71₅ ómon = stimme.

Helreið Brynhildar.

- 2, valland = schlachtenland (anspielung auf Brynhildr-Sigdrífis beteiligung an kämpfen). — 3 hvarfúss darf nicht als hvarfúss aufgefasst werden; es bedeutet: überall und nach allem begehrtlich = unbeständig, wankelmütig.
- 7, es, dat.; 4 tǫfja = helfen.
- 8, átta systra, sie waren nur acht; anders kann der text unmöglich aufgefasst werden. — 9 Brynhildr wurde wirklich hiernach mit dem jungen bruder Auðas verlobt, aber er fiel bald danach, doch als sieger, im kampfe mit Hfálmgunnarr.
- 11, hrotgarmr víðar = des baumes (wal-des) rauschender (knisternder, hrot cfr. das verbum hrjóta, hraut) hund = das auflodernde feuer.
- 12, Dana zweifelhaft ob xu víkingr oder zu verþungo gehörend, doch scheint es besser mit dem letzteren verbunden werden zu müssen.
- 15, 4 víð ofstríð . . . fœþask = unter drückendem kummer, sorge leben (nicht: geboren werden). — 8 gýgjar kyn = gýgr.

Goðrúnarkviða en forna.

II.

- 2, hq̄som v. hq̄ss = grau; hq̄s dýr = graue tiere ǝ: wölfe; cfr. namen wie gráðýre, grábeinn und ausdrücke wie ulfr enn hq̄sve (u. hq̄sver); wie bezeichnend ist der gegensatz zwischen wölfen und hirschen!
- 4, vegq̄ndom = den mörðern ǝ: Sigurðs.
- 5, eigendr ǝ: Sigurðr allein; plur. = sing. vielfach von personen, auch in den skaldengedichten.
- 8, á suprvege = im süden (in Deutschland); cfr. 7, 6: „jenseits des meeres.“ Der verfasser dieses gedichtes kann sich kein objectives bild von der sage und den begebenheiten machen.
- 9, dunkel und vielleicht verderbt. — 8 an = heldr an; viter gewiss von vita (nicht v. vitja).
- 12, 5-8 „þóttomk qllo betra, ef ulfar léto“ etc. ǝ: es dachte mich viel besser, dass die wölfe mich verzehrten. 9-10 sind entweder interpoliert oder der rest von einer sonst verlorenen strophe; birkinn bedeutet unter allen umständen „mit abgeschälter rinde“.
- 15, rekka búna = „gerüstete helden“ ǝ: hjordrótt, hjalmdrótt, wie es sofort erklärt wird. rekkar Húna konnte niemand sagen, wohl aber Hálfis (oder einer andern bestimmten person) rekkar.
- 17, hyggjo þrungen = im sinne kummervoll, geht auf ek (værak). — 7 þrágjarnlega (v. þrá, fem.) = vor sehnsucht eifrig ǝ: von grosser sehnsucht (nach Goðrún) getrieben; so auch 32, 8.
- 20, langbarðs = des langbärtigen ǝ: Atli (Lünig, Symons Beitr. III, 238). — 10 steypa = herabfallend (v. helmen, die vorn über das antlitz niederfallen und dieses decken, visirhelme, cfr. Lünig), v. steypa eigtl. = niederstürzen.
- 22, 5 „es war verstärkt mit.“
- 23, stafer = runenzeichen oder vielmehr magische figuren. — 8 roþner = blutgefärbte; cfr. Egilssaga (1886-8) 134 17-8. — 5-8 sind wegen mangelnder kenntnis des aberglaubens der alten dunkel.

24₈ blótnar = „von geopfertem tieren“
ist das einzig richtige. — ₈ því dat.
instr. = damit.

25₁₋₄; der 1. und 3., der 2. und 4. vers
gehören zusammen. „Aber da vergass
ich des fürsten (Sigurðs) leid, als ich
den trank im saale bekommen hatte.“

26₈ jöfurr = Hljófr (z. 6), aber wer
ist dieser?

33₂ lífshvotr = im leben rasch, ener-
gisch.

39₂ norner = diser = traumweiber. —

₈ vilsinnes spó = durch eine weis-
sagung von mühe und elend. — ₄ „Ich
möchte wünschen, dass die nicht in
erfüllung ginge.“

44₂ soeing = opfer. — ₈ hvítungar =
„weisse tiere“, unsicher welche. —
₅ feiger, hier vom dichter gebraucht,
weil die 'weisköpfe' (hvítungar) die
jungen söhne Atlis bedeuten. — ₈ drótt
o: mon.

45₈ þrágjörn (von þrá ntr.) = hart-
näckig.

Goprunarkviða.

III.

3₈ knættet = nicht gekannt hätte. | 4₈ spekjör = friedliches gespräch.

Oddrunargrátr.

7₄ „deren vater Hognes mörder (o: Vil-
mundr 5₈) war.“

15₈ valmey = valkyrjo.

27₃₋₄ „wie die säulen von dem kummer
(Gunnar) meldeten.“ Die (frühere)
lesart: gullo ist vom schreiber selbst
am rande in málto verändert.

31₇₋₈ sind worte Oddrúns, nicht des
dichters. „jetzt ist mein (klagen =)

kummer vorbei;“ „ich fühle die sorge
nicht mehr so bitter (wie früher), die
zeit hat sie gemildert, aber die er-
innerung ist noch da.“ Das ist der
sinn. Diese zeilen haben, aber mit
unrecht, veranlasst, dass das gedicht
den namen: Oddrunargrátr erhalten
hat. Besser wäre Oddrunarkviða oder
dergl.

Atlakviða.

1₇ arengreyper = den herd umfassend,
umgebend.

12₈ gunnhvata appos. zu landrögne
(= Gunnar) und Högne. Meine con-
jectur (ok Högna) wird durch gunn-
hvata (acc. pl.) gestützt, und dies
ist ganz gewiss das ursprüngliche
wegen des angestrebten parallelismus

und gegensatzes zwischen diesem worte
und grátendr. Das handschriftliche
Húna ist sinnlos.

14₈ ist unverständlich, doch ist líp-
skjalfar sicher = Hlípskjalfar, aber
dann ist die 1. z. verderbt; die vor-
geschlagene verbesserung (Höll st. Land
Vigfússon) ist sehr ansprechend.

- 16₇₋₁₀ sind unverständlich, da sie anderswoher genommen sind und ohne Zusammenhang dastehen.
- 17₇ rosmofjöll etc., s. Bugge, Arkiv f. nord. fil. I, 11 fg.
- 23₃ kumla meiðr = der baum der kriegsinsignien. Kumlasmíðr kann durchaus nicht das richtige sein, da eine solche umschreibung ziemlich niedrig und unwürdig wäre.
- 29₃ eyrskár = die erde betretend; - skár bedeutet gerade: betretend od. fortschreitend (act.); so auch in her-, folk-, vig-, hregg-, nið-, orð- skár etc.
- 30₄ ist mir unverständlich; verderbt für: at reifa grundrögnæ (= um den könig zu erheilen)? — Auch die zweite halbstr. ist nicht ganz klar. Hier soll nur bemerkt werden, dass gnadda knaben bedeutet, vfr. gnad in einem schwedisch. dialekt (Degersforsmålet). (gnadda Goðrúnar = die brüder Goðrúns?) Þiggja scheint hier zu bedeuten: gelage feiern, trank erhalten.
- 36₈ fjarghús = das haus des lebens = körper.
- 39₄ myrkviðe, die waldbewachsene heiðr (29₈).

Atlamól en grænlensko.

- 21₂ „Das war das schicksal der fürsten, dass sie (bald) sterben sollten.“
- 5₉ hugþo, subj. ist die Gjukungen.
- 6 Nach dieser str. fehlt eine (?) str., worin Gunnarr eingeladen wird. — 6 kapps (adv.) = sehr.
- 9₈ orð stafa = die worte, die die buchstaben ausmachen.
- 18₃ „Da wird ein gewaltiger streit sich erheben.“
- 20₇₋₈ Der sinn: „sie sagte, dass die reise auf zweifache weise (eine unglückliche sowohl als eine glückliche) ausfallen könnte“.
- 24₃ vart = schlecht o: in trauerkleidern.
- 26₁ Lito ist das einzig richtige.
- 29 Der eid Vinges ist zweideutig, indem dieser nicht mik, sondern hann (x. 5) sagt.
- 32₉ hyrfe ist 3. pers. sing.; der ausdrück ist unpersönl.
- 39₁ „Das kann man da wahrlich nicht (kaum, illa = varla) an ihnen sehen“ (spöttisch).
- 42₈ mun ist dat. „mun fleira = multo plus.“
- 48₃ litask (nicht lítask) = sich umsehen.
- 51₅ systrungo von systrunga (nicht systrung fem., das wohl niemals existiert hat).
- 54₄ brattara (R) kann nicht richtig sein, denn Högne hat wirklich niemals schlechteres erlitten.
- 55₈ „Lasst uns den taugenichts (den, der nur die halbe arbeit machen kann) töten.“
- 56₄ rí = querbalken (im hause). — 6 vigs der kampf zwischen den Gjukungen und Atli; gen. causae. — 6 váss = (seine) mühevollen, unreinlichen arbeit.
- 68₈ kröpp = falsch (eigtl.: schwierig zu behandeln).
- 70₃ laga (v. lögr) = brauen. drykkjo ist gen. = 5 stórhugóð = deren plan gross ist, die grosse thaten auszuführen im sinne hat.
- 72₉ kappsvinna = die energische.
- 74₅ morgen (nicht: heute morgen) = eines morgens; „es war eines morgens, da du mir“ u. s. w.
- 87₄ hófsk = du erhöhst dich, du warst (doch) viel stolzer und leidenschaftlicher (als ich).
- 91₃ setja sök = litem componere.
- 95₇ þrámsæle = häufige rede (von etw).

Goðrúnarhvöt.

I.

7₃ skemma = vorratshaus.

8₅ geirnjǫfr = „ich“ (Hamper).

18₅ Der schluss fehlt, denn „II“ kann unmöglich urspr. zu Goðr. hvöt gehört haben. Es ist sinnlos, dass Goð-

run so leidenschaftlich den Sigurðr ruft, als ob er vor kurzer zeit gestorben wäre, und es ist noch sinnloser, dass sie von einem scheiterhaufen (viele jahre später) spricht.

II.

3₈ þolvafult = kummervolles, unglückliches.

B. 21₁ Jarlar = leute im allgem., so in der poesie sehr oft.

Hampesmöl.

4₈ viðr = ein baum (nicht: wald).

5₃ hugomstórr = mutig. — 4 dǫð = that, handlung.

6₃ valblóð = des getöleten (Sigurðs) blut.

8₇₋₈ „was willst du, Goðrún, von uns verlangen, das du vor thränen nicht aussprechen kannst?“ — Zwischen str. 8 und 9 fehlen wahrscheinlich einige stropfen.

10₇ húnlenzkom. Da Goðrún früher der Hunnen königin war, denkt sich der dichter, dass sie noch im besitze hunnischer pferde sei, die sie ihren söhnen gegeben hat.

B. 12—17 sind offenbar aus einem parallelgedichte, vielleicht aus einem Hampesmöl en yngre.

B. 12₃ jarpskamr = „der kleine braune“ (der kleine Erpr).

13₃ unverständlich (bryngo etwa fehler für brynjo? „der held verlangte nicht einmal seinen panzer, sondern den wein; so unerschrocken war er?“).

15₃ u. 16₁₋₃ schwer zu deuten (s. Bugge in der Zeitschr. f. deut. Phil. VII, 22—3).

19₃ regenkunnegr = goðkunnegr = von göttlicher herkunft (sfr. K Gislason in Aarbøger 1881, 209—10).

20₄ „da du den sack öffnelest o: da du solche worte sprachst.“ Diese worte von Sorle fehlen, wie überhaupt der schluss des gedichtes sehr fragmentarisch ist. — 10 es (2) o: vant.

21₈ hvárr enn vígfroekne íst appostion zu vér in garþomk (x. 8): „wir beide, kampftapfere leute.“

Sólarljóð.

1₃ kind ist acc.

9 Vor dieser strophe scheint etwas zu fehlen.

21₃ þeir o: Vígfloir und die seinen.

25₃ dróttens mólur app. zu díser, „die freundinnen des gottes“.

26₁₋₃ v(erk) und u(nnet) bilden die alliteration.

30₂ við sorg = *voll von kummer.*

32₈ sjau: 1—8, 9, 10—14, 15—18, 19—26, 27—29, 30—31 (?).

38₄₋₆ Heljar meyjar buðu hug hrolla mér á hverjo kveldi = „*die dienerinnen der Hel boten (machten), dass mir das herz an jedem abend schauderte.*“

39₂ dynheimar = *welt des tosens, des tosenden sturmes, die luft.*

42₄ gylfar, von *zweifelhafter bedeutung*; „*der brausende*“ (Bugge).

43₂ sjónum (*voxu skjálfande*), mit (*bebenden, furchtsamen*) *augen.*

46₂ Vánar stjarna = *der stern der (guten) hoffnung.*

48₄ munarlauser = *freude- und liebe-los.* — ₆ skyle o: vesa (*sich bei jemand aufhalten*).

50₁ Hqrundar hungur = *fleischliche lust.*
57₂ vqtn acc.

B. 76—80, von *sehr dunklem inhalte*, können unmöglich ursprünglich zu Sólarljóþ gehört haben. Str. 75 ist offenbar der schluss des eigentlichen gedichtes. Daran schliessen sich 76—7 vortrefflich.

B. 78 ist, wie Bugge bereits gesehen hat, eine spätere zudichtung des 15. jahrhunderts. Die str. fehlt in mehreren handschriften; Sólarljóðs, sing., beweist auch die *unechtheit* (cfr. Sólarljóþ plur. str. 76), ebenso auch der höchst auffallende ausdruck: Sólarljóðs saga.

Namenverzeichnis.

A.

Agnarr, *Aufas bruder* 44. 63 *cfr.* 64.
 Alfaþer, *Öþin* 5.
 Alfhildr, *königin* 8.
 Alfr, *sohn Hjalpreks* 25. 67 (?).
 Alfr, *sohn Hrópmars* 13. 14.
 Alfr, *sohn Hundings* 2. 17.
 Alfr enn gamle (*der alte*) 7.
 Álof, *tochter Fránmars* 8. 9.
 Alsviþr (*Alhweis*), *ein pferd* 45.
 Andvarafors, *ein wasserfall* 33.
 Andvaranautr, *ein ring* 34. 65.
 Andvare, *ein xverg* 33.
 Arasteinn (*adlerstein, eigennamen*?) 2.
 Árvakr (*Früh-wach*) *ein pferd* 45.
 Atle Buþlason 48. 53. 58. 59. 61.
 65. 68. 70—2. 74—6. 78—80. 81.
 82. 84. 86—93. 95. 98.
 Atle Hringsson 7.
 Atle, *sohn Íþmunds* 8 (o: 8—12). 12.
 Auþa 44. 63. 64.

B.

Baugregenn (*ringgott*) 106.
 Beite 88.
 Bera s. Kostbera.
 Bikke 61. 78. 94.
 Bilrøst 39.
 Bjúgvör 108.
 Blindr enn þolvise 15.
 Borghildr, *frau Sigmunds* 1. 15. 24—5.
 Borgný, *tochter Heiþreks* 72—3.
 Borgundar 78.
 Bragalundr 17.
 Brage, *der gott* 45.
 Brage, *sohn Hognes* 19.
 Brálundr 1. 15.
 Brandey 3.
 Brávøllr 5.

Brimer, *ein schwert* 45.
 Brunavágar 16.
 Brynhildr Buþladóttir 29. 30.
 31. 48—50. 53—4. 56—58. 63. 65.
 68. 74.
 Buþle, *vater Atlis und Brynhilds* 29.
 49. 53—4. 56—7. 61—3. 68. 71.
 86—88. 90. 92.
 Buþlungar 81.

D.

Dagr, *sohn Hognes* 19—21.
 Daner, *die Dänen* 64. 67.
 Danmørk, *Dänemark* 25. 54. 67.
 Danparstaþer 77.
 Dvalenn, *ein xverg* 38.

E.

Eitell, *sohn Atles* 65. 81. 98.
 Erpr, *sohn Atles* 65. 81. 98.
 Erpr, *sohn Jónakrs* 94. 98. 100.
 Eyjolfr, *sohn Hundings* 2. 17.
 Eylimafjörþr, *Limfjord* 82.
 Eylime, *ein fürst* 10. 12. 13. 14. 25.
 27. 35.
 Eymóþr, *ein fürst* 67.

F.

Fáfner, *der drache* 27. 34. 35. 37—42.
 50. 64. 74.
 Fáfnesarfr, *das gold Fáfners* 65.
 Féggjarn (*Habsüchtig*) 106.
 Fengr (*Gewinnst*), *Öþin* 36.
 Fjón, *Fünen* 67.
 Fjølner (*Viehweisend*), *Öþin* 56.
 Fjórner, *ein diener Gunnars* 77.
 Fjørsungar 20.
 Fjóturlundr 20. 21.
 Frakland 24. 25. 42.

Fránmarr, *jarl Sváfners* 8. 9.
 Frekasteinn (*wolfstein*) 6. 7. 14. 18.
 19. 20.
 Freyja 73.
 Freyr 57.
 Frigg 73.

G.

Geirmundr, *fürst in Hlésey* 75.
 Geiter, *ein wächter Gripe's* 26.
 Gjaflaug, *schwester Gjúks* 51.
 Gjúke, *der Burgundenkönig* 27. 29. 31.
 32. 42. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54.
 58. 63. 64. 65. 70. 71. 72. 74—6.
 82. 87. 93. 95. 97. 99.
 Gjúke, *sohn Hognes* 65.
 Gjúkungar 58. 65.
 Glaseslundr 8.
 Glaumr (*Lärmen*), *pferd Atles* 80.
 Glaumvqr, *frau Gunnars* 65. 82. 84.
 85.
 Glævaldr 106.
 Gnipalundr 4. 5. 7.
 Gnitaheipr 27. 35. 37. 77.
 Gollrond, *tochter Gjúkes* 52. 53.
 Gotar 30. 49. 79. 94. 99. 100.
 Gottormr, *halbbruder Gunnars und Hognes* 32. 48. 56—7. 66.
 Gopmundr, *sohn Granmars* 4—6.
 17—20.
 Goprún Gjúkadóttir 30. 31. 32.
 48—55. 57. 60—2. 64—66. 68.
 70—2. 75. 76. 80. 81. 87—98.
 Gopþjóþ 64. 95. 96.
 Gramr, *das schwert Sigurþs* 35. 40.
 43. 57. 66.
 Grane, *das pferd Sigurþs* 5. 26. 27.
 32. 42. 45. 48. 53. 59. 64. 74.
 Granmarr, *ein fürst* 3. 6. 17. 18.
 19. 20.
 Grímildr, *frau Gjúkes* 30. 32. 67—9.
 74. 90. 91.
 Griper, *onkel Sigurþs* 25—32.
 Gullner, *ein riese (?)* 6.
 Gungner, *speer Óþins* 45.
 Gunnarr Gjúkason 30—32. 48—50.

53. 55—60. 65—7. 69. 71—4. 76—80.
 81—2. 84—5. 88—9. 94. 96. 97.
 Gunnr, *valkyrie* 16.
 Gustr, *ein xwerg* 33.
 Guþ- s. Gopþ-.

H.

Haddingjaland 68.
 Hagall, *ein fürst* 15. 16.
 Halfdanr, *ein fürst, vater Káras* 24.
 Hamall, *sohn Hagals* 15. 16.
 Hamper, *sohn Jónaks und Goprúns*
 94. 96. 97. 99. 100.
 Hatafjqrþr 10.
 Hate, *ein riese* 10—12.
 Heimer, *in Hlymdaler* 28—30.
 Heiþdraupner 45.
 Heiþrekr, *ein könig* 72.
 Hel 88. 104. 107.
 Helge haddingjaskate 24.
 Hege Hundingsbane, *sohn Sig-*
munds 1—7. 15—24. 27.
 Helge Hjorvarþsson 9—15.
 Hemmingr, *sohn Hundings* 15.
 Herborg, *Hunnenkönigin* 51.
 Herjann, *Óþin* 53.
 Herkja, *dirne Atles* 71—2.
 Hervarþr, *sohn Hundings* 17.
 Heþenn, *sohn Hjorvarþs* 8. 13—15.
 Heþensey 3.
 Hildir, *tochter Hognes* 19.
 Hildir = Brynhildir 63.
 Himenvangar 2.
 Hindarfjall 42.
 Hjalle, *diener Atles* 79. 88. 89.
 Hjalgunnarr, *ein fürst* 43. 44. 64.
 Hjalprekr, *ein fürst* 25. 32. 35. 37.
 Hjördis, *tochter Eyþimes* 25. 26.
 Hjörleifr, *ein fürst* 3.
 Hjorvarþr, *ein fürst* 8—10. 13—15.
 Hjorvarþr, *sohn Hundings* 2. 17.
 Hlébjörg 19.
 Hlésey 16. 75.
 Hlymdaler 63.
 Hlqþvarþr, *ein fürst* 11.
 Hlqþver 68.

Hniflungar 6. 87. 95.
 Hniflungr, *sohn Hognes* 91.
 Hnikarr (*der stösser*), *Öþin* 36.
 Hókon 54. 67.
 Hómundr, *sohn Sigmunds* 24.
 Hótún 2. 4.
 Hóvarþr, *sohn Hundings* 2.
 Hoddrofnar 45.
 Hreiþmarr, *vater Regens etc.* 32—4.
 Hrímgæþr, *eine riesin* 10—12.
 Hringr, *ein fürst* 7.
 Hringstaþr 2. 7.
 Hringstöþ 2.
 Hrollaugr 19.
 Hroþr, *Öþin* 45.
 Hrotte, *ein schwert* 42.
 Hróþmarr, *ein fürst* 9. 10. 13.
 Hróþrglǫþ (?) 99.
 Hrungr, *ein riese* 45.
 Humlungr, *sohn Hjórvarfs* 8.
 Húaland 73.
 Húar 76—81. 95.
 Hundingr, *ein fürst* 2. 15—17. 22.
 25. 27. 35. 37.
 Hundland 15.
 Húnkonungar 94.
 Húnmǫrk 78.
 Hymlingr, *sohn Hjórvarfs* 8.
 Høner 33.
 Høgne, *ein fürst, vater Sigrúns* 3. 7.
 16—19. 23. 24.
 Høgne 16. 73. (*verschied.*)
 Høgne Gjúkason 30. 32. 48. 49. 56.
 59. 65—67. 69. 71—72. 75. 77—9.
 82—86. 88. 89. 92. 94. 97.
 Hóþbroddr, *sohn Granmars* 3. 5—7.
 17—20.

I.

Imp, *eine riesin* 6.
 Ísungr, *ein fürst (?)* 3.
 Íþmundr, *ein jarl* 8.

J.

Jarizleifr, *ein fürst* 67.
 Jarizskárr, *ein fürst* 67.

Jónakr, *ein fürst* 61. 94. 96. 99.
 Jörmonrekr, *könig Ermenrik* 61.
 94. 95. 97. 99.

K.

Kára, *tochter Halfdāns* 24.
 Kíarr, *ein fürst* 77.
 Knéfræþr, *bote Atles* 65. 76.
 Kolga (*kalt*), *weile* 4.
 Kostbera, *auch Bera, frau Hognes*
 65. 82. 83. 84. 87.
 Kreppvǫr 108.

L.

Langbarþr (*langbärtig*), *Atle* 67.
 Leiptr, *ein fluss (?)* 21.
 Listvǫr 108.
 Lofnheiþr, *tochter Hreiþmars* 34.
 Logafjöll (*flammengebirge*) 2. 17.
 Loke 33. 34.
 Løþenn, *ein riese* 12.
 Lyngheiþr, *tochter Hreiþmars* 34.
 Lyngve, *ein fürst, sohn Hundings* 37.

M.

Málner (*mit gebisse ausgerüstet*), *ein*
pferd 7.
 Mist, *eine valkyrie* 6.
 Mímer 45.
 Móensheimar 6. 20.
 Mornaland 72.
 Mýlner (*gebildet v. máll = maul*), *ein*
pferd 7.
 Myrkviþr (*schwarzwald*) 7. 77.

N.

Naup (*not*), *eine rune* (N) 44.
 Nere 1.
 Niflungar 50. 65. 77—9.
 Njörþr 108.
 Nóreggr, *Norwegen* 13.

O.

Oddrún, *schwester Atles* 61. 65. 72—3.
 76.
 Óðinn, *ein zwerg, Andvares vater* 33.

Orkningr 85.
 Óskópner (*nicht-geschaffen*), *die insel*
Vígríðr 39.
 Otr, *sohn Hreiðmars* 33. 34.
 Óþenn 2. 20. 21. 22. 23. 24. 33. 34.
 43. 44. 64. 108.

R.

Randvér, *sohn Jormonrekks* 94.
 Ráðný 102.
 Ráðveig 108.
 Regenn, *sohn Hreiðmars* 27. 32—7.
 39—42. 48.
 Regenþing 7.
 Rín, *der Rhein* 35. 48. 56. 78—9.
 Ríðell, *ein schwert* 40.
 Rón, *meeresgöttin* 4. 11. 33.
 Rogheimr 15.
 Rýgjardalr 103.
 Rævell, *ein seekönig* 35.
 Røðolstjöll (*sonnengebirge*) 15.
 Røðolsveller (*sonnenfeld*) 9.

S.

Salgófner, *ein hahn* 24.
 Saxe, *ein könig* 71.
 Sevafjöll 19—23.
 Sigarr (*krieger*), *ein fürst* 16. 67.
 Sigarsholmr, *eine insel* 10.
 Sigarsveller, -völlr, *ein feld* 2.
 13. 14.
 Siggeirr, *ein fürst* 5. 67.
 Sigmundr, *sohn Sigurðs* 69.
 Sigmundr, *sohn Völsungs* 1. 2. 15.
 17. 18. 19. 24. 25. 26. 35. 37. 38.
 43. 59. 67. 100.
 Sigdrífa, (= Brynhildr) 42—4.
 46.
 Sigrlinn, *tochter Sváfners* 8. 9. 14.
 Sigrún, *tochter Hognes* 4. 7. 16—24.
 Sigtýr, *Óþin* 80.
 Sigurðr Fáfnasbane Sigmundar-
 son 25—32. 33—43. 46. 48—57.
 61—7. 69. 74. 93—97.
 Sinfjötla, *sohn Sigmunds* 2. 4—6.
 19. 20. 24—25. 100.

Sinrjóð, *königin* 8.
 Skartheppenn 102.
 Skatalundr 64.
 Sleipner, *Óþins pferð* 45.
 Snæfjöll (*schnneegebirge*) 2.
 Snævarr, *sohn Hognes* 65. 85.
 Sógones 5.
 Sogn 6.
 Sólarr, *sohn Hognes* 65. 85.
 Sólafjöll (*sonnengebirge*) 2.
 Sólheimar (*sonnenwelt*) 6.
 Sólkatla 108.
 Sparsensheiðr 7.
 Spurvitrer (*spornwolf, schnell-lau-
 fend*), *ein pferð* 7.
 Stafnsnes 3.
 Starkaþr 17. 19.
 Styrkleifar (*kampskluft*) 19.
 Sunnmenn = Þýðversker menn
 71.
 Surtr 39.
 Sváfa, *Eylímes tochter* 10. 12—15.
 Sváfaland (*Schwabenland*) 9.
 Sváfafjör 102.
 Sváfner, *ein fürst* 8. 9.
 Sváfr 108.
 Sváfrloge 108.
 Svanhildr, *tochter Sigurðs* 60. 61.
 65. 94—97.
 Svarensaugr 4. 17.
 Svegjoðr (*biegsam, schmeidig*), *ein
 pferð* 6.
 Svipoðr (*schnell*), *ein pferð* 6.
 Sæmorn, *ein fluss* 9.
 Særeiðr, *königin* 8.
 Sævalde 102.
 Sorle enn góðráða 103.
 Sorle, *sohn Jónakrs* 94. 98—100.

T.

Trönueyrr 3.
 Týr, *eine rune (T)* 44.

U.

Ullr, *ein ase* 80.
 Unavágar 4.
 Unnarr 102.

V.

Valbjörg 69.
 Valdarr, *ein Dänenfürst* 67.
 Valhøll 22.
 Vandelsvó 21.
 Varensey 5.
 Varensfjörðr 4.
 Varensvík 11.
 Vaðgelmer, *ein fluss* 33.
 Vébope 102.
 Víglær, *ein pferd* 21.
 Vígdalar 21.
 Vígdvalenn 108.
 Vígólfr 108.
 Vilmundr 72—3.
 Vinbjörg 69.
 Vinge, *ein bote Atles* 65. 82. 85. 86.
 Vingskornar, *ein pferd* 42.
 Viðrer, *Opin* 2.

Völsungar 7. 15. 18. 19. 54 (*sing.*).
 56 (*sing.*).

Völsungr, *vater Sigmunds* 15. 24. 36.

Y.

Yggr (*Furchtbar*), *Opin* 42.
 Ylfingar 1. 5. 6. 15. 16. 17. 23.
 Yngve 7. 35.
 Yngve Hringsson 7.

P.

Þjóðmarr 71.
 Þjóðprekr, *Dietrich* 65. 71.
 Þölley 12.
 Þóra, *tochter Hólkons* 54. 67.
 Þórsnæs 5.
 Þýpversker menn (*deutsche leute*) 50.

Æ.

Æger, *der gott des meeres* 4.

Q.

Qrvasund 3.

Namen der in der prosa genannten lieder.

Atlamöl en grœnlensko 81.
 Goðrúnarkviða en forna 50.
 Hamþesmöl en forno 100.
 Helgakviða 18.
 Kóroljóð 24.
 Sigurðarkviða en skamma 54.
 Völsungakviða en forna 18.

Inhalts - übersicht.

	Seite
Vorréde	V—VIII
Helga kviða Hundingsbana þeira ok Hqbbrodds	1—7
Helga kviða Hjórvarpssonar	8—15
(Hríngerþarmól 10—12)	
Volsungakviða en forna	15—24
Frá dauða Sinfjötla [prosa]	24—25
Gripesspó	25—32
Regensmól A und B	32—37
Fáfnesmól	37—43
Sigrdrífomól	43—47
Sigurðarkviða en meire	47—50
Frá dauða Sigurðar [prosa]	50
Goðrúnarkviða I	51—54
Sigurðarkviða en skamma	54—62
Helreið Brynhildar	63—64
Dráp Niflunga [prosa]	65
Goðrúnarkviða en forna II	65—70
Goðrúnarkviða III	71—72
Oddrúnargrátr	72—76
Atlakviða	76—81
Atlamól en gröenlenzko	82—93
Goðrúnarhvat I - II	94—97
Hámpesmól	97—100
Ein halbvers aus Vols. s.	100
Anhang. Sólarljóð	101—108
Verzeichnis der wichtigeren varianten und der textänderungen	109—123
Erläuterungen einiger stellen	124—133
Namenverzeichnis	134—138
Namen der in der prosa genannten lieder	138

